

УДК 330.101.52
ББК 65.051.Я73
К73

Авторський колектив:

- О. І. Котикова – д-р екон. наук, професор, зав. кафедри економіки підприємств МНАУ; розділи 1; 3;
О.А. Христенко – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємств МНАУ; розділ 2;
А.С. Кравченко – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри біржової діяльності НУБіП України; розділ 5;
Г. В. Коваленко – канд. екон. наук, асистент кафедри економіки підприємств МНАУ; розділ 4.

Рецензенти:

- І. О. Іртищева – д-р екон. наук, професор, директор Центру економічних досліджень та управління консалтингу, завідувач кафедри менеджменту, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова;
І.Г. Яненко – д-р екон. наук, професор кафедри економіки підприємства, Чорноморський національний університет ім. Петра Могили;
А. В. Ключник – д-р екон. наук, професор кафедри світового господарства і зовнішньоекономічної діяльності, Миколаївський національний аграрний університет.

Статистика: навчальний посібник / О. І. Котикова, О. А. Христенко, А.С. Кравченко, Г.В. Коваленко. – Миколаїв : МНАУ, 2016. – 158 с.

У навчальному посібнику розглянуто теоретичні та практичні питання зі статистики для характеристики рівня виробництва, ефективності використання ресурсного потенціалу та сільськогосподарського виробництва. Описано методи для характеристики показників стану та розвитку соціально-економічних явищ, досліджено їх взаємозв'язок. Наведено різноманітні прийоми й методи для характеристики стану і розвитку галузей рослинництва й тваринництва, оцінки використання виробничих фондів, трудових ресурсів, ефективності сільськогосподарського виробництва в цілому.

Навчальний посібник призначено для здобувачів вищої освіти вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент» та 074 «Публічне управління та адміністрування».

УДК 330.101.52

ББК 65.051.Я73

© Миколаївський національний аграрний університет, 2016

© Котикова О. І., Христенко О. А., Кравченко А. С., Коваленко Г.В., 2016

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
Предмет і метод статистики.....	5
РОЗДІЛ 1. СИСТЕМА СТАТИСТИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ СТАНУ ТА РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ЯВИЩ.....	13
1.1. Статистичне спостереження, зведення та групування. Статистичні таблиці.....	13
1.2. Абсолютні та відносні величини.....	27
1.3. Середні величини та показники варіації.....	39
1.4. Ряди динаміки.....	51
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ ВИВЧЕННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ.....	71
2.1. Індекси.....	71
2.2. Вибірковий метод.....	83
2.3. Кореляція.....	89
РОЗДІЛ 3. СТАТИСТИКА РОСЛИННИЦТВА.....	101
3.1. Статистика земельних ресурсів	101
3.2. Статистика багаторічних насаджень та посівних площ.....	105
3.3. Статистика агротехніки, врожаю та врожайності.....	111
РОЗДІЛ 4. СТАТИСТИКА ТВАРИННИЦТВА.....	120
4.1. Статистика чисельності та відтворення стада.....	120
4.2. Статистика продукції тваринництва та продуктивності сільськогосподарських тварин.....	125
4.3. Статистика кормової бази і кормових ресурсів.....	131
РОЗДІЛ 5. СТАТИСТИКА ВИРОБНИЧИХ РЕСУРСІВ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА.....	135
5.1. Статистика основних та оборотних фондів сільського господарства.....	135
5.2. Статистика енергетичного та виробничого устаткування.....	140
5.3. Статистика трудових ресурсів та продуктивності праці в сільському господарстві.....	143
5.4. Статистика витрат виробництва і собівартості продукції.....	149
5.5. Статистика ефективності сільськогосподарського виробництва.....	155
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	159
ДОДАТКИ.....	160

ВСТУП

Перед аграрним сектором економіки в умовах сьогодення поставлено загальнодержавне завдання – розвиток виробництва на інноваційних засадах та підвищення його конкурентоспроможності й ефективності. На етапі модернізації системи вищої освіти в Україні, важливого значення набуває забезпечення якості підготовки майбутніх фахівців на рівні міжнародних вимог, зокрема: опанування ними теоретичних і методичних знань та навичок з методики проведення статистичного спостереження, розробки та аналізу статистичних даних з урахуванням особливостей розвитку сільського господарства. Зважаючи на той факт, що більшу частину навчального матеріалу студенти повинні опрацювати самостійно, забезпечення дисципліни відповідними навчальними посібниками та методичними розробками є необхідною умовою в підготовці якісних фахівців.

У навчально-методичному посібнику матеріал подається стисло, виділяється головне, чітко формулюється поняття, приводиться система статистичних показників для характеристики рівня виробництва, ефективності використання виробничого потенціалу та ефективності сільськогосподарського виробництва

Структура навчального посібника, відповідно до поставлених завдань відповідає робочій програмі і представляє систему логічно пов'язаних тематичних модулів.

У перших двох модулях висвітлені теоретичні аспекти курсу та методи для характеристики показників стану та розвитку соціально-економічних явищ, вивчення їхнього взаємозв'язку.

Наступні три модулі носять прикладний характер, а саме: використання різноманітних прийомів і методів для характеристики стану і розвитку галузей рослинництва і тваринництва, оцінки використання ресурсного потенціалу, ефективності сільськогосподарського виробництва в цілому.

Кожен модуль включає від трьох до п'яти тем, які охоплюють весь теоретичний матеріал для вивчення.

Кожна тема завершується контрольними задачами та тестовими завданнями, а модуль – контрольними запитаннями.

Навчальний посібник дає можливість здобувачам вищої освіти самостійно опанувати курс і призначений для здобувачів вищої освіти спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент».

Предмет і метод статистики

Поняття статистики є багатозначним, а саме:

- це спеціальна наукова і навчальна дисципліна;
- це практична діяльність: збір, систематизація, обробка та аналіз статистичних даних;
- це сукупність цифрових зведень, що характеризують явище, чи сукупність;
- це статистичний критерій – правило за яким формуються відповідні висновки.

Таким чином, статистика – це наука, і одночасно один із способів управління (рис. 1). Ці дві функції статистики постійно взаємодіють.

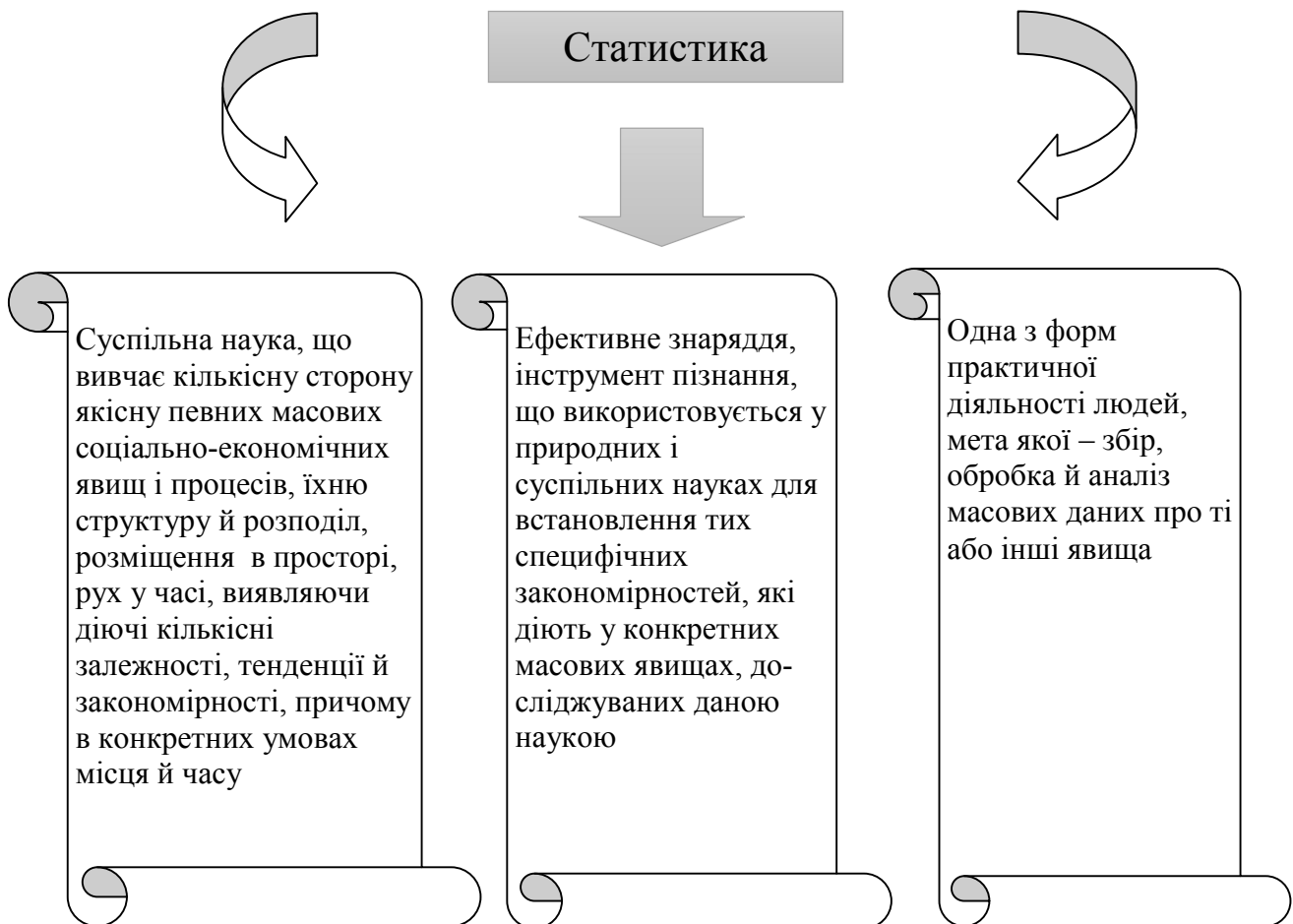

Рисунок 1 – Визначення статистики як науки

Слово “status” латинське і означає стан явищ, становище, політичний стан.

Статистика вивчає кількісну і якісну сторону масових суспільних явищ.

Предметом вивчення статистики є суспільство, окремі галузі, одиниці сукупності, зокрема:

- закономірності соціально-економічного розвитку;
- кількісний і якісний склад населення;

- використання трудових ресурсів, їхня зайнятість;
- доходи й матеріальне становище населення;
- рівень та динаміку цін на засоби виробництва та предмети споживання;
- природні ресурси та охорону навколишнього середовища;
- стан і розвиток окремих галузей та всього народного господарства (рис.

2).

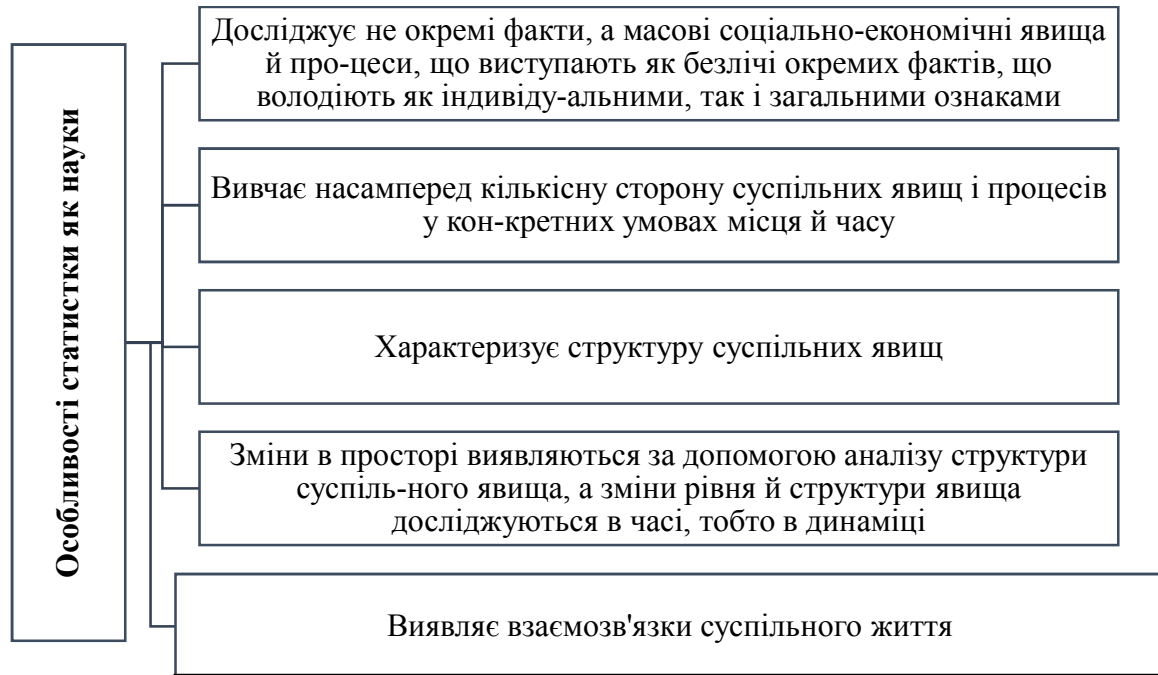

Рисунок 2 – Основні властивості статистики

Статистична наука розробляє способи, підходи і методи кількісного аналізу суспільних явищ, які в сукупності утворюють статистичну методологію, яка використовується і іншими науками.

Методологія включає:

- збір статистичної інформації (звітність, спеціально організоване статистичне спостереження, реєстри);
- систематизацію й обробку інформації з метою забезпечення її достовірності;
- аналіз інформації з використанням різноманітних прийомів та методів, включаючи й математичні, які розширюють і поглиблюють аналіз кількісних величин.

Таким чином, статистика тісно пов'язана з математикою.

Нині статистика є складною системою наукових дисциплін. Основними її розподілами є:

- теоретична статистика, де розглядаються категорії статистичної науки, її принципи, прийоми та методи досліджень;
- економічна статистика вивчає кількісну і якісну сторону явищ та процесів, що проходять в економіці держави;

- соціальна статистика – розглядає й аналізує соціальні процеси в суспільстві;

- галузеві статистики, і зокрема сільськогосподарська статистика, яка вивчає кількісну і якісну сторони процесів, які проходять в сільському господарстві (держави, регіону, в окремих господарствах та їх категоріях).

Перехід до ринкових умов пов'язаний з кардинальними змінами в роботі статистичних органів. У зв'язку з цим в Україні в 1992 р. вперше було прийнято Закон України “Про державну статистику”. Цей Закон регулює правові відносини в галузі державної статистики, визначає права і функції органів державної статистики, організаційні засади здійснення державної статистичної діяльності з метою отримання всебічної та об'єктивної статистичної інформації щодо економічної, соціальної, демографічної та екологічної ситуації в Україні та її регіонах і забезпечення нею держави та суспільства. У 2000 р. в зазначений ЗУ було внесено зміни.

До 1997 р. в державі функціонувало Міністерство статистики України, у 1997 році на базі Міністерства статистики України, що ліквідовано, утворено Державний комітет статистики України, а в 2010 році Державний комітет статистики України реорганізовано в Державну службу статистики України.

Основними напрямками реалізації Стратегії розвитку державної статистики на період до 2017 року:

- поліпшення стану координації державної статистичної діяльності шляхом гармонізації законодавства у сфері державної статистики і суміжних з нею сферах з відповідними міжнародними стандартами та правовими нормами ЄС, сприяння розвитку співробітництва виробників статистичної інформації, посилення взаємодії з постачальниками адміністративних даних, забезпечення задоволення потреб користувачів статистичної інформації, зміцнення партнерських взаємовідносин та налагодження зворотного зв'язку з респондентами;

- удосконалення системи навчання персоналу шляхом розроблення нормативної бази та визначення методичних засад підвищення рівня професійної компетентності працівників органів державної статистики та інших державних органів, установ та організацій, які є виробниками статистичної інформації, створення інфраструктури для забезпечення фахового підвищення кваліфікації в органах державної статистики, запровадження нових форм і методів навчання;

- інтеграція процесів статистичного виробництва шляхом застосування статистичних процедур на основі методології, класифікацій та реєстрів, які відповідають стандартам ЄС і міжнародним стандартам, впровадження інтегрованої системи статистичної інформації, керованої метаданими;

- підвищення якості державної статистичної діяльності шляхом удосконалення управління процесами статистичного виробництва, вимірювання достатності їх ресурсного забезпечення та оцінювання ефективності його використання, запровадження звітування перед

користувачами статистичної інформації щодо якості даних державних статистичних спостережень.

Теоретична статистика, економічна, соціальна та галузева, використовують лише конкретні статистичні показники. Для їх одержання, систематизації і обробки, використовує статистичну методологію (сукупність прийомів і методів статистичних досліджень масових соціально-економічних явищ і процесів, що проходять в суспільстві, в окремих галузях, в розвитку).

Спираючись на загальні принципи діалектичного методу, статистика використовує свої методи.

Методи статистики відповідають основним стадіям статистичного дослідження.

I етап – статистичне спостереження. Науково обґрунтований збір статистичної інформації за розробленою програмою. Для цієї мети використовується суцільне і несцільне статистичне спостереження (статистична звітність, спеціально організоване статистичне спостереження).

II етап – систематизація та групування зібраної інформації. Основний метод – метод групувань (для сільського господарства: товариства, кооперативи, фермерські (селянські) господарства тощо).

III етап – аналіз інформації. Метод узагальнюючих статистичних показників (абсолютні, середні та відносні величини). Різноманітні прийоми і методи статистико-економічного аналізу, включаючи математичні (рис. 3).

Рисунок 3 – Методи статистичної науки

Для вивчення кількісного аспекту масових суспільно-економічних явищ і процесів статистика використовує низку понять і категорій, з-поміж яких:

1. Ознака.
2. Варіація.
3. Статистична сукупність.

4. Показник.

5. Система показників.

Ознака – відмінна риса, властивість, якість, що є характерною для окремих явищ, одиниць.

Ознаками сільськогосподарських підприємств може бути: розмір, показники ефективності.

Ознаками людини є вік, рівень освіти, стать, професія тощо.

У статистичній літературі ознаки умовно поділяють на *якісні* (*атрибутивні*) і *кількісні*.

Якісні (*атрибутивні*) – не мають кількісного виразу (стать, професія, виробниче направлення підприємства, форми власності тощо)

Якщо якісні ознаки приймають лише одне значення із двох протилежних – їх називають альтернативними (здоровий, хворий; прибутковий, збитковий).

Кількісними – називають ознаки, які мають числове вираження.

Розрізняють ознаки: основні і другорядні; варіаційні і постійні.

Варіаційні – приймають різні значення в окремих одиниць досліджуваних ознак (обсяг виробленої чи реалізованої продукції, собівартість 1 ц продукції; продуктивність праці тощо).

Звідси, поняття *варіація* – коливання значень ознаки (показника).

Постійні – незмінні значення у всіх одиниць досліджуваного явища (тарифи, ціна реалізації (без урахування якості продукції, ціни на проїзд, комунальні послуги тощо).

Важливою особливістю статистики є те, що вона, вивчаючи свій предмет, утворює статистичні сукупності (колективи).

Статистична сукупність – це велика кількість одиниць, об'єктів, явищ об'єднаних будь-якими загальними властивостями, (ознаками) що піддаються статистичному вивченню (мають єдину якісну основу).

Наприклад, сукупність сільськогосподарських підприємств України, областей, районів, за формами власності, регіональне розміщення, виробниче направлення тощо.

Окремі об'єкти, явища, що складають статистичну сукупність називаються одиницями сукупності.

Генеральна сукупність – вся сукупність реально існуючих об'єктів.

Вибіркова сукупність – частина генеральної сукупності.

Статистична закономірність – повторюваність, послідовність.

Проявляється при великому числі спостережень, в основі якої лежить закон великих чисел.

За змістом статистична закономірність поділяється на:

закономірність розвитку (динаміки);

закономірність структури;

розподіл одиниць сукупності (за рівнем продуктивності праці, доходу);

закономірність зв'язку між явищами.

Усі соціально-економічні явища і процеси статистика вивчає за допомогою статистичних показників.

Статистичний показник – узагальнена кількісна характеристика явищ і процесів у їхній якісній визначеності щодо конкретних умов місця і часу (рис. 4).

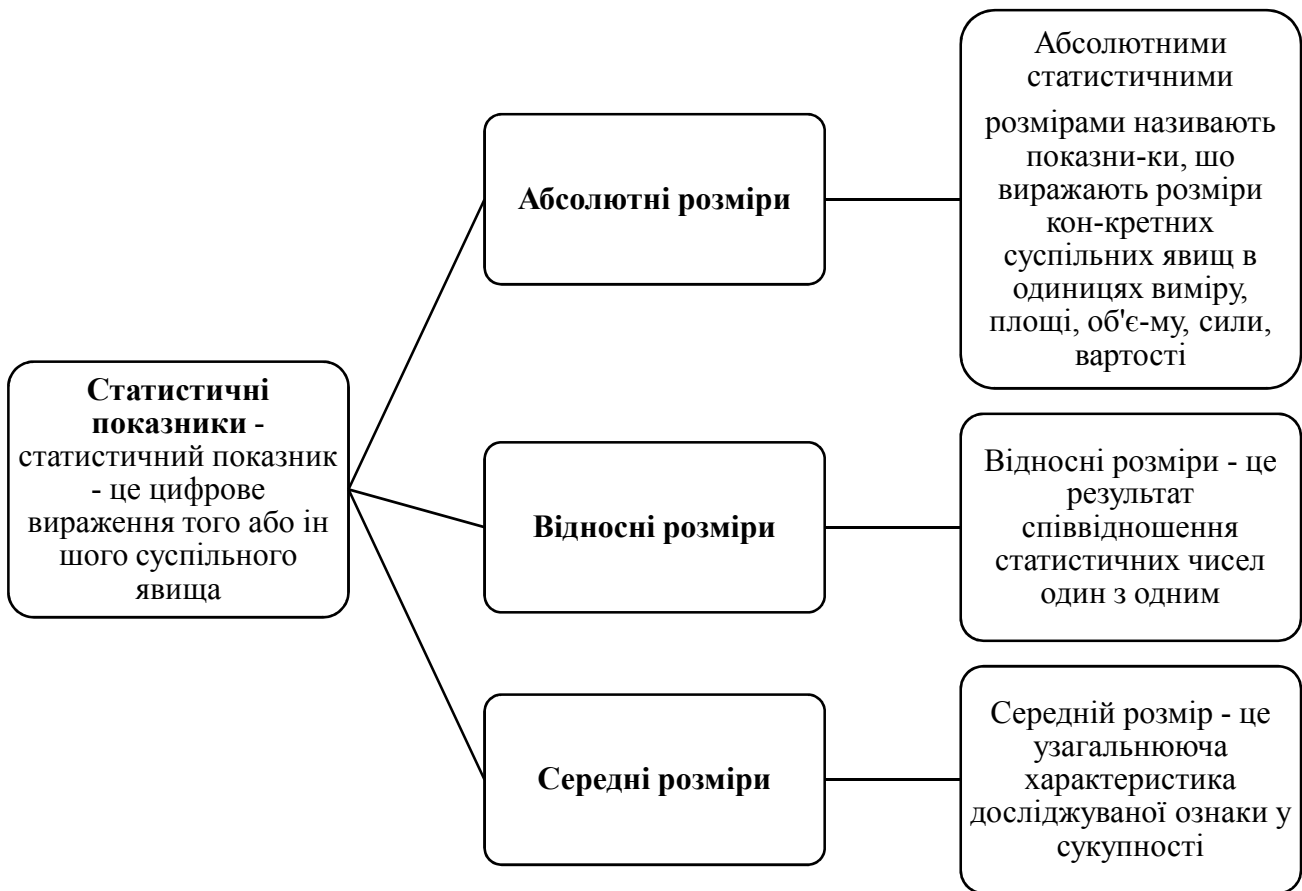

Рисунок 4 – Види статистичних показників

Статистичні показники створюють, передають і зберігають статистичну інформацію.

Статистичні показники виконують функції:

- пізнавальну;
- управлінську;
- контрольну;
- стимулюючу.

З розвитком ринкових відносин роль статистичних показників зростає.

Узагальнюючі показники служать базою для аналізу та прогнозування соціально-економічного розвитку держави в цілому, окремих галузей і процесів, що проходять в суспільстві.

Серед показників, які розраховуються в практиці статистичної роботи виділяють три групи:

Об'ємні – розміри явищ (загальна площа, чисельність працюючих, виробництво валової і товарної продукції.)

Індивідуальні і загальні (індивідуальні стосуються ознак конкретної статистичної сукупності)

Інтервальні і моментні.

Для цього широко використовуються показники:

- індивідуальні;
- групові;
- зведені.

За формою та змістом виділяються показники:

- натуральні;
- умовно натуральні;
- вартісні;
- абсолютні, відносні.

Для статистики важливим є правильно встановити зміст статистичних показників, методи розрахунку. Наприклад, основні фонди: виробничі;невиробничі;виробничі сільськогосподарського призначення.

Всебічне вивчення складних масових явищ вимагає використання системи показників (собівартість продукції, продуктивність праці тощо. Для їхнього вивчення одного показника недостатньо, потрібна система).

Система національних рахунків – система взаємопов'язаних статистичних показників, представлених у вигляді певного набору рахунків і таблиць.

Загальна оцінка результатів діяльності всього народного господарства дається як з матеріального, так і фінансового погляду, включаючи сферу нематеріального виробництва. Відображають реальні процеси, що відбуваються в економіці.

Особливості статистики сільського господарства:

- основним засобом виробництва є земля;
- сезонність;
- різні форми власності;
- різні категорії господарств.

У зв'язку з тим, що на результати сільськогосподарського виробництва значно впливають метеорологічні умови того чи іншого року, виникає потреба в застосуванні таких методів, які б відображали розвиток явища в часі. Звідси необхідність визначення багаторічних середніх даних, при яких нівелюються особливості умов окремих періодів, на підставі яких можна зробити правильні висновки.Сезонність сільськогосподарського виробництва потребує різної статистичної звітності, яка б характеризувала виконання окремих видів робіт,обсяги надходження продукції сільського господарства.

Наявність різних форм власності та господарювання потребує обліку обсягів виробництва в усіх категоріях господарств та з розподілом за різними організаційно-правовими формами господарювання. Звідси, статистичне спостереження передбачає врахування характеру одиниць сукупності термінів спостереження та специфічність прийомів, при яких поєднуються результати документального спостереження і спеціально організованих обстежень, включаючи вибіркоче.

При визначенні економічних показників діяльності сільськогосподарських підприємств в останні роки виділяються останні за такими організаційно-

правовими формами господарювання: господарські товариства, приватні підприємства, виробничі кооперативи, державні та інші. Крім того ведеться вивчення обсягів виробництва в господарствах населення та в селянських (фермерських) господарствах. Для цього статистика сільського господарства широко використовує розрахункові показники. Це стосується обсягів виробництва продукції рослинництва і тваринництва в господарствах населення. Для цього використовуються не тільки матеріали суцільних статистичних обстежень, а й вибіркових, які ґрунтуються на результатах бюджетних обстежень сімей.

Таким чином, статистика сільського господарства, використовуючи різні методи, включаючи статистичні групування, обробляє і узагальнює інформацію, яка характеризує розвиток галузі сільського господарства в часі, просторі, за різними організаційно-правовими формами господарювання.

Тестові завдання

- 1) Статистичний показник – це:
 - а) загальна істотна ознака будь-якого масового явища у її якісній і кількісній визначеності для конкретних умов місця і часу;
 - б) загальна середня ознака будь-якого масового явища у її якісній кількості що визначається для конкретних умов місця і часу;
- 2) Статистична сукупність – це:
 - а) сума об'єктів, які не мають єдину якісну основу та відрізняються певними ознаками;
 - б) сума об'єктів, які мають єдину якісну основу, але відрізняються певними ознаками;
- 3) Дискретна ознака:
 - а) виражена тільки цілими числами;
 - б) виражена дробовими числами;
- 4) Генеральна сукупність – це:
 - а) частина господарств, що підлягає обстеженню;
 - б) загальна сукупність одиниць, з якої проводиться відбір;
 - в) частина одиниць, що мають певні ознаки в генеральній сукупності;
- 5) До атрибутивних належать ознаки:
 - а) які не мають кількісного виразу і реєструються у вигляді текстового запису;
 - б) які виражаються тільки цілими числами;

Контрольні питання

1. Що є предметом статистики.
2. Що вивчає статистика, її основні властивості.
3. Організація статистики в державі.
4. Завдання статистики на сучасному етапі.
5. Метод статистики.
6. Основні поняття та категорії статистичної науки.
7. Особливості статистики сільського господарства.

РОЗДІЛ 1

Система статистичних показників стану та розвитку соціально-економічних явищ

1.1. Статистичне спостереження, зведення та групування. Статистичні таблиці

Статистичне спостереження – це перша стадія статистичного дослідження, науково обґрунтований збір масових даних про різноманітні суспільно-економічні явища і процеси. При проведенні статистичного спостереження повинні враховуватись програмно-методичні та організаційні питання (рис. 5, 6).

Рисунок 5 – Програмно-методологічні питання статистичного спостереження

У процесі статистичного спостереження формується необхідна статистична інформація – первинний статистичний матеріал, який підлягає систематизації, зведенню, обробці, аналізу, узагальненню (рис. 6).

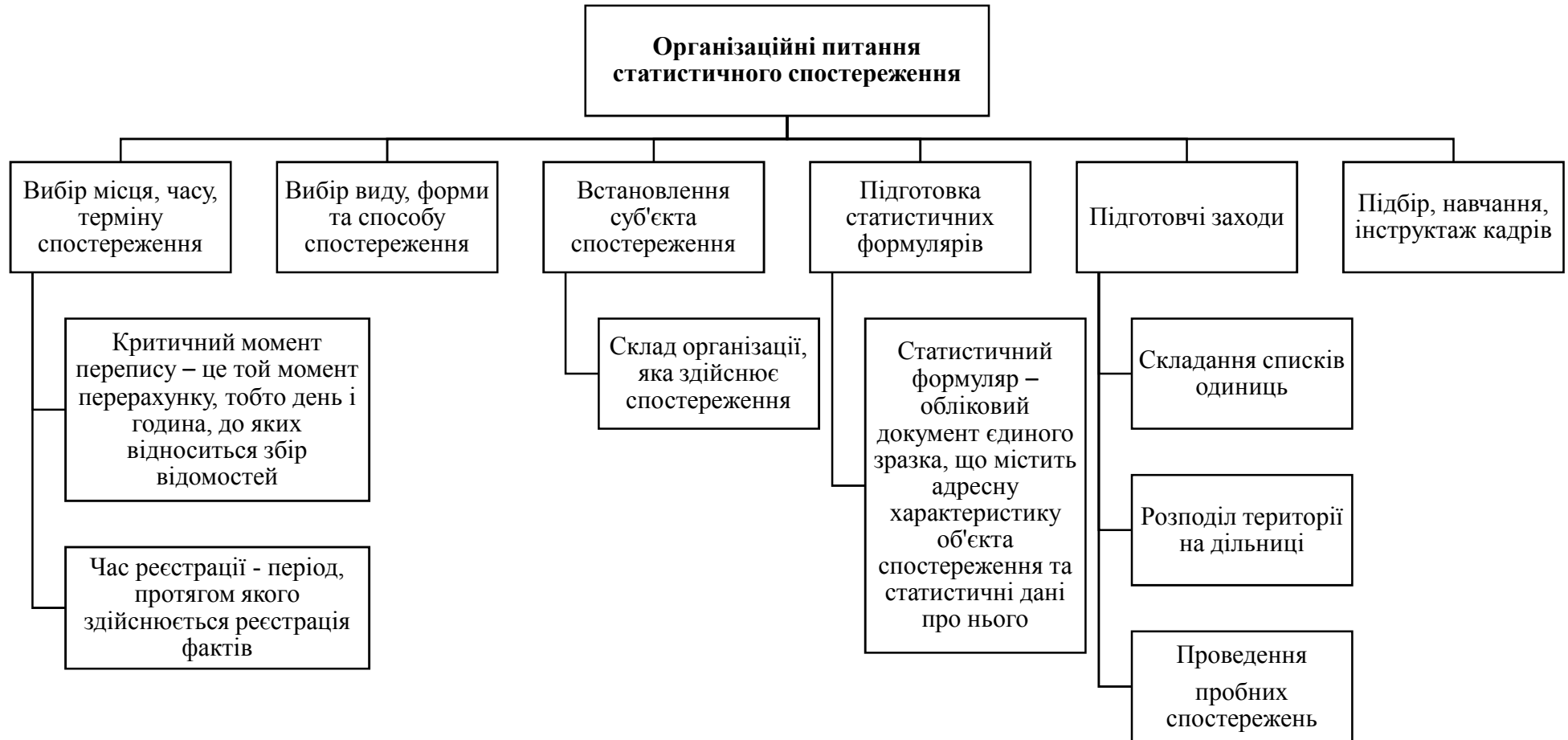

Рисунок 6 – Організаційні питання статистичного спостереження

Вимоги до статистичних даних:

- повними, а не випадковими, уривчастими;
- достовірними і точними;
- одноманітними, порівняльними

Формами статистичного спостереження є:

- звітність.
- спеціально організоване статистичне спостереження (переписи, обліки, реєстр, моніторинг).

Статистична звітність – офіційний документ, в якому містяться дані про роботу підзвітного підприємства:

- назва і номер форми;
- дата затвердження;
- адреси, за якими подається;
- термін подання;
- назва підзвітного підприємства;
- посади осіб, їхній підпис.

Вимоги до статистичної звітності:

- обов'язковість;
- систематичність;
- вірогідність.

Розрізняють звітність: *загальнодержавну; відомчу; поточну; річну.*

За допомогою спеціально організованого спостереження одержують статистичні дані, які не охоплені статистичною звітністю або з метою уточнення.

До таких спостережень відносять:

- переписи (населення, багаторічних насаджень, худоби та ін.);
- соціологічні обстеження (зайнятості населення; умов життя та ін.).

Моніторинг – це спеціально організоване систематичне спостереження за станом певного середовища. Наприклад, моніторинг рівня радіаційного забруднення, якості води, в економічній сфері – реєстрація даних валютних торгів, аукціонів. Проводиться моніторинг бюджетів окремих соціальних груп населення (фермерів, пенсіонерів, студентських сімей).

Почала відроджуватися така форма спостереження, як статистичний реєстр – список або перелік одиниць певного об'єкта спостереження.

Перші реєстри склалися в Російській імперії протягом XVIII– XIX століть під назвою „ревізські казки” – поіменний список мешканців країни із зазначенням віку, статі, сімейного стану.

Нинішніми планами статистики є складання єдиних державних реєстрів:

- населення;
- суб'єктів господарської діяльності.

Діє єдиний державний реєстр підприємств й організацій України (ЕДРПОУ), домашніх господарств, земельного фонду, технологій.

Види статистичних спостережень:

1. За повнотою охоплення одиниць сукупності:

а) суцільне; б) несуцільне.

Несуцільне спостереження залежно від завдань дослідження і характеру об'єкта поділяється на такі різновиди: вибіркове; основного масиву; монографічне; анкетне (рис. 7).

2. За часом реєстрації фактів:

а) поточні; б) періодичні; в) разові (або одноразові)(рис.8)

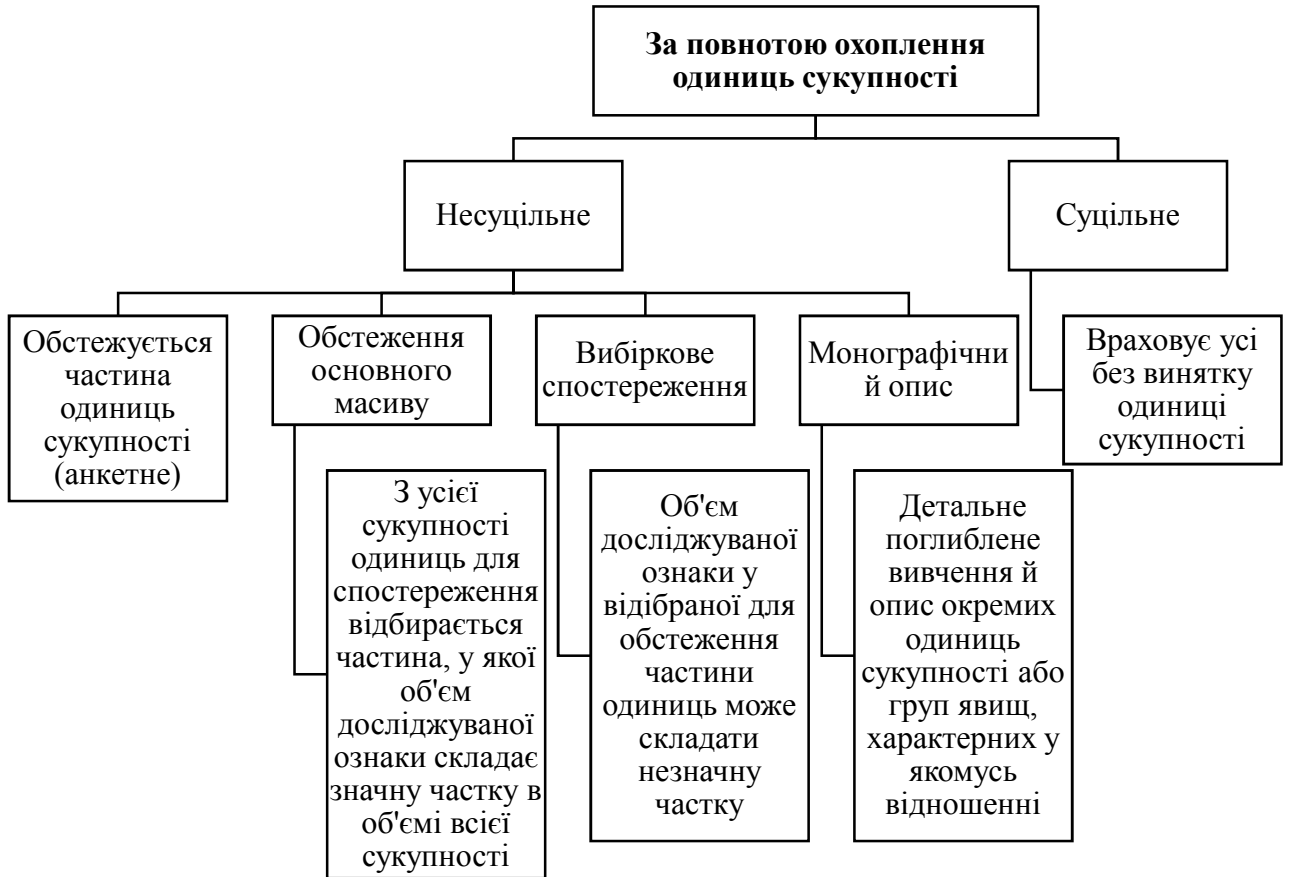

Рисунок 7 – Види статистичного спостереження за повнотою охоплення одиниць сукупності

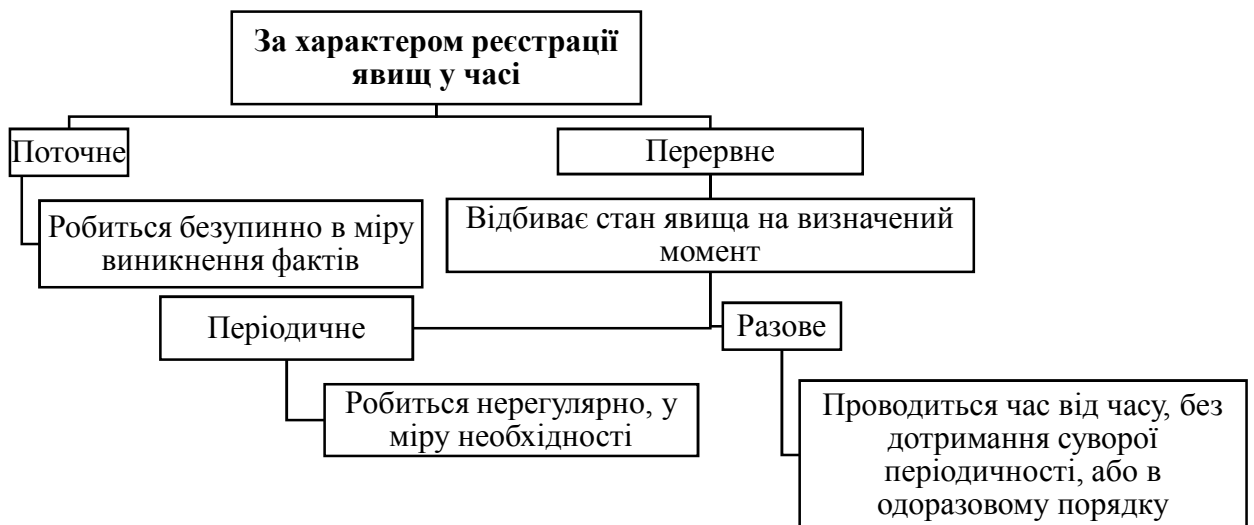

Рисунок 8 – Види статистичного спостереження за часом реєстрації фактів

Орган проведення статистичного спостереження – це організатор і виконавець статистичних спостережень, яким в Україні є Державна служба статистики з її широкою мережею управліннь. Саме цей орган управління вирішує основні організаційні питання про час проведення статистичного спостереження включаючи вибір сезону, терміну та критичного моменту.

Термін або час спостереження – це час, протягом якого здійснюється збір даних про об'єкт спостереження.

Сезон – період року, коли об'єкт перебуває у звичайному для нього стані (найменша міграція).

Критичний момент – це момент, на який фіксуються дані про явища.

Період спостереження – початок і закінчення збирання відомостей.

Статистичні спостереження здійснюються трьома способами:

- безпосередній облік;
- документальний облік;
- опитування.

При проведенні статистичного спостереження завжди виникають помилки – розбіжність між розміром якогось показника, установленого за допомогою спостереження, і дійсними його розмірами (рис.9).

Рисунок 9 – Види помилок статистичного спостереження

У нашій державі значна роль відводиться проведенню суцільного статистичного обстеження. Для цієї мети використовується статистична звітність, яка постійно вдосконалюється і затверджується Державною службою статистики України.

За нинішніх умов представляється статистична звітність, яка характеризує наявність та використання земельних угідь, проведення агротехнічних заходів, збір урожаю всіх сільськогосподарських культур, наявність поголів'я худоби та виробництво продукції тваринництва, реалізацію та заготівлю продукції сільського господарства. Для цієї мети у Головні управління статистики областей у визначені терміни надходить статистична звітність, яка затверджена Державною службою статистики України (табл. 1).

Таблиця 1 Перелік основної статистичної звітності

Назва	Форма	Періодичність та спосіб представлення
Звіт про наявність та надходження зернових культур	№ 1 - зерно	піврічна поштова
Звіт про сівбу та наявність насіння ярих культур	№ 3 - СГ	місячна термінова
Заключний звіт про підсумки сівби під урожай року	№ 4 - СГ	річна поштова
Звіт про хід збирання урожаю, наявність насіння озимих культур та проведення інших польових робіт	№ 7 - СГ	місячна термінова
Звіт про заготівлю кормів	№ 10 - СГ	місячна термінова
Баланс сільськогосподарської продукції на 1 січня відповідного року	№ 16 - СГ	річна поштова
Звіт про реалізацію сільськогосподарської продукції	№ 21 - ЗАГ	місячна поштова
Звіт про реалізацію сільськогосподарської продукції	№ 21 - ЗАГ	річна поштова
Звіт про стан тваринництва	№ 24 - СГ	місячна термінова
Звіт про стан тваринництва	№ 24	річна поштова
Підсумки збору урожаю сільськогосподарських культур, плодів, ягід та винограду на 1 грудня відповідного року	№ 29 - СГ	річна поштова
Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств	№ 50 - СГ	річна поштова

Крім суцільного статистичного спостереження проводиться вибіркове статистичне обстеження сільськогосподарської діяльності домогосподарств у сільській місцевості. Для цієї мети розроблений питальник базового інтерв'ю за формою № 01 – СГН, запитальник щомісячного інтерв'ю за формою № 02 – СГН.

Спеціально організовані статистичні обстеження проводяться періодично для уточнення показників, які встановлюються суцільним статистичним обстеженням. Для цього проводяться переписи (облік) наявності поголів'я худоби в усіх категоріях господарств, включаючи населення, переписи багаторічних насаджень, основних засобів тощо.

Статистичне зведення – другий етап статистичного дослідження.

Зведення – сукупність прийомів, що забезпечують одержання абсолютних статистичних показників, або іншими словами – підрахунок даних статистичного спостереження відповідно програми.

Розрізняють зведення *у вузькому* та *широкому* розумінні або просте і складне.

У вузькому – підрахунок кількості одиниць у сукупності та визначення загальних показників.

У широкому розумінні:

- статистичне групування;
- підрахунок числа одиниць та показників;
- табличне та графічне оформлення статистичних даних.

Згідно з проходженням інформації розрізняють (рис.10):

1. Зведення централізоване – всі первинні показники накопичуються в центральному органі (тут же проводиться зведення).

2. Зведення децентралізоване – обробка первинних даних проводиться на місцях.

Рисунок 10 – Види статистичних зведень

Основним методом статистичного дослідження є метод групувань – розподіл складного масового явища (процесу) за істотною ознакою для всебічної характеристики його стану, розвитку та взаємозв'язку.

Основним в теорії статистичних групувань є вибір групувальної ознаки та визначення числа груп.

Вибір групувальної ознаки можливий лише на основі:

1) глибокого аналізу суті явища чи процесу, обліку особливостей розвитку в конкретних умовах місця та часу;

2) теоретичне вивчення питання, практичні досягнення на даному етапі.

Число груп залежить від багатьох факторів:

- типу явища чи процесу, що вивчається;

- характеру варіації;

- задач дослідження.

В основі групування може бути атрибутивна ознака та кількісна.

Групування за типами часто в основі має атрибутивну ознаку: за категоріями господарств; за формами власності; за виробничим направленням.

Техніка виконання групувань за безперервною ознакою представлена на рисунку 11.

Рисунок 11 – Техніка виконання групувань за безперервною ознакою

Кількісна ознака (показник) потребує систематизації. Якщо групувальна ознака має плавний характер варіювання застосовують рівні інтервали. Кількість груп орієнтовно можна визначити за формулою американського вченого Стерджеса

$$n = 1 + 3,322 \lg N$$

Користуючись даною формулою Горкавий В.К. приводить номограму, яка показує залежність кількості груп від чисельності сукупності.

Чисельність сукупності

(N)

Кількість груп

(n)

15-24	5
25-44	6
45-89	7
90-179	8
180-359	9
360-719	10
720-1439	11

Величина інтервалу частіше визначається за формулою:

$$i = \frac{X_{\max} - X_{\min}}{n}, (1)$$

Де X_{\max} – максимальне значення показника;

X_{\min} – мінімальне значення;

n – кількість груп.

Неправильне проведення групування не викриває дійсного стану розвитку, а навпаки скриває різноманітні сторони. Якщо сукупність невелика, то необхідно групування проводити таким чином, щоб в групі було не менше 3-х господарств, не включати в групування спеціалізовані підприємства (птахофабрики та ін.). Таким чином, за допомогою групувань упорядковують первинний матеріал, поділяючи його на групи за істотною ознакою для більш глибокого аналізу. Групування є також основою для застосування інших методів і прийомів аналізу.

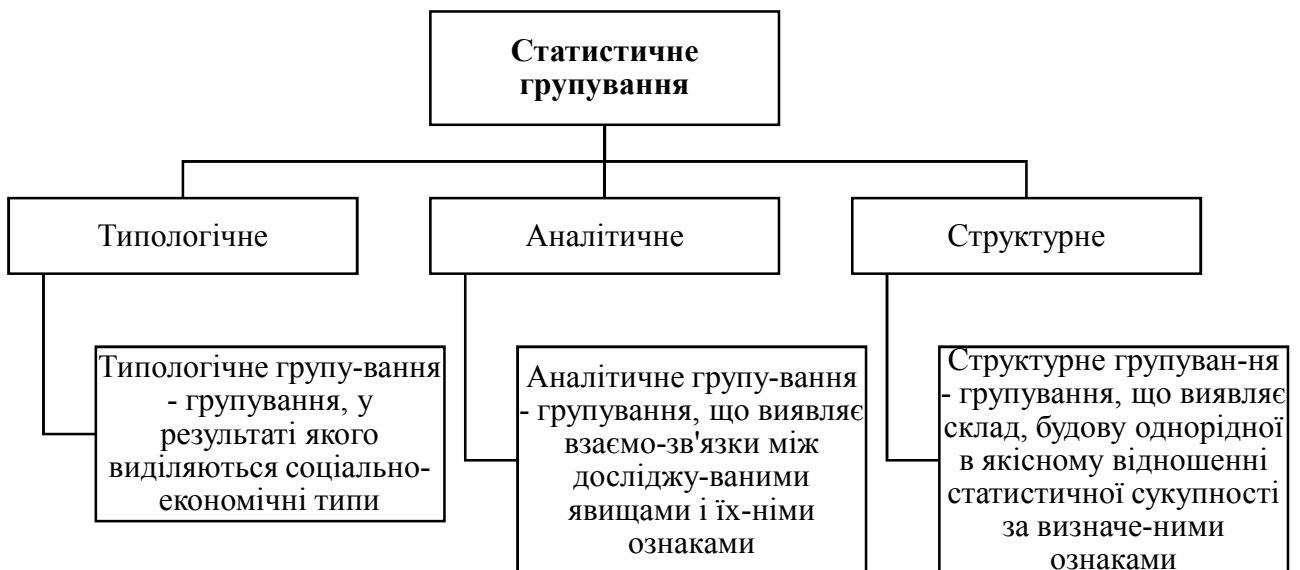

Рисунок 12 – Види статистичного групування

Типологічні – вивчають типи суспільних явищ (за формами власності, за виробничим направленням).

Структурні – вивчають склад однорідної в якісному відношенні статистичної сукупності за певними ознаками (склад населення в галузях за ознаками: вік, стать, освіта та ін.).

Приклад статистичного групування (типологічне та структурне)

Таблиця 2. Розподіл сільськогосподарських підприємств України за розміром сільськогосподарських угідь на 1 листопада 2015 року

Показник	Кількість підприємств		Площа сільськогосподарських угідь	
	одиниць	у % до загальної кількості	тис.га	у % до загальної площі сільськогосподарських угідь
Сільськогосподарські підприємства				
Підприємства, що мали сільськогосподарські угіддя	42052	92,7	19922,7	100,0
у т.ч. площею, га				
до 5,0	3872	9,2	12,8	0,1
5,1–10,0	3001	7,1	24,2	0,1
10,1–20,0	4129	9,8	64,9	0,3
20,1–50,0	11911	28,3	453,9	2,3
50,1–100,0	4827	11,5	351,9	1,8
100,1–500,0	6919	16,5	1695,4	8,5
500,1–1000,0	2467	5,9	1757,9	8,8
1000,1–2000,0	2446	5,8	3510,3	17,6
2000,1–3000,0	1099	2,6	2659,1	13,3
3000,1–4000,0	516	1,2	1785,9	9,0
4000,1–5000,0	282	0,7	1259,8	6,3
5000,1–7000,0	281	0,7	1646,4	8,3
7000,1–10000,0	141	0,3	1172,3	5,9
більше 10000,0	161	0,4	3527,9	17,7
Підприємства, що не мали сільськогосподарських угідь	3327	7,3	x	x
з них фермерські господарства				
Господарства, що мали сільськогосподарські угіддя	31980	99,0	4343,7	100,0
у т.ч. площею, га				
до 1,0	294	0,9	0,3	0,0
1,1–3,0	1611	5,0	4,1	0,1
3,1–5,0	1666	5,2	7,5	0,2
5,1–10,0	2783	8,7	22,5	0,5
10,1–20,0	3799	11,9	59,9	1,4
20,1–50,0	11241	35,2	430,3	9,9
50,1–100,0	4093	12,8	296,1	6,8
100,1–500,0	4543	14,2	1053,6	24,2
500,1–1000,0	1100	3,4	769,2	17,7
1000,1–2000,0	597	1,9	827,9	19,1
2000,1–3000,0	142	0,4	345,7	8,0
3000,1–4000,0	52	0,2	178,5	4,1
більше 4000,0	59	0,2	348,1	8,0
Господарства, що не мали сільськогосподарських угідь	323	1,0	x	x

Джерело: за даними Державної служби статистики України

Співставлення результатів групувань в часі – структурні зрушення.

Аналітичні – вивчають взаємозв'язок між явищами та ознаками:

- факторні (незалежні ознаки);

- результативні (залежні ознаки).

Групи виділяють за факторною ознакою, рідше результативною. За результатами групування розраховуються середні та відносні величини.

Для вивчення впливу факторів на ефективність сільськогосподарського виробництва та окремих видів продукції широко використовуються аналітичні групування.

Такими факторами можуть бути: фондоозброєність, фондозабезпеченість, енергоозброєність, енергозабезпеченість тощо.

Приклад статистичного групування (аналітичне)

Таблиця 3 Групування сільськогосподарських підприємств України за розмірами виробництва зернових та зернобобових культур у 2015 році

Групи	Кількість підприємств		Зібрана площа		Урожайність, ц з 1 га
	одиниць	у % до загальної кількості	тис.га	у % до загальної зібраної площі	
Підприємства – всього	34505	100,0	10622,9	100,0	43,8
з них з валовим збором, т					
до 5,0	1540	4,5	5,2	0,0	8,9
5,1–10,0	1971	5,7	11,5	0,1	13,2
10,1–20,0	3001	8,7	30,7	0,3	14,8
20,1–50,0	5599	16,2	111,6	1,1	17,1
50,1–200,0	8495	24,6	378,4	3,6	23,2
200,1–500,0	3908	11,3	470,0	4,4	26,8
500,1–1000,0	2495	7,3	608,8	5,7	29,7
1000,1–2000,0	2317	6,7	1012,9	9,5	32,9
2000,1–5000,0	2769	8,0	2354,5	22,2	37,8
більше 5000,0	2410	7,0	5639,3	53,1	53,3

Джерело: за даними Державної служби статистики України

Результати статистичного зведення та групування, інші матеріали, одержані в результаті статистичних спостережень, оформляються в статистичні таблиці.

Статистична таблиця є формою раціонального викладення цифрового матеріалу.

Статистична таблиця – це система статистичних показників, яка зображена особливим способом (табличний метод), при якому загальний зміст і форма відповідних показників вказуються в назві граф і строк, а розміри показників вказані цифрами на перехресті відповідних граф і строк.

За змістом таблиці поділяють на такі види: компактна, наочна, доступна.

За формою будь-яка таблиця має вертикальні графи (колонки) та горизонтальні ряди (рис. 13). Перетини граф та рядків утворюють клітини таблиці, в яких і наводяться відповідні числові значення.

Назва таблиці

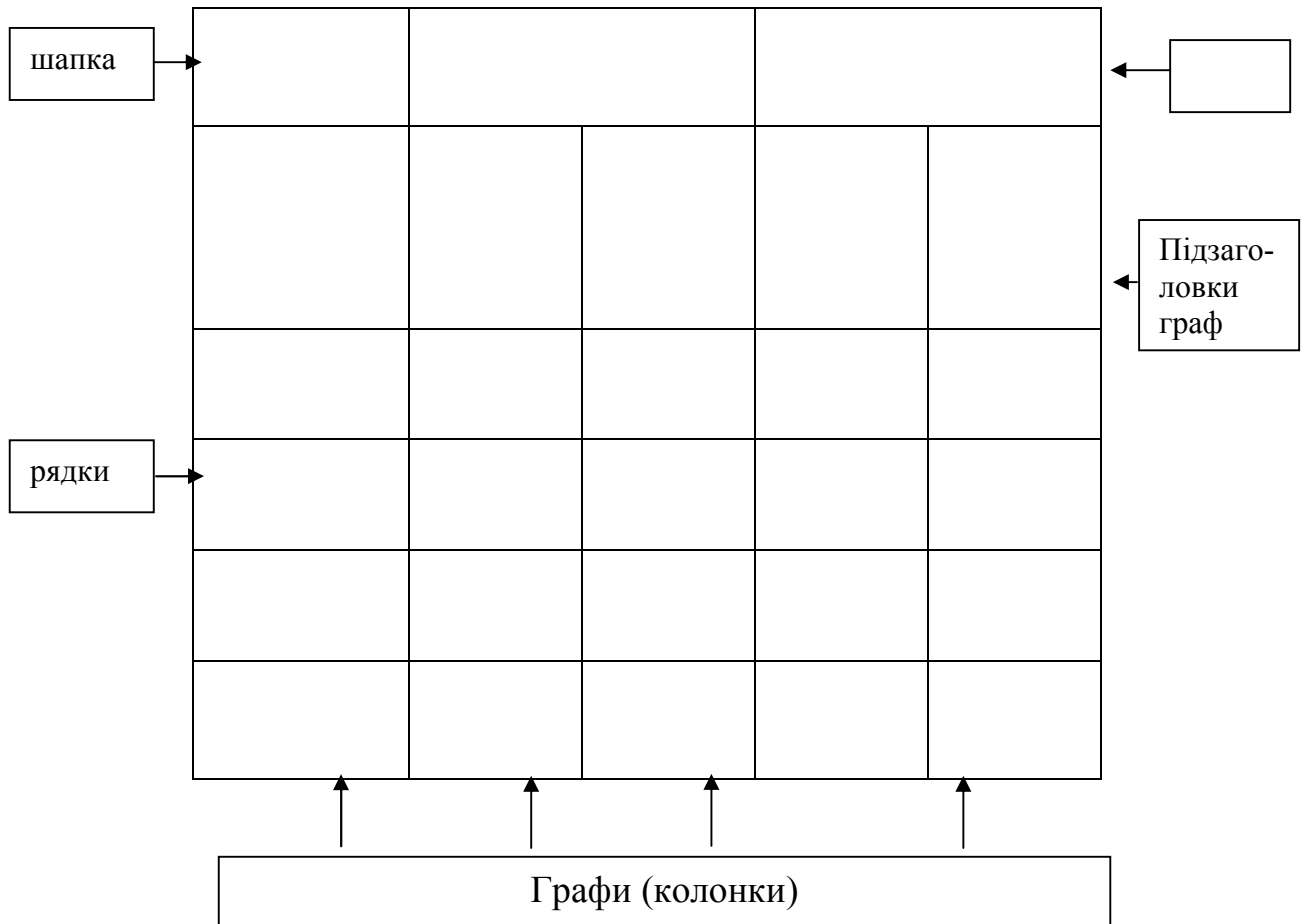

Рисунок 13 – Загальна структура статистичної таблиці

Як і будь-яке речення, так і таблиця має підмет і присудок.

Підмет – це ті об'єкти, які описуються в таблиці (групи, окремі одиниці сукупності).

Присудок – система показників, з допомогою яких характеризується підмет.

За змістом і побудовою підмета статистичні таблиці поділяються на прості, групові, комбінаційні.

Правила побудови таблиці. Кожна таблиця повинна мати номер і назву. Назва таблиці повинна бути чіткою, зрозумілою і відображати її зміст.

В таблиці допускається лише загальноприйняте скорочення слів (га, км, м, люд.-год., %).

Значення показників в межах однієї графі округлюються за однаковим ступенем точності.

Таблиці повинні бути замкнутими, тобто мати підсумок, крім аналітичних.

Використання спеціальних позначень:

- показник відсутній (-);
- значення є, але не встановлено (...);
- величина показника є, але менша встановленої точності (0,0; 0,00);

- показник не розраховується (х);
- примітка (*);
- одиниці виміру.

До простих таблиць відносяться такі, що характеризують динаміку посівних площ, поголів'я худоби, основні показники виробничої діяльності тощо.

Приклад простої таблиці

Таблиця 4 Площа сільськогосподарських угідь за категоріями землевласників і землекористувачів в Україні

(на кінець року; тис. га)

Показник	2000р.	2005р.	2010р.	2011р.	2012р.	2013р.	2014р.	2015р.
Сільськогосподарські підприємства	29878,0	22116,7	20589,6	20499,3	20665,5	20437,2	20548,9	20746,9
Громадяни	8543,4	14922,7	15898,3	15984,0	15815,1	15958,2	15868,7	15706,4

Джерело: за даними Державної служби статистики України

Крім простих таблиць, в практиці аналізу статистичні органи широко використовують і комбінаційні таблиці.

Приклад комбінованої таблиці

Таблиця 5 Виробництво в Україні основних сільськогосподарських культур за категоріями господарств

	2000р.	2005р.	2010р.	2011р.	2012р.	2013р.	2014р.	2015р.
<i>Сільськогосподарські підприємства</i>								
Зернові та зернобобові культури	19964,2	28790,4	29779,3	44219,3	36075,0	49659,0	49902,6	46506,6
Цукрові буряки(фабричні)	11594,1	12145,4	12663,4	17145,4	16837,7	9100,8	14599,4	9553,8
Соняшник	3025,7	3709,9	5585,6	7288,8	7131,1	9445,8	8681,7	9549,2
Картопля	276,7	239,7	482,5	751,8	757,0	659,4	758,9	456,0
Овочі	986,3	780,7	964,6	1540,5	1433,9	1158,7	1340,3	1281,7
Плоди та ягоди	264,1	200,1	286,8	299,8	369,0	444,2	332,0	411,7
<i>Господарства населення</i>								
Зернові та зернобобові культури	4494,8	9225,1	9491,6	12527,5	10141,2	13392,3	13956,7	13619,2
Цукрові буряки (фабричні)	1604,7	3322,4	1085,8	1595,1	1601,2	1688,6	1134,7	777,0
Соняшник	431,7	996,2	1185,9	1381,7	1256,0	1604,7	1452,1	1631,9
Картопля	19561,4	19222,7	18222,3	23495,9	22493,2	21599,2	22934,5	20383,3
Овочі	4835,0	6514,3	7157,8	8292,4	8582,8	8713,9	8297,2	7932,3
Плоди та ягоди	1188,5	1489,8	1459,7	1596,5	1639,7	1851,1	1667,1	1741,1

Джерело: за даними Державної служби статистики України

Тестові завдання

- 1) Матеріалом статистичного спостереження є:
 - а) вторинна статистична інформація;
 - б) інформація з різних узагальнюючих показників;
 - в) первинна статистична інформація;

- 2) Видами статистичного спостереження (залежно від повноти охоплення одиниць є:
- а) поточне, періодичне, одночасне;
 - б) суцільне, несучільне;
 - в) спосіб основного масиву;
- 3) Форми статистичного спостереження - це:
- а) статистична звітність підприємств, організацій, установ;
 - б) середній аналіз статистичної звітності спеціальних спостережень;
 - в) спеціальні статистичні спостереження;
- 4) Програма статистичного спостереження - це:
- а) перелік питань, відповіді на які намічають дістати в процесі спостереження;
 - б) перелік рішень, які здобуті в процесі спостереження;
- 5) Види статистичного спостереження (залежно від обліку фактів у часі) - це:
- а) поточне, періодичне, одночасне;
 - б) суцільне, несучільне, спосіб основного масиву;
- 6) Вибіркове спостереження - це спостереження:
- а) при якому вся сукупність одиниць досліджуваного об'єкта характеризується деякою її частиною, відібраною у випадковому порядку;
 - б) при якому вивченню підлягає переважна частина одиниць досліджуваного об'єкта, відібраного у випадковому порядку;
- 7) Статистичні групування - це:
- а) виділення в сукупності досліджуваних явищ якісно однорідних найважливіших типів, характерних груп і підгруп за однією або кількома властивими для них ознаками;
 - б) виділення в сукупності досліджуваних явищ різнорідних найважливіших типів, характерних підгруп за однією властивою для них ознакою;
- 8) Комбінаційне групування - це таке, коли:
- а) одиниці сукупності поділяють на групи за двома або більше ознаками одночасно;
 - б) сукупність одиниць поділяють за однією ознакою, а потім різнорідні групи поділяють на підгрупи за іншими ознаками;
- 9) Типологічні групування використовують:
- а) для виділення соціально-економічних типів з різноякісних одиниць, щоб показати відмінність або подібність різних явищ;
 - б) для вивчення взаємозв'язку між окремими ознаками статистичної сукупності;
- 10) Якщо вивчається залежність урожайності від внесення добрив, то:
- а) внесення добрив є факторною ознакою, а урожайність результативною;
 - б) внесення добрив є результативною ознакою, а урожайність факторною;
- 11) Аналітичні групування використовують:

а) для виділення соціально-економічних типів з різноякісних одиниць, щоб показати відмінність або подібність різних явищ;

б) для вивчення взаємозв'язку між окремими ознаками статистичної сукупності;

12) Критичним моментом спостереження називають:

а) момент часу, на який проводиться спостереження;

б) період часу, на який проводиться спостереження;

13) Розподіл населення за статтю, віком, національністю тощо, є прикладом:

а) аналітичного групування;

б) структурного групування;

в) типологічного групування;

14) Рядом розподілу називають:

а) розподіл одиниць сукупності у групи за величиною варіюючої ознаки;

б) розподіл одиниць сукупності на інтервали за атрибутивною ознакою;

1.2. Абсолютні та відносні величини

Абсолютна величина – форма кількісного виразу статистичних показників, що безпосередньо характеризують розміри, обсяги соціально-економічних явищ, їх ознак в різних одиницях виміру

- Територія України – 603,7 тис. км²;

- Протяжність:

із заходу на схід – 1316 км;

з півночі на південь – 893 км.

- Площа земельних угідь, в тому числі за видами, га;

- Маса (вага), кг, ц, т;

- Одиниці обліку часу, люд.-год., люд.-дні;

- Одиниці обліку грошових одиниць, грн., тис. грн.;

- Кількість працівників, господарств та ін.

Значення абсолютних величин:

1. Використовуються для визначення обсягів виробництва окремих видів продукції, галузей народного господарства, галузей, що переробляють продукцію сільського господарства.

2. Використовуються для характеристики стану галузей (їх розмір, кількість працівників, виробництво продукції, прибуток тощо).

3. Необхідні для підведення підсумків розвитку окремих галузей шляхом співставлення різних абсолютних величин. Тобто являються вихідними для визначення ефективності виробництва: урожайності, продуктивності худоби, собівартості, продуктивності праці, рівня рентабельності, норми рентабельності та інше.

Розрізняють два види абсолютних величин:

- індивідуальні;

- сумарні.

Індивідуальні абсолютні величини – показники, що виражають розміри кількісних ознак окремих одиниць досліджуваних сукупностей.

Вони є об'єктом статистичного спостереження та дослідження, оскільки є первинними показниками, які одержують безпосередньо в процесі проведення статистичного спостереження.

Сумарні абсолютні величини – показники, що одержують в результаті підрахунку абсолютних величин. Тобто це сума індивідуальних абсолютних величин за якоюсь важливою ознакою:

- за територіями (район, область);
- за галузями народного господарства;
- за формами власності;
- за результатами статистичних групувань (зведені дані).

Абсолютні величини завжди конкретні, чим вони відрізняються від математичних (абстрактних) величин; виражаються у відповідних одиницях виміру.

Умовно можна виділити три групи показників абсолютних величин:

I група. Показники в натуральному виразі:

- кількість одиниць (чоловік, поголів'я, одиниць сукупності);
- вагові одиниці;
- одиниці площі, довжини;
- одиниці потужності;
- одиниці часу.

У випадках, коли облік в одній із можливих одиниць виміру не дає повної характеристики такого явища, вони обліковуються в двох одиницях виміру:

- кількість тракторів, їх потужність;
- кількість енергетичних потужностей, сумарна енергетична потужність;
- кількість автомобілів, їх грузопідйомність.

Одиниця виміру може бути виражена добутком двох різних вимірювачів.

Наприклад, робота грузового транспорту в тонно-кілометрах.

Виконана робота: людино-дні, людино-години, тракторо-дні, тракторо-години, тракторо-зміни.

II група. Показники в умовно-натуральному виразі:

- кілокалорії;
- кормові одиниці;
- умовне паливо;
- умовна кількість худоби.

Виконана робота: еталонні га.

III група. Показники виробництва у вартісному виразі для визначення загального обсягу виробництва: поточні ціни; порівнянні ціни.

До 1997 р. використовувались порівнянні ціни 1983 року, з 1997 по 2000 рік – ціни 1996 р., з 2001 – порівнянні ціни 2000 року, з 2005 – співставні ціни; сьогодні діють постійні ціни 2010 року.

Обліку підлягають абсолютні статистичні показники. А тому без них неможливо обійтись при проведенні будь-якої аналітичної роботи, вони лежать в її основі.

Проте, самотійно абсолютні показники не завжди розкривають розвиток явища.

Абсолютні величини статистика використовує для обліку та характеристики:

- макроекономічних показників (ВСП, ВВП, НД, їх виробництво та розподіл);
- населення: його склад та відтворення;
- галузей народного господарства: промисловості, сільського господарства, тощо;
- зовнішньоекономічну діяльність;
- доходи населення та ін.

Абсолютні величини використовуються для характеристики населення, його зайнятості за видами економічної діяльності, виробництва валової продукції сільського господарства в усіх категоріях господарств з розподілом за основними категоріями та формами власності, характеристики наявності виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств тощо.

Приклад таблиці забсолютними велечинами

Таблиця 6 Населення України

(на 1 січня; тис. осіб)

Показник	2010р.	2011р.	2012р.	2013р.	2014р.	2015р.	2016р.
Усе населення(постійне)	45782,6	45598,2	45453,3	45372,7	45245,9	42759,7	42590,9
у тому числі							
чоловіки	21107,1	21032,6	20976,7	20962,7	20918,3	19787,8	19717,9
жінки	24675,5	24565,6	24476,6	24410,0	24327,6	22971,9	22873,0
Сільське населення	14513,4	14412,2	14328,0	14249,7	14164,9	13325,3	13244,7
у тому числі							
чоловіки	6789,2	6754,0	6727,9	6703,2	6673,9	6284,7	6254,2
жінки	7724,2	7658,2	7600,1	7546,5	7491,0	7040,6	6990,5
Частка сільського населення, %	31,7	31,6	31,5	31,4	31,3	31,2	31,1

Джерело: за даними Державної служби статистики України

Задача

№ 1

Є така інформація про фактичні та планові показники виробництва продукції:

Види продукції	Базисний рік, фактично	Звітний рік		План
		план	фактично	
Зерно, ц	40000	42000	39500	43000
Молоко, ц	10000	11000	11200	11500

Розрахуйте можливі види відносних величин для молока.

Зробити висновки.

№ 2

Планом передбачалось збільшити продуктивність праці в звітному році в порівнянні з базисним на 5 %. Фактично продуктивність праці збільшилась на 2%. Як виконано план? Зробити висновки.

№ 3

Планом передбачалось зменшити собівартість виробництва зерна в звітному році порівняно з базисним на 1%. Фактично собівартість збільшилась на 5%. Як виконано план? Зробити висновки.

№ 4

Є така інформація із двох сільськогосподарських підприємств:

Показники	1-е підприємство	2-е підприємство
Валовий надій молока, ц	12000	12000
Площа сільськогосподарських угідь, га	4800	5000
Поголів'я корів, голів	300	250

Розрахуйте можливі види відносних величин.

Зробити висновки.

№ 5

Є така інформація про поголів'я великої рогатої худоби:

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Поголів'я великої рогатої худоби, тис. гол.	150,6	140,0
в т.ч.		
- корови	100,8	958,3
- телиці старше 2 років	9,8	8,8

Визначте можливі види відносних величин.

Зробити висновки.

№ 6

Є така інформація про споживання продуктів харчування на душу населення, кг

Показники	Україна		Миколаївська область, 2015р.
	2000р.	2015р.	
М'ясо	32,8	50,9	44,2
Молоко	199,1	209,9	206,8
Хлібні продукти	124,9	103,2	110,4

Визначте можливі види відносних величин.

Зробити висновки.

№ 7

Є така інформація про площу сільськогосподарських угідь та поголів'я великої рогатої худоби:

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Площа сільськогосподарських угідь, га	5000	5100
в т.ч.: рілля	4800	4850
Поголів'я великої рогатої худоби, голів	1100	1000
в т.ч.: корів	500	400

Розрахувати можливі види відносних величин.

Зробити висновки.

№ 8

Є така інформація про посівні площі сільськогосподарських культур в господарстві, га

Культури та групи культур	Базисний рік	Звітний рік
Зернові культури	1800	2000
в т.ч.: кукурудза	100	120
Технічні	600	500
в т.ч.: соняшник	400	450
Картопля та овоче-баштанні культури	120	100
Кормові культури	200	190

Розрахувати можливі види відносних величин.

Зробити висновки.

№ 9

Є така інформація про валову продукцію сільського господарства та чисельність працюючих

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Валова продукція сільського господарства, тис.грн.	800	810
в т.ч.: тваринництва	100	80
Середньорічна чисельність працюючих, чоловік	210	210

Розрахувати можливі види відносних величин.

Зробити висновки.

Відносна величина – узагальнюючий показник, який дає числову міру співвідношення двох статистичних величин.

Відносну величину одержують у результаті порівняння, співставлення двох величин, тобто відношення величин (абсолютні, середні).

Форми виразу відносних величин.

Якщо база порівняння приймається за одиницю, то відносна величина виражається в формі коефіцієнта;

- за 100 – в процентах;
- за 1000 – в промілях;
- за 10000 – в продецимілях;
- за 100000 – просантимілях (рис. 14)

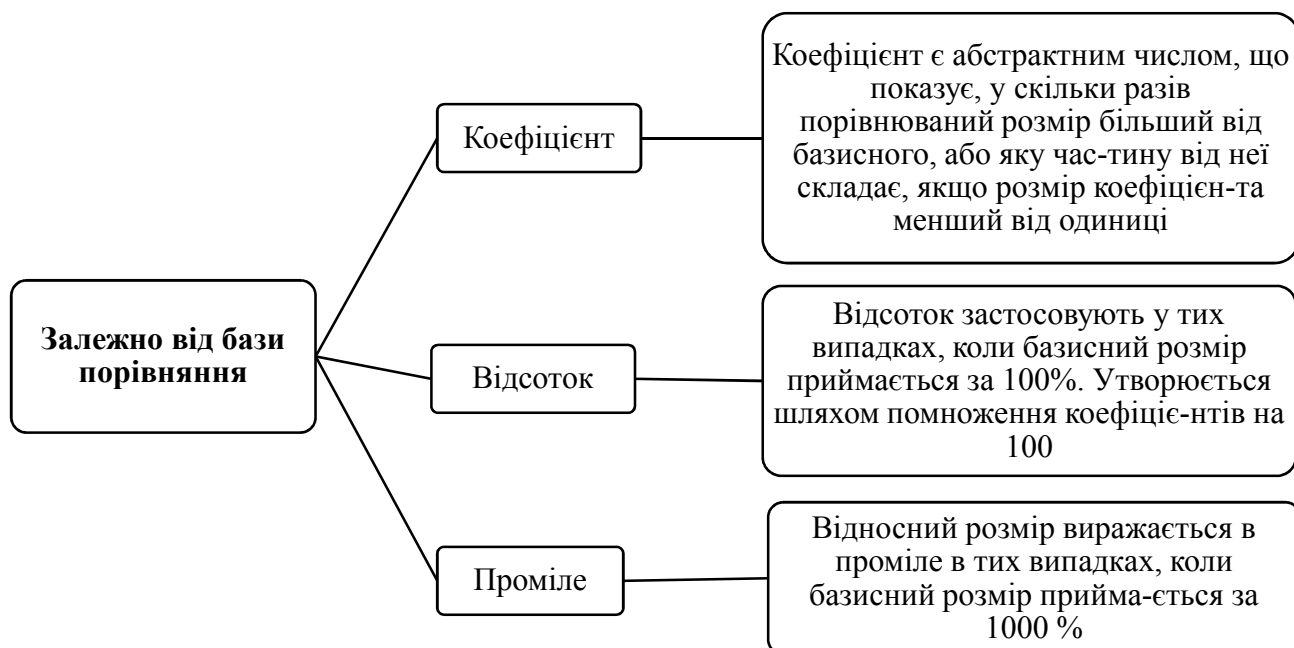

Рисунок 14 – Форми виразу відносних величин

Іменовані числа:

- населення на 100 га земельних угідь;
- виробництво продукції:
на 100 га;
на 1 працівника;
на голову та інше.

Умови правильного використання відносних величин:

- співставність статистичних показників (за методикою визначення; територіальна співставність);
- вибір бази порівняння (краще за середніми показниками; в сільському господарстві – 5-7 років).

За призначенням та суттю кількісних співвідношень розрізняють такі види відносних величин:

- планового завдання;
- виконання плану;
- динаміки;
- структури;

- координації;
- інтенсивності;
- рівня економічного розвитку;
- порівняння.

Відносна величина планового завдання використовується в плануванні і показує, яка планується зміна того чи іншого показника. Визначається як відношення планового показника до досягнутого рівня:

$$K_{н.з.} = \frac{Y_{пл}}{Y_i}, \quad (2)$$

Відносна величина виконання плану виражає ступінь виконання плану. Визначається як відношення досягнутого рівня до планового показника:

$$K_{в.п.} = \frac{Y_i}{Y_{пл}}, \quad (3)$$

Планове завдання може виражатися і відносною величиною. В основному це якісні показники – підвищення продуктивності праці, зниження собівартості сільськогосподарської продукції. Треба вміти визначити, як виконаний план, поскільки порівняння приростів дає неправильно оцінку виконання плану.

Наприклад; планом передбачалося підвищити продуктивність праці на 4%. Фактично вона підвищилася на 5%. Як виконаний план?

$$K_{в.п.} = \frac{105}{104} = 1,0096$$

Рівень продуктивності праці збільшився майже на 1%. План перевиконаний майже на 1%. Передбачалось знизити собівартість продукції на 1%. Фактично собівартість зросла на 15%. Як виконаний план?

$$\frac{1,15}{0,99} = 1,162$$

Порівнюючи з планом собівартість зросла на 16,2%. Планом передбачалось підвищити врожайність на 5%, фактично – на 2%. Як виконаний план?

$$\frac{1,02}{1,05} = 0,971 \text{ або } 97,1\%$$

Відносна величина динаміки характеризує зміну показника в часі:

$$K_q = \frac{Y_1}{Y_0}, \quad (4)$$

Залежно від бази порівняння розрізняють:

- ланцюгові;
- базисні.

Відносна величина динаміки, планового завдання та виконання плану знаходиться в залежності:

Відносна величина структури характеризує склад статистичної сукупності і показує, яка питома вага в загальному підсумку складає кожна частина.

Відносна величина координації – додаткова характеристика структури, яка дає можливість здійснювати контроль за співвідношенням окремих частин статистичної сукупності, які важливі для нормального розвитку, функціонування системи:

- кількість молодих на 100 чоловік працюючих;
- кількість жінок на 100 чоловіків;
- забезпечення основного стада ремонтним молодняком та ін.

Відносна величина інтенсивності характеризує ступінь розповсюдження даного явища у відповідному середовищі. Це співвідношення двох різних абсолютних величин. А тому відносні величини приймають форму конкретних іменованих чисел.

Наприклад використання виробничого потенціалу: землі, трудових ресурсів, фондів; рівень та ефективність інтенсифікації .

Різновидом відносної величини інтенсивності є відносна величина рівня економічного розвитку –рівень виробництва та споживання продуктів харчування та непродовольчих товарів на душу населення:

- в країні;
- за регіонами;
- в сім'ях з різним достатком;
- в порівнянні з різними країнами світу.

Відносна величина порівняння характеризує співвідношення однойменних показників, які відносяться до різних одиниць сукупності, різних територій, але за один і той же період. Використовується для оцінки господарської і комерційної діяльності підприємств порівняно з показниками по району, досягненнями передових господарств, країн.

У практиці статистико-економічного аналізу широко використовуються відносні величини динаміки для характеристики виробництва та реалізації продукції сільського господарства (табл. 1.10).

Приклад таблиці з відносними величинами (індекси)

Таблиця 7 Індекси виробництва валової продукції сільського господарства в Україні, %

Роки	Допопередн ьогороку	До:							
		1960р.	1970р.	1980р.	1985р.	1990р.	1995р.	2000р.	2005р.
1961	108,5	108,5	x	x	x	x	x	x	x
1962	99,4	107,8	x	x	x	x	x	x	x
1963	87,9	94,8	x	x	x	x	x	x	x
1964	115,3	109,3	x	x	x	x	x	x	x
1965	107,7	117,7	x	x	x	x	x	x	x
1966	103,7	122,1	x	x	x	x	x	x	x
1967	98,6	120,4	x	x	x	x	x	x	x
1968	103,7	124,9	x	x	x	x	x	x	x

Роки	Допопередн ьогороку	До:								
		1960р.	1970р.	1980р.	1985р.	1990р.	1995р.	2000р.	2005р.	
1969	103,1	128,8	x	x	x	x	x	x	x	x
1970	103,3	133,1	100,0	x	x	x	x	x	x	x
1971	106,1	141,2	106,1	x	x	x	x	x	x	x
1972	96,3	136,0	102,2	x	x	x	x	x	x	x
1973	115,6	157,2	118,1	x	x	x	x	x	x	x
1974	98,8	155,3	116,7	x	x	x	x	x	x	x
1975	90,8	141,0	106,0	x	x	x	x	x	x	x
1976	110,8	156,2	117,4	x	x	x	x	x	x	x
1977	105,2	164,3	123,5	x	x	x	x	x	x	x
1978	100,7	165,5	124,4	x	x	x	x	x	x	x
1979	93,9	155,4	116,8	x	x	x	x	x	x	x
1980	95,1	147,8	111,1	100,0	x	x	x	x	x	x
1981	100,8	149,0	112,0	100,8	x	x	x	x	x	x
1982	106,9	159,3	119,7	107,8	x	x	x	x	x	x
1983	102,6	163,4	122,8	110,6	x	x	x	x	x	x
1984	103,7	169,4	127,3	114,7	x	x	x	x	x	x
1985	99,0	167,7	126,0	113,6	100,0	x	x	x	x	x
1986	102,2	171,4	128,8	116,1	102,2	x	x	x	x	x
1987	102,2	175,2	131,6	118,7	104,4	x	x	x	x	x
1988	98,4	172,4	129,5	116,8	102,7	x	x	x	x	x
1989	105,1	181,2	136,1	122,8	107,9	x	x	x	x	x
1990	96,3	174,5	131,1	118,3	103,9	100,0	x	x	x	x
1991	86,8	151,5	113,8	102,7	90,2	86,8	x	x	x	x
1992	91,7	138,9	104,4	94,2	82,7	79,6	x	x	x	x
1993	101,5	141,0	106,0	95,6	83,9	80,8	x	x	x	x
1994	83,5	117,7	88,5	79,8	70,1	67,5	x	x	x	x
1995	96,4	113,5	85,3	76,9	67,6	65,0	100,0	x	x	x
1996	90,5	102,7	77,2	69,6	61,2	58,9	90,5	x	x	x
1997	98,2	100,9	75,8	68,3	60,1	57,8	88,9	x	x	x
1998	90,4	91,2	68,5	61,7	54,3	52,2	80,3	x	x	x
1999	93,1	84,9	63,8	57,4	50,6	48,6	74,8	x	x	x
2000	109,8	93,2	70,1	63,0	55,6	53,4	82,1	100,0	x	x
2001	110,2	102,7	77,3	69,4	61,3	58,9	90,5	110,2	x	x
2002	101,2	103,9	78,2	70,2	62,0	59,6	91,6	111,5	x	x
2003	89,0	92,5	69,6	62,5	55,2	53,0	81,5	99,3	x	x
2004	119,7	110,7	83,3	74,8	66,1	63,5	97,6	118,8	x	x
2005	100,1	110,8	83,4	74,9	66,2	63,5	97,7	118,9	100,0	x
2006	102,5	113,6	85,5	76,8	67,9	65,1	100,1	121,9	102,5	x
2007	93,5	106,2	79,9	71,8	63,5	60,9	93,6	114,0	95,8	x
2008	117,1	124,4	93,6	84,1	74,4	71,3	109,6	133,5	112,2	x
2009	98,2	122,2	91,9	82,6	73,1	70,0	107,6	131,1	110,2	x
2010	98,5	120,4	90,5	81,4	72,0	68,9	106,0	129,0	108,5	x
2011	119,9	144,4	108,5	97,6	86,3	82,6	127,1	154,7	130,1	x
2012	95,5	137,9	103,6	93,2	82,4	79,0	121,4	147,8	124,3	x
2013	113,3	156,2	117,4	105,6	93,4	89,4	137,5	167,4	140,8	x
2014	102,2	x	x	x	x	92,6	141,4	172,1	144,2	x
2015	95,2	x	x	x	x	88,2	134,6	163,9	137,4	x

Джерело: за даними Державної служби статистики України

Відносна величина структури використовується для характеристики наявного населення (питома вага сільського населення, з них чоловіки та жінки в загальній кількості), зайнятого населення за видами економічної діяльності; виробництва валової продукції сільського господарства за галузями, категоріями господарств, структури посівних площ, виробництва та реалізації зернових та овочевих культур, витрат на виробництво сільськогосподарської продукції в сільськогосподарських підприємствах тощо.

Приклад таблиці з відносними величинами (структура)

Таблиця 8 Структура посівних площ основних сільськогосподарських культур в Україні, %

Показник	2000р.	2005р.	2010р.	2011р.	2012р.	2013р.	2014р.	2015р.
Уся посівна площа	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Зернові культури	50,2	57,6	56,0	56,8	55,6	57,2	54,3	54,8
Технічні культури	15,4	20,2	27,1	26,9	28,2	27,8	31,0	31,0
Картопля і овоче-баштанні культури	8,4	7,8	7,3	7,3	7,3	6,9	7,0	6,8
Кормові культури	26,0	14,4	9,6	9,0	8,9	8,1	7,7	7,4

Джерело: за даними Державної служби статистики України

Відносна величина інтенсивності характеризує виробництво валової продукції сільського господарства в цілому та окремих його галузей в гривнях та в натуральному виразі на 1 особу.

Приклад таблиці з відносними величинами (інтенсивність)

Таблиця 9 Виробництво сільськогосподарської продукції України усіма категоріями господарств в розрахунку на 1 особу та 100 га сільськогосподарських угідь

Показник	2000р.	2005р.	2010р.	2012р.	2013р.	2014р.	2015р.
Виробництво сільськогосподарської продукції в розрахунку:							
- на одну особу, грн	3071	3813	4249	4897	5559	5847	5589
- на 100 га сільськогосподарських угідь, тис.грн	370,7	471,0	523,7	601,5	681,3	708,3	674,2

Джерело: за даними Державної служби статистики України

Відносна величина рівня економічного розвитку характеризує рівень споживання продуктів харчування та непродовольчих товарів на душу населення.

Приклад таблиці з відносними величинами (рівень економічного розвитку)

Таблиця 10 Споживання основних видів продуктів харчування в Україні
(на 1 особу за рік; кг)

	2000р.	2005р.	2010р.	2011р.	2012р.	2013р.	2014р.	2015р.
М'ясо та м'ясопродукти вкл. субпродукти і жир-сирець	32,8	39,1	52,0	51,2	54,4	56,1	54,1	50,9
Молоко та молочні продукти	199,1	225,6	206,4	204,9	214,9	220,9	222,8	209,9
Яйця, шт	166	238	290	310	307	309	310	280
Хлібні продукти	124,9	123,5	111,3	110,4	109,4	108,4	108,5	103,2
Картопля	135,4	135,6	128,9	139,3	140,2	135,4	141,0	137,5
Овочі та баштанні продовольчі культури	101,7	120,2	143,5	162,8	163,4	163,3	163,2	160,8
Плоди, ягоди та виноград (без переробки на вино)	29,3	37,1	48,0	52,6	53,3	56,3	52,3	50,9
Риба та рибні продукти	8,4	14,4	14,5	13,4	13,6	14,6	11,1	8,6
Цукор	36,8	38,1	37,1	38,5	37,6	37,1	36,3	35,7
Олія	9,4	13,5	14,8	13,7	13,0	13,3	13,1	12,3

Джерело: за даними Державної служби статистики України

Відносна величина порівняння широко використовується для порівняння рівня виробництва та реалізації продукції сільського господарства, урожайності сільськогосподарських культур та продуктивності тварин, основних економічних показників діяльності окремих сільськогосподарських підприємств, з абсолютними та середніми показниками по району, окремих районів з показниками по області, обласних показників з показниками по Україні та міжнародні порівняння.

Тестові завдання

- 1) Абсолютні статистичні показники можуть бути:
 - а) натуральними;
 - б) умовно-натуральними;
 - в) трудовими;
 - г) вартісними;
- 2) Показник "Припадає молодняка ВРХ на 100 корів" є відносною величиною:
 - а) координації;
 - б) інтенсивності;
 - в) структури;
- 3) Показники порівняння - це:
 - а) показники, що характеризують відношення частини до цілого;
 - б) показники, одержані при порівнянні двох однойменних показників, які відносяться до різних статистичних сукупностей;
- 4) Виберіть показник інтенсивності:

- а) припадає пасовищ в розрахунку на 100 га ріллі;
 - б) поголів'я великої рогатої худоби в розрахунку на 100 га с.г.угідь;
- 5) Відносна величина структури - це:
- а) співвідношення між показниками звітнього та базисного періодів;
 - б) зміна однорідних показників в часі;
 - в) частка окремих складових частин у загальному обсязі сукупності;
- 6) Секторні діаграми при порівнянні в динаміці характеризують:
- а) зміну структури явищ;
 - б) зміну рівнів ознак;
- 7) Відносна величина координації - це:
- а) частка окремих складових частин у загальному обсязі сукупності;
 - б) зміна однорідних показників в порівнянні з нормативними показниками;
 - в) співвідношення між окремими частинами цілого;
- 8) Відносна величина інтенсивності - це:
- а) зміна однорідних показників в часі або в порівнянні з іншими сукупностями;
 - б) відношення двох різнойменних ознак одної сукупності;
 - в) співвідношення однойменних величин, що відносяться до різних об'єктів;
- 9) Відносна величина порівняння - це:
- а) відношення фактичного показника до планового;
 - б) співвідношення однойменних величин (показників, що відносяться до різних статистичних сукупностей (об'єктів));
 - в) відношення показників звітнього періоду до базисного;
- 10) База порівняння приймається за 1000 - це:
- а) коефіцієнти;
 - б) проценти;
 - в) проміле;
 - г) продециміле;
- 11) Урожайність однієї культури в одній зоні склала 35 ц з 1 га, а в другій 30 ц з 1 га. Відношення урожайності цих зон - це вид відносних величин, що представляють:
- а) показники інтенсивності;
 - б) показники порівняння;
 - в) показники координації;
 - г) показники динаміки;
- 12) Виробництво овочів в господарстві зросло з 2000 т в минулому році до 2500 т в звітньому році. Їх відношення – це відносна величина:
- а) динаміки;
 - б) інтенсивності;
 - в) порівняння;
- 13) Відносна величина динаміки - це:
- а) показник, що характеризує розповсюдження або розвиток даного явища у відповідному середовищі;

- б) показник, що характеризує ступінь виконання плану;
- в) показник, що характеризує зміну явища (ознаки) в часі;
- 14) Відносна величина виконання плану - це:
 - а) показник, що характеризує розміри ознайомих величин, що відносяться до одного часу, але різних об'єктів або територій;
 - б) показник, що характеризує планове завдання;
 - в) показник, що характеризує ступінь виконання плану;
- 15) Відносна величина планового завдання - це:
 - а) кількість співвідношення між абсолютними величинами;
 - б) відношення фактично досягнутого рівня поточного року до плану;
 - в) відношення планового показника на наступний період до фактично досягнутого рівня;
- 16) Відносні показники виражають:
 - а) кількісні співвідношення між абсолютними показниками;
 - б) кількісні співвідношення між середніми ознаками;

1.3. Середні величини та показники варіації

Середні величини відносяться до статистичних характеристик, які відомі кожному із школи. Між тим, як сказав англійський статистик Рейхман „кожний розуміє, що таке середня до того часу, поки не розпочне її використовувати”. Складність проблеми пов'язана з необхідністю використання в різних випадках різних середніх величин, пов'язаних із змістом наявних величин, на основі яких визначається середня.

Середня величина – узагальнююча кількісна характеристика однорідної ознаки в статистичній сукупності, що характеризує її рівень у розрахунку на одиницю сукупності (рис. 17).

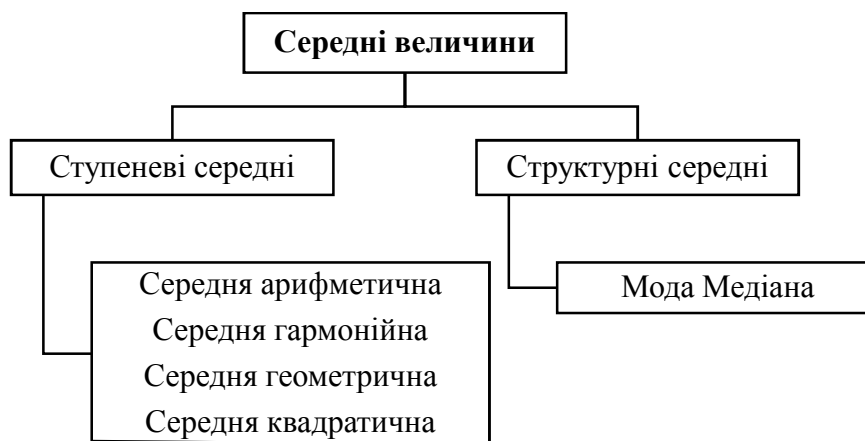

Рисунок 17 – Категорії середніх величини

В середній погашаються індивідуальні значення окремих варіант. Середні, що застосовують в статистиці, належать до класу ступеневих.

$$\bar{X} = \sqrt[n]{\frac{\sum X_i^k}{n}}, \quad (5)$$

Конкретний вид середньої залежить від степеня К:

К = 0 $\bar{X} = \sqrt[n]{X_1 \cdot X_2 \cdot \dots \cdot X_n}$ - середня геометрична

К = 1 $\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$ - середня арифметична

К = 2 $\bar{X} = \sqrt{\frac{\sum X^2}{n}}$ - середня квадратична

К = -1 $\bar{X} = \frac{n}{\sum \frac{1}{x}}$ - середня гармонійна

У рядах розподілу можуть визначатися всі, види ступеневих та структурних середніх величин.

$\bar{X}_{кв} > \bar{X}_{ар} > \bar{X}_{геом} > \bar{X}_{гарм}$ - називається правилом мажорантності.

Використовується лише в математичній статистиці. У соціально-економічній та галузевій статистиці не може бути застосоване, оскільки обчислення різних середніх для однієї сукупності недоцільне. Найбільше використання в практиці набула середня арифметична.

Середня арифметична:

- проста, для всіх абсолютних показників

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}, \quad (6)$$

- зважена, для якісних середніх

$$\bar{X} = \frac{\sum Xf}{f}, \quad (7)$$

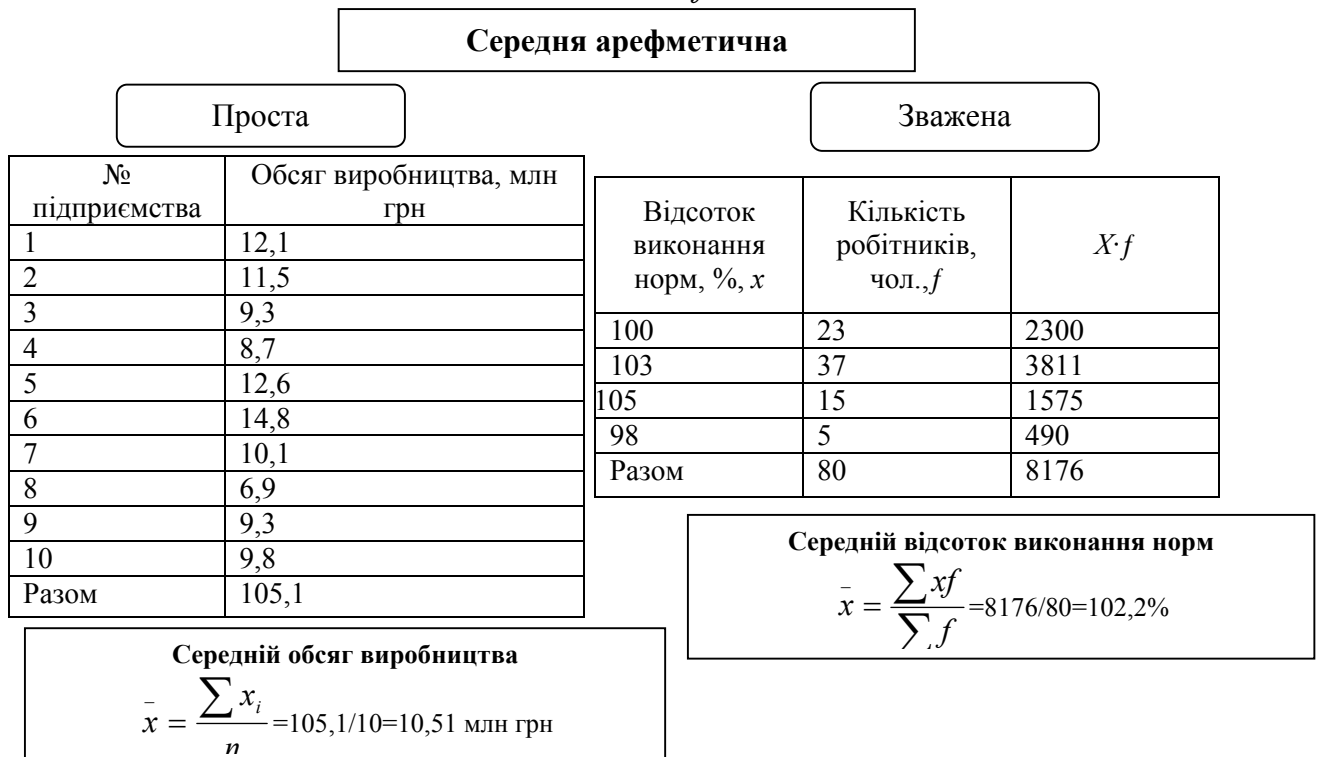

Рисунок 18 – Розрахунок середньої арифметичної простої і зваженої

Середня гармонійна – коли відомі окремі ознаки і обсяги явищ, а частоти (кількісний показник) не відомі:

$$\text{- проста } \bar{X} = \frac{n}{\sum \frac{1}{x}}, \quad (8)$$

де X – варіанти, n – кількість варіантів

$$\text{- зважена } \bar{X} = \frac{\sum M}{\sum \frac{M}{x}}, \quad (9)$$

де M – обсяги явищ.

Середня гармонійна

Проста		
Трактори	Витрати людино-годин на 1 га оранки, (x)	Оранка за 1 людино-годину, га (1/x)
1	1,40	0,71
2	1,20	0,83
3	1,20	0,83
4	1,00	1,00
5	1,00	1,00
6	0,90	1,11
7	0,80	1,25
8	0,75	1,33
9	0,75	1,33
10	0,70	1,43
Разом		10,82

Зважена		
№ заводу	Витрати часу на одиницю продукції, год (x)	Витрати часу на всю продукцію, год (M)
1	45,0	2250
2	52,0	3200
3	60,0	1800
4	58,0	6380
Разом		13 630

Середні витрати часу на одиницю продукції

$$\bar{x} = \frac{\sum M}{\sum (M/x)}$$

$$\Sigma(M/x) = 13630 / (2250/45,0 + 3200/52,0 + 1800/60,0 + 6380/58,0) = 54,2$$

Середні витрати людино-годин на 1 га оранки

$$\bar{x} = n / \Sigma(1/X) = 10 / 10,82 = 0,92$$

людино-годин на 1 га

Рисунок 19 – Розрахунок середньої гармонійної простої і зваженої

Середня геометрична – використовують для визначення середніх темпів зростання, тобто коли загальний обсяг явищ становить не суму, а добуток X .

Середня квадратична – використовують в основному для оцінки варіації ознак.

Середня хронологічна – для визначення середніх рівнів в рядах динаміки, що розміщені в хронологічній послідовності:

$$\bar{X} = \frac{\frac{1}{2}X_1 + X_2 + X_3 + \dots + \frac{1}{2}X_n}{n-1}, \quad (10)$$

Середня прогресивна – використовується в плануванні, коли виникає необхідність визначити плановий показник. План повинен базуватися на основі досягнутого показника.

Системні та групові середні – це реальні показники, оскільки характеризують реальні системи, підсистеми чи групи одиниць сукупності, які відрізняються між собою за якоюсь важливою ознакою.

Системна середня – відноситься до сукупності різних груп та одиниць сукупності, але органічно пов'язаних між собою в систему, кількісно виражає ту чи іншу властивість системи, але не типічна для окремих груп і одиниць, що складають систему. Такі середні називаються “огульними”.

Групові (підсистемні) середні – характеризують однорідну сукупність, так як статистична сукупність розділена на групи, що відрізняються за якоюсь істотною ознакою.

Звідси, середня органічно пов'язана з методом статистичних групувань. Для того, щоб середня величина виконувала свою основну пізнавальну функцію – реально відображала рівень досягнутий в своєму розвитку, він повинен правильно розраховуватись. Для цього необхідно дотримуватись вимог:

- середня повинна розраховуватися на основі однорідних, одноякісних явищ;
- правильний вибір кількісної ознаки (показника) з урахуванням якого визначається середня;
- узагальнююча середня повинна визначатися для всіх одиниць сукупності без виключення;
- узагальнююча середня повинна доповнюватись системою середніх, а також величинами, що доповнюють середню.

Наукове застосування середніх в статистиці повинно відобразити діалектичний розвиток. А тому статистика повинна відобразити появу нового, одиничного до того часу, поки воно не стане масовим. Таким чином, узагальнююча середня повинна доповнюватись індивідуальними значеннями, що мають місце на даному етапі розвитку.

В практиці статистики найбільшого розповсюдження отримали середня арифметична проста та зважена.

Приклад розрахунку середньої арифметичної

Таблиця 11 Показники для визначення середніх величин

Господарства	Площа посіву соняшника, га	Урожайність з 1 га, ц	Валовий збір, ц
1	200	18,5	3700
2	500	17,0	8500
3	800	16,5	13200
4	300	18,0	5400
5	100	21,5	2150
Всього	1900	X	32950

Для визначення середньої площі та середнього валового збору на 1 господарство використовується середня арифметична проста:

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n} = \frac{200 + 500 + 800 + 300 + 100}{5} = 380 \text{га};$$

$$\chi = \frac{3700 + 8500 + 13200 + 5400 + 2150}{5} = \frac{32950}{5} = 6590 \text{ц}$$

Урожайність соняшнику можна визначити лише за середньою зваженою, оскільки площа посіву в господарствах різна.

Середня арифметична зважена:

$$\bar{x} = \frac{\sum xf}{\sum f} = \frac{18,5 \times 200 + 17,0 \times 500 + 16,5 \times 800 + 18,0 \times 300 + 21,5 \times 100}{200 + 500 + 800 + 300 + 100} = \frac{32950}{1900} = 17,3 \text{ц/га}$$

Середня гармонійна зважена:

$$\bar{x} = \frac{\sum M}{\sum \frac{M}{x}} = \frac{3700 + 8500 + 13200 + 5400 + 2150}{\frac{3700}{18,5} + \frac{8500}{17,0} + \frac{13200}{16,5} + \frac{5400}{18,0} + \frac{2150}{21,5}} = \frac{32950}{1900} = 17,3 \text{ц/га}$$

Статистичні органи визначають середню врожайність, продуктивність худоби, собівартість виробництва продукції, використовуючи середні величини того чи іншого показника та відповідний показник, що відображає частоту.

За наявності показника на момент часу (це може бути поголів'я худоби та птиці за видами на перше число кожного місяця, наявність обігових коштів тощо) або при визначенні середньої величини в рядах динаміки, коли в основі її лежить моментний статистичний показник, використовується середня хронологічна:

$$\bar{x} = \frac{1/2x_1 + x_2 + \dots + 1/2x_n}{n-1}, \quad (11)$$

де x_1, x_2, \dots, x_n - значення показника на відповідну дату;
 n - кількість показників.

Використовуючи дану формулу можна визначити середнє поголів'я за кожний квартал, за перше та друге півріччя, за рік.

Наприклад, поголів'я свиней в господарстві на 1 січня 2016 року складало 500 голів, на 1 лютого - 600, на 1 березня - 550, на 1 квітня - 700, на 1 травня - 650, на 1 червня - 600, на 1 липня - 550 голів.

Середня за I квартал складе:

$$\bar{x} = \frac{\frac{1}{2}500 + 600 + 550 + \frac{1}{2}700}{4-1} = 583 \text{голів};$$

за II квартал:

$$\bar{x} = \frac{\frac{1}{2}700 + 650 + 600 + \frac{1}{2}550}{4-1} = 625 \text{голів};$$

за I півріччя:

$$\bar{x} = \frac{\frac{1}{2}500 + 600 + 550 + 700 + 650 + 600 + \frac{1}{2}550}{7-1} = 604 \text{ голів.}$$

Задачі**№ 1**

Є такі дані про врожайність та валовий збір соняшнику:

Господарства	Урожайність, ц/га	Валовий збір, ц
1	10	4000
2	15	3000
3	12	2400

Визначити: середній валовий збір соняшнику; середню врожайність. Зробити висновки.

№ 2

Є дані про наявність поголів'я свиней, голів:

На 1.01.2015р. - 700

На 1.02. - 710

На 1.03. - 750

На 1.04. - 650

На 1.05. - 600

На 1.06. - 550

На 1.07. - 500

На 1.08. - 500

На 1.09. - 600

На 1.10. - 620

На 1.11. - 580

На 1.12. - 600

На 1.01.2016р. - 550

Визначити: середнє поголів'я свиней за рік; середнє поголів'я свиней за II квартал. Зробити висновки.

№ 3

Є дані про наявність поголів'я свиней, голів:

На 1.01.2015р. - 700

На 1.02. - 710

На 1.03. - 750

На 1.04. - 650

На 1.05. - 600

На 1.06. - 550

На 1.07. - 500

На 1.08. - 500

На 1.09. - 600

На 1.10. - 620

На 1.11. - 580

На 1.12. - 600

На 1.01.2016р. - 550

Визначити: середнє поголів'я свиней за I півріччя; середнє поголів'я свиней за III квартал. Зробити висновки.

№ 4

Є дані про наявність поголів'я свиней, голів:

На 1.01.2015р. - 700

На 1.02. - 710

На 1.03. - 750

На 1.04. - 650

На 1.05. - 600

На 1.06. - 550

На 1.07. - 500

На 1.08. - 500

На 1.09. - 600

На 1.10. - 620

На 1.11. - 580

На 1.12. - 600

На 1.01.2016р. – 550

Визначити: середнє поголів'я свиней за II півріччя; середнє поголів'я свиней за I квартал. Зробити висновки

№ 5

Є такі дані про площу та врожайність зернових культур:

Культури	Площа, га	Урожайність, ц/га
Озимі зернові	1000	40
Ярі зернові	500	21
Зернобобові	100	18

Визначити середню врожайність зернових і зернобобових культур. Зробити висновки.

№ 6

Є такі дані про площу та врожайність зернових культур:

Культури	Урожайність, ц/га	Валовий збір, ц
Озимі зернові	30	24000
Ярі зернові	20	12000
Зернобобові	15	2000

Визначити середню врожайність зернових і зернобобових культур. Зробити висновки.

№ 7

Є такі дані про площу та врожайність соняшнику:

Господарства	Площа посіву, га	Урожайність, ц/га
1.	200	16
2.	400	12
3.	500	10

Визначити: середню площу посіву на 1 господарство; середню врожайність. Зробити висновки.

№ 8

Є такі дані про площу та врожайність картоплі:

Господарства	Урожайність картоплі, ц	Площа посіву, га
1	120	100
2	180	200
3	200	160

Визначити: середню площу посадки на 1 господарство; середню врожайність картоплі. Зробити висновки.

№ 9

Є такі дані про площу та врожайність овочів:

Господарства	Урожайність овочів, ц	Валовий збір, ц
1	100	8000
2	80	5600
3	120	12000

Визначити: середній валовий збір овочів на 1 господарство; середню врожайність овочів. Зробити висновки.

Варіація – це коливання розміру ознаки у одиниць статистичної сукупності, яка викликана комплексом різноманітних умов та факторів, що впливають на статистичну сукупність.

Для характеристики варіації використовують такі показники:

Розмах варіації (R):

$$R = X_{\max} - X_{\min} \quad (12)$$

Середнє лінійне відхилення (\bar{d})

$$\bar{d} = \frac{\sum |x - \bar{x}|}{n} \text{ - просте,} \quad (13)$$

$$\bar{d} = \frac{\sum |x - \bar{x}| f}{\sum f} \text{ - зважене,} \quad (14)$$

дисперсія (σ^2)

$$\sigma^2 = \frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n} \text{ - проста,} \quad (15)$$

$$\sigma^2 = \frac{\sum (x - \bar{x})^2 f}{\sum f} \text{ - зважена,} \quad (16)$$

Середнє квадратичне відхилення (σ)

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n}} \text{ - просте,} \quad (17)$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2 f}{\sum f}} \text{ - зважене,} \quad (18)$$

Коефіцієнт варіації (V)

$$V = \frac{\sigma}{\bar{X}} \cdot 100, \quad (19)$$

Значення показників варіації:

- вони доповнюють середні величини, за якими приховано індивідуальні значення;
- характеризують однорідність статистичної сукупності та границі варіації;
- співвідношення показників варіації характеризують взаємозв'язок між ознаками (варіація міжгрупова, варіація залишкова);
- використовуються для порівняння характеру варіації в декількох сукупностях;
- важливою функцією узагальнюючих показників варіації є оцінка надійності середніх.

Приклад розрахунку показників варіації

Таблиця 12 Розрахунок величин для визначення показників варіації урожайності

Райони	Урожайність, ц	Зібрана площа, тис. га	Розрахункові величини			
	X	f	$x - \bar{x}$	$/x - \bar{x}/f$	$(x - \bar{x})^2$	$(x - \bar{x})^2 f$
Арбузинський	29,7	44,8	2,1	94,08	4,41	197,568
Баштанський	29,4	69,2	1,8	124,56	3,24	224,208
Березанський	27,6	57,1	-	-	-	-
Березнегуватський	22,1	49,1	-5,5	-270,05	30,25	1485,275
Братський	22,0	49,1	-5,6	-274,96	31,36	1539,776
Веселинівський	28,0	46,8	0,4	18,72	0,16	7,488
Вознесенський	22,2	43,5	-5,4	-234,9	29,16	1268,46
Врадіївський	31,4	29,5	3,8	112,1	14,44	1425,98
Доманівський	28,0	49,8	0,4	19,92	0,16	7,968
Єланецький	29,3	35,4	1,7	60,18	2,89	102,306
Жовтневий	30,2	62,6	2,6	162,76	6,76	423,176
Казанківський	29,0	55,5	1,4	77,7	1,96	108,78
Кривоозерський	27,2	37,8	-0,4	-15,12	0,16	6,048
Миколаївський	25,4	44,4	-2,2	-97,68	4,84	214,896
Новобугський	19,7	31,6	-7,9	-249,64	62,41	1972,156
Новоодеський	23,0	50,7	-4,6	-233,22	21,16	1072,812
Очаківський	31,3	25,7	3,7	95,09	13,69	351,833
Первомайський	33,2	58,9	5,6	329,84	31,36	1847,104
Снігурівський	30,9	60,3	3,3	198,99	10,89	656,667
По області	$\bar{x} = 27,6$	$\sum f = 894,6$	X	$\sum /x - \bar{x}/ = 2669,51$	X	$\sum (\delta - \bar{\delta})^2 f = 11909,501$

Використовуючи сумарні показники відхилень від середньої, що наведені в таблиці 12, розраховуємо показники варіації:

$$R = 33,2 - 19,7 = 13,5 \text{ ц/га};$$

$$\bar{d} = \frac{2669,51}{894,6} = 3,0$$

$$\sigma^2 = \frac{11909,501}{894,6} = 13,31$$

$$\sigma = \sqrt{13,31} = 3,65$$

$$V = \frac{3,65}{27,6} \times 100 = 13,2$$

Отримані показники варіації свідчать, що середня врожайність зернових і зернобобових культур в усіх категоріях господарств Миколаївської області, яка складає 27,6 ц/га, коливається в межах $\pm 3,65$ ц/га. Найменша врожайність була в Новобузькому районі – 19,7 ц/га, найбільша в Первомайському районі – 33,2 ц/га, розмах варіації склав 13,5 ц/га. При цьому відносний показник варіації незначний – 13,2%.

Тестові завдання

1) Середня величина - це:

- а) індивідуальні величини, що виражають розмір ознак окремих одиниць сукупності;
- б) узагальнююча кількісна величина, що характеризує типові розміри варіюючої ознаки якісно однорідної сукупності;
- в) узагальнююча кількісна характеристика різнорідних ознак;
- г) величина, що характеризує розміри однойменних величин, що відносяться до різних періодів;

2) Середня гармонійна зважена визначається за формулою:

а) $\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$;

б) $\bar{X} = \frac{\sum xf}{\sum f}$;

в) $\bar{X} = \frac{\sum M}{\sum \frac{M}{x}}$;

г) $\bar{X} = \frac{\sum x^2 f}{n}$.

3) Середня хронологічна визначається за формулою:

а) $\bar{X} = \frac{1/2 X_1 + X_2 + \dots + 1/2 X_n}{n-1}$;

б) $\bar{X} = \sqrt[n]{\frac{Y_n}{Y_0}}$;

$$в) \bar{X} = \frac{\sum M}{M / \sum x};$$

$$г) \bar{X} = \frac{n}{\sum 1/x}.$$

4) Середня арифметична зважена визначається за формулою:

$$а) \bar{X} = \frac{\sum xf}{\sum f};$$

$$б) \bar{X} = \frac{\sum M}{\sum M/x};$$

$$в) \bar{X} = \frac{n}{\sum 1/x};$$

$$г) \bar{X} = \frac{\sum x^2}{n}.$$

5) Вид середньої, що поділяє ранжирований ряд варіюючої ознаки на дві рівні частини - це:

а) середня арифметична;

б) мода;

в) медіана;

6) Вид середньої, що дає характеристику ознаки, яка найчастіше зустрічається:

а) середня арифметична;

б) мода;

в) медіана;

г) середня гармонійна;

7) Середнє квадратичне відхилення просте визначається за формулою:

$$а) \sigma^2 = \frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n};$$

$$б) \sigma^2 = \frac{\sum (x - \bar{x})^2 f}{\sum f};$$

$$в) \sigma^2 = \frac{\sqrt{\sum (x - \bar{x})^2 f}}{\sum f};$$

$$г) \sigma = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n}}.$$

8) Середнє квадратичне відхилення зважене визначається за формулою:

$$а) \sigma^2 = \frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n};$$

$$б) \sigma^2 = \frac{\sum (x - \bar{x})^2 f}{\sum f};$$

$$в) \sigma^2 = \frac{\sqrt{\sum (x - \bar{x})^2 f}}{\sum f};$$

$$г) \sigma = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2 f}{\sum f}}$$

9) Розмах варіації - це:

- а) різниця між показниками;
- б) значення максимального значення ознаки;
- в) це різниця між найбільшими та найменшими значеннями ознаки;

10) Середнє квадратичне відхилення характеризує:

- а) середній рівень ознак;
- б) відхилення величини ознаки кожної сукупності від середньої

величини ознаки;

- в) середнє коливання ознаки;

11) За двома сукупностями розраховані наступні характеристики:

Сукупність $\bar{x} = 100$ ц $\delta = 18$ ц

Сукупність $\bar{x} = 150$ ц $\delta = 20$ ц

Найвище коливання ознаки в сукупності:

а) 1;

б) 2.

12) Показник, що характеризує границі зміни варіюючої ознаки - це:

- а) розмах варіації;
- б) дисперсія;
- в) коефіцієнт варіації;

13) Коливанням значень ознаки називається:

- а) групування;
- б) варіація.

Задачі

№ 1

Є такі дані про собівартість продукції:

Господарства	Собівартість 1 ц, грн.
1	35,80
2	40,50
3	45,85
4	48,35
5	50,45

Визначити показники варіації собівартості 1 ц зерна в господарствах. Зробити висновки.

№ 2

Є така інформація про площу посіву овочевих культур:

Господарства	Площа посіву овочевих культур, га
1	180
2	200
3	300
4	100

Визначити показники варіації площі посіву овочевих культур. Зробити висновки.

№ 3

Є дані про врожайність та посівну площу в господарствах

Господарства	Урожайність овочів, ц	Площа, га
1	120	5
2	80	20
3	50	35

Визначити розмах варіації та середнє квадратичне відхилення врожайності овочевих культур.Зробити висновки.

№ 4

Є дані продуктивності овець в господарствах

Господарства	Настриг вовни на 1 вівцю, кг	Поголів'я овець, голів
1	2,5	1000
2	3,4	800
3	4,0	5000

Визначити коефіцієнт варіації продуктивності овець.Зробити висновки.

№ 5

Є дані про врожайність соняшнику та його площу в господарствах

Господарства	Врожайність, ц	Площа, га
1	10	900
2	15	500
3	21	300

Визначити розмах варіації та коефіцієнт варіації врожайності соняшнику.Зробити висновки.

№ 6

Середня врожайність зернових в господарствах району склала 24,5 ц з 1 га, дисперсія – 20,4. Визначити коефіцієнт варіації врожайності зернових в районі.Зробити висновки.

1.4. Ряди динаміки

Процес розвитку явищ в часі називається динамікою. Статистичні величини, які характеризують стан і зміну в часі називають рядами динаміки.

Ряд динаміки – послідовно розміщені в хронологічному порядку значення показника, які в своїх змінах відображають хід розвитку певного явища.

Динамічний ряд є основою аналізу, оскільки побудова і аналіз їх дає можливість виявити закономірності розвитку явищ, виразити їх в цифрах і використати для прогнозування соціально-економічного розвитку (метод екстраполяції).

Динамічний ряд має два елементи:

- цифрові значення показника, які називаються рівнями ряду динаміки;

- період, час до яких відносяться цифрові значення.

Обидва елементи, час і рівень показника (ознаки) є членами динамічного ряду. Процес зміни соціально-економічних явищ в часі полягає головним чином в тому, що проходить зміна дії на нього багатьох факторів соціального, економічного, технологічного та іншого характеру. А тому час якби узагальнює вплив всіх факторів. Проте економічні явища за часом змінюються і під впливом внутрішніх причин, оскільки любий процес перебуває в постійному русі та розвитку. Але завжди (майже завжди) складається враження, що цей розвиток проявляється тільки під дією часу. Побудова і аналіз динамічних рядів дозволяє виявити закономірність розвитку явища в часі.

Залежно від характеру досліджуваних явищ розрізняють *моментні* та *інтервальні (періодичні)* (рис. 20).

Моментні динамічні ряди – характеризують стан явища на певні періоди, його особливістю є те, що сума показників в ряду не дає реальних статистичних показників (немає реального змісту), оскільки кожний статистичних показник частково або повністю відображається в послідуочому.

Періодичні (інтервальні) динамічні ряди – характеризують розміри явищ за певні періоди: доба, декада, місяць, квартал, рік тощо. Особливістю періодичних рядів динаміки є те, що їх рівні можна підсумувати і одержати при цьому реальний статистичний показник.

За повнотою часу, що відображається в ряду динаміки виділяються *повні* та *неповні*.

За характером величин – *абсолютні, середні та відносні*.

Ряди динаміки абсолютних величин характеризують розміри соціально-економічних явищ.

Ряди динаміки середніх величин характеризують зміну середніх розмірів ознак суспільно-економічних явищ і процесів.

Ряди відносних величин – зміну відносних розмірів соціально-економічних явищ.

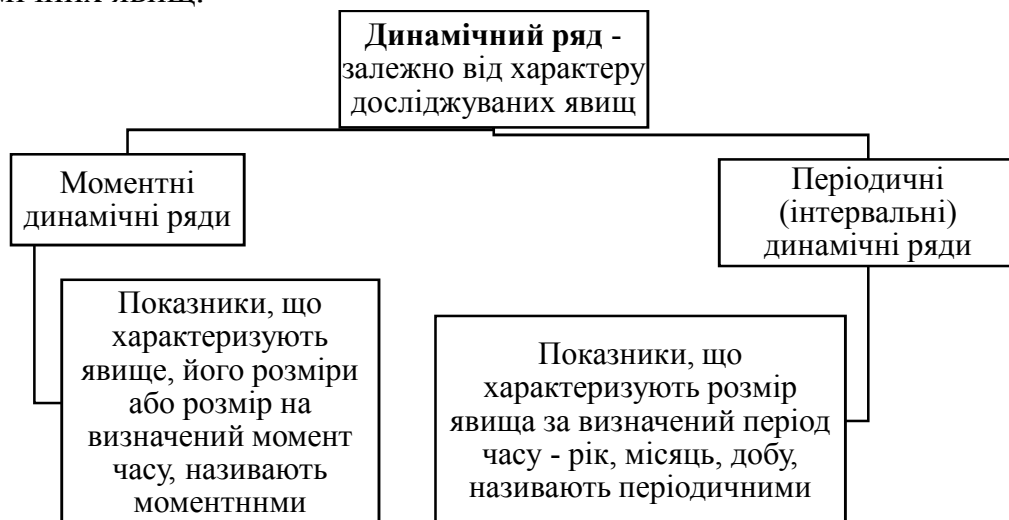

Рисунок 20 – Види рядів динаміки

При побудові динамічних рядів важливою умовою є забезпечення порівнянності всіх рівнів.

Чим же може бути зумовлена непорівнянність показників в динамічному ряду? Основними факторами є:

1. Відмінність в методологічних принципах статистичного спостереження
2. Територіальні зміни, повнота охоплення явищ спостереження.
3. Зміна цін
4. Різні одиниці виміру.
5. Методика розрахунку статистичних показників.

Таким чином, при формуванні рядів динаміки необхідно дотримуватись правил побудови, щоб забезпечити порівнянність всіх рівнів динамічного ряду (рис. 21).

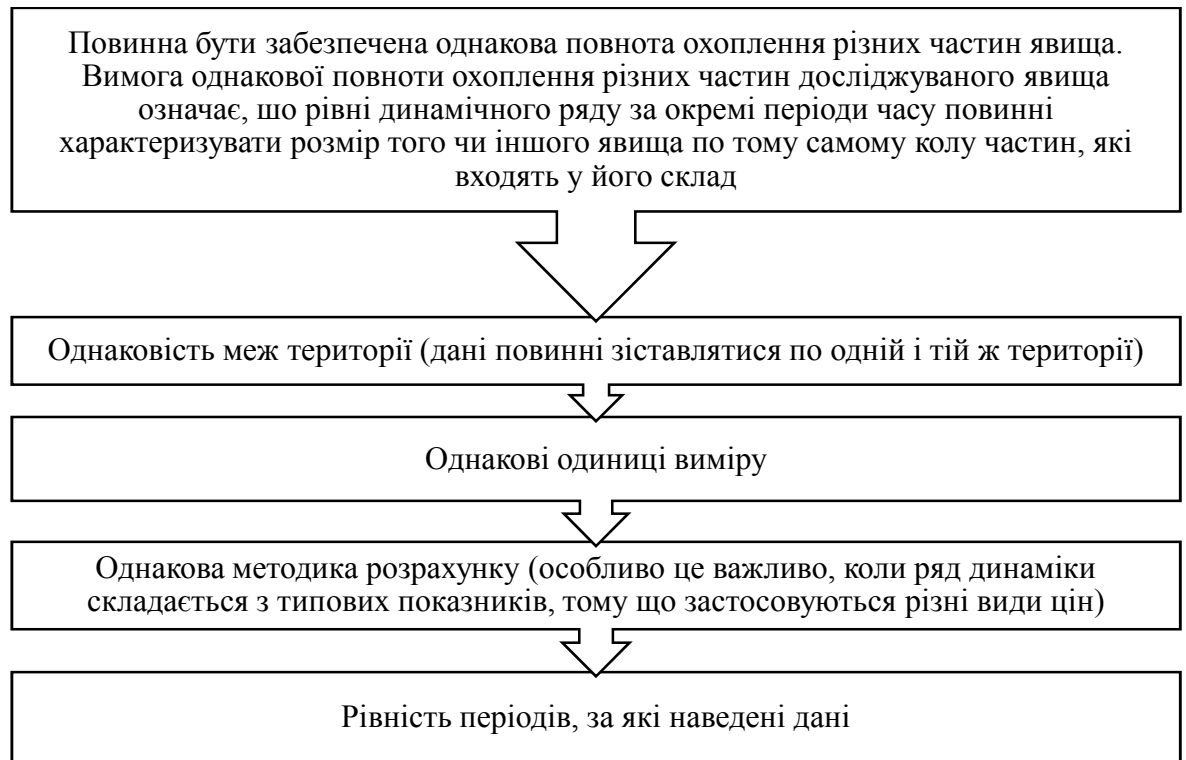
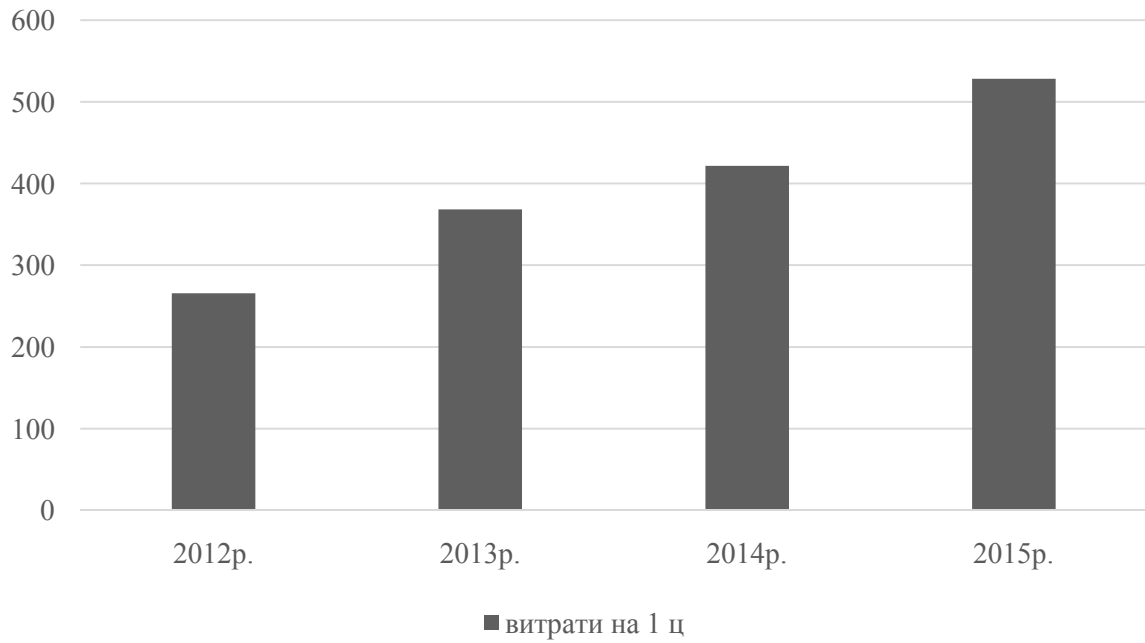

Рисунок 21 – Правила побудови рядів динаміки

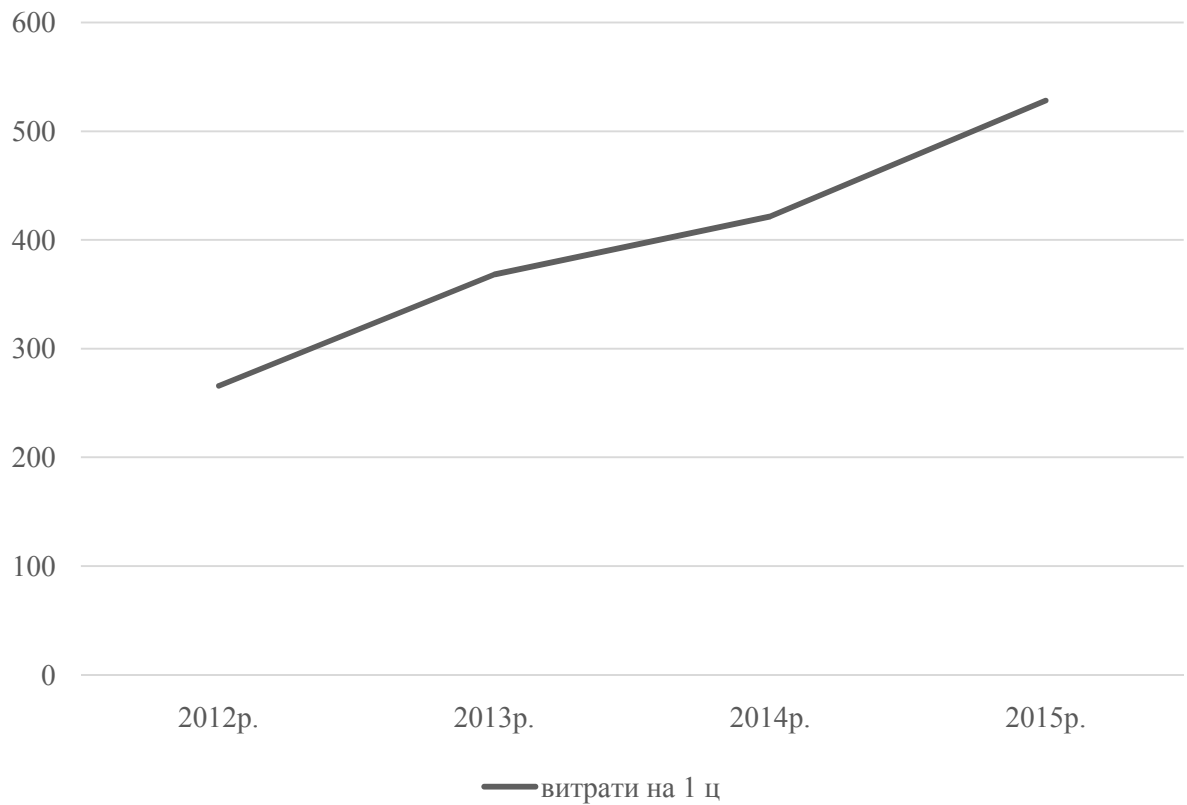
Для наглядності зміни показників в часі широко використовується графічний метод.

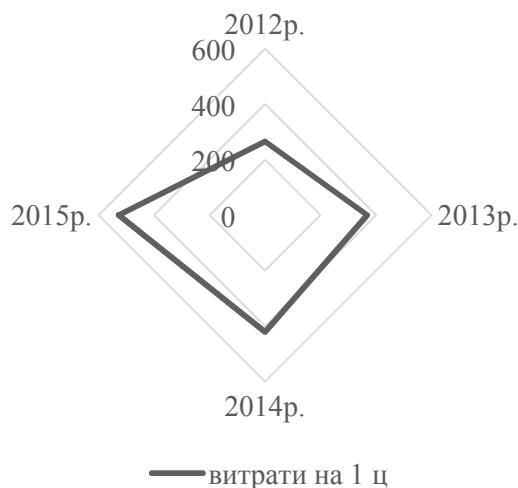
Приклад використання графічного методу

а) стовпчикова діаграма

б) лінійна діаграма

в) секторна діаграма

Рисунок 22 – Графічне зображення динамічного ряду

Під час аналізу розвитку різноманітних явищ в часі використовують такі показники рядів динаміки: абсолютний приріст; темп зростання; темп приросту; абсолютне значення 1% приросту (рис. 23).

<p>Абсолютний приріст - визначається, як різниця між двома рівнями динамічного ряду і показує, наскільки рівень ряду перевищує рівень, взятий за базу</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ланцюговий показник $\Delta Y_i = Y_i - Y_{i-1}$ • Базисний показник $\Delta Y_i = Y_i - Y_0$
<p>Коефіцієнт зростання визначається, як відношення двох порівнюваних рівнів і показує, у скільки разів даний рівень перевищує рівень базисного періоду</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Базисний показник $K_i = Y_i / Y_0$ • Ланцюговий показник $K_i = Y_i / Y_{i-1}$
<p>Темп зростання - коефіцієнт зросту, виражений у відсотках</p>	<ul style="list-style-type: none"> • $T_p = K \cdot 100\%$
<p>Темп приросту показує, на скільки відсотків рівень даного періоду більший (менший) від базисного рівня</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Базисний показник $\Delta T_p = (Y_i - Y_0) / Y_0 \cdot 100\%$ • Ланцюговий показник $\Delta T_p = (Y_i - Y_{i-1}) / Y_{i-1} \cdot 100\%$
<p>Абсолютне значення 1% приросту показує, чого вартий один процент, та розраховується як співвідношення абсолютного приросту і темпу приросту</p>	<ul style="list-style-type: none"> • $A_i = (Y_i - Y_{i-1}) / [(Y_i - Y_{i-1}) / Y_{i-1} \cdot 100\%] = Y_{i-1} / 100 = 0,01 Y_{i-1}$

Рисунок 23 – Види показників динаміки та методи їх обчислення

Абсолютний приріст – це різниця між поточним і початковим, або попереднім рівнем ряду і показує на скільки одиниць збільшився або зменшився рівень. Його виражають у тих одиницях виміру, в яких виражений динамічний ряд.

$$\Delta_0 = y_i - y_0; \quad (20)$$

$$\Delta_\lambda = y_i - y_{i-1}, \quad (21)$$

Базисні і ланцюгові показники пов'язані. Сума ланцюгових показників дорівнює відповідному базисному, а в цілому загальному приросту за відповідний період.

Темп зростання – це відношення поточного рівня ряду до рівня прийнятого за базу порівняння (постійна, змінна). Виражають у вигляді коефіцієнтів і процентів. Щоб перейти до коефіцієнтів потрібно поділити на 100, а в проценти помножити на 100. Показники будуть менші 1 або 100, і більше 1 або 100. Це означає збільшення, або зменшення суспільного явища.

$$T_z = \frac{y_i}{y_0}; \quad (22)$$

$$T_z = \frac{y_i}{y_{i-1}}. \quad (23)$$

Добуток ланцюгових показників у вигляді коефіцієнтів дає нам базисні темпи зростання за відповідний період.

Темп приросту показує на скільки відсотків збільшився або зменшився поточний рівень ряду з прийнятим за базу порівняння:

$$T_{np} = \frac{\Delta_0}{y_0}; \quad (24)$$

$$T_{np} = \frac{\Delta_\lambda}{y_{i-1}}, \quad (25)$$

$$\text{або } T_{np} = T_z - 100, \quad (26)$$

Абсолютне значення 1% приросту показує, що приховується за 1% зміни показника. Це відношення абсолютного приросту до темпу приросту:

$$A = \frac{\Delta_0}{T_{np}}; \quad (27)$$

або сота частина попереднього рівня:

$$A = \frac{y_{i-1}}{100}, \quad (28)$$

Визначення цього показника доцільно лише для ланцюгових абсолютних приростів і темпів приросту. Для базисних показників цей показник буде завжди однаковий, оскільки база порівняння (початковий рівень) буде однаковим.

Всі показники одержують в результаті порівняння рівнів ряду динаміки. При цьому рівень ряду, що порівнюють, називається *поточним*, а рівень з яким порівнюють – *базисним* або базою порівняння. Базисний рівень може бути *постійним* або *перемінним*. А тому розрізняють *початковий* рівень, *кінцевий* рівень, *попередній* рівень. *Початковий* – величина першого ряду, *кінцевий* – величина останнього члена ряду.

Порівняння поточних показників з початковим називаються *базисними показниками*. Порівняння поточних з попередніми – *ланцюговими показниками* (рис. 24).

Узагальнюючими показниками в рядах динаміки є середні показники:

- середній рівень динамічного ряду

$$\bar{y} = \frac{\sum y}{n}, \quad (29)$$

$$\text{або } \bar{y} = \frac{1/2 Y_1 + Y_2 + \dots + 1/2 Y_n}{n-1}, \quad (30)$$

- середній абсолютний приріст

$$\bar{\Delta} = \frac{y_n - y_0}{n-1}, \quad (31)$$

$$\text{або } \bar{\Delta} = \frac{\sum \Delta_{\text{ланц}}}{n}, \quad (32)$$

- середній темп зростання

$$\bar{T}_{\text{зр}} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_0}}, \quad (33)$$

$$\text{або } \bar{T}_{\text{зр}} = \sqrt[n]{K_1 \cdot K_2 \cdot \dots \cdot K_n}, \quad (34)$$

- середній темп приросту

$$\bar{T}_{\text{пр}} = \bar{T}_{\text{зр}} - 100, \quad (35)$$

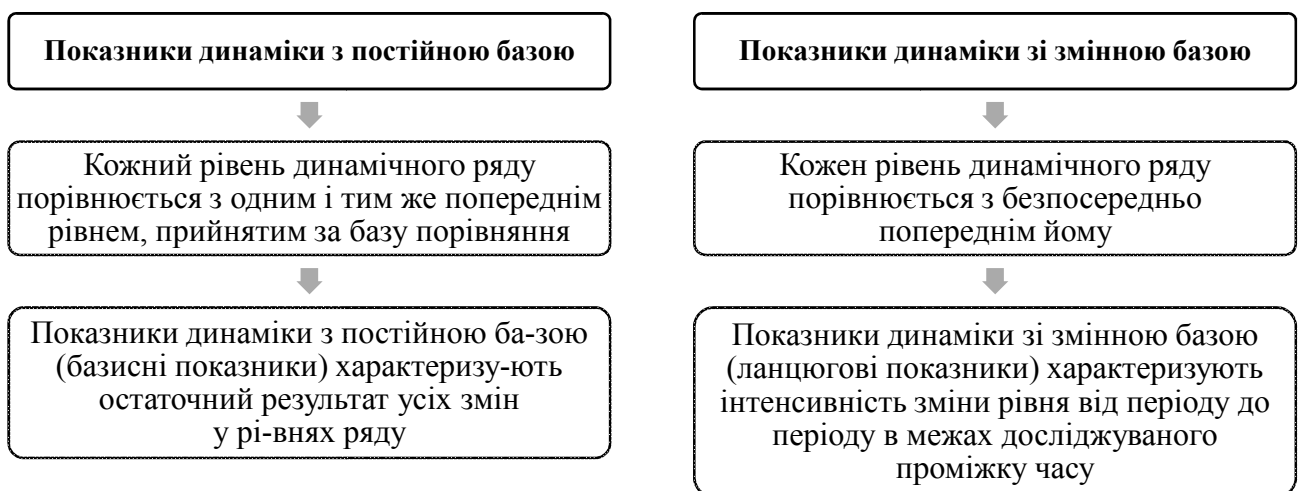

Рисунок 24 – Варіанти зіставлення показників динаміки

Приклад розрахунку показників динаміки

Таблиця 13 Показники динаміки урожайності зернових культур

Роки	Урожайність зернових культур, ц з га	Абсолютний приріст, ц		Темп зростання, %		Темп приросту, %		Абсолютне значення 1% приросту, ц
		базисний	ланцюговий	базисний	ланцюговий	базисний	ланцюговий	
1997	26,8	-	...	100,0	...	-	...	
1998	19,4	-7,4	-7,4	72,4	72,4	-27,6	-27,6	
1999	33,7	6,9	14,3	125,7	173,7	25,7	73,7	0,194
2000	21,2	-5,6	-12,5	79,1	62,9	-20,9	-37,1	
2001	22,9	-3,9	1,7	85,4	108,0	-14,6	8,0	0,212
2002	16,3	-10,5	-6,6	60,8	71,2	-39,2	-28,8	
2003	24,0	-2,8	7,7	89,6	147,2	-10,4	47,2	0,163
2004	17,7	-9,1	-6,3	66,0	73,6	-34,0	-26,2	
2005	21,0	-5,8	3,3	78,4	118,6	-21,6	18,6	0,177
2006	14,7	-12,1	-6,3	54,9	70,0	-45,1	-30,0	
2007	29,5	2,7	14,8	110,1	200,7	10,1	100,7	0,147
2008	25,8	-1,0	-3,7	96,3	87,5	-3,7	-12,5	
2009	13,8	-13,0	-12,0	51,5	53,5	-48,5	-46,5	
2010	28,4	1,6	14,6	106,0	205,8	6,0	105,8	0,138
2011	20,8	-6,0	-7,6	77,6	73,2	-22,4	-26,8	
2012	23,0	-3,8	2,2	85,8	110,6	-14,2	10,6	0,208
2013	12,3	-14,5	10,7	45,9	53,5	54,1	-46,5	0,230
2014	28,7	1,9	16,4	107,1	233,3	7,1	133,3	0,123
2015	27,6	0,8	-1,1	103,0	96,2	3,0	-3,8	

Абсолютний приріст (базисний):

$$19,4 - 26,8 = -7,4 \text{ ц}$$

$$33,7 - 26,8 = 6,9 \text{ ц}$$

$$21,2 - 26,8 = -5,6 \text{ ц}$$

..... тощо.

Абсолютний приріст (ланцюговий):

$$19,4 - 26,8 = -7,4 \text{ ц}$$

$$33,7 - 19,4 = 14,3 \text{ ц}$$

$$21,2 - 33,7 = -12,5 \text{ ц} \quad \text{.....} \quad \text{тощо.}$$

Темп зростання (базисний):

$$\frac{19,4}{26,8} \times 100 = 72,4\%$$

$$\frac{33,7}{26,8} \times 100 = 125,7\%$$

$$\frac{21,2}{26,8} \times 100 = 79,1\%$$

..... тощо.

Темп зростання (ланцюговий):

$$\frac{19,4}{26,8} \times 100 = 72,4\%$$

$$\frac{33,7}{19,4} \times 100 = 173,7\%$$

$$\frac{21,2}{33,7} \times 100 = 62,9\%$$

..... тощо.

Темп приросту (базисний):

$$\frac{19,4 - 26,8}{26,8} \times 100 = -27,6\%, \dots \text{або} \dots 72,4 - 100 = -27,6\%$$

Темп приросту (ланцюговий):

$$\frac{33,7 - 19,4}{19,4} \times 100 = 73,7\%, \dots \text{або} \dots 173,7 - 100 = 73,7\%$$

..... тощо.

Абсолютне значення 1% приросту:

$$\frac{14,3}{73,7} = 0,194\text{ц} \dots \text{або} \dots \frac{19,4}{100} = 0,194\text{ц}$$

$$\frac{1,7}{8,0} = 0,212\text{ц} \dots \text{або} \dots \frac{21,2}{100} = 0,212\text{ц}$$

..... тощо.

Узагальнюючі показники динаміки:

- середній рівень ряду

$$\bar{y} = \frac{\sum y}{n} = \frac{26,8 = 19,4 + \dots + 28,7 + 27,6}{119} = 22,5\text{ц}$$

- середній абсолютний приріст

$$\bar{\Delta} = \frac{27,6 - 26,8}{19 - 1} = \frac{0,8}{18} = 0,044\text{ц} \quad \text{або} \quad \bar{\Delta} = \frac{-7,4 + 14,3 - 12,5 + \dots - 1,1}{13} = \frac{0,8}{18} = 0,044\text{ц}$$

- середній темп зростання

$$\overline{T_{зр}} = \sqrt[19-1]{\frac{27,6}{26,8}} = \sqrt[18]{1,030} = 1,002 \dots \text{або} \dots 100,2\%$$

або

$$\overline{T_{зр}} = \sqrt[18]{0,724 \times 1,737 \times 0,629 \times \dots \times 0,962} = \sqrt[18]{1,03} = 1,002 \dots \text{або} \dots 100,2\%$$

- середній темп приросту

$$\overline{T_{пр}} = \overline{T_{зр}} - 100 = 100,2 - 100 = 0,2\%$$

Отже, урожайність зернових культур в господарствах Миколаївської області за 1991-2004 р.р. збільшувалась в середньому за рік на 0,044 ц, або 0,2%.

Тенденція – напрямок розвитку явища в бік збільшення або зменшення.

Основна тенденція зумовлена впливом постійно діючих факторів. Вивчається шляхом заміни фактичних показників динамічного ряду іншими, які обчислюють за певною методикою. Останні, порівнюючи з первинними, мають меншу варіацію і цим самим виявляється більш наочно тенденція.

Серед методів, які використовуються для вивчення тенденції є:

Укрупнення періодів (3, 5, 7 років). В результаті одержуємо нові рівні. Періоди повинні бути однорідні за економічними, технологічними та іншими умовами.

Недоліки:

- погашаються зміни в середині періоду;
- розрахунковий ряд коротший за вихідний.

Метод ковзної середньої (3, 5, 7) – більш досконалий метод.

Тут також в основі є середні величини, але періоди формуються, здвигаючи на один рік:

$$y_1 = \frac{y_1 + y_2 + y_3}{3}; y_2 = \frac{y_2 + y_3 + y_4}{3}; y_3 = \frac{y_3 + y_4 + y_5}{3}; \text{ так далі.}$$

Недоліки:

- не завжди вдається встановити загальну тенденцію;
- розрахунковий динамічний ряд коротший за вихідний для початку та кінця періоду.

Вирівнювання за середньорічним абсолютним приростом та темпом зростання.

$$\bar{y}_t = y_0 + \bar{\Delta}t, \quad (36)$$

$$\bar{y}_t = y_0 \cdot \bar{T}_3^t, \quad (37)$$

Проте їх можна використовувати тоді, коли рівні ряду змінюються мало, оскільки ці методи не враховують змін в середині періоду.

Суть цих методів полягає в тому, що середні абсолютні та відносні показники розповсюджуються на весь період.

Загальну закономірність зміни в динамічних рядах визначають і математичним шляхом – *метод аналітичного вирівнювання динамічного ряду.*

Суть аналітичного методу полягає в тому, що в залежності від характеру зміни показників підбирається математичне рівняння прямих або кривих ліній, що найбільш повно відображають тенденцію. При цьому фактичні рівні ряду заміняють теоретичними.

Частіше використовується рівняння прямої лінії:

$$\bar{y}_t = a_0 + a_1t, \quad (38)$$

Приклад розрахунку основної тенденції розвитку

Таблиця 14 Визначення основної тенденції розвитку методом укрупнення періодів, ковзної середньої та за середньорічним абсолютним приростом урожайності зернових культур

Роки	Урожайність зернових культур, ц з 1 га	Період	Сумарна урожайність за 3 роки, ц з 1 га	Середня урожайність, ц з 1 га	Період	Сумарна урожайність за 3 роки, ц з 1 га	Середня ковзна, ц з 1 га	Вирівнювана урожайність та середній абсолютний приріст, ц
1997	26,8				-	-	-	26,8
1998	19,4	1991-1993	79,9	26,6	1997-1999	79,9	26,6	26,84
1999	33,7				1998-2000	74,3	24,8	26,89
2000	21,2				1999-2001	77,8	25,9	26,93
2001	22,9	1994-1996	60,4	20,1	2000-2002	60,4	20,1	26,98
2002	16,3				2001-2003	63,2	21,1	27,02
2003	24,0				2002-2004	58,0	19,3	27,07
2004	17,7	1997-2002	62,7	20,9	2003-2005	62,7	20,9	27,11
2005	21,0				2004-2006	53,4	17,8	27,15
2006	14,7				2005-2007	65,2	21,7	27,20
2007	29,5	2000-2002	70,0	23,3	2006-2008	70,0	23,3	27,24
2008	25,8				2007-2009	69,1	23,0	27,29
2009	13,8				2008-2010	68,0	22,7	27,33
2010	28,4	2003-2005	63	21,1	2009-2011	63,0	21,0	27,37
2011	20,8				2010-2012	63,0	24,1	27,42
2012	23,0				2011-2013	72,2	18,7	27,46
2013	12,3	2006-2008	63	21,0	2012-2014	56,1	21,3	27,51
2014	28,				2013-2015	64,0	22,9	27,55
2015	27,6	2009	27,6	27,6		68,6	-	27,60

Таблиця 15 Вихідні дані для вирівнювання ряду динаміки урожайності зернових культур за рівнянням прямої лінії

Роки	Фактична урожайність, ц з 1 га (Y)	Порядково-вий номер року (t)	t ²	Yt	Вирівнювана урожайність, ц з 1 га (Y _t)	Y - \bar{Y}_t	(Y - \bar{Y}_t) ²
1997	26,8	-9	81	-241,2	22,9	3,9	15,21
1998	19,4	-8	64	-155,2	22,9	-3,5	12,25
1999	33,7	-7	49	-235,9	22,8	10,9	118,81
2000	21,2	-6	36	-127,2	22,8	-1,6	2,56
2001	22,9	-5	25	-114,5	22,7	0,2	0,04
2002	16,3	-4	16	-65,2	22,7	-6,4	40,96
2003	24,0	-3	9	-72,0	22,6	1,4	1,96
2004	17,7	-2	4	-35,4	22,6	-4,9	24,01
2005	21,0	-1	1	-21,0	22,5	-1,5	2,25
2006	14,7	0	0	0	22,5	-7,8	60,84
2007	29,5	1	1	29,5	22,5	7,0	49,0
2008	25,8	2	4	51,6	22,4	3,4	11,56
2009	13,8	3	9	41,4	22,4	-8,6	73,96
2010	28,4	4	16	113,6	22,3	-6,1	37,21
2011	20,8	5	25	104,0	22,3	-1,5	2,25
2012	23,0	6	36	138,0	22,2	-0,8	0,64
2013	12,3	7	49	86,1	22,2	-9,9	98,01
2014	28,7	8	64	229,6	22,1	-6,6	43,56
2015	27,6	9	81	248,4	22,1	5,5	30,25
Всього	427,6	0	570	-25,4	427,5	X	625,33

Рівняння прямої лінії:

$$\bar{y}_t = a_0 + a_1 t$$

$$\begin{cases} \sum Y = n a_0 + a_1 \sum t \\ \sum Y t = a_0 \sum t + a_1 \sum t^2 \end{cases}$$

Система рівнянь спрощується, якщо значення t підібрати таким чином, щоб їх сума дорівнювала 0.

Якщо парне число років, нумерацію необхідно проводити непарними числами від середини ряду: вверху $-1, -3, -5, -7$ і т.д., вниз відповідно $+1, +3, +5, +7$ і т.д. Якщо ряд непарний – посередині ставиться нуль, а потім вверху порядковими числами $-1, -2, -3, -4 \dots$, а вниз $+1, +2, +3, +4 \dots$

В результаті: $\sum t = 0$, а тоді $a_0 = \frac{\sum Y}{n}$, а

$$a_1 = \frac{\sum Y t}{\sum t^2}, \text{ де } n - \text{кількість років.}$$

$$a_0 = \frac{427,6}{19} = 22,5$$

$$a_1 = \frac{-25,4}{570} = -0,045$$

$$\bar{y}_t = 22,5 - 0,045t$$

Це означає, що вирівняна урожайність зернових культур для 2006 року становила 22,5 ц з 1 га, а середня щорічне зменшення (зниження) урожайності дорівнює 0,045 ц/га.

Підставляючи в рівняння $\bar{y}_t = 22,5 - 0,045t$ по черзі значення t , дістанемо вирівняний (теоретичний) динамічний ряд урожайності зернових культур:

$$1997 \text{ р.} - \bar{y}_t = 22,5 - 0,045 \times (-9) = 22,9;$$

$$1998 \text{ р.} - \bar{y}_2 = 22,5 - 0,045 \times (-8) = 22,9 \text{ і т.д.}$$

Вирівняні значення рівнів ряду динаміки наведено в таблиці 15.

Якщо важлива швидкість збільшення (зменшення) показника в часі, використовується рівняння параболи, яке дає можливість встановити не просто тенденцію, а характер зміни показника під впливом часу:

$$\bar{y}_t = a_0 + a_1 t + a_2 t^2, \text{ де}$$

a_0 – вирівняний показник, який передуює дослідному періоду;

a_1 – щорічний середній приріст (зниження);

a_2 – середнє прискорення (уповільнення);

t – порядковий номер року.

Рівняння прямої та параболи розв'язані за допомогою програми ECSEL. При цьому отримали рівняння:

$$\text{Прямої } \bar{y}_t = 22,5 - 0,045t;$$

$$\text{Параболи } \bar{y}_t = 26,2 - 1,02t + 0,05t^2.$$

Рівняння параболи другого порядку:

$$\bar{y}_i = a_0 + a_1 t + a_2 t^2$$

$$\begin{cases} \sum Y = na_0 + a_1 \sum t + a_2 \sum t^2 \\ \sum Yt = a_0 \sum t + a_1 \sum t^2 + a_2 \sum t^3 \\ \sum Yt^2 = a_0 \sum t^2 + a_1 \sum t^3 + a_2 \sum t^4 \end{cases}$$

Таблиця 16 Вихідні дані для вирівнювання динамічного ряду
урожайності
зернових культур за параболою другого порядку

Роки	Урожайність, ц з 1 га (Y)	Порядковий номер (t)	t ²	t ³	t ⁴	yt	yt ²	Вирівняна урожайність, ц з 1 га (\bar{Y}_i)	$y - \bar{y}_i$	$(y - \bar{y}_i)^2$
1997	26,8	1	1	1	1	26,8	26,8	25,13	1,67	2,79
1998	19,4	2	4	8	16	38,8	77,6	24,36	-4,96	24,60
1999	33,7	3	9	27	81	101,1	303,3	23,59	10,11	102,21
2000	21,2	4	16	64	256	84,8	339,2	22,92	-1,72	2,96
2001	22,9	5	25	125	625	114,5	572,5	22,35	0,55	0,30
2002	16,3	6	36	216	1296	97,8	586,8	21,88	-5,58	31,14
2003	24,0	7	49	343	2401	168,0	1176,0	21,51	2,49	6,20
2004	17,7	8	64	512	4096	141,6	1132,8	21,24	-3,54	12,53
2005	21,0	9	81	729	6561	189,0	1701,0	21,07	0,07	0,0
2006	14,7	10	100	1000	10000	147,0	1470,0	21,0	-6,3	39,69
2007	29,5	11	121	1331	14641	324,5	3569,5	21,03	8,47	71,74
2008	25,8	12	144	1728	20736	309,6	3715,2	21,16	4,64	21,53
2009	13,8	13	169	2197	28561	179,4	2332,2	21,39	-7,59	57,61
2010	28,4	14	196	2744	38416	397,6	5566,4	21,72	6,68	44,62
2011	20,8	15	225	3375	50625	312,0	4680,0	22,15	-1,35	1,82
2012	23,0	16	256	4096	65536	368,0	5888,0	22,68	0,32	0,10
2013	12,3	17	289	4913	83521	209,1	3554,7	23,31	11,01	121,22
2014	28,7	18	324	5832	104976	516,6	9298,8	24,04	4,66	21,72
2015	27,6	19	361	6859	130321	524,4	9963,6	24,87	2,73	7,45
Всього	427,6	190	2470	36100	562666	4250,6	55954,4	427,4	X	570,22

Таблиця 17 Фактична та вирівняна урожайність зернових культур

Роки	Урожайність зернових, ц з 1 га	Вирівняна за рівнянням прямої			Вирівняна за рівнянням параболи		
		y	$y - \bar{y}$	$(y - \bar{y})^2$	y	$y - y_i$	$(y_i - \bar{y})^2$
1997	26,8	22,9	3,9	15,21	25,13	1,67	2,79
1998	19,4	22,9	-3,5	12,25	24,36	-4,96	24,60
1999	33,7	22,8	10,9	118,81	23,59	10,11	102,21
2000	21,2	22,8	-1,6	2,56	22,92	-1,72	2,96
2001	22,9	22,7	0,2	0,04	22,35	0,55	0,30
2002	16,3	22,7	-6,4	40,96	21,88	-5,58	31,14
2003	24,0	22,6	1,4	1,96	21,51	2,49	6,20
2004	17,7	22,6	-4,9	24,01	21,24	-3,54	12,53
2005	21,0	22,5	-1,5	2,25	21,07	0,07	0,0

Роки	Урожайність зернових, ц з 1 га	Вирівняна за рівнянням прямої			Вирівняна за рівнянням параболи		
		y	$y - \bar{y}$	$(y - \bar{y})^2$	y	$y - y_i$	$(y_i - \bar{y})^2$
2006	14,7	22,5	-7,8	60,84	21,0	-6,3	39,69
2007	29,5	22,5	7,0	49,0	21,03	8,47	71,74
2008	25,8	22,4	3,4	11,56	21,16	4,64	21,53
2009	13,8	22,4	-8,6	73,96	21,39	-7,59	57,61
2010	28,4	22,3	-6,1	37,21	21,72	6,68	44,62
2011	20,8	22,3	-1,5	2,25	22,15	-1,35	1,82
2012	23,0	22,2	-0,8	0,64	22,68	0,32	0,10
2013	12,3	22,2	-9,9	98,01	23,31	11,01	121,22
2014	28,7	22,1	-6,6	43,56	24,04	4,66	21,72
2015	27,6	22,1	5,5	30,25	24,87	2,73	7,45
Всього	427,6	427,5	X	625,33	427,4	X	570,22

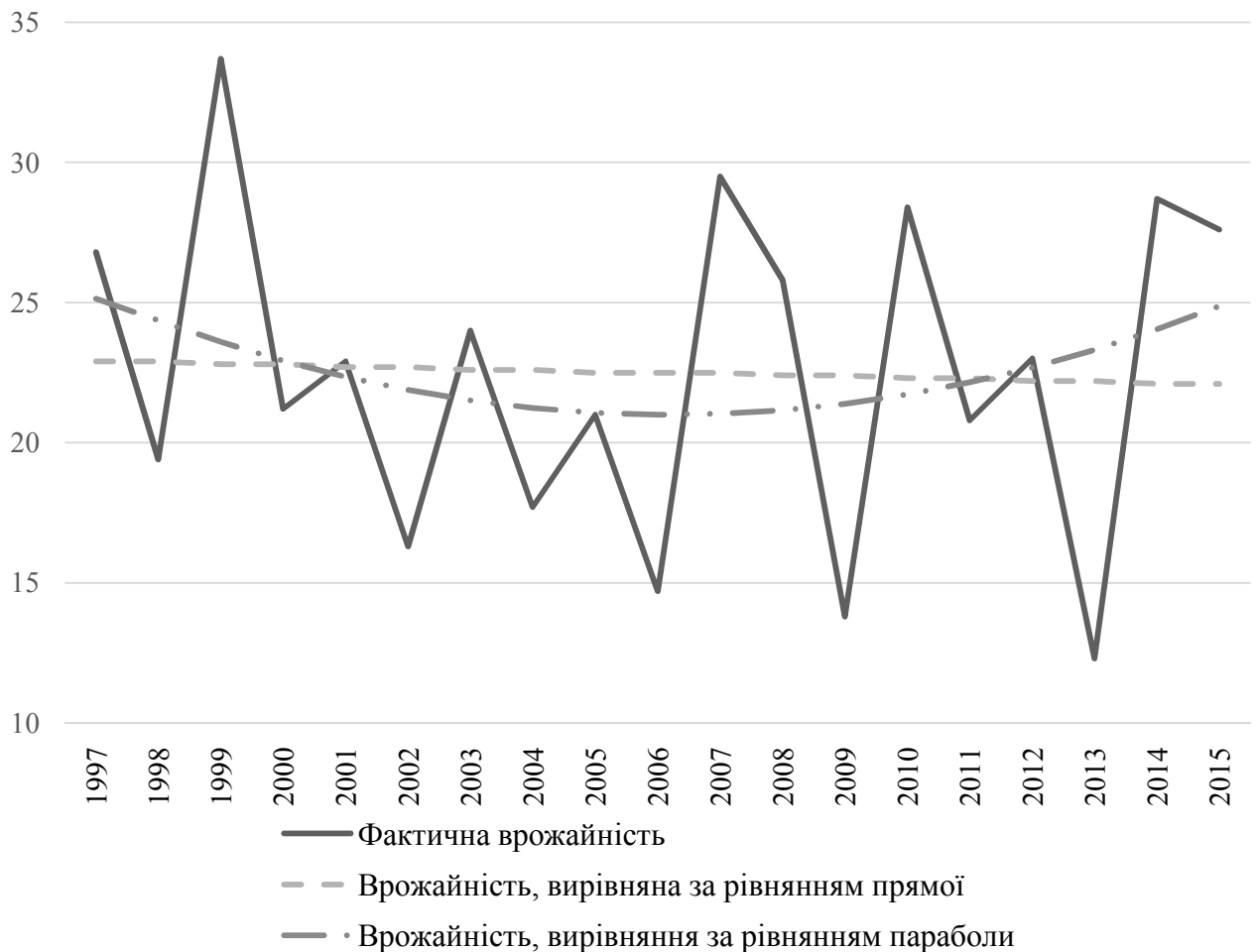

Рисунок 25 – Динаміка врожайності зернових культур фактична та вирівняна за рівняннями прямої та параболи

На основі вирівняних рядів дають оцінку стійкості сільськогосподарського виробництва, надійності вирівняних даних. Чим менші коливання, тим надійніші показники.

Для цього визначають залишкову варіацію:

$$\sigma^2 = \frac{\sum (y - \tilde{y}_t)^2}{n}, \quad (39)$$

$$\sigma = \sqrt{\sigma^2}, \quad (40)$$

Відносну міру коливань характеризує коефіцієнт варіації:

$$V = \frac{\sigma}{y} \cdot 100, \quad (41)$$

для прямої лінії:

$$\sigma^2 = \frac{625,33}{19} = 32,912; \quad \sigma = \sqrt{32,912} = 5,735; \quad V = \frac{5,735}{22,5} \times 100 = 25,5\%$$

для параболи другого порядку:

$$\sigma^2 = \frac{570,22}{19} = 30,01; \quad \sigma = \sqrt{30,01} = 5,48; \quad V = \frac{5,48}{22,5} \times 100 = 24,6\%$$

Виконані розрахунки показують, що найкращим чином динаміку урожайності зернових культур в господарствах Миколаївської області відображає рівняння параболи другого порядку, так як за цією формулою сума квадратів відхилення найменша.

Сезонність – зміни, що регулярно повторюються в динаміці і пов'язані з періодами року (зима, весна), явищами природи (період дощів, дозрівання рослин), виконанням відповідних робіт (сівба, збирання), а також традиціями та святами.

Розвиток сільськогосподарського виробництва значною мірою залежить від біологічних, кліматичних, організаційних та інших факторів.

Тому показники, що характеризують розвиток за місяцями року значно коливається. Зміни рівня динамічного ряду зумовлені впливом пори року, називаються сезонними коливаннями.

У сільському господарстві сезонний характер мають показники використання робочої сили, техніки, продуктивність тварин в тваринництві, що впливає на загальний обсяг виробництва продукції.

Сезонні коливання аналізуються з метою оцінки інтенсивності сезонних змін, розробки заходів щодо їх послаблення, для оперативного планування (отелів, окотів, надходження кормів тощо).

Для вимірювання сезонних коливань розраховують щомісячні і середньорічні (узагальнюючі) коефіцієнти сезонності.

Щомісячні коефіцієнти – відношення місячного рівня до середнього за рік

$$K_c = \frac{y_i}{y} \cdot 100, \quad (42)$$

y_i – показник за кожний місяць;

y – середній рівень ряду.

Узагальнюючим показником сезонності може виступати середнє квадратичне відхилення для коефіцієнтів

$$K_c = \sqrt{\frac{\sum (K_c - 1,0)^2}{n}}, \quad (43)$$

Приклад розрахунку основної тенденції розвитку

Визначимо показники сезонних коливань на такому прикладі (табл. 18)

$$\frac{103}{170} \times 100 = 61 \% ; \quad \frac{371}{389} \times 100 = 95 \% \quad \text{і т.д.}$$

Таблиця 18 Середньомісячна номінальна заробітна плата працівників сільського господарства

Місяці	2014р.	2015р.	Показники сезонності, %	
			2014р.	2015р.
Січень	432	1187	61	95
Лютий	482	1225	68	98
Березень	539	1237	76	99
Квітень	574	1275	81	102
Травень	631	1237	89	99
Червень	688	1225	97	98
Липень	971	1225	137	98
Серпень	908	1225	128	98
Вересень	837	1225	118	98
Жовтень	815	1350	115	108
Листопад	866	1312	108	105
Грудень	844	1265	119	101
В середньому	709	1250	100	100

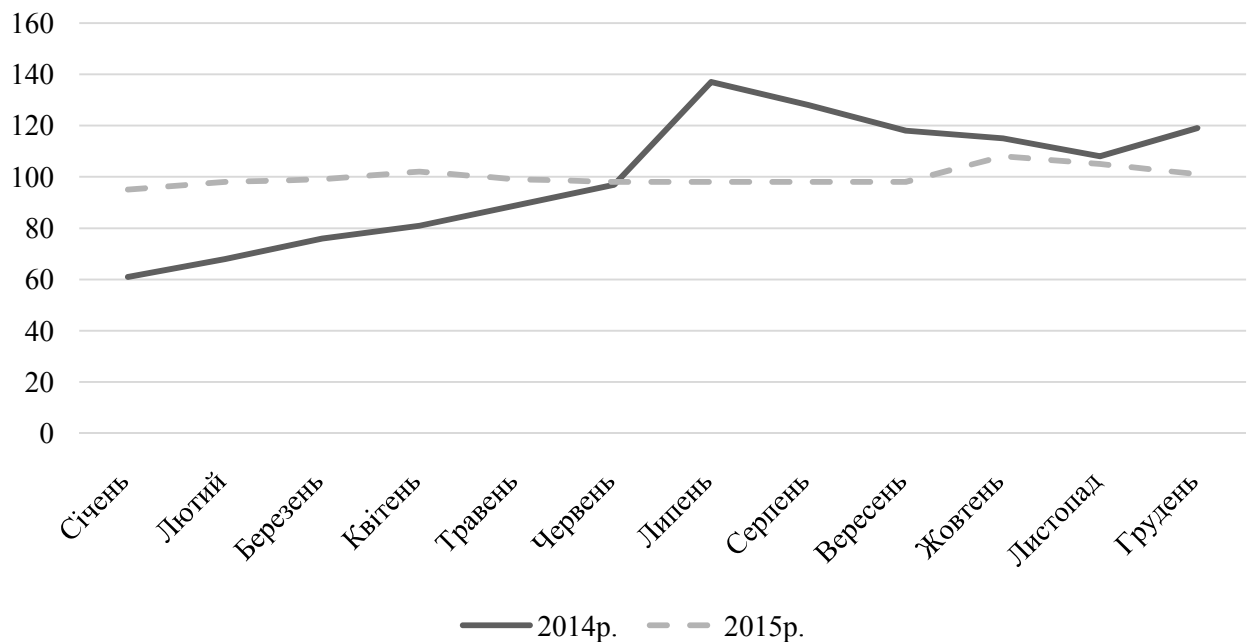

Рисунок 26 – Коефіцієнт сезонності номінальної заробітної плати

Як видно з таблиці 18, коефіцієнт сезонності номінальної заробітної плати коливається від 61 і 95% у січні до 137% у липні (2014р.) і 108% у жовтні (2015р.). Рівень сезонності менший у 2015р., ніж у 2014р.

Тестові завдання

- 1) Рядами динаміки називається:
 - а) процес розвитку явищ в часі;
 - б) статистичні величини, які характеризують стан і зміну явищ (показників) в часі;
 - в) момент або періоди часу, до яких належать рівні ряду;
 - г) абсолютні відносні або середні показники в часі;
- 2) Поняття моментних рядів динаміки:
 - а) розміри явищ за певні періоди часу;
 - б) розміри явищ в середньому за період;
 - в) стан явищ на певні періоди часу;
- 3) Періодичні (інтервальні) ряди динаміки характеризують:
 - а) розмір явища в середньому за період (інтервал);
 - б) розмір явища (показника) за певні періоди часу;
 - в) стан явища (показника) на певні періоди часу;
- 4) Базисний абсолютний приріст визначається за формулою:
 - а) $\Delta = Y_i - Y_{i-1}$;
 - б) $\Delta = Y_i - 100$;
 - в) $\Delta = Y_i - Y_0$;
 - г) $\Delta = Y_i - \Delta\sigma$.
- 5) Середній абсолютний приріст визначається за формулою:
 - а) $\bar{\Delta} = \frac{\sum \Delta\sigma}{n}$
 - б) $\bar{\Delta} = \frac{\sum \Delta n}{n}$
 - в) $\bar{\Delta} = \frac{Y_n - Y_0}{n}$
 - г) $\bar{\Delta} = \frac{Y_n - Y_0}{n - 1}$
- 6) Ланцюговий темп зростання визначається за формулою:
 - а) $T_{zp} = \frac{\Delta\sigma}{T_{up}}$
 - б) $T_{zp} = \frac{Y_i}{Y_{i-1}} \times 100$
 - в) $T_{zp} = \frac{T_{zp}}{T_{up}}$
- 7) Середній темп зростання визначається за формулою:
 - а) $T_{zp} = \frac{Y_n}{Y_{i-1}}$

$$\text{б) } \bar{T}_{zp} = \sqrt[n]{\frac{Y_n}{Y_0}}$$

$$\text{в) } \bar{T}_{zp} = \sqrt[n]{k_1 \times k_2 \times k_3 \dots \times k_n}$$

$$\text{г) } \bar{T}_{zp} = \sqrt[n-1]{\frac{Y_n}{Y_0}}$$

8) Вид ряду динаміки, що характеризує чисельність населення країни на 1.01. за роками:

а) абсолютних величин;

б) періодичний;

в) моментний;

г) середніх величин;

9) Ланцюговий абсолютний приріст визначається за формулою:

$$\text{а) } \Delta = Y_i - Y_0$$

$$\text{б) } \Delta = Y_i - 100$$

$$\text{в) } \Delta = Y_i - Y_{i-1}$$

$$\text{г) } \Delta = Y_i - Y_1$$

10) Базисний темп зростання визначається за формулою:

$$\text{а) } T_p = \frac{Y_i}{Y_{i-1}} \times 100$$

$$\text{б) } T_p = \frac{Y_i}{Y_0} \times 100$$

$$\text{в) } T_p = \frac{T_{np}}{Y_1}$$

$$\text{г) } T_p = \frac{\Delta}{Y_{i-1}}$$

11) У результаті рішення системи рівнянь здобуто наступне рівняння лінійного тренда $\hat{y}_t = 10,75 - 1,08t$. Яку тенденцію динамічного ряду відображає рівняння?

а) тенденцію росту;

б) тенденцію зниження;

в) незмінна.

Задачі

№ 1

Є такі дані про урожайність зернових культур:

Роки	2011р.	2012р.	2013р.	2014р.	2015р.
Середня урожайність зернових	20,8	23,0	12,3	28,7	27,6

Визначити: ланцюгові показники динаміки; середній рівень ряду. Зробити висновки.

№ 2

Є такі дані про урожайність овочевих культур:

Роки	2011р.	2012р.	2013р.	2014р.	2015р.
Середня урожайність овочевих культур	141	153	94	156	201

Визначити: базисні показники динаміки; середній абсолютний приріст врожайності. Зробити висновки.

№ 3

Є такі дані про динаміку виробництва зернових культур:

Роки	Виробництво зерна, ц	Базисні показники динаміки		
		Абсолютний приріст, ц	Темп зростання, %	Темп приросту, %
2012	52200			
2013		800		
2014			92	
2015				-5

Використовуючи взаємозв'язок в рядах динаміки визначте рівні показників, що відсутні. Зробити висновки.

№ 4

Є такі дані про динаміку виробництва молока:

Роки	Виробництво молока, ц	Ланцюгові показники динаміки		
		Абсолютний приріст, ц	Темп зростання, %	Темп приросту, %
2012	25100			
2013		-500		
2014			110	
2015				+5

Використовуючи взаємозв'язок в рядах динаміки визначте рівні показників, що відсутні. Зробити висновки.

№ 5

Є такі дані:

Роки	2011р.	2012р.	2013р.	2014р.	2015р.
Продуктивність праці, тис.грн.	31,0	37,8	22,6	54,9	55,8

Встановіть тенденцію в зміні продуктивності праці. Для цього використайте методи: укрупнення періодів; 3-річної ковзної. Зробіть висновки.

Є такі дані яйценосності курей-несучок, штук:

Місяці	Яець, штук	Місяці	Яець, штук
Січень	11	Липень	28
Лютий	14	Серпень	23
Березень	15	Вересень	20
Квітень	18	Жовтень	14
Травень	20	Листопад	12
Червень	25	Грудень	10

Визначити показники сезонності продуктивності курей для кожного місяця та узагальнюючий коефіцієнт сезонності.Зробити висновки.

Контрольні питання

1. Поняття статистичного спостереження
2. Форми статистичного спостереження
3. Види статистичного спостереження
4. Способи статистичного спостереження
5. Поняття та види зведення
6. Поняття та основний зміст теорії статистичних групувань
7. Види та завдання статистичних групувань
8. Статистичні таблиці, їх види та правила побудови
9. Суть та значення абсолютних величин
10. Види абсолютних величин
11. Основні групи показників абсолютних величин
12. Суть відносних величин, одиниці виміру
13. Види відносних величин
14. Застосування в практиці різних видів відносних величин
15. Поняття середньої величини
16. Види середніх величин
17. Використання середньої прогресивної, системної та групової середньої
18. Вимоги до використання середніх в практиці аналізу
19. Поняття варіації
20. Показники варіації
21. Значення показників варіації
22. Поняття динаміки
23. Види рядів динаміки
24. Вимоги до побудови рядів динаміки
25. Показники рядів динаміки
26. Середні показники динаміки
27. Методи для вивчення тенденції в рядах динаміки
28. Поняття сезонності та показники сезонних коливань

РОЗДІЛ 2. Методи вивчення взаємозв'язку

2.1. Індекси

Для характеристики зміни однорідних ознак в часі використовуються відносні величини динаміки; для вивчення в просторі – відносні величини порівняння; для визначення показників виконання плану – відносні величини виконання плану. Всі вони характеризують співвідношення між окремими елементами, які лежать в основі складних економічних явищ і процесів. Складні явища формуються під впливом різних ознак, які по-різному впливають на зміну складного економічного показника. У народному господарстві, сільському господарстві виробляється різноманітна продукція, безпосереднє сумування якої неможливе. А визначити фізичний обсяг виробленої, реалізованої продукції необхідно. Ця проблема розв'язується з допомогою індексів. Знання індексів дозволяє вирішувати багато задач, які іншими методами вирішити неможливо.

Слово «index» у перекладі з латинського означає «показник».

Індекс – це узагальнюючий відносний статистичний показник, який характеризує зміну окремих елементів, а також складних суспільних явищ в часі, в просторі, порівнюючи з нормативом чи планом, які не піддаються безпосередньому сумуванню. Класифікація економічних індексів представлена на рис. 25.

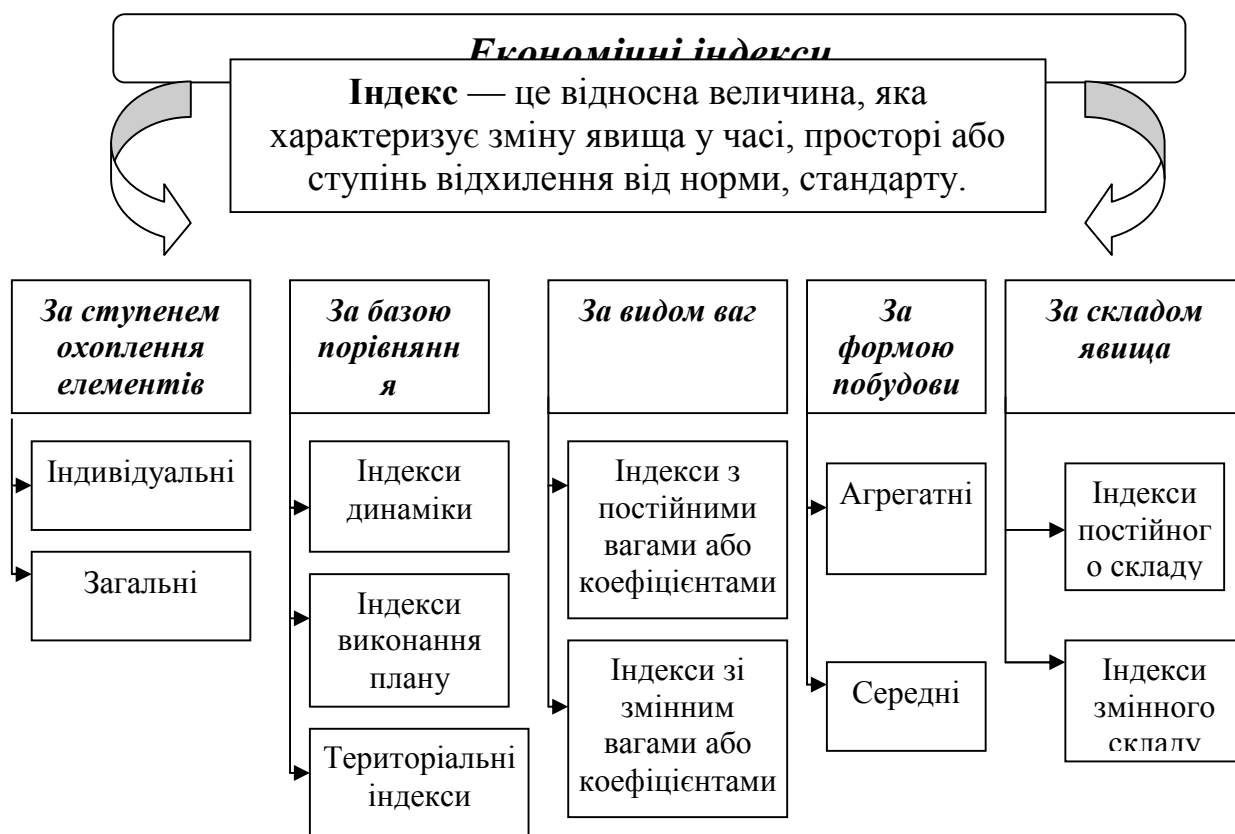

Рисунок 27 – Класифікація економічних індексів

Завдання індексів.

1. Вивчаються зміни складних безпосередньонеспівставних статистичних сукупностей в часі. В даному разі індекси виступають, як узагальнюючі показники динаміки.

2. Вивчається ступінь виконання плану або дотримання нормативів за сукупністю в цілому, або її частині – індекси виконання плану (нормативів).

3. Встановлюються середні зміни складних явищ в просторі – територіальні індекси.

4. Вивчається роль факторів в зміні складного явища в часі, в просторі, порівнюючи з планом, вивчення структурних зрушень. Тут індекси виступають як аналітичний засіб. При цьому розрахунки проводяться як у відносних, так і в абсолютних величинах.

При обчисленні індексів розрізняють базисний та звітний періоди.

Базисний – період, з яким проводять порівняння. Звітний – рівні якого порівнюють. Відповідно до цього розрізняють базисні і звітні показники. Basisю порівняння може бути нормативний або плановий показник, досягнутий показник.

Загальні індекси складаються з індексованої величини і сумірника (ваги) індексу. Індексованою величиною називається величина, зміна якої вивчається. Сумірником індексу називається величина, за допомогою якої різні елементи сукупності доводяться до сумірного вигляду. Інденси показують у скільки разів (на скільки %) рівень, що вивчається вищий або нижчий за рівень, що порівнюється. Таким чином, індекси широко використовуються для оцінки підсумків діяльності і прийняття управлінських рішень на всіх рівнях керівництва. Для цього використовуються різні індекси: валової і товарної продукції, виробництва продукції окремих видів, використання машин і устаткування, собівартості, продуктивності праці тощо.

Класифікація індексів:

1. За ступенем охоплення досліджуваного явища (рис. 28-29):
 - індивідуальні;
 - групові;
 - загальні.
2. За basisю порівняння:
 - динамічні (базисні і ланцюгові);
 - виконання плану (нормативів);
 - територіальні.
3. За формою побудови:
 - агрегатні індекси;
 - середні індекси.
4. За складом явищ, що аналізуються:
 - постійного складу;
 - змінного складу.
5. За змістом індексованої величини:

- якісного складу;
- кількісного складу.

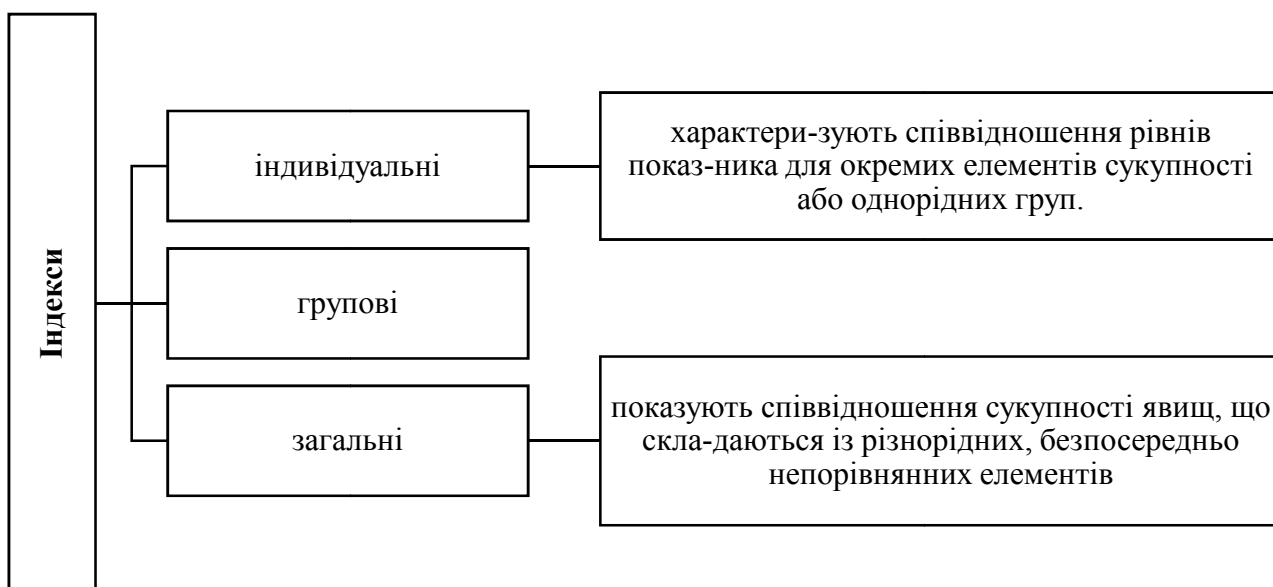

Рисунок 28 – Види індексів за ступенем досліджуваного явища

Індивідуальний індекс цін	Індивідуальний індекс кількості продукції	Індивідуальний індекс собівартості
<ul style="list-style-type: none"> • $i_p = p_1/p_0$ • де p_1, p_0 - ціна одиниці продукції в звітному і базисному періодах. 	<ul style="list-style-type: none"> • $i_q = q_1/q_0$ • де q_1, q_0 - кількість продукції в натуральному вираженні в звітному і базисному періодах. 	<ul style="list-style-type: none"> • $i_z = z_1/z_0$ • де z_1, z_0 - собівартість одиниці продукції у звітному і базисному періодах.

Рисунок 29 – Індивідуальні індекси та порядок їх побудови

Основна форма індексів – агрегатна, а також середні індекси.

Агрегатний індекс — це співвідношення сум показників, що відбивають порядок розрахунку загальних індексів безпосередньо за даними про розміри, що індексуються, та їхні ваги.

В агрегатній формі найбільш повно і наглядно розкривається зміст та суть індексованого показника. Агрегатний індекс представляє собою відношення суми добутку індексованої величини на сумірник (ваги) періодів, що порівнюються. Причому індексована величина в чисельнику береться на рівні поточного чи звітного періоду, а в знаменнику – на рівні базисного періоду. Сумірник (ваги) в чисельнику і знаменнику – на рівні одного і того ж періоду.

Наприклад, агрегатний індекс ціни може мати вигляд:

$$I_p = \frac{\sum p_1 q_1}{\sum p_0 q_1}, \quad (44)$$

$$I_p = \frac{\sum p_1 q_0}{\sum p_0 q_0}, \quad (44)$$

Індекс фізичного обсягу:

$$I_q = \frac{\sum q_1 p_0}{\sum q_0 p_0}, \quad (45)$$

$$I_q = \frac{\sum q_1 p_1}{\sum q_0 p_1}, \quad (46)$$

В індексах цін та фізичного обсягу залежно від прийнятого рівня в якості сумірника одержують різний результат. Як же будувати індекси, який підхід брати для вибору сумірників? Це питання не нашло в статистиці кінцевого вирішення. Але більшість учених вважають, що в наших умовах при вивченні якісних показників ваги необхідно брати на рівні звітного (поточного) періоду, а при вивченні кількісних показників – на рівні базисного періоду. При цьому загальний індекс показує не тільки відносну зміну рівня, але і конкретну абсолютну величину того економічного ефекту, який одержаний в поточному періоді в результаті цієї зміни. Якщо при визначенні якісних показників фіксування проводиться на рівні звітного періоду, а в будь-якій системі індексів повинен проявитися взаємозв'язок, то при визначенні зміни кількісних показників, фіксування якісних проводиться на рівні базисного періоду. Така методика побудови дозволяє мати і в чисельнику і в знаменнику величини, що мають відповідний економічний сенс. А це дає можливість одержувати результат від зміни ціни в абсолютних величинах, як різниця чисельника і знаменника, і показує суму додаткової продукції одержаної в результаті зростання урожайності, продуктивності, виручки – за рахунок зміни ціни, економію виробничих витрат за рахунок зміни собівартості та ін.

Таким чином, проблема полягає в побудові індексів від якого залежить:

- загальний обсяг виручки від реалізованої продукції (товарообіг);
- витрати на виробництво;
- загальний обсяг одержаної чи реалізованої продукції.

Крім агрегатної форми індексів використовуються середні індекси, коли для обчислення агрегатних індексів немає відповідних даних. Одержані середні індекси шляхом перетворення агрегатних індексів:

- середні арифметичні
- середні гармонійні.

З формули індивідуального індексу фізичного обсягу $i = \frac{q_1}{q_0}$ випливає, що

$$q_1 = i q_0.$$

Підставивши в формулу агрегатного індексу i_{q_0} одержимо середній арифметичний індекс:

$$I_q = \frac{\sum q_1 p_0}{\sum q_0 p_0} = \frac{\sum i_{q_0} p_0}{\sum q_0 p_0}, \quad (47)$$

З формули індивідуального індексу ціни $i = \frac{p_1}{p_0}$, випливає, що $p_0 = \frac{p_1}{i_p}$.

Звідси, середній гармонійний індекс:

$$I_p = \frac{\sum p_1 q_1}{\sum p_0 q_1} = \frac{\sum p_1 q_1}{\sum \frac{p_1 q_1}{i_p}}, \quad (48)$$

Індекси середніх величин дозволяють встановити зміну середньої величини: урожайності, продуктивності, собівартості, ціни реалізації тощо. При цьому використовуються індекси:

Перемінного складу

$$I_p = \frac{\sum p_1 q_1}{\sum q_1} / \frac{\sum p_0 q_1}{\sum q_0} = \bar{p}_1 / \bar{p}_0, \quad (49)$$

Постійного складу

$$I_p = \frac{\sum p_1 q_1}{\sum q_1} / \frac{\sum p_0 q_1}{\sum q_1}, \quad (50)$$

Структурних зрушень

$$I_s = \frac{\bar{I}_p}{I_p}, \quad (51)$$

або

$$I_s = \frac{\sum p_0 q_1}{\sum q_1} / \frac{\sum p_0 q_0}{\sum q_0}, \quad (52)$$

У практиці статистичного аналізу найчастіше використовуються індивідуальні та загальні індекси ціни та фізичного обсягу реалізованої продукції і, зокрема агрегатна форма.

Для визначення індивідуальних та загальних індексів використаємо дані про реалізацію продукції за основними культурами зернової групи (табл.20).

Таблиця 20 Показники реалізації основних зернових культур

Показники	Базисний рік			Звітний рік		
	Реалізовано, тис. тонн	Ціна за 1 т, грн.	Виручено (доход), млн. грн	Реалізовано, тис. тонн	Ціна за 1 т, грн.	Виручено (доход), млн. грн
	q_0	p_0	$q_0 p_0$	q_1	p_1	$q_1 p_1$
Пшениця	499,4	804	401,5	735,9	811,0	596,8
Ячмінь	220,7	751	165,7	522,8	751,5	392,9
Кукурудза	77,9	835	65,0	92,2	869,0	80,1
Всього	798,0	796,0	632,2	1350,9	797,0	1069,8

За даними таблиці 20 розрахуємо індивідуальні індекси:

$$\text{а) ціни} - i_p = \frac{p_1}{p_0} ;$$

$$i_n = \frac{811,0}{804,0} = 1,009 ; \quad i_{\text{я}} = \frac{751,5}{751,0} = 1,001 ; \quad i_{\text{к}} = \frac{869,0}{835,0} = 1,041$$

Розраховані індекси показують, що ціна на пшеницю та ячмінь в звітному році порівняно з базисним роком майже не змінилося, на кукурудзу – збільшилася на 4,1%.

$$\text{б) фізичного обсягу реалізованої продукції} - i_q = \frac{q_1}{q_0} ;$$

$$i_n = \frac{735,9}{499,4} = 1,474 ; \quad i_{\text{я}} = \frac{522,8}{220,7} = 2,369 ; \quad i_{\text{к}} = \frac{922}{77,9} = 1,184$$

Індивідуальні індекси фізичного обсягу реалізованої продукції показують, що кількість реалізованої пшениці зросла на 47,4%, ячменю – в 2,4 рази, а кукурудзи на 18,4%.

$$\text{в) товарообігу (виручки)} - i_{pq} = \frac{p_1 q_1}{p_0 q_0} ;$$

$$i_n = \frac{596,8}{401,5} = 1,486 ; \quad i_{\text{я}} = \frac{392,9}{165,7} = 2,371 ; \quad i_{\text{к}} = \frac{80,1}{65,0} = 1,232$$

Доход (виручка) від реалізації пшениці збільшився в 1,5 рази, ячменю – в 2,4, а кукурудзи – на 23,2%.

Загальні індекси (агрегатна форма):

$$\text{індекс товарообігу} - I_{pq} = \frac{596,8 + 392,9 + 80,1}{401,5 + 165,7 + 65,0} = \frac{1069,8}{632,2} = 1,692$$

індекс ціни постійного складу -

$$I_p = \frac{596,8 + 392,9 + 80,1}{804 * 735,9 + 751 * 522,8 + 835 * 92,2} = \frac{1069,8}{1061,3} = 1,008$$

$$\text{індекс фізичного обсягу продукції} - I_q = \frac{1061,3}{632,2} = 1,679$$

Взаємозв'язок індексів:

$$1,692 = 1,008 \times 1,679$$

Розраховані індекси показують, що виручка від реалізації продукції збільшилася в цілому в 1,7 рази або на 69,2%. При цьому, за рахунок ціни реалізації вона збільшилась на 0,8% і зросла за рахунок кількості реалізованої продукції на 67,9%.

У випадку, коли відомі показники загальної виручки (доходу) від реалізації продукції та відносні величини (темпи приросту) зміни фізичного обсягу реалізованої продукції або ціни реалізації, використовуються середні індекси: середній арифметичний або середній гармонійний (табл. 21).

Таблиця 21 Показники для розрахунку середніх індексів

Показники	Доход (виручка) від реалізації, млн. грн.		Темпи приросту:	
	базний рік	звітний рік	обсягу реалізації,%	цін, %
Пшениця	401,5	596,8	+47,4	+0,9
Ячмінь	165,7	392,9	+136,9	+0,1
Кукурудза	65,0	80,1	+18,4	+18,4

Примітка: див. дані приведені в табл. 20, розрахунки

Щоб встановити зміну обсягу виробництва реалізованої продукції, використовуємо середній арифметичний індекс:

$$I_{ар} = \frac{1,474 * 401,5 + 2,369 * 165,7 + 1,184 * 65,0}{401,5 + 165,7 + 65,0} = \frac{1061,3}{632,2} = 1,679$$

Для визначення зміни ціни на реалізовану продукцію використовуємо середній гармонійний індекс.

$$I_{гарм} = \frac{596,8 + 392,9 + 80,1}{\frac{596,8}{1,009} + \frac{392,9}{1,001} + \frac{80,1}{1,184}} = \frac{1069,8}{1061,3} = 1,008$$

Для встановлення зміни середньої величини (в даному випадку середньої ціни реалізації 1 тонни зернових культур) використовуються індекси перемінного та постійного складу, структурних зрушень.

В нашому випадку (ціна виражена в гривнях):

Індекс ціни перемінного складу – $797 \div 796 = 1,001$

Індекс ціни постійного складу – $797 \div 791 = 1,008$

Індекс структурних зрушень – $791 \div 796 = 0,993$

Взаємозв'язок:

$$1,001 = 1,008 * 0,993$$

$$1,008 = 1,001 : 0,993$$

$$0,993 = 1,001 : 1,008$$

Таким чином, середня ціна реалізації 1 тонни зернових збільшилась лиш на 0,1% за рахунок ціни реалізації (0,8%) і зменшилась за рахунок структурних зрушень – на 0,7%.

Динамічні індекси використовуються для визначення зміни показників в динаміці. Розрізняють індивідуальні та загальні індекси (базисні та ланцюгові).

Динамічні індекси

Ланцюгові індекси ціни визначаються таким чином :

а) індивідуальні:

$$i_p = \frac{p_2}{p_1}; i_p = \frac{p_3}{p_2}; i_p = \frac{p_4}{p_3} \text{ і т.д.}$$

б) загальні індекси

$$I_p = \frac{\sum p_2 q_2}{\sum p_1 q_2}; I_p = \frac{\sum p_3 q_3}{\sum p_2 q_3}; I_p = \frac{\sum p_4 q_4}{\sum p_3 q_4} \text{ і т.д.}$$

Ланцюгові індекси фізичного обсягу

а) індивідуальні

$$i_q = \frac{q_2}{q_1}; i_q = \frac{q_3}{q_2}; i_q = \frac{q_4}{q_3} \text{ і т.д.}$$

б) загальні індекси

$$I_q = \frac{\Sigma q_2 p_1}{\Sigma q_1 p_1}; I_q = \frac{\Sigma q_3 p_1}{\Sigma q_2 p_1}; I_q = \frac{\Sigma q_4 p_1}{\Sigma q_3 p_1} \text{ і т.д.}$$

Базисні індекси фізичного обсягу визначаються за формулами:

а) індивідуальні

$$i_q = \frac{q_2}{q_1}; i_q = \frac{q_3}{q_1}; i_q = \frac{q_4}{q_1} \text{ і т.д.}$$

б) загальні індекси

$$I_q = \frac{\Sigma q_2 p_1}{\Sigma q_1 p_1}; I_q = \frac{\Sigma q_3 p_1}{\Sigma q_1 p_1}; I_q = \frac{\Sigma q_4 p_1}{\Sigma q_1 p_1} \text{ і т.д.}$$

Базисні індекси ціни визначаються за формулами:

а) індивідуальні:

$$i_p = \frac{p_2}{p_1}; i_p = \frac{p_3}{p_1}; i_p = \frac{p_4}{p_1} \text{ і т.д.}$$

б) загальні індекси

$$I_p = \frac{\Sigma p_2 q_2}{\Sigma p_1 q_2}; I_p = \frac{\Sigma p_3 q_3}{\Sigma p_1 q_3}; I_p = \frac{\Sigma p_4 q_4}{\Sigma p_1 q_4} \text{ і т.д.}$$

Територіальні індекси використовуються в основному для порівняння якісних показників в господарствах, що мають подібне виробниче направлення (продуктивність, собівартість, урожайність, ціна реалізації):

$$I_p = \frac{\sum p_A(q_A + q_B)}{\sum p_B(q_A + q_B)}, \quad (53)$$

Територіальний індекс ціни визначено на такому прикладі:

Продукція	Господарство А		Господарство Б	
	кількість, ц	ціна за 1ц, грн	кількість, ц	ціна за 1ц, грн
Зерно	50000	84,25	25200	81,20
Соняшник	8500	169,20	12400	180,45
Молоко	12500	185,50	8350	192,40

$$I_p = \frac{84,25 \times (50000 + 25200) + 169,20 \times (8500 + 12400) + 185,50 \times (12500 + 8350)}{81,20 \times (50000 + 25200) + 180,45 \times (8500 + 12400) + 192,40 \times (12500 + 8350)} =$$

$$= \frac{6335,6 + 3536,3 + 3867,7}{6106,2 + 3771,4 + 4011,5} = \frac{13739,6}{13889,1} = 0,989$$

$$\Delta = 13739,6 - 13889,1 = -149,5 \text{ тис.грн.}$$

Розрахунки показують, що в господарстві А ціни реалізації були нищими на 1,1%, що призвело до отримання меншої виручки, в порівнянні з господарством Б, на 149,5 тис. гривень.

Основні економічні індекси, взаємозв'язок

$$I_{\text{доходу}} = I_{\text{ціни постійного складу}} \times I_{\text{фізичного обсягу продукції}}, \quad (54)$$

$$I_{\text{ціни перемінного складу}} = I_{\text{ціни постійного складу}} \times I_{\text{структурних зрушень}}, \quad (55)$$

$$I_{\text{затрат}} = I_{\text{собіватості}} \times I_{\text{кількості продукції}}, \quad (56)$$

$$I_{\text{валового збору}} = I_{\text{урожайності}} \times I_{\text{площі посіву}} \times I_{\text{структури}}, \quad (57)$$

$$I_{\text{надою молока}} = I_{\text{продуктивності корів}} \times I_{\text{поголів'я}}, \quad (58)$$

$$I_{\text{продуктивності праці}} = \frac{\sum q_1 p}{\sum T_1} \div \frac{\sum q_0 p}{\sum T_0} = \frac{\sum q_1 p}{\sum q_0 p} \div \frac{\sum T_1}{\sum T_0}, \quad (59)$$

q_0, q_1 - кількість виробленої продукції відповідно у базисному та звітному періодах;

p - порівнянні ціни 2000 року;

T_0, T_1 - чисельність працівників зайнятих в сільськогосподарському виробництві.

Тестові завдання

1) Індекс фізичного обсягу продукції, що розраховується за формулою, відноситься до:

$$J = \frac{\sum i_q p_0 q_0}{\sum p_0 q_0}$$

- а) агрегатного;
- б) середнього гармонійного;
- в) середнього арифметичного;
- г) індивідуального;
- д) динамічного.

2) Індекс фізичного обсягу продукції визначається за формулою:

$$а) J = \frac{\sum q_i p_i}{\sum q_0 p_0}$$

$$б) J = \frac{\sum q_0 p_i}{\sum q_0 p_0}$$

$$в) J = \frac{\sum q_i p_0}{\sum q_0 p_0}$$

$$\text{г) } J = \frac{\sum q_i z_0}{\sum q_0 z_0}$$

3) Індекс ціни, що розраховується за формулою, відноситься до:

$$J = \frac{\sum p_i q_i}{\sum p_i q_i / i_p}$$

- а) середнього арифметичного;
- б) агрегатного;
- в) середнього гармонійного;
- г) індивідуального;
- д) територіального.

4) Індекс ціни постійного складу визначається за формулою:

$$\text{а) } J_p = \frac{\sum p_i q_i}{\sum q_i} \times \frac{\sum p_0 q_0}{\sum q_0}$$

$$\text{б) } J_p = \frac{\sum p_i q_i}{\sum p_0 q_i}$$

$$\text{в) } J_p = \frac{\sum p_i q_0}{\sum p_0 q_0}$$

$$\text{г) } J_p = \frac{\sum p_i q_i}{\sum q_i} \div \frac{\sum p_0 q_i}{\sum q_i}$$

5) Індекс ціни перемінного складу визначається за формулою:

$$\text{а) } J_p = \frac{\sum p_i q_i}{\sum q_i} \div \frac{\sum p_0 q_0}{\sum q_0}$$

$$\text{б) } J_p = \frac{\sum p_i q_i}{\sum p_0 q_i}$$

$$\text{в) } J_p = \frac{\sum p_i q_0}{\sum p_0 q_0}$$

$$\text{г) } J_p = \frac{\sum p_i q_i}{\sum q_i} \div \frac{\sum p_0 q_i}{\sum q_i}$$

б) До індексів постійного складу відносяться індекси:

- а) в яких змінюється тільки одна величина;
 - б) де індексуємі величини всіх послідуєчих років порівнюються з однією і тією ж величиною базисного періоду;
 - в) в яких змінюються обидві величини;
- 7) При розрахунку індексу цін застосовується вага:
- а) базисного періоду;
 - б) звітного періоду;
 - в) середніх цін за базисний та звітний рік;
- 8) Індекс товарообігу визначається за формулою:

$$\text{а) } J_p = \frac{\sum p_i q_i}{\sum p_0 q_i}$$

$$\text{б) } J_p = \frac{\sum p_i q_i}{\sum p_0 q_0}$$

$$\text{в) } J_{p_g} = \frac{\sum p_i q_i}{\sum q_i} \div \frac{\sum p_0 q_0}{\sum q_0}$$

9) Класифікація індексів за ступенем охоплення досліджуваного явища:

- а) індивідуальні;
- б) територіальні;
- в) динамічні;

10) Класифікація індексів за складом явищ, що аналізуються:

- а) агрегатні;
- б) постійного складу;
- в) якісного складу;

11) Основні форми індексів:

- а) територіальні;
- б) групові;
- в) агрегатні;
- г) динамічні;
- д) середні;

Задачі

№ 1

Є такі дані про кількість і ціну реалізації зерна та молока:

Види продукції	Базисний рік		Звітний рік	
	Кількість продукції, ц	Ціна за 1 ц, грн	Кількість продукції, ц	Ціна за 1 ц, грн.
Зерно	20000	78,55	23000	855,60
Молоко	11000	158,60	9600	161,20

Визначити: індивідуальні індекси ціни; загальний агрегатний індекс ціни. Зробити висновки.

№ 2

Є такі дані про кількість і ціну реалізації зерна та молока

Види продукції	Базисний рік		Звітний рік	
	Кількість продукції, ц	Ціна за 1 ц, грн	Кількість продукції, ц	Ціна за 1 ц, грн.
Зерно	20000	78,55	23000	85,60
Молоко	11000	158,60	9600	161,20

Визначити: індивідуальні індекси ціни; загальний агрегатний індекс ціни. Зробити висновки.

№ 3

Є такі дані про реалізацію зерна в двох господарствах:

Господарства	Базисний рік		Звітний рік	
	Кількість, ц	Ціна за 1 ц, грн.	Кількість, ц	Ціна за 1 ц, грн.
1	1000	95,20	1500	91,10
2	2000	81,80	1500	80,30

Визначте: індивідуальні індекси ціни, загальні індекси ціни перемінного складу. Зробити висновки.

№ 4

Є такі дані про реалізацію зерна в двох господарствах:

Господарства	Базисний рік		Звітний рік	
	Калькість, ц	Ціна за 1 ц, грн.	Кількість, ц	Ціна за 1 ц, грн.
1	1000	95,20	1500	91,10
2	2000	81,80	1500	80,30

Визначити: індивідуальні індекси ціни; загальний індекс ціни постійного складу. Зробити висновки.

№ 5

Є такі дані про реалізацію зерна в двох господарствах:

Господарства	Базисний рік		Звітний рік	
	Калькість, ц	Ціна за 1 ц, грн.	Кількість, ц	Ціна за 1 ц, грн.
1	1000	95,20	1500	91,10
2	2000	81,80	1500	80,30

Визначити: індивідуальні індекси ціни; індекс структурних зрушень. Зробіть висновки.

№ 6

Є такі дані про реалізацію зерна в двох господарствах:

Господарства	Базисний рік		Звітний рік	
	Калькість, ц	Ціна за 1 ц, грн.	Кількість, ц	Ціна за 1 ц, грн.
1	1000	95,20	1500	91,10
2	2000	81,80	1500	80,30

Визначити: індивідуальні індекси фізичного обсягу реалізованої продукції; загальний індекс фізичного обсягу реалізованої продукції. Зробіть висновки.

№ 7

Є такі дані:

Види продукції	Товарообіг, тис.грн.		Зміна фізичного обсягу реалізованої продукції в звітному році в порівнянні з базисним, %
	Базисний рік	Звітний рік	
Зерно	800	900	+ 11
Соняшник	700	500	- 8
Молоко	600	700	- 1

Визначити, як змінився фізичний обсяг реалізованої продукції. Зробити висновки.

№ 8

Є такі дані:

Види продукції	Товарообіг, тис.грн.		Зміна ціни 1 ц продукції в звітному році в порівнянні з базисним, %
	Базисний рік	Звітний рік	
Зерно	800	900	- 5
Соняшник	700	500	+ 7
Молоко	600	700	- 3

Визначити, як змінилася ціна на указану продукцію. Зробити висновки.

2.2. Вибірковий метод

Вибіркове спостереження – це такий вид несучільного спостереження, при якому обстеженню піддається частина одиниць досліджуваної сукупності, що дозволяє за нею одержати дані для характеристики всієї сукупності в цілому є таке, при якому обстеженню підлягає частина одиниць сукупності, відібраних на основі науково-розроблених принципів, які забезпечують одержання репрезентативних даних.

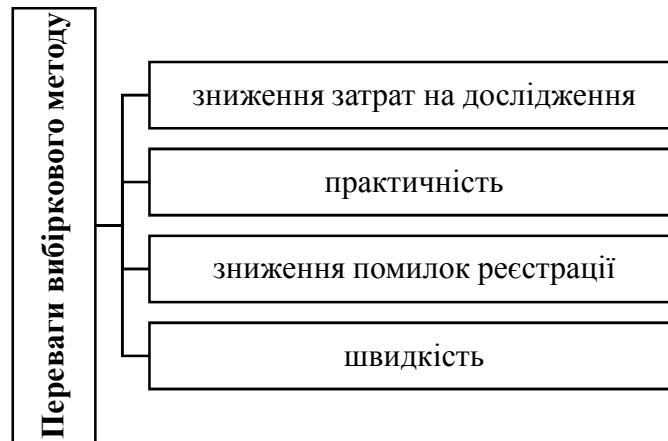

Рисунок 30 – Переваги вибіркового спостереження

Основними питаннями вибіркового методу є:

- принципи організації спостереження та способи відбору;
- помилки, способи їх попередження та визначення;
- оцінка вибірових характеристик;
- методи розповсюдження вибірових даних на генеральну сукупність.

Вибірковим методом вивчається два види показників: *середня і частка одиниць*, яким властиві певні особливості.

Проведення вибіркового спостереження зумовлюється:

1. Дослідження можна провести в більш короткий термін.
2. Значно скорочуються витрати праці та інших засобів на проведення дослідження.
3. Коли неможливо або недоцільно проводити суцільне статистичне спостереження.
4. Коли необхідно перевірити результати суцільного статистичного спостереження.

Для формування вибіркової сукупності використовуються такі способи відбору:

- власне випадковий;
- механічний;
- серійний;
- типовий;
- комбінований (рис. 31)

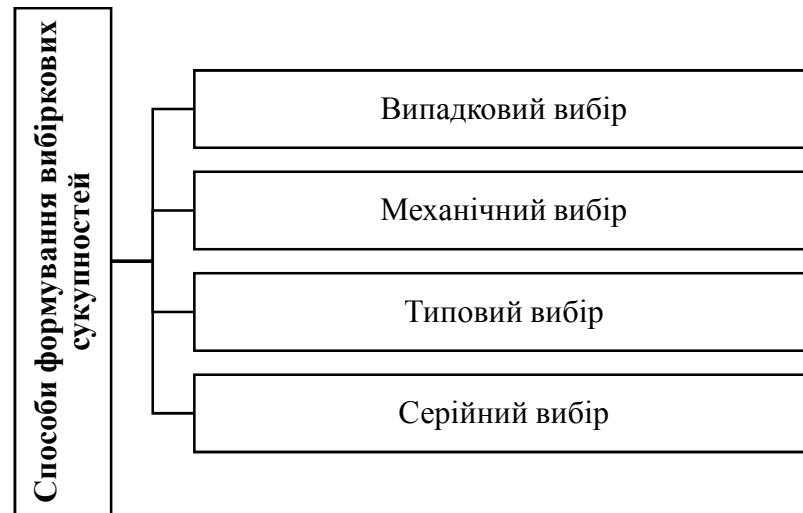

Рисунок 31 –Способи формування вибірових сукупностей

Основне завдання будь-якого способу відбору забезпечити репрезентативність вибірки.

Етапи проведення вибірового спостереження представлені на рис.32.

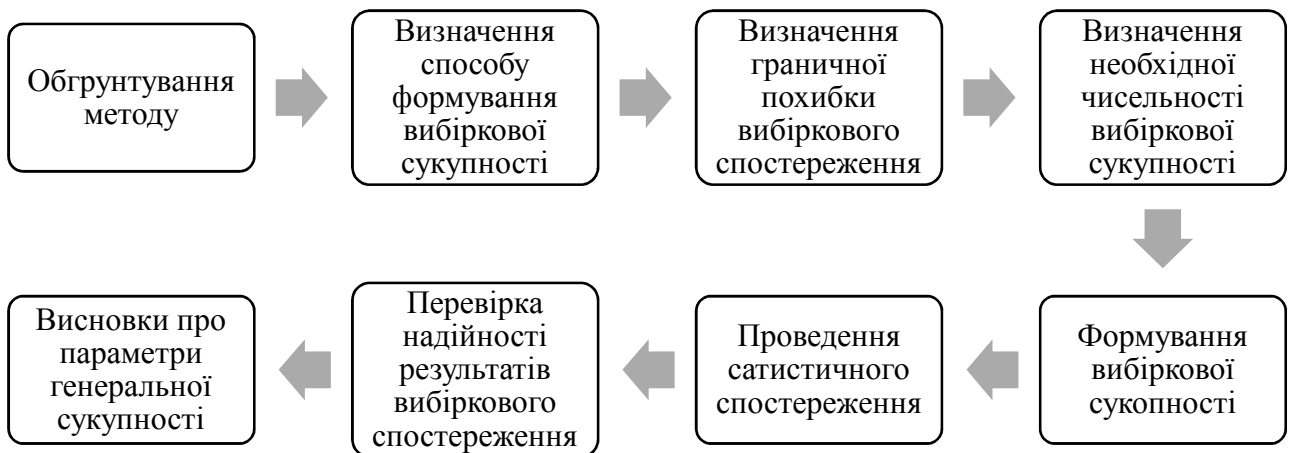

Рисунок 32 – Перелік етапів вибірового спостереження

Помилки репрезентативності – розходження між значеннями ознаки, що вивчається в генеральній та вибіровій сукупності(рис.31)

При цьому випадкові помилки характерні для будь-якої вибірки є об'єктивними і являються предметом вивчення статистики.

Рисунок 33 – Види помилок вибіркового спостереження

Питання визначення можливої і фактичної помилки вибірки має першочергове значення при організації і проведенні вибіркового спостереження.

Існують дві формули середньої помилки вибірки. Одна з них використовується при вимірюванні середнього значення ознаки, друга – коли вимірюється середня частка ознаки при повторному і безповторному відборі.

Коли вибірка здійснюється за принципом повторного відбору, формули середньої мають вигляд:

$$\text{для середньої} \quad \mu = \sqrt{\frac{\sigma^2}{n}}, \quad (60)$$

$$\text{для частки} \quad \mu = \sqrt{\frac{p(1-p)}{n}}, \quad (61)$$

Як правило, вибірка проводиться за принципом безповторного відбору.

Формули для середнього значення:

$$\mu = \sqrt{\frac{\sigma^2}{n} - \left(1 - \frac{n}{N}\right)}, \quad (62)$$

при визначенні частки ознаки –

$$\mu = \sqrt{\frac{p(1-p)}{n} - \left(1 - \frac{n}{N}\right)}, \quad (63)$$

Теорією ймовірності доведено, що генеральні характеристики не відхиляються від вибірових на величину більшу, ніж величина помилки вибірки (μ) і завжди має постійний ступінь ймовірності 0,683.

Щоб підвищити ймовірність необхідно розширити межі відхилень шляхом збільшення середньої помилки. Для цього визначається гранична помилка вибірки (Δ)

$$\Delta = t\mu, \quad (64)$$

дет – нормоване відхилення (коефіцієнт довіри), яке залежить від рівня ймовірності.

При ймовірності 0,683t дорівнює 1.

$$0,954 t = 2$$

$$0,997 t = 3$$

$$0,999 t = 3,3$$

Визначення помилки вибіркової середньої та частки.

В період збирання врожаю на пункт прийому зерна було взято 20 проб для встановлення вологості. Середня вологість зерна у вибірковій сукупності склала 17%, а середнє квадратичне відхилення – 2,5%. Необхідно встановити, в яких межах знаходиться вологість зерна в генеральній сукупності при рівні ймовірності 0,954.

$$\mu_B = \sqrt{\frac{\sigma^2}{n}} = \sqrt{\frac{2,52}{20}} = 0,559 \approx 0,56$$

$$\Delta_B = t \times \mu = 2 \times 0,56 = 1,12$$

Межі, в яких знаходиться генеральна середня:

$$\tilde{x} - \Delta_g \leq \bar{x} \leq \tilde{x} + \Delta_g$$

$$17 - 1,12 \leq \bar{x} \leq 17 + 1,12$$

Таким чином генеральна середня знаходиться в межах 15,88 – 18,12%.

В агрофірмі було проведено вибіркоче обстеження продуктивності корів. Для цього було відібрано 40 корів із 400 голів, які були в господарстві. Встановлено, що 30% корів мають продуктивність більше 5000 кг. Визначити граничну помилку частки корів з продуктивністю більше 5000 кг з рівнем ймовірності 0,683.

$$\mu_B = \sqrt{\frac{p(1-p)}{n} \times \left(1 - \frac{n}{N}\right)} = \sqrt{\frac{0,30(1-0,30)}{40} \times \left(1 - \frac{40}{400}\right)} = 0,068 \approx 0,07$$

$$\Delta_B = 1 \times 0,07 = 0,07$$

Межі, в яких знаходиться генеральна частка

$$p - \Delta_B \leq \bar{p} \leq p + \Delta_B$$

$$0,30 - 0,07 \leq \bar{p} \leq 0,30 + 0,07$$

Таким чином, генеральна частка продуктивності корів знаходиться в межах 23 – 37%.

При організації вибірки важливе значення має визначення необхідної кількості вибірки (n). Вона залежить від варіації, вірогідності та граничної помилки.

Розрахунок необхідної чисельності вибірки за методикою, наведеною в табл. 22.

Таблиця 22 Методика розрахунку необхідної чисельності вибірки

Спосіб відбору	Чисельність вибірки (n) при визначенні та оцінці	
	середньої	частки
Повторний	$\frac{t^2 \sigma^2}{\Delta^2}$	$\frac{t^2 p(1-p)}{\Delta^2}$
Безповторний	$\frac{t^2 \sigma^2 N}{\Delta^2 N + t^2 \sigma^2}$	$\frac{t^2 p(1-p)N}{\Delta^2 N + t^2 p(1-p)}$

Визначення необхідної чисельності вибірки.

У господарстві знаходиться на відгодівлі 500 голів свиней. Необхідно встановити чисельність вибірки для встановлення продуктивності свиней (середньодобовий приріст на 1 голову) за умови, що помилка вибіркової середньої не повинна перевищувати 50 грам, з ймовірністю 0,954 і середньоквадратичному відхиленні 150 грам.

У випадку безповторного відбору необхідна чисельність вибірки розраховується за формулою:

$$n = \frac{t^2 \sigma^2 N}{\Delta^2 N + t^2 \sigma^2} = \frac{2^2 \times 150^2 \times 500}{50^2 \times 500 + 2^2 \times 150^2} = 33,6 \approx 34 \text{ голів}$$

Для порівняння визначимо чисельність вибірки у випадку повторного випадкового відбору, який використовується тоді, коли відсутні дані чисельності генеральної сукупності.

$$n = \frac{t^2 \sigma^2}{\Delta^2} = \frac{2^2 \times 150^2}{50^2} = 36 \text{ голів}$$

Результати розрахунків щодо чисельності вибірки при повторному і безповторному відборі майже співпадають, але безповторний відбір завжди дає більш точні результати, оскільки враховується вся генеральна сукупність.

Одержані результати вибіркового спостереження розповсюджуються на всю генеральну сукупність.

Для цього використовуються два методи:

- спосіб прямого перерахунку;
- спосіб коефіцієнтів.

Головне управління статистики проводить вибірконе статистичне обстеження сільськогосподарської діяльності домогосподарств у сільській місцевості. Для цього відібрано в Миколаївській області 1000 сімей, які представляють всю генеральну сукупність регіону. Для їх характеристики розроблений і затверджений Державною службою статистики запитальник базового інтерв'ю (форма № 01-СГН), в якому закладені показники для характеристики домогосподарства: склад членів господарства (кількість осіб, що мешкає і працює в господарстві); наявність землі та її використання; наявність худоби та птиці за видами та статево-віковими групами; господарські споруди і приміщення, обладнання і техніка; додаткові відомості про використання агротехнічних та зоотехнічних заходів,

залучення до сільськогосподарських робіт працівників зі сторони (крім родичів): постійно, для виконання сезонних робіт, разово.

Щомісячно в даних господарствах проводиться статистичне спостереження у вигляді інтерв'ю (форма № 02-СГН), в якому відображаються за галузями:

а) рослинництво – кількість отриманого врожаю за видами сільськогосподарських культур і кількість зібраних плодів та ягід (кілограмів, з якої площі); площа засіяна озимими за видами після закінчення сівби; у квітні місяці – площа озимих, яка повністю загинула;

б) тваринництво – наявність поголів'я худоби та птиці, його рух та жива вага; кількість кормів (за видами) витрачених на годівлю худоби і птиці, кг; кількість отриманої продукції за видами; продаж продукції за каналами реалізації (кількість, вартість, ціна за одиницю); наявність продуктів у домогосподарстві за видами (зернові, в т.ч. пшениця; насіння соняшнику, борошно, крупи, цукор, кілограмів або центнерів).

Результати вибіркового спостереження переносяться на всю генеральну сукупність і встановлюється обсяг виробництва продукції рослинництва і тваринництва в господарствах населення.

Тестові завдання

1) Генеральна сукупність – це:

а) частина господарств, що підлягає обстеженню;

б) загальна сукупність одиниць, з якої проводиться відбір;

в) частина одиниць, що мають певні ознаки в генеральній сукупності;

2) Середня помилка при визначенні вибіркової середньої величини визначається за формулою:

$$а) \mu^2 = \frac{\sum x^2}{n};$$

$$б) \mu = \sqrt{\frac{\sigma^2}{n}};$$

$$в) \mu = \sqrt{\frac{\sigma^2}{n-1}};$$

$$г) \mu = \sqrt{\frac{\sum xf}{f}}.$$

3) Гранична помилка при визначенні середньої визначається за формулою:

$$а) \Delta = \sqrt{\frac{\sigma^2}{n}}$$

$$б) \Delta = t \times (\sigma^2 / n)$$

$$в) \Delta = t \sqrt{\frac{\sigma^2}{n}}$$

$$г) \Delta = t\mu$$

4) При визначенні чистоти насіння використовується відбір::

- а) власне випадковий повторний;
- б) типовий;
- в) власне випадковий безповторний;
- г) механічний;

5) Чисельність вибірки для визначення частки при випадковій повторній вибірці визначається за формулою:

$$а) n = \frac{t^2 p(1-p)}{\Delta^2};$$

$$б) n = \frac{t^2 \sigma^2}{n};$$

$$в) n = \frac{t^2 \sigma^2 N}{t^2 N};$$

$$г) n = \frac{t \times p \times (1-p)}{\Delta};$$

б) Способи відбору для формування вибіркової сукупності:

- а) власне випадковий;
- б) вибіркового;
- в) основного масиву;

7) Способи розповсюдження вибіркового спостереження на генеральну сукупність:

- а) коефіцієнтів;
- б) середня величина;
- в) прямого перерахунку;

2.3. Кореляція

Кореляція – це залежність між випадковими величинами, що немає функціонального характеру, при якій зміна однієї випадкової величини зумовлює зміну математично очікуваної іншої.

Кореляційний зв'язок – це неповний зв'язок між факторними і результативною ознакою, при якому на величину результативної ознаки, крім фактичної, впливають багато інших ознак, що діють у різних напрямках одночасно або послідовно.

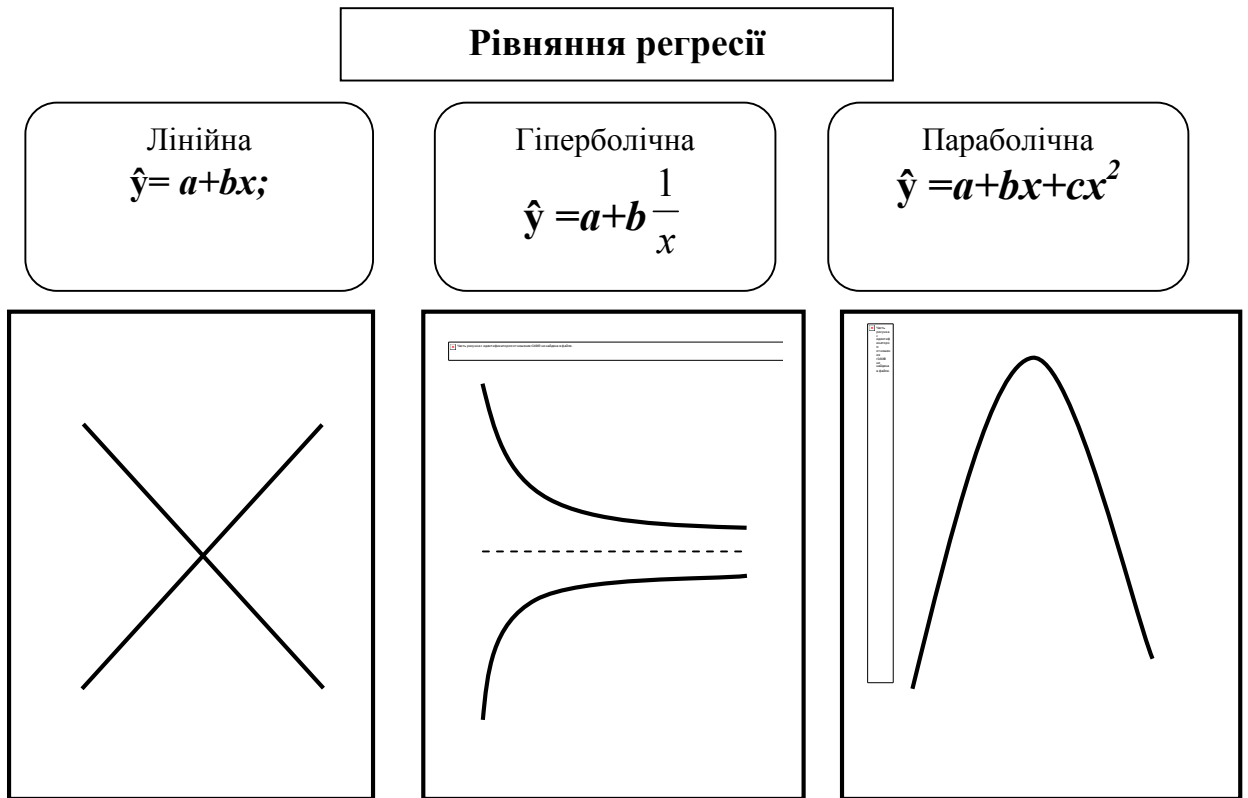
Кореляційний аналіз є логічним продовженням методу статистичних групувань, його поглибленням.

Коли визначається зв'язок між двома ознаками, кореляція називається простою (парною). Якщо ознака розглядається як результат впливу кількох факторів кореляція називається множинною.

Кореляційно-регресійний метод допомагає вирішити кілька завдань:

1. Встановити кількісну зміну результативної ознаки під впливом факторів;
2. Встановити характер і тісноту зв'язку між явищами, що вивчаються;
3. Визначити частку впливу факторної ознаки на результативну;
4. На підставі фактичних даних моделі залежності економічних показників від різних факторів, розрахувати кількісні зміни аналізованого явища при прогнозуванні показників і дати об'єктивну оцінку їх розвитку.

За формою кореляційна залежність буває *прямолінійною та криволінійною*(рис. 33), за напрямом – *прямою і оберненою*.

Рисуно 33 – Графічне зображення математичних рівнянь регресії

При парній кореляції і прямолінійній формі зв'язку розв'язується рівняння прямої:

$$\bar{y}_x = a_0 + a_1 x,$$

де \bar{y}_x - середнє теоретичне значення результативної ознаки; x - факторна ознака; a_0, a_1 - параметри рівняння.

Невідомі параметри a_0 і a_1 визначають за способом найменших квадратів, який ставить умову, щоб сума квадратів відхилень y від \bar{y}_x , обчислених за рівнянням регресії, була найменшою. Для цієї мети розв'язується система нормальних рівнянь:

$$\sum y = a_0 n + a_1 \sum x, \quad (65)$$

$$\sum xy = a_0 \sum x + a_1 \sum x^2, \quad (66)$$

При криволінійній формі зв'язку використовуються рівняння параболи:

$$\bar{y}_x = a_0 + a_1 x_1 + a_2 x_2, \quad (67)$$

рівняння гіперболи: $\bar{y}_x = a_0 + a_1 \frac{1}{x}, \quad (68)$

Для визначення тісноти зв'язку обчислюють такі показники: коефіцієнт кореляції, кореляційне відношення.

Коефіцієнт кореляції (r) – це вимірник тісноти зв'язку при парній прямолінійній залежності. Абсолютна величина його коливається в межах 0

+1. Згідно із визначенням “Таблиці Чеддока” кореляція вважається досить високою, коли $r = 0,9-0,99$; високою – при $r = 0,7-0,89$; значною – при $r = 0,5-0,69$; помірною – $r = 0,3-0,49$; слабкою – $r = 0,1-0,29$.

Формула лінійного коефіцієнта кореляції має вигляд:

$$r = \frac{\bar{x}\bar{y} - \bar{x} \cdot \bar{y}}{\sigma_x \cdot \sigma_y}, \quad (69)$$

$$\sigma_x = \sqrt{\frac{\sum x^2}{n} - (\bar{x})^2}, \quad (70)$$

$$\sigma_y = \sqrt{\frac{\sum y^2}{n} - (\bar{y})^2}, \quad (71)$$

У випадку криволінійного зв'язку визначають кореляційне відношення:

$$\eta = \sqrt{\frac{\sigma_{yx}^2}{\sigma_y^2}}, \quad (72)$$

де σ_{yx}^2 - факторна дисперсія; σ_y^2 - загальна дисперсія; r^2 - коефіцієнт детермінації показує частку впливу факторної ознаки на результативну.

Обчислення показників зв'язку розглянемо на прикладі даних таблиці 2.3.

Таблиця 22 Вихідні і розрахункові дані для обчислення параметрів рівняння зв'язку між виходом телят на 100 корів і продуктивністю худоби

№ господарства	Отримано телят на 100 корів, гол.	Продуктивність корів, ц	Розрахункові величини			Теоретичні значення продуктивності, ц
	x		y	x ²	y ²	
1	84	26,11	7056	681,7	2193,2	26,93
2	84	25,60	7056	655,4	2150,4	26,93
3	83	24,42	6889	596,3	2026,9	25,57
4	79	22,63	6241	512,1	1787,8	20,13
5	90	34,82	8100	1212,4	3133,8	35,09
6	80	23,90	6400	517,2	1912,0	21,49
7	79	22,31	6241	497,7	1762,5	20,13
8	85	28,14	7225	791,9	2391,9	28,29
9	80	24,00	6400	576,0	1920,0	21,49
10	90	38,01	8100	1444,8	3420,9	35,09
11	82	24,79	6724	615,5	2032,8	24,21
12	89	32,20	7921	1036,8	2865,8	33,73
13	95	42,08	9025	1770,7	3997,6	41,89
14	95	43,96	9025	1932,5	4176,2	41,89
Разом (84)	1195	402,97	102403	12895	35772,7	402,9

Підставим дані таблиці 22 у наведені вище формули, матимемо:

$$\begin{cases} 402,97 = 14a_0 + 1195a_1 & :14 \\ 35772,7 = 1195a_0 + 102403a_1 & :1195 \end{cases}$$

Розділимо кожне із рівнянь на коефіцієнт при a_0 :

$$\begin{cases} 29,49 = a_0 + 85,36a_1 & (1) \\ 29,94 = a_0 + 85,69a_1 & (2) \end{cases}$$

Від другого рівняння віднімаємо перше. Звідси

$$0,45 = 0,33a_1 \quad \boxed{a_1 = 1,36}$$

Підставивши значення параметра a_1 в одне з наведених вище рівнянь, визначаємо параметр a_0 :

$$28,78 = a_0 + 85,36 \times 1,36 \quad \boxed{a_0 = -87,31}$$

Отже, рівняння кореляційного зв'язку між кількістю отриманих телят на 100 корів та продуктивністю корів матиме такий вигляд:

$$\bar{y}_x = -87,31 + 1,36x$$

Економічний зміст цього рівняння такий: коефіцієнт регресії (1,36) показує, що в досліджуваній сукупності господарств із збільшенням в розрахунку на 100 корів отриманих телят на 1 голову, продуктивність корів зростає в середньому на 1,36 ц. Параметр a_0 як вільний член рівняння має тільки розрахункове значення і не інтерпретується.

Підставивши в рівняння регресії конкретні значення x , дістанемо теоретичні рівні продуктивності корів у кожному господарстві. Обчислені за рівнянням значення продуктивності наведено в останній графі таблиці 22.

Якщо сума теоретичних значень дорівнює сумі емпіричних (фактичних) значень ($\Sigma \bar{y}_x = \Sigma y$), то параметри рівняння визначено правильно.

Використовуючи дані таблиці 22, обчислимо коефіцієнт кореляційної залежності продуктивності корів від кількості отриманих телят на 100 корів:

$$r = \frac{\overline{xy} - \bar{x} \times \bar{y}}{\sigma_x \times \sigma_y}$$

$$\overline{xy} = \frac{\Sigma xy}{n} = \frac{34931,8}{14} = 2495,13$$

$$\bar{x} = \frac{\Sigma x}{n} = \frac{1195}{14} = 85,36$$

$$\bar{y} = \frac{\Sigma y}{n} = \frac{412,37}{14} = 29,49$$

$$\sigma_x = \sqrt{\frac{\Sigma x^2}{n} - \bar{x}^2} = \sqrt{\frac{102403}{14} - 85,36^2} = \sqrt{7314,5 - 7286,67} = \sqrt{2783} = 5,28$$

$$\sigma_y = \sqrt{\frac{\Sigma y^2}{n} - \bar{y}^2} = \sqrt{\frac{12895}{14} - 29,49^2} = \sqrt{921,07 - 869,66} = \sqrt{51,41} = 7,97$$

$$r = \frac{2495,13 - 85,36 \times 29,49}{5,28 \times 7,97} = \frac{2495,13 - 2457,0}{41,976} = 0,908$$

Коефіцієнт кореляції (0,908) показує, що між кількістю отриманих телят на 100 корів та продуктивністю корів в досліджуваних господарствах щільність зв'язку висока.

$$r^2 = 0,908^2 = 0,82,45 \quad \text{або } 82,45\%.$$

Коефіцієнт детермінації (82,45%) показує, що 82,45% варіювання продуктивності корів у досліджуваних господарствах зумовлене кількістю отриманих телят на 100 корів. Решта коливання продуктивності (17,55%) зумовлена неврахованими факторами.

При множинній кореляції розв'язується рівняння множинної регресії, яке може бути представлено в такому вигляді:

$$\bar{y}_{x_1 \dots x_n} = a_0 + a_1 x_1 + a_2 x_2 + \dots + a_n x_n$$

Параметри рівняння $a_1, a_0, a_2 \dots a_n$ знаходяться шляхом розв'язання системи рівнянь.

Наприклад, при вивченні множинного кореляційного зв'язку результативної ознаки із двома факторними аналітичне рівняння матиме вигляд:

$$\bar{y}_{x_1 x_2} = a_0 + a_1 x_1 + a_2 x_2$$

Параметри a_0, a_1 і a_2 розраховують за такою системою нормальних рівнянь:

$$\begin{aligned} \sum y &= a_0 n + a_1 \sum x_1 + a_2 \sum x_2 \\ \sum x_1 y &= a_0 \sum x_1 + a_1 \sum x_1^2 + a_2 \sum x_1 x_2 \\ \sum x_2 y &= a_0 \sum x_2 + a_1 \sum x_1 x_2 + a_2 \sum x_2^2 \end{aligned}$$

Обчислення рівняння множинної лінійної регресії розглянемо на такому прикладі (табл. 23).

Таблиця 23 Вихідні і розрахункові дані для множинної кореляції

№ господарства	Витрати кормів на 1 корову ц корм.од.	Отримано телят на 100 корів, гол.	Продуктивність корів, ц	Розрахункові величини					
				x_1	x_2	y	x_1^2	x_2^2	y^2
1	38	84	26,11	1444	7056	681,7	992,2	2193,2	3192
2	39	84	25,60	1521	7056	655,4	998,4	2150,4	3276
3	35	83	24,42	1225	6889	596,3	854,7	2026,9	2905
4	41	79	22,63	1681	6241	512,1	927,8	1787,8	3239
5	46	90	34,82	2116	8100	1212,4	1601,7	3133,8	4140
6	41	80	23,90	1681	6400	511,2	979,9	1912	3280
7	40	79	22,31	1600	6241	497,7	892,4	1762,5	3160
8	43	85	28,14	1849	7225	791,9	1210,0	2391,9	3665
9	40	80	24,00	1600	6400	576,0	960,0	1920	3200
10	45	90	38,01	2025	8100	1444,8	1710,5	3420,9	4050
11	40	82	24,79	1600	6724	615,5	991,6	2032,8	3280
12	45	89	32,20	2025	7921	1036,8	1449	2865,8	4005
13	50	95	42,08	2500	9025	1770,7	2104	3997,6	4750
14	51	95	43,96	2601	9025	1932,5	2242	4176,2	4845
	594	1195	412,97	25468	102403	12895	17913,3	35772,7	50987

Розрахунки проведемо з використанням :

Підставимо дані таблиці 23 в систему рівнянь, дістанемо:

$$\begin{cases} 412,97 = 14a_0 + 594a_1 + 1195 a_2 & : 14 \\ 17913,3 = 594a_0 + 25468a_1 + 50987a_2 & : 594 \\ 35772,7 = 1195a_0 + 50987a_1 + 102403a_2 & : 1195 \end{cases}$$

Розділимо кожне із рівнянь на коефіцієнт при a_0 :

$$\begin{cases} 29,498 = a_0 + 42,429a_1 + 85,357 & (1) \\ 30,157 = a_0 + 42,875a_1 + 85,8371a_2 & (2) \\ 29,935 = a_0 + 42,667a_1 + 85,693a_2 & (3) \end{cases}$$

Від другого рівняння віднімаємо перше і третє:

$$\begin{cases} 0,659 = 0,446a_1 + 0,48a_2 & | : 0,446 \\ 0,222 = 0,208a_1 + 0,144a_2 : 0,208 & \end{cases}$$

Розділимо кожне з одержаних рівнянь на коефіцієнт при a_1 :

$$\begin{cases} 1,478 = a_1 + 1,076a_2 & (1) \\ 1,067 = a_1 + 0,692a_2 & (2) \end{cases}$$

Від другого рівняння віднімаємо перше:

$$0,411 = 0,384a_2$$

$$\text{Звідси } a_2 = 0,411 \div 0,384 = 1,07 \quad \boxed{a_2 = 1,07}$$

Підставивши значення параметра a_2 в одне із наведених вище рівнянь, визначаємо параметр a_1 :

$$1,478 = a_1 + 1,076 \times 1,07$$

$$1,478 = a_1 + 1,173$$

$$a_1 = 1,478 - 1,173 = 0,305 \quad \boxed{a_1 = 0,31}$$

Значення параметрів $a_1 = 0,31$ і $a_2 = 1,07$ підставляємо в одне з проміжних рівнянь і обчислюємо значення a_0 :

$$29,498 = a_0 + 42,429 \times 0,31 + 85,357 \times 1,07$$

$$29,498 = a_0 + 13,153 + 91,33$$

$$a_0 = 29,498 - 13,153 - 91,33 = -74,99 \quad \boxed{a_0 = -74,99}$$

Отже, рівняння множинної регресії, яке характеризує залежність продуктивності корів від виходу телят на 100 корів та рівняння їх годівлі, матиме такий вигляд:

$$\bar{y}_{x_1x_2} = -74,99 + 0,31x_1 + 1,07x_2$$

Коефіцієнти регресії показують, наскільки зміниться продуктивність корів при зміні відповідного фактора на одиницю при умові, що другий фактор, включений у рівняння, перебуває на середньому рівні.

Так, $a_1 = 0,31$ показує, що при середньому рівні годівлі корів, збільшення отриманих телят на 100 корів на 1 голову сприятиме зростанню продуктивності корів на 0,31 ц. Збільшення витрат кормів на 1 ц корм.од. в розрахунку на 1 корову при середньому виходу телят на 100 корів забезпечить приріст продуктивності корів на 1,07ц.

Для визначення тісноти зв'язку розраховують множинний коефіцієнт кореляції за формулою:

$$R_{y_{x_1x_2}} = \sqrt{\frac{r_{y_{x_1}}^2 + r_{y_{x_2}}^2 - 2r_{y_{x_1}} \cdot r_{y_{x_2}} \cdot r_{x_1x_2}}{1 - r_{x_1x_2}^2}}, \quad (73)$$

де $r_{y_{x_1}}, r_{y_{x_2}}, r_{x_1x_2}$ – парні коефіцієнти кореляції.

Коефіцієнти парної кореляції дорівнюватимуть:

- 1) між продуктивністю корів і рівнем годівлі:

$$r_{x_1y} = \frac{\overline{x_1y} - \bar{x}_1 \times \bar{y}}{\sigma_{x_1} \times \sigma_y};$$

$$\overline{x_1y} = \frac{\Sigma x_1y}{n} = \frac{17913,3}{14} = 1279,52$$

$$\bar{x}_1 = \frac{\Sigma x_1}{n} = \frac{594}{14} = 42,429$$

$$\bar{y} = \frac{\Sigma y}{n} = \frac{412,97}{14} = 29,498$$

$$\sigma_{x_1} = \sqrt{\frac{\Sigma x_1^2}{n} - \bar{x}^2} = \sqrt{\frac{25468}{14} - 42,429^2} = 4,35$$

$$\sigma_y = \sqrt{\frac{\Sigma y^2}{n} - \bar{y}^2} = \sqrt{\frac{12895}{14} - 29,498^2} = 7,14$$

$$r_{x_1y} = \frac{1279,52 - 42,429 \times 29,498}{4,35 \times 7,14} = 0,90$$

2) між продуктивністю корів і виходом телят на 100 корів:

$$r_{x_2y} = \frac{\overline{x_2y} - \bar{x}_2 \times \bar{y}}{\sigma_{x_2} \sigma_y}$$

$$\overline{x_2y} = \frac{\Sigma x_2y}{n} = \frac{35772,7}{14} = 2555,19$$

$$\bar{x}_2 = \frac{\Sigma x_2}{n} = \frac{1195}{14} = 85,357$$

$$\sigma_{x_2} = \sqrt{\frac{\Sigma x_2^2}{n} - \bar{x}_2^2} = \sqrt{\frac{102403}{14} - 85,357^2} = 5,36$$

$$r_{x_2y} = \frac{2555,19 - 85,357 \times 29,498}{5,36 \times 7,14} = 0,975$$

3) між рівнем годівлі і виходом телят на 100 корів:

$$r_{x_1x_2} = \frac{\overline{x_1x_2} - \bar{x}_1 \times \bar{x}_2}{\sigma_{x_1} \times \sigma_{x_2}}$$

$$\overline{x_1x_2} = \frac{\Sigma x_1x_2}{n} = \frac{50987}{14} = 3641,9$$

$$r_{x_1x_2} = \frac{3641,9 - 42,429 \times 85,357}{4,35 \times 5,36} = 0,67$$

Обчислені парні коефіцієнти кореляції показують, що продуктивність корів перебуває у щільному зв'язку як з рівнем годівлі (0,767), так і з

виходом телят на 100 корів (0,850). Існує близька до середньої залежність між факторними ознаками (0,523).

$$R = \sqrt{\frac{0,90^2 + 0,975^2 - 2 \times 0,90 \times 0,975 \times 0,67}{1 - 0,67^2}} = 0,915$$

Коефіцієнт множинної кореляції показує дуже щільний зв'язок між продуктивністю корів і факторами, включеними у кореляційну модель, тобто рівнем годівлі і кількістю отриманих телят на 100 корів.

Одиницею виміру одночасно впливу, зумовленого варіацією всіх досліджуваних факторів, є квадратний коефіцієнт множинної кореляції (R^2), відомий як коефіцієнт множинної детермінації, який показує на скільки варіація результативної ознаки зумовлена варіацією досліджуваних факторних ознак.

$$R^2 = 0,915^2 = 0,837 \text{ або } 83,7\%.$$

Коефіцієнт множинної детермінації показує, що 86,5% варіювання продуктивності корів у досліджуваних господарствах зумовлене включеними факторами, решта коливання продуктивності (16,3%) зумовлена неврахованими факторами (питомою вагою концентрованих кормів у раціоні годівлі, тривалістю сервіс-періоду та ін.).

Об'єктом кореляційного аналізу можуть бути сукупності, які характеризують зміну явищ в часі – динамічні.

Кореляція рядів динаміки має свої особливості, які зумовлені тим, що ряд динаміки має короткочасні коливання і загальну тенденцію в зміні показників ряду – тренд.

Тренд, відображаючи загальний напрям змін явищ в часі, водночас визначає і залежність між членами ряду динаміки, яка називається автокореляцією.

Щоб виключити її вплив, тісноту зв'язку в рядах динаміки визначають на основі відхилень (ланцюгові абсолютні прирости або відхилення фактичних показників від вирівняних $-y - y_x$).

За одержаними відхиленнями від тренда розраховують коефіцієнт кореляції за формулою:

$$r_{xy} = \frac{\sum \Delta_x \cdot \Delta_y}{\sqrt{\sum \Delta_x^2 \cdot \sum \Delta_y^2}}, \quad (74)$$

Величина розрахованого коефіцієнта кореляції найбільш точно відображає тісноту зв'язку в рядах динаміки.

Результати кореляційного аналізу широкого використовуються в практиці статистичного прогнозування економічних показників

Розглянемо вплив кількості внесених на гектар мінеральних добрив (x_1), кг д.р. та органічних добрив (x_2), ц на урожайність зернових культур (y), ц.

Таблиця 24 Вихідні і розрахункові дані для обчислення коефіцієнтів кореляції

Роки	x_1	x_2	y	Ланцюгові абсолютні прирости			Квадрати приростів			Добуток приростів		
				Δx_1	Δx_2	Δy	Δx_1^2	Δx_2^2	Δy^2	$\Delta x_1 \Delta x_2$	$\Delta x_2 \Delta y$	$\Delta x_1 \Delta y$
2008	17	30	25,8
2009	16	25	13,8	-1	-5	-12,0	1	25	144	12,0	60	5
2010	24	26	28,4	8	1	14,6	64	1	213,16	116,8	14,6	8
2011	23	15	20,8	-1	-11	-7,6	1	121	57,76	7,6	7,6	11
2012	26	18	23,0	3	3	2,2	9	9	4,84	6,6	6,6	9
2013	23	10	12,3	-3	-8	-10,7	9	64	114,49	32,1	85,6	24
2014	32	16	28,7	9	6	16,6	81	36	272,25	148,5	99,0	54
2015	31	14	27,6	-1	-2	-1,1	1	4	1,21	1,1	2,2	2
Разом	192	154	180,4	x	x	x	176	260	807,71	324,7	275,6	113

$$r_{x_1 y} = \frac{\Sigma \Delta x_1 \Delta y}{\sqrt{\Sigma \Delta x_1^2 \Sigma \Delta y^2}} = \frac{324,7}{\sqrt{176 * 807,71}} = 0,861$$

$$r_{x_2 y} = \frac{\Sigma \Delta x_2 \Delta y}{\sqrt{\Sigma \Delta x_2^2 \Sigma \Delta y^2}} = \frac{275,6}{\sqrt{260 * 807,71}} = 0,601$$

$$r_{x_1 x_2} = \frac{\Sigma \Delta x_1 \Delta x_2}{\sqrt{\Sigma \Delta x_1^2 \Sigma \Delta x_2^2}} = \frac{113}{\sqrt{176 * 260}} = 0,528$$

$$R = \sqrt{\frac{0,861^2 + 0,601^2 - 2 * 0,861 * 0,601 * 0,528}{1 - 0,528^2}} = 0,878$$

$$R^2 = 0,878^2 = 0,771 \text{ або } 77,11\%$$

Обчислені парні коефіцієнти кореляції показують, що урожайність зернових культур перебуває у щільному зв'язку з кількістю внесених мінеральних добрив (0,861) і слабкому з дозами внесених органічних добрив (0,601). Існує близька до середньої (помірною) залежність між факторними ознаками (0,528).

Коефіцієнт множинної кореляції показує високу (щільну) залежність урожайності зернових культур від факторів, включених у кореляційну модель.

Коефіцієнт множинної детермінації свідчить про те, що 77,1% варіювання урожайності зернових культур обумовлено впливом доз внесених органічних та мінеральних добрив, а 22,9% - неврахованими факторами (метеорологічними умовами, сортами, строками сівби тощо).

Розрахунок параметрів рівняння в рядах динаміки проводиться за традиційною методикою (табл.24).

Тестові завдання

- 1) Коефіцієнт кореляції характеризує:
 - а) залежність між ознаками (показниками);

- б) тісноту зв'язку між ознаками;
 в) вплив факторної ознаки на результативну;
 2) Коефіцієнт детермінації показує:
 а) тісноту зв'язку між ознаками;
 б) залежність між ознаками;
 в) вплив факторної ознаки на результативну;
 3) Кореляційний зв'язок – це:
 а) повний зв'язок між ознаками;
 б) неповний зв'язок між факторними і результативною ознаками;
 в) тісний зв'язок між ознаками;
 4) Коли визначається зв'язок між двома ознаками кореляція називається:
 а) множинною;
 б) парною;
 в) тісною;
 5) Коефіцієнт кореляції між витратами кормів і продуктивністю корів дорівнює 0,85. Який напрям зв'язку?
 а) прямий;
 б) обернений;
 в) тісний;
 б) Кореляція вважається високою, коли коефіцієнт кореляції виражається в межах:
 а) 0,5-0,6;
 б) 0,1-0,3;
 в) 0,7-0,9.

Задачі

№ 1

Змішаний сад площею 60 га нараховує: 18000 дерев зерняткових порід, 4000–кісточкових. Щільність посадки– зерняткових–400 дерев на гектар, кісточкових – 800.

Визначити площу насаджень під зернятковими та кісточковими насадженнями. Фактичну щільність посадки.

Зробити висновки.

№ 2

Кореляційна залежність між урожайністю та якістю землі в балах виражається рівнянням :

$$\check{Y}_x = 25,4 + 0,3 x$$

Якість землі в господарстві складає 80 балів. Розрахувати очікувану врожайність.

Коефіцієнт кореляції – 0,75

Визначити коефіцієнт детермінації, зробити висновки.

№ 3

Є рівняння кореляційної залежності між урожайністю зернових (ц з га) та дозою внесених мінеральних добрив (ц на гектар)

$$Y_x = 25,1 + 6,4x$$

$$r = 0,85$$

Що показують параметри рівняння, коефіцієнт кореляції. Розрахуйте коефіцієнт детермінації та урожайність зернових при умові внесення добрив на гектар 1,9 ц.

№ 4

Є рівняння кореляційної залежності між дозою внесених органічних добрив (в тоннах на гектар) та врожайністю цукрових буряків (в ц з гектара)

$$Y_x = 185 + 12,8x$$

$$r = 0,75$$

Визначте коефіцієнт детермінації, зробіть висновки. Розрахуйте врожайність цукрового буряка при умові, що в господарстві буде вноситись 20 т органічних добрив на гектар.

Контрольні питання

1. Поняття індексів, їх завдання
2. Класифікація індексів
3. Основні форми індексів
4. Середні арифметичні та гармонійні індекси
5. Методика побудови агрегатної форми індексів
6. Індекси середніх величин
7. Динамічні та територіальні індекси
8. Основні економічні індекси, використання в аналізі
9. Суть вибіркового методу, його переваги над суцільним
10. Способи відбору
11. Помилки вибіркового спостереження
12. Від чого залежить кількість вибірки
13. Способи розповсюдження вибірових даних на генеральну сукупність
14. Суть завдання кореляційного методу
15. Парна кореляція
16. Множинна кореляція
17. Особливості визначення тісноти зв'язку в рядах динаміки

РОЗДІЛ 3. СТАТИСТИКА РОСЛИННИЦТВА

3.1. Статистика земельних ресурсів

Земельний фонд – вся територія країни, адміністративних одиниць, конкретних господарств незалежно від цільового призначення та господарського використання землі.

Земельні угіддя – ділянки землі, що мають певне виробниче призначення.

Загальна земельна площа (земельний фонд) Миколаївської області складає 2458,6 тисяч гектарів, з них на сільськогосподарські угіддя приходить 2010,7 тисяч гектарів, що складає 81,8%. Із загальної площі сільськогосподарських угідь рілля займає 1696,3 тис. га (84,4%), сіножаті – 4 тис. га (0,2%), пасовища – 270,4 тис.га (13,4%).

Земельні відносини в державі регулюються Конституцією України, Земельним Кодексом України та прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами.

Завдання земельного законодавства зводиться до регулювання земельних відносин з метою забезпечення права на землю громадян, юридичних осіб, територіальних громад та держави, раціонального використання та охорони земель.

Основними завданнями статистики є:

визначення загального розміру земельного фонду з його диференціюванням за формами власності та категоріями землекористувачів;

визначення розміру сільськогосподарських угідь з їх розподілом за видами сільськогосподарських угідь, формами власності та землекористувачами;

облік перерозподілу земель за формами власності, категоріями землекористувачів та видами угідь;

облік стану земель та їх використання;

визначення показників та аналіз факторів ефективності використання землі.

В результаті земельної реформи держава втратила монопольне право власності на землю.

Суб'єктами права власності на землю є:

- громадяни та юридичні особи – на землі приватної власності;

- територіальні громади, які реалізують це право безпосередньо або через органи місцевого самоврядування – на землі комунальної власності;

- держава, яка реалізує це право через відповідні органи державної влади – на землі державної власності.

Основними організаційно-правовими формами господарювання для сільськогосподарських підприємств є:

- господарські товариства;

- приватні підприємства;

- виробничі кооперативи;

- державні;
- інші.

Земельні угіддя розподіляються на землі сільськогосподарського і несільськогосподарського призначення.

До *сільськогосподарських угідь* відносяться угіддя, які придатні і використовуються для виробництва сільськогосподарської продукції: рілля, сінокоси, пасовища, багаторічні насадження, перелоги.

До *несільськогосподарських угідь* – землі під лісом, водою, дорогами, під будівлями, непридатні для сільського господарства .

Для врахування змін в перерозподілі земель статистика використовує баланси:

- землевласників;
- землекористувачів;
- земельних угідь.

Приклад балансу земельних угідь господарства

Таблиця 25 Баланс земельних угідь господарства, га

Види угідь	Площа на початок року	Зміни за видами угідь							Всього		Площа на кінець року, га
		рілля	багаторічні насадження	сіножаті	пасовища	чагарники	болото	інші види угідь	збільшення	зменшення	
Рілля	2000		20						20	30	1990
Багаторічні насадження	300			50					50	20	330
Сіножаті	150								-	60	90
Ліси	100						10		10	-	110
Пасовища	10								-	-	10
Чагарники	30								-	10	20
Болото	30								-	10	20
Інші види угідь	10	30		10		10			50	-	60
Всього	2630	30	20	60	-	10	10	-	130	130	2630
в т.ч.: с.-г. угіддя	2550	-	-	-	-	-	-	-	80	110	2520

У балансі земельних угідь, як показують дані таблиці 25, горизонтальні рядки відображають показники збільшення угідь, а вертикальні (колонка) – зменшення.

Так, площа ріллі в господарстві за рік збільшилася на 20 гектарів за рахунок викорчування багаторічних насаджень і зменшилась на 30 гектарів за рахунок виведення з обороту і переведення в інші види угідь. В цілому площа сільськогосподарських угідь збільшилася на 80 га і зменшилася на 110

гектарів, що призвело до скорочення площі сільськогосподарських угідь на 30 гектарів або на 1,2%.

Показники використання земельних угідь:

- земельного фонду;
- сільськогосподарських угідь;
- ріллі.

Показники економічної ефективності використання землі – виробництво продукції на одиницю земельної площі:

- натуральні
- вартісні

Узагальнюючим показником ефективності використання землі є виробництво валової продукції сільського господарства в постійних цінах 2010 року на 100 гектарів сільськогосподарських угідь.

Тестові завдання

- 1) Земельний фонд – це:
 - а) власність на землю в Україні;
 - б) вся територія с.-г. підприємств по виробництву продукції сільського господарства;
 - в) вся територія країни, області, конкретного господарства;
 - г) всі земельні угіддя незалежно від їх цільового призначення та господарського використання;
 - д) всі сільськогосподарські угіддя країни, адміністративно-територіальних одиниць, конкретного господарства;
- 2) Земельні угіддя – це:
 - а) вся територія країни, області, району;
 - б) ділянки землі, що мають відповідне виробниче призначення;
 - в) угіддя, що використовуються для одержання сільськогосподарської продукції;
 - г) землі, що використовуються для посіву с.-г. культур;
 - д) багаторічні насадження та землі зайняті під с.-г. культурами;
- 3) До сільськогосподарських угідь відносяться:
 - а) рілля;
 - б) болото;
 - в) ліси та чагарники;
- 4) До несільськогосподарських угідь відносяться:
 - а) багаторічні насадження;
 - б) ліси та чагарники;
 - в) землі під водою;
- 5) Показники економічної ефективності використання землі:
 - а) трудові;
 - б) вартісні;
 - в) індивідуальні;
- 6) Для врахування змін в перерозподілі земель статистика використовує:
 - а) баланси земельних угідь;

- б) баланси кормів;
- в) баланси посівних площ;
- 7) Для врахування змін в перерозподілі земель за землевласниками статистика використовує баланси:
 - а) землекористувачів;
 - б) земельних угідь;
 - в) землевласників.

Задачі

№ 1

Є така інформація:

Площа земельних угідь, га 5800;

в т.ч. сільськогосподарських 5250;

з них рілля – 4520;

вироблено, ц : зерна – 58500;

молока – 28300;

приросту ВРХ – 520;

приросту свиней – 610;

Вартість валової продукції с.г., тис. грн. – 1200;

Товарної продукції, тис.грн. – 980.

Розрахувати вартісні показники використання землі в господарстві

№ 2

Є така інформація:

Площа земельних угідь, га 5800;

в т.ч. сільськогосподарських 5250;

з них рілля – 4520;

вироблено, ц : зерна – 58500;

молока – 28300;

приросту ВРХ – 520;

приросту свиней – 610;

Вартість валової продукції с.г., тис. грн. – 1200;

Товарної продукції, тис.грн. – 980.

Розрахувати натуральні показники використання землі

№ 3

Земельний фонд України характеризується такими даними (млн.га):

Сільськогосподарські угіддя 41,8;

з них рілля 32,9;

багаторічні насадження 1,0;

сіножаті 2,3;

пасовища 5,5;

інши с.г. угіддя 1,2;

ліси 10,4;

заболочені землі	1,0;
води	2,4;
Разом (територія)	60,3.

Розрахувати структуру земельного фонду

№ 4

Земельний фонд України характеризується такими даними (млн.га):

Сільськогосподарські угіддя	41,8;
з них рілля	32,9;
багаторічні насадження	1,0;
сіножаті	2,3;
пасовища	5,5;
інші с.г. угіддя	1,2;
ліси	10,4;
заболочені землі	1,0;
води	2,4;
Разом (територія)	60,3.

Розрахувати структуру сільськогосподарських угідь

№ 5

Баланс земельних угідь господарства характеризується такими даними:

1) На початок року, га

Рілля	2100;
багаторічні насадження	120;
сіножаті	120;
пасовища	400;
чагарники	50;
болото	100.

2) Протягом року пройшли зміни, га

Викорчовано старі сади і переведено в рілля 40;

Висушено болото і переведено в пасовища 50;

Викорчовано чагарники і переведено в сіножаті 10;

Розорано сіножаті і переведено в рілля 20;

Посажено сад на площі 35 га для чого використано рілля.

Скласти і проаналізувати баланс земельних угідь.

3.2. Статистика багаторічних насаджень та посівних площ

Багаторічні насадження – це штучно створені посадки для одержання плодів, ягід, винограду та іншої продукції протягом тривалого періоду.

Завдання статистики зводяться до:

- встановлення загального обсягу багаторічних насаджень з розподілом за формами власності, категоріями господарств;

- визначення розміру багаторічних насаджень в плодоносному віці;
- вивчення породного складу насаджень за окремими групами та в динаміці;
- визначення вікового складу багаторічних насаджень та показників зрідженості;
- обліку показників, що характеризують використання площ під багаторічними насадженнями.

Класифікація багаторічних насаджень.

1. За характером виробленої продукції:

- плодово-ягідні;
- виноградники;
- технічні;
- кормові;
- декоративні.

2. За породними групами і сортами:

- зерняткові;
- кісточкові;
- горіхоплідні;
- субтропічні;
- цитрусові;
- ягідники.

3. За віком:

- в плодоносному віці;
- молоді посадки.

4. За способом посадки:

- рядковий;
- безсистемний;
- змішаний.

Показники багаторічних насаджень:

1. Загальна площа багаторічних насаджень, в тому числі в плодоносному віці за регіонами, категоріями господарств, за породними групами та сортами.

2. Валове виробництво та кількість реалізованої продукції за категоріями господарств, видами.

3. Показники, що характеризують розподіл багаторічних насаджень за територією, категоріями господарств, формами власності.

4. Показники інтенсивності використання багаторічних насаджень.

5. Показники динаміки багаторічних насаджень.

Посівні площі – ділянки ріллі, що зайняті посівами сільськогосподарських культур.

Статистика сільського господарства виділяє такі категорії посівних площ:

- засіяну;
- весняну продуктивну;
- збиральну;

- фактично зібрану.

Засіяна категорія – це площа, на якій висіяно насіння сільськогосподарських культур. Засіяна під урожай даного року включає посіви озимих, які висіяні минулого року під урожай поточного року, а також культури, які висіяні протягом року і з яких буде зібрано урожай. Це ярі культури, пожнивні посіви тощо. Засіяна в даному році включає всі посіви, включаючи озимі, під урожай наступного року. Показник засіяної площі використовується для розрахунку потреби в насінні, а також для його списання на посів та перевірки виконання плану сівби сільськогосподарських культур.

Весняна продуктивна категорія – це площа, яка зайнята посівами на кінець весняної сівби і з неї передбачається одержати врожай поточного року. До неї включають площу посівів озимих культур, що збереглися до кінця весняної сівби, посіви ярих культур, включаючи пересів озимих, площу посівів багаторічних культур та трав. Весняна продуктивна площа є основною категорією посівних площ, оскільки урожайність сільськогосподарських культур визначається на дану категорію.

Збиральна категорія використовується для визначення обсягу збиральних робіт і контролю за їх виконанням.

Фактично зібраною називають площу, на якій проведено збиральні роботи. Від збиральної площі вона відрізняється розміром посівів, які залишилися незібраними. Порівняння фактично зібраної площі із збиральною дає змогу зробити висновок про рівень організації і проведення збирання врожаю.

Приклад визначення основних категорій посівних площ

Таблиця 26 Визначення основних категорій посівних площ, га

Культури	Час сівби	Площа, га	Категорії посівних площ				
			Засіяна		Весняна продуктивна	Збиральна	Фактично зібрана
			під урожай 2017 р.	в 2016 році			
Озимі зернові	Осінь 2016 р.	2000	2000	-	1500	1500	1500
Загибло озимих	Осінь-зима 2016-2017рр.	500	-	-	-	-	-
Пересів озимих ярими	Весна 2017 р.	500	500	500	500	500	500
Ярі зернові і зернобобові (без пересіву озимих)	Весна 2017 р.	1000	1000	1000	1000	995	995
Загибло: Горох	Літо 2017 р.	5	-	-	-	-	-

Культури	Час сівби	Площа, га	Категорії посівних площ				
			Засіяна		Весняна продуктивна	Збиральна	Фактично зібрана
			під урожай 2017 р.	в 2016 році			
Овочі	Весна 2017 р.	50	50	50	50	50	48
Технічні	Весна 2017 р.	500	500	500	500	500	495
Залишилось незібраних площ:							
Овочі	Осінь 2017 р.	2	-	-	-	-	-
Цукровий буряк	Осінь 2017 р.	5	-	-	-	-	-
Багаторічні трави:							
підпокровні	Весна 2017 р.	300	-	300	-	-	-
Укісна площа	Минулі роки	400	-	-	400	400	400
Пожнивні посіви	Літо 2017 р.	50	50	50	-	50	50
Сідеральні посіви	Весна 2017 р.	20	-	20	-	-	-
Озимі зернові	Осінь 2017 р.	2100	-	2100			
Всього посівів	X	X	4100	3800	3950	3995	3998

Приведені дані в таблиці 3.6 показують, що план збирання виконаний на 99,8% (3998÷3995).

Класифікація посівних площ.

1. За виробничим характером та використанням основної продукції:

- зернові і зернобобові (продовольчі і фуражні);
- технічні (олійні, прядильні, лікарські тощо);
- овоче-баштанні та картопля (продовольчі, кормові);
- кормові (на силос, сіно, зелений корм тощо);
- сидеральні (на зелені добрива).

2. За біологічними особливостями проростання:

- однорічні;
- дворічні;
- багаторічні.

3. За способами посіву:

- пропашні культури;
- чисті посіви;
- змішані;
- підпокровні.

4. За місцем розміщення посівів:

- в полях сівозміни;
- в міжряддях садів.

Показники посівних площ.

1. Загальний розмір посівів та їх розподіл за формами власності, категоріями господарств, культурами та групами культур.

2. Структура посівних площ за основними групами культур.

3. Показники сортових посівів за окремими культурами.

4. Показники розмірів фактично зібраної площі за окремими культурами.

5. Показники термінів сівби та збирання сільськогосподарських культур.

В сучасних умовах статистичний облік посівних площ ведеться в періодичній (місячній) статистичній звітності за формами № 3-СГ, № 7-СГ. Підсумки подаються після закінчення сівби ярих культур в річній звітності за формою № 4-СГ, уточнюють показники площ посівів в річній статистичній звітності за формою № 29-СГ, яка подається на 1 грудня. В цій звітності наводяться показники фактично зібраної площі за окремими культурами.

Тестові завдання

1) Посівна площа – це:

- а) площа під зерновими та зернобобовими культурами;
- б) площа під ярими та озимими культурами;
- в) площа ріллі, що зайнята посівами с.-г. культур;
- г) площа під багаторічними травами та посівами ярих культур;
- д) площа земельних угідь під ярими та озимими культурами;

2) Індекс $I = \frac{\sum Y_0 \Pi_1}{\sum Y_0 \Pi_0}$ характеризує:

- а) зміну розміру та структури посівних площ.
- б) зміну розміру посівних площ.

3) Індекс структури посівних площ складає 0,954. Це означає:

- а) зменшення питомої ваги посівної площі, більш урожайних культур;
- б) збільшення питомої ваги посівної площі, більш урожайних культур;

4) Класифікація багаторічних насаджень за характером виробленої

продукції:

- а) плодово-ягідні;
- б) зерняткові;
- в) в плодоносному віці;

5) Класифікація багаторічних насаджень за породними групами і

сортами:

- а) декоративні;
- б) виноградники;
- в) зерняткові;
- г) ягідники;

б) Класифікація посівних площ за біологічними особливостями проростання:

- а) технічні;
- б) кормові;
- в) однорічні, дворічні, багаторічні;
- г) ярі та озимі;

7) Для встановлення кількості витраченого насіння для посіву статистика використовує такі категорії:

- а) весняну продуктивну;
 - б) засіяну під урожай року;
 - в) засіяну в даному році;
- 8) Класифікація посівних площ за способом посіву:
- а) пропашні культури;
 - б) однорічні культури;
 - в) сидеральні посіви.

Задачі

№ 1

Посівні площі в господарстві, тис.га

Культури	Базисний рік	Зітний рік
Зернові та зернобобові	837,2	914,3
в т. ч. озима пшениця	451,7	366,1
Технічні	556,3	477,1
в т.ч. соняшник	422,3	403,4
Овоче-баштанні та картопля	41,5	39,6
Кормові	59,5	53,3

Розрахувати та проаналізувати структуру посівних площ в господарстві.

№ 2

Дані для визначення основних категорій посівних площ

Культури	Час сівби	Площа, га
Озимі	осінь 2016 р.	2500
Загибло озимих	Осінь-зима 2016-2017 р.	600
Ярі (без пересіву озимих)	Весна 2017 р.	1100
Укісна площа багаторічних трав	Минулі роки	600
Багаторічні трави пізнокривні	Весна 2017 р.	200
Пожнивні посіви	Літо 2017	50
Озимі	Осінь 2017	2000

Розрахувати категорії посівних площ.

№ 3

Провести вирівнювання динамічного ряду врожайності багаторічних насаджень методами трирічної ковзкої та за рівнянням прямої. Зробити прогноз врожайності на ближчі 2 роки.

2010р.	2011р.	2012р.	2013р.	2014р.	2015р.	2016р.
60	50	51	80	60	70	56

Змішаний сад площею 60 га нараховує: 18000 дерев зерняткових порід, 4000–кісточкових. Щільність посадки:

зерняткових–400 дерев на гектар,
кісточкових – 800.

Визначити площу насаджень під зернятковими та кісточковими насадженнями. Фактичну щільність посадки.

Зробити висновки.

3.3. Статистика агротехніки, врожаю та врожайності

Агротехніка – прийоми вирощування сільськогосподарських культур, які сприяють підвищенню врожайності та продуктивності праці.

Показники агротехнічних заходів.

1. Обсяг проведених агротехнічних заходів (площі сортових посівів, кількість внесених добрив, площа парів, зяблевої оранки тощо).

2. Показники якості агротехнічних заходів (якість насіння, забезпеченість посівів парами, зяблевою оранкою, терміни сівби, збирання тощо).

3. Показники ефективності агрозаходів (урожайність та прибавка врожайності, додаткові затрати, їх окупність).

Важливими показниками агротехнічних заходів є кількість внесених органічних та мінеральних добрив за видами в абсолютному виразі та в розрахунку на гектар посівної площі.

До агротехнічних заходів відносяться показники, що характеризують забезпеченість посівів зябом та парами, якісним насінням для посіву озимих та ярих культур.

Розглянемо визначення даних показників на конкретних прикладах.

а) У господарстві зяблева оранка складає 1100 га, наявність парів – 400 га, посіяно ярих культур – 1800 га, в тому числі на площі озимих, що загинули – 500 га; посівів озимих – 2500 га.

Коефіцієнт забезпеченості посівів зябом:

$$K_z = \frac{1100}{1800 - 500} = 0,846 \text{ або } 84,6\%$$

Коефіцієнт забезпеченості посівів парами:

$$K_{II} = \frac{400}{2500} = 0,16 \text{ або } 16\%$$

б) Для визначення якості насіння ячменю було взято 100 г, в яких виявилось 5 г сміття. Із 200 висіяних насінин сходи дали 170.

Коефіцієнт чистоти:

$$K_{\text{ч}} = \frac{100 - 5}{100} = 0,95 \text{ або } 95\%$$

$$K_{cx} = \frac{170}{200} = 0,85 \quad \text{або } 85\%$$

Коефіцієнт господарської придатності:

$$K_{II} = 0,95 \times 0,85 = 0,81 \quad \text{або } 81\%$$

в) У господарстві є запас насіння пшениці на посів в кількості 1200 ц. Його всхожість складає 91%, показник чистоти – 98%. Необхідно розрахувати кількість насіння для посіву 600 гектарів при нормі висіву 2 ц на гектар.

Розраховуємо коефіцієнт господарської придатності насіння:

$$0,91 \times 0,98 = 0,89$$

Корегуємо норму висіву:

$$2 \text{ ц} \div 0,89 = 2,25 \text{ ц}$$

Визначаємо потребу в насінні:

$$2,25 \times 600 = 1350 \text{ ц}$$

Таким чином, в господарстві, щоб посіяти 600 гектарів не вистачає 150 ц або площа посіву може складати лише 533 га ($1200 \text{ ц} \div 2,25 \text{ ц}$).

Урожай – загальний обсяг продукції зібраної з усієї площі посіву окремих сільськогосподарських культур (валовий збір).

Урожайність – середній обсяг продукції з одиниці посівної площі (в розрахунку на 1 га або на 1 м²).

Показники врожаю та врожайності:

- видовий урожай та врожайність;
- урожай та пні;
- фактичний (амбарний) урожай;
- чистий амбарний збір.

Статистичні органи визначають очікувані показники валового збору та врожайності (ф. № 7-СГ), попередні показники виробництва продукції окремих сільськогосподарських культур (ф. № 29-СГ), кінцеві показники виробництва продукції (ф. № 50-СГ).

Для конкретного господарства основним показником врожайності є одержана продукція (врожайність) в розрахунку на весняну продуктивну категорію посівних площ. При цьому валовий збір береться в первісно-оприбуткованій масі. Цей показник характеризує ефективність використання площ під посівами.

Статистичні органи при визначенні врожайності враховують валовий збір в масі після доробки і фактично зібрану площу.

Фактори врожайності:

- біологічні можливості культури;
- природні;
- економічні.

Особливості обліку окремих сільськогосподарських культур:

Зерно (первісно-оприбуткована маса, після доробки, в перерахунку на сухе зерно)

$$K_0 = \frac{100 - B_{\phi}}{100 - B_6} \cdot \delta, \quad (75)$$

де K_0 – маса зерна в перерахунку на базисну вологість;

B_{ϕ} – вологість фактична;

B_6 – вологість базисна (14%);

δ – кількість зерна в партії.

Кукурудза на зерно (в качанах, в перерахунку на сухе зерно).

Наприклад.

а) на тік поступило 8900 ц пшениці з вологістю 16% (базисна вологість зерна 14%). Кількість зерна з урахуванням вологості:

$$K_3 = \frac{100 - 16}{100 - 14} \times 8900 = 8693 \text{ ц}$$

Усушка зерна пшениці складає 207 ц (8900 – 8693).

б) в господарстві отримано 9100 ц кукурудзи в качанах. Вихід зерна за даними заготівельних організацій склав 70% з вологістю 28% (базисна вологість 22%).

Вихід зерна кукурудзи

$$9100 \times 0,70 = 6370 \text{ ц}$$

Кількість зерна кукурудзи з урахуванням вологості

$$K_3 = \frac{100 - 28}{100 - 22} \times 6370 = 5880 \text{ ц}$$

Усушка зерна кукурудзи складе 490 ц (6370-5880).

Кукурудза в молочно-восковій стиглості (зелена маса, силос, сіно).

Цукровий буряк фабричний (в заліковій масі за даними заготівельних організацій).

Кормові культури – фактично заготовлені за видами (грубі, соковиті, концентровані за видами).

Статистика враховує і показники якості (натура зерна, цукристість, вихід олії, крохмалю, вміст кормових одиниць і перетравного протеїну).

Джерелами інформації про агротехнічні заходи є періодична статистична звітність (форми № 1-СГ, 3-СГ, 7-СГ, 5-СГ, 9-б-СГ).

Дані про кількість виробленої продукції та фактично зібрану площу в розрізі окремих сільськогосподарських культур подаються в річній статистичній звітності за формою № 29-СГ.

Основними методами аналізу є:

- групування;
- індексний;
- кореляційний.

Для оцінки динаміки валового збору та врожайності використовується індексний метод аналізу, який дозволяє встановити зміну виробництва продукції та врожайності в цілому та за рахунок окремих факторів у відносних та абсолютних величинах за окремими культурами та групі однорідних культур. Для цього використовуються індивідуальні та загальні індекси, метод різниць.

Наприклад, валовий збір кукурудзи на зерно в усіх категоріях господарств Миколаївщини в звітному році порівняно з базисним роком зріс на 34,2% або на 39,9 тис. тонн. При цьому за рахунок врожайності валовий збір збільшився на 36,6%, що склало 41,9 тис. тонн ($i_y = \frac{392}{28,7} = 1,366$; $\Delta_{\Pi} = (39,9 - 40,6) \times 28,7 = -20$) (табл. 27).

Таблиця 27 Показники для аналізу валового збору по групі зернових і зернобобових культур в господарств

Культури	Базисний рік		Звітний рік		Валовий збір, тис. тонн		
	зібрана площа, тис. га	урожайність, ц	зібрана площа, тис. га	урожайність, ц	базисний рік	звітний рік	умовний
	Π_0	Y_0	Π_1	Y_1	$Y_0\Pi_0$	$Y_1\Pi_1$	$Y_0\Pi_1$
Пшениця озима	451,4	30,8	362,1	29,5	1390,4	1068,7	1115,3
Пшениця яра	0,8	17,5	0,7	18,6	1,4	1,4	1,2
Жито	3,5	23,6	2,5	25,0	8,2	6,1	5,9
Ячмінь озимий	159,3	27,9	276,6	27,8	444,1	768,6	771,7
Ячмінь ярий	144,8	25,7	184,4	22,7	371,7	419,3	473,9
Овес	1,9	20,5	1,2	15,3	3,9	3,3	2,5
Просо	7,6	15,4	7,5	15,2	11,6	11,4	11,6
Гречка	3,8	8,3	4,2	9,6	3,1	4,0	3,5
Кукурудза	40,6	28,7	39,9	39,2	116,5	156,4	114,5
Зернобобові	6,8	20,7	12,3	15,9	14,0	19,5	25,5
Інші зернові	11,0	19,1	3,2	20,0	21,0	6,4	6,1
Зернові і зерно-бобові – всього	831,5	28,7	894,6	27,6	2385,9	2465,1	2531,7

Далі розглянемо порядок аналізу динаміки валового збору за рахунок факторів по групі однорідних культур (табл. 27).

Індекси та абсолютні прирости валового збору зернових і зернобобових.
Індекс валового збору

$$I_{\text{впс}} = \frac{\Sigma Y_1 \Pi_1}{\Sigma Y_0 \Pi_0} = \frac{2465,1}{2385,9} = 1,033;$$

$$\Delta_{\text{впс}} = 2465,1 - 2385,9 = 79,2$$

Індекс урожайності

$$I_y = \frac{\Sigma Y_1 \Pi_1}{\Sigma Y_0 \Pi_1} = \frac{2465,1}{2531,7} = 0,974;$$

$$\Delta_y = 2465,1 - 2531,7 = -66,6$$

Індекс посівних площ

$$I_{\Pi} = \frac{\Sigma\Pi_1}{\Sigma\Pi_0} = \frac{894,6}{831,5} = 1,076;$$

$$\Delta_{\Pi} = (894,6 - 831,5) \times 28,7 = 181,1$$

Індекс структури

$$I_S = \frac{\Sigma Y_0 \Pi_1}{\bar{y}_0 \Sigma \Pi_1} = \frac{2531,7}{2567} = 0,986;$$

$$\Delta_S = 2531,7 - 2567 = -35,3$$

$$I_{VMS} = I_V \times I_{\Pi} \times I_S \quad \Delta_{VMS} = \Delta_V + \Delta_{\Pi} + \Delta_S$$

$$1,033 = 0,974 \times 1,076 \times 0,986 \quad 79,2 = -66,6 + 181,1 + (-35,3)$$

Розраховані індекси та прирости показують, що валовий збір зернових та зернобобових в усіх категоріях господарств Миколаївської області в звітному році порівняно з базисним роком збільшився на 3,3% або на 79,2 тис. тонн. При цьому за рахунок врожайності він зменшився на 7,6% або на 66,6 тис. тонн, за рахунок розширення посівів валовий збір збільшився на 7,6%, що склало 181,1 тис. тонн, а за рахунок погіршення структури посівів – зменшився на 1,4% або на 35,3 тис. тонн.

Для аналізу зміни середньої врожайності зернових і зернобобових культур в динаміці використаємо індекси урожайності перемінного та змінного складу, структурних зрушень.

Розрахунки проведемо у відносних та абсолютних величинах.

Індекс урожайності перемінного складу:

$$I_{\bar{y}} = \frac{\Sigma Y_1 \Pi_1}{\Sigma \Pi_1}, \quad (76)$$

$$\frac{\Sigma Y_0 \Pi_0}{\Sigma \Pi_0} = \frac{27,6}{28,7} = 0,961; \quad \Delta_{\bar{y}} = -1,1$$

Індекс урожайності постійного складу:

$$I_y = \frac{\Sigma Y_1 \Pi_1}{\Sigma \Pi_1}, \quad (77)$$

$$\frac{\Sigma Y_0 \Pi_1}{\Sigma \Pi_1} = 27,6 \div \frac{2531,7}{894,6} = \frac{27,6}{28,3} = 0,974; \quad \Delta_y = -0,7$$

Індекс структурних зрушень:

$$I_S = \frac{\Sigma Y_0 \Pi_1}{\Sigma \Pi_1}, \quad (78)$$

$$\frac{\Sigma Y_0 \Pi_0}{\Sigma \Pi_0} = \frac{28,3}{28,7} = 0,986; \quad \Delta_S = -0,4$$

$$I_{\bar{y}} = I_y \times I_S, \quad (79)$$

$$\Delta_{\bar{y}} = \Delta_y + \Delta_s, \quad (80)$$

$$0,961 = 0,974 \times 0,986 ; -1,1 = -0,7 + (-0,4)$$

Таким чином, середня врожайність зернових і зернобобових культур в 2009 році порівняно з 2008 роком зменшилась на 3,9% або на 1,1 ц/га. При цьому за рахунок урожайності окремих культур вона зменшилась на 2,6% або на 0,7 ц/га та на 1,4% або на 0,4 ц з гектара за рахунок структурних зрушень.

Тестові завдання

- 1) Врожайність визначається в розрахунку на:
 - а) засіяну площу під урожай року;
 - б) засіяну в даному році;
 - в) збиральну;
 - г) весняно-продуктивну;
 - д) фактично зібрану;
- 2) Агротехніка - це:
 - а) інтенсивні технології вирощування с.г. культур;
 - б) раціональне внесення та використання добрив та оптимальні терміни збирання урожаю;
 - в) комплекс заходів направлених на збільшення врожайності с.г. культур;
 - г) оптимальні терміни сівби та збирання с.г. культур;
 - д) обсяг капітальних вкладень, що направляються на впровадження інтенсивних технологій;
- 3) Показник забезпеченості посівів зябом визначається як:
 - а) відношення площі озимих культур до зяблевої оранки;
 - б) відношення площі ярих культур до зяблевої оранки;
 - в) відношення зяблевої оранки до площі озимих культур;
 - г) відношення зяблевої оранки до площі зернових та зернобобових культур;
 - д) відношення зяблевої оранки до площі ярих культур, не включаючи тих, що посіяні на площі озимих, що загинули взимку;
 - е) відношення зяблевої оранки до площі ярих культур, включаючи ті, що посіяні на площі озимих, що загинули взимку;
- 4) Показник забезпеченості посівів парами - це:
 - а) відношення площі посівів ярих культур до площі парів;
 - б) відношення площі парів до площі посіву озимих культур;
 - в) відношення площі озимих культур до площі парів;
 - г) відношення площі посіву ярих та озимих культур до площі парів;
 - д) відношення площі посіву ярих та озимих культур до площі парів;
- 5) Середня врожайність визначається як відношення:
 - а) $\frac{\text{Валовий збір в первісно - оприбуткованій масі}}{\text{Засіяна площа під урожай року}}$
 - б) $\frac{\text{Валовий збір в масі після доробки}}{\text{Засіяна площа в поточному році}}$

- в) $\frac{\text{Валовий збір в первісно - оприбуткованій масі}}{\text{Весняно - продуктивна площа}}$
- г) $\frac{\text{Валовий збір в первісно - оприбуткованій масі}}{\text{Збиральна площа}}$
- д) $\frac{\text{Валовий збір в масі після доробки}}{\text{Фактично зібрана площа}}$

б) Індекс середньої врожайності $I = \frac{\bar{Y}_1}{\bar{Y}_0} = \frac{\sum Y_1 \Pi_1}{\sum \Pi_1} \div \frac{\sum Y_0 \Pi_0}{\sum \Pi_0}$ є:

а) постійного (фіксованого) складу;

б) змінного складу;

7) Урожай сільськогосподарських культур – це:

а) валовий збір;

б) урожайність;

в) біологічний урожай;

8) За яким індексом визначається зміна валового збору за рахунок врожайності:

а) $I = \frac{\sum Y_1 \Pi_1}{\sum Y_0 \Pi_1}$;

б) $I = \sum \frac{Y_0 \Pi_1}{Y_0 \Pi_0}$;

в) $I = \frac{\sum Y_0 \Pi_1}{\bar{Y}_0 \sum \Pi_1}$;

9) За яким індексом визначається зміна середньої врожайності в звітному році порівняно з базисним:

а) $I = \frac{\sum Y_1 \Pi_1}{\sum \Pi_1} \cdot \frac{\sum Y_0 \Pi_0}{\sum \Pi_0}$;

б) $I = \frac{\sum Y_0 \Pi_1}{\sum \Pi_1} \cdot \frac{\sum Y_0 \Pi_0}{\sum \Pi_0}$;

в) $I = \frac{\sum Y_1 \Pi_1}{\sum \Pi_1} \cdot \frac{\sum Y_0 \Pi_1}{\sum \Pi_1}$;

Задачі

№ 1

Є такі дані про площу, урожайність та валовий збір овочевих культур:

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Посіяно овочевих культур, га	10	15
Урожайність, ц/га	90	80
Валовий збір, ц	900	1200

Визначити зміну валового збору овочевих за рахунок урожайності у відносних і абсолютних величинах. Зробити висновки.

№ 2

Є такі дані про площу, урожайність та валовий збір овочевих культур:

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Посіяно овочевих культур, га	10	15
Урожайність, ц/га	90	80
Валовий збір, ц	900	1200

Визначити зміну валового збору овочевих за рахунок посівних площ у відносних і абсолютних величинах. Зробити висновки.

№ 3

Є такі дані: зяблева оранка – 800 га; пари – 200 га. Посіяно: озимих – 1200 га, ярих – 1100 га, в т. ч. на площі озимих, що загинули зимою – 150 га.

Визначити коефіцієнти забезпечення посівів зябом та парами. Зробити висновки.

№ 4

У господарстві є запас насіння в кількості 600 ц. Його схожість складає 93%, а чистота – 97%.

Визначити, чи достатньо насіння для ярої сівби ячменю на площі 300 гектарів, якщо норма висіву – 1,9 ц на 1 га. Зробити висновки.

№ 5

Площа зяблевої оранки – 2100 га, парів – 800 га. Посіяно озимих – 3100 га, ярих – 2600 га, в т. ч. по площі озимих, що загинули взимку – 200 га.

Розрахувати показники забезпеченості посівів зябом і парами. Зробити висновки.

№ 6

У господарстві є насіння ячменю в кількості 800 ц. Його схожість – 90%, чистота – 98%.

Господарство підготувало площу під посів 400 гектарів. Розрахувати, чи достатньо в господарстві насіння ячменю, якщо норма висіву на гектар 2ц? Зробити висновки.

№ 7

Чистота насіння склала 95%, схожість – 90%. Визначити господарську придатність насіння та фактичну норму висіву при умові, що нормативна складає 1,9 ц на 1 га.

Розрахувати необхідну кількість насіння при площі посіву 800 га. Зробити висновки.

№ 8

На склад господарства поступило три партії зерна пшениці:

1 – 22 тонн з натурою 710 г;

2 – 48 тонн з натурою 680 г;

3 – 62 тонн з натурою 660 г.

Визначити середню натуру зерна пшениці. Зробити висновки.

№ 9

Є така інформація про площу та урожайність зернових:

Культури	Площа, га		Урожайність, ц	
	базисний	звітний	базисний	звітний
Озима пшениця	800	1000	35,1	30,0
Ячмінь	300	200	15,0	21,4

Встановити зміну валового збору по групі зернових, в т.ч. за рахунок факторів. Зробити висновки.

№ 10

Є така інформація про площу, валовий збір та урожайність соняшнику:

Показники	Базисний	Звітний
Площа соняшнику, га	200	350
Урожайність, ц	15	10
Валовий збір, ц	3000	3500

Розрахувати зміну валового збору за рахунок факторів у відносних і абсолютних величинах. Зробити висновки.

№ 11

У господарстві є насіння ячменю в кількості 800 ц. Його схожість – 90 %. Господарство підготувало площу під посів 400 гектарів. Розрахувати, чи достатньо в господарстві насіння ячменю, якщо норма висіву на гектар 2ц? Зробити висновки.

Контрольні питання

1. Поняття земельного фонду і земельних угідь.
2. Завдання земельного законодавства і статистики.
3. Розподіл земельних угідь за формами власності та землекористувачами.
4. Основні види сільськогосподарських угідь.
5. Система показників використання земельних угідь.
6. Завдання статистики багаторічних насаджень.
7. Класифікація багаторічних насаджень.
8. Показники багаторічних насаджень.
9. Облікові категорії посівних площ.
10. Класифікація посівних площ.
11. Показники посівних площ.
12. Облік даних про посівні площі.
13. Поняття агротехніки, основні показники.
14. Поняття врожаю та врожайності, показники.
15. Фактори врожаю та врожайності.
16. Особливості обліку врожаю зернових, кукурудзи, кормових.
17. Джерела інформації, методи аналізу.

РОЗДІЛ 4. СТАТИСТИКА ТВАРИННИЦТВА

4.1. Статистика чисельності та відтворення стада

Для характеристики наявності поголів'я використовуються такі показники:

- на дату;
- середнє поголів'я;
- умовне поголів'я.

Кількість окремих видів тварин можна зафіксувати на відповідний період (наприклад, на 1 січня, 1 лютого і т.д.) або визначити у середньому за певний період (місяць, квартал, рік). Моментні дані про кількість тварин використовують при вивченні динаміки поголів'я тварин. Дані про середню кількість тварин за певний період необхідні для розрахунку потреби в кормах, визначення середньої продуктивності тварин тощо.

Середню кількість тварин визначають як відношення загальної суми кормо-днів за відповідний період до календарної кількості днів у періоді. Кормо-днем вважають перебування в господарстві однієї голови худоби протягом доби.

Приклад визначення середнього поголів'я корів за місяць

Таблиця 28 Рух поголів'я за грудень

Показники	Дата	Збільшення (+), зменшення (-) голів	Кількість голів
Наявність на початок місяця	1.12	127	127
Переведено із групи телиць ст.2 років	9.12	+5	132
Вимушений забій	16.12	-1	131
Переведено із групи телиць ст.2 років	23.12	+7	138
Куплено	25.12	+4	142
Вибракувано і поставлено на відгодівлю	29.12	-6	136

Кількість кормо-днів за грудень дорівнюватиме:

$$127 \times 8 + 132 \times 7 + 131 \times 7 + 138 \times 2 + 142 \times 4 + 136 \times 3 = 1016 + 924 + 917 + 264 + 568 + 408 = 4097$$

Середньомісячне поголів'я корів:

$$4097 \div 31 = 132 \text{ гол.}$$

Для того, щоб мати узагальнюючі показники кількості усіх видів тварин, здійснюють їх перерахунок в умовні голови. За умовну голову вважають одну дорослу голову великої рогатої худоби. Переведення тварин в умовне поголів'я здійснюють за коефіцієнтами.

Приклад визначення умовного поголів'я худоби

Таблиця 29 Розрахунок умовного поголів'я худоби

Види тварин	Коефіцієнт переведення в умовне	Середньорічне поголів'я, гол.		Умовне поголів'я, гол	
		базисний рік	звітний рік	базисний рік	звітний рік
Корови, бугаї-виробники, воли	1,0	137	142	137	142
Інша велика рогата худоба	0,6	201	199	120,6	119,4
Свині	0,3	135	117	40,5	35,1
Вівці і кози	0,1	277	270	27,7	27,0
Коні	1,0	10	10	10	10
Птиця всяка	0,02	1100	976	22	19,5
Всього	X	X	X	358	353

$$1,0 \times 137 = 137$$

$$0,6 \times 201 = 120,6 \text{ і т.д.}$$

Склад поголів'я худоби зумовлюється класифікацією за окремими ознаками.

Вид тварин: велика рогата худоба, свині, коні, вівці, кози, кролі, птиця за видами, хутрові звірі.

За статеві-віковими групами: самці-виробники, дорослі матки, ремонтний молодняк, молодняк поточного року народження.

Породний склад за окремими видами.

За виробничо-економічним призначенням: робоча та продуктивна худоба, маточне поголів'я, ремонтний молодняк, худоба на відгодівлі; оборотні та основні фонди.

Рух поголів'я – балансова таблиця, в якій відображається джерела надходження та вибуття поголів'я худоби за статеві-віковими групами окремих видів:

$$n_n + n_n = n_k + n_v, \quad (81)$$

dep_n – поголів'я на початок року; n_n – надходження поголів'я за рік; n_k – поголів'я на кінець року; n_v – поголів'я, що вибуло за рік.

Приклад визначення умовного поголів'я худоби

Таблиця 30 Оборот стада великої рогатої худоби, гол.

Статеві-вікова група тварин	Наявність на початок року	Надходження			Вибуття				Наявність на кінець року
		Приплід	Переведено з інших груп	Куплено	Переведено в інші групи	Продано	Забій в господарств	Загибло	
Корови	215	-	50	-	-	52	1	-	212
Бугаї-плідники	2	-	-	-	-	-	1	-	1
Телиці ст. 2 років	53	-	35	-	50	17	-	1	20

Статево-вікова група тварин	Наявність на початок року	Надходження			Вибуття				Наявність на кінець року
		Приплід	Переведено з інших груп	Куплено	Переведено в інші групи	Продано	Забій в господарств	Загибло	
Молодняк народження минулих років і тварини на відгодівлі	317	-	-	-	35	175	3	-	104
Молодняк народження поточного року	X	201	-	1	-	17	-	2	183
Всього ВРХ	587	201	85	1	85	261	5	3	520

$$587+201+85+1=85+261+5+3+520$$

$$874=874$$

Відтворення – процес постійного відновлення поголів'я за рахунок одержання приплоду, вирощування та купівлі тварин.

Показники відтворення:

- показник осіменіння;
- вихід приплоду на 100 маток;
- вихід ділового приплоду;
- вихід телят на 100 корів;
- показник яловості;
- показник загибелі та збереження поголів'я;
- показник загибелі та збереження приплоду;
- забезпеченість стада ремонтним молодняком;
- показник вибраковки.

Приклад визначення показників відтворення тварин

Розглянемо показники відтворення тварин заданими таблиці 30.

Показник виходу приплоду на 100 маток:

$$\frac{201}{215 + 53} \times 100 = 75 \text{ гол. на 100 корів і телиць старше 2 років}$$

Вихід ділового приплоду:

$$\frac{201 - 2}{215 + 53} \times 100 = 74 \text{ гол. на 100 маток}$$

Вихід телят на 100 корів:

$$\frac{201 - 50}{215} \times 100 = 70 \text{ гол. на 100 корів.}$$

Показник яловості:

$$100 - 75 = 25\% \text{ (для маточного поголів'я)}$$

$$100 - 70 = 30\% \text{ (для корів)}$$

Показник загибелі в цілому по стаду ВРХ:

$$\frac{3}{587 + 201 + 1} \times 100 = \frac{3}{789} \times 100 = 0,4\%$$

$$\frac{3}{(587 + 520) \div 2} \times 100 = \frac{3}{553,5} \times 100 = 0,5\%$$

Показник загибелі приплоду:

$$\frac{2}{201 + 1} \times 100 = 1,0\%$$

Показник збереження приплоду:

$$100 - 1 = 99\%$$

Забезпеченість стада корів ремонтним молодняком:

$$\text{на початок року } \frac{53}{215} \times 100 = 25 \text{ гол.}$$

$$\text{на кінець року } \frac{20}{212} \times 100 = 9 \text{ гол.}$$

Аналізуючи розраховані показники, можна констатувати низький вихід приплоду на 100 маток, а також погіршення забезпеченості стада корів ремонтним молодняком.

Джерелами інформації є:

- переписи худоби;
- спеціальні обстеження;
- періодична місячна, квартална та річна статистична звітність за формою № 24.

Для аналізу інформації про поголів'я та його відтворення використовуються середні та відносні величини, ряди динаміки, групування.

Тестові завдання

1) Для характеристики загальної кількості поголів'я худоби в господарстві використовуються показники:

- а) середнє поголів'я;
- б) поголів'я на дату;
- в) умовне поголів'я.

2) Для визначення середнього поголів'я худоби, яке враховується на 1 число кожного місяця або року використовуються середня:

- а) арифметична;
- б) гармонійна;
- в) хронологічна.

3) Відтворення поголів'я – це:

- а) процес постійного відновлення за рахунок одержаного приплоду;
- б) процес відновлення за рахунок вирощування та купівлі;
- в) процес постійного відновлення за рахунок одержаного приплоду, вирощування та купівлі.

4) Вихід приплоду на 100 маток в скотарстві – це:

- а) кількість приплоду отриманого на 100 голів великої рогатої худоби;
- б) кількість приплоду отриманого на 100 корів;
- в) кількість приплоду отриманого на 100 маточного поголів'я.

5) Маточне поголів'я в скотарстві – це:

- а) поголів'я корів;
- б) поголів'я корів та телиць старше 2 років.

6) Як визначається показник забезпеченості стада ремонтним

молодняком:

а) відношення середнього поголів'я ремонтного молодняка до середнього показника наявності маточного поголів'я;

б) відношення поголів'я ремонтного молодняка до маточного поголів'я на початок і кінець року.

7) За основу при розрахунку умовного поголів'я худоби береться:

- а) доросле поголів'я великої рогатої худоби;
- б) поголів'я корів;
- в) поголів'я свиней та овець.

Задачі

№ 1

Поголів'я корів на 1 травня склало 400 голів, 10 травня 10 голів переведено з телиць, 20 травня – вибракували 5 корів і поставили на відгодівлю, 25 травня – 2 голови корів купили. Визначити середнє поголів'я корів за травень. Зробити висновки.

№ 2

У господарстві на 1 січня 2006 року було 200 корів, 50 телиць, з яких в основне стадо корів перевели 30 голів. Було одержано телят 180 голів, з яких загинуло за рік 10 голів.

Визначити: 1. Вихід телят на 100 голів маточного поголів'я.

2. Показник збереження молодняка телят.

Зробити висновки.

№ 3

В господарстві на 1 січня 2006 року було 200 корів, 50 телиць, з яких в основне стадо корів перевели 30 голів. Було одержано телят 180 голів, з яких загинуло за рік 10 голів.

Визначити: 1. Вихід телят на 100 корів.

2. Показник яловості корів.

Зробити висновки.

4.2. Статистика продукції тваринництва та продуктивності сільськогосподарських тварин

Продукція тваринництва – результат вирощування і відгодівлі худоби і птиці, а також продукція, що одержується в процесі господарського використання худоби та птиці.

Продукцію, одержану в результаті господарського використання, характеризують показники валового виробництва молока, вовни, яєць.

До продукції вирощування відносяться: жива маса одержаного приплоду, приріст молодняку при вирощуванні і приріст худоби на відгодівлі та нагулі.

Статистика визначає загальний обсяг продукції вирощування з розподілом за видами худоби, обсяг виробництва м'яса в живій та забійній масі, виробництва м'яса на душу населення.

Показники продуктивності (вихід продукції в розрахунку на голову худоби і птиці за відповідний період) статистика визначає за видами.

Основними показниками є:

- удій на корову;
- настриг вовни на вівцю;
- яйценосність курей-несучок;
- вихід меду і воску на бджолосім'ю;
- середньодобовий приріст на вирощуванні та відгодівлі.

Якість продукції тваринництва визначається за видами продукції.

Приклад визначення показників молочної продуктивності корів, якості та результатів реалізації молока

Таблиця 31 Кількість поголів'я корів на початок місяця

Дата	Голів	Дата	Голів
1.01.2016 р.	131	1.07.2016 р.	142
1.02.2016 р.	135	1.08.2016 р.	144
1.03.2016 р.	140	1.09.2016 р.	139
1.04.2016 р.	138	1.10.2016 р.	137
1.05.2016 р.	137	1.11.2016 р.	143
1.06.2016 р.	137	1.12.2016 р.	148
		1.01.2017 р.	145

Надоєно молока за 2016 рік – 2996 ц.

Продано молока

з них жирністю 3,0% - 480 ц

жирністю 3,2% - 1100 ц

жирністю 3,5% - 517 ц

Середнє поголів'я корів за 2010 рік:

$$\bar{x} = \frac{\frac{1}{2}x_1 + x_2 + \dots + x_{n-1} + \frac{1}{2}x_n}{n-1} = \frac{\frac{1}{2} \times 131 + 135 + 140 + \dots + 148 + \frac{1}{2} \times 145}{13-1} = 140 \text{ гол.}$$

Середній надій на 1 корову за рік:

$$\frac{2996}{140} = 21,4 \text{ або } 2140 \text{ кг}$$

Середній % жирності реалізованого молока:

$$\bar{x} = \frac{\sum xf}{\sum f} = \frac{480 \times 3,0 + 1100 \times 3,2 + 517 \times 3,5}{480 + 1100 + 517} = \frac{6769,5}{2097} = 3,23\%$$

Реалізовано молока з урахуванням базисної жирності (3,4%):

$$\frac{2097 \times 3,23}{3,4} = 1992 \text{ ц}$$

Рівень товарності:

$$\frac{2097}{2996} \times 100 = 70,0\%$$

Показники сезонності визначаються за обсягом виробленої продукції, яка одержується щоденно (молоко, виробництво яєць), а також за продуктивністю худоби та птиці.

Приклад визначення показників сезонних коливань

Таблиця 32 Дані про яйценосність курей-несучок по місяцях року

Роки	Місяці												Всього за рік	В середньому за місяць
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
2013	7	10	11	12	15	18	15	15	9	9	8	6	135	11,2
2014	10	11	11	13	17	19	21	16	12	10	7	7	154	12,8
2015	9	11	12	15	21	17	16	14	10	10	8	7	150	12,5
Всього за 3 роки	26	32	34	40	53	54	52	45	31	29	23	20	x	x
В середньому	9	11	11	13	18	18	17	15	10	10	8	7	146	12
Показники сезонності, %	75	92	92	108	150	150	142	125	83	83	67	58	x	100

$$\frac{9}{12} \times 100 = 75\%; \quad \frac{11}{12} \times 100 = 92\% \text{ і т.д.}$$

До показників, що характеризують проведення зоотехнічних заходів відносяться:

- показники рівня і якості годівлі;
- показники умов утримання і догляду за худобою;
- показники племінної роботи.

Показниками виробництва продукції тваринництва на 100 га земельної площі можуть бути натуральні і вартісні.

Натуральні показники використовуються для характеристики рівня виробництва продукції тваринництва (молока, вовни, яєць, продукції вирощування) з урахуванням відповідних видів сільськогосподарських угідь.

Вартісні показники є узагальнюючі і використовуються для характеристики обсягу виробництва всієї продукції в галузі тваринництва.

Виробництво продукції тваринництва на 100 га залежить від продуктивності тварин та щільності поголів'я на 100 га земельних угідь, а продуктивність худоби, в свою чергу, від забезпеченості кормами та їх окупністю.

Ця залежність може бути представлена у вигляді співвідношення:

$$\begin{array}{l} \text{Виробництво} \\ \text{молока на 100} \\ \text{га с.-г. угідь} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Щільність} \\ \text{поголов'я} \\ \text{корів} \end{array} \times \begin{array}{l} \text{Продуктивність} \\ \text{однієї,} \\ \text{корови} \end{array} \quad (82)$$

$$\begin{array}{l} \text{Продуктивність} \\ \text{однієї} \\ \text{корови} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Забезпеченість} \\ \text{кормами} \\ \text{(витрати кормів} \\ \text{на 1 голову, ц к.од.)} \end{array} \times \begin{array}{l} \text{Окупність} \\ \text{кормів,} \\ \text{(вихід молока} \\ \text{на 1 ц к.од.)} \end{array} \quad (83)$$

Приклад проведення аналізу виходу молока на 100 га сільськогосподарських угідь

Таблиця 33 Вихідні і розрахункові дані для аналізу виходу молока на 100 га сільськогосподарських угідь

Показники	Базисний рік	Звітний рік	Звітний рік в % до базисного
I. Вихідні дані			
Валовий надій молока, ц	2888	3357	116,2
Площа с.-г. угідь, га	2500	2635	105,4
Середньорічне число корів, гол.	125	137	109,6
Витрати кормів на молочне стадо, ц корм. од.	4650	5357	115,2
II. Розрахункові дані			
Виробництво молока на 100 га с.-г. угідь, ц	115,5	127,4	110,3
Щільність корів на 100 га с.-г. угідь, гол.	5,0	5,2	104,0
Надій молока на 1 середньорічну корову, кг	2310	2450	106,1
Витрати кормів на 1 голову, ц корм. од.	37,2	39,1	105,1
Окупність кормів (вихід молока на 1 ц корм. од.)	0,621	0,627	101,0

$$115,5 = 5,0 \times 23,10$$

$$115,5 = 5,0 \times 37,2 \times 0,621$$

$$127,4 = 5,2 \times 24,50$$

$$127,4 = 5,2 \times 39,1 \times 0,627$$

Таким чином, в звітному році порівняно з базисним вихід молока на 100 га сільськогосподарських угідь підвищився на 10,3% за рахунок збільшення щільності поголів'я корів на 4% і продуктивності корів на 6,1%.

У свою чергу, продуктивність корів підвищилася за рахунок покращення годівлі корів на 5,1% і окупності кормів на 1%.

Статистика, використовуючи метод групувань, приводить показники виробництва продукції тваринництва за видами та в цілому в окремих категоріях господарств, виробництво основних видів продукції на душу населення, динаміку обсягів виробництва продукції тваринництва і продуктивності худоби та птиці. Для аналізу факторів виробництва та продуктивності худоби використовується індексний та кореляційний метод.

Приклад проведення індексного аналізу зміни виробництва молока і продуктивності корів

Таблиця 34 Дані для індексного аналізу зміни виробництва молока і продуктивності корів

Група корів	Поголів'я корів, гол		Надій молока від 1 корови, кг		Валовий надій молока, ц		
	базисний рік	звітний рік	базисний рік	звітний рік	базисний рік	звітний рік	умовний рік
	S_0	S_1	Y_0	Y_1	Y_0S_0	Y_1S_1	Y_0S_1
Червона-стєпова	100	80	2800	3100	2800	2480	2240
Чорно-ряба	40	50	3100	3200	1240	1600	1550
Всього	140	130	X	X	4040	4080	3790

$$I_{в.н.} = \frac{\sum Y_1 S_1}{\sum Y_0 S_0} = \frac{4080}{4040} = 1,01 \text{ або } 101\%$$

Цей індекс показує, що валове виробництво молока збільшилося в 1,01 раза, або на 1%.

$$I_y = \frac{\sum Y_1 S_1}{\sum Y_0 S_1} = \frac{4080}{3790} = 1,077 \text{ або } 107,7\%$$

$$I_r = \frac{\sum S_1}{\sum S_0} = \frac{130}{140} = 0,929 \text{ або } 92,9\%$$

$$S_{сmp} = \frac{\sum Y_0 S_1}{\bar{Y}_0 \sum S_1} = \frac{3719}{28,86 \times 130} = \frac{3790}{3751} = 1,01 \text{ або } 101\%$$

$$\text{де } \bar{Y}_0 = \frac{\sum Y_0 S_0}{\sum S_0} = \frac{4040}{140} = 28,86_{ц}$$

$$1,01 = 1,077 \times 0,929 \times 1,01$$

Отже, загальна зміна виробництва молока у звітному році порівняно з базисним на 1% зумовлена зменшенням кількості корів на 7,1%, підвищенням їх продуктивності на 7,7% і поліпшенням структури стада корів на 1%.

Розглянемо тепер абсолютні прирости валового надою молока:

$$\Delta_{\text{в.н.}} = \sum Y_1 S_1 - \sum y S_0 = 4080 - 4040 = 40 \text{ ц}$$

$$1) \Delta_y = \sum Y_1 S_1 - \sum y S_1 = 4080 - 3790 = 290 \text{ ц}$$

$$2) \Delta_y = (\sum S_1 - \sum S_0) \times \bar{Y}_0 = (130 - 140) \times 28,86 = -289 \text{ ц}$$

$$3) \Delta_{\text{стр}} = \sum Y_0 S_1 - \bar{Y}_0 \sum S_1 = 3790 - 3751 = 39 \text{ ц}$$

$$40 = 290 - 289 + 39$$

Загальний приріст валового надою молока дорівнює 40 ц, у тому числі за рахунок продуктивності корів – 290 ц, зменшення кількості поголів'я корів – 289 ц, удосконалення структури стада – 39 ц.

Встановимо також зміну середньої продуктивності корів:

$$I_{\bar{y}} = \frac{\bar{Y}_1}{\bar{Y}_0} = \frac{\sum Y_1 S_1}{\sum S_1} \div \frac{\sum Y_0 S_0}{\sum S_0} = \frac{4080}{130} \div \frac{4040}{140} = 31,38 \div 28,86 = 1,087 \text{ або } 108,7\%$$

$$\Delta_{\bar{y}} = \bar{Y}_1 - \bar{Y}_0 = 31,38 - 28,86 = 2,52 \text{ ц}$$

$$I_y = \frac{\bar{Y}_1}{\bar{Y}_{\text{ум}}} = \frac{\sum Y_1 S_1}{\sum S_1} \div \frac{\sum Y_0 S_1}{\sum S_1} = 31,38 \div \frac{3790}{130} = 31,38 \div 29,15 = 1,077 \text{ або } 107,7\%$$

$$\Delta_y = \bar{Y}_1 - \bar{Y}_{\text{ум}} = 31,38 - 29,15 = 2,23 \text{ ц}$$

$$I_{\text{стр}} = \frac{\bar{Y}_{\text{ум}}}{\bar{Y}_0} = \frac{29,15}{28,86} = 1,01$$

$$\Delta_{\text{стр}} = \bar{Y}_{\text{ум}} - \bar{Y}_0 = 29,15 - 28,86 = 0,29 \text{ ц}$$

$$1,087 = 1,077 \times 1,01$$

$$2,52 = 2,23 + 0,29$$

Обчислені індекси показують, що підвищення середньої продуктивності на 8,7%, або на 2,52 ц, зумовлено зростанням молочної продуктивності породних груп корів у середньому на 7,7%, або на 2,23 ц і поліпшення структури стада на 1,0%, або на 0,29 ц.

Тестові завдання

1) Середня продуктивність корів визначається як відношення:

а) $\frac{\text{Валовий надій молока, включаючи молоко від корів м'ясного напрямлення}}{\text{Середнє поголів'я корів}}$

б) $\frac{\text{Валовий надій молока від корів молочного стада}}{\text{Поголів'я корів на початок року}}$

в) $\frac{\text{Валовий надій молока від корів молочного стада}}{\text{Середнє поголів'я корів}}$

г) $\frac{\text{Валовий надій молока, включаючи молоко від корів м'ясного напрямлення}}{\text{Поголів'я корів на початок року}}$

2) Настриг вовни на 1 вівцю визначається як:

- а) $\frac{\text{Валове виробництво вовни}}{\text{Поголів'я овець на кінець року}}$
 б) $\frac{\text{Валове виробництво вовни}}{\text{Поголів'я овець на початок року}}$
 в) $\frac{\text{Валове виробництво вовни}}{\text{Середнє поголів'я овець}}$

3) Продукція, одержана в результаті господарського використання тварин – це:

- а) кількість отриманого приросту на вирощуванні і відгодівлі;
 б) кількість отриманого приросту на відгодівлі;
 в) кількість отриманого молока, яєць, вовни.

4) Яйценосність курей-несучок визначається як:

- а) відношення валового виробництва яєць до поголів'я курей на кінець року;
 б) відношення валового виробництва яєць до середньорічного поголів'я курей.

5) Виробництво яєць та м'яса птиці визначається:

- а) на 100 гектарів ріллі;
 б) на 100 гектарів посівів зернових і зернобобових культур.

6) Виробництво продукції вівчарства визначається на:

- а) 100 гектарів сільськогосподарських угідь;
 б) 100 гектарів земельних угідь;
 в) 100 гектарів ріллі.

7) виробництво продукції тваринництва на 100 гектарів залежить від:

- а) продуктивності тварин;
 б) кількості поголів'я тварин;
 в) кількості поголів'я на 100 га.

Задачі

№ 1

Є така інформація про валовий надій та якість молока:

Господарства	Надоєно молока, ц	Вміст жиру в молоці, %
1	10200	3,0
2	8500	3,4
3	7000	3,6

Визначити: 1. Середній вміст жиру в молоці; 2. Кількість надоеного молока в перерахунку на базисну жирність 3,4%. Зробити висновки.

№2

Є такі дані про валовий надій молока, поголів'я корів та витрати кормів:

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Валовий надій молока, ц	10000	9300
Поголів'я корів, голів	400	300
Удій молока на корову, кг	2500	3100
Витрати кормів – всього, ц к.од.	16000	13500
Площа с/г угідь, га	4000	4000

Визначити виробництво молока на 100 га сільгоспугідь та фактори, від яких залежить цей показник. Показати взаємозв'язок. Зробити висновки.

№ 3

Є такі дані про валовий надій молока, поголів'я корів та витрати кормів:

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Валовий надій молока, ц	10000	9300
Поголів'я корів, голів	400	300
Удій молока на корову, кг	2500	3100
Витрати кормів – всього, ц к.од.	16000	13500
Площа с/г угідь, га	4000	4000

Визначити фактори продуктивності корів в базисному та звітному році. Показати взаємозв'язок. Зробити висновки.

№ 4

Є такі дані про валовий надій молока, поголів'я та продуктивність корів:

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Поголів'я корів, голів	200	160
Удій на корову, кг	3000	4000
Валовий надій молока, ц	6000	6400

Встановити зміну валового надою молока за рахунок продуктивності корів у відносних і абсолютних величинах. Зробити висновки.

№ 5

Є такі дані про валовий надій молока, поголів'я та продуктивність корів:

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Поголів'я корів, голів	200	160
Удій на корову, кг	3000	4000
Валовий надій молока, ц	6000	6400

Встановити зміну валового надою молока за рахунок поголів'я корів у відносних і абсолютних величинах. Зробити висновки.

№ 7

Господарство реалізувало 1 000 ц вовни. Із загальної кількості 200 ц з виходом чистого волокна 38 %, 400 ц – 35 %, 100 ц – 42 % та 300 ц – 40 %.

Визначити середній процент виходу чистого волокна, а також кількість реалізованої вовни в перерахунку на чисте волокно. Зробити висновки.

4.3. Статистика кормової бази і кормових ресурсів

Кормова база – обсяг, якість та джерела надходження кормів, а також система їх приготування та використання в тваринництві.

Корми – одна із важливих умов розвитку тваринництва.

Класифікація кормових ресурсів представлена на рисунку 34.

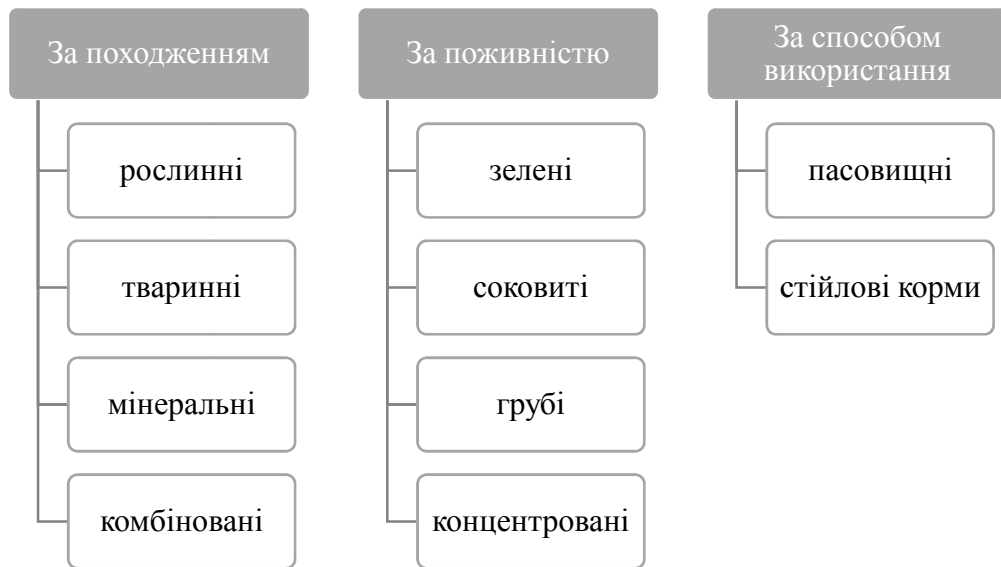

Рисунок 34 – Класифікація кормових ресурсів.

Облік кормів статистика здійснює в натуральному та умовно-натуральному виразі за видами та групами кормів на стадіях заготівлі та використання кормів.

Основними показниками є:

1. Показники наявності кормів (за категоріями господарств, за видами кормів).
2. Наявність (заготовлено) кормів на умовну голову.
3. Показники забезпеченості тваринництва кормами.
4. Фактичні витрати кормів за видами, на умовну голову.
5. Показники використання кормів (витрати на одиницю продукції) в усіх категоріях господарств, в тому числі за окремими категоріями.
6. Показники динаміки заготівлі та використання кормів.

Аналіз інформації зводиться до оцінки показників загального обсягу заготівлі кормів, їх структури; використання кормів, порівнюючи показники в динаміці, з зоотехнічними нормативами; визначення резервів збільшення виробництва продукції за рахунок покращення використання кормів.

Для цієї мети може бути використаний індексний метод:

$$I_{к\delta} = \frac{\sum \kappa_1 q_1}{\sum \kappa_0 q_0}, \quad (83)$$

$$I_{\kappa} = \frac{\sum \kappa_1 q_1}{\sum \kappa_0 q_1} \text{ або } I_{\kappa} = \frac{\sum \kappa_1 q_1}{\sum \kappa_n q_1}, \quad (84)$$

$$I_{\delta} = \frac{\sum \kappa_0 q_1}{\sum \kappa_0 q_0}, \quad (85)$$

дек₀, κ₁, κ_н – затрати кормів на одиницю продукції відповідно в базисному, звітному році та зоотехнічні нормативні показники; q₀, q₁ – кількість виробленої продукції відповідно в базисному та звітному році.

Приклад аналізу зміни витрат кормів на виробництво продукції тваринництва

Таблиця 35 Дані для аналізу ефективності використання кормів в тваринництві

Види продукції	Кількість продукції, ц		Витрати кормів на 1 ц, ц корм.од.		Витрати кормів всього, ц корм.од.		
	базисний рік	звітний рік	базисний рік	звітний рік	базисний рік	звітний рік	умовний рік
	q_0	q_1	K_0	K_1	K_0q_0	K_1q_1	K_0q_1
Молоко	2097	2532	2,15	1,83	4510	4635	5444
Приріст великої рогатої худоби	112	123	10,42	11,03	1167	1357	1282
Приріст свиней	95	66	8,61	9,17	818	605	568
Всього	X	X	X	X	6495	6597	7294

$$I_{\kappa d} = \frac{\sum \kappa_1 q_1}{\sum \kappa_0 q_0} = \frac{6597}{6495} = 1,016 \text{ або } 101,6\%$$

$$\Delta_{\kappa q} = \sum \kappa_1 q_1 - \sum \kappa_0 q_0 = 6597 - 6495 = 102 \text{ ц корм.од.}$$

$$I_{\kappa} = \frac{\sum \kappa_1 q_1}{\sum \kappa_0 q_1} = \frac{6597}{7294} = 0,904 \text{ або } 90,4\%$$

$$\Delta_{\kappa} = \sum \kappa_1 q_1 - \sum \kappa_0 q_1 = 6597 - 7294 = -697 \text{ ц корм.од.}$$

$$I_{\partial} = \frac{\sum \kappa_0 q_1}{\sum \kappa_0 q_0} = \frac{7294}{6495} = 1,123 \text{ або } 112,3\%$$

$$\Delta_{\partial} = \sum \kappa_0 q_1 - \sum \kappa_0 q_0 = 7294 - 6495 = 799 \text{ ц корм.од.}$$

$$1,016 = 0,904 \times 1,123$$

$$102 = -697 + 799$$

Таким чином, витрати кормів на виробництво продукції тваринництва збільшилися в звітному році порівняно з базисним на 1,6% або 102 ц корм.од. Це відбулося за рахунок збільшення кількості виробленої продукції на 12,3% або 799 ц корм.од. Однак, зменшення кормів в розрахунку на 1 ц продукції сприяло економії кормів на весь обсяг продукції на 9,6% або 697 ц корм.од.

Тестові завдання

- 1) Класифікація кормових ресурсів за поживністю:
 - а) рослинні, тваринні, мінеральні, комбіновані;
 - б) зелені, соковиті, грубі, концентровані.
- 2) Кормова база – це:
 - а) загальна кількість заготовлених кормів;
 - б) обсяг, якість та джерела надходження кормів.
- 3) Загальна кількість кормів в господарстві визначається:
 - а) в абсолютних величинах (в натуральному виразі);
 - б) в умовно-натуральному виразі (в перерахунку на кормові одиниці).

4) Показники ефективності використання кормів:

а) витрати кормів на 1 голову, ц корм.од.;

б) витрати кормів на 1 ц продукції, ц корм.од.

5) Який індекс характеризує ефективність використання кормів:

$$а) \quad I^2 = \frac{\sum k_1 g_1}{\sum k_0 g_0};$$

$$б) \quad I^2 = \frac{\sum k_1 g_1}{\sum k_0 g_1};$$

$$в) \quad I^2 = \frac{\sum k_0 g_1}{\sum k_0 g_1}.$$

Задача

Є такі дані про кількість продукції та затрати кормів на їх виробництво:

Продукція	Базисний рік		Звітний рік	
	Кількість, ц	Затрати кормів на 1 ц, ц к.од.	Кількість, ц	Затрати кормів на 1 ц, ц к.од.
Молоко	1200	1,2	750	1,4
Приріст ВРХ	300	10,0	300	11,0
Приріст свиней	500	11,0	300	10,0

Визначити загальний індекс ефективності використання кормів. Зробити висновки.

Контрольні питання

1. Основні показники чисельності поголів'я.
2. Показники складу поголів'я.
3. Показники відтворення поголів'я.
4. Основні джерела інформації про поголів'я худоби.
5. Поняття продукції тваринництва.
6. Показники продукції тваринництва.
7. Показники продуктивності худоби та птиці.
8. Показники якості та сезонності виробництва продукції тваринництва.
9. Показники рівня зоотехнічних заходів.
10. Показники виробництва продукції тваринництва на 100 га земельних угідь.
11. Поняття кормової бази, завдання статистики.
12. Класифікація кормових ресурсів.
13. Показники статистики кормової бази.
14. Завдання аналізу про заготівлю і використання кормів.

РОЗДІЛ 5. СТАТИСТИКА ВИРОБНИЧИХ РЕСУРСІВ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

5.1. Статистика основних та оборотних фондів сільського господарства

Капітал – це сукупність матеріальних благ (нагромаджена праця, сировина, знаряддя праці, матеріали, дороги, комп'ютери та ін.) і нематеріальних елементів (освіта, людські здібності тощо).

Капітал можна подати в таких формах:

- засоби виробництва (продуктивний капітал);
- гроші (грошовий);
- товари (товарний).

Частина продуктивного капіталу (будівлі, споруди, машини і устаткування, транспортні засоби) називається основним капіталом.

Іншу частину продуктивного капіталу (сировину, матеріали, енергетичні ресурси та ін.) називають оборотним капіталом (оборотними фондами).

Продуктивний капітал залежно від функцій, які він виконує в процесі виробництва, поділяється на засоби і предмети праці.

Основні виробничі фонди – це засоби праці, які багаторазово беруть участь у виробничому процесі, зберігаючи при цьому свою первісну матеріально-речову форму і, поступово зношуючись, переносять свою вартість на заново створений продукт.

Основні фонди підприємства виконують різні види виробничої і невиробничої діяльності, а тому склад їх надзвичайно різноманітний.

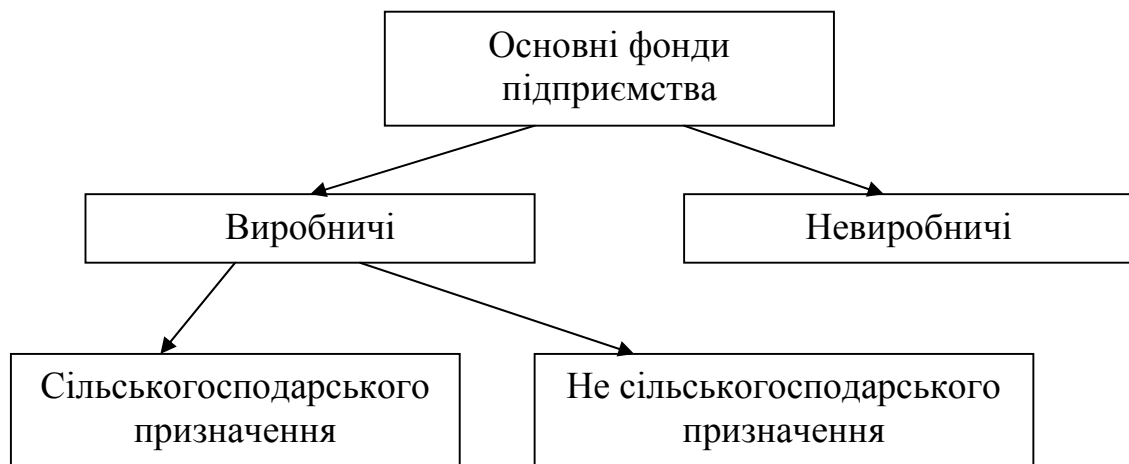

Рисунок 35 – Склад основних фондів сільськогосподарського підприємства

Завдання статистики зводяться до визначення обсягу, складу, руху та використання фондів.

Показники наявності основних фондів:

- середньорічна вартість;
- фондозабезпеченість;
- фондоозброєність.

Показники стану характеризують коефіцієнти зношення, придатності або збереження основних фондів.

Показники руху основних фондів: зростання (динаміки), вибуття, оновлення.

Показники ефективності використання фондів: фондівдача та фондомісткість.

Для вивчення складу, руху і відтворення основних засобів використовуються баланси за повною первісною вартістю.

Приклад визначення показників відтворення основних засобів сільськогосподарського підприємства

Таблиця 36 Баланс основних засобів сільськогосподарського підприємства, тис. грн.

Показники	Наявність на початок року	Надійшло за рік	Вибуло за рік	Наявність на кінець року
Виробничі основні засоби сільськогосподарського призначення	3850	986	625	4211
Виробничі основні засоби несільськогосподарського призначення	849	250	81	1018
Невиробничі основні засоби	1015	124	-	1139
Разом	5714	1360	706	6368

Примітка: знос основних засобів на початок року становив 1474 тис. грн., на кінець року – 2180 тис. грн.

Основні фонди підприємства за рік збільшилися на 654 тис грн. (6368-5714), в тому числі виробничі фонди основного виду діяльності – на 361 тис. грн., виробничі фонди несільськогосподарського призначення – на 169 тис. грн. і невиробничі основні засоби – на 124 тис. грн.

За даними балансу розраховуємо такі показники відтворення основних фондів:

- а) динаміки – $6368 \div 5714 = 1,114$ або 111,4%
- б) оновлення – $1360 \div 6368 = 0,214$ або 21,4%
- в) вибуття – $706 \div 5714 = 0,124$ або 12,4%
- г) знос на початок року – $1474 \div 5714 = 0,258$ або 25,8%
- на кінець року – $2180 \div 6368 = 0,342$ або 34,2%
- д) збереження:
на початок року – $(5714 - 1474) \div 5714 = 0,742$ або 74,2%

на кінець року – $(6368-2180) \div 6368=0,658$ або 65,8%

Оскільки показник збереження характеризує частку незношеної частини основних засобів, його можна розрахувати як різницю між 1 (100%) і показником зносу фондів на початок і кінець року. В нашому прикладі:

$$1 - 0,258 = 0,742 ; \quad 100 - 25,8 = 74,2\%$$

$$1 - 0,342 = 0,658 ; \quad 100 - 34,2 = 65,8\%$$

Розраховані показники показують про розширене відтворення основних засобів в господарстві.

На зміну виробництва валової продукції впливають фактори: екстенсивний (кількість фондів) та інтенсивний (фондовіддача – ефективність використання фондів).

Розглянемо зміну виробництва валової продукції за рахунок указаних факторів.

$$\Delta_{\text{вп}} = \text{ВП}_1 - \text{ВП}_0 , \quad (86)$$

в тому числі за рахунок:

кількості фондів

$$\Delta_q = (q_1 - q_0) \times V_0, \quad (87)$$

Фондовіддачі

$$\Delta_v = (V_1 - V_0) \times q_1, \quad (88)$$

де: ВП_0 і ВП_1 – вартість валової продукції сільського господарства відповідно в базисному і звітному періодах; q_0 і q_1 – вартість основних засобів відповідно в базисному і звітному періодах; V_0 і V_1 – фондовіддача – в базисному і звітному періодах

Оборотні фонди беруть участь у виробництві протягом одного виробничого циклу і свою вартість повністю переносять на вироблену продукцію.

Види оборотних фондів:

- матеріальні елементи та їх виробничі запаси;
- незавершене виробництво;
- готова продукція (її товарна частина).

Показники ефективності:

- матеріалоємність;
- енергоємність;
- витрати насіння, кормів, енергії тощо на 1 гектар посіву або 1 голову худоби.

Узагальнюючими показниками використання оборотних фондів є:

$$- \text{кількість оборотів} \quad K = \frac{P}{3} \text{ або } K = \frac{365}{O}, \quad (89)$$

$$- \text{Тривалість обороту в днях} \quad O = \frac{365}{K} \text{ або } O = \bar{3} * 365 / P, \quad (90)$$

- Кількість вивільнених (залучених) коштів внаслідок прискорення або уповільнення оборотності

$$C = (P : 365)(O_1 - O_0), \quad (91)$$

де P – загальний обсяг реалізації; $\bar{З}$ – середній залишок оборотних фондів; K – кількість оборотів; O – тривалість обороту в днях; C – кількість вивільнених (залучених) коштів.

*Приклад визначення показників використання обігових коштів
сільськогосподарського підприємства*

Таблиця 37 Показники обсягу реалізації та середній залишок обігових коштів в господарстві, тис. грн.

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Вартість реалізованої продукції	5800	6112
Середній залишок обігових коштів	3200	3900

Кількість оборотів:

базисний рік $5800 : 3200 = 1,81$

звітний рік $6112 : 3900 = 1,57$

або

базисний рік $365 : 201 \text{ день} = 1,81$

звітний рік $365 : 232 \text{ дні} = 1,57$

Тривалість обороту в днях:

базисний рік $365 : 1,81 = 201 \text{ день}$

звітний рік $365 : 1,57 = 232 \text{ дні}$

або

базисний рік $3200 \times 365 / 5800 = 201$

звітний рік $3900 \times 365 / 6112 = 232$

Кількість вивільнених (залучених) коштів внаслідок прискорення або уповільнення оборотності:

$(6112 : 365) \times (232 - 201) = 519,1 \text{ тис. грн.}$

Отримані результати показують, що внаслідок уповільнення оборотності обігових коштів, сума залучених коштів склала 519,1 тис. грн.

Тестові завдання

1) Виробничі основні засоби сільськогосподарського призначення - це:

а) засоби, що пов'язані з виробництвом, реалізацією та переробкою продукції сільського господарства;

б) засоби, що пов'язані з виробництвом та переробкою продукції сільського господарства;

в) засоби, що пов'язані з виробництвом та реалізацією продукції сільського господарства;

г) засоби, що пов'язані з виробництвом продукції сільського господарства.

2) Коефіцієнт вибуття основних фондів – це:

а) відношення вартості фондів, що вибули до їх вартості на кінець року;

- б) відношення вартості фондів, що вибули до їх вартості на початок року;
- в) відношення вартості фондів, що вибули до середньорічної вартості;
- г) відношення вартості фондів, що вибули до повної первісної вартості.
- 3) Основні фонди підприємства – це:
- а) виробничі і невиробничі;
- б) сільськогосподарського і несільськогосподарського призначення.
- 4) Виробничі основні фонди – це:
- а) сільськогосподарського призначення;
- б) сільськогосподарського і несільськогосподарського призначення.
- 5) Показники наявності фондів:
- а) фондозабезпеченість, фондоозброєність;
- б) фондovіддача, фондомісткість.
- 6) Показники ефективності використання фондів:
- а) фондозабезпеченість, фондоозброєність;
- б) фондovіддача, фондомісткість.
- 7) Показники стану основних фондів:
- а) оновлення, вибуття;
- б) зносу, збереження.

Задачі

№ 1

В господарстві на початок року було основних виробничих фондів на суму 8 350 тис.грн. Протягом року надійшло 5 088 тис.грн., вибуло – на суму 895 тис.грн.

Визначити:

- Суму основних виробничих фондів в господарстві на кінець року.
- Коефіцієнти: зростання, вибуття та оновлення.

Зробити висновки.

№ 2

Середньорічна сума оборотних (обігових) коштів склала 1 460 тис.грн. Вартість реалізованої продукції за рік – 3 180 тис.грн.

Визначити:

- Коефіцієнт оборотності обігових фондів і тривалість обороту в днях.
- Кількість вивільнення коштів внаслідок прискорення оборотності обігових фондів на 5 днів.

Зробити висновки.

№ 3

Визначити показники руху (відтворення) основних фондів за представленими даними:

Показник	Вартість на початок року	Вибуло	Надійшло	Вартість на кінець року
Основні виробничі фонди, тис.грн.	8100	780	890	8210

Зробити висновки.

№ 4

Первісна вартість основних фондів на початок року склала 5200 тис.грн.
Знос – 1800 тис.грн. Розрахувати показники стану основних фондів.
Зробити висновки.

№ 5

Є така інформація:

Середньорічна вартість основних виробничих фондів – 6100 тис.грн.;

Вартість валової продукції в постійних цінах 2010р. – 2200 тис.грн.;

Площа с.-г. угідь – 4800 га;

Середньорічна чисельність, зайнятих в с.-г. виробництві – 320 чол.

Визначити показники наявності основних фондів.

Зробити висновки.

№ 6

Є така інформація:

Середньорічна вартість обігових коштів склала 15,1 тис.грн.;

Вартість реалізованої продукції склала 28,7 тис.грн.

Розрахувати показники використання обігових коштів: кількість оборотів та тривалість обороту в днях. Зробити висновки.

№ 8

Є така інформація про вартість основних виробничих фондів:

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Вартість валової продукції сільського господарства, тис.грн.	864	816
Середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис.грн.	4800	5100
Фондовіддача, грн.	0,18	0,16

Визначити зміну вартості валової продукції за рахунок кількості основних фондів. Зробити висновки.

№9

Визначити зміну валової продукції за рахунок ефективності використання фондів. Зробити висновки.

5.2. Статистика енергетичного та виробничого устаткування

Найбільш активною частиною основних фондів є енергетичне та виробниче устаткування. В його склад входить устаткування загального призначення, що використовується в рослинництві і в тваринництві.

Енергетичне устаткування складається із двох частин:

- двигуни (первинні і вторинні);
- засоби передачі енергії (трансформатори, електроапарати тощо).

Наявність енергетичного устаткування визначається в натуральних показниках (їх кількість) на відповідну дату, в середньому за період.

До складу енергоресурсів входять потужності двигунів: тракторів, комбайнів, автомобілів, інших механічних двигунів, електроустановок, робоча худоба в перерахунку на механічну енергію.

Загальна потужність енергоресурсів визначається в кіловатах або кінських силах. Для перерахунку енергетичних потужностей *в кіловатах* використовується коефіцієнт 0,736, 1 голова коней – 0,55, 1 голова волів – 0,37; в кінські сили – коефіцієнт 1,36, 1 голова коней – 0,75, волів – 0,50.

Загальна потужність енергоресурсів визначається як сума первинних двигунів, включаючи робочу худобу, але за виключенням тих, що обслуговують електрогенератори та потужність вторинних двигунів в єдиних одиницях виміру.

До виробничого устаткування відносяться робочі машини, механізми переміщення, контрольно-вимірювальні машини та апарати загального призначення та ті, що використовуються в рослинництві і тваринництві.

Показники: Співвідношення між енергетичним і виробничим устаткуванням та наявністю земельних угідь.

Для енергетичних потужностей:

- структура;
- енергозабезпеченість;
- енергоозброєність;
- електрозабезпеченість;
- електроозброєність.

Визначаються коефіцієнти:

- механізації енергоресурсів

$$K_{\text{мех}} = \frac{\text{Загальна потужність} - \text{потужність робочої худоби}}{\text{Загальна потужність}}, \quad (92)$$

- електрифікації енергоресурсів

$$K_{\text{ел}} = \frac{\text{Потужність вторинних двигунів}}{\text{Загальна потужність}}, \quad (93)$$

Основними показниками виробничого устаткування є абсолютні показники, а також співвідношення чисельності машин з земельною площею та кількістю тракторів з метою виконання робіт в оптимальні терміни, в тваринництві – з поголів'ям худоби.

Основними показниками, що характеризують наявність тракторів є: їх кількість в фізичних одиницях за марками і в перерахунку на еталонні трактори (на дату, середня за період).

Показниками використання є:

- середньорічний, середньозмінний, середньоденний виробіток на трактор;
- кількість відпрацьованих машино-днів на 1 трактор;
- коефіцієнт змінності;

- коефіцієнт використання тракторного парку, як відношення тракторо-днів в роботі до тракторо-днів перебування в господарстві.

Середньорічний виробіток на трактор = кількість відпрацьованих машино-днів \times коефіцієнт змінності \times середньозмінний виробіток.

Показники використання автомобільного парку:

- відпрацьовано днів на одну машину;
- тривалість робочого дня;
- коефіцієнт використання часу в роботі;
- коефіцієнт корисного пробігу;
- середня фактична вантажність;
- продуктивність автопарку на один автотонно-день, який враховує фактичний обсяг вантажоперевезень / середню вантажність та машино-дні перебування в господарстві.

Важливим завданням аналізу є вивчення рівня механізації сільськогосподарських робіт та праці.

Рівень механізації окремих робіт в рослинництві визначають, як відношення обсягу робіт, виконаних за допомогою машин до загального обсягу цієї роботи.

В тваринництві рівень механізації робіт визначають, як відношення поголів'я тварин в приміщеннях, де механізовані дані процеси, до загальної кількості тварин цього виду.

Узагальнюючим показником механізації робіт у сільськогосподарському виробництві є рівень механізації праці, як відношення затрат механізованої праці до загальних затрат праці.

Тестові завдання

- 1) Середня спискова кількість тракторів – це:
 - а) відношення загальної кількості відпрацьованих тракторо-днів до кількості днів в періоді;
 - б) відношення загальної кількості відпрацьованих тракторо-днів до робочих днів в періоді;
 - в) відношення загальної кількості тракторо-днів перебування в господарстві до кількості календарних днів в періоді;
 - г) відношення загальної кількості відпрацьованих тракторо-днів перебування в господарстві до кількості робочих;
- 2) Коефіцієнт механізації енергоресурсів визначається:
 - а) відношення загальної потужності вторинних двигунів до загальної потужності енергоресурсів;
 - б) відношення загальної потужності за мінусом потужності робочої худоби до загальної потужності енергоресурсів;
- 3) Показник енергозабезпеченості визначається як:
 - а) відношення енергетичних потужностей до чисельності працюючих;
 - б) відношення енергетичних потужностей до площі сільськогосподарських угідь;
- 4) Показник енергоозброєності визначається як:

- а) відношення енергетичних потужностей до чисельності працюючих;
- б) відношення енергетичних потужностей до площі сільськогосподарських угідь;
- 5) Коефіцієнт змінності визначається:
 - а) відпрацьовано машино-днів
відпрацьовано машино-змін;
 - б) відпрацьовано машино-змін
відпрацьовано машино-днів;
- 6) Виробіток за зміну – це:
 - а) обсяг тракторних робіт, етал. га
відпрацьовано машино-змін;
 - б) машино-дні перебування тракторів в господарстві
відпрацьовано машино-змін;

5.3. Статистика трудових ресурсів та продуктивності праці в сільському господарстві

Трудові ресурси – це частина населення, яка має фізичні і духовні здібності до праці.

Трудові ресурси складаються з трьох частин: ті, що працюють в суспільному секторі; зайняті в особистих селянських, фермерських господарствах; ті, що знаходяться на професійній підготовці та непрацюючі (безробітні).

Робоча сила – це частина трудових ресурсів, що зайняті в процесі виробництва.

Показники:

- середня облікова чисельність;
- середня кількість працюючих;
- показники обороту, робочої сили за кількістю прийнятих та за кількістю, що вибули;
- показники зайнятості;
- показники використання трудових ресурсів.

Продуктивність праці – це ефективність праці, здатність конкретної праці створювати за одиницю часу або в розрахунку на одного працівника певну кількість матеріальних благ.

За формою розрахунку виділяються прямі та обернені показники

$$V = \frac{g}{T}, \quad (94)$$

$$t = \frac{T}{g}, \quad (95)$$

де g – кількість продукції; T – витрати часу на її виробництво.

За кількістю врахованого часу на виробництво продукції:

- повні;

- неповні.

За формою оцінки виробленої продукції:

- натуральні;
- умовно-натуральні;
- вартісні.

Особливе місце відводиться побічним відносним показникам продуктивності праці – співвідношення двох факторів виробництва один із яких є робоча сила:

- навантаження худоби, площі посіву на одного працівника;
- витрати праці на оброблення 1 га сільськогосподарських культур;
- витрати праці на обслуговування однієї голови худоби.

Динаміка продуктивності праці – це зміна її в часі. Для цього використовується індексний метод аналізу.

Індивідуальні індекси:

$$i_H = \frac{g_1}{T_1} : \frac{g_0}{T_0}, \quad (96)$$

$$i_n = \frac{t_0}{t_1}, \quad (97)$$

де g_0, g_1 – кількість виробленої продукції в натуральному виразі в базисному і звітному періодах, ц; T_0, T_1 – затрати праці на виробництво всієї продукції, люд.-год.; t_0, t_1 – затрати праці на виробництво одиниці продукції, люд.-год.

Загальні індекси:

$$I_n = \frac{\sum t_0 g_1}{\sum t_1 g_1}, \quad (98)$$

$$I_H = \frac{\sum i_H T_1}{\sum T_1}, \quad (99)$$

$$I_e = \frac{\sum g_1 p}{\sum T_1} : \frac{\sum g_0 p}{\sum T_0}, \quad (100)$$

де p – порівнянні ціни 2005 року за 1 ц продукції, грн.

*Приклад визначення індексів продуктивності праці
сільськогосподарського підприємства*

Таблиця 38 Виробництво продукції і затрати праці в
сільськогосподарських підприємствах

Види продукції	Базисний рік		Звітний рік	
	обсяг продукції, тис. тонн	прямі затрати праці, тис. люд.-год.	обсяг продукції, тис. тонн	прямі затрати праці, тис. люд.-год.
	q_0	$t_0 q_0 (T_0)$	q_1	$t_1 q_1 (T_1)$
Зерно	1684,6	23584,4	1623,2	24348
Соняшник	378,2	11346	417,0	1042
Овочі	107,7	6462	156,2	8591

Види продукції	Базисний рік		Звітний рік	
	обсяг продукції, тис. тонн	прямі затрати праці, тис. люд.-год.	обсяг продукції, тис. тонн	прямі затрати праці, тис. люд.-год.
	q_0	$t_0q_0 (T_0)$	q_1	$t_1q_1 (T_1)$
Молоко	29,8	4172	30,5	3050
Вирощування худоби на м'ясо в живій вазі	10,4	11440	9,8	8820
Разом	X	-	X	-

Таблиця 39 Показники та індекси продуктивності праці

Види продукції	Базисний рік		Звітний рік		Індивідуальні індекси	
	вироблено продукції на 1 люд.-год., кг	затрати праці на 1 ц продукції, люд.-год	вироблено продукції на 1 люд.-год., кг	затрати праці на 1 ц продукції, люд.-год	натуральні	трудові
	q_0 / T_0	T_0 / q_0	q_1 / T_1	T_1 / q_1	$q_1/T_1 : q_0 / T_0$	t_0/t_1
Зерно	72	1,4	67	1,5	0,931	
Соняшник	33	3,0	40	2,5	1,20	
Овочі	16,5	6,0	18	5,5	1,091	
Молоко	7,1	14,0	10	10,0	1,40	
Вирощування худоби на м'ясо в живій вазі	0,9	110	1,1	90	1,222	

Індивідуальні індекси показують, що продуктивність праці при виробництві зерна зменшилась на 7%, по іншим видам продукції збільшилася. Зокрема, при виробництві соняшника – на 20%, молока – на 40%.

Загальний індекс продуктивності праці:

$$I = \frac{1,4 \times 1623,2 + 3,0 \times 417 + 6,0 \times 156,2 + 14 \times 30,5 + 110 \times 9,8}{22348 + 10425 + 8591 + 3050 + 8820} = \frac{59656,8}{55234} = 1,08$$

або 108%.

Загальний індекс показує, що продуктивність праці зросла на 8%.

Економія робочого часу внаслідок підвищення продуктивності праці складе 4422,8 тис. люд.-год. (59656,8-35234,0).

Фактори продуктивності праці:

Перша група – фактори, що впливають на збільшення виробництва продукції.

Друга група – фактори, що впливають на скорочення витрат праці на одиницю продукції.

Для аналізу статистика використовує методи: групувань, кореляційний, індексний.

Для визначення зміни продуктивності праці за рахунок факторів по одному виду продукції використовується індивідуальний індекс.

Приклад визначення індексів продуктивності праці при виробництві соняшнику

Таблиця 40 Показники для визначення факторів зміни продуктивності праці при виробництві соняшнику

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Затрати праці на 1 ц соняшнику, люд.-год.	3,0	2,5
Урожайність соняшнику, ц/га	12,3	13,8
Затрати праці на 1 га посіву соняшнику, люд.-год.	36,9	34,5

$$i = \frac{t_0}{t_1} = \frac{Y_1}{Y_0} \div \frac{T_1}{T_0};$$

де: t_0, t_1 – затрати праці на 1 ц соняшнику в базисному та звітному періодах, люд.-год.; Y_0, Y_1 – урожайність соняшнику в базисному та звітному періодах, ц; T_0, T_1 – затрати праці на 1 га посіву соняшнику, люд.-год.

$$\frac{3,0}{2,5} = \frac{13,8}{12,3} \div \frac{34,5}{36,9}; \quad 1,20 = 1,112 \div 0,935$$

Розрахунки показують, що продуктивність праці при виробництві соняшнику збільшилася на 20%. При цьому за рахунок зростання врожайності вона скоротилася на 12,2% і зросла на 6,5% за рахунок зменшення затрат праці на гектар посіву соняшнику.

Приклад визначення зміни продуктивності праці в цілому по галузі сільського господарства

Для визначення зміни продуктивності праці в цілому по галузі сільського господарства використаємо вартісний індекс. Необхідні показники наведені в табл.41.

Таблиця 41 Показники для визначення зміни продуктивності праці

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Вартість валової продукції сільського господарства в постійних цінах 2010 р., млн. грн.	1758,0	1683,9
Середньорічна чисельність працюючих, тис. чол.	32,0	30,2
Виробництво валової продукції сільського господарства на 1 працюючого, тис. грн.	54,9	55,8

Зміна продуктивності праці

$$I_{\text{варт}} = 55,8 \div 54,9 = 1,016 \text{ або } 101,6\%$$

в тому числі за рахунок:

фізичного обсягу виробленої продукції

$$I_{\text{ф.о.}} = \frac{1683,9}{1758} = 0,958 \text{ або } 95,8\%$$

кількості працюючих

$$30,2 \div 32,0 = 0,943 \text{ або } 94,3 \%$$

$$\text{Взаємозв'язок: } 1,016 = 0,958 \div 0,943$$

Таким чином, продуктивність праці в сільськогосподарських підприємствах Миколаївщини збільшилася на 1,6%, в тому числі за рахунок скорочення виробництва продукції вона зменшилася на 4,2% і зросла на 5,7% за рахунок чисельності працюючих, яка за період скоротилася на 1,8 тис. осіб.

Тестові завдання

1) Показник плинності робочої сили – це:

а) відношення чисельності працівників, звільненні за власним бажанням до середньо спискової чисельності;

б) відношення чисельності працівників, звільненні за власним бажанням, порушення трудової дисципліни та за рішенням судових органів до середньо спискової чисельності;

в) відношення чисельності працівників, звільненні за власним бажанням, порушення трудової дисципліни та за рішенням судових органів до чисельності на початок року.

2) Для визначення продуктивності праці в цілому в галузі рослинництва використовуються такі показники:

а) натуральні;

б) витрати праці на виробництво продукції рослинництва;

в) неповні показники;

г) побічні показники;

д) вартісні.

3) Формулою вартісного індексу продуктивності праці є:

$$а) i = \frac{t_0}{t_1}$$

$$б) I = \frac{\sum t_0 q_1}{\sum t_1 q_1}$$

$$в) I = \frac{\sum p_1 q_1}{\sum T_1} \cdot \frac{\sum p_0 q_0}{\sum T_0}$$

$$г) I = \frac{\sum i T_1}{\sum T_1}$$

4) Максимально можливий фонд робочого часу - це:

а) календарний фонд часу;

б) календарний фонд за винятком вихідних та святкових днів;

в) календарний фонд за виключенням відпускних днів;

г) календарний фонд за виключенням вихідних, святкових та відпускних днів.

5) Для визначення динаміки продуктивності праці в цілому по господарству в основі можуть бути показники:

а) вартісні;

б) вартісні та трудові;

в) натуральні;

г) вартісні, натуральні, трудові.

б) За формою розрахунку виділяють показники продуктивності праці:

а) повні і неповні;

б) прямі і обернені.

7) За формою оцінки виробленої продукції виділяють показники продуктивності праці:

а) натуральні, умовно-натуральні, вартісні;

б) побічні відносні показники.

8) Для визначення продуктивності праці в рослинництві використовуються показники:

а) натуральні;

б) трудові;

в) вартісні.

Задачі

№1

Є такі дані про діяльність господарства:

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Валова продукція рослинництва в постійних цінах 2010 р, тис.грн.	800	2000
Середньооблікова чисельність робітників, чоловікі	170	160

Розрахувати продуктивність праці в галузі рослинництва та встановити зміну продуктивності праці за рахунок фізичного обсягу виробничої продукції та кількості робітників в галузі. Показати взаємозв'язок індексів. Зробити висновки.

№ 2

Є такі дані про діяльність господарства:

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Затрати праці на 1 ц овочів, люд.-год.	3	4
Урожайність овочів, ц	80	70
Затрати праці на 1 га, люд.-год.	240	280

Встановити зміну продуктивності праці в овочівництві, в тому числі за рахунок факторів. Зробити висновки.

№ 3

Є такі дані про діяльність господарства:

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Валова продукція тваринництва, тис.грн.	800	760
Кількість працюючих в галузі, чоловік	100	90

Визначити зміну продуктивності праці в тваринництві в цілому і за рахунок факторів. Зробити висновки.

Є такі дані про діяльність господарства:

Види продукції	Базисний		Звітний	
	затрати праці на 1 ц,люд.-год.	кількість продукції, ц	затрати праці на 1 ц,люд.-год.	кількість продукції, ц
Зерно	1,0	52000	1,1	48000
Молоко	10,1	25000	9,5	30000

Розрахувати індивідуальні індекси та загальний індекс продуктивності праці. Зробити висновки.

5.4. Статистика витрат виробництва і собівартості продукції

Витрати – це зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками).

Собівартість продукції (робіт, послуг) – це витрати підприємства, пов'язані з виробництвом продукції, виконанням робіт та наданням послуг.

Метою обліку витрат та визначення собівартості продукції є документоване, своєчасне, повне і достовірне відображення фактичних витрат на виробництво продукції для забезпечення контролю за використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

У сільськогосподарських підприємствах витрати операційної діяльності (рослинництва, тваринництва і промислового виробництва) групуються за такими економічними елементами:

- а) матеріальні затрати;
- б) витрати на оплату праці;
- в) відрахування на соціальні заходи;
- г) амортизація;
- з) інші операційні витрати.

Собівартість – один із найважливіших економічних показників ефективності виробництва, в якому відображаються фактично здійснені агротехнічні, технологічні, організаційні і економічні заходи, спрямовані на розвиток і вдосконалення виробництва та для обґрунтування цінової політики підприємства.

Основним показником собівартості в сільському господарстві є собівартість одиниці кожного виду продукції або групи однорідних продуктів.

Розрізняють планову і фактичну собівартість.

Планування собівартості продукції передбачає найбільш ефективне використання матеріально-технічних і грошових ресурсів на основі нормативів та забезпечення дії противитратного механізму відповідно до технологічних умов та вимог охорони навколишнього середовища.

Калькулювання собівартості одиниці продукції здійснюється для визначення ефективності запланованих і фактично здійснених заходів.

Крім того, розраховують виробничу собівартість реалізованої продукції.

Виробнича собівартість включає витрати безпосередньо пов'язані з виробництвом продукції. Валова продукція обліковується за виробничою собівартістю.

Обсяг виробничих витрат залежить від кількості виробленої продукції і собівартості одиниці продукції. Для їх аналізу використовується індексний метод.

Загальний індекс виробничих витрат обчислюють за такою формулою:

$$I_{Zq} = \frac{\Sigma Z_1 q_1}{\Sigma Z_0 q_0}, \quad (101)$$

де Z_0, Z_1 – собівартість 1 ц продукції в базисному і звітному періодах; q_0, q_1 – відповідно кількість виробленої продукції.

За рахунок обсягу виробленої продукції:

$$I_q = \frac{\Sigma q_1 Z_0}{\Sigma q_0 Z_0}, \quad (102)$$

собівартості продукції:

$$I_Z = \frac{\Sigma Z_1 q_1}{\Sigma Z_0 q_1}, \quad (103)$$

Приріст (зниження) виробничих затрат визначають як різницю між витратами звітного і базисного періодів:

$$\Delta Zq = \Sigma Z_1 q_1 - \Sigma Z_0 q_0, \quad (104)$$

в тому числі за рахунок зміни кількості виробленої продукції:

$$\Delta q = \Sigma q_1 Z_0 - \Sigma q_0 Z_0, \quad (105)$$

зміни собівартості одиниці продукції:

$$\Delta Z = \Sigma Z_1 q_1 - \Sigma Z_0 q_1, \quad (106)$$

Взаємозв'язок: індексів $I_{Zq} = I_q \times I_Z$, (107)

приростів $\Delta_{Zq} = \Delta_Z + \Delta_q$, (108)

Приклад визначення зміни виробничих витрат в сільському господарстві

Таблиця 42 Показники для індексного аналізу виробничих витрат

Види продукції	Базисний рік			Звітний рік			Умовні витрати, млн.грн.
	кількість, тис. тонн	витрати на виробництво, млн.грн.	собівартість 1 ц, грн.	кількість, тис. тонн	витрати на виробництво, млн.грн.	собівартість 1 ц, грн.	
	q_0	$Z_0 q_0$	Z_0	q_1	$Z_1 q_1$	Z_1	$Z_0 q_1$
Зерно	1684,6	918,1	54,50	1623,2	903,3	55,65	884,6
Соняшник	378,2	351,2	92,86	417,0	380,9	91,35	387,2
Молоко	29,8	48,4	162,31	30,5	48,4	158,72	49,5
Разом	X	1317,7	X	X	1332,6	X	1321,3

$$I_{Zq} = \frac{1332,6}{1317,7} = 1,011$$

$$\Delta_{Zq} = 14,9$$

$$I_z = \frac{1332,6}{1321,3} = 1,009 \Delta_z = 11,3$$

$$I_q = \frac{1321,3}{1317,7} = 1,002 \Delta_q = 3,6$$

$$1,011 = 1,009 \times 1,002$$

$$14,9 = 11,3 + 3,6$$

Таким чином, виробничі витрати збільшились на 1,1%, що склало 14,9 млн.грн. При цьому за рахунок зростання собівартості витрати виробництва збільшились на 0,9%, що склало 11,3 млн.грн., а за рахунок зростання кількості виробленої продукції відповідно на 0,2% або 36 млн.грн.

Собівартість реалізованої продукції складається з виробничої собівартості, яка була реалізована протягом звітного періоду та розподілених загально-виробничих та наднормативних виробничих витрат, пов'язаних із зберіганням та реалізацією продукції.

Виробнича собівартість реалізованої продукції визначається для товарної продукції і лежить в основі визначення прибутку.

За об'єктами калькуляції статистика виділяє собівартість одиниці продукції:

- індивідуальну;
- групову або регіональну;
- галузеву.

Для оперативного контролю за розміром і ефективністю використання витрат протягом року визначаються відносні показники:

- собівартість виконання окремих видів робіт (оранки, сівби, догляду за посівами тощо);

- витрати на 1 га посівної площі окремих культур;
- витрати на утримання однієї голови худоби;
- показники динаміки та структури собівартості.

Факторами собівартості в *рослинництві* є:

- урожайність сільськогосподарських культур;
- затрати коштів на гектар посіву.

в *тваринництві*:

- продуктивність худоби;
- затрати коштів на оду голову.

Для встановлення впливу даних факторів на собівартість одиниці продукції в порівнянні з планом, або в динаміці, використовується індивідуальний індекс:

$$i_z = \frac{Z_1}{Z_0}, \quad (109)$$

$$\Delta Z = Z_1 - Z_0, \quad (110)$$

за рахунок урожайності або продуктивності худоби:

$$i_y = \frac{Z_0 y_0}{y_1} : \frac{Z_0 y_0}{y_0}, \quad (111)$$

$$\Delta y = Z_{ум} - Z_0, \quad (112)$$

за рахунок затрат на гектар посіву або одну голову худоби

$$i_z = \frac{Z_1 y_1}{y_1} : \frac{Z_0 y_0}{y_1}, \quad (113)$$

$$\Delta z = Z_1 - Z_{ум}, \quad (114)$$

де Z_0, Z_1 – собівартість одиниці продукції відповідно в базисному і звітному періодах (може бути план Z_0 і фактично – Z_1); y_0, y_1 – урожайність з гектара або продуктивність однієї голови худоби відповідно в базисному і звітному періодах; $Z_0 y_0, Z_1 y_1$ – затрати коштів на гектар посіву або одну голову худоби в базисному і звітному періодах, грн; $Z_{ум}$ – умовна собівартість одиниці продукції; Δ – зміна в абсолютному виразі, грн.

Приклад аналізу факторів собівартості 1 ц продукції

Таблиця 43 Показники для аналізу факторів собівартості 1 ц продукції

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Урожайність зернових і зернобобових культур, ц/га	28,7	27,6
Собівартість 1 ц зерна, грн.	54,50	55,65
Затрати на 1 га посіву зернових, грн.	1564,15	1535,94
Удій на 1 корову, кг	3608	3769
Собівартість 1 ц молока, грн.	162,31	158,72
Затрати коштів на 1 корову, грн.	5856	5982

Загальна зміна собівартості 1 ц зерна:

$$i_z = \frac{55,65}{54,50} = 1,021 \text{ або } 102,1\% \quad \Delta_z = 55,65 - 54,50 = 1,15$$

в тому числі за рахунок:

затрат на 1 га посіву:

$$i_z = 55,65 \div \frac{1564,15}{27,6} = \frac{55,65}{56,67} = 0,982 \text{ або } 98,2\% \quad \Delta_z = 55,65 - 56,67 = -$$

1,02

урожайності зернових і зернобобових:

$$i_y = \frac{56,67}{54,50} = 1,040 \text{ або } 104\% \quad \Delta_y = 56,67 - 54,50 = 2,17$$

Взаємозв'язок: індексів $1,021 = 0,982 \times 1,04$

приростів $1,15 = -1,02 + 2,17$

Таким чином, собівартість 1 ц зерна збільшилася на 2,1% або на 1,15 грн. При цьому за рахунок збільшення затрат коштів на гектар посіву вона зменшилась на 1,8 %, що склало 1,02 грн. і збільшилась на 4,0% (2,17 грн.) за рахунок зменшення врожайності, яка в звітному році склала 27,6 ц/га. Загальна зміна собівартості 1 ц молока:

$$i_z = \frac{158,72}{162,31} = 0,978 \text{ або } 97,8\% \quad \Delta_z = 158,72 - 162,31 = -3,59$$

в тому числі за рахунок

затрат коштів на 1 корову:

$$i_3 = 158,72 \div \frac{5856}{37,69} = \frac{158,72}{155,37} = 1,022 \text{ або } 102,2\% \quad \Delta_3 = 158,72 - 155,37 =$$

3,35

продуктивності корів:

$$i_n = \frac{155,37}{162,31} = 0,957 \quad \Delta_n = 155,37 - 162,31 = -6,94$$

Взаємозв'язок: $0,978 = 1,022 \times 0,957$

приростів $-3,59 = 3,35 - 6,94$

Таким чином, собівартість 1 ц молока збільшилася на 2,2%, що склало 3,59 грн. За рахунок зростання витрат коштів на 1 корову вона збільшилася на 2,2%, або на 3,35 грн. і зменшилася на 4,3% (95,7– 100) або на 6,94 грн. за рахунок зростання продуктивності корів.

В практиці аналізу собівартості використовуються два методи:

- внутрішньогосподарський;
- міжгосподарський.

Метою внутрішньогосподарського методу аналізу є виявлення внутрішніх резервів зменшення собівартості (вивчення факторів та складових собівартості).

Міжгосподарський метод передбачає порівняльний аналіз з господарствами, де собівартість продукції менша.

При цьому використовуються середні та відносні величини, індексний та кореляційний методи, статистичне зведення та групування.

Тестові завдання

- 1) Основним показником собівартості в сільському господарстві є:
 - а) собівартість одиниці продукції;
 - б) собівартість виконаних робіт в сільському господарстві.
- 2) Факторами собівартості продукції в рослинництві є:
 - а) урожайність сільськогосподарських культур і затрати коштів на гектар посіву;
 - б) кількість продукції та затрати коштів на її виробництво.
- 3) Факторами собівартості продукції в тваринництві є:
 - а) продуктивність худоби та затрати коштів на одну голову;
 - б) виробництво продукції та затрати коштів на одну голову.
- 4) Індекс, який характеризує зміну затрат виробництва:
 - а) $I = \frac{\Sigma Z_1 g_1}{\Sigma Z_0 g_0}$;
 - б) $I = \frac{\Sigma Z_1 g_1}{\Sigma Z_0 g_1}$.

5) Індекс, який характеризує зміну виробничих затрат за рахунок собівартості одиниці продукції:

$$а) I = \frac{\Sigma Z_1 g_1}{\Sigma Z_0 g_0};$$

$$б) I = \frac{\Sigma Z_1 g_1}{\Sigma Z_0 g_1}.$$

6) Індекс, який характеризує зміну виробничих затрат за рахунок кількості виробленої продукції:

$$а) I = \frac{\Sigma Z_0 g_1}{\Sigma Z_0 g_0};$$

$$б) I = \frac{\Sigma Z_1 g_1}{\Sigma Z_0 g_0}.$$

Задачі

№ 1

Є такі дані про діяльність господарства:

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Урожайність зернових, ц	30	29
Собівартість 1 ц зерна, грн.	55,10	58,0
Витрати коштів на гектар посіву, грн.	1653	1682

Встановити зміну собівартості 1 ц зерна в цілому, а також за рахунок факторів (урожайності та витрат коштів на гектар). Розрахунки провести у відносних та абсолютних величинах.

№ 2

Є такі дані про діяльність господарства:

Види продукції	Базисний рік		Звітний рік	
	вироблено продукції, ц	собівартість 1 ц, грн.	вироблено продукції, ц	собівартість 1 ц, грн.
Зерно	25200	53,80	30000	54,15
Молоко	10500	160,25	15200	155,40

Розрахувати індивідуальні індекси та загальний індекс собівартості. Зробити висновки.

№ 3

Є такі дані про діяльність господарства:

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Собівартість 1 ц зерна, грн.	55	54
Урожайність зернових, ц	29	32
Затрати на 1 га посіву, грн.	1529	1728

Встановити зміну собівартості 1 ц зерна в цілому і за рахунок факторів у відносних величинах. Зробити висновки.

5.5. Статистика ефективності сільськогосподарського виробництва

Виробництво вважається ефективним лише тоді, коли результати виробництва перевищують витрати уречевленої і необхідної праці, коли створюється так званий корисний ефект.

Економічна ефективність – це результат діяльності, що відображає співвідношення між одержаним результатом, сукупними витратами та вкладеною працею.

Ефект – це результат тих чи інших заходів, здійснених у сільськогосподарському виробництві. Він може бути виробничим і натуральним в формі сільськогосподарської продукції (у натуральному або вартісному виразі), економічним у сфері ресурсів, затрат, прибутку, а також соціальним, який відображає умови праці і побуту працівників.

Для оцінки ефективності сільськогосподарського виробництва застосовують систему взаємопов'язаних показників, які характеризують ефективність використання основних елементів виробництва (землі, засобів виробництва, праці).

Важливими показниками, що характеризують обсяг сільськогосподарського виробництва є *вартість товарної і чистої продукції*.

Економічна ефективність сільськогосподарського виробництва характеризується співвідношенням результатів з витратами і виробничими ресурсами.

Рівень економічної ефективності виробництва виражають через вихід валової і чистої продукції на одиницю сукупних затрат живої і уречевленої праці у трудовому або вартісному виразі.

Узагальнюючими показниками ефективності сільськогосподарського виробництва є сума прибутку в розрахунку на одиницю затрат і рентабельність.

Рентабельність характеризує дохідність господарства, окремих його галузей або видів продукції.

У сільському господарстві обчислюють два показника рентабельності:

- рівень рентабельності продукції;
- рівень рентабельності виробництва.

Рівень рентабельності продукції – це відношення прибутку (в цілому і за окремими видами продукції) до виробничої собівартості реалізованої продукції.

Рівень рентабельності продукції характеризує ефективність поточних витрат.

Рівень рентабельності виробництва – це відношення прибутку до середньорічної вартості виробничих основних і оборотних засобів і характеризує ефективність матеріальних і виробничих ресурсів.

Основними факторами, які впливають на зміну прибутку по окремому виду продукції є: кількість реалізованої продукції, виробнича собівартість одиниці реалізованої продукції, ціна реалізації.

Вплив указаних факторів на приріст розміру прибутку обчислюють за такими формулами:

Зміна прибутку

$$\Delta g z p = \Pi_1 - \Pi_0, \quad (115)$$

За рахунок кількості реалізованої продукції

$$\Delta g = (g_1 - g_0)(p_0 - z_0), \quad (116)$$

За рахунок зміни собівартості

$$\Delta z = (z_0 - z_1)g_1, \quad (117)$$

За рахунок ціни реалізації

$$\Delta p = (p_1 - p_0)g_1, \quad (118)$$

$$\Delta g z p = \Delta g + \Delta z + \Delta p, \quad (119)$$

де Π_0, Π_1 – розмір прибутку в базисному і звітному періоді; g_0, g_1 – кількість реалізованої продукції в базисному і звітному періоді; Z_0, Z_1 – виробнича собівартість 1 ц реалізованої продукції в базисному і звітному періодах; p_0, p_1 – ціна реалізації 1 ц продукції в базисному і звітному періодах.

Приклад аналізу зміни розміру прибутку від реалізації зерна

Розглянемо зміну розміру прибутку від реалізації зерна на прикладі конкретного господарства (табл. 44).

Таблиця 44 Показники для визначення прибутку та його зміни в господарстві

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Реалізовано зерна, ц	25900	31800
Собівартість реалізованого зерна, тис. грн.	1600,4	2199,0
Дохід (виручка) від реалізації зерна, тис.грн.	2061,6	2534,5
Прибуток, тис.грн.	461,2	335,5
Собівартість 1 ц реалізованого зерна, грн.	61,79	69,15
Ціна реалізації 1 ц зерна, грн.	79,60	79,70

Зміна прибутку

$$\Delta_{\pi} = 335,5 - 461,2 = -125,7$$

в тому числі за рахунок зміни:

кількості реалізованого зерна

$$\Delta_q = (31800 - 25900) \times (79,60 - 61,79) = 105,1$$

собівартості зерна

$$\Delta_z = (69,15 - 61,79) \times 31800 = 234,0$$

ціни реалізації

$$\Delta_p = (79,70 - 79,60) \times 31800 = 3,2$$

$$-125,7 = 105,1 + (-234,0) + 3,2$$

$$-31 = 598,9 + (-189,4) + (-440,5)$$

Таким чином, прибуток від реалізації зерна в звітному році порівняно з базисним роком скоротився на 125,7 тис. грн. Причому, за рахунок збільшення обсягу реалізації зерна він зріс на 105,1 тис.грн., ціни реалізації лише на 3,2 тис. грн., але зростання собівартості на 11,9% скоротило прибуток на 234,0 тис.грн.

Поглиблення аналізу прибутку і рентабельності виробництва пов'язане з вивченням факторів приросту реалізації продукції за рахунок збільшення обсягів її виробництва і підвищення рівня товарності, зростання цін реалізації за рахунок підвищення якості продукції, вибору каналів реалізації, а також зниження собівартості продукції.

Тестові завдання

- 1) Рівень рентабельності продукції характеризує:
 - а) ефективність використання оборотних фондів;
 - б) ефективність використання матеріальних виробничих ресурсів;
 - в) ефективність використання основних фондів;
 - г) ефективність використання поточних витрат виробництва.
- 2) Рівень рентабельності виробництва – це:
 - а) відношення прибутку до виробничих витрат;
 - б) відношення прибутку до повної собівартості;
 - в) відношення прибутку до середньорічної вартості основних і оборотних фондів;
 - г) відношення прибутку до виробничих витрат та середньорічної вартості основних і виробничих фондів.
- 3) Рівень рентабельності виробництва характеризує:
 - а) ефективність використання поточних витрат;
 - б) ефективність використання основних фондів;
 - в) ефективність використання матеріальних виробничих ресурсів.
 - г) ефективність використання оборотних фондів;
- 4) Рівень рентабельності продукції – це:
 - а) відношення прибутку до виробничої собівартості;
 - б) відношення прибутку до повної собівартості реалізованої продукції;
 - в) відношення прибутку до середньорічної вартості основних і оборотних фондів;
 - г) відношення прибутку до середньорічної вартості оборотних фондів.
- 5) Фактори, що впливають на розмір прибутку окремого виду продукції – це:
 - а) кількість виробленої продукції, її собівартість та виручка;
 - б) кількість реалізованої продукції, її ціна та повна собівартість;
 - в) кількість реалізованої продукції та її собівартість;
 - г) кількість виробленої продукції, повна собівартість, ціна реалізації 1 ц;

д) кількість реалізованої продукції, повна собівартість та ціна реалізації 1 ц продукції.

Задачі

№ 1

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Кількість реалізованого зерна, ц	13000	26000
Виробнича собівартість реалізованого зерна, тис.грн.	600	1500
Виручено, тис.грн.	800	1800
Прибуток, тис.грн.	200	300

Встановіть, як змінився прибуток за рахунок собівартості реалізованого зерна. Встановіть, як змінився прибуток за рахунок кількості реалізованого зерна за рахунок ціни реалізації. Розрахунки проведіть в абсолютних величинах

Контрольні питання

1. Поняття основного та оборотного капіталу.
2. Класифікація основних фондів.
3. Види оцінки основних фондів.
4. Показники наявності та стану основних фондів.
5. Показники динаміки та використання основних фондів.
6. Види та показники використання оборотних фондів.
7. Поняття первинних і вторинних двигунів.
8. Визначення загальної потужності енергоресурсів.
9. Показники наявності тракторного парку.
10. Показники використання тракторів.
11. Показники наявності та використання грузового автопарку.
12. Показники рівня механізації виробничих процесів в сільському господарстві.
13. Поняття трудових ресурсів та робочої сили.
14. Показники трудових ресурсів.
15. Поняття продуктивності праці, її показники.
16. Поняття рівня та динаміки продуктивності праці.
17. Основні фактори продуктивності праці.
18. Поняття витрат виробництва і собівартості продукції.
19. Класифікація витрат виробництва.
20. Показники та види собівартості.
21. Фактори собівартості, їх аналіз.
22. Методи аналізу собівартості продукції.
23. Поняття ефективності сільськогосподарського виробництва, основні показники.
24. Показники рентабельності.
25. Фактори зміни прибутку, їх аналіз.

Рекомендована література

1. Про державну статистику: Закон України // *Голос України*. – 1992. – 21 жовтня 1992 (редакція від 19.04.2004)
2. Про заходи щодо розвитку державної статистики: Указ Президента України від 22 листопада 1997 р. № 1299/97 // *Статистика України*. – 1998. – №1. (редакція від 14.07.2000)
3. Беркита К. Ф. Економічна статистика: Навч. посібник. / К. Ф. Беркита. – К. : ВД Професіонал, 2004. – 208 с.
4. Гончарук О. А. Основи статистики: Навч. посібник. / О. А. Гончарук. – К. : ТОВ Центр учбової літератури, 2004. – 148 с.
5. Горкавий В. К. Статистика: Підручник. / В. К. Горкавий. – К. : Вища школа. – 1995. – 415 с.
6. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Лугінін О. Є., Білоусова С. В. Статистика: Підручник. / О. Є. Лугінін, С. В. Білоусова. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 580 с.
8. Лугінін О. С. Статистика: Підручник. / О. С. Лугінін. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 608 с.
9. Мазуренко В.П. Теорія статистики: Навчальний посібник./ В. П. Мазуренко. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2006. – 232 с.
10. Мармоза А.Т. Практикум з теорії статистики: Навчальний посібник. – 3-е видання, виправлене. / А. Т. Мармоза.– К. : Ельга, Ніка-Центр, 2007. – 348 с.
11. Мармоза А.Т. Практикум зі статистики: Навчальний посібник. / А. Т. Мармоза. – К. : Кондор, 2005. – 512 с.
12. Мармоза А.Т. Статистика: Підручник. / А. Т. Мармоза. – К. : Ельга, КНТ, 2009. – 896 с.
13. Опря А. Т. Статистика: Навч. посібник. / А. Т. Опря. – К.: ЦНЛ, 2005. – 472 с.
14. Самойлик К. Д. Статистика: Опорний конспект лекцій. / К. Д. Самойлик. – Миколаїв: Видавництво МДАУ, 2004. – 73 с.
15. Статистика підприємництва: Навч. посібник / П. Г. Вашків, П. І. Пастер, В. П. Сторожук, С. І. Ткач. – К. : Слобожанщина, 1999. – 574 с.
16. Статистика: Навчальний посібник / С. О. Матковський, Л. І. Гальків, О. С. Гринькевич, О. З. Сорочак. – Львів : Новий Світ, 2009. – 430 с.
17. Статистика: підручник / С. С. Герасименко, А. В. Головач, А. М. Єріна та ін. / За наук. ред. С. С. Герасименка. – К. : КНЕУ, 2000. – 460 с.
18. Теорія статистики: Навч. посібник / П. Г. Вашків, П. І. Пастер, В. П. Сторожук, Є. І. Ткач. – К. : Либідь, 2001. – 336 с.
19. Чекотовський В. В. Основи статистики сільського господарства: Навч. посібник. / В. В. Чекотовський. – К. : КНЕУ, 2000. – 432 с.
20. Штангрет А. М. Статистика: Навч. посібник. / А. М. Штангрет. – К. : ЦНЛ, 2005. – 232 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується
статтею 21 Закону України "Про державну статистику"Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою
відповідальність, яка встановлена статтею 186^б Кодексу України про адміністративні правопорушенняЗВІТ ПРО ДОБУВАННЯ ВОДНИХ БІОРЕСУРСІВ
за січень— _____ 20 __ року

Подать:	Терміни подання
юридичні особи, які здійснюють рибного господарську діяльність, територіальні органи рибохорони, за переліком, визначеним органом державної статистики – територіальному органу Держстату	не пізніше 10 числа місяця, наступного за звітним періодом

№ 1-риба
(квартальна)
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держстату
25.09.2015 № 219
(зі змінами)

Респондент:

Найменування: _____

Місцезнаходження (юридична адреса): _____

(поштовий індекс, область /АР.Крим, район, населений пункт, вулиця/просілок, площа тощо,

№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): _____

(поштовий індекс, область /АР.Крим, район, населений пункт, вулиця/просілок, площа тощо,

№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

РОЗДІЛ 1. Добування водних біоресурсів

(центнерів)

Код		Зростаючим підсумком з початку року
А	Б	Г
03.00	Водні біоресурси – усього (сума кодів 03.01, 03.02, 03.03, 03.04)	
03.01	у тому числі у внутрішніх водних об'єктах	
03.02	у виключній (морській) економічній зоні України	
03.03	у виключних (морських) економічних зонах інших держав	
03.04	у відкритому морі	
03.00.100	Риба (без інших водних біоресурсів) – усього	

Місце підпису керівника (власника) та/або особи,
відповідальної за достовірність наданої інформації

(ПІБ)

(ПІБ)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

ДОДАТОК 2

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується
статтею 21 Закону України "Про державну статистику"

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних
спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186³ Кодексу
України про адміністративні правопорушення

ЗВІТ ПРО ДОБУВАННЯ ВОДНИХ БІОРЕСУРСІВ

за 20__ рік

Подають:	Термін подання
<p>юридичні особи, які здійснюють рибогосподарську діяльність, територіальні органи рибоохорони, за переліком, визначеним органом державної статистики</p> <p>– територіальному органу Держстату</p>	не пізніше 20 січня

№ 1-риба
(річна)
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держстату
25.09.2015 № 219
(зі змінами)

Респондент:

Найменування: _____

Місцезнаходження (юридична адреса): _____
(поштовий індекс, область /АР.Крим, район, населений пункт,
вулиця /провулок, площа тощо, № будинку /корпусу, № квартири /офісу)

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): _____
(поштовий індекс, область /АР.Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,
№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

РОЗДІЛ 1. Добування водних біоресурсів

Код		Обсяг, ц	Вартість, тис. грн (з одним знаком після коми)
А	Б	1	2
03.00	Водні біоресурси – усього (сума кодів 03.01, 03.02, 03.03 і 03.04 за графою 1 розділу 2 і 3 або сума кодів з 03.00.1101 до 03.00.5004 додатка 1)		
	у т. ч. за видами (згідно з додатком 1 до Роз'яснень)		
03.00.			
03.00.			
03.00.			
03.00.			
03.00.			
03.00.			
03.00.			
03.00.			
03.00.			
03.00.			
03.00.			
03.00.			
03.00.			
03.00.			
03.00.			
03.00.			
03.00.			
03.00.			
03.00.			
03.00.			
03.00.			
03.00.			

РОЗДІЛ 2. Добування водних біоресурсів у внутрішніх водах

(ц)

Код		Водні біоресурси – усього	З них у прісноводних водоймах				
			разом (сума граф з 3 до 6)	у тому числі			
				в озерах	у річках	у водо- сковищах	у ставках та інших водних об'єктах
А	Б	1	2	3	4	5	6
03.01	Внутрішні водні об'єкти						

РОЗДІЛ 3. Добування водних біоресурсів у морських водах (без урахування внутрішніх морських вод)

(ц)

Код		Водні біоресурси – усього (сума граф з 2 до 5)	У тому числі за районами промислу			
			Азово- Чорно- морський басейн (код 15)	Центральна частина Східної Атлантики (код 34)	Південно- Західна частина Тихого океану (код 81)	інші (згідно з додатком 2 до Роз'яснень)
А	Б	1	2	3	4	5
03.02	Виключна (морська) економічна зона України			х	х	х
03.03	Виключні (морські) економічні зони інших держав					
03.04	Відкрите море					

Місце підпису керівника (власника) та/або особи
відповідальної за достовірність наведеної інформації

(ПІБ)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

(ПІБ)

ДОДАТОК 3

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. Голови Державної
служби статистики України

_____ І. М. Жук

"30" вересня 2015 року

РОЗ'ЯСНЕННЯ

**щодо заповнення форм державного статистичного спостереження
№ 1-риба (річна) "Звіт про добування водних біоресурсів" та
№ 1-риба (квартальна) "Звіт про добування водних біоресурсів"**

I. Загальні положення

1.1. Ці Роз'яснення містять інформацію щодо заповнення форм державного статистичного спостереження № 1-риба (річна) і № 1-риба (квартальна).

1.2. Форма № 1-риба (річна) включає дані за підсумками календарного року, форма № 1-риба (квартальна) – зростаючим підсумком з початку року.

Значення показників форм мають формат представлення: кількість добутих водних біоресурсів – у центнерах (у цілих числах), вартість – у гривнях (з одним знаком після коми).

За відсутності даних рядки (графи) звіту містять прочерк.

1.3. Показники форми ґрунтуються на даних документів первинного обліку: первинних облікових документах (квитанції, акти приймання); промислові журнали обліку вилучених (виловлених) біоресурсів; телеграми капітанів суден, які складені згідно з документами, що встановлені для оформлення обсягів добутих водних біоресурсів.

II. Зміст форм № 1-риба (річна) і № 1-риба (квартальна)

2.1. Розділ 1 характеризує загальні обсяги добутих (виловлених, вилучених із середовища їх перебування) водних біоресурсів (біологічних ресурсів) у натуральному та вартісному вираженні, незалежно від напрямку використання (на виробництво харчової або нехарчової продукції).

Графа А відображає код, а графа Б – назву добутих водних біоресурсів згідно з переліком видів водних біоресурсів, наведеним у додатку 1.

2.2. Графа 1 за кодом 03.00 характеризує загальний обсяг добутих водних біоресурсів як власними, так і орендованими суднами.

Графа 1 за кодом 03.00 дорівнює сумі рядків 03.01, 03.02, 03.03 і 03.04 за графою 1 розділів 2 і 3.

2.3. Обсяг добування всіх видів риб відображено у вазі сирої нерозібраної сировини; безхребетних – живій вазі; водоростей, інших морських рослин – повітряно-сухий вазі. Обсяг добування молюсків (мідій, устриць) відображає як їхнє збирання на узбережжі, так і добування за допомогою приладдя (сіток) на човнах, суднах недалеко від берега, у прибережних водах або у відкритому морі.

Водні біоресурси, які були добуті та оприбутковані у звітному році, в загальних обсягах відображені незалежно від того, чи була продукція реалізована у звітному році, чи ні.

2.4. Обсяг водних біоресурсів, які були перероблені на судні без попереднього зважування, визначено шляхом перерахунку готової продукції або напівфабрикатів у живу вагу добування за встановленими технологічними нормами на кожен вид продукції або напівфабрикату.

2.5. Загальний обсяг добування водних біоресурсів відображає водні біоресурси, які добуті в усіх рибогосподарських водних об'єктах (їхніх частинах) як з метою реалізації на переробні підприємства, організаціям торгівлі тощо, так і для їхньої подальшої переробки на власному підприємстві, незалежно від мети їх подальшого використання: виробництво харчової, технічної, кормової, медичної та інших видів продукції.

2.6. У загальному обсязі добутих водних біоресурсів (у ваговому вимірі) не враховано водні біоресурси, які після вилучення (вилову) були викинуті у море чи інший рибогосподарський водний об'єкт (його частину), спожиті на борту або використані як наживка, а також обсяги риби-сирцю та конфіскатів, які отримані від сторонніх організацій на переробку, рибопосадковий матеріал (цьоголітки, однорічки, дволітки, дворічки) та декоративні (акваріумні) риби, які вирощені підприємствами, що займаються виробництвом аквакультури (рибництвом).

2.7. Графа 2 за кодом 03.00 відображає загальну вартість продукції (робіт, послуг) підприємства, яке здійснювало у звітному році рибогосподарську діяльність.

Загальна вартість добутих водних біоресурсів (графа 2 за кодом 03.00) може бути більше вартості суми окремих видів добутих водних біоресурсів за рахунок вартості наданих робіт (послуг), пов'язаних із рибальством, аквакультурою (рибництвом), переробкою тощо.

Вартість продукції (робіт, послуг) відображено в національній валюті (без урахування сум податку на додану вартість, акцизу й інших непрямих податків) за фактичними цінами, за якими її (їх) було реалізовано у звітному році, а продукції (робіт, послуг), яка не була продана, за цінами, за якими її (їх) можна було б реалізувати у звітному році (або за фактичною середньою ціною реалізації аналогічної продукції (робіт, послуг) у звітному році).

2.7.1. Загальна вартість продукції (робіт, послуг) підприємств, основною діяльністю яких є рибальство, відображає вартість реалізації риби та ракоподібних, молюсків, інших водних безхребетних, водоростей, коралів, губок, перлів тощо, вартість обсягів водних біоресурсів, які були перероблені безпосередньо на суднах, а також робіт (послуг), пов'язаних із рибальством і такою переробкою.

2.7.2. Загальна вартість продукції (робіт, послуг) підприємств, основною діяльністю яких є рибальство, не включає вартість переробки водних біоресурсів на березі, а також вартість робіт (послуг), пов'язаних із такою переробкою.

2.7.3. Загальна вартість продукції (робіт, послуг) підприємств, які займаються виробництвом аквакультури (рибництвом), відображає вартість виловленої товарної риби (включаючи переважену та пересаджену з нагульних у зимувальні водні об'єкти рибу та обсяги водних біоресурсів, які призначені для переробки на власному підприємстві); вартість вирощеного ремонтно-маточного поголів'я (самці, самки, памолодь) і рибопосадкового матеріалу (ікра, личинки, цьоголітки, однорічки, дволітки, дворічки), включаючи обсяги, які були реалізовані іншим підприємствам та організаціям для зариблення рибогосподарських водних об'єктів та/або використані для вселення у природні водні об'єкти; вартість вирощених декоративних (акваріумних) риб; вартість робіт (послуг), пов'язаних із аквакультурою (рибництвом).

2.8. Графа 1 за кодами 03.00.1101–03.005004 характеризує обсяги добутих водних біоресурсів за окремими видами згідно з переліком і кодами, наведеними у додатку 1.

Сумарний обсяг добутих водних біоресурсів за видами у графі 1 дорівнює їхньому загальному обсягу (графа 1 за кодом 03.00).

2.9. Графа 2 за кожним видом водних біоресурсів, який відображений у графі 1, характеризує вартість його реалізації, оціненої за фактичною середньою ціною реалізації риби, ракоподібних, молюсків, інших водних безхребетних, водоростей тощо у звітному році.

Вартість водних біоресурсів (їх частини), які були перероблені безпосередньо на судні або якщо продукція/частина продукції не були реалізовані у звітному році, визначено відповідно до положень пункту 2.6 цих Роз'яснень.

2.10. Загальна вартість добутих водних біоресурсів (графа 2 за кодом 03.00) може бути більше вартості суми окремих видів добутих водних біоресурсів за рахунок вартості наданих робіт (послуг), пов'язаних із рибальством, аквакультурою (рибництвом), переробкою тощо (наприклад, за умови вирощування малька при відсутності добування товарної риби). Тобто в окремих випадках за цим кодом можлива наявність показника вартості рибної продукції за відсутності обсягу її добування.

2.11. Розділ 2 характеризує добування водних біоресурсів у внутрішніх водних об'єктах (код 03.01).

2.12. Графа 1 характеризує загальний обсяг добування водних біоресурсів у внутрішніх водах, як морських (лиманах та затоках, уключаючи Сиваш), так і у

прісноводних рибогосподарських водних об'єктах та їхніх частинах (річках, озерах, водосховищах, водоймах, товарних, озерних, ставкових, садкових, басейнових господарствах тощо).

2.13. Графи 2–6 характеризують обсяги добування водних біоресурсів у прісноводних рибогосподарських водних об'єктах (їхніх частинах).

Графа 2 дорівнює сумі граф 3, 4, 5 і 6. Показник графи 2 може бути меншим показника графи 1 за рахунок добування водних біоресурсів у внутрішніх морських водах.

2.14. Графа 6 характеризує загальний обсяг вилову риби у ставках, садках, басейнах, акваріумах та інших водних об'єктах, уключаючи обсяги добування товарної аквакультури. В обсягах аквакультури враховано також рибу, яка переважена та пересаджена з нагульних водних об'єктів у зимувальні водні об'єкти, оприбуткована за бухгалтерськими документами та передана на зберігання матеріально відповідальним особам.

2.15. Розділ 3 характеризує добування водних біоресурсів у морських водах (без урахування обсягів вилову у внутрішніх морських водах) за рибогосподарськими водними об'єктами (коди 03.02, 03.03 і 03.04) у розрізі районів промислу (графи 1–5) згідно з кодами основних районів рибного промислу, наведеними у додатку 2.

2.16. Роз'яснення щодо заповнення форм № 1-риба "Добування водних біоресурсів за 20__ рік" (річна) та № 1-риба "Добування водних біоресурсів за січень - _____ 20__ року" (місячна) державного статистичного спостереження щодо рибогосподарської діяльності підприємств від 31.05.13 № 18.1-12/6 є недійсними з 01 січня 2016 року.

Заступник директора департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища Держстату
О. Сікачина

30.09.2015 № 17.4-12/16

Додаток 1
до Роз'яснень щодо заповнення форм
державного статистичного спостереження
№ 1-риба (річна) "Звіт про добування водних
біоресурсів" та № 1-риба (квартальна)
"Звіт про добування водних біоресурсів"
(пункти 2.1 і 2.8 розділу II)

Перелік видів водних біоресурсів

Код водних біоресурсів	Назва водних біоресурсів
1. Океанічні та морські риби	
1.1. Акули, скати	
03.00.1101	акули
03.00.1102	катран
03.00.1103	скат
1.2. Камбалообразні	
03.00.1201	камбала
03.00.1202	палтус
03.00.1203	язик морський
03.00.1204	риба інша
1.3. Морські окуні, морські карасі, зубатки та інші близькі до них види	
03.00.1301	барабуля
03.00.1302	бекас
03.00.1303	бельдюга
03.00.1304	льодяна риба
03.00.1305	бичок
03.00.1306	вугільна риба
03.00.1307	горбиль
03.00.1308	йорж
03.00.1309	зубатка
03.00.1310	кабан-риба
03.00.1311	карась морський
03.00.1312	кликач
03.00.1313	лікоди
03.00.1314	лящ морський
03.00.1315	мавроликус
03.00.1316	мероу
03.00.1317	нототенія
03.00.1318	окунь морський
03.00.1319	перкарина
03.00.1320	півень морський
03.00.1321	пінагор
03.00.1322	піщанка
03.00.1323	смарида
03.00.1324	соняшник
03.00.1325	терпуг
03.00.1326	тригла
03.00.1327	шипошек
03.00.1328	епігонус
03.00.1329	риба інша
1.4. Оселедцеві, анчоусові	
03.00.1401	анчоус
03.00.1402	кілька
03.00.1403	пузанок
03.00.1404	салака
03.00.1405	сардина

Код водних біоресурсів	Назва водних біоресурсів
03.00.1406	сардина івасі
03.00.1407	сардинела
03.00.1408	сардинопс
03.00.1409	оселедець
03.00.1410	хамса
03.00.1411	шпрот
03.00.1412	риба інша
1.5. Скумбрієві, шаблі та інші близькі до них види	
03.00.1501	скумбрія
03.00.1502	шабля-риба
03.00.1503	риба інша
1.6. Ставридові, кефалеві та інші близькі до них види	
03.00.1601	атерина
03.00.1602	барракуда
03.00.1603	вомер
03.00.1604	каранкс
03.00.1605	кефаль
03.00.1606	ліхія
03.00.1607	луфар
03.00.1608	піленгас
03.00.1609	сайра
03.00.1610	сарган
03.00.1611	серіола
03.00.1612	серіолела
03.00.1613	ставрида
03.00.1614	риба інша
1.7. Тріскові, мерлузові, макруруси	
03.00.1701	лемонема
03.00.1702	макруронус (гренадер)
03.00.1703	макрурус
03.00.1704	меньок
03.00.1705	мерланг
03.00.1706	мерлуза
03.00.1707	мінтай
03.00.1708	мольва
03.00.1709	навага
03.00.1710	минок морський
03.00.1711	путасу
03.00.1712	сайда
03.00.1713	сайка
03.00.1714	тріска
03.00.1715	пikша
03.00.1716	хек
03.00.1717	щука блакитна
03.00.1718	риба інша
1.8. Тунці, пеламіди	
03.00.1801	меч-риба
03.00.1802	пеламіда
03.00.1803	тунець
03.00.1804	риба інша
1.9. Інші морські риби	
03.00.1901	аріома
03.00.1902	баркус
03.00.1903	гіперогліф
03.00.1904	гладкоголов

Код водних біоресурсів	Назва водних біоресурсів
03.00.1905	губанові
03.00.1906	джакас
03.00.1907	дрепана
03.00.1908	зауріда
03.00.1909	зеленоочка
03.00.1910	капродон
03.00.1911	корифена
03.00.1912	летрин
03.00.1913	лисички
03.00.1914	лут'ян
03.00.1915	макрель
03.00.1916	марлин, парусник
03.00.1917	масляна риба
03.00.1918	міктофіди
03.00.1919	нігрита
03.00.1920	нітепери
03.00.1921	пагрус
03.00.1922	парго
03.00.1923	полінемус
03.00.1924	помадазіс
03.00.1925	помолобус
03.00.1926	пристипома
03.00.1927	солодкогуб
03.00.1928	снек
03.00.1929	сом морський
03.00.1930	спинорог
03.00.1931	умбрина
03.00.1932	дріб'язок 1-3 гр.
03.00.1933	риба інша
2. Прісноводні риби	
2.1. Коропові	
03.00.2101	амур
03.00.2102	білизна
03.00.2103	верховодка
03.00.2104	виріzub, кутум
03.00.2105	вусач
03.00.2106	в'язь
03.00.2107	головень
03.00.2108	гольян
03.00.2109	карась
03.00.2110	кінь
03.00.2111	клепець
03.00.2112	короп, сазан
03.00.2113	краснопірка
03.00.2114	лин
03.00.2115	лящ
03.00.2116	підуст
03.00.2117	пічкур
03.00.2118	плоскирка
03.00.2119	рибець, сирть
03.00.2120	синець
03.00.2121	товстолобик
03.00.2122	чехоня
03.00.2123	тараня (плітка)

03.00.2124	ялець
03.00.2125	риба інша
Продовження додатка 1	
Код водних біоресурсів	Назва водних біоресурсів
2.2. Інші види прісноводних риб	
03.00.2201	берш
03.00.2202	буфало
03.00.2203	бичок
03.00.2204	в'юн
03.00.2205	йорж
03.00.2206	змієголов
03.00.2207	мінога
03.00.2208	минок
03.00.2209	окунь
03.00.2210	сом
03.00.2211	судак
03.00.2212	щука
03.00.2213	риба інша
3. Прохідні риби	
3.1. Лососевидні	
3.1.1. Лососеві	
03.00.3111	сьомга
03.00.3112	форель
03.00.3113	горбуша
03.00.3114	кета
03.00.3115	риба інша
3.1.2. Сигові	
03.00.3121	омуль
03.00.3122	ряпушка
03.00.3123	сиг
03.00.3124	риба інша
3.1.3. Харіусові	
03.00.3131	харіус
3.2. Осетрові	
03.00.3201	білуга
03.00.3202	бестер
03.00.3203	веслоніс
03.00.3204	осетер
03.00.3205	севрюга
03.00.3206	стерлядь
03.00.3207	риба інша
3.3. Корюшковидні	
03.00.3301	корюшка
03.00.3302	мойва
03.00.3303	риба інша
3.4. Річкові вугрі	
03.00.3401	вугор річковий
3.5. Прохідні оселедці	
03.00.3501	кілька звичайна каспійська
03.00.3502	оселедець азово-чорноморський
03.00.3503	тюлька
03.00.3504	пузанок каспійський
03.00.3505	риба інша
3.6. Інші види прохідних риб	
03.00.3601	риба інша
4. Безхребетні	

4.1. Ракоподібні	
03.00.4101	раки
03.00.4102	краби
Код водних біоресурсів	Назва водних біоресурсів
03.00.4103	креветки
03.00.4104	криль
03.00.4105	інші види
4.2. Молюски	
03.00.4201	кальмари
03.00.4202	каракатиці
03.00.4203	восьминоги
03.00.4204	устриці
03.00.4205	рапана
03.00.4206	мідії
03.00.4207	інші види
4.4. Інші види безхребетних	
03.00.4401	інші види
5. ВОДОРОСТІ	
03.00.5001	водорості бурі
03.00.5002	водорості червоні
03.00.5003	трави морські
03.00.5004	водорості інші

Додаток 2
до Роз'яснень щодо заповнення форм
державного статистичного спостереження
№ 1-риба (річна) "Звіт про добування водних
біоресурсів" та № 1-риба (квартальна)
"Звіт про добування водних біоресурсів"
(пункт 2.15 розділу II)

Основні райони рибного промислу

Код району промислу	Назва району промислу
15	Азово-Чорноморський басейн
18	Арктичні моря
21	Північно-Західна Атлантика
27	Північно-Східна Атлантика
31	Центральна частина Західної Атлантики
34	Центральна частина Східної Атлантики
41	Південно-Західна Атлантика
47	Південно-Східна Атлантика
48	Атлантика, Антарктика
51	Західна частина Індійського океану
57	Східна частина Індійського океану
58	Південна й Антарктична частина Індійського океану
61	Західна частина Тихого океану
67	Північно-Східна частина Тихого океану
71	Західні центральні частині Тихого океану
77	Східні центральні частині Тихого океану
81	Південно-Західна частина Тихого океану
87	Східна частина Тихого океану
88	Тихий океан, Антарктика

ДОДАТОК 4

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується
статтею 21 Закону України "Про державну статистику"Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою
відповідальність, яка встановлена статтею 186 Кодексу України про адміністративні правопорушенняЗВІТ ПРО НАДХОДЖЕННЯ ЗЕРНОВИХ ТА ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР НА ПЕРЕРОБЛЕННЯ ТА ЗБЕРІГАННЯ
за січень— 20__ року

Податок:	Терміни подання не пізніше 4 числа місяця наступного за звітним періодом	№ 1 - зерно (місячна) ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Держстату 25.09.2015 № 219 (зі змінами)
<i>юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб, які мають власні або орендовані потужності та здійснюють перероблення чи зберігання зернових та олійних культур, за переважком визначення органом державної статистики</i> — територіальному органу Держстату		

Респондент:

Найменування: _____

Місцезнаходження (юридична адреса): _____

*(поштовий індекс, область /АР Кірово, населений пункт, вулиця /проездок, номер будинку)**№ будинку /корпус, № квартири /офісу)*

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): _____

*(поштовий індекс, область /АР Кірово, район, населений пункт, вулиця /проездок, номер будинку)**№ будинку /корпус, № квартири /офісу)*

Назва виду продукції за Нomenклатурою продукції сільськогосподарства (НПСГ)	Код	Кількість продукції у наявності на кінець звітного періоду	Кількість продукції, що надійшла з початку року – усього	З графік 2 – кількість купленої продукції	Вартість купленої продукції (без форми 1 дпн.)	Кількість продукції, яка була перероблена з початку року – усього	З графік 5 – кількість продукції, яка була перероблена на підприємстві з початку року на		
							борошно	крупя	конбіорма
А									
Культури зернові та зернобобові (білше або дорівнює сумі кодів 004, 011, 012, 015, 021, 022, 024, 025, 027)	003								
пшениця (сума кодів 800, 806)	004								
з неї тверда	800								
з неї 1 класу	806								
з неї 2 класу	807								
з неї 3 класу	808								
з неї 4 класу	809								
з неї 5 класу	810								
з неї 6 класу	811								
з неї 7 класу	812								

(затікова місяць, т)

Назва виду продукції за Номенклатурою продукції сільського господарства (НІСГ)	Код рай	Кількість продукції у наявності на кінець звітного періоду	Кількість продукції, що надійшла з початку року – усього	3 графі 2 – кількість купленої продукції	Варієтальна продукція (без <i>сортів</i> і <i>ДІІВ</i> , <i>ЗРН</i>)	Кількість продукції, яка перероблена з початку року – усього	3 графі 3 – кількість продукції, яка була перероблена на підприємстві з початку року		
							борошно	крупи	комбікорми
А	В	1	2	3	4	5	6	7	8
КУКУРУДЗА на зерно (більше або дорівнює сумі кодів 813–815)	011								
з неї 1 класу	813								
2 класу	814								
3 класу	815								
ЯЧМІНЬ (сума кодів 816, 819)	012								
з нього									
ДІВЕОБРАДІНІЙ (більше або дорівнює сумі кодів 817, 818)	816								
з нього 1 класу	817								
2 класу	818								
ТОВАРНІЙ (більше або дорівнює сумі кодів 820–822)	819								
з нього 1 класу	820								
2 класу	821								
3 класу	822								
ЖИТО (більше або дорівнює сумі кодів 823–826)	015								
з нього 1 класу	823								
2 класу	824								
3 класу	825								
4 класу	826								
овес	021								
гречка	022								
просо	024								
рис	025								
зернобобові сучені	027								
з них горох (більше або дорівнює коду 027)	082								
Боби сої	041								
Насіння ріпаку й кользи	048								
Насіння соняшнику	082								

Загальна потужність одночасного зберігання зернових і олійних культур на кінець звітного року т (997)

Місце підпису керівника (класника) та/або особи, відповідальної за достовірність наданої інформації

(ПІБ)

Телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

(ПІБ)

ДОДАТОК 5

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. заступника Голови
Державної служби статистики
України

_____ І. М. Нікітіна

"18" вересня 2015 року

РОЗ'ЯСНЕННЯ

**щодо заповнення форми державного статистичного спостереження
№ 1-зерно (місячна) "Звіт про надходження зернових та олійних
культур на перероблення та зберігання"**

I. Загальні положення

1.1. Ці Роз'яснення містять інформацію щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 1-зерно (місячна) "Звіт про надходження зернових та олійних культур на перероблення та зберігання" (далі – форма).

1.2. Показники форми включають дані станом на кінець звітної періоду та за період з початку року (наростаючим підсумком).

Значення показників форми мають формат представлення у цілих числах.

1.3. Показники форми ґрунтуються на даних документів первинного обліку:

- складських квитанціях;
- простих складських свідоцтвах;
- подвійних складських свідоцтвах;
- товарно-транспортних накладних;
- накладних (внутрігосподарського призначення) та інших первинних документів бухгалтерського обліку, що підтверджують надходження продукції на перероблення та зберігання.

II. Показники форми

2.1. Графа 1 вміщує дані про наявність у підприємства зернових та олійних культур (далі – культури) у заліковій масі, як власних, так і тих, що

знаходяться на зберіганні, на кінець звітнього періоду (включаючи обсяги залишків попередніх років та обсяги державного резерву).

2.2. Графа 2 вміщує дані про загальні надходження культур на підприємство за період з початку звітнього (календарного) року в заліковій масі, надходження яких підтверджено документами за звітний період (включаючи обсяг куплених у звітному періоді залишків минулорічних надходжень): у рахунок погашення заборгованості минулих років за отримані грошові аванси, насінневі та фуражні позички, матеріально-технічні ресурси (пально-мастильні матеріали, мінеральні добрива, техніку тощо); зберігання на загальних умовах; купівля за кошти, незалежно від джерел фінансування; надходження на промислову переробку на давальницьких умовах та власного виробництва. Дані цієї графи не включають куплену (придбану) для подальшого виробництва продукцію переробки культур.

2.3. Із даних графи 2 у графі 3 виділена кількість культур, куплених за кошти, незалежно від джерел фінансування.

2.4. Дані графи 2 можуть бути більшими або дорівнювати даним, що зазначені у графі 3.

2.5. Графа 4 вміщує дані про вартість куплених культур за цінами, що склалися у звітному періоді, з урахуванням надбавок (знижок) за їх якість. Дані цієї графи не включають податок на додану вартість, накладні, транспортні та експедиційні витрати, плату за сушку, очистку та доробку культур до базисних кондицій.

2.6. Графа 5 вміщує дані про загальний обсяг культур, перероблених підприємством на власних (орендованих) потужностях, за період з початку звітнього (календарного) року в заліковій масі.

2.7. Дані графи 5 можуть бути більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у графах 6, 7, 8, за рахунок перероблення зерна на дерть, фуражне борошно, спирт та інше.

2.8. Дані рядка 003 можуть бути більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у рядках 004, 011, 012, 015, 021, 022, 024, 025, 027.

2.9. Рядок 004 містить дані щодо суми рядків 800 і 806 включно.

2.10. Рядок 012 містить дані щодо суми рядків 816 і 819 включно.

2.11. Дані рядків 806, 011, 816, 819, 015, 027 можуть бути більшими суми їхніх складових за рахунок елітного, насінневого, несортowego зерна тощо, які окремо не виділяються.

2.11.1. Дані рядка 806 можуть бути більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у рядках з 807 по 812.

2.11.2. Дані рядка 011 можуть бути більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у рядках з 813 по 815.

2.11.3. Дані рядка 816 можуть бути більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у рядках 817 і 818.

2.11.4. Дані рядка 819 можуть бути більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у рядках з 820 по 822.

2.11.5. Дані рядка 015 можуть бути більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у рядках з 823 по 826.

2.11.6. Дані рядка 027 можуть бути більшими або дорівнювати рядку 032.

2.12. Рядок 997 вміщує дані про максимальну потужність одночасного зберігання зернових та олійних культур на кінець звітного року у спеціалізованих або пристосованих для зберігання врожаю приміщеннях, незалежно від способу, виду і типу зберігання, наявності сертифіката відповідності послуг із зберігання зерна та продуктів його переробки. До таких приміщень можуть відноситися елеватори, зерносклади, насіннесховища, споруди підлогові, засікові, силоси та інші приміщення капітального типу для зберігання зерна. Дані цього рядка не включають інформацію про непристосовані навіси та приміщення, що можуть використовуватися для тимчасового зберігання зерна.

Заступник директора департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища Держстату
Сікачина

О. В.

18.09.2015 № 17.4-12/12

ДОДАТОК 6

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується
статтею 21 Закону України "Про державну статистику"Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою
відповідальність, яка встановлена статтею 186² Кодексу України про адміністративні правопорушенняОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА,
МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

за 20__ рік

Подать:	Термін подання
фермерські господарства, малі підприємства, які здійснюють сільськогосподарську діяльність, за переліком, визначеним органом державної статистики – територіальному органу Держстату	до 28 лютого

№ 2-ферм
(річна)
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держстату
27.11.2015 № 346

Респондент: Найменування: _____
Місцезнаходження (юридична адреса): _____ <small>(поштовий індекс, область /АР Крим район, населений пункт, вулиця /проект, площа тощо, № будинку /корпусу, № квартири /офісу)</small>
Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): _____ <small>(поштовий індекс, область /АР Крим район, населений пункт, вулиця /проект, площа тощо, № будинку /корпусу, № квартири /офісу)</small>

1. ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ

	Код	Середня кількість працівників, осіб	У т.ч. жінки	Відпрацьовано людино-днів	Фонд оплати праці, гривень
A	B	1	2	3	4
Усі працівники господарства у тому числі	010				
члени фермерського господарства, малого підприємства	001				
наймані працівники	003				
з них постійні	012				

	Код	Гектарів (з одним знаком після коми)
A	B	1
Загальна площа землі для ведення господарства, включаючи орендовану, але за мінусом заної в оренду	020	
у т.ч. сільськогосподарські угіддя	021	
з них рілля	022	
Із загальної площі землі – взято в оренду	025	
у т.ч. земельні частки (паї)	026	

	Код	Гектарів (з одним знаком після коми)
A	B	1
Площа ставків, водойм (площа водного дзеркала) у т.ч. площа, яка використовується для ведення рибного господарства	028	
	029	

2. ВИТРАТИ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА І ПОСЛУГ

(гривень)

Елементи витрат	Код	Звітний рік	Елементи витрат	Код	Звітний рік
А	Б	1	А	Б	1
Витрати на оплату праці	201		паливо й енергія (вугілля, торф, дрова, газ тощо)	216	
Відрахування на соціальні заходи	205		запасні частини, ремонтні та будівельні матеріали для ремонту	222	
Матеріальні затрати – усього (сума рядків 211, 212, 213 – 217, 222) у тому числі	210		оплата послуг і робіт, що виконані сторонніми організаціями і інші матеріальні витрати	217	
насіння і посадковий матеріал	211		Амортизація	218	
корми	212		Інші операційні витрати у тому числі орендна плата за:	219	
з них покупні	230		майнові паї	220	
мінеральні добрива	213		земельні частки (паї)	235	
пальне і мастильні матеріали (нафтопродукти, газ для автомобілів і т.ін.)	214		Усього витрат (сума рядків 201, 205, 210, 218, 219)	221	
електроенергія	215				

3. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОДУКЦІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА І ПОСЛУГ

	Код	Кількість, центнерів	Чистий дохід (виручка) від реалізації, гривень	Повна собівартість продукції, гривень
А	Б	1	2	3
Продукція рослинництва – усього (сума рядків 310, 315 – 323)	318	 		
з неї				
зернові і зернобобові культури – усього (сума рядків 311 – 313) у тому числі	310			
пшениця	311			
кукурудза	312			
інші зернові культури	313			
соняшник	319			
картопля	320			
овочі	321			
цукрові буряки	315			
плодові, ягідні культури	322			
виноград	323			
інша продукція рослинництва, не названа вище	317	 		

	Код	Кількість, центнерів	Чистий дохід (виручка) від реалізації, гривень	Повна собівартість продукції, гривень
A	B	1	2	3
Продукція тваринництва – усього (сума рядків 330, 336, 340)	341	X		
з неї				
худобата птиця (в живій вазі) – усього (сума рядків 331 – 335) у тому числі	330			
велика рогата худоба	331			
свині	332			
вівці, кози	333			
птиця	334			
інші види худоби	335			
молоко	336			
інша продукція тваринництва, не названа вище	340	X		
Послуги в рослинництві і тваринництві (крім послуг ветеринарних)	035	X		
Продукція сільського господарства і послуги – усього (сума кодів 318, 341, 035)	036	X		

4. УНЕСЕННЯ ОРГАНІЧНИХ, МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРІВ ТА ОБРОБКА ХІМКАТАМИ

	Органічні добрива, тонн	Мінеральні добрива в перерахунок на 100% пожив- них речовин, центнерів	У тому числі			Отрутохімікати (інсектициди, гербіциди та інші)
			азотні N	фосфорні (вкл. фосфо- ритну муку) P ₂ O ₅	калійні K ₂ O	
A	350	351	352	353	354	355
Кількість						X
Площа, гектарів (з одним знаком після коми)			X	X	X	

Довідково. Види економічної діяльності, якими займається фермерське господарство, мале підприємство (крім сільськогосподарської)

потрібно позначити ✓

Лісове господарство та лісозаготівлі (включаючи надання допоміжних послуг у лісовому господарстві)	Код рядка	609	☐	Ремонт машин та устаткування для сільського і лісового господарства	Код рядка	604	☐
Виробництво харчових продуктів, напоїв (без готових кормів для тварин)	600	☐	Будівництво	602	☐		
Виробництво готових кормів для тварин	601	☐	Торгівля (оптова і роздрібна)	606	☐		
Оброблення деревини та виробництво виробів із деревини та корка, крім меб- лів; виробництво виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння	611	☐	Сільський зелений туризм (надання місць для тимчасового, переваж- но короткотермінового, проживання та надання готових страв та напоїв для спо- живання на місці)	610	☐		
Виробництво виробів з бетону, гіпсу та цементу	603	☐	Транспортні послуги	607	☐		
Виробництво будівельних матеріалів із глини	605	☐	Інші види економічної діяльності	699	☐		

ПОЯСНЕННЯ ДО ЗВІТУ

Місце підпису керівника (власника) та/або особи
відповідальної за достовірність наданої інформації

(ПІБ)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

(ПІБ)

ДОДАТОК 7**ЗАТВЕРДЖЕНО**Наказ Державного комітету
статистики України
12.11.2007 № 416**ЗАРЕЄСТРОВАНО**в Міністерстві юстиції України
29.11.2007 № 1327/14594**ІНСТРУКЦІЯ****щодо заповнення форми державного статистичного спостереження
№ 2-ферм "Основні показники господарської діяльності
фермерського господарства"****1. Загальні положення**

1.1. Перелік респондентів, які звітують за формою державного статистичного спостереження № 2 – ферм "Основні показники господарської діяльності фермерського господарства" (далі – форма № 2 – ферм), визначається органами державної статистики згідно з чинним законодавством та чинною статистичною методологією.

1.2. Форма № 2 – ферм подається органу державної статистики за місцезнаходженням (місцем державної реєстрації) респондента.

1.3. В адресній частині бланка форми № 2 – ферм зазначаються:

- за реквізитом "Найменування" – повне найменування фермерського господарства, яке звітує, згідно з реєстраційними даними;
- за реквізитом "Місцезнаходження (юридичної особи)" – місцезнаходження фермерського господарства за реєстраційними даними;
- за реквізитом "Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається звіт" – повна поштова адреса місця здійснення виробничої діяльності господарства, яке звітує. Якщо фермерське господарство має у своєму складі відокремлені підрозділи (філії), які територіально розташовуються в інших місцях, то за даним реквізитом вказуються поштові адреси всіх його

підрозділів.

1.4. Звіт за формою № 2 – ферм складається в цілому для господарства, уключаючи всі його відокремлені підрозділи (філії).

1.5. Фермерські господарства, які здійснюють сільськогосподарську діяльність спільно (у кооперації) з іншими господарюючими суб'єктами в галузі сільського господарства, складають звіт за формою № 2 – ферм кожний окремо в частині свого внеску у виробництво відповідно до укладених угод і витрат. Разом із звітом подаються відповідні пояснення.

1.6. Заповнення форми № 2 – ферм здійснюється на підставі даних первинного та бухгалтерського обліку, обліку з робочого часу та кількісного складу працівників, документів з обліку земель.

1.7. Дані наводяться в одиницях виміру, зазначених у бланку форми:

а) вартісні показники:

– первісна вартість основних засобів, капітальні інвестиції, кошти з державної підтримки – у тисячах гривень з одним знаком після коми;

– дохід, витрати (собівартість) – у гривнях без коми;

б) натуральні показники:

– площа – у гектарах з одним знаком після коми;

– чисельність працівників, кількість реалізованої продукції, органічних і мінеральних добрив, отрутохімікатів – у відповідних одиницях, у цілих значеннях, без коми.

У рядках і графах форми, для заповнення яких інформація відсутня, проставляється прочерк.

2. Заповнення бланка форми

2.1. Загальні показники (розділ 1)

2.1.1. У блоці показників щодо працівників у фермерському господарстві наводяться дані про середню кількість працівників, їхні витрати робочого часу та оплату праці за звітний рік.

До складу працівників фермерського господарства включаються члени фермерського господарства та наймані працівники, які працюють у ньому за трудовими договорами.

У рядку **010** наводяться дані про всіх працівників господарства. Вони є сумою даних рядків **001** і **003**.

У рядку **001** проставляються дані про членів фермерського господарства, які протягом звітного року брали участь у виробничому процесі, і час їхньої роботи становить якнайменше третину прийнятого в господарстві робочого часу. Членами фермерського господарства можуть бути подружжя, їх батьки, діти, які досягли 14-річного віку, інші члени сім'ї, родичі, які об'єдналися для спільного ведення фермерського господарства, визнають і дотримуються положень Статуту фермерського господарства. Членами фермерського господарства не можуть бути особи, які працюють у ньому за трудовим договором (контрактом).

У рядку **003** записуються дані про найманих працівників – штатних

працівників, прийнятих на роботу за сумісництвом з інших підприємств, та осіб, які працювали за цивільно-правовими договорами. До тих, хто працює за цивільно-правовими договорами, не належать фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, які виконували роботи згідно з цивільно-правовими договорами.

У рядку 012 наводиться інформація про штатних працівників, з якими укладено трудовий договір на невизначений строк або на визначений строк, що повністю охоплює звітний рік. Дані рядка 012 повинні бути меншими або дорівнювати даним рядка 003.

У графі 1 відображається середня кількість працівників за рік, яка розраховується як частка від ділення суми кількості працівників за кожний місяць роботи господарства у звітному році на 12.

При цьому слід мати на увазі, що середня кількість **найманих працівників** (рядок 003) є сумою середньооблікової кількості штатних працівників, середньої за рік кількості, прийнятих на роботу за сумісництвом з інших підприємств, і осіб, що працюють за цивільно-правовими договорами.

Середньооблікова кількість **штатних працівників** за рік обчислюється шляхом підсумовування середньооблікової кількості штатних працівників за всі місяці роботи господарства у звітному році та ділення одержаної суми на 12. При обчисленні середньооблікової кількості штатних працівників ураховуються всі категорії працівників облікового складу, крім працівників, які перебувають у відпустках у зв'язку з вагітністю та пологами або для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

Якщо фермерське господарство працювало неповний рік (сезонний характер виробництва або створене пізніше січня звітного року), середньооблікова кількість штатних працівників за рік визначається на загальних підставах, тобто в розрахунку на 12 місяців.

Середня кількість **сумісників з інших підприємств і осіб, що працюють за цивільно-правовими договорами**, за рік визначається шляхом підсумовування середньої кількості цих працівників за всі місяці роботи господарства у звітному році і ділення отриманої суми на 12.

Приклад розрахунку середньої кількості працівників фермерського господарства наведений у додатку 1.

У графі 2 відображається середня кількість жінок відповідної категорії працівників.

У графі 3 проставляються дані про кількість людино-днів, фактично відпрацьованих відповідною категорією працівників у господарстві, ураховуючи роботу у вихідні (за графіком), святкові та неробочі дні. Час, відпрацьований працівниками, які оформлені за сумісництвом у тому самому господарстві, де і основне місце роботи, ураховується в повному обсязі. У разі, якщо у фермерському господарстві облік людино-днів не ведеться, даний показник визначається розрахунково.

У графі 4 відображається сума фонду оплати праці за звітний рік, нарахованого найманим працівникам господарства (кількість яких зазначена

в графі 1) як у грошовому, так і в натуральному виразі. Вона включає суми фонду оплати праці штатних працівників, а також сумісників, осіб, які виконують роботи за цивільно-правовими договорами, та інших категорій працівників (у т.ч. звільнених), яким здійснювалися нарахування з фонду оплати праці у звітному році. У цьому рядку також відображаються суми виплат за підсумками роботи за рік, одноразових заохочень та інших виплат, нарахованих тимчасово відсутнім штатним працівникам, які перебувають у відпустках у зв'язку з вагітністю та пологами або для догляду за дитиною (крім виплат за рахунок коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням).

Суми нарахувань за час відпусток на відміну від порядку їхньої виплати у фонді оплати праці відображаються пропорційно часу, що припадає на дні відпустки у звітному періоді.

2.1.2. У блоці показників про площу наводяться дані про площу землі та площу водних об'єктів фермерського господарства.

У рядку 020 показується загальна площа землі фермерського господарства, яка використовувалася ним для ведення виробничої діяльності у звітному році. Вона складається із земельних ділянок, що належать на праві власності фермерському господарству як юридичній особі, а також земельних ділянок, що належать громадянам – членам фермерського господарства на праві приватної власності, і земельних ділянок, що використовуються фермерським господарством на умовах оренди. До загальної площі землі для ведення господарства у звітному році **не включаються ділянки фермерського господарства, здані ним в оренду іншим суб'єктам господарювання.**

У рядку 021 показується площа сільськогосподарських угідь – земельних ділянок, які систематично використовуються для сільськогосподарського виробництва. До них належать рілля, багаторічні насадження (сади, ягідники, виноградники та інші, крім посадок захисних насаджень), сінокоси, вигони та пасовища, а також перелogi. Дані рядка 021 повинні бути меншими або дорівнювати даним рядка 020.

У рядку 022 показується площа рілля. Дані рядка 022 повинні бути меншими або дорівнювати даним рядка 021.

У рядку 025 із загальної площі землі для ведення господарства у звітному році (рядок 020) показується площа землі, узята фермерським господарством в оренду, на яку є договір, оформлений і зареєстрований у встановленому порядку. Якщо таких договорів декілька, то показується сумарна площа. Дані рядка 025 повинні бути меншими даних рядка 020.

У рядку 026 показується площа земельних часток (паїв), узятих фермерським господарством в оренду в інших осіб (не членів фермерського господарства). Дані рядка 026 повинні бути меншими або дорівнювати даним рядка 025.

У рядку 028 наводиться інформація про площу водного дзеркала ставків, водойм, інших водних об'єктів фермерського господарства, які

знаходяться в його володінні або користуванні, у **рядку 029** – площа, яка використовувалася у звітному році для ведення рибного господарства. Дані рядка 029 повинні бути меншими або дорівнювати даним рядка 028.

2.1.3. У блоці показників про основні засоби і довгострокові біологічні активи фермерського господарства показується інформація про їхню вартість на кінець звітного року та суму зносу за звітний рік.

У **рядку 1030** у графі 1 наводяться дані щодо первісної вартості основних засобів, виходячи з кошторисних (розрахункових) чи фактичних витрат на їх будівництво або придбання (доставку, установлення, реєстрацію тощо). До складу основних засобів не належать довгострокові біологічні активи, що пов'язані із сільськогосподарською діяльністю. Інформація про них заноситься до відповідних рядків блоку: **за рядком 1033** – про робочу і продуктивну худобу, **за рядком 1034** – про багаторічні насадження.

Із загальної вартості основних засобів **за рядками 1031 і 1035** у графі 1 наводиться первісна (переоцінена) вартість земельних ділянок і машин та обладнання відповідно. На відміну від порядку заповнення блоку показників про площу землі для ведення господарства, у **рядку 1031** проставляється вартість лише тих земельних ділянок фермерського господарства, на які є державні акти на право власності або на право постійного користування (уключаючи земельні ділянки, здані в оренду). Вартість земельних ділянок, які господарство взяло в оренду, до рядка 1031 не включається.

2.1.4. У блоці показників про капітальні інвестиції відображаються витрати фермерського господарства за звітний рік:

- на будівництво та обладнання нових, а також на реконструкцію та розширення раніше збудованих капітальних об'єктів (корівників, свинарників, овочесховищ, ліній для виробництва соків, ковбасних виробів, сирів, фельдшерських пунктів, клубів тощо);
- на придбання машин і обладнання;
- на вирощування багаторічних насаджень і формування основного стада робочої та продуктивної худоби;
- пов'язані з правами на користування природними ресурсами, майном (право користування земельною ділянкою, будівлею тощо);
- на інші нематеріальні активи.

До складу витрат на капітальне будівництво (**рядок 1025**) уключаються витрати на будівельні і монтажні роботи всіх видів (уключаючи роботи щодо поліпшення земель), придбання обладнання для об'єктів, що будуються, та витрати на розробку проектно-кошторисної документації.

За рядком 1026 наводяться витрати на придбання машин і обладнання без здійснення будівництва, уключаючи сільськогосподарську техніку та обладнання, узяті у фінансовий лізинг.

2.2. Фінансові результати діяльності (розділ 2)

2.2.1. У рядку 030 відображається чистий дохід (виручка) фермерського господарства від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), уключаючи реалізацію продукції, виготовленої з його власної сировини на

давальницьких засадах (цукор, олія тощо).

Чистий дохід (виручка) визначається шляхом вирахування з доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) відповідних податків, зборів, знижок тощо. Дані цього рядка повинні дорівнювати даним рядка 035 форми №2 "Звіт про фінансові результати" або рядка 030 форми №2-м "Звіт про фінансові результати".

2.2.2. Із загального обсягу чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у **рядку 031** вказуються дані про обсяг чистого доходу (виручки) від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва, тобто сирих продуктів рослинництва і тваринництва без продукції переробки, навіть якщо вона вироблена на власних потужностях. У **рядку 035** наводяться дані про чистий дохід (виручку) від реалізації послуг сільськогосподарського характеру, надані фермерським господарством іншим суб'єктам господарювання. До цих послуг належать послуги, віднесені до класу 01.4 за КВЕД, а саме:

а) у галузі рослинництва:

– передпосівна підготовка полів і насіння сільськогосподарських культур; посів і садіння сільськогосподарських культур; пересаджування рису, розсаджування буряку; обприскування сільськогосподарських культур, у тому числі з повітря; обрізання плодкових дерев та винограду;

– збирання урожаю та підготування продукції до первинної реалізації: очищення, різання, сортування, сушіння, дезінфекція, покриття воском, полірування, пакування, лущення, замочування, охолодження чи пакування навалом включно з фасуванням у безкисневому середовищі; захист рослин від хвороб і шкідників; агрохімічне обслуговування;

– надання послуг сільськогосподарською технікою разом з обслуговувальним персоналом;

– насадження і облаштування, догляд і переоблаштування ландшафту;

б) у галузі тваринництва:

– утримання тварин та послуги з догляду за свійською худобою і птицею;

– послуги з обстеження стану стада, перегонки та випасу худоби, очищення та дезінфікування тваринницьких приміщень тощо;

– послуги зі стимулювання розведення худоби і птиці та зростання їхньої продуктивності; штучне запліднення тварин;

– стриження овець.

2.2.3. У **рядку 032** вказується **собівартість реалізованої продукції** (робіт, послуг), тобто виробнича собівартість продукції (робіт, послуг), яка була реалізована протягом звітного року, нерозподілених постійних загальногосподарських витрат та наднормативних виробничих витрат. Собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) визначається відповідно до Положень (стандартів) бухгалтерського обліку 9 "Запаси", 16 "Витрати".

2.2.4. У **рядку 033** наводиться сума чистого прибутку, у **рядку 034** – чистого збитку. Чистий прибуток (збиток) розраховується як алгебраїчна

сума прибутку (збитку) від звичайної діяльності та надзвичайного прибутку, надзвичайного збитку та податків з надзвичайного прибутку.

Для господарств, які ведуть простий або спрощений бухгалтерський облік, чистий прибуток (збиток) – це різниця між сумою чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і сумою всіх витрат. Сума всіх витрат збільшується на суму зменшення залишків незавершеного виробництва і готової продукції або зменшується на суму збільшення залишків незавершеного виробництва і готової продукції.

2.3. Витрати на виробництво (розділ 3)

2.3.1. У даному розділі фермерське господарство наводить дані про прямі витрати, пов'язані з його виробничою діяльністю, **за календарний рік з 1 січня до 31 грудня звітного року**. Інформація подається **в групуванні за елементами витрат**, які пов'язані з виробництвом продукції, включаючи витрати на повністю загиблі посіви сільськогосподарських культур і на окремі види тварин, що не дали тваринницької продукції протягом року.

2.3.2. У рядку **"Витрати на оплату праці"** (код 201) відображають заробітну плату за окладами, тарифами, премії, матеріальну допомогу та заохочення, гарантії, компенсаційні виплати, оплату відпусток, інші витрати на оплату праці.

2.3.3. У рядку **"Відрахування на соціальні заходи"** (код 205) відображаються відрахування до Пенсійного фонду та фондів соціального страхування, відрахування на індивідуальне страхування персоналу господарства та відрахування на інші соціальні заходи за встановленими законодавством нормами від загального розміру витрат на оплату праці.

2.3.4. У рядку **"Матеріальні затрати – усього"** (код 210) показують вартість продуктів сільського господарства і промисловості, послуг сторонніх організацій, які використані господарством на виробництво продукції (робіт, послуг), включаючи витрати на закладку і догляд за молодими багаторічними насадженнями.

У рядках **"насіння і посадковий матеріал"** (код 211), **"корми"** (код 212) показуються відповідні витрати продуктів сільського господарства незалежно від джерел їх надходження. У рядку **"з них покупні"** (код 230) відображається вартість покупних кормів.

У рядку **"мінеральні добрива"** (код 213) проставляють дані про вартість мінеральних добрив, фактично використаних у звітному році. Витрати на доставку мінеральних добрив у фермерське господарство власним транспортом, підготовку до внесення в ґрунт, вивезення їх на поля та ін. до витрат за цим рядком **не включаються**. Вони показуються за відповідними елементами витрат.

У рядку **"нафтопродукти"** (код 214) наводять вартість пального і мастильних матеріалів, які використані на виробничі потреби, **без витрат на транспортування** пально-мастильних матеріалів власним транспортом.

У рядку **"електроенергія"** (код 215) показують витрати на електроенергію, що використана на виробничі потреби, як одержану від

інших суб'єктів господарювання, так і вироблену власними електрогенераторними установками (електростанціями).

У рядку "паливо" (код 216) відображають вартість палива, витраченого на виробничі потреби в оцінці за фактичною вартістю його придбання.

У рядку "запасні частини, ремонтні та будівельні матеріали для ремонту" (код 222) проставляють дані про витрати на запасні частини для тракторів, комбайнів, автомобілів, сільськогосподарських машин, інших машин і обладнання, вартість інструментів, кольорових і чорних металів, використаних на ремонт техніки й обладнання з виробничою метою, а також витрати на будівельні матеріали, які використані на ремонт виробничих об'єктів.

У рядку "оплата послуг і робіт, що виконані сторонніми організаціями, і інші матеріальні витрати" (код 217) показують витрати на всі види промислових товарів, які використані на виробничі потреби і не відображені вище. У цьому самому рядку показують також суми оплати послуг іншим суб'єктам господарювання з поточного ремонту сільськогосподарської техніки, автомобілів, унесенню добрив, боротьби зі шкідниками рослин і хворобами тварин (уключаючи вартість використаних отрутохімікатів, біопрепаратів, медикаментів та інших засобів захисту), транспортуванню вантажів. До цього коду також включають вартість хімікатів, які використані з ветеринарно-профілактичною метою (хлорного вапна, каустичної соди, гексахлорану, мідного та залізного купоросу тощо).

У рядку "Амортизація" (код 218) показують суми нарахованої амортизації на всі види основних засобів виробничого призначення, інших необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів, які використовувались для потреб виробництва.

У рядку "Інші операційні витрати" (код 219) відображають інші прямі витрати на виробництво, які не відображені за кодами 201 – 218. До них належать витрати на підготовку кадрів масових професій, витрати на службові відрядження, орендна плата за земельні та майнові паї, витрати пов'язані з підтриманням орендованих земельних та майнових паїв у належному технічному стані, зокрема витрати на проведення поточних і капітальних ремонтів, на посіви, що повністю або частково загинули, і на тварин, які загинули, а також **суми фіксованого сільськогосподарського податку**.

До даного коду **не включаються** витрати, які належать до адміністративних витрат та витрат на збут.

За кодами 220 і 235 показують суми нарахованої плати за оренду земельних та майнових паїв.

2.4. Реалізація сільськогосподарської продукції власного виробництва (розділ 4)

2.4.1. У цьому розділі відображається інформація щодо реалізації господарством у звітному році всієї власно виробленої сільськогосподарської

продукції як юридичним особам усіх форм господарювання, включаючи установи і організації, які перебувають на балансі господарства, так і фізичним особам, включаючи як реалізацію з місця виробництва продукції, так і через систему громадського харчування господарства, через власні їдальні, буфети, лотки та магазини, фірмову торговельну мережу, на ринку, через біржі та аукціони, за договорами, бартерними угодами, а також за кордон. До цієї інформації включаються також дані про реалізацію продукції власникам земельних ділянок (паїв) у рахунок оплати за оренду земельних та майнових паїв, оплати праці працівникам, продаж продукції педагогічним працівникам і працівникам соціальної сфери, що проживають у сільській місцевості, оплати послуг з переробки давальницької сировини та ін. Сільськогосподарська продукція, передана як матеріальна допомога або благодійні внески, також включається до обсягів реалізації.

Не вважаються реалізацією й не відображаються у формі:

- операції з виділення члену господарства майнового паю у вигляді худоби або її грошового еквівалента;
- передача сільськогосподарської продукції (цукрові буряки, соняшник, зерно тощо) для переробки на давальницьких засадах;
- куплена господарством сільськогосподарська продукція для її подальшої реалізації (перепродажу);
- передача продукції в рахунок повернення довгострокових позик;
- передача продукції іншим особам на відповідальне зберігання.

2.4.2. У графі 1 за відповідними кодами наводять дані про реалізацію продукції власного виробництва як звітного року, так і попередніх років, у фізичній масі (у натуральному виразі).

За кодами 330 – 335 показують реалізацію худоби та птиці на м'ясо (без урахування постановчої ваги тварин, а також тварин, які продані біофабрикам і біокомбінатам). Реалізація племінних худоби та птиці, реалізація тварин іншим підприємствам і населенню для вирощування і відгодівлі показується в рядку "інша продукція тваринництва" (код 340) у частині чистого доходу (виручки) від реалізації та повної собівартості продукції.

2.4.3. У графі 2 "Чистий дохід (виручка) від реалізації" відображають дохід (виручку) від реалізації продукції без ПДВ, акцизного збору, інших вирахувань, дотацій і доплат. У чистий дохід (виручку) від реалізації не включається продукція, яка направлена на переробку на власних переробних потужностях або передана переробним підприємствам на давальницьких засадах. Реалізація продукції власної промислової переробки у звіті за цією формою не відображається.

За кодом 317 господарства показують реалізацію іншої продукції рослинництва, яка не зазначена вище: насіння і волокон конопель, лікарських рослин; насіння цукрових буряків, кормових коренеплодів, овочевих, баштанних культур, однорічних і багаторічних трав; посадкового матеріалу плодкових, ягідних культур і винограду, сіна, соломи, зеленої маси, силосу, сінажу, квітів усіх видів і квіткової розсади тощо.

За кодом 340 відображають реалізацію іншої продукції тваринництва, яка не зазначена за кодами 330 – 336, а саме: племінних тварин, молодняку на дорощуванні, коней, добових півників, каракульських смушків, продукції звірівництва, гною, пташиного посліду, вовни-линьки, коконів та ін.

2.4.4. У графі 3 відображають **повну собівартість** продукції, реалізованої фермерським господарством протягом звітного року, яка складається з її виробничої собівартості, нерозподілених постійних загальновиробничих та наднормативних виробничих витрат, а також адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних і фінансових витрат, які цілком обґрунтовано можна віднести на виробництво і реалізацію власно виробленої сільськогосподарської продукції, тобто повні витрати на виробництво реалізованої продукції. При розрахунку цього показника слід керуватися такими положеннями:

а) виробничу собівартість певного виду продукції складають витрати фермерського господарства, пов'язані безпосередньо з його виробництвом, тобто прямі витрати на виробництво і загальновиробничі витрати, віднесені на нього. До виробничої собівартості сільськогосподарської продукції **не включаються** витрати на незавершене виробництво в рослинництві і тваринництві, посіви, які повністю або частково загинули, витрати з утримання сільськогосподарських тварин, від яких не отримано тваринницької продукції;

б) операційні і фінансові витрати, які можна віднести прямо на певний вид сільськогосподарської продукції (витрати на відсотки за кредити, відсотки та винагороди за фінансову оренду, витрати на збут та ін.), включаються безпосередньо до його повної собівартості. Дані про витрати, які неможливо віднести на певну продукцію прямо, розподіляються за видами продукції пропорційно їхній виробничій собівартості.

Не включаються до повної собівартості реалізованої продукції:

- собівартість реалізованих виробничих запасів;
- понаднормативні витрати від знецінення запасів;
- втрати, пов'язані з крадіжками тощо;
- суми списаних сумнівних боргів;
- нараховані резерви сумнівних боргів;
- визнані економічні санкції;
- втрати від участі в капіталі.

в) для формування повної собівартості за видами сільськогосподарської продукції складається розрахунок повної собівартості реалізованої продукції за схемою таблиць, наведених у додатку 2.

2.4.5. Таблиці **дodatка 2** складаються в такому порядку:

а) таблиця 1 "Розподіл інших витрат для формування повної собівартості за видами реалізованої сільськогосподарської продукції" призначена для визначення обсягу витрат звичайної діяльності фермерського господарства, які справедливо співвідносяться з виробництвом і реалізацією продукції, але не включені до її виробничої собівартості, і які неможливо прямо віднести на певний вид продукції. Витрати, які можна віднести прямо

на певний вид продукції, вносяться безпосередньо до графи 3 таблиці 2 додатка 2.

Витрати для формування повної собівартості продукції рослинництва і тваринництва (рядок 3, графи 2 і 3) отримуються, виходячи з частки собівартості проданої у звітному році рослинницької і тваринницької продукції в загальній собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) усіх видів діяльності господарства (показник з кодом 032 форми), як добуток від множення відповідної частки (рядок 2, графи 2 і 3) на загальну суму витрат у господарстві, які цілком обґрунтовано можна віднести на виробництво і реалізацію власно виробленої сільськогосподарської продукції, але неможливо прямо віднести на певний вид продукції.

б) у таблиці 2 "Визначення повної собівартості за видами реалізованої сільськогосподарської продукції" здійснюється розподіл визначених у таблиці 1 сум витрат для формування повної собівартості за видами сільськогосподарської продукції і отримуються загальні обсяги повної собівартості для кожного з них.

Для цього спочатку розраховується частка виробничої собівартості окремого виду продукції в загальній виробничій собівартості відповідно продукції рослинництва або продукції тваринництва (графа 2). Розрахунок частки для зернових і зернобобових культур (коди 311 – 313), худоби та птиці (коди 331 – 335) робиться у два етапи:

– розраховується частка виробничої собівартості зернових і зернобобових (код 310) у виробничій собівартості продукції рослинництва – усього (код 318) і частка виробничої собівартості худоби та птиці (код 330) у виробничій собівартості продукції тваринництва – усього (код 341);

– розраховується частка виробничої собівартості пшениці, кукурудзи, інших зернових культур у загальній позиції за кодом 310 і частка виробничої собівартості реалізованих великої рогатої худоби, свиней, овець і кіз, птиці, інших видів худоби в загальній позиції за кодом 330.

Потім для кожного виду сільськогосподарської продукції розраховується сума витрат, які не можна було прямо віднести на певну продукцію (графа 4), як добуток від множення частки виробничої собівартості кожного виду продукції за графою 2 відповідно на загальну суму витрат для формування повної собівартості, визначену в таблиці 1. Для групи зернових і зернобобових культур, і групи худоби та птиці спочатку здійснюється розрахунок для загальних позицій (коди 310, 330), а потім його результат розподіляється за видами продукції. При цьому сума даних за кодами 311 – 313 повинна дорівнювати даним за кодом 310, сума даних за кодами 310, 315 – 323 – даним за кодом 318, сума даних за кодами 331 – 335 – даним за кодом 330 і сума даних за кодами 330, 336, 340 – даним за кодом 341. Якщо в результаті розрахунків через округлення чисел отримана різниця між головною позицією і сумою позицій, що її складають, то вона відноситься відповідно на позиції "інші зернові та зернобобові", "інша продукція рослинництва", "інші види худоби", "інша продукція тваринництва".

Повна собівартість реалізованої продукції (графа 5) визначається як сума даних про їхню виробничу собівартість (графа 1), інших витрат звичайної діяльності, що можна прямо віднести на конкретний вид продукції або послуги (графа 3), й інших витрат звичайної діяльності, що розподіляються за часткою (графа 4).

Підсумки проведеного розрахунку повної собівартості реалізованої продукції заносяться за відповідними позиціями до графі 3 форми.

Приклад розрахунку повної собівартості реалізованої продукції для фермерського господарства наведений у додатку 3.

2.5. Унесення органічних, мінеральних добрив та обробка хімікатами (розділ 5)

2.5.1. У рядку "Кількість" показується кількість мінеральних і органічних добрив, унесених під урожай звітного року, незалежно від часу їх внесення: під пар і зяб у минулому році, а також перед сівбою, під час сівби та у вигляді підживлення у звітному році і восени минулого року. У графі 350 проставляються дані про кількість органічних добрив: гною, різних компостів, органо-мінеральних сумішей, пташиного посліду тощо, у графах 352, 353, 354 – відповідно загальна кількість азотних, фосфорних і калійних добрив, унесених під урожай звітного року, у перерахунку на 100% поживних речовин.

2.5.2. У рядку "Площа" показується фактично удобрена площа органічними і мінеральними добривами та оброблена хімікатами.

Наприклад, у господарстві посаджено 10 га картоплі. Під урожай звітного року мінеральні добрива вносились восени минулого року і навесні та влітку звітного року на площі 6 га двічі, на площі 3 га – один раз, а на площі 1 га не вносились зовсім. У такому разі удобрена площа складає 9 га.

2.5.3. Інформація про внесення мінеральних та органічних добрив **під урожай майбутнього року** у формі за звітний рік не відображається.

2.6. Державна підтримка сільського господарства (розділ 6)

2.6.1. У розділі наводяться дані про отримані фермерським господарством кошти на підтримку та розвиток **сільськогосподарського виробництва** за рахунок бюджетних дотацій і податку на додану вартість за всіма видами (напрямами) державної підтримки. До цих даних включаються суми, які фактично надійшли на рахунки фермерського господарства протягом звітного року. Суми нарахованих, але не отриманих господарством у звітному році коштів, у формі не відображаються. Не відображається у формі також інформація про кошти, надані як допомога новоствореним фермерським господарствам у період становлення.

2.6.2. При заповненні цього розділу слід керуватися тим, що сума даних за кодами 401 – 404 (графа 1) повинна дорівнювати даним за кодом 400.

2.7. Види економічної діяльності, якими займається фермерське господарство, крім сільськогосподарської (довідково)

У даному розділі подається інформація про діяльність, яку здійснює фермерське господарство, крім своєї основної діяльності. Для цього знаком "✓" відмічаються ті види діяльності з перелічених у розділі, якими займається господарство.

3. Прикінцеві положення

3.1. Заповнена форма перевіряється на арифметичні та логічні ув'язки, зазначені в бланку форми і цій Інструкції. За наявності невідповідностей, викликаних об'єктивними чинниками, фермерське господарство разом із звітом подає відповідні пояснення щодо них.

3.2. На бланку форми обов'язково вказуються прізвище, ім'я, по батькові виконавця, контактні номери телефону, факсу і адреса електронної пошти (за наявності).

3.3. Звіт підписує керівник (власник) господарства, який несе відповідальність згідно з чинним законодавством.

Директор департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища

О.М.Прокопенко

Додаток 1

до підpunkту 2.1.1 Інструкції щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 2-ферм "Основні показники господарської діяльності фермерського господарства"

**Приклад розрахунку
середньої кількості працівників фермерського господарства**

Фермерське господарство Н. складається з 5 членів, з яких 2 не беруть участі у виробничому процесі через похилий вік. Крім того, у звітному році у фермерському господарстві за трудовими угодами (контрактами) працювали 3 наймані особи (штатні працівники): 2 – на постійній основі й 1 – на період збору врожаю. Із 2 постійних працівників – 1 молода жінка, яка 10 вересня звітного року пішла у відпустку у зв'язку з вагітністю та пологами. Крім того, у господарстві протягом року працювала 1 особа, прийнята на роботу за сумісництвом з іншого підприємства.

Середня кількість працівників у фермерському господарстві розраховується таким чином:

(осіб)

	Усі працівники господарства	У тому числі				
		члени господарства, що працюють	наймані	з них		
				штатні		зовнішні сумісники
				постійні	сезонні	
A	1=2+3	2	3=4+5+6	4	5	6
Січень	6	3	3	2		1
Лютий	6	3	3	2		1
Березень	6	3	3	2		1
Квітень	6	3	3	2		1
Травень	6	3	3	2		1
Червень	7	3	4	2	1	1
Липень	7	3	4	2	1	1
Серпень	7	3	4	2	1	1
Вересень	6	3	3	1 ¹	1	1
Жовтень	6	3	3	1	1	1
Листопад	5	3	2	1		1
Грудень	5	3	2	1		1
Усього середня кількість працівників у господарстві за рік	6 [73:12=6,1]	3 [36:12=3]	3 [37:12= =3,1]	2 [20:12= =1,7]	0 [5:12= =0,4]	1 [12:12=1]

¹ Середньооблікова кількість постійних штатних працівників розрахована, виходячи з того, що у вересні 30 календарних днів, 1 особа працювала повний місяць, а 1 особа – молода жінка – тільки 9 днів, тобто $(1 \times 30 + 1 \times 9) : 30 = 39 : 30 = 1,3$.

Додаток 2

до підpunkту 2.4.5 Інструкції щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 2-ферм "Основні показники господарської діяльності фермерського господарства"

**РОЗРАХУНОК ПОВНОЇ СОБІВАРТОСТІ
РЕАЛІЗОВАНОЇ ПРОДУКЦІЇ
за _____ рік**

Таблиця 1. Розподіл інших витрат для формування повної собівартості за видами реалізованої сільськогосподарської продукції¹

(грн.)

	Рядок	Усього по господарству	У тому числі	
			рослинництво	тваринництво
А	В	1	2	3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг).	1	<i>ф.2-ферм, код 032</i>	<i>облік доходів і витрат</i>	<i>облік доходів і витрат</i>
Частка в собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг).	2	1	<i>ряд.1, гр.2/ ряд.1, гр.1</i>	<i>ряд.1, гр.3/ ряд.1, гр.1</i>
Інші витрати звичайної діяльності для формування повної собівартості продукції сільського господарства, крім тих, які можна прямо віднести на певний вид продукції (нерозподілені постійні загальновиробничі та наднормативні виробничі витрати, адміністративні витрати, витрати на збут, витрати на сплату фіксованого сільськогосподарського податку, витрати на відсотки та винагороди по фінансовій оренді (лізингу), відсотки за користування кредитами виробничого призначення, інші витрати, які можна справедливо співвіднести з виробництвом і реалізацією продукції)	3	<i>облік доходів і витрат</i>	<i>ряд.3, гр.1× ряд.2, гр.2</i>	<i>ряд.3, гр.1× ряд.2, гр.3</i>

¹ У клітинках таблиці наведено посилання на джерело даних або алгоритм визначення показника.

Таблиця 2. Визначення повної собівартості за видами реалізованої сільськогосподарської продукції¹

А	Код рядка	Виробнича собівартість, грн. облік доходів і витрат	Частка у виробничій собівартості відповідно галузі за даними гр.1	Інші витрати, які включаються до повної собівартості, грн.		Повна собівартість продукції, грн. 5=1+3+4
				що можна прямо віднести на вид продукції	що розподіляються за часткою	
В	1	2	3	4	5=1+3+4	
Продукція рослинництва – усього (сума кодів 310, 315–323)	318		1		<i>таб.1, ряд.3, гр.2</i>	
з неї						
зернові та зернобобові культури – усього, у тому числі	310		<i>ряд.310 ряд.318</i>		<i>ряд.318 × ряд.310, гр.2</i>	
пшениця	311		<i>ряд.311/ ряд.310</i>		<i>ряд.310 × ряд.311, гр.2</i>	
кукурудза	312		<i>ряд.312/ ряд.310</i>		<i>ряд.310 × ряд.312, гр.2</i>	
інші зернові культури	313		<i>ряд.313/ ряд.310</i>		<i>ряд.310 × ряд.313, гр.2</i>	
соняшник	319		<i>ряд.319/ ряд.318</i>		<i>ряд.318 × ряд.319, гр.2</i>	
картопля	320		<i>ряд.320/ ряд.318</i>		<i>ряд.318 × ряд.320, гр.2</i>	
овочі	321		<i>ряд.321/ ряд.318</i>		<i>ряд.318 × ряд.321, гр.2</i>	
цукрові буряки	315		<i>ряд.315/ ряд.318</i>		<i>ряд.318 × ряд.315, гр.2</i>	
плодові, ягідні культури	322		<i>ряд.322/ ряд.318</i>		<i>ряд.318 × ряд.322, гр.2</i>	

Продовження додатка 2

А	Код рядка	Виробнича собівартість, грн. облік доходів і витрат	Частка у виробничій собівартості відповідної галузі за даними гр.1	Інші витрати, які включаються до повної собівартості, грн.		Повна собівартість продукції, грн. 5=1+3+4
				що можна прямо віднести на вид продукції	що розподіляються за часткою	
В	1	2	3	4		
виноград	323	ряд.323/ ряд.318		ряд.318 × ряд.323, гр.2		
інша продукція рослинництва	317	ряд.317/ ряд.318		ряд.318 × ряд.317, гр.2		
Продукція тваринництва – усього (сума кодів 330, 336, 340), у тому числі	341	1		таб.1, ряд.3, гр.3		
худоба та птиця (у живій вазі) – усього, у тому числі	330	ряд.330/ ряд.341		ряд.341 × ряд.330, гр.2		
велика рогата худоба	331	ряд.331/ ряд.330		ряд.330 × ряд.331, гр.2		
свині	332	ряд.332/ ряд.330		ряд.330 × ряд.332, гр.2		
вівці, кози	333	ряд.333/ ряд.330		ряд.330 × ряд.333, гр.2		
птиця	334	ряд.334/ ряд.330		ряд.330 × ряд.334, гр.2		
інші види худоби	335	ряд.335/ ряд.330		ряд.330 × ряд.335, гр.2		
молоко	336	ряд.336/ ряд.341		ряд.341 × ряд.336, гр.2		
інша продукція тваринництва	340	ряд.340/ ряд.341		ряд.341 × ряд.340, гр.2		

¹ У клітинках таблиці наведено посилання на джерело даних або алгоритм визначення показника.

Додаток 3

до підпункту 2.4.5 Інструкції щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 2-ферм "Основні показники господарської діяльності фермерського господарства"

Приклад

розрахунку повної собівартості реалізованої продукції для фермерського господарства

Фермерське господарство Н. займається вирощуванням сільськогосподарських культур і тварин, а також зеленим туризмом.

1. Формування інших витрат у цілому по фермерському господарству.

Книга обліку доходів та витрат
за _____ 2007р.

фермерського господарства _____

(грн.)

№ з/п	Дата	Номер банківського або касового документа тощо	Зміст запису	Витрати за елементами	Інші витрати	Загальна сума витрат
14	15	16	17	18-21	22	24
1	Витрати на службові відрядження	—	800	800
2	Винагороди за професійні послуги (юридичні, аудиторські)	—	500	500
3	Витрати на зв'язок (поштові, телеграфні, телефонні, телекс, факс, інтернет)	—	200	200
4	Плата за розрахунково-касове обслуговування та інші послуги банків	—	150	150
5	Витрати пакувальних матеріалів для пакування готової продукції	—	120	120
6	Витрати на ремонт тари	—	80	80
7	Витрати на відсотки за короткотерміновим кредитом на придбання елітного насіння пшениці під урожай звітного року	—	180	180
Усього на 31.12.2007				—	2030	2030
у тому числі без витрат за короткотерміновим кредитом на придбання елітного насіння				—	1850	1850

2. Заповнення таблиці 1 додатка 2 "Розподіл інших витрат для формування повної собівартості за видами реалізованої сільськогосподарської продукції"

(грн.)

	Рядок	Усього по господарству	У тому числі	
			рослинництво	тваринництво
A	B	1	2	3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг).	1	<i>ф.2-ферм, код 032</i> 3000	<i>облік доходів і витрат</i> 2000	<i>облік доходів і витрат</i> 500
Частка в собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг).	2	1	<i>ряд.1, гр.2/ ряд.1, гр.1</i> 0,67	<i>ряд.1, гр.3/ ряд.1, гр.1</i> 0,17
Інші витрати звичайної діяльності для формування повної собівартості продукції сільського господарства, крім тих, які можна прямо віднести на певний вид продукції (нерозподілені постійні загальновиробничі та наднормативні виробничі витрати, адміністративні витрати, витрати на збут, витрати на сплату фіксованого сільськогосподарського податку, витрати на відсотки та винагороди по фінансовій оренді (лізингу), відсотки за користування кредитами виробничого призначення, інші витрати, які можна справедливо співвіднести з виробництвом і реалізацією продукції)	3	<i>облік доходів і витрат</i> 1850	<i>ряд.3, гр.1 × ряд.2, гр.2</i> 1240[1850× 0,67]	<i>ряд.3, гр.1 × ряд.2, гр.3</i> 315 [1850×0,17]

3. Заповнення таблиці 2 додатка 2 "Визначення повної собівартості за видами реалізованої сільськогосподарської продукції"

	Код рядка	Виробнича собівартість, грн. <i>облік доходів і витрат</i>	Частка у виробничій собівартості відповідно ї галузі за даними <i>гр. 1</i>	Інші витрати, які включаються до повної собівартості, грн.		Повна собівартість продукції, грн.
				що можна прямо віднести на вид продукції	що розподіля ються за часткою	
A	B	1	2	3	4	5=1+3+4
Продукція рослинництва – усього (сума кодів 310, 315– 323) з неї	318	2000	1	180	1240	3420
зернові та зернобобові культури – усього, у тому числі	310	1000	0,5 [1000: 2000]	180	620 [1240 × 0,5]	1800
пшениця	311	800	0,8 [800:1000]	180 (відсотки за кредит)	496 [620×0,8]	1476
кукурудза	312	200	0,2 [200:1000]		124 [620×0,2]	324
інші зернові культури	313					
соняшник	319	500	0,25 [500:2000]		3310 [1240×0,25]	810
картопля	320	250	0,125 [250:2000]		155 [1240× 0,125]	405
овочі	321					
цукрові буряки	315					
плодові, ягідні культури	322	250	0,125 [250:2000]		155 [1240× 0,125]	405
виноград	323					

А	Код рядка	Виробнича собівартість, грн. <i>облік доходів і витрат</i>	Частка у виробничій собівартості відповідної галузі за даними <i>гр.1</i>	Інші витрати, які включаються до повної собівартості, грн.		Повна собівартість продукції, грн.
				що можна прямо віднести на вид продукції	що розподіляються за часткою	
В	1	2	3	4	5=1+3+4	
інша продукція рослинництва	317					
Продукція тваринництва – усього (сума кодів 330, 336, 340),	341	500	1		315	815
у тому числі худоба та птиця (у живій вазі) – усього,	330	500	1,0 [500:500]		315 [370×1,0]	815
у тому числі велика рогата худоба	331					
свині	332	500	1,0 [500:500]		315 [370×1,0]	815
вівці, кози	333					
птиця	334					
інші види худоби	335					
молоко	336					
інша продукція тваринництва	340					

ДОДАТОК 8

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник Голови
Держстату України

Н.С.Власенко

"30" листопада 2012 р.

РОЗ'ЯСНЕННЯ**щодо заповнення окремих показників
форми державного статистичного спостереження № 2-ферм
"Основні показники господарської діяльності
фермерського господарства, малого підприємства
у сільському господарстві"**

Поняття та визначення, викладені в роз'ясненнях, передбачені Інструкцією щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 2-ферм "Основні показники господарської діяльності фермерського господарства", затвердженою наказом Державного комітету статистики України від 12.11.2007 № 416, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 29.11.2007 за № 1327/14594. Ці роз'яснення містять інформацію щодо окремих показників та змісту форми № 2-ферм.

1. Розділ 2 "Витрати на виробництво продукції сільського господарства і послуг" містить показники витрат на виробництво продукції лише сільського господарства та послуг, наданих у рослинництві і тваринництві (крім ветеринарних).

1.1. Рядок **"пальне і мастильні матеріали" (код 214)** відображає інформацію щодо вартості пального (нафтопродуктів, газу для автомобілів) і мастильних матеріалів, які використані на виробничі потреби.

1.2. Рядок **"паливо й енергія" (код 216)** відображає фактичну вартість придбання палива й енергії всіх видів, які використані на технологічні та інші операційні цілі, в тому числі на вироблення з палива тепло- та електроенергії, що спожиті в операційній діяльності.

2. Розділ 3 "Реалізація продукції сільського господарства і послуг" містить показники реалізації сільськогосподарської продукції лише власного виробництва та послуг, наданих у рослинництві і тваринництві (крім ветеринарних).

2.1. Рядок **"інша продукція рослинництва, не названа вище" (код 317)** відображає інформацію про реалізацію продукції рослинництва, не зазначену у формі, – волокна конопель, лікарські рослини, сіно, солома, зелена маса, гриби, квіти усіх видів тощо, а також продукції, призначеної для відтворення рослин – насіння і посадковий матеріал усіх видів сільськогосподарських культур, включаючи зерно на насіння.

2.2. Рядок **"інша продукція тваринництва, не названа вище" (код 340)** містить інформацію щодо реалізації продукції тваринництва – продукції

розведення тварин сільськогосподарського призначення, не названу у формі: продукції розведення племінних сільськогосподарських тварин, молодняку сільськогосподарських тварин до моменту відлучення його від маток, добових півників, молока, надоеного від корів м'ясного напрямку, продукції, призначеної для відтворення сільськогосподарських тварин, у тому числі яєць на інкубацію тощо. Показник не містить інформації щодо реалізації продукції рибництва.

2.3. Інформація рядка **"Послуги в рослинництві і тваринництві (крім послуг ветеринарних)" (код 035)** відображає дані щодо чистого доходу (виручки) від реалізації послуг у рослинництві і тваринництві (крім послуг ветеринарних), наданих фермерським господарством, малим підприємством іншим суб'єктам господарювання. До цих послуг належать послуги, віднесені до класу 01.6 "Допоміжна діяльність у сільському господарстві та після урожайна діяльність" за КВЕД-2010, а саме:

передпосівна підготовка полів і насіння сільськогосподарських культур; посів і садіння сільськогосподарських культур; пересаджування рису, розсаджування буряку; обприскування сільськогосподарських культур, у тому числі з повітря; обрізання плодових дерев та винограду; збирання урожаю та підготування продукції до первинної реалізації: очищення, різання, сортування, сушіння, дезінфекція, покриття воском, полірування, пакування, лущення, замочування, охолодження чи пакування навалом включно з фасуванням у безкисневому середовищі; захист рослин від хвороб і шкідників; агрохімічне обслуговування;

надання послуг сільськогосподарською технікою разом з обслуговуючим персоналом;

утримання тварин та послуги з догляду за свійською худобою і птицею; послуги з обстеження стану стада, перегонки та випасу худоби, очищення та дезінфікування тваринницьких приміщень тощо; послуги зі стимулювання розведення худоби і птиці та зростання їхньої продуктивності; штучне запліднення тварин; стриження овець."

2.4. Рядок **"Продукція сільського господарства і послуги – всього" (код 036)** містить інформацію про обсяг чистого доходу (виручки) від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва, тобто сирих продуктів рослинництва і тваринництва без продукції переробки, навіть якщо вона вироблена на власних потужностях, та від послуг, зазначених у рядку 035.

3. **Розділ 5 "Державна підтримка сільського господарства"** відображає дані про отримані фермерським господарством, малим підприємством кошти на підтримку та розвиток сільськогосподарського виробництва за рахунок бюджетних дотацій і податку на додану вартість, уключаючи суми податку на додану вартість, які залишаються у розпорядженні господарства, підприємства згідно з чинним законодавством, за всіма видами (напрямами) державної підтримки. Ці дані відображають суми коштів, які фактично надійшли на рахунки фермерського господарства, малого підприємства протягом звітного року, за виключенням сум коштів, нарахованих, але не отриманих господарством, підприємством у звітному році, а також за виключенням інформації про кошти, надані як допомога новоствореним фермерським господарствам у період становлення.

4. Макети таблиць, наведені нижче, містять посилання на джерело даних або алгоритм визначення показника для розрахунку повної собівартості реалізованої продукції та послуг.

Таблиця 1. Розподіл інших витрат для формування повної собівартості за видами реалізованої сільськогосподарської продукції та послуг.

(грн.)

А	Рядок	Усього по господарству	У тому числі		
			рослинництво	тваринництво	послуги в сільському господарстві
	В	1	2	3	4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1	<i>ф. № 2, код 040, гр.3, або рахунок бухгалтерського обліку 23</i>	<i>облік доходів і витрат</i>	<i>облік доходів і витрат</i>	<i>облік доходів і витрат</i>
Частка в собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2	<i>1</i>	<i>ряд.1, гр.2/ ряд.1, гр.1</i>	<i>ряд.1, гр.3/ ряд.1, гр.1</i>	<i>ряд.1, гр.4/ ряд.1, гр.1</i>
Інші витрати звичайної діяльності для формування повної собівартості продукції сільського господарства, крім тих, які можна прямо віднести на певний вид продукції <i>(нерозподілені постійні загальновиробничі та наднормативні виробничі витрати, адміністративні витрати, витрати на збут, витрати на сплату фіксованого сільськогосподарського податку, витрати на відсотки та винагороди по фінансовій оренді (лізингу), відсотки за користування кредитами виробничого призначення, інші витрати, які можна справедливо співвіднести з виробництвом і реалізацією продукції)</i>	3	<i>облік доходів і витрат</i>	<i>ряд.3, гр.1 × ряд.2, гр.2</i>	<i>ряд.3, гр.1 × ряд.2, гр.3</i>	<i>ряд.3, гр.1 × ряд.2, гр.4</i>

Таблиця 2. Визначення повної собівартості за видами реалізованої сільськогосподарської продукції та послуг

А	Код рядка	Виробнича собівартість, грн. <i>облік доходів і витрат</i>	Частка у виробничій собівартості відповідної галузі за даними <i>гр.1</i>	Інші витрати, які включаються до повної собівартості, грн.		Повна собівартість продукції, грн. <i>5=1+3+4</i>
				що можна прямо віднести на вид продукції, послуги	що розподіляються за часткою	
	В	1	2	3	4	5
Продукція рослинництва – усього (сума кодів 310,315–323) з неї	318		<i>1</i>		<i>таб.1, ряд.3, гр.1</i>	
зернові та зернобобові культури – усього у тому числі	310		<i>ряд.310/ ряд.318</i>		<i>ряд.318 × ряд.310, гр.2</i>	
пшениця	311		<i>ряд.311/ ряд.310</i>		<i>ряд.310 × ряд.311, гр.2</i>	

	Код рядка	Виробнича собівартість, грн. <i>облік доходів і витрат</i>	Частка у виробничій собівартості відповідної галузі за даними <i>зр.1</i>	Інші витрати, які включаються до повної собівартості, грн. що можна прямо віднести на вид продукції, послуги	що розподіляються за часткою	Повна собівартість продукції, грн. 5=1+3+4
A	B	1	2	3	4	5=1+3+4
кукурудза	312		<i>рад.312/ рад.310</i>		<i>рад.310 × рад.312, зр.2</i>	
інші зернові культури	313		<i>рад.313/ рад.310</i>		<i>рад.310 × рад.313, зр.2</i>	
соняшник	319		<i>рад.319/ рад.318</i>		<i>рад.318 × рад.319, зр.2</i>	
картопля	320		<i>рад.320/ рад.318</i>		<i>рад.318 × рад.320, зр.2</i>	
овочі	321		<i>рад.321/ рад.318</i>		<i>рад.318 × рад.321, зр.2</i>	
цукрові буряки	315		<i>рад.315/ рад.318</i>		<i>рад.318 × рад.315, зр.2</i>	
плодові, ягідні культури	322		<i>рад.322/ рад.318</i>		<i>рад.318 × рад.322, зр.2</i>	
виноград	323		<i>рад.323/ рад.318</i>		<i>рад.318 × рад.323, зр.2</i>	
інша продукція рослинництва, не названа вище	317		<i>рад.317/ рад.318</i>		<i>рад.318 × рад.317, зр.2</i>	
Продукція тваринництва – усього (сума кодів 330,336,340) з неї	341		1		<i>таб.1, рад.3, зр.3</i>	
худоба та птиця (у живій вазі) усього	330		<i>рад.330/ рад.341</i>		<i>рад.341 × рад.330, зр.2</i>	
у тому числі велика рогата худоба	331		<i>рад.331/ рад.330</i>		<i>рад.330 × рад.331, зр.2</i>	
свині	332		<i>рад.332/ рад.330</i>		<i>рад.330 × рад.332, зр.2</i>	
вівці, кози	333		<i>рад.333/ рад.330</i>		<i>рад.330 × рад.333, зр.2</i>	
птиця	334		<i>рад.334/ рад.330</i>		<i>рад.330 × рад.334, зр.2</i>	
інші види худоби	335		<i>рад.335/ рад.330</i>		<i>рад.330 × рад.335, зр.2</i>	
молоко	336		<i>рад.336/ рад.341</i>		<i>рад.341 × рад.336, зр.2</i>	
інша продукція тваринництва, не названа вище	340		<i>рад.340/ рад.341</i>		<i>рад.341 × рад.340, зр.2</i>	
Послуги в рослинництві і тваринництві (крім послуг ветеринарних)	035		1		<i>таб.1, рад.3, зр.4</i>	
Продукція сільського господарства і послуги – всього (сума кодів 318, 341, 035)	036		×			

Директор департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища

О.М.Прокопенко

30.11.2012 №18/1-12/26

ДОДАТОК 9

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується
статтею 21 Закону України "Про державну статистику"Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою
відповідальність, яка встановлена статтею 186¹ Кодексу України про адміністративні правопорушенняПОСІВНІ ПЛОЩІ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР
під урожай 20__ року

Подають:	Термін подання
юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб, які здійснюють сільськогосподарську діяльність – територіальному органу Держстату	на 5-й день після закінчення сівби ярих культур, але не пізніше 2 червня

№ 4-сг
(річна)
ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ Держстату України
02.07.2014 № 206 (зі змінами)

Респондент:

Найменування: _____

Місцезнаходження (юридична адреса): _____
(поштовий індекс, область /АР.Крим район, населений пункт, вулиця /проєзлок, площа тощо, № будинку /корпусу, № квартири /офісу)

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): _____
(поштовий індекс, область /АР.Крим район, населений пункт, вулиця /проєзлок, площа тощо,
 № будинку /корпусу, № квартири /офісу)

Код рядка	Назва сільськогосподарської культури	Площа, га (до 0,00)	Код рядка	Назва сільськогосподарської культури	Площа, га (до 0,00)
А	Б	І	А	Б	І
1. ЗЕРНОВІ ТА ЗЕРНОБОБОВІ КУЛЬТУРИ					
001	Посіяно озимих культур на зерно та зелений корм восени минулого року – всього (сума рядків з 002 до 005; сума рядків 006, 016, 117, 024)		015	кормові культури	
002	у тому числі пшениця		016	Збереглося озимих до кінця сівби ярих культур – усього (сума рядків 017, 021)	
003	жито		017	у тому числі на зерно (сума рядків з 018 до 020)	
004	ячмінь		018	у тому числі пшениця	
005	ріпак		019	жито	
006	Зник повністю загинуло до закінчення сівби ярих (сума рядків з 007 до 010)		020	ячмінь	
007	у тому числі пшениця		021	на зелений корм, силос, для одержання гранул і брикетів та випас, на яких не проводився посів ярих культур – усього (сума рядків 022 і 023; сума рядків 305 і 314)	
008	жито		022	у тому числі на силос (дорівнює рядку 305)	
009	ячмінь		023	на зелений корм, для одержання гранул і брикетів та випас	
010	ріпак		024	Площа озимих, на якій посіяно (підсіяно) ярі культури	
011	Посіяно ярих культур на зяблених озимих – усього (сума рядків з 012 до 015)				
012	у тому числі зернові культури				
013	технічні культури				
014	картопля та овоче-баштанні культури				

Код рядка	Назва сільськогосподарської культури	Площа, га (до 0,00)	Код рядка	Назва сільськогосподарської культури	Площа, га (до 0,00)
А	Б	І	А	Б	І
025	Ярі зернові та зернобобові культури – всього (сума рядків з 026 до 030, з 033 до 037, 048)		036	суміш колосових	
026	у тому числі пшениця		037	зернобобові культури – всього (сума рядків з 038 до 042,045,047)	
027	жито		038	у тому числі горох	
028	ячмінь		039	квасоля	
029	овес		042	вика і викові суміші (з перевагою вики на зерно) – усього (сума рядків 043 і 044)	
030	кукурудза – всього (сума рядків 031 і 032)		043	з них вика озима чиста і у суміші	
031	у тому числі кукурудза на зерно (без насінницьких посівів)		044	вика яра чиста і у суміші	
032	насінницькі посіви кукурудзи		045	люпин на зерно кормовий (солодкий)	
033	просо		047	інші зернобобові культури (сераделла, чина, маш та ін.)	
034	гречка		048	сорго на зерно	
035	рис		049	Зернові та зернобобові культури – всього (сума рядків 017, 025)	

2. ТЕХНІЧНІ КУЛЬТУРИ

100	Бавовна		123	Ефірно-олійні культури посіву поточного року (включно посів восени) – всього (сума рядків з 124 до 134)					
102	Льон-довгунець				124	у тому числі коріандр			
103	Конопі середньоросійські				125	шавлія			
104	Конопі шведські				128	м'ята			
105	Цукрові буряки (фабричні)				129	лаванда			
106	Цукрові буряки (маточні)				130	троянда			
107	Висадки-насінники цукрових буряків				132	фенхель			
108	Тюпон				133	кмин			
109	Махорка				134	інші ефірно-олійні культури			
110	Цикорій				135	Ефірно-олійні культури посіву минулих років (сума рядків з 136 до 141)			
111	Олійні культури – всього (сума рядків з 112 до 120)						136	у тому числі шавлія	
112	у тому числі соняшник на зерно		137	м'ята					
113	льон – культура		138	лаванда					
114	рицина		139	троянда					
115	соя		140	кмин					
116	гірчиця		141	інші ефірно-олійні культури					
117	ріпак озимий (площа, яка береться)		142	Інші технічні культури (перита, канатник, лалеманція, чуфа, люфа, черсак, фаселія та ін.)					
118	арахіс						143	Технічні культури – всього (сума рядків 100, з 102 до 111, 121, 122, 123, 135, 142)	
119	рижій								
120	кольза – ріпак ярий								
121	Лікарські рослини								
122	Мак олійний								

Код рядка	Назва сільськогосподарської культури	Площа, га (до 0,00)	Код рядка	Назва сільськогосподарської культури	Площа, га (до 0,00)
А	Б	І	А	Б	І
3. КАРТОПЛЯ ТА ОВОЧЕ-БАШТАННІ КУЛЬТУРИ					
200	Картопля		216	перець гіркий	
	Овочі відкритого ґрунту – всього (без насінників дворічних та однорічних культур) (сума рядків 202, з 204 до 211)		217	цибуля зелена	
201	у тому числі			Насінники однорічних овочевих культур, висадки насінників дворічних та маточники дворічних овочевих культур – усього	
202	капуста всяка		218	у тому числі	
203	у т.ч. капуста цвітна		219	насінники однорічних овочевих культур	
204	огірки		220	цибуля на сіянку	
205	помідори		221	Продовольчі баштанні культури – всього (сума рядків 222, 223)	
206	буряки столові			у тому числі	
207	морква столова		222	кавуни	
208	цибуля на ріпку		223	дні	
209	часник			Насінники продовольчих баштанних культур	
210	зелений горошок		224		
211	інші овочі – усього			Картопля та овоче-баштанні культури – всього (сума рядків 200, 201, 218, 221, 224)	
	з них		225		
212	кабачки				
213	гарбузи столові				
214	баклажани				
215	перець солодкий				
4. КОРМОВІ КУЛЬТУРИ					
300	Кормові коренеплоди			люцерна чиста і у суміші зі злаковими травами	
	Насінники та маточники кормових коренеплодів		317		
301				еспарцет чистий і у суміші зі злаковими травами	
302	Цукрові буряки на годівлю худоби		318		
303	Кормові баштанні культури		319	інші багаторічні трави	
304	Сіносні культури (без кукурудзи)			Із багаторічних безпокровних трав посіву поточного року закладено насінників – усього	
	у тому числі		320		
305	озимі на сінос (воріаное 022)			у тому числі	
306	сорго на сінос		321	коношини	
307	Кукурудза на сінос, зелений корм, сінаж		322	люцерна	
	Однорічні трави на сіно, насіння, зелений корм для одержання гранул і брикетів та витас, уключаючи озимі – всього (сума рядків 309, 311, 312, 314)			Увісна площа багаторічних трав посіву минулих років на сіно, насіння, зелений корм, сінос і витас – усього (сума рядків 324, 326, 328, 329)	
308	у тому числі		323		
	вика і викові суміші (озимі та ярі), пелюшка чина і скарпета на сіно, зелений корм і витас			у тому числі	
309			324	коношина чиста і в суміші зі злаковими травами	
	кормовий люпин на сіно та зелений корм			люцерна чиста і в суміші зі злаковими травами	
311			326		
	інші однорічні трави (райграс однорічний, суданка, чумиза, мотар та інші) – усього		328	еспарцет чистий і в суміші зі злаковими травами	
312			329	інші багаторічні трави	
	озимі на зелений корм для одержання гранул і брикетів та витас (воріаное рядку 023)			зняк	
314			330	злакові трави чистого посіву	
	Багаторічні безпокровні трави посіву поточного року, уключаючи посів восени минулого року – всього (сума рядків з 316 до 319)			Кормові культури посіву минулих років та поточного року без підпокровних трав – усього (сума рядків з 300 до 304, 307, 308, 315, 323)	
315			331		
	у тому числі				
	коношина чиста і у суміші зі				

Ф.№4-сг стор.4

Код рядка	Назва сільськогосподарської культури	Площа га (до 0,00)	Код рядка	Назва сільськогосподарської культури	Площа га (до 0,00)
А	Б	І	А	Б	І
316	злаковими травами				
400	Посівна площа – всього (сума рядків 049, 143, 225, 331)		406	Із загальної посівної площі посіяно: у міжряддях садів – всього	
401	Крім того посіяно: Підпокровних багаторічних трав (підсів, включно підсів восени) (сума рядків з 402 до 405)		407	попередніх культур на розораних луках та пасовищах	
			ДОВІДКОВО:		
402	у тому числі коношина чиста і в суміші зі злаковими травами		408	Люпин та інші посіви на зелене добриво	
403	люцерна чиста і в суміші зі злаковими травами		409	Сільськогосподарські угіддя у користуванні – всього	
404	еспарцет чистий і в суміші зі злаковими травами		410	у т.ч. узато в оренду	
405	інші багаторічні трави		420	Рілля (із рядка 409)	

Місце підпису керівника (власника) та/або особи,
відповідальної за достовірність наданої інформації

(ПБ)

(ПБ)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

ДОДАТОК 10**ЗАТВЕРДЖЕНО**Наказ Державного комітету
статистики України
27.08.2008 № 296Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України 22.09.2008
за №881/15572**І Н С Т Р У К Ц І Я****щодо заповнення форми державного статистичного спостереження
№4-сг "Посівні площі сільськогосподарських культур
під урожай 200__ року" (річна)****I. Загальні положення**

1.1. Форма державного статистичного спостереження №4-сг "Посівні площі сільськогосподарських культур під урожай 200_року" (далі – форма №4-сг) подається органу державної статистики за місцем здійснення діяльності (місцезнаходженням земельних ділянок) респондента, який здійснює сільськогосподарську діяльність незалежно від його підпорядкування та організаційно-правової форми господарювання та має площі сільськогосподарських угідь.

1.2. Якщо земельні ділянки, на яких проведено посіви, розміщені в різних адміністративно-територіальних одиницях, то форма №4-сг подається відповідним районним органам державної статистики за місцем здійснення діяльності (місцезнаходженням земельних ділянок).

1.3. У формі №4-сг показуються фактичні розміри посіву сільськогосподарських культур на землях, що перебувають у володінні та користуванні підприємства згідно з чинним законодавством. За посіви на землях, що передані в найм (оренду) іншим землекористувачам, форму №4-сг складає орендар за умови, що передання земельних ділянок здійснене та оформлене договорами найму (оренди) згідно з чинним законодавством.

1.4. На бланку форми №4-сг зазначаються повне найменування і юридичне місцезнаходження респондента згідно з реєстраційними даними та місце здійснення його діяльності.

1.5. Заповнення форми №4-сг проводиться на підставі первинних облікових документів та реєстрів журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку.

1.6. Усі показники форми №4-сг наводяться у гектарах з двома знаками після коми та повинні бути логічно ув'язані з відповідною оперативною інформацією, наданою органам державної статистики на останню звітну дату (у разі її подання).

1.7. У графах форми №4-сг, де показники відсутні, ставиться прочерк.

1.8. Усі показники у формі №4-сг повинні бути взаємоузгоджені, достовірні та обґрунтовані документами, які оформлені в установленому законодавством порядку.

1.9. Форма №4-сг підписується керівництвом підприємства, яке несе відповідальність згідно з чинним законодавством.

II. Порядок заповнення форми №4-сг

2.1. У формі №4-сг обліковується весняна продуктивна площа, яка фактично зайнята посівами і з якої передбачається одержати врожай поточного року. При її визначенні повторний рахунок посівних площ не допускається.

2.2. До складу весняної продуктивної площі входять:

озимі посіви минулого року, що збереглися до закінчення весняної сівби;

посіви ярих культур поточного року на самостійній площі, включаючи пересів загиблих озимих, площу багаторічних технічних культур (лікарських, ефіроолійних);

безпокровні багаторічні трави посіву поточного року;

багаторічні трави посіву минулих років на площі, що збиратиметься у поточному році, так звана укісна площа, що збереглася до закінчення весняної сівби;

посіви у міжряддях садів;

посіви попередніх культур на розораних луках і пасовищах з метою їх докорінного поліпшення.

2.2.1. Посіви попередніх культур понад 2-3 роки поспіль ураховуються тільки у загальній посівній площі, а за площею відповідної культури не відображаються.

2.2.2. Не виключаються із площ посіву тимчасові польові дороги, які не передбачені планом внутрішньогосподарського землекористування.

2.3. До весняної продуктивної площі не включаються:

площі загиблих озимих;

площі самосіву (падалиця);

посіви у міжряддях просапних культур (крім посівів у міжряддях садів);

проміжні, повторні та підпокровні посіви;

кулісні посіви на парах;

посіви люпину, середели та інших сидеральних культур на зелене добриво;

посіви багаторічних трав, проведені для корінного поліпшення природних сіножатей та пасовищ після їх попередньої оранки (посіви багаторічних трав на залуження).

2.4. У розділі 1 "Зернові та зернобобові культури" форми №4-сг виділяються:

площі озимих на зерно та зелений корм, що були посіяні восени минулого року (рядки 001–005): пшениці (включаючи озиме тритікале), жита, ячменю, ріпаку;

площі озимих, що повністю загинули в осінньо-зимовий період до закінчення сівби ярих (рядки 006–010);

пересіяні площі загиблих озимих ярими культурами (рядки 011–015);

площі озимих, що збереглися до кінця сівби ярих культур (рядки 016–023);

площі озимих, використаних на зелений корм, силос і випас, на яких посіяні ярі культури (рядок 024);

площі посіву ярих зернових та зернобобових культур (рядки 025–048);

площі посіву зернових та зернобобових культур під урожай поточного року (рядок 049): сума площ озимих на зерно, що збереглися до кінця сівби ярих культур (рядок 017), і площ ярих культур (рядок 025).

2.5. Посіви вики озимої чистої і у суміші на зерно у зв'язку з незначними площами їх посіву обліковуються у складі ярих культур у рядках 042 і 043 разом з викою ярою. Посіви тритікале озимого ураховуються разом з площею пшениці озимої.

2.6. Дані про розміри загиблих площ озимих культур (рядки 006–010) повинні бути підтверджені відповідними актами з підписами відповідальних осіб, що перевіряли і встановили факт загибелі, або висновками страховиків, якщо посіви були застраховані. Загиблими вважаються посіви, які повністю загинули, незалежно від того, пересівались вони ярими культурами чи ні. Зріджені посіви загиблими не вважаються.

2.6.1. Якщо під загиблими озимими, які не будуть пересіяні до закінчення сівби ярих, збереглися підпокривні трави, то площі цих трав у загальній посівній площі не враховуються, а обліковуються окремо у рядках 401–405.

2.7. Якщо загиблі в осінньо-зимовий період посіви озимих культур (уключаючи загиблі озимі весною, під якими збереглися підсіяні трави) були пересіяні ярими культурами, то у формі №4-сг у відповідних рядках відображаються площі тих ярих культур, якими було здійснено пересів (у розмірі фактичного пересіву), і, крім того, ці площі наводяться за відповідною групою культур у рядках 011–015.

2.8. Із площі озимих, що збереглися до кінця сівби ярих культур (рядок 016), виділяються:

озимі на зерно (рядки 017–020);

озимі на зелений корм, силос, для одержання гранул і брикетів та випас, які вже були використані або ще не використані на годівлю худоби і на яких не провадився посів ярих до закінчення їх сівби (рядки 021–023).

2.9. Площі озимих культур, які використані на зелений корм, силос і випас та на яких у подальшому були посіяні ярі культури, відображаються окремим рядком 024. Посіви ж ярих культур на цих площах обліковуються у відповідних рядках.

2.9.1. Площа озимого ріпаку на зерно, яка збереглася, проставляється у групі технічних культур у рядку 117.

2.10. У площу посіву ярих зернових та зернобобових культур (рядки 025–048) включаються: пшениця яра (включаючи яре тритікале), жито яре, ячмінь ярий, овес, кукурудза, просо, гречка, рис, сорго, зернобобові культури, які передбачається зібрати на зерно.

2.10.1. У рядках 038 і 039 обліковуються посіви овочевих сортів квасолі та гороху (зеленого горошку), які передбачається зібрати на зерно.

2.10.2. У рядку 047 наводиться решта зернобобових культур, які не передбачені бланком (середела, чина, маш тощо, включаючи кормові боби на зерно).

2.10.3. Не включаються у площі посівів ярих зернових та зернобобових культур:

посіви кукурудзи для консервування або використання її у свіжому вигляді на стадії молочної, молочно-воскової стиглості;

посіви зернових та зернобобових культур на зелений корм, сіно, силос та випас, посіви вики та викових сумішей на сіно;

посіви овочевих сортів гороху (зеленого горошку) для збирання стручків у зеленому вигляді та на насінневі потреби (ці посіви гороху відображаються у складі овочів відповідно у рядках 210, 211 і 218).

2.11. Не пересіяна на момент складання форми №4-сг площа загиблих ярих культур із показників не виключається і обліковується у відповідних рядках. Порядок обліку загиблих ярих посівів аналогічний обліку загиблих посівів озимих культур й визначений пунктами 6 та 7 Розділу II цієї Інструкції.

2.12. Кукурудза на зерно у формі №4-сг відображається трьома показниками: кукурудза – усього (рядок 030), у тому числі кукурудза на зерно (без насінницьких посівів) – рядок 031 і насінницькі посіви кукурудзи – рядок 032.

2.12.1. У рядку 031 проставляється тільки та площа кукурудзи, посіви якої передбачені для збирання на зерно. Посіви кукурудзи, які призначені для використання на кормові потреби (на силос, зелений корм та сінаж), відображаються у рядку 307.

2.12.2. До насінницьких посівів кукурудзи належать посіви на ділянках розмноження самоzapилених ліній, сортів до першої репродукції, простих та трьохлінійних гібридів – батьківських форм гібридів; ділянки розмноження сортів вищих репродукцій, урожай яких передбачений для подальшого розмноження (до третьої репродукції) чи для сівби на товарні потреби; ділянки гібридизації простих, сортолінійних, трьохлінійних, двійних, міжлінійних, п'ятилінійних і шестилінійних гібридів; виробничі посіви гібридів першого покоління, передбачені (як виняток) для одержання насіння.

2.13. Посіви сорго на зерно (рядок 048), солома якого використовується на віники, відображаються у групі зернових культур. Разом із сорго у зерновій групі обліковується сориз – харчове зернове сорго, яке використовується для виготовлення крупи. Посіви сорго на віники, яке збирається у стадії молочно-воскової стиглості, наводяться у групі інших технічних культур у рядку 142.

2.14. У розділі 2 "Технічні культури" форми №4-сг наводяться дані про посіви технічних культур.

2.15. У рядку 100 урахується загальна посівна площа бавовни.

2.16. У рядку 102 наводяться всі посіви льону-довгунцю, незалежно від мети їх подальшого господарського використання.

2.17. У рядку 104 указуються площі посіву конопель південних лише у регіонах, які мають дозвіл на їх вирощування. В усіх інших областях посіви середньоросійських та південних конопель урахуються разом у рядку 103.

2.18. У рядку 105 указуються тільки ті площі цукрових буряків, продукція з яких призначається для переробки на цукрових та інших підприємствах. Посіви цукрових буряків на годівлю худоби, а також площі маточних цукрових буряків і висадків у цей рядок не включаються.

2.19.У рядку 112 ураховуються разом посіви соняшнику на зерно поточного року і площі посіву під зиму. Площі соняшнику на силос показуються у кормових культурах.

2.20.У рядку 121 відображається площа лікарських рослин (ромашки, беладони, наперстянки, валеріани, ревеню тощо, які використовуються у медицині та ветеринарії з лікувальною метою), яка повинна включати разом посіви поточного та попередніх років.

2.21.У рядках 123–134 показуються площі посіву ефіроолійних культур поточного року, включаючи підсів з осені.

2.22.У рядках 135–141 наводяться площі посіву ефіроолійних культур минулих років.

2.23.Редька олійна, яка призначена для промислової переробки, враховується у числі інших технічних культур (рядок 142).

2.24.У розділі 3 "Картопля та овоче-баштанні культури" форми №4-сг відображаються площі, зайняті під картоплею та овоче-баштанними культурами відкритого ґрунту.

2.25.У рядку 200 показується разом площа весняної і літньої посадки картоплі.

2.26.У рядку 201 відображаються загальним підсумком площі усіх овочевих культур відкритого ґрунту, незалежно від способу їх посадки (посіву), але без урахування посіву (посадки) овочів на насінневі потреби. Посіви овочів на тимчасово закритому ґрунті також обліковуються у цьому рядку.

2.27.Площі посіву (посадки) овочевих культур за видами показуються у рядках з 202 до 217.

2.27.1.У рядку 202 наводяться площі посіву капусти всіх видів.

2.27.2.Цибуля у формі №4-сг відображається трьома показниками: цибуля на ріпку (рядок 208); цибуля на сіянку (виділяється з насінників однорічних овочевих культур у рядку 220); цибуля зелена, цибуля-порей (виділяється з числа інших овочів у рядку 217).

2.27.3.У рядку 210 показуються площі посіву овочевих сортів гороху, з яких передбачається отримати тільки зелений горошок.

2.28.У площах інших овочів (рядок 211) ураховуються: гарбузи столові, кабачки, баклажани, патисони, перець солодкий (гіркий), столові коренеплоди (хрін, петрушка, селера, пастернак, ріпа, редька, редиска, топінамбур, батат, бруква тощо), зелені культури (цибуля зелена, цибуля-порей, салат, кріп, щавель, шпинат, ревінь, кінза тощо). До інших овочів включаються і посіви кукурудзи, початки якої в молочній та молочно-восковій стиглості призначаються для консервування або використовуються у свіжому вигляді на продовольчі потреби. Посіви зернобобових культур (гороху, квасолі, бобів), які призначені для збирання стручків у зеленому вигляді, також ураховуються у цьому рядку.

2.29.У рядку 218 наводяться посіви овочевих культур, урожай яких буде повністю використаний для одержання насіння. Тут ураховуються посіви цибулі та часнику на насіння; посіви овочевих сортів гороху (зеленого горошку); площі, засаджені маточними коренями рослин (моркви, буряків тощо), цибулинами, качанами тощо; посіви дворічних овочів для одержання маточників та посіви однорічних овочів (огірків, помідорів, редису тощо).

Насінники продовольчих баштанних культур у цьому рядку не враховуються, а показуються окремо у рядку 224.

2.30. Якщо передбачається часткове використання однорічних овочевих культур на насіння, їх площі ураховуються у відповідній овочевій культурі.

2.31. У розділі 4 "Кормові культури" форми №4-сг наводяться площі, зайняті під кормовими культурами.

2.32. У рядку 300 показуються загальним підсумком площі посіву кормових коренеплодів (кормових буряків, моркви, капусти, брукви, турнепсу та інших, крім цукрових буряків на годівлю худоби).

2.33. У рядку 304 показуються площі кормових бобів, люпину, кормової капусти, а також посіви соняшнику, сорго, гороху та інших культур, призначені для виробництва силосу. Із загальної площі силосних культур виділяються площі озимих на силос та сорго на силос (рядки 305 і 306).

2.34. Площі озимих на силос у рядку 305 повинні дорівнювати даним рядка 022; площі озимих на зелений корм, для одержання гранул і брикетів у рядку 314 повинні дорівнювати даним рядка 023.

2.35. У рядку 308 відображаються посіви однорічних трав, включаючи ярі зернові та зернобобові культури (крім кукурудзи) на сіно, зелений корм, сінаж, для одержання гранул і брикетів та посіви озимих на зелений корм, для одержання гранул і брикетів.

2.35.1. У рядку 312 ураховуються також площі таких культур (якщо вони використовуються на зелений корм або насіння): перко – гібрид китайської капусти і ріпаку; тифон – гібрид китайської капусти і турнепсу; амарант – однорічна кормова культура; пелюшка – різновидність гороху польового (осипаючого); редька олійна – для насінницьких потреб та одержання зеленої маси.

2.35.2. У площу однорічних трав не включаються посіви на зерно вики та викових сумішей, люпину кормового (солодкого) та гіркого, середели та сорго, які ураховуються у складі зернових та зернобобових культур, а також кукурудза на зелений корм і силос, люпин на силос, кормові боби на силос, люпин та інші посіви на зелене добриво.

2.36.3 площі багаторічних трав виділяються:

безпокровні трави посіву поточного року (рядок 315);

укісна площа багаторічних трав посіву минулих років (рядок 323);

підпокровні посіви багаторічних трав (рядок 401).

2.36.1. Безпокровні посіви багаторічних трав займають самостійну площу і включаються у загальну посівну площу.

2.36.2. Укісна площа багаторічних трав посіву минулих років складається з площ безпокровних трав посіву минулих років, що використовуються на сіно, насіння, зелений корм, випас і силос, і відображається сумою за всіма роками посіву.

2.36.3. Підпокровні багаторічні трави підсіваються на площах, зайнятих озимими чи ярими культурами, самостійної площі не займають, тому у підсумок загальної посівної площі не включаються і проставляються у рядку 401.

2.37. У рядку 409 наводяться дані про розмір сільськогосподарських угідь, які знаходяться у володінні та користуванні підприємства згідно з чинним

законодавством. За площі сільськогосподарських угідь, що передані в найм (оренду) іншим землекористувачам, форму №4-сг складає орендар за умови, якщо передання земельних ділянок здійснене та оформлене договорами найму (оренди) згідно з чинним законодавством.

2.38.У рядку 410 проставляється площа тільки тих сільськогосподарських угідь, що взяті підприємством в найм (оренду), за умови, якщо передання земельних ділянок здійснене та оформлене договорами згідно з чинним законодавством.

Директор департаменту статистики
сільського господарства та
навколишнього середовища

О.М.Прокопенко

ДОДАТОК 11

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник Голови Державної
служби статистики України

_____ Н.С. Власенко

«31» травня 2013р.

Роз'яснення

**щодо заповнення окремих показників форми державного статистичного
спостереження № 4–сг «Посівні площі сільськогосподарських культур
під урожай 20__ року» (річна)**

У доповнення до Інструкції щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 4–сг «Посівні площі сільськогосподарських культур під урожай 20__ року» (річна), затвердженої наказом Державного комітету статистики України від 27.08.2008 № 296 (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 22.09.2008 за № 881/15571), зі змінами (наказ Держкомстату від 11.04.2011 № 87, zareestrovаний у Міністерстві юстиції України 29.04.2011 за № 535/19273) Державна служба статистики України надає додаткові роз'яснення щодо заповнення окремих показників цієї форми.

1. У рядках **001–005** показано площі, на яких були проведені роботи з посіву озимих на зерно та зелений корм восени минулого року, незалежно від стану збереження посівів та наявності актів на їх списання у разі встановлення загибелі.

2. Рядок **024** характеризує площі озимих, використаних на зелений корм, силос і випас, на яких посіяні ярі культури, а також площі, на яких через зрідженість посівів було проведено підсів ярих культур. Посіви (підсів) на площах озимини розшифровано у відповідних рядках за видами ярих культур.

3. У рядках **319, 329 і 405** у складі інших багаторічних трав ураховано площі під тимофіївкою, житняком, пирієм безкореневищним, стоколосом, китником, лядвенцем рогатим, буркуном, кострицею лучною, райграсом багаторічним, грястицею збірною та іншими багаторічними травами.

4. Рядок **420** характеризує площу ріллі, яка знаходиться у володінні та користуванні підприємства згідно з чинним законодавством.

Директор департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища

О.М. Прокопенко

31.05.13 № 18.1-12/4

ДОДАТОК 12

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується
статтею 21 Закону України "Про державну статистику"Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою
відповідальність, яка встановлена статтею 186³ Кодексу України про адміністративні правопорушенняОКРЕМІ ПОКАЗНИКИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ, СЕЛИЩНИХ, МІСЬКИХ РАД
У ГАЛУЗІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

на 1 січня 20__ року

Подають:	Термін подання
сільські, селищні, міські ради, на території яких розташовані сільські населені пункти – територіальному органу Держстату	до 20 січня

№ 6-сільрада
(річна)
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держстату
27.11.2015 № 346

Респондент: Найменування: _____
Місцезнаходження (юридична адреса): _____
<i>(поштовий індекс, область /АР.Крим район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо, № будинку /корпусу, № квартири /офісу)</i> Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): _____
<i>(поштовий індекс, область /АР.Крим район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо, № будинку /корпусу, № квартири /офісу)</i>

I. КІЛЬКІСТЬ ОБ'ЄКТІВ ПОГОСПОДАРСЬКОГО ОБЛІКУ (ДАЛІ – ОБ'ЄКТИ ПГО) НА ТЕРИТОРІЇ РАДИ

(одиниць)

А	Б	Усього	У тому числі	
			домогосподарств із реєстрацією місця проживання їх членів на території ради (об'єкти ПГО з кодом 1)	з них домогосподарств, членам яких надано земельні ділянки для ведення особистого селянського/підсобного господарства
		1	2	3
101	Загальна кількість об'єктів ПГО			
102	з них кількість об'єктів: члени яких мають у особистому користуванні земельні ділянки			

II. ПЛОЩА ЗЕМЛІ В ОСОБИСТОМУ КОРИСТУВАННІ ОБ'ЄКТІВ ПОГОСПОДАРСЬКОГО ОБЛІКУ

(гектарів; з двома знаками після коми)

А	Б	Усього	У тому числі	
			домогосподарств із реєстрацією місця проживання їх членів на території ради (об'єкти ПГО з кодом 1)	з неї домогосподарств, членам яких надано земельні ділянки для ведення особистого селянського/підсобного господарства
		1	2	3
201	Загальна площа земельних ділянок (більше або дорівнює сумі кодів 202–204)			
202	у тому числі для будівництва й обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд			
203	для ведення особистого селянського господарства			
204	для ведення товарного сільськогосподарського виробництва			
205	з них узятих в оренду			

Місце підпису голови сільської, селищної, міської ради та /або особи, відповідальної за достовірність наданої інформації

(ПІБ)

(ПІБ)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

ДОДАТОК 13**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Наказ Державного комітету
статистики України
24 червня 2005 року № 162
(у редакції наказу Державної служби
статистики України
від 21 листопада 2012 року № 472)

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
13 грудня 2012 року № 2071/22383

Інструкція

**щодо заповнення форми державного статистичного спостереження
№ 6-сільрада «Окремі показники розвитку сільських, селищних,
міських рад у галузі сільського господарства
на 1 січня 20__ року»**

I. Загальні положення

1. Адресну частину бланка форми № 6-сільрада «Окремі показники розвитку сільських, селищних, міських рад у галузі сільського господарства на 1 січня 20__ року» (далі – форма № 6-сільрада) заповнюють без скорочень згідно з реєстраційними документами.

2. Підставою для заповнення форми № 6-сільрада є форма № 1 погосподарського обліку в сільських, селищних, міських радах «Погосподарська книга №__ на 2011–2015 роки», затверджена наказом Державного комітету статистики України від 11 жовтня 2010 року № 418 (далі – Погосподарська книга), а також типова форма первинного обліку № 3 «Переписний лист домашніх господарств з обліку худоби та наявності сільськогосподарської техніки на 1 січня 20__ року», затверджена наказом Державного комітету статистики України від 30 червня 2009 року № 222.

3. Зміни, що відбулися на території сільської, селищної, міської ради (далі – місцева рада) після 1 січня, при складанні звіту не враховують.

4. Усі показники заповнюють в одиницях вимірювання, передбачених у бланку форми.

5. У рядках і графах форми, для заповнення яких інформація відсутня, потрібно поставити прочерк.

6. Усі показники у формі повинні бути взаємозв'язані, достовірні та обґрунтовані документами, що оформлені в установленому порядку.

7. Форму підписує голова місцевої ради та (або) особа, на яку покладено обов'язки щодо забезпечення достовірності наданої інформації.

II. Заповнення бланка форми

1. Розділ I. «Кількість об'єктів погосподарського обліку на території ради».

1.1. У графі 1 проставляють відомості про всі об'єкти погосподарського обліку (далі – об'єкти ПГО) – домогосподарства із реєстрацією місця проживання на території місцевої ради (об'єкти ПГО першого типу – код 1), домогосподарства із реєстрацією місцеперебування на території місцевої ради (об'єкти ПГО другого типу – код 2), домоволодіння (об'єкти ПГО третього типу – код 3), землеволодіння (об'єкти ПГО четвертого типу – код 4), а також закинуті об'єкти (об'єкти ПГО п'ятого типу – код 5).

1.2. До графі 2 заносять дані про домогосподарства з реєстрацією місця проживання на території місцевої ради. Ці дані повинні дорівнювати кількості облікових карток об'єктів ПГО першого типу – об'єктів із кодом 1.

1.3. У графі 3 указують інформацію про домогосподарства з реєстрацією місця проживання на території місцевої ради (об'єкти ПГО першого типу), членам яких відповідно до статті 33 Земельного кодексу України надані земельні ділянки для ведення особистого селянського господарства, враховуючи домогосподарства, членам яких були надані земельні ділянки з цільовим призначенням «для ведення особистого підсобного господарства». Дані заповнюють на підставі відомостей, занесених до облікових карток об'єктів ПГО в Погосподарській книзі, до графі «Наявність земельної ділянки у власності/ користуванні» та графі «Відмітка про ведення особистого селянського господарства» розділу I, а також до рядка «площа земельних ділянок для ведення особистого селянського господарства» розділу III.

1.4. У рядку 101 «Загальна кількість об'єктів ПГО» проставляють:

у графі 1 – кількість усіх об'єктів ПГО, для яких заведені облікові картки в Погосподарській книзі, тобто кількість усіх облікових карток;

у графі 2 – кількість об'єктів ПГО першого типу (код 1);

у графі 3 – кількість об'єктів ПГО першого типу, для яких в обліковій картці зроблені відповідні відмітки й записи щодо наявності земельних ділянок із цільовим призначенням «для ведення особистого селянського господарства» («для ведення особистого підсобного господарства») та ведення особистого селянського господарства на цих ділянках.

1.5. У рядках 102–104 із загальної кількості об'єктів ПГО проставляють:

у рядку 102 – кількість об'єктів ПГО, члени яких мають у володінні та оренді земельні ділянки, тобто для яких на звітну дату заповнений розділ III облікової картки об'єкта ПГО;

у рядку 103 – кількість об'єктів ПГО, які утримують худобу та/або птицю, тобто для яких на звітну дату зроблені записи в розділі IV облікової картки об'єкта ПГО;

у рядку 104 – кількість об'єктів ПГО, які мають у приватній власності сільськогосподарську техніку, тобто для яких на звітну дату заповнений розділ V облікової картки об'єкта ПГО.

1.6. Для рядків 101–103 дані графі 1 цього розділу повинні бути більшими або дорівнювати даним графі 2, дані графі 2 повинні бути більшими або дорівнювати даним графі 3.

Для рядка 104 дані графі 1 цього розділу повинні дорівнювати даним графі 2, а дані графі 2 повинні бути більшими або дорівнювати даним графі 3.

2. Розділ II. «Площа землі в особистому користуванні об'єктів погосподарського обліку».

2.1. Розділ складають на підставі даних розділу III облікових карток об'єктів ПГО в Погосподарській книзі, заповнених на звітну дату.

2.2. У графі 1 записують площу земельних ділянок усіх об'єктів ПГО, кількість яких проставлена у графі 1 рядка 102 розділу I цієї форми.

2.3. У графі 2 проставляють площу землі домогосподарств із реєстрацією місця проживання на території місцевої ради, кількість яких проставлена у графі 2 рядка 102 розділу I цієї форми.

2.4. У графі 3 записують дані щодо домогосподарств із реєстрацією місця проживання на території місцевої ради, членам яких надані земельні ділянки для ведення особистого селянського господарства або для ведення особистого підсобного господарства, кількість яких зазначена у графі 3 рядка 102 розділу I цієї форми.

2.5. Дані рядків 201–205 заповнюють із відповідних рядків розділу III облікових карток об'єктів ПГО в Погосподарській книзі, заповнених на звітну дату, а саме:

рядок 201 – з рядка «Площа земельних ділянок – всього»;

рядок 202 – з рядка «для будівництва, обслуговування житлового будинку, господарських будівель»;

рядок 203 – з рядка «для ведення особистого селянського господарства»;

рядок 204 – з рядка «для ведення товарного сільськогосподарського виробництва (земельних часток (паїв))»;

рядок 205 – з рядка «з них узятих в оренду».

- 2.6. При заповненні цього розділу необхідно дотримуватися таких вимог:
- дані графі 1 більше або дорівнюють даним графі 2;
 - дані графі 2 більше або дорівнюють даним графі 3, крім даних рядка 203, для якого дані графі 2 обов'язково дорівнюють даним графі 3;
 - рядок 201 є більшим або дорівнює сумі рядків 202, 203, 204;
 - рядок 204 є більшим або дорівнює рядку 205;
 - дані заповнюють із двома знаками після коми.

3. Розділ III. «Поголів'я худоби та птиці, яке утримують на території ради».

3.1. Розділ заповнюють на підставі даних розділу IV облікових карток об'єктів ПГО в Погосподарській книзі, заповнених на звітну дату, і даних типової форми первинного обліку № 3 «Переписний лист домашніх господарств з обліку худоби та наявності сільськогосподарської техніки» щодо поголів'я худоби та птиці, яке утримують на території місцевої ради фізичні особи-підприємці.

3.2. У графі 1 записують дані щодо чисельності сільськогосподарських тварин, які належать об'єктам ПГО на праві приватної власності, незалежно від типу об'єктів ПГО. Із загальної чисельності поголів'я в графі 2 виділяють худобу домогосподарств із реєстрацією місця проживання на території місцевої ради (об'єкти ПГО з кодом 1), з неї у графі 3 – худобу домогосподарств, членам яких надані земельні ділянки для ведення особистого селянського господарства (або для ведення особистого підсобного господарства). Наявність даних у цих графах повинна бути узгоджена з наявністю даних у рядку 103 розділу I цієї форми.

3.3. У графі 4 із загальної кількості об'єктів ПГО, які утримують худобу та/або птицю на території місцевої ради, наводять дані про кількість об'єктів, що мають поголів'я худоби зазначеного виду та птиці. Дані цієї графі за будь-яким із цих видів не повинні перебільшувати дані графі 1 рядка 103 розділу I цієї форми.

3.4. У графі 5, крім поголів'я тварин, зазначеного у графах 1–3 цього розділу, наводять відомості про поголів'я тварин, яких утримують на території місцевої ради фізичні особи-підприємці (особисто або через найманих працівників). До цієї графі також згідно із записами в полі «Додаткова інформація» розділу IV облікових карток об'єктів ПГО в Погосподарській книзі включають відомості про поголів'я худоби та птиці,

що утримують об'єкти ПГО, але яке належить фізичним особам, що не проживають на території місцевої ради.

Дані графи 5 до даних графи 1 цього розділу не включають.

3.5. До зведених рядків щодо загальної чисельності поголів'я великої рогатої худоби (рядок 301), свиней (рядок 307), овець (рядок 311), кіз (рядок 313), коней (рядок 315), кролів (рядок 320) ураховують усю худобу відповідного виду незалежно від її віку, статі та мети вирощування чи використання. Із загального поголів'я виділяють худобу окремих статевих вікових груп.

3.6. У рядку 303 «корови» враховують усіх корів незалежно від того, телилися вони в попередньому році чи ні. Запліднених, але ще нерозтелених телиць незалежно від віку в поголів'я корів не враховують.

3.7. У рядки 304 та 305 «телиці» записують усіх телиць зазначеного віку, як запліднених, так і незапліднених (неосіменених).

3.8. У рядках 312 «у т.ч. вівцематки і ярки від 1 року і старші» та 314 «у т.ч. козоматки від 1 року і старші» враховують усіх вівцематок, козоматок і ярок цього віку незалежно від того, дали вони приплід чи були спаровані.

3.9. У рядку 316 «кобили від 3 років і старші» вказують маточне стадо, до якого входять племінні кобили, яких використовують на легких роботах, а також кобили робочі.

3.10. У рядку 318 «Птиця – всього» записують дані про птицю всіх видів різного віку та різної статі (курей та півнів, качок, гусей, індокачок, перепілок, цесарок, фазанів, страусів тощо). З них окремо виділяють дані про чисельність курей-несучок (рядок 319).

3.11. У рядку 320 «Кролі – всього» відображають кролів різного віку і статі. З них окремо виділяють кролематок (рядок 321).

3.12. У рядку 322 «Хутрові звірі кліткового утримання» враховують тварин тільки кліткового утримання (норок, нутрій, песців, лисиць, фредок, ондатр тощо) незалежно від їхнього віку, статі чи виду використання.

3.13. Дані графи 1 цього розділу повинні бути більшими або дорівнювати даним графи 2, дані графи 2 повинні бути більшими або дорівнювати даним графи 3.

4. Розділ IV. «Сільськогосподарська техніка в приватній власності, користуванні домогосподарств з реєстрацією місця проживання на території ради».

У розділі проставляють дані про фактично наявну в домогосподарствах техніку, як таку, що належить членам домогосподарства на правах власності, так і взятую ними в оренду (довгострокову), та техніку, що знаходиться на відповідальному зберіганні (дані розділу V облікових карток об'єктів ПГО в Погосподарській книзі, заповнені на звітну дату). Техніку, що здана домогосподарством в оренду, у формі № 6-сільрада не враховують. Із загальної кількості тракторів (рядок 401) виділяють кількість садово-городніх міні-тракторів та мотоблоків (рядок 402); із загальної кількості комбайнів (рядок 404) – кількість зернозбиральних комбайнів (рядок 405). У рядку 403 вказують кількість вантажних автомобілів.

5. Розділ V. «Трудова міграція населення».

5.1. Заповнення показників розділу здійснюють відповідно до записів у розділі I облікових карток об'єктів ПГО в Погосподарській книзі.

5.2. До рядка 601 уключають осіб віком 15-70 років (згідно з даними рядка «Число, місяць, рік народження» в картці об'єкта ПГО), місце проживання яких зареєстроване на території місцевої ради.

5.3. У рядку 602 вказують кількість осіб, які працювали поза межами регіону постійного проживання (Автономної Республіки Крим, області, міст Києва та Севастополя). До рядка 603 заносять інформацію щодо осіб (уключаючи прикордонних мігрантів), які здійснювали економічну діяльність поза межами країни, тобто на території інших країн. Дані заносять відповідно до графи «Місце роботи (заняття) та його адреса, ким працює» та графи «Відомості про тимчасову відсутність» розділу I облікових карток об'єктів ПГО.

Директор департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища

О.М.Прокопенко

ДОДАТОК 14**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Наказ Державного комітету
статистики України
27.08.2008 № 296

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України 22.09.2008
за №882/15573

І Н С Т Р У К Ц І Я

**щодо заповнення форми державного статистичного спостереження
№9-б-сг "Внесення мінеральних, органічних добрив,
гіпсування та вапнування ґрунтів під урожай 200_ року" (річна)**

І. Загальні положення

1.1. Форма державного статистичного спостереження №9-б-сг "Внесення мінеральних, органічних добрив, гіпсування та вапнування ґрунтів під урожай 200_ року" (річна) (далі – форма №9-б-сг) подається органу державної статистики за місцем здійснення діяльності (місцезнаходженням земельних ділянок) респондента, який здійснює сільськогосподарську діяльність незалежно від його підпорядкування і організаційно-правової форми господарювання та який згідно з чинним законодавством не належить до малих підприємств (за винятком тих малих підприємств, які мають у своєму користуванні понад 100 га сільськогосподарських угідь).

1.2. Якщо земельні ділянки, на яких проведено посіви, розміщені в різних адміністративно-територіальних одиницях, то форма №9-б-сг подається відповідним районним органам державної статистики за місцем здійснення діяльності (місцезнаходженням земельних ділянок).

1.3. У формі №9-б-сг показуються фактичні обсяги внесених добрив на землях, що перебувають у володінні та користуванні підприємства згідно з чинним законодавством. За посіви на землях, переданих в найм (оренду) іншим землекористувачам, форму №9-б-сг складає орендар за умови, що передання земельних ділянок здійснене та оформлене договорами найму (оренди) згідно з чинним законодавством.

1.4. На бланку форми №9-б-сг зазначаються повне найменування і юридичне місцезнаходження респондента згідно з реєстраційними даними та місце здійснення його діяльності.

1.5. Заповнення форми №9-б-сг проводиться на підставі первинних облікових документів та реєстрів журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку.

1.6. Показники форми №9-б-сг щодо кількості внесених мінеральних та органічних добрив заповнюються у відповідних одиницях виміру (в цілих числах); посівна та удобрена площа – в гектарах з двома знаками після коми.

1.7. У рядках форми №9-б-сг, де показники відсутні, ставиться прочерк.

1.8. Усі показники у формі №9-б-сг повинні бути взаємоузгоджені, достовірні та обґрунтовані документами, які оформлені в установленому законодавством порядку.

1.9. Форма №9-б-сг підписується керівництвом підприємства, яке несе відповідальність згідно з чинним законодавством.

II. Порядок заповнення форми №9-б-сг

2.1. У формі №9-б-сг відображається загальна кількість мінеральних та органічних добрив, внесених під урожай поточного року, незалежно від часу їх внесення: під пари і зяб у минулому році, а також перед сівбою, під час сівби та у вигляді підживлення у поточному році та восени минулого року. Також тут ураховуються мінеральні та органічні добрива, що були внесені під посіви озимих та ярих сільськогосподарських культур, які загинули в зимовий та літній періоди і не пересівались іншими культурами.

2.1.1. Обсяги внесених добрив відображаються за фактично вирощеною культурою.

2.2. У рядках з 01 до 17 наводиться внесення добрив під основні сільськогосподарські культури за переліком; у рядку 13 – під овочі, включаючи овочі закритого ґрунту, насінники та маточники овочевих культур; у рядку 14 – під продовольчі баштанні культури, включаючи насінники; у рядку 17 – сумою під однорічні трави, багаторічні безпокровні трави посіву поточного року, включаючи посів з осені минулого року, та багаторічні трави посіву минулих років; у рядку 18 – під багаторічні насадження; у рядку 19 – під природні сіножаті та культурні пасовища.

2.3. Обсяги мінеральних та органічних добрив, що внесені у звітному році під урожай наступного року, у рядки 01-20 не включаються, а показуються окремо у рядку 21.

2.4. У графах з 1 до 4 проставляються обсяги внесених мінеральних добрив.

2.4.1. Мінеральні добрива наводяться у перерахунку на 100% поживних речовин у відповідних графах: у графі 2 – азотні (N); графі 3 – фосфорні, включаючи фосфоритне борошно (P_2O_5); графі 4 – калійні добрива (K_2O). Загальна кількість внесених мінеральних добрив у графі 1 повинна дорівнювати сумі даних граф 2, 3 і 4.

2.4.2. Перерахунок кожного виду добрив у поживні речовини здійснюється шляхом множення фізичної ваги добрив на відсоток вмісту в них поживних речовин і ділення на 100. Вміст поживних речовин у кожному виді добрив встановлюється на підставі первинних супроводжувальних документів підприємств (заводів-постачальників, відділків, баз, складів тощо).

2.4.3. Перерахунок фізичної ваги складних добрив у поживні речовини здійснюється за вмістом кожного елемента живлення окремо (азоту, фосфору та калію). Кількість добрив за кожним елементом живлення підсумовується і заноситься у форму №9-б-сг за відповідними рядками і графами.

2.5. У графі 5 проставляється загальна кількість внесених органічних добрив (гною, різних компостів, органо-мінеральних сумішей, пташиного посліду тощо), яка обліковується у фізичній вазі.

2.6.У графі 6 наводиться посівна площа під урожай поточного року, яка повинна відповідати показникам уточненої посівної площі (граф 1) форми державного статистичного спостереження №29-сг "Підсумки збору врожаю сільськогосподарських культур, плодів, ягід та винограду на 1 грудня 200_року" (річна).

2.7.У графах 7 і 8 відображається фізична площа, яка удобрена мінеральними та органічними добривами. Фізична удобрена площа – це площа, на якій фактично вносилися добрива під посіви сільськогосподарських культур. Вона є різницею між загальною посівною площею сільськогосподарських культур та площею тих ділянок, на яких зовсім не вносилися добрива під урожай поточного року.

2.7.1.Удобрена площа, окремо як мінеральними, так і органічними добривами, не повинна бути більшою від уточненої посівної площі.

2.7.2.Якщо через загибель посівів, під які були внесені добрива, дані граф 7 або 8 перевищують дані графи 6, слід надати письмові пояснення у довільній формі на бланку форми №9-б-сг.

2.8.У показниках з кодами 060 і 080 відображається площа, на якій з метою покращання властивостей ґрунтів під урожай поточного року внесено: у районах кислих ґрунтів – вапнякові матеріали, у районах засолених (солонцевих і солончакових) ґрунтів – гіпс. За кодами 070 і 090 наводиться відповідно кількість вапнякового борошна та інших вапнякових матеріалів, а також гіпсу, фосфогіпсу та інших гіпсовмісних порід (у фізичній вазі), які внесені на площу, відображену за кодами 060 і 080.

2.9.У показнику з кодом 100 проставляється фізична площа, на якій у звітному році застосовувалися засоби захисту рослин (засоби захисту рослин, агрохімікати, регулятори росту рослин, дезінфекційні засоби тощо). За кодом 110 окремо виділяється площа, на якій були застосовані тільки пестициди. Площа, на якій проводились зазначені заходи, ураховується один раз, незалежно від кількості етапів та способів її обробітку.

Директор департаменту статистики
сільського господарства та
навколишнього середовища

О.М.Прокопенко

ДОДАТОК 15

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується статтею 21 Закону України "Про державну статистику"

Порушення порятку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186^а Кодексу України про адміністративні правопорушення

**ВНЕСЕННЯ МІНЕРАЛЬНИХ, ОРГАНІЧНИХ ДОБРІВ,
ГІПСУВАННЯ ТА ВАПНУВАННЯ ҐРУНТІВ
нід урожай 20__ року**

Подарює:	Термін подання
юрідичні особи, їхні відокремлені підрозділи, які здійснюють сільськогосподарську діяльність, за есмаювальним нерезімом	до 2 грудня
– територіальному органу Держстату	

№ 9-б-сг
(річна)
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держстату України
14.06.2013 № 181 (зі змінами)

Респондент:
Найменування: _____

Місцезнаходження (юрідична адреса): _____

(поштовий індекс, область /АР, Крик район, населений пункт, вулиця /проектна площа тощо, № будинку /корпусу, № квартири /офісу)
Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): _____

(поштовий індекс, область /АР, Крик район, населений пункт, вулиця /проектна площа тощо, № будинку /корпусу, № квартири /офісу)

1. ВНЕСЕННЯ МІНЕРАЛЬНИХ ТА ОРГАНІЧНИХ ДОБРІВ

Назва культури	Код рай-ка	Внесено мінеральних добрив				Внесено органічних добрив, т	Площа, га (з точністю до 0,00)		
		Усього (сума рядів 2,3,4)	в перерахунок на 100% родючих земель, ц	у тому числі азотних N	фосфорних (вкл. фосфоритне борошно) P ₂ O ₅		калійних K ₂ O	Площа під урожай поточного року	удобрена ними добривами (фізична)
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8
Сільськогосподарські культури - всього (сума рядів 02, 05, 06, 12, 13, 14, 15)	01								
У тому числі:									
Зернові та зернобобові культури (без картоплі) - всього	02								
з них пшениця	03								
рис	04								
Культури на зерно	05								
Технічні культури - всього	06								
з них пшурою бджоли (фабричні)	08								
льон-довгунець	09								
соняшник на зерно	10								
ріпак	07								
соя	11								
Керолина	12								
Овочі відкритого та закритого ґрунту, виногради насаджені та картопля овочевих культур	13								
Продовольчі баштанні культури, виногради насаджені та баштанні культури	14								
Кормові культури - всього	15								
з них культури на сіно, зелений корм, сінаж	16								
Сіні трави (однорічні та багаторічні) - всього	17								
Багаторічні насадження - всього	18								
(з них лінійна викармлива насадження цукрової кукурудзи)									
Сіножаті та культурні пасовища - всього	19								
Внесено добрив під урожай звітного року - всього (сума рядів 01, 18, 19)	20								
Крім того, внесено добрив під посів озимих культур на зерно та зелені корми під урожай наступного року	21								
ДОВІЛКОВО:									
	Код райка	Площа, га		Внесено мінеральних					
	А	Б		1		2			
Виключення друмпів		60							
Грибніча друмпів		80							
Засоби захисту рослин - усього		100							
у т.ч. нестимули		110							

Місце підпису керівника (підписки) та або особи,

відповідальної за достовірність наведеної інформації

(ПІБ)

(ПІБ)

телефон _____

факс: _____

електронна пошта: _____

ДОДАТОК 16

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник Голови
Держстату України

Власенко Н.С.

«08» листопада 2013р.

РОЗ'ЯСНЕННЯ

**щодо окремих показників державного статистичного спостереження
за формою № 9-б-сг "Внесення мінеральних, органічних добрив, гіпсування та
вапнування ґрунтів під урожай 20_ року" (річна)**

1. Розміри посівних площ під урожай поточного року (графіа 6) у формі № 9-б-сг дорівнюють уточненій посівній площі (графіа 1) форми № 29-сг «Підсумки збору врожаю сільськогосподарських культур, плодів, ягід та винограду на 1 грудня 20_ року» (річна):

<i>Ф.№9-б-сг графіа 6, рядок</i>	<i>Ф.№29-сг графіа 1, рядок</i>	<i>Ф.№9-б-сг графіа 6, рядок</i>	<i>Ф.№29-сг графіа 1, рядок</i>
01	1440	09	1205
02	сума рядків 1104, 1105, 1106, з 1110 до 1115, з 1120 до 1129, 1133, 1135	10	1218
03	сума рядків 1104 і 1110	11	1221
04	1122	12	1301
05	1117	13	сума рядків 1302, 1316, 1317, 1318, 1319, 1712
06	1238	14	сума рядків 1320 і 1323
07	сума рядків 1224 і 1225	15	1434
08	1213	16	1406
		17	сума рядків 1411, 1417, 1421
		21	3410

2. При наявності у формі № 9-б-сг обсягів внесення мінеральних добрив (графіа 1-4 у розрізі культур) графіа 7 відображатиме інформацію щодо площ, на яких вони були внесені; відповідно при внесенні органічних добрив (графіа 5) графіа 8 відображатиме удобрену ними площу.

3. Для визначення обсягів внесення мінеральних добрив у поживних речовинах у формі № 9-б-сг (річна) рекомендується Перелік дозволених до використання в Україні мінеральних добрив із зазначенням вмісту в них поживних речовин (Додаток).

Директор департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища

О.М. Прокопенко

08.11.2013 №18.1-12/25

**Перелік дозволених до використання в Україні мінеральних добрив
та відсоток вмісту в них поживних речовин**

Назва препарату	Діюча речовина
ARVI NPK (Na, S, B)	N – 12%, P ₂ O ₅ – 8–11%, K ₂ O – 19–22%
ARVI NPK (S)	N – 4–20%, P ₂ O ₅ – 6–25%, K ₂ O – 8–34%
ASB GREENWORLD	N – 0–30%, P ₂ O ₅ – 0–43%, K ₂ O – 0–46%
BIOPON рідина	N – 4–8%, P ₂ O ₅ – 3–6,2%, K ₂ O – 4–6,3%
BIOPON тверді добрива	N – 2–16,5%, P ₂ O ₅ – 5–10%, K ₂ O – 6–15%
FERTIUM – 1	N – 3–15%
FERTIUM – AQUA	N – 13–20%, P ₂ O ₅ – 5–40%, K ₂ O – 6–30%
FERTIUM – AQUA 1	N – 4–11%, K ₂ O – 40–46%
I NPK (Mg, S, B)	N – 8–17%, P ₂ O ₅ – 6–20%, K ₂ O – 11–30%
<u>Авангард А</u>	N – 0–46%, P ₂ O ₅ – 0–53%, K ₂ O – 0–51%
<u>Авангард М</u>	N – 0–2,5%, P ₂ O ₅ – 0–3,5%, K ₂ O – 0–5,6%
<u>Авангард Р</u>	N – 0–32%, P ₂ O ₅ – 0–19%, K ₂ O – 0–12%
Авейкин	N – 16%, K ₂ O – 2,0%
<u>Агрекол</u>	N – 3–46%, P ₂ O ₅ – 4–45%, K ₂ O – 4–38%
Агрекол	N – 0–8%, P ₂ O ₅ – 0,2–5,0%, K ₂ O – 0,5–8,0%
Агрифул	N – 4,5%, P ₂ O ₅ – 1%, K ₂ O – 1%
Агро Беллум NPK	N – 7,6%, P ₂ O ₅ – 1,9%, K ₂ O – 0,94%
Агровіт (розчин водний аміачної селітри)	N – 20%
<u>Агровіт – Кор</u>	N – 1–3%, P ₂ O ₅ – 1–3%, K ₂ O – 1–3%
<u>Агрокомплекс NPK</u>	N – 20%, P ₂ O ₅ – 39%, K ₂ O – 30%
<u>Агролайф</u>	N – 2–15%, P ₂ O ₅ – 2–15%, K ₂ O – 2–15%
<u>Агроніфос NP</u>	N – 8%, P ₂ O ₅ – 26%
Агросуміш, р.	N – 22–23%, K ₂ O – 0–4,2%
<u>Агрофоска, зернисті фосфорити</u>	P ₂ O ₅ – 10–15%, K ₂ O – 1–3%
АДОБ Макро+Мікро	N – 10–15%, P ₂ O ₅ – 5–20%, K ₂ O – 10–20%
АзотБіо – С	N – 4–4,5%, P ₂ O ₅ – 2,5–3%, K ₂ O – 0,1–2%
<u>Азотно – вапнякове добриво</u>	N – 27%
<u>Азотно – сіркове добриво гранульоване</u>	N – 21±1%
<u>Азотно – фосфорне добриво</u>	N – 27–33%, P ₂ O ₅ – 2–8%
Азотосульфат марки NS	N – 26–33%
<u>Азофоска марки 1:1:1</u>	N – 16%, P ₂ O ₅ – 16%, K ₂ O – 16%
<u>Азофоска марки 2–1–1</u>	N – 22%, P ₂ O ₅ – 11%, K ₂ O – 11%
<u>Азофоска марки 24–6–12</u>	N – 24%, P ₂ O ₅ – 6%, K ₂ O – 12%
Азофоска марки NPKS	N – 27%, P ₂ O ₅ – 6%, K ₂ O – 6%
Азофосфат, гр.	N – 33±1%, P ₂ O ₅ – не менше 3–5%
Акварин	N – 3–20%, P ₂ O ₅ – 5–41%, K ₂ O – 8–38%
<u>Акселератор</u>	N – 0–10%, P ₂ O ₅ – 0–15%, K ₂ O – 0–40%
<u>Активін (Тренер)</u>	N – 6–20%, P ₂ O ₅ – 0–20%, K ₂ O – 10–20%
<u>Альфа Гроу Екстра</u>	N – 0–27,5%, P ₂ O ₅ – 0–35%
Аміак водний технічний	N – 20,5%
<u>Аміак рідкий технічний</u>	N – 82%
Амлін	N – 0–30%, P ₂ O ₅ – 0–24%, K ₂ O – 0–32%
Амінокат	N – 3%, P ₂ O ₅ – 1%, K ₂ O – 1%
АміноКвелант (Amino Quelant)	N – 0,5–8%, P ₂ O ₅ – 0–6%, K ₂ O – 0–30%
<u>Амколон</u>	N – 7,5–30%, P ₂ O ₅ – 0–22,5%, K ₂ O – 0–24%
<u>Амоній сульфат</u>	N – 21%
<u>Амофос</u>	N – 10–12%, P ₂ O ₅ – 46–52%
<u>Амофосфат марки NP</u>	N – 14–16%, P ₂ O ₅ – 16–34%
Арвенсіс Лайн	N – 0–9,17%, P ₂ O ₅ – 0–44,8%, K ₂ O – 0–30,8%
<u>Аргокор</u>	N – 5 %, P ₂ O ₅ – 1,2 %

Назва препарату	Діюча речовина
<u>Базакот</u>	N – 11–16%, P ₂ O ₅ – 0–30%, K ₂ O – 12–19%
<u>Базаплант, водорозчинне</u>	N – 15–20%, P ₂ O ₅ – 5–18%, K ₂ O – 10–30%
<u>Базаплант</u>	N – 3–30%, P ₂ O ₅ – 5–40%, K ₂ O – 10–40%
<u>Базатоп</u>	N – 19–23%, P ₂ O ₅ – 5–25%, K ₂ O – 5–10%
<u>Басфоліар</u>	N – 6–36%, P ₂ O ₅ – 0–12%, K ₂ O – 0–6%
Басфоліар (Нутрісід), р.	N – 0–37%, P ₂ O ₅ – 0–30%, K ₂ O – 0–30%
<u>Бетастарт</u>	P ₂ O ₅ – 4–12%, K ₂ O – 4–20%
<u>Біовіт</u>	N – 0,7%, P ₂ O ₅ – 0,2%
<u>Біогумус марки "Ідеал" (Новий ідеал)</u>	N – 5%, P ₂ O ₅ – 8–10%, K ₂ O – 9–10%
<u>Біоресурс, р.</u>	N – 1,5–3%, P ₂ O ₅ – 0,3–1%, K ₂ O – 0,3–1%
<u>Біотера</u>	N – 0,6–3,5%, P ₂ O ₅ – 0,2–3,5%, K ₂ O – 0,6–3,5%
<u>Біофора</u>	N – 14%, K ₂ O – 13,2%
Блаукорн (Новатек, Ізігрін)	N – 0–30%, P ₂ O ₅ – 0–30%, K ₂ O – 0–30%
Борофоска гранульвана	P ₂ O ₅ – 10–12%, K ₂ O – 13–16%
<u>Борошно фосфористе Єгор'євського родовища фосфоритів</u>	P ₂ O ₅ – 18–20%
<u>Борошно фосфоритне</u>	P ₂ O ₅ – 17%
Борошно фосфоритне калійно–магнієве гранульоване	P ₂ O ₅ – 8%, K ₂ O – 5%
Вермибіомаг, р.	N – 0,5–1,1%, P ₂ O ₅ – 0,3–0,5%, K ₂ O – 0,5–0,7%
Вігро 28 (VIGRO 28), р.	N – 10%, P ₂ O ₅ – 10%, K ₂ O – 7%
<u>Вітазім</u>	K ₂ O – 0,8%
Вітафілд, гр.	N – 2–7%, P ₂ O ₅ – 1,5–5,7%, K ₂ O – 1–6%
Вуксал Біо, р.	N – 0–9%, P ₂ O ₅ – 0–15%, K ₂ O – 0–10%
<u>Вуксал Суспензія</u>	N – 7,5–30%, K ₂ O – 15–22,5%
Галичина, р.	N – 0,6–3,5%, P ₂ O ₅ – 0,02–2,5%, K ₂ O – 0,2–2,5%
Гармонія	N – 2–14%, P ₂ O ₅ – 3–6%, K ₂ O – 2–12%
Геоплант, гр.	N – 1–5%, P ₂ O ₅ – 1–5%, K ₂ O – 1–5%
<u>Гідрокомплекс</u>	N – 12,4%, P ₂ O ₅ – 11,4%, K ₂ O – 17,7%
Гідроферт лінія	N – 0–40%, P ₂ O ₅ – 0–50%, K ₂ O – 0–50%
Гілея, р.	N – 0–15%, P ₂ O ₅ – 0–8%, K ₂ O – 0–17%
<u>Грануфос 27</u>	P ₂ O ₅ – 27%, K ₂ O – 0,1%
Грінфорт Стимул	N – 0–40%, P ₂ O ₅ – 0–40%
Гронгрін NPK, 20–20–20+TE	N – 20%, P ₂ O ₅ – 20%, K ₂ O – 20%
Гронгрін Грінта Курбі	N – 17%, P ₂ O ₅ – 8%, K ₂ O – 22%
Гронгрін Грінта Сола	N – 14%, P ₂ O ₅ – 10%, K ₂ O – 26%
<u>Діамонійфосфат</u>	N – 15–18±1%, P ₂ O ₅ – 46–47±1%
Діамофоска, гр.	N – 10%, P ₂ O ₅ – 26%, K ₂ O – 26%
Добрива азотні рідкі (КАС)	N – 27–33%
<u>Добрива азотно–фосфорні складні</u>	N – 20%, P ₂ O ₅ – 20%
Добрива азотно–фосфорно–калійні	N – 15%, P ₂ O ₅ – 15%, K ₂ O – 15%
Добрива азотно–фосфорно–калійні комплексні NPK, гр.	N – 6–16%, P ₂ O ₅ – 15–24%, K ₂ O – 15–32%
<u>Добрива азотно–фосфорно–калійні марки NPKS-1, NPKS-2, NPKS-3, NPK-1, NPK-2, NPK-3</u>	N – 9–16±1%, P ₂ O ₅ – 10–32±1%, K ₂ O – 10–25±1%
Добрива водорозчинні	N – 8 або 17%, P ₂ O ₅ – 8 або 20%, K ₂ O – 22 або 25%
<u>Добрива комплексні мінеральні NP</u>	N – 3–35%, P ₂ O ₅ – 16–52%
<u>Добрива комплексні мінеральні NPK</u>	N – 3–25%, P ₂ O ₅ – 8–45%, K ₂ O – 4–45%
<u>Добрива рідкі комплексні</u>	N – 11%, P ₂ O ₅ – 37%
<u>Добрива рідкі комплексні марки (4:3:1,5), (4:4:7)</u>	N – 4 ±1%, P ₂ O ₅ – 3–4 ±1%, K ₂ O – 1,5–7 ±0,5%
<u>Добрий господар</u>	N – 5–15%, P ₂ O ₅ – 2–10%, K ₂ O – 2–10%
<u>Добрі добрива</u>	N – 1,5–4,3%, P ₂ O ₅ – 2–4,5%, K ₂ O – 1,5–4%
Добровіт, р.	N – 0–15%, P ₂ O ₅ – 0–15%, K ₂ O – 0–15%
<u>Добродій</u>	N – нітратний – 1,1%, K ₂ O – 3,8%

Назва препарату	Діюча речовина
Доктор Грін (Апекс, Бест)	N – 0–47%, P ₂ O ₅ – 0–55%, K ₂ O – 0–50%
Дуканіт	N – 15,5%
Еверріс (Енго), гр.	N – 0–40%, P ₂ O ₅ – 0–52%, K ₂ O – 5–45%
Еколіст багатокomпонентний	N – 0–26%, P ₂ O ₅ – 0–30%, K ₂ O – 0–30%
Екоплант (зола соняшника)	P ₂ O ₅ – 7,66%, K ₂ O – 49,29%
Екотерра	N – 2,35%, P ₂ O ₅ – 1,95%, K ₂ O – 1,51%
СаоХім	N – 0–30%, P ₂ O ₅ – 0–41%, K ₂ O – 0–30%
Єврогрін	N – 13–33%, P ₂ O ₅ – 0–20%, K ₂ O – 7–24%
Єврофертіл плюс	N – 5–15%, P ₂ O ₅ – 10–30%, K ₂ O – 0–22%
Зелений дім (Zelony Dom), гр.	N – 5,5–14%, P ₂ O ₅ – 2,8–8%, K ₂ O – 6–13%
Зелений дім (Zelony Dom), р.	N – 2–10%, P ₂ O ₅ – 2–4%, K ₂ O – 2–6%
Ізі Кел, р.	N – 8%
Ілд Плюс.	N – 6%, K ₂ O – 1%
Інжект–А–Мін MN, р.	N – 1–1,48%, K ₂ O – 1–1,5%
Інтермаг	N – 0–27,5%, P ₂ O ₅ – 0–35%, K ₂ O – 0–26%
Інтермаг, кр.п.	N – до 31%; P ₂ O ₅ – до 53%; K ₂ O – до 38%
Інтермаг–Мікрокомплекс	N – 0–35%
Інтермаг–Сірка, р.	N – 0–5%
Калій хлористий	N – 60%
Калімаг Супер	K ₂ O – не менше 40%
Калніт МГ (CALNIT Mg), р.	N – 16%
Карбамід	N – 46,2%
Карбамід (побічний продукт виробництва карбаміду)	N – 42%
Квантум, р.	N – 0–40%, P ₂ O ₅ – 0–40%, K ₂ O – 0–40%
Келік, р.	K ₂ O – 0–50%
Кеміра NPK	N – 3–36%, P ₂ O ₅ – 0–50%, K ₂ O – 0–50%
Кеміра Бленд	N – 4–25%, P ₂ O ₅ – 0–21%, K ₂ O – 0–32%
Кода	N – 0–33%, P ₂ O ₅ – 0–22%, K ₂ O – 0–25%
Козир, р.	P ₂ O ₅ – 33,7%, K ₂ O – 24,3%
Компо рідкі добрива	N – 0–28%, P ₂ O ₅ – 0–28, K ₂ O – 0–28%
Компо тверді добрива	N – 0–46%, P ₂ O ₅ – 0–30, K ₂ O – 0–60%
Контроль ДМП	N – 3%, P ₂ O ₅ – 17%
Кристалон	N – 3–20%, P ₂ O ₅ – 5–40%, K ₂ O – 8–38%
Кроп Прод (Crop Prod)	N – 8,0%, P ₂ O ₅ – 8,0%, K ₂ O – 8,0%
Кроп Шейлд 750, р.	P ₂ O ₅ – 28 %, K ₂ O – 25 %
Лифдріп NPK, гр.	N – 3–20 %, P ₂ O ₅ – 6–52%, K ₂ O – 5–42%
Лібро (LIBRO)	N – 10–20 %, P ₂ O ₅ – 10–52%, K ₂ O – 10–43%
Ліфдріп	N – 0–20%, P ₂ O ₅ – 8–20%, K ₂ O – 20–42%
Ліфдріп, р.	N – 0–46%, P ₂ O ₅ – 0–52%, K ₂ O – 0–60%
Магнум, р.	N – 5%, P ₂ O ₅ – 38%, K ₂ O – 15%
Маджестик Ліквід, р.	N – 6%, P ₂ O ₅ – 12%, K ₂ O – 6%
Маджестик	N – 3–20%, P ₂ O ₅ – 5–40%, K ₂ O – 8–38%
Максімум 20+20+20	N – 20%, P ₂ O ₅ – 20%, K ₂ O – 20%
Максімум екстра Mg	N – 15%, P ₂ O ₅ – 5%, K ₂ O – 5%
Максімум екстра P	N – 12%, P ₂ O ₅ – 50%, K ₂ O – 6%
Максплант	N – 0–30%, P ₂ O ₅ – 0–45%, K ₂ O – 0–45%
Макфос (MAKFOS)	P ₂ O ₅ – 52%, K ₂ O – 34%
Мастер	N – 3–30%, P ₂ O ₅ – 5–40%, K ₂ O – 6–45%
Мікосол ПТС 13 06	N – 13%, K ₂ O – 6%
Мікро НР, гр.	N – 4%, P ₂ O ₅ – 30%
Мікро Мікс, гр.	N – 6–17%, P ₂ O ₅ – 6–18%, K ₂ O – 18–28%
Мікрокат, р.	N – 0–6,2%, P ₂ O ₅ – 0–6%, K ₂ O – 0–12%
Мікростар	N – 10%, P ₂ O ₅ – 40%
Мозаїк–NPK	N – 3–23%, P ₂ O ₅ – 5–25%, K ₂ O – 5–30%
Моноамоній фосфат	N – 12±1%, P ₂ O ₅ – 61±1%

Назва препарату	Діюча речовина
<u>Монокалійний фосфат</u>	P ₂ O ₅ – 52%, K ₂ O – 34%
Монофосфат калію Shifang	P ₂ O ₅ – 51,6%, K ₂ O – 34,1%
<u>Мочевин К №1</u>	N – 11–13%, P ₂ O ₅ – 0,1–0,3, K ₂ O – 0,05–0,15%
Мочевин–К № 2, р.	N – 9–11%, P ₂ O ₅ – 0,5–0,7%, K ₂ O – 0,05–0,15%
Мочевин–К № 6, р.	N – 0,8–1,2%, P ₂ O ₅ – 0,1–0,3%, K ₂ O – 0,05–15%
<u>Мультивіт</u>	N – 0–8%, P ₂ O ₅ – 3,5–28%, K ₂ O – 5,1–8,5%
Мульти–К	N – 10–13%, P ₂ O ₅ – 0–5%, K ₂ O – 38–46%
<u>Нановіт багатокомпонентний</u>	N – 0–26%, P ₂ O ₅ – 30%, K ₂ O – 0–30%
<u>Наномікс</u>	N – 3,0%, K ₂ O – 3,5%
<u>Нітрамофоска покращеного гранулометричного складу марки А, Д</u>	N – 8–16%, P ₂ O ₅ – 16–24%, K ₂ O – 16–24%
Нітрат калію	N – 13±1%, K ₂ O – 46±1%
Нітроамофоска (азофоска), гр.	N – 13–27%, P ₂ O ₅ – 4–22%, K ₂ O – 0–24%
Нітроамофоска (без хлорна) марки NPK	N – 15–20%, P ₂ O ₅ – 10–18%, K ₂ O – 7–18%
Нітроамофоска марки NPK, NPKS, гр.	N – 15–22%, P ₂ O ₅ – 7–17%, K ₂ O – 9–19%
<u>Нітроамофоска покращеного гранулометричного складу</u>	N – 6–28%, P ₂ O ₅ – 0–25%, K ₂ O – 0–30%
Нітроамофоска, гр.	N – 18–24%, P ₂ O ₅ – 0,1%, K ₂ O – 8–24%
<u>Нітроамофоска–М</u>	N – 0–30%, P ₂ O ₅ – 0–20%, K ₂ O – 0–40%
Нітрокальційфосфат (Нітрофос), марки А та Б, гр.	N – 6–12%, P ₂ O ₅ – 12–16%
Нова MAP	N – 12%, P ₂ O ₅ – 61%
<u>Новалон (Нітріфлекс)</u>	N – 7,5–20%, P ₂ O ₅ – 5–40%, K ₂ O – 6–39%,
<u>Новоферт</u>	N – 0–40%, P ₂ O ₅ – 0–50%, K ₂ O – 0–50%
<u>Нутрібор</u>	N – 6%
<u>Нутривант Плюс</u>	N – 0–11,8%, P ₂ O ₅ – 10–50,1%, K ₂ O – 24–42,2%
Нутривант Плюс	N – 0–26%, P ₂ O ₅ – 0–50,1%, K ₂ O – 0–44,5%
<u>Нутрі–Ліф (Шугар Експрес)</u>	N – 4–20%, P ₂ O ₅ – 4–20%, K ₂ O – 20–40%
<u>Нутрмікс</u>	N – 8%
<u>Нутрі–файт</u>	P ₂ O ₅ – 28%, K ₂ O – 26%
<u>Нутрі–файт Магнум</u>	N – 5%, P ₂ O ₅ – 38%, K ₂ O – 15%
<u>Нутрі–файт Магнум С</u>	N – 5%, P ₂ O ₅ – 38%, K ₂ O – 15%
<u>Нутрі–файт ПК</u>	P ₂ O ₅ – 28%, K ₂ O – 26%
Нью Вері Люкс	N – 13–16%, P ₂ O ₅ – 13–16%, K ₂ O – 13–16%
Оазис, р.	N – 22–23%, K ₂ O – 0–4,2%
<u>Олігомакс</u>	N – 0–30%, P ₂ O ₅ – 0–50%, K ₂ O – 0–50%
Омекс, р.	N – 0–24%, P ₂ O ₅ – 0–40%, K ₂ O – 0–40%
<u>Оракул</u>	N – 0–36%, P ₂ O ₅ – 0–24%, K ₂ O – 0–12%
<u>Органік</u>	N – 1,5–4%, P ₂ O ₅ – 1–3%, K ₂ O – 1,5–2,5%
Органік Джем, р.	P ₂ O ₅ – 8,5%, K ₂ O – 10,5%
<u>Патенткалі (калімагnezія)</u>	K ₂ O – 30%
<u>ПеКасид</u>	P ₂ O ₅ – 60%, K ₂ O – 20%
<u>Плант Прод</u>	N – 0–45%, P ₂ O ₅ – 0–60%, K ₂ O – 0–60%
Планта–Віта», р.	N – 1,25–1,45%, P ₂ O ₅ – 0,4–0,5%, K ₂ O – 0,8–1%
<u>Плантон</u>	N – 30%, P ₂ O ₅ – 0–13%, K ₂ O – 0–30%
Покон	N – 0–17%, P ₂ O ₅ – 0–22%, K ₂ O – 3–28%
Покон, р.	N – 3–17%, P ₂ O ₅ – 2–21%, K ₂ O – 4–28%
Полі–фід	N – 3–31%, P ₂ O ₅ – 5–52%, K ₂ O – 11–43%
Преміум(Premium)	N – 0–50%, P ₂ O ₅ – 0–50%, K ₂ O – 0–50%
<u>Пролік (Пролік N, Пролік 36, Пролік Р, Пролік мікро, Пролік Комбі)</u>	N – 0–40%, P ₂ O ₅ – 0–30%, K ₂ O – 0–30%
Пуччоні NPK	N – 0–30%, P ₂ O ₅ – 0–46%, K ₂ O – 8–50%
Разормін, р.	N – 4%, P ₂ O ₅ – 4%, K ₂ O – 3%
Райкат, р.	N – 3–6%, P ₂ O ₅ – 0–8%, K ₂ O – 3–6%
Растворин, гр.	N – 8–18%, P ₂ O ₅ – 5–17%, K ₂ O – 16–20%
<u>Реаком + NPK</u>	N – 0–20%, P ₂ O ₅ – 0–20%, K ₂ O – 0–20%
<u>Реаком Плюс</u>	N – 0–20%, P ₂ O ₅ – 0–20%, K ₂ O – 0–20%

Назва препарату	Діюча речовина
Реківа	N – 0,1–2,6%, P ₂ O ₅ – 0,1–1,2%, K ₂ O – 0,1–1,5%
Реолік (В), р.	N – 0–46%, P ₂ O ₅ – 0–52%, K ₂ O – 0–60%
Ріверм	N – 4,3%, P ₂ O ₅ – 1,9%, K ₂ O – 1,9%
Розалік	N – 0–46%, P ₂ O ₅ – 0–52%, K ₂ O – 0–60%
Розасоль	N – 0–46%, P ₂ O ₅ – 0–52%, K ₂ O – 0–60%
Росток, р.	N – до 36%, P ₂ O ₅ – до 13%, K ₂ O – до 20%
Роу Прод (Row Prod)	N – 3%, P ₂ O ₅ – 8%, K ₂ O – 3%
Роу Прод (Row Prod), р.	N – 2%, P ₂ O ₅ – 11%, K ₂ O – 5%
Роял Мікс	N – до 14%, P ₂ O ₅ – до 20%, K ₂ O – до 20%
Рут	N – 7,0%
Сабера Меджік (ДРІП ФЕРТ)	N – 5–30%, P ₂ O ₅ – 5–40%, K ₂ O – 5–41%
Санні Мікс (Sunny Mix)	N – до 10%, P ₂ O ₅ – до 15%, K ₂ O – до 40%
Селітра аміачна	N – не менше 34,4 %
Селітра вапняково-аміачна	N – 20–28%, карбонат кальцію – 12–40%
Селітра калієва	N – 13,8%, K ₂ O – 46,3%
Селітра калієва технічна	KNO ₃ – не менше 99,85%
Селітра кальцієва (Кальциніт, Нітрабор, Тропікоут, Яра Ліва)	N – 15,5%
Селітра кальцієва гранульована	N – 17,5–33%
Сила Житни	N – 10%, P ₂ O ₅ – 1%, K ₂ O – 2%
Сібус МГ	N – 0,01–42%
Сід Прод+ (Seed Prod+)	N – 2%, P ₂ O ₅ – 11%, K ₂ O – 5%
Сікоферт, гр.	N – до 26%, P ₂ O ₅ – до 40%, K ₂ O – до 30%
Сіль калійна змішана	K ₂ O – 40%
Скотс (Енго)	N – 5–40%, P ₂ O ₅ – 5–20%, K ₂ O – 5–45%
Сократ	N – 0–36%, P ₂ O ₅ – 0–24%, K ₂ O – 0–12%
Солю	N – 9,8%
Спектрум (марки: КорнМікс (CornMix), ГрейнМікс (GreinMix), Борон 150 (Boron 150))	N – 0–34%, P ₂ O ₅ – 0–21%, K ₂ O – 0–7%
Спектрум Мікс-С (Spectrum Mix-S)	N – 20%, P ₂ O ₅ – 8%, K ₂ O – 14%
Спідфол	N – 9,1–16,3%, P ₂ O ₅ – 0–11,9%, K ₂ O – 11,8–18%
Стандарт NPK	N – до 45%; P ₂ O ₅ – до 45%; K ₂ O – до 50%
Сульфамо-30	N – 30%
Сульфамо-30 Месактіл Нпро, гр.	N – 5–15%, P ₂ O ₅ – 10–30%, K ₂ O – 0–22%
Сульфат амонію	N – не менше 21%
Сульфат калію	K ₂ O – 50–52%
Сульфоамофос Марок А та Б	N – 14–20%±1,5%, P ₂ O ₅ – 20–34±1,5%
Сульфопоташ	K ₂ O – 48,5 – 53,5 %
Суміші добрив мінеральних NPK	N – 6–25%, P ₂ O ₅ – 10–26%, K ₂ O – 10–30%
Суміші добрив мінеральних, гр.	N – 0–36%, P ₂ O ₅ – 0–39%, K ₂ O – 0–48%
Суміші добрив мінеральних комплексні	N – 0–44%, P ₂ O ₅ – 0–50%, K ₂ O – 0–47%
Суперагро марки NPK, гр.	N – 0–30%, P ₂ O ₅ – 0–41%, K ₂ O – 0–30%
Суперсофат гранульований із закордонного фосфату, гр.	N – 0–3%, P ₂ O ₅ – не менше 16%
Суперфос азот-сіркомісткий	N – 10–15%, P ₂ O ₅ – 20–24%
Суперфосфат амонізований	N – 2%, P ₂ O ₅ – 16%
Суперфосфат гранульований марки А, Б, В	N – 3–6%, P ₂ O ₅ – 21–26%
Таргет	N – 6–16%, P ₂ O ₅ – 5–13%, K ₂ O – 6–20%
Тарра сорб фолі ар	N – 2,1%
Текамін Макс, р.	N – 7%
Текамін Раіс, р.	N – 5,5%, K ₂ O – 1%
Терра сорб фоліар	N – 2,1%
Террафлекс (Гідрофлекс)	N – 8,5–18%, P ₂ O ₅ – 6–12%, K ₂ O – 21–39,5%
Тукоsumіш	N – 0–23%, P ₂ O ₅ – 0–26%, K ₂ O – 0–36%
Тукоsumіш «Рівне NPK» марки А, В, С, D, гр.	N – 8–20%, P ₂ O ₅ – 9–25%, K ₂ O – 10–30%
Тукоsumіш «Стимул», гр.	N – 0–46%, P ₂ O ₅ – 0–52%, K ₂ O – 0–60%

Назва препарату	Діюча речовина
Тукосуміш «УкрТехноФос–НРК», гр.	N – 0–44%, P ₂ O ₅ – 0–45%
Тукосуміш «ФРЕЯ», гр.	N – 4–32%, P ₂ O ₅ – 4–30%, K ₂ O – 0–40%
Тукосуміш НК	N – 27%, K ₂ O – 12%
Тукосуміш НРК, гр.	N – 4–8%, P ₂ O ₅ – 8–26%, K ₂ O – 0–40%)
Тукосуміш Агросмікс	N – 6–24%, P ₂ O ₅ – 10–29%, K ₂ O – 10–30%
Тукосуміш Райз–НРК	N – 2–28%, P ₂ O ₅ – 8–32%, K ₂ O – 7–31%
Ультрасол Магнум Р 44	N – 17,5%, P ₂ O ₅ – 44%
Універсальне, гр.	N – 2–13%, P ₂ O ₅ – 4–10%, K ₂ O – 4–12%
Ферком	N – 0–46%, P ₂ O ₅ – 0–52%, K ₂ O – 0–40%
Фертимікс (Fertimix)	N – 0–40%, P ₂ O ₅ – 0–40%, K ₂ O – 0–40%
Фертіактіл стартер (Fertiactyl starter)	N – 13%, P ₂ O ₅ – 5%, K ₂ O – 8%
Фертігрейн Старт	N – 3%
Фертігрейн Фоліар	N – 7%
Фертілідер Вітал–954	N – 9%, P ₂ O ₅ – 5%, K ₂ O – 4%
Фізіоживлін	N – 19,1%, K ₂ O – 16,5%
Флоранід	N – 10–35%, P ₂ O ₅ – 0–25%, K ₂ O – 0–24%
Флоранід, гр.	N – 10–35%.P ₂ O ₅ – 0–25%.K ₂ O – 0–24%
Флорекс – N, гр.	N – 2,8–3,2%, P ₂ O ₅ – 3–3,5%, K ₂ O – 2–2,5%
Флоровіт	N – 3–18%, P ₂ O ₅ – 2–13%, K ₂ O – 2–34%
Флорон, р.	N – 1%, P ₂ O ₅ – 10%, K ₂ O – 10%
Фоліар К, р.	N – 3%, K ₂ O – 20%
Фосмекс	N – 3%, P ₂ O ₅ – 27%, K ₂ O – 22%
Фосфати амонію	N – 10–18%, P ₂ O ₅ – 40–52%
Фурор	N – 0,5%, P ₂ O ₅ – 0,3%, K ₂ O – 0,4%
Хайфа–МКП	P ₂ O ₅ – 52%, K ₂ O – 34%
Хакафос (Новатек Солуб, Басфоліар)	N – 0–35%, P ₂ O ₅ – 0–48%, K ₂ O – 0–40%
Хелатин, р.	N – 2–5%, P ₂ O ₅ – 10–20%, K ₂ O – 5–10%
Хелпер, гр.	N – 3–18%, P ₂ O ₅ – 5–40%, K ₂ O – 13–38%
Цеовіт Макро+мікроГ	N – 8–14,5%, P ₂ O ₅ – 6,3–8%, K ₂ O – 7,7–16,5%
Цеовіт Макро+мікроР	N – 0–15%, P ₂ O ₅ – 0–22%, K ₂ O – 0–24%
Яра НРК	N – 0–36%, P ₂ O ₅ – 0–50%, K ₂ O – 0–50%
ЯраВіта Моно	N – 0–15,2%, P ₂ O ₅ – 0–15,5%
ЯраВіта Спеціальне	N – 0–5,6%
ЯраВіта Стартове, р.	P ₂ O ₅ – 0–29,8%, K ₂ O – 5–6,5%
ЯраВіта Урожайне	N – 0–5,2%
Яровіт	N – 0–40%, P ₂ O ₅ – 0–40%, K ₂ O – 0–40%

Примітка:

Скорочення, що використані у Додатку: р. – рідина; гр. – гранули.

ДОДАТОК 17

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується
статтею 21 Закону України "Про державну статистику"Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою
відповідальність, яка встановлена статтею 186^б Кодексу України про адміністративні правопорушенняНАЯВНІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ
В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ
у 20__ році

№ 10 – мех

(річна)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Держстату України
02.07.2014 № 206 (зі змінами)

Подають:	Термін подання
юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб, які здійснюють сільськогосподарську діяльність, за переліком, визначеним органом державної статистики – територіальному органу Держстату	не пізніше 28 лютого

Респондент:
Найменування: _____
Місцезнаходження (юридична адреса): _____
(поштовий індекс, область /АР.Крим, район, населений пункт, вулиця/провулок, площа тощо, № будинку/корпусу, № квартири /офісу)
Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): _____
(поштовий індекс, область /АР.Крим, район, населений пункт, вулиця/провулок, площа тощо, № будинку/корпусу, № квартири /офісу)

I. НАЯВНІСТЬ ТА РУХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ

(штук)

	Код	Наявність на кінець звітного року	У тому числі		З загальної кількості на кінець звітного року – техніка, що належить виключно підприємству	Крім того	
			надійшло протягом року	з неї куплено		вибуло протягом року	у т.ч. списано по зносу
А	Б	1	2	3	4	5	6
Трактори – всього (сума кодів 1111–1114; кодів 1121, 1122; кодів 1131, 1132)	1100						
з них трактори потужністю менше 40 кВт	1111						
від 40 до 60 кВт	1112						
від 60 до 100 кВт	1113						
понад 100 кВт	1114						
З загальної кількості тракторів – трактори колісні	1121				×		
трактори гусеничні	1122				×		
трактори без змонтованих на них машин	1131				×		
трактори, на яких змонтовані машини	1132				×		

	Код	Наявність на кінець звітного року	У тому числі		З загальної кількості на кінець звітного року – техніка, що належить виключно підприємству	Крім того	
			надійшло протягом року	з неї куплено		вибуло протягом року	у т.ч. списано по зносу
А	Б	1	2	3	4	5	6
Вантажні та вантажно-пасажирські автомобілі	1200						
Причепи та напівпричепи	1300						
з них тракторні	1311						
Плуги	2100						
Культиватори	2200						
Борони	2300						
у т.ч. дискові	2311						
Машини посівні та для садіння (сума кодів 2401 – 2409)	2400						
з них сівалки	2401						
картоплесадівалки	2402						
інші	2409						
Розкидачі гною і добрив	3100						
Обладнання іригаційне – за видами:							
дошувальні машини	3211				×		
машини і пристрої для поливу	3212				×		
водяні насоси і насосні станції	3213				×		
за локалізацією:							
стаціонарне	3291				×		
пересувне	3292				×		
Машини для захисту сільськогосподарських культур	3300						
Сінокосарки	4110						
у т.ч. тракторні	4111						
Жатки валкові	4120						
Прес-пакувальники, включаючи прес-підбирачі	4130						
Комбайни зернозбиральні	4410						
Комбайни кукурудозбиральні	4420						
Комбайни кормозбиральні, включаючи причіпні	4430						
у т.ч. самохідні	4431						
Комбайни льнозбиральні	4440						
Комбайни картоплезбиральні й картоплекопачі	4450						
у т.ч. комбайни	4451						
Комбайни і машини бурякозбиральні (без машин для обрізання бурячичня)	4460						
Машини і комбайни для збирання овочів і багрянних культур	4470						

	Код	Наявність на кінець звітного року	У тому числі		З загальної кількості на кінець звітного року – техніка, що належить виключно підприємству	Крім того	
			надійшло протягом року	з неї куплено		вибуло протягом року	у т.ч. списано по зносу
A	B	1	2	3	4	5	6
Машини для збирання плодів, ягід, винограду	4480						
Техніка для післяурожайних робіт (молотарки, зерноочисні машини, сортувальні і калібрувальні машини і механізми)	5000						
Доїльні установки та апарати	6100						
Очишувачі-охолоджувачі молока	6200						
Молочні сепаратори	6300						
Інкубатори	6400						
Машини і механізми для приготування кормів	6500						
Роздавачі кормів:							
для великої рогатої худоби	6611						
для свиней	6612						
Транспортери для прибирання гною	6700						

Довідково. Короткотермінове залучення техніки, у т.ч. з обслуговуючим персоналом, для проведення сезонних робіт (включаючи разові роботи, пов'язані із веденням сільського господарства)

(потрібно позначити ✓)

так

ні

II. ЕНЕРГЕТИЧНІ ПОТУЖНОСТІ

1. Енергетичні потужності

(кіловат)

	Код	Наявність на кінець звітного року
A	B	1
Енергетичні потужності – всього (сума кодів 7101 – 7300, 7400)	8000	
Двигуни тракторів (включаючи трактори, на яких змонтовані землерийні, меліоративні та інші машини)	7101	
Двигуни комбайнів і самохідних машин	7102	
Двигуни автомобілів	7103	
Інші механічні двигуни	7109	
Електродвигуни та електроустановки	7200	
Устаткування для виробництва відновлювальної енергії	7300	
Робоча худобав перерахунку на механічну силу	7400	

2. Устаткування для виробництва відновлювальної енергії

(штук)

	Код	Наявність на кінець звітного року		Код	Наявність на кінець звітного року
A	Б	1	A	Б	1
Устаткування, яке перетворює енергію:			води – гідроенергію	7313	
вітру	7311		біомаси	7314	
сонця	7312		інших відновлювальних ресурсів	7319	

Довідково.

Наявність на кінець року устаткування для виробництва біогазу (7350)

штук

Місце підпису керівника (власника) та/або особи, відповідальної за достовірність наданої інформації

(ПБ)

(ПБ)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

ПОЯСНЕННЯ ДО ЗВІТУ

ДОПОМІЖНА ІНФОРМАЦІЯ

1 кВт – 1,359621 к.с.

1 к.с. – 0,735499 кВт

Коефіцієнти перерахунку робочої худоби в кіловати:

коні старші 3-х років 0,551624

буйволи робочі 0,441299

воли робочі 0,367750

ДОДАТОК 18

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держкомстату
09.09.2010 № 386

ЗАРЕЄСТРОВАНО В
Міністерстві юстиції України
27 вересня 2010р.
за №853/18148

ІНСТРУКЦІЯ

**щодо заповнення форми державного статистичного
спостереження № 10–мех "Наявність сільськогосподарської
техніки в сільськогосподарських підприємствах у 20__ році"**

I. Загальні положення

1.1. Адресна частина бланку форми державного статистичного спостереження № 10–мех "Наявність сільськогосподарської техніки в сільськогосподарських підприємствах у 20__ році" (далі – форма № 10-мех) заповнюється чітко і без скорочень згідно з реєстраційними даними.

1.2. Форма № 10-мех складається на підставі первинних документів бухгалтерського обліку: інвентаризаційних відомостей або описів, книг або карток обліку основних засобів, актів на приймання техніки з ремонту та інших документів обліку сільськогосподарських машин та устаткування.

1.3. У формі № 10-мех проставляються дані про всю техніку, що налічується на балансі підприємства, а також яка врахована на позабалансовому рахунку, незалежно від її технічного стану (працююча, непрацююча яка ще не списана з балансу, а також та, що знаходиться в ремонті).

1.4. У рядках і графах форми, для заповнення яких інформація відсутня, проставляється прочерк.

II. Заповнення бланка форми № 10-мех**2.1. Наявність та рух сільськогосподарської техніки (розділ I)**

2.1.1. Дані цього розділу наводяться в штуках за переліком видів техніки, наведеним у графі А.

У графі 1 проставляється кількість наявної техніки, що призначена і/або використовується підприємством у його сільськогосподарській діяльності станом на кінець звітнього року. З неї у графі 2 виділяється техніка,

яка надійшла до підприємства протягом звітного року, в тому числі в графі 3 – куплена ним.

У графі 4 з даних графі 1 вказується кількість техніки, яка належить виключно підприємству.

Крім того, у графі 5 проставляються дані про техніку, яка вибула протягом року (списана за актами, продана, втрачена тощо), в тому числі в графі 6 – кількість техніки, що списана по зносу за актами на списання. Техніка, акти списання якої не затверджені в установленому порядку, не вважається списаною і до цієї графі не включається. Вона залишається у складі наявних у підприємстві тракторів, сільськогосподарських машин та устаткування незалежно від їхнього технічного стану.

2.1.2. За кодом 1100 "Трактори – всього" проставляються дані про всі трактори, які має підприємство, включаючи ті, на яких змонтовані бульдозери, скрепери, кущорізи, канавокопачі, зрошувальні машини, корчувальники-збирачі, буряконавантажувачі та інші машини.

За кодами 1111–1114 наводяться дані про всі трактори в розрізі потужності їхніх двигунів, за кодами 1121, 1122 – дані за типом їхньої ходової частини, за кодами 1131, 1132 – за наявністю агрегатів.

Дані за кодом 1100 дорівнюють сумі кодів 1111–1114; сумі кодів 1121, 1122, а також сумі кодів 1131, 1132.

2.1.3. За кодом 1200 обліковуються всі види вантажних та вантажно-пасажирських автомобілів, включаючи автоцистерни (бензовози, молоковози та інші). До цієї позиції не включаються автомашини, на яких змонтовано спеціальне обладнання (ремонтні майстерні, автобензозаправники, автокрани та інші).

2.1.4. За кодом 1300 наводяться дані про всі причепи та напівпричепи, включаючи автомобільні. З нього виділяються дані про тракторні причепи (код 1311).

2.1.5. За кодом 2100 наводяться дані про плуги загального призначення та спеціальні, включаючи плоскорізи-глибокорозрихлювачі та глибокорозрихлювачі-плоскорізи удобрювачі. До спеціальних плугів відносяться болотно-чагарникові, плантажні, садові, виноградникові, чагарникові та інші.

2.1.6. За кодом 2200 вказуються дані про культиватори всіх типів для суцільної та міжрядної культивації.

2.1.7. За кодом 2300 проставляється кількість борін усіх видів (зубових, сітчастих, пружинних, дискових тощо), за кодом 2311 – кількість борін дискових.

2.1.8. За кодом 2400 записуються відомості про загальну кількість техніки, яка використовується підприємством для посіву і садіння сільськогосподарських культур. За кодом 2401 показуються сівалки всіх типів (без тукових), за кодом 2402 – картоплесаджалки, за кодом 2409 – інші машини для посіву та садіння. Сума даних за кодами 2401–2409 повинна дорівнювати даним за кодом 2400 – "Машини посівні та для садіння".

2.1.9. За кодом 3100 наводяться дані про машини для внесення в ґрунт твердих і рідких органічних добрив, машини для внесення твердих мінеральних добрив, включаючи сівалки тукові, та інші.

2.1.10. За кодами 3211–3292 наводяться дані щодо іригаційного обладнання підприємства, тобто обладнання, яке використовується для штучного зрошування ґрунту.

За кодом 3211 наводяться дані про всі дощувальні машини, агрегати та установки всіх типів та марок.

За кодом 3212 наводяться дані про поливні машини та пристрої для проливу незалежно від типу і марки.

За кодом 3213 наводяться дані про водяні насоси і насосні станції усіх типів (стаціонарні, плавучі, пересувні), включаючи пересувні насосні станції (насоси), які працюють від валу відбору потужності трактора, а також насосно-силові агрегати колодязів та скважин, які подають воду для поливу зрошуваних земель.

Обладнання, яке використовується як стаціонарно, так і з його переміщенням, записується за кодом 3292 "пересувне". Якщо пересувне обладнання змонтовано на одному місці та використовується лише в стаціонарному режимі, дані про нього проставляються за кодом 3291 "стаціонарне".

2.1.11. За кодом 3300 наводяться дані про машини для захисту сільськогосподарських культур (рослин від шкідників, хвороб та бур'янів) обприскувачі та обпилювачі, машини для внесення гербіцидів, протравлювачі насіння тощо.

2.1.12. За кодом 4110 наводяться дані про всі сінокосарки – причіпні, навісні та напівнавісні, які призначені для косіння трав, кукурудзи, соняшнику та інших рослин на сіно, зелений корм та силос, косарки-подрібнювачі та косарки-плющилки самохідні і ротаційні.

З коду 4110 виділяються дані про тракторні сінокосарки (код 4111). До їх кількості не включаються дані про косарки-подрібнювачі та косарки-плющилки.

2.1.13. За кодом 4120 наводиться кількість самохідних та навісних жаток, які призначені для скошування зернових і бобових культур та укладання їх у валки.

2.1.14. За кодом 4130 обліковуються прес-пакувальники та прес-підбирачі – машини, призначені для підбирання валків сіна, соломи і пресування їх у тюки.

2.1.15. За кодами 4410–4480 вказується інформація про комбайни та машини для збирання врожаю всіх марок і всіх виробників – зернозбиральних комбайнів (код 4410), кукурудзозбиральних комбайнів (код 4420), кормозбиральних комбайнів (код 4430), у тому числі самохідних (код 4431), льнозбиральних комбайнів (код 4440), картоплюзбиральних комбайнів і картоплекопачів (код 4450), з них картоплюзбиральних комбайнів (код 4451), бурякозбиральних комбайнів і машин, але без машин для

обрізання бурячиння (код 4460), машин і комбайнів для збирання овочів і баштанних культур (код 4470), машин для збирання плодів, ягід, винограду (код 4480). Зернозбиральні комбайни, переобладнані для збирання кукурудзи, до коду 4410 не включаються, а вказуються за кодом 4420.

2.1.16. За кодом 5000 "Техніка для післяурожайних робіт" показуються зерноочисні машини та агрегати (включаючи горохоочисні), що працюють від приводу будь-якого двигуна, мають декілька очисток і доводять зерно до кондиції, а також зерноочисні машини, що знаходяться на зерноочисно-сушильних пунктах, лініях та комплексах (молотарки, сортувалки, трієри та інші), калібрувальні машини і механізми.

2.1.17. За кодом 6200 наводяться дані щодо наявності в господарстві очищувачів-охолоджувачів молока, включаючи резервуари і танки-охолоджувачі, холодильні установки та інше обладнання для первинної холодної обробки молока.

2.1.18. За кодом 6500 наводяться дані щодо наявності машин і механізмів для приготування всіх видів кормів та силосу (дробарки, коренерізки, комбікормові агрегати, подрібнювачі коренеклубнеплодів, грубих кормів та інші).

2.1.19. За кодом 6611 наводяться дані про наявність всіх (як стаціонарних, так і пересувних) роздавачів кормів для великої рогатої худоби, за кодом 6612 – для свиней.

2.2. Енергетичні потужності (розділ II)

2.2.1. Дані про наявність енергетичних потужностей (пункт 1 розділу II) заповнюються за даними технічної документації на трактори, машини, устаткування, обладнання, що наявні на підприємстві на кінець звітнього року, в кіловатах за переліком груп техніки, наведеним у графі А.

Двигуни, устаткування, обладнання включаються до відповідних груп техніки незалежно від того, змонтовані вони на стаціонарних чи на пересувних робочих машинах, установках, агрегатах.

2.2.2. Енергетичні потужності тракторів, комбайнів та автомобілів визначаються шляхом перемноження наявної кількості двигунів кожної марки на номінальну потужність двигуна за технічним паспортом.

За кодом 7101 наводять дані про потужність двигунів усіх видів тракторів, включаючи трактори, на яких змонтовані землерийні, меліоративні та інші машини, за кодом 7102 – про потужність двигунів усіх видів комбайнів та самохідних машин.

2.2.3. До коду 7103 "Двигуни автомобілів" включаються двигуни таких видів автомобілів виробничого призначення: вантажні, автомобілі-тягачі, автоцистерни, автонавантажувачі, автокрани, автозаправники, автоцементовози, пересувні ветеринарні лабораторії, автодезустановки, завантажувачі сівалок, пересувні ремонтні майстерні, агрегати для проведення техдоглядів та інше технічне устаткування виробничого

призначення, яке змонтоване на шасі автомобіля, двигуни пікапів та вантажопасажирських автомобілів, а також тих автобусів, які в основному використовуються для доставки людей на роботу. До позиції не включаються двигуни легкових автомобілів, автобусів, санітарних, пожежних та інших автомобілів невиробничого призначення.

2.2.4. До інших механічних двигунів (код 7109) відносяться двигуни внутрішнього згорання (дизельні, бензинові) та інші теплові двигуни виробничого призначення, які не увійшли до груп двигунів тракторів, комбайнів і автомобілів, зокрема двигуни самохідних сінокосарок, пересувних насосних станцій, аерозольних генераторів, причіпних дезустановок, зерноавантажувачів, польових доїльних станцій, сортувальників, сушарок, екскаваторів (крім змонтованих на тракторах) та інших машин та установок виробничого призначення.

Двигуни внутрішнього згорання, які приводять у дію електрогенератори всіх призначень (для освітлення, зварювальних робіт та ін.), до інших механічних двигунів не включаються.

2.2.5. Потужність електродвигунів та електроустановок (код 7200) визначається сумарною потужністю електродвигунів та електроустановок, які обслуговують виробничий процес.

2.2.6. До робочої худоби (код 7400) відносяться робочі коні старші трьох років, буйволи та воли.

Для перерахунку сили робочих тварин на енергетичну потужність необхідно поголів'я певного виду худоби (за даними підсумків обліку худоби на 1 січня наступного за звітним року) помножити на відповідний коефіцієнт:

коні старші трьох років	0,551624
буйволи робочі	0,441299
воли робочі	0,367750.

2.2.7. За кодом 8000 наводяться дані про сумарну потужність механічних, електричних двигунів, устаткування для виробництва відновлювальної (альтернативної) енергії та потужність живої тягової сили, яка обслуговує виробничий процес (сума кодів 7101–7109, 7200–7400).

2.2.8. За кодами 7311–7319 наводиться інформація про кількість устаткування для виробництва відновлювальної енергії, тобто енергії, отриманої з природних процесів, які постійно поповнюються, за типом джерела отримання енергії: вітру (код 7311), сонця (код 7312), води (геотермальної та гідроенергії, код 7313), біомаси (біологічно відновлювальної речовини органічного походження, що зазнає біологічного розкладу, тобто відходи сільського господарства (рослинництва і тваринництва), код 7314), інших відтворювальних ресурсів (лісового господарства та технологічно пов'язаних із ним галузей промисловості, а також органічні частини промислових і побутових відходів, код 7319).

Крім того, довідково за кодом 7350 наводяться дані про наявність у підприємстві установок для виробництва біогазу – газу, отриманого з біомаси, що використовується як паливо.

Звіт підписує керівник (власник) підприємства, який забезпечує достовірність наданої інформації.

*Директор департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища*

О.М.Прокопенко

ДОДАТОК 19

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується
статтею 21 Закону України "Про державну статистику"Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою
виповідальність, яка встановлена статтею 186³ Кодексу України про адміністративні правопорушення

Звіт про наявність і рух основних засобів, амортизацію за 20__ рік

Податель:	Термін подання
юридичні особи – підприємства – зведений звіт з урахуванням філій, представництв, інших відокремлених підрозділів - територіальному органу Держстату	не пізніше 28 лютого після звітного року

№ 11-03
(річна)
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держстату України
24.10.2013 № 321 (зі змінами)

Респондент:

Найменування: _____

Місцезнаходження (юридична адреса): _____

*(поштовий індекс, область / АР Крим, район, населений пункт, вулиця / провулок, номер будинку)**(№ будинку / корпусу, № квартири / офісу)*

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): _____

*(поштовий індекс, область / АР Крим, район, населений пункт, вулиця / провулок, номер будинку)**(№ будинку / корпусу, № квартири / офісу)*

Розділ 2. Склад основних засобів

(у фактичних цінах, тис. грн. без десяткових знаків)

Найменування груп основних засобів	№ рядка	Наявність на кінець року
А	Б	1
Усього (сума рядків 201+216 = ряд.100 гр.7 + ряд.150 гр.7+ряд.160 гр.7)	200	
Земельні ділянки (ряд.160 гр.7)	201	
Капітальні витрати на поліпшення земель	202	
Будівлі, споруди та передавальні пристрої	203	
Машини та обладнання	204	
Транспортні засоби	205	
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	206	
Тварини (ряд.150 гр.7)	207	
Багаторічні насадження	208	
Інші основні засоби	209	
Бібліотечні фонди	210	
Малоцінні необоротні матеріальні активи	211	
Тимчасові (нетитульні) споруди	212	
Природні ресурси	213	
Інвентарна тара	214	
Предмети прокату	215	
Інші необоротні матеріальні активи	216	

Місце підпису керівника (власника) та/або особи,
відповідальної за достовірність наданої інформації

(ПІБ)

(ПІБ)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

ДОДАТОК 20**ЗАТВЕРДЖУЮ**Перший заступник Голови
Держстату УкраїниВ.О. Піщейко
25 жовтня 2013 року**Роз'яснення****щодо форми державного статистичного спостереження
№ 11–ОЗ "Звіт про наявність та рух основних засобів,
амортизацію"****I. Загальні положення**

1.1. Форма державного статистичного спостереження № 11–ОЗ "Звіт про наявність і рух основних засобів, амортизацію" містить дані у тисячах гривень без десяткових знаків.

1.2. Форма містить дані щодо первісної (переоціненої) і залишкової вартості власних та отриманих на умовах фінансового лізингу об'єктів і орендованих цілісних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів, та інших необоротних матеріальних активів згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби", затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 18.05.2000 за № 288/4509 (зі змінами).

1.3. Форма передбачає наявність даних, що формуються також відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 14 "Оренда", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 28.07.2000 № 181, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 10.08.2000 за № 487/4708 (зі змінами); Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 15.03.2000 за № 161/4382 (зі змінами); Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 "Біологічні активи", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 18.11.2005 № 790, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 05.12.2005 за № 1456/11736 (зі змінами); Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 32 "Інвестиційна нерухомість", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.07.2007 № 779, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 16.07.2007 за № 823/14090 (зі змінами); Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 27 "Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 07.11.2003 № 617, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 17.11.2003 за № 1054/8375 (зі змінами); Інструкції з бухгалтерського обліку основних

засобів і нематеріальних активів банків України, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 20.12.2005 № 480, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 18.01.2006 за № 40/11914.

II. Розділ 1. Наявність і рух основних засобів

2.1. Рядок 100 містить дані щодо вартості основних засобів, що перебувають на балансі респондента. До складу основних засобів не належать біологічні активи тваринництва та рослинництва, які пов'язані із сільськогосподарською діяльністю.

2.2. Вільні рядки містять інформацію щодо вартості основних засобів за видами економічної діяльності у яких вони задіяні. Розподіл здійснюється відповідно до Класифікації видів економічної діяльності ДК 009:2010 (далі – КВЕД), затвердженої наказом Держспоживстандарту України від 11.10.2010 № 457 (зі змінами), на рівні розділу.

Вартість основних засобів у дорогах (вартість автомобільних доріг) уключається за кодом КВЕД 52. До основних засобів у дорогах належать автомобільні дороги загального користування, які перебувають на балансі органів дорожнього господарства держави; відомчі автомобільні дороги на території респондентів; вулиці та дороги, проїзди, вулиці-набережні в межах проїзної частини в містах і селищах міського типу; вулиці у сільських населених пунктах тощо.

2.3. Коди розділів КВЕД містяться у графі "код КВЕД". Дані рядка 100 по кожній графі дорівнюють сумі заповнених рядків за КВЕД.

2.4. Рядок 170 містить дані із загального підсумку щодо вартості житлових будівель, до яких належать будинки одноквартирні, будинки з двома та більше квартирами як масової, так і індивідуальної забудови, а також гуртожитки. До гуртожитків належать: житлові будинки для колективного проживання, уключаючи будинки-інтернати для людей похилого віку та інвалідів, студентів, дітей та інших соціальних груп, наприклад, будинки для біженців, гуртожитки для робітників та службовців, гуртожитки для студентів та учнів навчальних закладів, будинки дитини та сирітські будинки, притулки для бездомних і таке інше.

2.5. Графи 1-7 містять дані з наявності та руху основних засобів за первісною (переоціненою) вартістю. При цьому дані графи 7 по кожному рядку повинні дорівнювати даним графи 2 плюс дані графи 3 мінус дані графи 5.

2.6. Графа 1 містить дані щодо первісної або переоціненої в попередні роки вартості основних засобів на початок звітнього року.

2.7. Графа 2 містить дані щодо вартості основних засобів з урахуванням переоцінки (дооцінки, уцінки), здійсненої у звітньому році відповідно до методології, наведеної у Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" та/або індексації, проведеної відповідно до пункту 146.21 статті 146 Податкового кодексу України.

Якщо у звітному році індексація або переоцінка основних засобів респондентом не здійснювалась, дані графи 2 дорівнюють даним графи 1.

2.8. Графа 3 містить дані щодо надходження основних засобів за звітний період: придбаних, створених, безоплатно отриманих та на умовах фінансового лізингу; оборотних активів, переведених до основних засобів, а також витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єктів (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо).

2.9. Графа 4 містить дані з графи 3 щодо вартості введених у дію у звітному році нових основних засобів.

2.10. Графа 5 містить дані щодо загальної вартості основних засобів, що вибули у звітному році внаслідок продажу, безоплатної передачі або невідповідності критеріям визнання активом, а також, у разі часткової ліквідації об'єкта.

2.11. Графа 6 містить дані з графи 5 щодо вартості ліквідованих у звітному році основних засобів: морально застарілих, зношених, пошкоджених унаслідок аварії, стихійного лиха (за умови, що відновлення та реалізація основних засобів неможливі або економічно недоцільні), а також ліквідованих у зв'язку з новим будівництвом та реконструкцією.

2.12. Графа 7 містить дані щодо вартості основних засобів за наявністю на кінець звітного року. У разі повного вибуття (або ліквідації) основних засобів графа 7 розділу 1, а також графа 1 розділу 2 даних не містять.

2.13. Графи 8 і 9 містять дані щодо вартості основних засобів за відрахуванням зносу – залишкова вартість, відповідно на початок та кінець звітного року. Залишкова вартість визначається як різниця між первісною (переоціненою) вартістю основних засобів та сумою їх зносу.

2.14. Графа 10 містить дані щодо суми нарахованої амортизації (зносу) за звітний рік. Об'єктами амортизації виступають усі основні засоби, крім землі та незавершених капітальних інвестицій.

2.15. Графа 11 містить дані щодо вартості основних засобів, на які повністю нараховано амортизацію (знос).

2.16. Рядок 150 містить дані щодо вартості тварин, якщо вони використовуються в іншій діяльності, ніж сільськогосподарська.

2.17. Рядок 160 містить дані щодо вартості земельних ділянок, які знаходяться на балансі респондента.

2.18. Рядок 180 містить дані щодо вартості незавершених капітальних інвестицій.

2.19. Рядок 182 містить дані щодо вартості інвестиційної нерухомості.

2.20. Рядок 184 містить дані щодо вартості основних засобів, що утримуються з метою продажу.

2.21. Рядки 186, 188 містять дані щодо вартості довгострокових біологічних активів рослинництва та тваринництва.

III. Розділ 2. Склад основних засобів

3.1. Розділ 2 включає дані щодо вартості наявних на кінець звітного року основних засобів за складом згідно з групами основних засобів, визначеними Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби":

3.2. Дані рядка 200 мають дорівнювати сумі рядків 201–216 цього розділу, а також дорівнювати сумі даних графи 7 рядків 100, 150, 160 розділу 1.

Директор департаменту
статистики виробництва

Л.М. Овденко

25.10.2013 № 18.1-12/21

ДОДАТОК 21

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується статтею 21
Закону України "Про державну статистику"

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186³
Кодексу України про адміністративні правопорушення

ЗВІГ ПРО НАДХОДЖЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН НА ПЕРЕРОБНІ ПІДПРИЄМСТВА

за _____ 20__ року
(квартал)

<u>Подать:</u> юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб, які здійснюють виробництво м'яса та мають власні або орендовані потужності для забою тварин сільськогосподарських живих, за переважком, визначеним органом державної статистики – територіальному органу Держстату	<u>Термін подання</u> не пізніше 4 числа місяця, наступного за звітним періодом	№ 11-заг (квартальна) ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Держстату 25.09.2015 №219 (зі змінами)
--	---	--

Респондент:
Найменування: _____

Місцезнаходження (юридична адреса): _____
(поштовий індекс, область /АР, Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,
№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): _____
(поштовий індекс, область /АР, Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,
№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

Назва виду продукції за Номенклатурою продукції сільськогосподарства (НІПСТ)	Код рядка	Кількість куплених тварин – усього, <i>зонтів</i>	Маса куплених тварин – усього, <i>т</i>			Вартість куплених тварин – усього <i>(без доплат і ПДВ), грн.</i>	3 графи 1 – кількість куплених тварин у населення, <i>зонтів</i>	3 графи 2 – маса куплених тварин у населення, <i>т</i>	3 графи 4 – вартість куплених тварин у населення <i>(без доплат і ПДВ), грн.</i>	Маса тварин, які надійшли на перероблення у живій масі, <i>т</i>	
			у живій масі	у передчулку на забійну масу	на					власно вироблених	
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Тварини сільськогосподарські живі (більше або дорівнює сумі рядків 413, 443, 456, 465, 484, 515, 575)	753	X				X					
<i>Велика рогата худоба (більше або дорівнює сумі рядків 415, 420, 423, 424, 425, 428)</i>	413										
3 неї											
Корови	415										
Телята до 1 року	420										
бички від 1 до 2 років	423										
бички старші 2 років	424										
телиці від 1 до 2 років	425										
телиці старші 2 років	428										
Свині (більше або дорівнює сумі рядків 444, 445)	443										
3 них											
кнурин	444										
свиноматки	445										
Вівці	456										
Кози	465										
Кони	484										
Птиця свійська (більше або дорівнює сумі рядків 516, 528, 532, 536)	515										
3 неї											
курин та півні	516										
індики	528										
гуси	532										
качки	536										
Кролі	575										

(т) – 3 одиниці знаком після коми)

Місце підпису керівника (власника) та/або особи, відповідальної за достовірність наведеної інформації

(ПІБ)

(ПІБ)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

ДОДАТОК 22

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державного комітету
статистики України
27.08.2008 №296

Зареєстровано в
Міністерстві юстиції України
22.09.2008р. за №878/15569

І Н С Т Р У К Ц І Я

**щодо заповнення форми державного статистичного спостереження
№11-заг "Надходження худоби та птиці на переробні підприємства
за січень – _____ 200 року" (квартальна)**

Зі змінами, затвердженими
наказом Державного комітету статистики України 17.05.2011 № 116,
зареєстрованими у Міністерстві юстиції України 31.05.2011 №646/19384

I. Загальні положення

1.1. Форма державного статистичного спостереження №11-заг "Надходження худоби та птиці на переробні підприємства за січень – _____ 200 року" (квартальна) (далі – форма №11-заг) подається органу державної статистики за місцем виробничої діяльності респондента, який здійснює перероблення закупленої або власної худоби та птиці, м'яса.

1.2. На бланку форми №11-заг зазначаються повне найменування і юридичне місцезнаходження респондента згідно з реєстраційними даними та місце здійснення його виробничої діяльності.

1.3. Підставою для заповнення форми №11-заг є приймальні квитанції та інші первинні документи бухгалтерського обліку, що підтверджують надходження продукції на переробку.

1.4. Дані про надходження худоби та птиці, м'яса на переробні підприємства заповнюються у цілих числах у відповідних одиницях виміру: обсяг продукції – у тоннах, головах; вартість – у гривнях.

1.4.1. При заповненні показників форми №11-заг всі дані наводяться зростаючим підсумком з початку року (у січні – за звітний рік у цілому).

1.4.2. У рядках форми №11-заг, де показники відсутні, ставиться прочерк.

1.5. Усі показники форми №11-заг повинні бути взаємоузгоджені, достовірні та обґрунтовані документами, які оформлені в установленому законодавством порядку.

1.6. Форма №11-заг підписується керівництвом підприємства, яке несе відповідальність згідно з чинним законодавством.

II. Порядок заповнення розділу 1 "Обсяги надходження худоби та птиці" форми №11-заг

2.1. У рядку 01 (графіа 1) відображаються дані щодо закуплених худоби, птиці, кролів у живій вазі (за мінусом установлених знижок на вміст шлунково-кишкового тракту, навалу, засміченості та підвищеної вологості овечої вовни та пір'я водоплавної птиці, а також на тільність, суягність, супоросність і жеребність) та м'яса в перерахунку на живу вагу, а також фактично отриманий приріст від відгодівлі, нагулу та дорощування худоби, птиці та кролів, що закуплені підприємством для дорощування та відгодівлі.

2.1.1. М'ясо худоби та птиці (свіже (парне), охолоджене, морожене, їстівні субпродукти), що надійшло на переробні підприємства, включається у форму №11-заг у перерахунку на живу вагу за встановленими коефіцієнтами та відображається в рядках 01, 03-12.

2.1.2. Не враховується в обсяги надходжень маса живої племінної худоби та худоби поліпшеної якості, уключаючи коней, племінних кролів та птиці, а також маса високопродуктивної великої рогатої худоби, що була закуплена у товаровиробників для подальшої реалізації чи з репродуктивною метою; хвора худоба, м'ясо якої згідно з правилами ветеринарно-санітарної експертизи не придатне для харчового використання.

2.1.3. Продукція, яка надійшла на переробку на давальницьких засадах, не включається в загальні обсяги закупленої продукції і наводиться у рядку 12 (графіа 1).

2.2. У рядку 02 (графіа 1) відображається загальний обсяг закупленого м'яса, худоби, птиці, кролів, що вказаний по рядку 01, але у перерахунку на забійну вагу.

2.3. У рядках 03–07 (графіа 1) відображаються обсяги, що надійшли на переробку, у розрізі основних видів худоби в живій масі (сума показників рядків з 03 до 07 повинна дорівнювати показнику рядка 01 за всіма графами).

2.4. Показник рядка 01 (графіа 1) повинен дорівнювати сумі показників рядків 08, 09 та 10, що характеризують надходження худоби та птиці, м'яса в розрізі суб'єктів господарювання.

2.4.1. У рядку 08 відображаються надходження продукції від підприємств, що здійснюють сільськогосподарську діяльність (уключаючи надходження від фермерських господарств, а також приріст від відгодівлі, нагулу та дорощування).

2.4.2. У рядку 09 відображаються надходження продукції від господарств населення (безпосередньо від фізичних осіб; прийнята сільськогосподарським підприємством від своїх працівників за їхнім дорученням для подальшої доставки на переробні підприємства).

2.4.3. У рядку 10 відображаються надходження продукції від інших суб'єктів господарювання (що не знайшли відображення в рядках 08 та 09).

2.5. У графі 2 рядків 01, 03–10 відображається вартість закупленої продукції. Вартість продукції – це належні до сплати суми за продукцію за цінами, що фактично склалися у звітному періоді, з урахуванням надбавок (знижок) за якість продукції, але без урахування накладних витрат на закупівлю, транспортних та експедиційних витрат, дотацій, податку на додану вартість.

2.6. У рядках 13–16 (графа 1) переробні підприємства проставляють обсяги власної худоби та птиці – усього та в розрізі їх основних видів, які надійшли на переробку. Показники рядка 13 (графа 1) можуть бути більшими суми показників рядків 14, 15 та 16 за рахунок інших видів худоби. У разі закупівлі підприємством худоби та птиці для дорошування та відгодівлі у рахунок обсягів власної худоби та птиці підприємства включається лише фактично отриманий приріст від відгодівлі, нагулу та дорошування.

III. Порядок заповнення розділу 2 "Середня вага закупленої худоби" форми №11-заг

3.1. У рядках 18–26 (графи 1, 2) відображаються дані про кількість голів і вагу закупленої худоби (у живій масі) у розрізі суб'єктів господарювання та видів худоби.

3.2. При заповненні цього розділу має забезпечуватися таке узгодження показників:

- рядок 03 графа 1 більше або дорівнює сумі рядків 18, 21, 24 по графі 2;
- рядок 04 графа 1 більше або дорівнює сумі рядків 19, 22, 25 по графі 2;
- рядок 06 графа 1 більше або дорівнює сумі рядків 20, 23, 26 по графі 2;
- рядок 08 графа 1 більше або дорівнює сумі рядків 18, 19, 20 по графі 2;
- рядок 09 графа 1 більше або дорівнює сумі рядків 21, 22, 23 по графі 2;
- рядок 10 графа 1 більше або дорівнює сумі рядків 24, 25, 26 по графі 2.

3.3. Крім того, у рядку 27 проставляється кількість пунктів, які займалися прийманням худоби та птиці, м'яса від фізичних осіб.

Директор департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища

О.М. Прокопенко

ДОДАТОК 23

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. заступника Голови
Державної служби статистики
України

_____ І. М. Нікітіна

"18" вересня 2015 року

РОЗ'ЯСНЕННЯ**щодо заповнення форми державного статистичного спостереження
№ 11-заг (квартальна) "Звіт про надходження сільськогосподарських
тварин на переробні підприємства"****I. Загальні положення**

1.1. Ці Роз'яснення містять інформацію щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 11-заг (квартальна) "Звіт про надходження сільськогосподарських тварин на переробні підприємства" (далі – форма).

1.2. Показники форми включають дані за квартал.

Значення показників форми мають формат представлення в числах з одним десятковим знаком (після коми), крім даних граф 1, 4, 5, 7, які відображені у цілих числах.

1.3. Показники форми ґрунтуються на даних документів первинного обліку:

- приймальних квитанціях;
- товарно-транспортних накладних;
- накладних (внутрігосподарського призначення) та інших первинних документів бухгалтерського обліку, що підтверджують надходження продукції на перероблення.

II. Показники форми

2.1. Графа 1 вміщує дані про загальну кількість куплених живих сільськогосподарських тварин, з яких у графі 5 виділена кількість куплених живих сільськогосподарських тварин у населення, а саме: безпосередньо від фізичних осіб; прийнята сільськогосподарським підприємством від своїх

працівників за їхнім дорученням для подальшої доставки на переробні підприємства; від сільськогосподарських кооперативів, що здійснюють купівлю безпосередньо у населення; від фізичних осіб-підприємців.

2.2. Дані графі 1 по всіх рядках можуть бути більшими або дорівнювати даним, що зазначені у графі 5, крім рядка 753.

2.3. Графи 2, 6, 8, 9 вміщують дані про масу живих сільськогосподарських тварин, які надійшли для забою і перероблення на м'ясо у живій масі (за мінусом установлених знижок на вміст шлунково-кишкового тракту, засміченості та підвищеної вологості овечої вовни та пір'я водоплавної птиці, а також на тільність, суягність, супоросність і жеребність). Ці обсяги не включають хворих сільськогосподарських тварин, м'ясо яких згідно з правилами ветеринарно-санітарної експертизи не придатне для харчового використання; сільськогосподарських тварин племінних та поліпшеної якості, куплених у товаровиробників для подальшої реалізації чи з репродуктивною метою.

2.4. Графа 2 вміщує дані про загальну масу куплених живих сільськогосподарських тварин, з яких у графі 6 виділена маса куплених живих сільськогосподарських тварин у населення.

2.5. Дані графі 2 по всіх рядках можуть бути більшими або дорівнювати даним, що зазначені у графі 6.

2.6. Графа 3 вміщує дані про масу куплених живих сільськогосподарських тварин після забою (без голови, шкури, хвоста, внутрішніх органів та їхнього вмісту).

2.7. Графи 4 і 7 містять дані про вартість куплених живих сільськогосподарських тварин за цінами, що склалися у звітному періоді, з урахуванням їх якості. Дані цих граф не включають податок на додану вартість, дотації і компенсації для підтримки тваринництва, накладні, транспортні та експедиційні витрати.

2.8. Дані графі 4 по всіх рядках можуть бути більшими або дорівнювати даним, що зазначені у графі 7.

2.9. Графа 8 вміщує дані про загальну масу живих сільськогосподарських тварин, які надійшли на перероблення на давальницьких засадах. Ці дані не включаються в загальні обсяги живої маси куплених тварин (графа 2).

2.10. Графа 9 вміщує дані про масу власно вирощених переробними підприємствами живих сільськогосподарських тварин, які надійшли на перероблення, та фактично отримані прирости від відгодівлі, нагулу та дорощування куплених підприємством живих сільськогосподарських тварин.

2.11. Дані рядка 753 можуть бути більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у рядках 413, 443, 456, 465, 484, 515, 575 по всіх графах, крім граф 1 і 5.

2.12. Дані рядка 413 можуть бути більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у рядках 415, 420, 423, 424, 425, 428.

2.13. Дані рядка 443 можуть бути більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у рядках 444, 445.

2.14. Дані рядка 515 можуть бути більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у рядках 516, 528, 532, 536.

2.15. Роз'яснення щодо заповнення окремих показників форми державного статистичного спостереження № 11-заг "Надходження худоби та птиці на переробні підприємства за січень - _____ 20__ року" (квартальна) від 20 листопада 2013 р. № 18.1-12/28 є недійсними.

Заступник директора департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища Держстату

О. В. Сікачина

18.09.2015 № 17.4-12/14

ДОДАТОК 24

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується статтею 21
Закону України "Про державну статистику"

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186³
Кодексу України про адміністративні правопорушення

ЗВІТ ПРО НАДХОДЖЕННЯ МОЛОКА СИРОГО НА ПЕРЕРОВНІ ПІДПРИЄМСТВА

за _____ 20__ року
(квартал)

Подать:	Термін подання
юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб, які мають власні або орендовані неробочі потужності та здійснюють перероблення молока сирого, за періодом, визначеним органом державної статистики – територіальному органу Держстату	не пізніше 4 числа місяця, наступного за звітним періодом

№ 13-зат
(квартальна)
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держстату
25.09.2015 №219 (зі змінами)

Респондент:

Найменування: _____

Місцезахождення (юридична адреса): _____

(поштовий індекс, область /Д. Київ, район, населений пункт, вулиця /просуток, площа тощо,

№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): _____

(поштовий індекс, область /Д. Київ, район, населений пункт, вулиця /просуток, площа тощо,

№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

РОЗДІЛ 1. Обсяги надходження молока всіх видів

Назва виду продукції за Номенклатурою продукції сільського господарства (НПСГ)	Код рядка	Маса купленого молока – усього, т	Вартість купленого молока – усього, (без домішки ІЛДВ), грн.	3 графи 1 – маса купленого молока у населення, т	3 графи 2 – вартість купленого молока у населення (без домішки ІЛДВ), грн.	Маса молока, яке надійшло на перероблення, т	
						на давальницьких сардах	власно виробленого
А	Б	1	2	3	4	5	6
Молоко від сільськогосподарських тварин усіх видів, сире (у перерахунку на молоко коров'яче естимою частотою жирності – 3,4%)	755						

РОЗДІЛ 2. Якість купленого молока коров'ячого незбираного (за ДСТУ 3662-97)

Назва виду продукції за Номенклатурою продукції сільського господарства (НПСГ)	Код рядка	Маса купленого молока, т	
		у підприємств	у населення
А	Б	1	2
Молоко коров'яче сире (якщо заповнений рядок 500, то заповнюється рядки 744–750, 996, 997) у перерахунку на молоко сире встановленої базисної жирності (сума рядків 745–749 більше або дорівнює рядку 500, якщо жирність молока більше або дорівнює 3,4%)	500		
у тому числі за галузями екстра	744		
вишого гатунку	745		
першого гатунку	746		
другого гатунку	747		
негативного	748		
749			
750 – молоко сире охолоджене до 10°C (менше або дорівнює рядку 500)	750		

Масова частка білка у молоці коров'ячому сирому, купленому у підприємстві (якщо заповнений рядок 500, заповнюється рядок 996)

%, (з двома знаками після коми) (996)

Масова частка білка у молоці коров'ячому сирому, купленому у населення (якщо заповнений рядок 500, заповнюється рядок 997)

%, (з двома знаками після коми) (997)

Кількість обданих пунктів для приймання молока від населення

, од. (998)

Місце підпису керівника (власника) та/або особи відповідальної за достовірність наведеної інформації

(ПІБ)

(ПІБ)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

ДОДАТОК 25

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державного комітету
статистики України
27.08.2008 №296Зареєстровано в
Міністерстві юстиції України
22.09.2008р. за №879/15570**І Н С Т Р У К Ц І Я****щодо заповнення форми державного статистичного спостереження
№13-заг "Надходження молока на переробні підприємства
за січень – _____ 200 року" (квартальна)**Зі змінами, затвердженими
наказом Державного комітету статистики України 17.05.2011 № 116,
зареєстрованими у Міністерстві юстиції України 31.05.2011 № 647/19385**I. Загальні положення**

1.1. Форма державного статистичного спостереження №13-заг "Надходження молока на переробні підприємства за січень – _____ 200 року" (квартальна) (далі – форма №13-заг) подається органу державної статистики за місцем виробничої діяльності респондента, який здійснює перероблення закупленого або власного молока.

1.2. На бланку форми №13-заг зазначаються повне найменування і юридичне місцезнаходження респондента згідно з реєстраційними даними та місце здійснення його виробничої діяльності.

1.3. Підставою для заповнення форми №13-заг є приймальні квитанції та інші первинні документи бухгалтерського обліку, що підтверджують надходження продукції на переробку.

1.4. Дані про надходження молока на переробні підприємства заповнюються у цілих числах у відповідних одиницях виміру: обсяг продукції – у тоннах; вартість – у гривнях.

1.4.1. При заповненні показників форми №13-заг всі дані наводяться зростаючим підсумком з початку року (у січні – за звітний рік у цілому).

1.4.2. У рядках форми №13-заг, де показники відсутні, ставиться прочерк.

1.5. Усі показники форми №13-заг повинні бути взаємоузгоджені, достовірні та обґрунтовані документами, які оформлені в установленому законодавством порядку.

1.6. Форма №13-заг підписується керівництвом підприємства, яке несе відповідальність згідно з чинним законодавством.

II. Порядок заповнення розділу 1 "Обсяги надходження молока та молочних продуктів" форми №13-заг

2.1. У рядку 01 (графі 1) відображаються дані щодо молока та молочних продуктів, які відповідають вимогам чинного стандарту (ДСТУ 3662-97), у перерахунку на коров'яче молоко встановленої базисної жирності (3,4%), уключаючи овече, козяче та інші види молока. Вершки 10% жирності, які надійшли на переробні підприємства, уключаються у форму №13-заг в перерахунку на основний вид продукції за встановленими коефіцієнтами. У форму №13-заг не включається закуплена (придбана) для подальшого виробництва продукція переробки молока.

2.1.1. Показники рядка 01 за всіма графами повинні дорівнювати сумі показників рядків 02, 03, 04, що характеризують надходження молока та молочних продуктів у розрізі суб'єктів господарювання.

2.1.2. У рядку 02 відображається надходження продукції від підприємств, що здійснюють сільськогосподарську діяльність (уключаючи надходження від фермерських господарств).

2.1.3. У рядку 03 відображається надходження продукції від господарств населення (безпосередньо від фізичних осіб; прийнята сільськогосподарським підприємством від своїх працівників за їхнім дорученням для подальшої доставки на переробні підприємства).

2.1.4. У рядку 04 відображається надходження продукції від інших суб'єктів господарювання (що не знайшли відображення в рядках 02 та 03).

2.1.5. Продукція, яка надійшла на переробку на давальницьких засадах, не включається в загальні обсяги закупленої продукції і показується у рядках 05, 06.

2.2. У графі 2 рядків 01–04 відображається вартість закупленої продукції. Вартість продукції – це належні до сплати суми за продукцію за цінами, що фактично склалися у звітному періоді, з урахуванням надбавок (знижок) за якість продукції, але без урахування накладних витрат на закупівлю, транспортних та експедиційних витрат, дотацій, податку на додану вартість.

2.2.1. У рядку 22 відображаються обсяги власно виробленого молока, що надійшли на переробку, які не включаються у загальні обсяги надходжень за рядком 01.

**III. Порядок заповнення розділу 2
"Якість молока " форми №13-заг**

3.1. У рядках 10–18, 23 розділу II відображається якість молока згідно з чинним стандартом (ДСТУ 3662-97), яке надійшло на переробку від сільськогосподарських підприємств та господарств населення. В обсягах нетатункового молока (рядок 15) також ураховується молоко, яке належить до нетатункового внаслідок виявлення в ньому в день приймання інгібувальних речовин; з нього за рядком 16 виділяються обсяги пастеризованого (термічно обробленого) молока. З обсягів закупленого незбираного молока у натуральному виразі (рядок 10) окремо відображаються закупки молока пастеризованого (рядок 17) та охолодженого до 10 °С (рядок 18).

3.1.1. Обсяг закупленого незбираного молока в перерахунку на молоко встановленої базисної жирності (показник рядка 11) повинен дорівнювати сумі показників у рядках 12, 13, 14, 15 та 23 (сума татунків).

3.1.2. У рядку 19 відображаються обсяги молока, які не відповідають вимогам вищевказаного стандарту (брак).

3.2. Крім того, у рядку 20 проставляється кількість пунктів, які займалися прийманням молока від фізичних осіб.

Директор департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища

О.М. Прокопенко

ДОДАТОК 26

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. заступника Голови
Державної служби статистики
України

І. М. Нікітіна

"18" вересня 2015 року

РОЗ'ЯСНЕННЯ

**щодо заповнення форми державного статистичного спостереження
№ 13-заг (квартальна)**

"Звіт про надходження молока сирого на переробні підприємства"

I. Загальні положення

1.1. Ці Роз'яснення містять інформацію щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 13-заг (квартальна) "Звіт про надходження молока сирого на переробні підприємства" (далі – форма).

1.2. Показники форми включають дані за квартал.

Значення показників форми мають формат представлення у цілих числах, крім даних рядків 996, 997, які відображені з двома десятковими знаками (після коми).

1.3. Показники форми ґрунтуються на даних документів первинного обліку:

- приймальних квитанціях;
- товарно-транспортних накладних;
- накладних (внутрігосподарського призначення) та інших первинних документів бухгалтерського обліку, що підтверджують надходження продукції на перероблення.

II. Показники форми

2.1. Розділ 1. Обсяги надходження молока всіх видів.

2.1.1. Рядок 755 (графи 1, 3, 5, 6) вміщує дані про надходження на переробні підприємства молока сирого від сільськогосподарських тварин усіх видів, яке відповідає вимогам чинних стандартів, у перерахунку на коров'яче молоко встановленої базисної жирності (3,4%)

і не включає куплену для подальшого виробництва продукцію переробки молока від інших переробників молока.

2.1.2. Графа 1 рядка 755 вміщує дані про загальний обсяг купівлі молока сирого, а у графі 3 виділене куплене молоко сире у населення, а саме: безпосередньо у фізичних осіб; прийняте сільськогосподарським підприємством у своїх працівників за їхнім дорученням для подальшої доставки на переробні підприємства; у сільськогосподарських кооперативів, що здійснюють купівлю безпосередньо у населення; у фізичних осіб-підприємців.

2.1.3. Дані графи 1 по рядку 755 можуть бути більшими або дорівнювати даним графи 3.

2.1.4. Дані графи 1 по рядку 755 можуть бути більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у графах 1, 2 по рядку 744.

2.1.5. Графи 2 і 4 вміщують дані про вартість купленого молока сирого від сільськогосподарських тварин усіх видів за цінами, що склалися у звітному періоді, з урахуванням його якості. Дані цих граф не включають податок на додану вартість, дотації і компенсації для підтримки тваринництва, накладні, транспортні та експедиційні витрати.

2.1.6. Дані графи 2 по рядку 755 можуть бути більшими або дорівнювати даним графи 4.

2.1.7. Дані графи 3 по рядку 755 можуть бути більшими або дорівнювати даним графи 2 по рядку 744.

2.1.8. Графа 5 вміщує дані про обсяг молока сирого, яке надійшло на перероблення на давальницьких засадах.

2.1.9. Графа 6 вміщує дані про обсяг власно виробленого переробним підприємством молока сирого, що надійшло на перероблення.

2.2. Розділ 2. Якість купленого молока коров'ячого незбираного (за ДСТУ 3662-97).

2.2.1. Рядок 500 по графах 1 та 2 вміщує дані про обсяги купленого молока коров'ячого сирого, з якого у рядку 750 виділені обсяги молока сирого охолодженого до 10 °С, по відповідних графах.

2.2.2. Якщо рядок 500 по графах 1 та 2 містить дані, то по рядках 744-750, 996, 997 передбачаються дані.

2.2.3. Дані рядка 500 по графах 1 та 2 можуть бути більшими або дорівнювати даним, що зазначені у рядку 750 по відповідних графах.

2.2.4. Рядок 744 по графах 1 та 2 містить дані щодо суми рядків із 745 по 749 включно по відповідних графах.

2.2.5. Рядки 996 та 997 відображають масову частку білка у закупленому молоці коров'ячому сирому згідно з чинним стандартом (ДСТУ 3662-97), яке надійшло на перероблення від підприємств і населення. Масова частка білка по кожній партії молока визначається лабораторним аналізом. При цьому масову частку білка в цілому можна вважати відношенням суми добутоків обсягів молока і відсотків білка кожної партії молока до загального обсягу молока.

2.2.6. Рядок 998 відображає кількість обладнаних пунктів, що займаються прийманням молока від населення, розміщених в окремому приміщенні та підключених до мережі водопостачання, каналізації, опалення і електрозабезпечення у відповідності до чинних будівельних та санітарних норм і правил.

2.2.7. Роз'яснення щодо заповнення окремих показників форми державного статистичного спостереження № 13-заг "Надходження молока на переробні підприємства за січень - _____20__ року" (квартальна) від 20 листопада 2013 р. № 18.1-12/27 є недійсними.

Заступник директора департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища Держстату

О. В. Сікачина

18.09.2015 № 17.4-12/11

ДОДАТОК 27

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

Державне статистичне спостереження

Ковфіценційність статистичної інформації забезпечується статтею 21 Закону України "Про державну статистику"

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 166 Кодексу України про адміністративні правопорушення

ЗВІТ ПРО РЕАЛІЗАЦІЮ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
за січень—_____ 20__ року

Положення:	Терміни подання
юрідичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб, які здійснюють сільське господарство у області н/ст, за територією, визначеною окремою державною статистикою – територіальному органу Держстату.	не пізніше 5 числа місяця, наступного за звітним періодом
№ 21-зар (місячна) ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Держстату 27.11.2015 № 346	

Респондент:

Найменування: _____

Місцезнаходження (коричинна адреса): _____

(поштовий індекс, область / АР, Київ, район, населений пункт, с/пункт/продюсер м/пункт м/пункт)

№ будинку/корпусу, № накриниці/офісу)

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): _____

(поштовий індекс, область / АР, Київ, район, населений пункт, с/пункт/продюсер м/пункт м/пункт)

№ будинку/корпусу, № накриниці/офісу)

Назва виду продукції	Код района	Кількість реалізованої продукції, т	Вартість реалізованої продукції (без дозвіль і ДДП), грн.	Кількість продукції, яка була перероблена на своїх потужностях та передана для перероблення на додаткових закладах, т	Кількість продукції у наявності фізпосередньо в господарстві (власній та приданій) на зберігання) на кінець звітного періоду, т
А	Б	1	2	3	4
КУЛЬТУРИ ЗЕРНОВИ ТА ЗЕРНООБОБРОБИ (більше або дорівнює код району 004, 011, 012, 015)	003				
З них					
Пшениця	004				
Кукурудза на зерно	011				
Ячмінь	012				
ІНГО	015				

Назва виду продукції	Код райка	Кількість реалізованої продукції, и	Вартість реалізованої продукції (без формиції і ПДВ), грн.	Кількість продукції, яка була перероблена на своїх потужностях та перелана для перероблення на дальніх підприємств закладів, и	Кількість продукції у наявності безпосередньо в господарстві (власній та придбаній) на зберігання) на кінець звітного періоду, и
А	Б	1	2	3	4
Насіння кукурудз олінних (більше або дорівнює код райків 041, 048, 052) з них	040				
боби сої	041				
насіння ріпаку й кользи	048				
насіння соняшнику	052				
Буяк цукровий фабричний	075				X
Картопля	125				X
Культури овочеві (більше або дорівнює райку 713) з них культури овочеві закритого ґрунту	132 713				X X
Культури баштанні прологові	196				X
Виноград	377				X
Культури плодові та ягідні	726				X
Іваринні сільськогосподарські жни (більше або дорівнює код райків 413, 443, 515) з них	753				X
велика рогата худоба	413				X
свині	443				X
птахи свійська	513				X
з неї курчат добові (з коду 515)	521	X		X	X
Вовна овечь і кіз	472				X
Молоко від сільськогосподарських тварин усіх видів, сире	498				X
Міши пшени свійської в шкаралупі свідк. мис. шим.	562				X
з них для інкубаци (з коду 562)	752			X	X
Олія соняшникова нерафінована	996			X	X
Цукор білий кристалічний буряковий	997			X	

Місце підпису керівника (власника) та/або особи, відповідальної за достовірність наведеної інформації

(ПВ)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

(ПВ)

□

Найменування	Код	У тому числі												Крім того, передано на державну діяльність на державних підприємствах
		Реалізовано - усього		перероблені підприємствами		назначено в рахунок оплати праці		наойченими в рахунок орендної плати за земельні ділянки пає (часток)		на ринку, через банки, магазини, ярмарки, паливні		іншими господарюючими суб'єктами та за іншими підприємствами		
		кількість	вартість	кількість	вартість	кількість	вартість	кількість	вартість	кількість	вартість	кількість	вартість	
зернобобові	19	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
інші зернові культури	20													x
Олійні культури - усього (більше або більше або більше кодів 23, 86, 87, 98)	22													
у тому числі														
насінина соняшнику	23													
соя	86													x
ріпак	87													x
гірчиця	98													x
Картопля - усього (більше або більше кодів 23, 24)	24													
у т.ч. сортова насіння	25													x
Пшурою буряки	27													
Овочі надритого: закритого типу - усього (два коди 29-36, більше або більше кодів 66)	28													
у тому числі														
помідори	29													x
огірки	30													x
цибуля ріпчаста	31													x
часник	32													x
капуста	33													x
морква	34													x
буряки столові	35													x
інші овочі (з коду 28) овочі закритого типу	66													x
Плоди та ягоди - усього (два коди 38-40)	37													
у тому числі														
кислячкові плоди	38													x
зерняткові плоди	39													x
ягодні культури	40													x
Виноград	41													
Баштанні культури	42													

(кількість - 4, вартість (без податків) (ПДВ) - 20%)

Довіdkовo:

2. Названiть безпосередньо в господарствi на мiнше звiтного перiоду (власної та прийнятої на зберiгання продукції)

Найменування	Код	Кiлькiсть, и
A	Б	1
Зерновi та зернобобовi культури – усього (без вiдсинок маїсiводи; (бiльше або доповнює кодi 76, 101–103)	75	
у тому числi пшениця	76	
жито	101	
ячмiнь	102	
кукурудза	103	
Насiння соншенику	104	
Цукор	82	

3. Реалiзовано премiнної худоби (з коду 53)

Найменування	Код	Голов, шт	Кiлькiсть, и	Вартiсть, грн
A	Б	1	2	3
Велика рогата худоба	88			
Свинi	89			
Кони	90			
Вiдци та кози	91			

4. Перероблено у власних (орендованих) цехах власно виробленої продукції

Найменування	Код	Кiлькiсть, и
A	Б	1
Худоба та птиця – усього (бiльше або доповнює кодi 78–80)	77	
у тому числi велика рогата худоба	78	
свинi	79	
птиця	80	
Молоко	81	
Зерновi та зернобобовi культури – усього (бiльше або доповнює кодi 94, 95)	93	
у тому числi на борошно	94	
крупи	95	
Насiння соншенику	96	
Виноград	92	
Овочi	106	
Плоди та ягоди	107	

Мiсце пiдпису керівника (керiвницi) та або особи, вiдповiальної за достовiрiсть наведеної iнформацiї

(ПБ)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

(ПБ)

ДОДАТОК 29

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державного комітету
статистики України
27.08.2008 №296Зареєстровано в
Міністерстві юстиції України
22.09.2008р. за №880/15571**ІНСТРУКЦІЯ****щодо заповнення форм державних статистичних спостережень
№21-заг "Реалізація сільськогосподарської продукції за
січень-_____ 200_року" (місячна) та
№21-заг "Реалізація сільськогосподарської продукції за 200_рік" (річна)**

Зі змінами, затвердженими
наказом Державного комітету статистики України 17.05.2011 № 116,
зареєстрованими у Міністерстві юстиції України 31.05.2011 №648/19386

I. Загальні положення

1.1.Форми державних статистичних спостережень №21-заг "Реалізація сільськогосподарської продукції за січень-_____ 200_року" (місячна) (далі– форма №21-заг (місячна)) та №21-заг "Реалізація сільськогосподарської продукції за 200_рік" (річна) (далі – форма №21-заг (річна)) подаються органу державної статистики за місцезнаходженням (місцем реєстрації) респондента, що займається виробництвом та реалізацією сільськогосподарської продукції.

1.2.На бланках форм №21-заг (місячна) та №21-заг (річна) зазначаються повне найменування і юридичне місцезнаходження респондента згідно з реєстраційними даними та місце здійснення його виробничої діяльності.

1.3.Підставою для заповнення форм №21-заг (місячна) та №21-заг (річна) є приймальні, складські квитанції, прості та подвійні складські свідоцтва, товарно–транспортні накладні підприємств та інші первинні документи бухгалтерського обліку, що надійшли до підприємства на момент їх складання та підтверджують реалізацію сільськогосподарської продукції власного виробництва.

1.4.Дані про реалізацію сільськогосподарської продукції заповнюються у цілих числах у відповідних одиницях виміру: кількість – у центнерах; вартість – у гривнях.

1.4.1.При заповненні показників форм №21-заг (місячна) та №21-заг (річна) усі дані наводяться зростаючим підсумком з початку року щомісячно

за скороченим переліком показників та один раз у січні за звітний рік у цілому – за повним переліком показників.

1.4.2. У рядках форм №21-заг (місячна) та №21-заг (річна), де показники відсутні, ставиться прочерк.

1.5. Усі показники форм №21-заг (місячна) та №21-заг (річна) повинні бути взаємоузгоджені, достовірні та обґрунтовані документами, які оформлені в установленому законодавством порядку.

1.6. Форми №21-заг (місячна) та №21-заг (річна) підписуються керівництвом підприємства, яке несе відповідальність згідно з чинним законодавством.

II. Порядок заповнення форм №21-заг (місячна) та №21-заг (річна)

2.1. У графі 1 указується загальний обсяг сільськогосподарської продукції та сировини власного виробництва у натуральному виразі, реалізованих за усіма напрямками (враховуючи продукцію, яка залишена переробним підприємствам за послуги з переробки давальницької сировини), за різними цінами та за всіма видами розрахунків (готівкою, матеріальною допомогою, за бартером тощо). У загальну кількість реалізації не включається продукція, передана на давальницьких умовах. Кількість реалізованої продукції у графі 3 указується у заліковій вазі, крім вовни, кількість якої в усіх графах указується у фізичній вазі, у графах 5, 7, 9, 11 для всієї продукції – у фактично сплаченій фізичній вазі.

2.2. У графі 2 відображається вартість реалізованої продукції власного виробництва за цінами, що фактично склалися у звітному році, з урахуванням її якості, але без урахування податку на додану вартість, дотацій, накладних витрат по закупівлях, транспортних та експедиційних витрат.

2.2.1. Суми бюджетних тваринницьких дотацій за реалізовану худобу, птицю та молоко, отриманих у звітному періоді, в загальну вартість не включаються, а відображаються окремо за кодами 74, 83 - 85, 100.

2.3. У графах 3 і 4 показуються обсяги сільськогосподарської продукції, проданої переробним підприємствам (включаючи елеватори), що мають власні переробні потужності або орендують їх та здійснюють закупівлю відповідного виду сільськогосподарської продукції для її безпосередньої переробки. У ці графи також ураховується та частина продукції, що передана переробному підприємству в оплату за переробку.

2.4. У графі 5 і 6 ураховується весь обсяг продукції, реалізованої населенню в рахунок оплати праці, проданої педагогічним працівникам, які проживають у сільській місцевості, а також реалізованої дошкільним та навчальним закладам, санаторіям, будинкам відпочинку, лікарням, їдальням та іншим закладам, що знаходяться на балансі сільськогосподарського

підприємства. У цих графах показується також матеріальна допомога, видана сільськогосподарською продукцією своїм працівникам.

2.5. У графах 7 і 8 указуються обсяги сільськогосподарської продукції, яка видана пайовикам у рахунок орендної плати за землю та майнових паїв (часток). Ця продукція оцінюється за цінами, відображеними в первинному бухгалтерському обліку. Однак у ці та інші графи не враховується вартість виділеного майнового паю (або його грошового еквівалента).

2.6. У графах 9 і 10 наводяться дані про обсяг продажу на місцевих ринках та на ринках інших регіонів у межах України; з транспортних засобів чи пристосованих для цього ділянок; через власні магазини, ларки, палатки; громадянам безпосередньо з ланів (за винятком натуроплати), іншу реалізацію громадянам сільськогосподарської продукції, у тому числі молодняку порослят, телят, іншого молодняку (крім реалізації в рахунок оплати праці).

2.7. У графах 11 і 12 указується кількість і вартість сільськогосподарської продукції, проданої за іншими напрямками, що не знайшли відображення у графах 3–10. Тут враховується продукція, продана безпосередньо підприємствам, установам та організаціям всіх форм власності та організаційно-правових форм господарювання, у тому числі зарубіжних країн; через біржі й аукціони як за національну грошову одиницю, так і за валюту в перерахунку за діючим курсом національної грошової одиниці на момент укладання угоди на реалізацію продукції; розрахунки підприємств на умовах лізингу тощо.

2.8. Обсяги продукції, реалізованої за бартерними угодами, включаються у загальні обсяги (графи 1 і 2), а також у графи, що відповідають напрямку її реалізації. Вартість проведеної угоди дорівнює вартості реалізованої сільськогосподарської продукції.

2.9. Давальницька сировина не враховується в обсяги реалізованої продукції та відображається у графі 13 без урахування частини продукції, переданої в оплату за переробку. Продукція від переробки давальницької сировини, яка повертається переробними підприємствами, відображається після її продажу за відповідними кодами та напрямками реалізації в перерахунку на свіжу продукцію. Як виняток, не перераховуються на свіжу продукцію вироблені з давальницької сировини олія рослинна (харчова або технічна) і цукор, реалізація яких за різними напрямками вказується відповідно за кодами 64 та 65.

2.10. Сільськогосподарська продукція власного виробництва, перероблена підприємствами на власних або орендованих потужностях, враховується у відповідних графах після її реалізації в перерахунку на свіжу продукцію згідно з діючими на переробних підприємствах нормами витрат свіжої продукції на виробництво консервів та інших продуктів переробки. У формі №21-заг (річна) довідково за кодами 77–81, 92–96, 106, 107 указуються обсяги виробленої та переробленої протягом поточного року (на напівфабрикати або готову до споживання продукцію) у власних

(оренованих) переробних цехах підприємств худоби та птиці (всього та за окремими видами), молока, зернових та зернобобових культур, з них на борошно та крупи, насіння соняшнику та винограду, овочів, плодів та ягід.

2.11. У загальні обсяги реалізації зернових та зернобобових, олійних культур (коди 10-20, 22, 23, 86, 87, 98) не враховуються дані про повернення різних видів позик та обсяги, які передані іншим підприємствам на зберігання, оскільки до оплати зерно залишається власністю сільськогосподарського виробника і є об'єктом майбутньої застави.

2.11.1. Із загального обсягу зернових та зернобобових культур за кодом 20 показуються інші зернові культури: тритикале, зерносуміш, сорго, полба тощо, крім зернових відходів, висівок.

2.11.2. За кодом 75 відображається кількість зернових та зернобобових культур, які є в наявності у підприємства на кінець звітної періоду (продовольчі, фуражні, насінневі тощо). У даний показник уключаються всі зернові та зернобобові культури, які знаходяться на зберіганні безпосередньо на підприємстві, як власного виробництва, так і придбані, враховуючи імпортовані, обмінні, прийняті на зберігання від інших юридичних чи фізичних осіб тощо. У цей показник не враховується зерно, що зберігається на загальних умовах на зернозберігаючих та зернопереробних підприємствах. Із загального обсягу наявного зерна виділяються пшениця, жито, ячмінь, кукурудза – за кодами 76, 101–103, які надаються у вазі після доробки (після очищення, просушення тощо, тобто за вагою, за якою буде проведена оплата при подальшій реалізації).

2.12. У загальний обсяг олійних культур за кодом 22 включаються: насіння соняшнику, соя, ріпак, рицина, льон–кудряш, гірчиця, суріпиця, мак олійний, арахіс, рижій тощо. За кодом 104 показується весь обсяг наявного безпосередньо на підприємстві насіння соняшнику власного, а також і прийнятого на зберігання від інших юридичних та фізичних осіб.

2.13. За кодом 82 показуються залишки цукру, наявного безпосередньо на підприємстві на кінець звітної періоду, незалежно від джерел його надходження.

2.14. До складу "інших овочів" форми №21-заг (річна) за кодом 36 входять: перець солодкий, баклажани, гарбузи продовольчі, кабачки, патисони, коріння петрушки, селери, хрін, ріпа, редька, бруква, редиска, салат, шпинат, щавель, ревінь, цибуля-порей, цибуля на перо, зелень кропу, петрушки і селери, зелений горошок мозкових сортів, стручки бобових (зеленого горошку, квасолі, бобів), кукурудза цукрова та інші сорти молочно-воскової стиглості, кріп для соління, проривка моркви, буряків столових, часнику, капуста цвітна, брюссельська, червоноголова, кольрабі, савойська тощо.

2.15. За кодом 67 вказуються обсяги реалізації грибів, що культивуються (печериці, глива звичайна (вешенки) та інші).

2.16. За кодом 105 відображається вартість реалізованої продукції розсадників та квітництва за різними напрямками продажу. За цим кодом

показуються власно вирощені живі рослини від дерев, кущів та чагарників (плодових, декоративних), садивний квітковий матеріал (розсада, бульби, цибулини, насіння тощо), зрізані квіти, рослини в горщиках, ящиках тощо.

2.16.1. За кодом 68 указується у тому числі кількість (тисяч штук) та вартість зрізаних квітів та бутонів, придатних для складання букетів чи для декоративних цілей; зрізані гілки дерев, кущів та чагарників з квітами чи бутонами.

2.17. За кодом 45 указується вартість реалізованої іншої продукції рослинництва, яка не знайшла відображення за кодами 10–44, 66–68, 86, 87, 98 та 105. До іншої продукції рослинництва враховується реалізація зернових відходів, висівок, насіння і волокон конопель, лікарських рослин, насіння цукрових буряків і кормових коренеплодів, однорічних і багаторічних трав, насіння овочевих і баштанних культур, сіна, соломи, зеленої маси, силосу, сінажу, цикорію, ефіроолійних культур, плодів та ягід дикорослих, горіхів, міцелії грибів тощо.

2.18. За кодами 47–52, 97 указується реалізація худоби та птиці у живій вазі (за мінусом установлених знижок на вміст шлунково-кишкового тракту) із заліком приросту, але без урахування ваги племінної худоби та птиці, а також худоби, яка продана біофабрикам та біокомбінатам.

2.18.1. За кодом 53 вказуються загальні обсяги реалізації всієї племінної худоби та птиці, на яку є племінні посвідчення, а також худоби, проданої на біофабрики та біокомбінати.

2.18.2. За кодами 88–91 довідково вказуються обсяги та кількість голів племінної великої рогатої худоби, племінних свиней, коней, овець та кіз, реалізованих за всіма напрямками.

2.18.3. Фактично отриманий приріст від відгодівлі, нагулу та дорощування худоби слід указувати у рядках за відповідним видом худоби. При цьому подвійне врахування постанововчої ваги худоби не дозволяється.

2.18.4. Дані про живу вагу худоби та птиці, що реалізована у забійній вазі, необхідно одержати шляхом перерахунку в живу вагу, використовуючи коефіцієнти, які встановлені місцевими переробними підприємствами.

2.18.5. До інших видів худоби (код 52) урахуються кролі, нутрії та інші види худоби, не перелічені в рядках за кодами 48–51 та 97.

2.18.6. Із вартості реалізованого м'яса кролів необхідно вилучити суми, що одержані підприємствами як доплати за шкурки, які відображаються у вартості іншої продукції тваринництва (код 61).

2.18.7. Молодняк худоби, що переданий населенню на вирощування, враховується у вазі реалізованої дорослої худоби після її продажу підприємствами.

2.19. За кодом 54 вказуються обсяги молока (коров'яче, овече, козяче тощо) та молочних продуктів усіх видів у перерахунку на молоко за встановленими коефіцієнтами. За графою 3 обсяги проставляються у перерахунку на коров'яче молоко встановленої базисної жирності (3,4%).

2.20. За кодом 55 указуються яйця (у тисячах штук) харчові та яйця, що були використані для виготовлення яєчного порошку. Перерахунок яєчного порошку в яйця проводиться з діючими нормативами, але не більше 90 штук на 1 кг.

2.21. Кількість реалізованого меду (код 58) та коконів (код 60) проставляється у кілограмах, каракулю та смушок (код 59) – у штуках.

2.22. За кодом 61 указується вартість іншої продукції тваринництва, яка не була відображена за кодами 47–60 та 97, а саме: молочні поросята і телята, інший молочний молодняк, молодняк птиці, яйця на інкубацію, шкіряна, хутрова та інша тваринницька сировина, продукція бджільництва (крім меду) та звірівництва, бджолосім'ї, гній, пташиний послід, риба ставкова, декоративна птиця тощо.

Директор департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища

О.М. Прокопенко

ДОДАТОК 30

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. Голови Державної
служби статистики України

_____ І. М. Жук

27 листопада 2015 року

РОЗ'ЯСНЕННЯ

**щодо заповнення форм державних статистичних спостережень
№ 21-заг (місячна) "Звіт про реалізацію продукції сільського
господарства" та
№ 21-заг (річна) "Звіт про реалізацію продукції сільського
господарства"**

I. Загальні положення

1.1. Ці Роз'яснення містять інформацію щодо показників форм державних статистичних спостережень № 21-заг (місячна) "Звіт про реалізацію продукції сільського господарства" (далі – форма № 21-заг (місячна)) і № 21-заг (річна) "Звіт про реалізацію продукції сільського господарства" (далі – форма № 21-заг (річна)).

1.2. Показники форми № 21-заг (місячна) включають дані за період з початку року щомісячно з січня по січень-листопад; показники форми № 21-заг (річна) – в цілому за календарний рік.

Значення показників форм № 21-заг (місячна) та № 21-заг (річна) мають формат представлення у цілих числах.

1.3. Показники форм № 21-заг (місячна) та № 21-заг (річна) ґрунтуються на даних документів первинного обліку:

приймальних квитанціях;

складських квитанціях;

простих складських свідоцтвах;

подвійних складських свідоцтвах;

товарно-транспортних накладних;

накладних (внутрігосподарського призначення) та інших первинних документів бухгалтерського обліку, що підтверджують реалізацію продукції сільського господарства власного виробництва.

II. Показники форм № 21-заг (місячна) та № 21-заг (річна)

2.1. Графа 1 вміщує дані про загальну кількість продукції сільського господарства власного виробництва у натуральному вигляді (без продукції переробки в перерахунку на свіжу продукцію), реалізовану (продану або передану на інших умовах, крім давальницьких) за всіма напрямками, за різними цінами, умовами та за всіма видами розрахунків (готівкою, безготівково, як матеріальна допомога, за бартером тощо). До загальної кількості реалізованої продукції можуть включатися показники її реалізації переробним підприємствам (ураховуючи продукцію, яка залишена переробним підприємствам за послуги з переробки давальницької сировини); населенню в рахунок оплати праці, пайовикам у рахунок орендної плати за землю та майнових паїв (часток); на ринках, через власні магазини, ларьки, палатки; іншим підприємствам, установам та організаціям, у тому числі з інших країн; через біржі й аукціони, як за національну грошову одиницю, так і за валюту (в перерахунку за діючим курсом національної грошової одиниці на момент укладання угоди на реалізацію продукції); розрахунки підприємств на умовах лізингу тощо.

Загальна кількість реалізованої продукції не включає продукцію, передану на давальницьких умовах та перероблену на власних (орендованих) потужностях.

2.2. Дані графи 1 форми № 21-заг (річна) можуть бути більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у графах 5, 6, 7.

2.3. Графа 2 вміщує дані про вартість реалізованої продукції власного виробництва за цінами, що фактично склалися у звітному році, з урахуванням її якості. Дані цієї графи не включають податок на додану вартість, дотації, накладні, транспортні та експедиційні витрати.

2.4. Дані графи 2 форми № 21-заг (річна) можуть бути більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у графах 8, 9, 10.

2.5. Графа 3 вміщує дані про кількість власно виробленої продукції сільського господарства, яка перероблена підприємством на власних або орендованих потужностях, та обсяг власно виробленої продукції сільського господарства, яка була передана для перероблення на давальницьких засадах (без урахування частини продукції, переданої в оплату за переробку). Дані про промислову продукцію, що повертається після перероблення, не перераховують у первинну продукцію сільського господарства і не враховують у загальних обсягах реалізації продукції сільського господарства.

2.6. Графа 4 вміщує дані про кількість продукції сільського господарства, яка є в наявності безпосередньо у підприємства на кінець звітної періоду (знаходиться на зберіганні безпосередньо на підприємстві, як власного виробництва, так і придбана, обмінана, прийнята на зберігання від інших юридичних чи фізичних осіб тощо). При цьому дані про кількість зернових та зернобобових культур, насіння соняшнику містяться в масі після доробки (після очищення, просушення тощо, тобто у масі, за якою буде проведена оплата при подальшій реалізації). Дані про зернові та зернобобові культури, насіння соняшнику, що зберігаються на загальних умовах на зернозберігаючих та зернопереробних підприємствах, не включаються.

2.7. Графи 5 і 8 форми № 21-заг (річна) вміщують дані про обсяги продукції сільського господарства, проданої переробним підприємствам (включаючи елеватори), що мають власні переробні потужності або орендують їх та здійснюють закупівлю відповідного виду продукції сільського господарства для її безпосередньої переробки. Дані цих граф включають частину продукції, що передана переробному підприємству в оплату за переробку.

Дані про кількість реалізованої продукції у графі 5 містяться у заліковій масі, крім вовни, кількість якої в усіх графах міститься у фізичній масі, у графах 6, 7 для всієї продукції – у фактично оплаченій фізичній масі, відображеній у відповідних первинних документах.

2.8. Графи 6 і 9 форми № 21-заг (річна) вміщують дані про обсяги продукції сільського господарства, реалізованої населенню в рахунок оплати праці, виданої своїм працівникам, проданої педагогічним працівникам, які проживають у сільській місцевості, а також реалізованої дошкільним та навчальним закладам, санаторіям, будинкам відпочинку, лікарням, їдальням та іншим закладам, що знаходяться на балансі підприємства; виданої як матеріальна допомога. Дані цієї графи включають також обсяги продукції сільського господарства, виданої пайовикам у рахунок орендної плати за землю та майнових паїв (часток), за цінами, відображеними в первинному бухгалтерському обліку, і не включають вартість виділеного майнового паю (або його грошового еквівалента).

2.9. Графи 7 і 10 форми № 21-заг (річна) вміщують дані про обсяг продажу на місцевих ринках та на ринках інших регіонів у межах України; з транспортних засобів чи пристосованих для цього ділянок; через власні магазини, ларьки, палатки; громадянам і фізичним особам-підприємцям безпосередньо з ланів (за винятком натуроплати).

2.10. Рядок 001 форми № 21-заг (річна) вміщує дані про загальну вартість усієї реалізованої продукції рослинництва, як зазначеної у цій формі, так і тієї, що не знайшла у ній відображення.

2.11. Дані рядка 001 можуть бути більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у рядках 003, 040, 064, 075, 117, 120, 125, 132, 209, 196, 377, 726, 265, 277, 278.

2.12. Рядок 003 вміщує дані про загальний обсяг реалізації зернових та зернобобових культур і включає зерно цих культур сухе, не розмелене, яке вирощують для вживання в їжу, для відтворення рослин або годівлі сільськогосподарських тварин, для виробництва відновлювальної енергії, для інших цілей. Культури зернові включають пшеницю, кукурудзу на зерно, ячмінь, жито, тритикале, овес, гречку, сорго, просо, рис, інші зернові культури (гібриди, суміші колосових). Культури зернобобові сушені включають сушену квасолю, боби кінські, нут, сочевицю, горох, вику, люпин, інші культури зернобобові.

2.13. Дані рядка 003 форми № 21-заг (річна) можуть бути більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у рядках 004, 011, 012, 015, 021, 022, 024, 025, 027; форми № 21-заг (місячна) – більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у рядках 004, 011, 012, 015.

2.14. Рядок 040 вміщує дані про загальний обсяг реалізації насіння культур олійних і включає насіння культур олійних сухе, яке вирощують для вживання в їжу, для відтворення рослин та годівлі сільськогосподарських тварин, для переробки на олію, для виробництва відновлювальної енергії тощо. Культури олійні включають боби сої, арахіс, насіння: бавовнику, льону, гірчиці, ріпаку й кользи, кунжуту, соняшнику, рицини, рижю, маку олійного, конопель, гарбузів, інших олійних культур.

Загальні обсяги реалізації культур зернових та зернобобових, насіння культур олійних не враховують дані про повернення різних видів позик та обсяги, які передані іншим підприємствам на зберігання.

2.15. Дані рядка 040 форми № 21-заг (річна) можуть бути більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у рядках 041, 047, 048, 052; форми № 21-заг (місячна) – більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у рядках 041, 048, 052.

2.16. Рядок 064 форми № 21-заг (річна) вміщує дані про загальний обсяг реалізації льону-довгунцю сирого чи після замочування, включаючи соломку, волокно необроблене, тресту, і не вміщує дані про реалізацію насіння льону-довгунцю.

2.17. Рядок 075 вміщує дані про загальний обсяг реалізації буряку цукрового фабричного (включає коренеплоди, які призначені для перероблення). Ці дані не включають реалізацію буряку цукрового

маточного, буряку цукрового кормового, насіння буряку цукрового, тростини цукрової.

2.18. Рядок 117 форми № 21-заг (річна) вміщує дані про загальний обсяг реалізації тютюну необробленого, включаючи продукцію з усіх ломок (як основних, так і додаткових).

2.19. Рядок 125 вміщує дані про загальний обсяг реалізації картоплі, включаючи продовольчу, насіннєву та для використання в інших цілях.

2.20. Дані рядка 125 форми № 21-заг (річна) можуть бути більшими або дорівнювати даним, що зазначені у рядку 127.

2.21. Рядок 132 вміщує дані про загальний обсяг реалізації культур овочевих відкритого та закритого ґрунту (для вживання в їжу, подальшого використання в переробній промисловості, для відтворення рослин або на годівлю сільськогосподарських тварин, для інших цілей) і включає:

овочі листкові та стеблові (спаржу, капусту всіх видів, салат-латук, цикорій, шпинат, артишоки, салат качанний, крес-салат, салат інший, овочі зелені інші);

овочі плодові (перець стручковий солодкий, перець стручковий гіркий, свіжий, огірки та корнішони, баклажани, помідори, гарбузи столові, кабачки столові, кукурудзу цукрову, патисони, інші овочі плодові);

овочі цибулинні (часник, цибулю ріпчасту і шалот, цибулю-порей та інші овочі цибулинні);

овочі бобові зелені (квасолу зелену, горох зелений, боби зелені, сочевицю зелену, інші овочі бобові зелені);

овочі коренеплідні (моркву столову, ріпу, буряк столовий, селеру кореневу, петрушку кореневу, пастернак, редьку, редиску, брукву, хрін звичайний та інші овочі коренеплідні);

культури овочеві коренеплідні маточні та культури овочеві інші.

Ці дані не включають насіння, розсаду культур овочевих, культури баштанні продовольчі, гриби та трюфелі, міцелій грибів і грибні спори.

2.22. Дані рядка 132 можуть бути більшими або дорівнювати даним, що зазначені у рядку 713.

2.23. Дані рядка 132 форми № 21-заг (річна) можуть бути більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у рядках 135, 162, 164, 171, 172, 183, 185.

2.24. Рядок 196 вміщує дані про загальний обсяг реалізації культур баштанних продовольчих (кавуни, дині, інші).

2.25. Рядок 209 форми № 21-заг (річна) вміщує дані про загальний обсяг реалізації грибів, що культивуються (печериці, гливи, білі, опеньки та інші).

2.26. Рядок 265 форми № 21-заг (річна) вміщує дані про вартість реалізації квітів зрізаних та квітів у бутонах, насіння квітів (включає продукцію відкритого та закритого ґрунту). Насіння квітів включає насіння однолітніх, дволітніх, багатолітніх трав'янистих рослин, які вирощують головним чином для одержання квітів, у тому числі садових квітів. Не включає насіння та плоди культур ефіроолійних, лікарських, насіння рослин кормових, трав для вирощування дерну, насіння дерев, кущів та чагарників для лісонасаджень.

2.27. Рядок 266 форми № 21-заг (річна) вміщує дані про загальний обсяг реалізації квітів зрізаних та квітів у бутонах свіжих. Він включає зрізані квіти та бутони для складання букетів чи для декоративних цілей, зрізані гілки дерев, кущів та чагарників з квітами чи бутонами (магнолію, деякі види троянд) і не включає квіти та бутони тих видів рослин, які використовують переважно в парфумерії, фармакології чи як інсектициди, фунгіциди.

2.28. Дані рядка 265 форми № 21-заг (річна) можуть бути більшими або дорівнювати даним, що зазначені у рядку 266.

2.29. Рядок 277 форми № 21-заг (річна) вміщує дані про загальний обсяг реалізації рослин у горщиках, ящиках тощо. Включає живі декоративні рослини (зелені або з квітками) у горщиках, ящиках тощо із відкритого та закритого ґрунту.

2.30. Рядок 278 форми № 21-заг (річна) вміщує дані про вартість реалізації матеріалу садивного: рослин живих, цибулин, бульб та коренів, живців та вусиків; міцелій грибів. Уключає живі рослини (із відкритого та закритого ґрунту) від дерев, кущів та чагарників (плодових, декоративних та інших), у тому числі від рослин, що використовують у парфумерії, фармакології тощо, садивний матеріал (розсаду, бульби, цибулини тощо), живці, підщепи, пагінці, паростки, вуса, батоги, саджанці з розсадників та маточників, які призначені для відтворення рослин та щеплення дерев, а також міцелій грибів і грибні спори. Не включає насіння квітів, культур плодових, ягідних і насаджень інших багаторічних, коренеплоди культур овочевих і маточники цих культур, коренеплоди культур кормових і маточники цих культур, дерева різдвяні зрізані.

2.31. Рядок 377 вміщує дані про загальний обсяг реалізації винограду (столового, для виробництва вина, іншого) і не включає дані про саджанці винограду.

2.32. Рядок 726 вміщує дані про загальний обсяг реалізації культур плодкових та ягідних:

плодів культур зерняткових (яблука, груші, айву, інші плоди культур зерняткових);

плодів культур кісточкових (абрикоси, вишню, черешню, персики, нектарини, сливи, терен, аличу, барбарис, кизил, інші плоди культур кісточкових);

плодів культур тропічних і субтропічних (авокадо, банани, фініки, інжир, гранат, інші плоди культур тропічних і субтропічних);

плодів культур ягідних (малину й ожину, суниці та полуниці, смородину, агрус, журавлину, чорницю, брусницю, лохину, шовковицю, ківі, чорноплідну горобину, обліпиху, інші плоди культур ягідних).

Ці дані не включають реалізацію культур продовольчих баштанних, плодів культур цитрусових, горіхів, винограду.

2.33. Рядок 410 форми № 21-заг (річна) вміщує дані про загальну вартість всієї реалізованої продукції тваринництва, як зазначеної у цій формі, так і тієї, що не знайшла у ній відображення.

2.34. Дані рядка 410 можуть бути більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у рядках 753, 472, 498, 562, 616.

2.35. Рядок 753 вміщує дані про загальний обсяг реалізації тварин сільськогосподарських:

тварин сільськогосподарських живих, у тому числі молодняку, у живій масі (за мінусом установлених знижок на вміст шлунково-кишкового тракту, засміченості та підвищеної вологості овечої вовни та пір'я водоплавної птиці, а також на тільність, суягність, супоросність і жеребність), а саме: великої рогатої худоби, свиней, овець, кіз, коней та інших тварин родини конячих, птиці свійської, інших сільськогосподарських тварин (кролі, нутрії). До цих даних включають також тварин сільськогосподарських живих племінних та тварин, проданих біофабрикам та біокомбінатам; фактично отриманий приріст від відгодівлі, нагулу та дорощування тварин сільськогосподарських живих (відображається одноразово за кодом відповідного виду реалізованої тварини);

тварин сільськогосподарських після забою безпосередньо в господарстві (у живій масі), але до початку їх поглибленого перероблення (туші, напівтуші). При цьому дані про вартість реалізованих після забою кролів не включають суми доплат за шкурки, вони відображаються у вартості всієї продукції тваринництва (рядок 410).

Молодняк тварин сільськогосподарських живих, що переданий населенню на вирощування, враховується у масі реалізованих дорослих тварин після їх продажу підприємством.

2.36. Дані рядка 753 форми № 21-заг (річна) можуть бути більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у рядках 413, 443, 456, 465, 484, 515; форми № 21-заг (місячна) – більшими або дорівнювати сумі даних, що зазначені у рядках 413, 443, 515.

2.37. Рядок 472 вміщує дані про загальний обсяг реалізації вовни овець і кіз, включає вовну стрижену, немиту або миту в руні й не включає вовну, одержану від інших видів тварин.

2.38. Рядок 498 вміщує дані про загальний обсяг реалізації молока сирого від сільськогосподарських тварин усіх видів (молоко великої рогатої худоби, кіз, овець, кобил, інших сільськогосподарських тварин) і не включає продукцію переробки молока. Кількість молока указується у перерахунку на коров'яче молоко встановленої базисної жирності (3,4%).

2.39. Рядок 562 вміщує дані про загальний обсяг реалізації яєць птиці свійської в шкаралупі свіжі (у тисячах штук), у тому числі призначені для виведення молодняку птиці (інкубації), биті, зіпсовані тощо. Ці дані включають яйця, одержані від курей різного віку (дорослих і молодняку) і не включають яйця без шкаралупи (яечну суміш, меланж).

2.40. Дані рядка 562 можуть бути більшими або дорівнювати даним, що зазначені у рядку 752.

2.41. Рядок 996 вміщує дані про загальний обсяг реалізації олії соняшnikової нерафінованої, отриманої від перероблення власно виробленого насіння соняшника.

2.42. Рядок 997 вміщує дані про загальний обсяг реалізації цукру білого кристалічного, отриманого від перероблення власно виробленого цукрового буряку.

2.43. Рядок 998 форми № 21-заг (річна) вміщує дані про максимальну потужність одночасного зберігання зернових та олійних культур у спеціалізованих або пристосованих для зберігання врожаю приміщеннях, незалежно від способу, виду і типу зберігання, наявності сертифіката відповідності послуг із зберігання зерна та продуктів його переробки. До таких приміщень можуть відноситися елеватори, зерносклади, насіннесховища, споруди підлогові, засікові, силоси та інші приміщення капітального типу для зберігання зерна. Дані цього рядка не включають інформацію про непристосовані навіси та приміщення, що можуть використовуватися для тимчасового зберігання зерна.

2.44. Роз'яснення щодо заповнення форм державних статистичних спостережень № 21-заг (місячна) "Звіт про реалізацію продукції сільського господарства" та № 21-заг (річна) "Звіт про реалізацію продукції сільського

господарства", затверджені 18 вересня 2015 року за № 17.4-12/15,
є недійсними.

Директор департаменту статистики
сільського господарства та навколишнього
середовища Держстату

О. М. Прокопенко

27 листопада 2015 №17.4-12/22

ДОДАТОК 31

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується
статтею 21 Закону України "Про державну статистику"Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою
відповідальність, яка встановлена статтею 186² Кодексу України про адміністративні правопорушенняСТАН ТВАРИННИЦТВА
за 20__ рік

Подають:	Термін подання
юридичні особи, їхні відокремлені підрозділи, які здійснюють сільськогосподарську діяльність – територіальному органу Держстату	до 20 січня

№ 24
(річна)
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держстату України
14.06.2013 № 181 (зі змінами)

Респондент:
Найменування: _____

Місцезнаходження (юридична адреса): _____
(поштовий індекс, область /АР.Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,
№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): _____
(поштовий індекс, область /АР.Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,
№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

1. Виробництво продукції тваринництва за 20__ рік

Назва показника	Одиниця виміру	Код рядка	Кількість
A	B	B	I
Реалізовано на забій (у живій масі) худоби та птиці – всього (сума рядків 02, 03, 04, 05, 07, 08)	центнерів	01	
у тому числі великої рогатої худоби	центнерів	02	
свиней	центнерів	03	
овець та кіз	центнерів	04	
птиці всіх видів	центнерів	05	
з неї бройлерів	центнерів	06	
конеі	центнерів	07	
кролів	центнерів	08	
Надано молока коров'ячого – всього	центнерів	11	
у т.ч. від корів молочного стаза	центнерів	12	
Крім того, куплено молока у населення	центнерів	13	
Надано молока кобилячого	центнерів	14	
Надано молока овецього	центнерів	15	
Отримано яєць від птиці всіх видів	штук	16	
у т.ч. яєць курячих	штук	17	
з них від дорослих курей-несучок	штук	18	
Продуктивно, яєць	штук	19	
Виведено здорового молодняку	голів	20	
Настрижено вовни овецього	кілограмів	21	
Крім того, куплено вовни у населення	кілограмів	22	
Начесано пуху козячого	кілограмів	23	
Настрижено вовни козячої	кілограмів	24	
Надано молока козячого	центнерів	25	
Вироблено меду (включаючи на корм бджолам)	кілограмів	26	
Вироблено воску	кілограмів	27	

2. Вирощування худоби та птиці за 20 рік

(центами, з точністю до 0,00)

Назва показника	Код района	Велика рогата худоба	Свини	Вівці та кози	Птиця всех видів
A	B	1	2	3	4
Жива маса озержаного приплоду	30				
Озержано приросту від вирощування, відгодівлі та нагулу худоби	31				
у т.ч. поросят до відлучки, ягнят до відбивки від маток	32	x			x
Кількість нормоднів на вирощуванні, відгодівлі та нагулі	34				x
Маса цяддо, молодняку та птиці, включаючи вагу пінників, забитих у робочому виді, а також маса цяддої худоби на відгодівлі та нагулі (за останнім зважуванням до пажежу)	36				
Вирощено у живій масі - всього (ряд.30+31-36)	38				

3. Рух поголів'я худоби та птиці у 20 році

(голів)

Назва показника	Код района	Велика рогата худоба	У т.ч. корови (без жорів на відгодів- лі та нагулі)	Свини	Вівці та кози	У т.ч. вівці карє- кульсь- кі	Кони	Птиця всех видів
A	B	1	2	3	4	5	6	7
Навність на початок звітного року	40							
Розтелилось жорів та осмідяддів, телиць, опоросилося свиноматок основних та тих, що перевіряються, скотилося (осмідяддів) виведених, цюматок та жорів, ожеребилося ювбит	42	x						x
у т.ч. розтелилось осмідяддів телиць (за гр.1 - осмідяддів телиць, які зали приплоді; за гр.2 - осмідяддів телиць, переведені у жорів); опоросилося свиноматок, які перевіряються	43				x	x	x	x
Народилося живих телят, поросят, ягнят, козенят та лошат, а також виведено молодняку птиці явочками та інкубаторах	44		x					
у т.ч. народилося телят від жорів, поросят від основних свиноматок	45		x		x	x	x	x
Куплено, озержано в обмін та інші надходження (крім купівлі у населення)	48							
їк жива маса, центнерів	49							
Куплено у населення	50							
їк жива маса, центнерів	51							
Реалізовано на забій (на м'ясо) - всього	56							
їк жива маса, центнерів	57							
Крім того, забито ягнят для озержання шурок, забито пінників у робочому виді	62	x	x	x			x	
Продано, передано, видалено в обмін та інші вбуття для подальшого вирощування (крім продажу населенню)	63							
їк жива маса, центнерів	64							
Продано та видалено населенню, включаючи продаж молодняку на ринку	65							
їк жива маса, центнерів	66							
у т.ч. возоплавної птиці	67	x	x	x	x	x	x	
Пало та загинуло худоби різного віку, включаючи молодняк народження звітного року	70							
Переведено жорів із основного стада в інші групи (на відгодівлю, нагул)	73	x		x	x	x	x	x
Навність на кінець звітного року	75							
їк жива маса, центнерів	76							

4. Чисельність худоби, птиці, кролів, бджіл на кінець звітнього року

Назва показника	Код рядка	Голів
А	В	Г
Із загального поголів'я великої рогатої худоби		
Телята до 1 року	77	
Телиці від 1 до 2 років осіменені	80	
Телиці від 2 років і старші осіменені	81	
Телиці від 2 років і старші неосіменені	82	
Корови молочного стада, виділені для групового підсосного вирощування телят (при одночасному припиненні доїння)	83	
Бугаї – плідники	84	
Воли робочі	85	
Худоба м'ясного напрямку	86	
у т.ч. корови м'ясного напрямку	87	
Середньорічне поголів'я корів молочного стада	88	
Із загального поголів'я свиней		
Основні свиноматки	89	
Свиноматки ті, що перевіряються	90	
Ремонтні свинки старші 4-х місяців	91	
Поросята до 2 місяців	92	
Із загального поголів'я овець та кіз		
Вівці	93	
у т.ч. вівцематки і ярки старші 1 року	94	
з них вівцематки каракульської породи	95	
Із ряд.93 вівці романівської породи	96	
Кози	97	
у т.ч. козоматки	98	
Із загального поголів'я коней		
Кобили від 3-х років і старші	100	
Лошата до 1 року	101	
Робочі коні	102	
Середньорічне поголів'я курей-несучок	103	
Із загального поголів'я птиці всіх видів кури-несучки м'ясних порід	104	
Кролі	106	
у т.ч. кролематки	107	
Бджолосімі, <i>штук</i>	108	

5. Чисельність птиці на кінець звітнього року

Назва показника	Код рядка	Голів	
		Доросла	Молодняк
А	В	Г	Д
Кури та півні – всього	110		
у т.ч. кури-несучки	111		х
Гуси	112		
Качки	113		
Індики	114		
Інші види птиці	115		
Птиця всіх видів – усього (<i>сума рядків 110, 112, 113, 114, 115</i>)	116		

6. Стан звірівництва за 20__ рік

Назва показника	Код рядка	Голів				
		Лисиця	Песець	Норка	Нутрія	Інші види звірів
А	В	Г	Д	Е	Ж	
За звітний рік продано для племінних цілей	130					
забито на шкурки	131					
Наявність на кінець звітнього року дорослі самці	133					
дорослі самки	134					
молодняк народження звітнього року (включаючи куплений для укомплектування стада)	135					

7. Баланс кормів за 20__рік

(центнерів кормових одиниць)

Назва показника	Код рядка	Корми. всіх видів (сума граф 2,4,5,6)	У тому числі				
			концентровані		групи	соковиті	інші види
			усього	з них комбікорми			
А	Б	Г	2	3	4	5	6
Наявність на початок звітного року	180						
Надходження – усього (сума рядків 182,183,184)	181						
у тому числі заготовлено, виділено з продовольчих культур для тваринництва	182						
одержано в оомін та інші надходження (крім купівлі)	183						
куплено	184						
Витрати – усього (сума рядків 186,196,198,199)	185						
у тому числі Витрачено на корм всім видам худоби та птиці (сума рядків з 187 до 193)	186						
з них коровам та бугаям – плідникам молочного стада	187						
іншим великим рогатим худобі (без корів та бугаїв-плідників молочного стада, робочих волів)	188						
свинням	189						
вівцям та козам	190						
птиці всіх видів	191						
коням, робочим волам	192						
іншим видам худоби	193						
із загальної кількості витрачених кормів (ряд.186) пасовищних кормів	194		x	x	x	x	
купованих кормів	195						
Продано та передано – всього	196						
з них населенню	197						
Витрачено на підстилку та інші господарські потреби	198		x	x		x	x
Втрати – всього	199						
з них у межах встановлених норм природних втрат	200						
Наявність на кінець звітного року (ряд.180+181+194-185)	201						
Довідково: із рядка 182 заготовлено сіна та сінажу	204		x	x		x	x
одержано готового силосу	205		x	x	x		x

8. Ресурси і використання шкіряної і шубно-хутряної сировини за 20__рік

Назва показника	Одиниця виміру	Код рядка	Велика рогата худоба та коні		Вівці (без ягнят каракульських порід) та кози
			усього	у т. ч. молодняк	
А	Б	В	1	2	3
Наявність шкур на початок звітного року	<i>штук</i>	150		х	
Забито та пало худоби, одержано мертвонародженого приплоду	<i>голів</i>	151		х	
З них знято та оприбутковано шкур	<i>штук</i>	152			
Вага сирих шкур	<i>кілограмів</i>	153			
Продано, передано та використано шкур	<i>штук</i>	154		х	
Втрати (порча, розкрадання та інші)	<i>штук</i>	157		х	
Залишок шкур на кінець звітного року (ряд.150+152-154-157)	<i>штук</i>	158		х	

Місце підпису керівника (власника) та/або особи,
відповідальної за достовірність наданої інформації

(ПІБ)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

(ПІБ)

ДОДАТОК 32

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується
статтею 21 Закону України "Про державну статистику"Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою
відповідальність, яка встановлена статтею 186² Кодексу України про адміністративні правопорушення

СТАН ТВАРИННИЦТВА

на «__» _____ 20__ року

Подають:	Термін подання	№ 24-сг (місячна) ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Держстату України 14.06.2013 № 181 (зі змінами)
юридичні особи, їхні відокремлені підрозділи, які здійснюють сільськогосподарську діяльність, за встановленим переліком – територіальному органу Держстату	до 2 числа після звітного періоду	

Респондент:

Найменування: _____

Місцезнаходження (юридична адреса): _____

*(поштовий індекс, область /АР.Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,
 № будинку /корпусу, № квартири /офісу)*

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): _____

*(поштовий індекс, область /АР.Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,
 № будинку /корпусу, № квартири /офісу)*

1. Виробництво продукції тваринництва

(частини 1-3)

Назва показника	Код разка	Застосованим підсумком злочотку року
A	B	I
Реалізовано на збиї (у живій масі) худоби та птиці - з'яого	01	
у тому числі		
великої рогатої худоби	02	
свиней	03	
овець та кіз	04	
птиці всіх видів	05	
з неї бройлерів	06	
Надлено молока жовч'ячого - з'яого	11	
у тл. від жовч'ячого стада	12	
Крім того, надлено молока у жовч'ячення	13	
Спержано яєць від птиці всіх видів, шмук	16	
у тл. яєць врячих	17	
Пронкубовано яєць, шмук	19 (статком на 1.01, 1.04, 1.07, 1.10)	
Виведено здорового молодняку, шлі	20 (статком на 1.01, 1.04, 1.07, 1.10)	
Настрижено шани овечої, кілорамів	21 (статком на 1.01, 1.06, 1.07, 1.08, 1.09, 1.10)	

2. Вирощування худоби та птиці

(центнерів; з точністю до 0,00)

Назва показника	Код рядка	Зростаючим підсумком з початку року			
		Велика рогата худоба	Свині	Вівці та кози	Птиця всіх видів
А	В	1	2	3	4
Одержано приросту від вирощування, відгодівлі та нагулу худоби	31			х	х
у т.ч. поросят до відлучки	32	х		х	х
Кількість кормоднів на вирощуванні, відгодівлі та нагулі	34			х	х
Вирощено у живій масі (включаючи вагу одержаного приплоду, без ваги павшої худоби та птиці) – всього	38				

3. Рух поголів'я худоби та птиці

(голів; станом на 1 січня, 1 квітня, 1 липня, 1 жовтня; рядок 75 – щомісячно)

Назва показника	Код рядка	Велика рогата худоба	У т.ч. корови (без корів на відгодівлі та нагулі)	Свині	Вівці та кози	У т.ч. вівці каракульські	Кони	Птиця всіх видів
А	В	1	2	3	4	5	6	7
Народилося живих телят, поросят, ягнят, козенят і кішат	44		х			х		х
у т.ч. народилося телят від корів, поросят від основних свиноматок	45		х		х	х	х	х
Куплено, одержано в обмін та інші надходження (крім купівлі у населення)	48		х			х	х	х
Куплено у населення	50		х			х	х	х
Продано та видалено населенню, включаючи продаж молодняку на ринку	65		х		х	х	х	
у т.ч. забоїмленої птиці	67	х	х	х	х	х	х	
Пало та загинуло худоби різного віку, включаючи молодняк народження звінкого року	70		х			х	х	х
Наявність на звітну дату	75							

4. Чисельність худоби та птиці на звітну дату

Назва показника	Код рядка	Голів
А	В	1
Із загального поголів'я великої рогатої худоби (із ряд.75 гр.1)		
Худоба м'ясного напрямку	86	
у т.ч. корови м'ясного напрямку	87	
Середнє поголів'я корів молочного стада	88	
Із загального поголів'я овець та кіз (із ряд.75 гр.4)		
Вівці	93	
Середнє поголів'я курей-несучок	103	
Із загального поголів'я птиці всіх видів (із ряд.75 гр.7)		
Курей-несучок м'ясних порід	104	

7. Наявність кормів

(центнерів кормових одиниць)

Назва показника	Код рядка	Корми всіх видів	У т.ч. концентровані
А	В	1	2
Наявність на звітну дату	201		

Місце підпису керівника (власника) та/або особи, відповідальної за достовірність наданої інформації

(ПБ)

(ПБ)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

ДОДАТОК 33**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Наказ Державного комітету
статистики України
27.08.2008 № 296

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
22.09.2008 за № 885/15576

І Н С Т Р У К Ц І Я

**щодо заповнення форм державних статистичних спостережень
№ 24 “Стан тваринництва за 200 _ рік” (річна)
та № 24-сг “Стан тваринництва на «_» _____ 200_ року” (місячна)**

Зі змінами, затвердженими

*наказом Державного комітету статистики України від 11.04.2011 № 87,
зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 29.04.2011 за № 538/19276*

I. Загальні положення

1.1. Форми державних статистичних спостережень № 24 “Стан тваринництва за 200_рік” (річна) та № 24-сг “Стан тваринництва на «_» _____ 200_ року” (місячна) (далі – форми № 24 (річна) і № 24-сг (місячна)) подаються органу державної статистики за місцем здійснення виробничої діяльності (місцем утримання худоби або заготівлі кормів) респондента, який здійснює сільськогосподарську діяльність, зокрема мав худобу та птицю (власну або орендовану) на початок або протягом звітного року, або не мав худоби та птиці, але займався заготівлею кормів (у такому разі заповнюється лише розділ 7 “Баланс кормів” форми № 24 (річна)) незалежно від підпорядкування, організаційно-правової форми господарювання.

1.1.1. Перелік підприємств, якими подається форма №24-сг (місячна), визначається відповідними територіальними органами державної статистики.

1.2. Якщо підприємство має у своєму складі відокремлені підрозділи, які розташовані в різних адміністративно-територіальних одиницях, то форми подаються відповідним районним органам державної статистики за місцем здійснення виробничої діяльності (місцем утримання худоби або заготівлі кормів).

1.3. На бланках форм №24 (річна) і №24-сг (місячна) зазначаються повне найменування і юридичне місцезнаходження респондента згідно з реєстраційними даними та місце здійснення його діяльності.

1.4. Заповнення форм № 24 (річна) і № 24-сг (місячна) проводиться на підставі первинних облікових документів та реєстрів журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку.

1.5. Форма № 24-сг (місячна) складається щомісячно за коротким переліком показників, а форма № 24 (річна) – за рік у цілому за повним колом показників. Усі показники форм заповнюються у відповідних одиницях виміру (в цілих числах), крім показників у рядках 30–32, 36 і 38, які заповнюються з двома знаками після коми.

1.6. Показники щодо чисельності поголів'я худоби та птиці, наявності кормів наводяться станом на звітну дату; щодо виробництва продукції, обсягів заготівлі та витрат кормів – зростаючим підсумком з початку року (за звітний рік).

1.7. У рядках і графах форм № 24 (річна) і № 24-сг (місячна), де показники відсутні, ставиться прочерк.

1.8. Інструкцію складено відповідно до нумерації рядків та граф форми № 24 (річна). При заповненні для відповідних рядків та граф форми № 24-сг (місячна) необхідно керуватися цією Інструкцією.

1.9. Усі показники у формах № 24 (річна) і № 24-сг (місячна) повинні бути взаємоузгоджені, достовірні та обґрунтовані документами, які оформлені в установленому законодавством порядку.

1.10. Форми № 24 (річна) і № 24-сг (місячна) підписуються керівництвом підприємства, яке несе відповідальність згідно з чинним законодавством.

1.11. Підприємства на 1 січня кожного року обов'язково повинні здійснювати інвентаризацію худоби з перерахунком її у натурі. Якщо перерахунок худоби у натурі проводився до 1 січня, то при складанні форми № 24 (річна) слід урахувати всі зміни, що мали місце в обороті поголів'я (з моменту перерахунку до 1 січня).

1.12. У разі реорганізації підприємства та передачі худоби іншому підприємству передана худоба відображається підприємством у рядку 63, а підприємство, яке прийняло худобу, враховує її у рядку 48. Підприємство, яке було реорганізовано, повинно додати письмові пояснення у довільній формі стосовно того, кому передана худоба (або від кого прийнята), і вказати кількість переданої (або прийнятої) худоби.

1.12.1. Усі дані про виробництво продукції, рух худоби до моменту передання обліковуються за тим підприємством, з якого виділилося нове. У новому підприємстві всі показники про виробництво продукції, надходження та вибуття худоби записуються зростаючим підсумком з моменту його організації.

1.12.2. Якщо протягом року відбулося об'єднання двох або більше підприємств, то нове збільшене підприємство повинне показати дані про

надходження та вибуття худоби, виробництво продукції тощо сумою за підприємствами, що об'єднались.

1.13. У разі передання худоби підприємством в найм (оренду) юридичній або фізичній особі чисельність поголів'я, продукція, що отримується від переданої в найм (оренду) худоби, та відповідно реалізація цієї продукції на період найму (оренди) враховується за орендарем, якщо інше не передбачене конкретними умовами оренди.

1.14. Підприємства, які виконують функції відгодівельних господарств (скотобази, пункти передзабійного утримання худоби переробних підприємств тощо), які приймають худобу на відгодівлю від інших підприємств, а також можуть мати і власну худобу, складають дві форми: одну – на худобу, яка належить підприємству і рахується на його балансі, враховуючи одержану продукцію від цієї худоби, із заповненням усіх розділів форми №24 (річна) або №24-сг (місячна); другу – на куплену худобу із заповненням розділів 1 і 2 даної форми та показників щодо чисельності худоби та птиці на початок і кінець року (розділ 3 "Рух поголів'я худоби та птиці" зазначених форм).

II. Порядок заповнення розділу 1 “Виробництво продукції тваринництва” форми № 24 (річна)

2.1. У *рядку 01* відображається загальний обсяг реалізованих на забій для виробництва м'яса тварин усіх видів у живій масі, а саме: проданих переробним підприємствам, організаціям споживчої кооперації, торгівлі, забитих у своєму підприємстві при використанні м'яса для харчування та проданих на ринку, іншим організаціям та підприємствам, комерційним структурам для подальшого забою для продовольчих потреб. У загальний обсяг виробництва м'яса включаються реалізовані на забій велика рогата худоба, свині, вівці та кози, птиця всіх видів, коні, кролі.

2.1.1. У відгодівельних підприємствах у цьому рядку відображається також приріст, одержаний від купленої худоби. Тому в підприємствах, які мають куплену худобу, різниця даних показника про реалізацію худоби на забій за видами у розділі 1 форми №24 (річна) і аналогічного показника у рядку 57 розділу 3 цієї форми буде складати одержаний приріст від купленої худоби цього ж виду. У підприємствах, де відсутня куплена худоба, дані показників про реалізацію на забій кожного виду худоби та птиці у розділах 1 і 3 форми №24 (річна) будуть однаковими.

2.2. У *рядках 02-08* проставляється реалізована на забій (у живій масі) худоба за видами відповідно до заповнення рядка 01.

2.3. У *рядку 11* відображається загальний обсяг молока, надоєного від усіх, без винятку, корів: молочного та м'ясного стада, ялових корів, корів на відгодівлі та нагулі, розтелених телиць. У цей показник також ураховується надоєне молоко і молозиво, витрачене на випоювання телят і поросят. У цих обсягах не враховується молоко, виссане телятами; молоко, куплене у

населення і прийняте без оплати як розрахунок за проданих корів; молоко, одержане від інших видів худоби (козяче, овече, кобиляче).

2.3.1. Якщо молоко у первинних документах обліковується у літрах, то для перерахунку в кілограми ці дані потрібно помножити на коефіцієнт 1,03.

2.4. У **рядку 12** проставляється молоко, яке надоєне від корів молочного стада, ялових корів, корів на відгодівлі та нагулі, розтелених телиць, але без врахування молока, надоєного від корів м'ясного стада. Обсяг молока, що вказаний у цьому рядку, приймається для розрахунку середнього надою молока від однієї корови.

2.5. У **рядку 13** обліковується молоко, куплене у фізичних осіб. Куплені у населення молочні продукти (масло, вершки, сир та інше) у цей рядок не враховуються.

2.6. У **рядках 14 і 15** відповідно наводиться молоко, надоєне від усіх кобил та від усіх овець.

2.7. У **рядку 16** відображається загальна кількість яєць, одержана від птиці усіх видів (курей, качок, гусок, індичок тощо), уключаючи втрати яєць (бій, псування тощо) і яйця, витрачені на виведення курчат, каченят, гусенят та індиченят квочками або в інкубаторі. Яйця, куплені або одержані на стороні для інкубації та інших потреб, у цьому рядку не обліковуються.

2.8. У **рядку 17** проставляється кількість яєць, одержана від курей різного віку (дорослих та молодняку).

2.9. У **рядку 18** показуються яйця тільки від дорослих курей-несучок, без врахування яєць, одержаних від молодняку птиці (яйценесучих порід – до 5 місяців, м'ясних та м'ясо-яєчних порід – до 6 місяців).

2.10. У **рядку 19** наводиться вся кількість яєць (від птиці всіх видів), закладених та проінкубованих у інкубаторі, як власного виробництва, так і куплених або одержаних для цієї мети на стороні. Яйця, передані для інкубації іншому підприємству, в цьому показнику не враховуються (тобто, рядок 19 заповнюють лише ті підприємства, що безпосередньо займаються інкубацією яєць).

2.11. У **рядку 20** відображається одержаний після інкубації здоровий молодняк, тому дані цього показника будуть меншими за показник кількості закладених на інкубацію яєць.

2.12. У **рядку 21** обліковується загальний настриг вовни від овець у натуральній масі, тобто у фізичній масі після стрижки, враховуючи вовну, використану для внутрішньогосподарських потреб. Тут не враховується вовна, що куплена або одержана з інших джерел, а також вовна, одержана від інших видів тварин.

2.13. У **рядку 22** проставляється кількість купленої у населення овечої вовни (у фізичній масі).

2.14. У *рядках 23 і 24* показується фактично оприбуткований начіс козячого пуху і настриг козячої вовни від кіз. Козячий пух і козяча вовна, куплені або одержані з інших джерел, у ці рядки не враховуються.

2.15. У *рядку 25* записується молоко, надоєне від усіх кіз.

2.16. У *рядках 26 і 27* проставляється обсяг виробництва продукції бджільництва: у *рядку 26* – валовий вихід меду, враховуючи мед, який залишено у вуликах як зимовий кормовий запас для підгодівлі бджіл; у *рядку 27* – валовий вихід воску, враховуючи віск кожної відбудованої рамки та вихід воску малого збору. Кількість меду, залишеного на зимову годівлю бджолам, розраховується із середніх норм з урахуванням терміну зимового періоду.

III. Порядок заповнення розділу 2 “Вирощування худоби та птиці” форми № 24 (річна)

3.1. Продукція вирощування худоби та птиці складається із ваги одержаного приплоду, приросту ваги молодняку і худоби на відгодівлі та нагулі, птиці дорослої за мінусом падежу молодняку і худоби на відгодівлі та нагулі.

3.2. У *рядку 30* показується жива маса при народженні приплоду молодняку. Якщо в акті про приплід тварин відсутні дані про живу масу народжених телят, поросят, ягнят і козенят, то середню масу однієї голови молодняку приймають за оцінкою зоотехніка.

3.2.1. При визначенні обсягу вирощування птиці у живу масу одержаного приплоду враховується жива маса молодняку птиці, виведеного квочками або в інкубаторах, включаючи живу масу добових півників. Маса добового молодняку, купленого на інкубаторно-птахівничій станції або в іншому підприємстві, у цей рядок не враховується.

3.3. У *рядку 31* враховується:

приріст живої маси молодняку худоби;

приріст худоби (дорослої та молодняку), одержаний при відгодівлі (нагулі) з початку року.

3.3.1. У прирості живої маси молодняку худоби обліковуються:

за великою рогатою худобою: телята, телиці неосіменені та осіменені до переведення їх у групу корів; воли та волики до переведення їх у групу робочих волів або до досягнення трирічного віку; бички до переведення їх у групу бугаїв-плідників або до досягнення трирічного віку;

за свинями: молодняк до переведення у доросле виробниче стадо;

за вівцями та козами: молодняк до переведення у доросле стадо;

за птицею: птиця різного віку.

3.3.2. Одержаний з початку року приріст живої маси молодняку складається з приросту живої маси молодняку на звітну дату і приросту

молодняку, реалізованого за звітний період (ураховуючи масу павшого молодняку).

3.3.3. Для визначення приросту живої маси молодняку, одержаного з початку року, необхідно використати дані проведених зважувань молодняку та порівняти цю масу з масою того ж молодняку на початок року, при купівлі чи при народженні. Різниця маси складе приріст молодняку.

3.3.4. У разі, якщо зважування неможливе (нетелів, супоросних свиноматок, які перевіряються, і ярок на певній стадії вагітності тощо), їх маса приймається умовно за останнім зважуванням або за допомогою зоотехнічних промірів худоби. Після отелення, опоросу чи окоту цих тварин їх живу масу та приріст уточнюють шляхом зважування або зоотехнічних промірів худоби.

3.3.5. Одержаний з початку року приріст живої маси молодняку – це прямі дані зважувань, які складаються за великою рогатою худобою з приросту маси:

- 1) телят, які народилися у звітному році:
 - а) збережених; б) вибулих;
- 2) молодняку народження минулих років (без врахування купленого у звітному році):
 - а) збереженого; б) вибулого;
- 3) телят і молодняку, куплених у звітному році:
 - а) збережених; б) вибулих.

3.3.6. Щоб визначити одержаний з початку року приріст живої маси наявного (збереженого) молодняку від кожної групи, необхідно відняти від маси молодняку на звітну дату: для телят групи 1"а" – масу при народженні, для молодняку групи 2"а" – живу масу на початок року (1 січня поточного року) і для молодняку групи 3"а" – живу масу при купівлі. Для контролю слід визначити середньодобовий приріст молодняку за кожною групою як співвідношення одержаного приросту до числа кормоднів.

3.3.7. Для визначення одержаного з початку року приросту живої маси молодняку, який у звітному періоді був проданий переробним підприємствам на ринку, виданий у рахунок оплати праці, орендної плати за землю та майнових паїв або забитий, а також переведений у доросле стадо, необхідно із маси при вибутті відняти масу телят при народженні групи 1"б", або масу на початок року (1 січня поточного року) молодняку групи 2"б", або масу при купівлі молодняку групи 3"б". Різниця між масою молодняку при вибутті та його масою станом на 1 січня поточного року, при народженні або при купівлі покаже, який приріст маси був одержаний від молодняку, який вибув.

3.3.8. Сума приросту наявного і реалізованого молодняку, а також молодняку, переведеного у доросле стадо та поставленого на відгодівлю, складе загальний приріст живої маси молодняку з початку року (враховуючи масу павшої худоби та птиці).

3.3.9. У підприємствах, де зважування та запис ваги молодняку проводять не в кінці кожного місяця, а тільки при досягненні кожною твариною певного віку, маса молодняку на звітну дату визначається на підставі його останнього зважування або зоотехнічних промірів.

3.3.10. Для визначення приросту худоби на відгодівлі та нагулі встановлюється жива маса худоби, яка знаходиться на відгодівлі (нагулі) на звітну дату, до неї додається жива маса худоби, знятої з відгодівлі (нагулу) за період з початку року до звітної дати, та віднімається жива маса всієї худоби, поставленої на відгодівлю (нагул) з початку року, і жива маса худоби, яка була на відгодівлі (нагулі) на початок року. Кількість одержаного приросту худоби та птиці на відгодівлі та нагулі приймається за даними відомостей зважування тварин і розрахунків приросту.

3.4. Приріст тварин, які будуть відправлені на м'ясокомбінат, переробне підприємство, визначається на підставі даних про зважування безпосередньо у підприємстві та розрахунків приросту.

3.5. Приріст, одержаний при вирощуванні худоби і птиці населенням за договорами, вважається продукцією, одержаною підприємством, та враховується у рядку 38.

3.6. У відгодівельних підприємствах, які мають лише куплену худобу і не мають власної худоби, рядок 31 повинен дорівнювати рядку 38 і показнику щодо реалізації худоби та птиці на забій (у живій масі) розділу 1 за відповідним видом худоби.

3.7. Якщо за результатами розрахунків визначення приросту отримано відвіс (тобто, маса тварин на звітну дату менше такої ж маси на початок року, при купівлі чи при народженні), то **рядок 31** за відповідним видом худоби **не заповнюється**.

3.8. У **рядку 32** проставляється приріст поросят та ягнят, який визначається як різниця живої маси приплоду, визначеного при відлученні поросят та відбивці ягнят від маток, та їх маси при народженні.

3.9. У **рядку 34** показується кількість кормоднів худоби, від якої був одержаний приріст на вирощуванні, відгодівлі та нагулі. У загальну кількість кормоднів ураховуються і кормодні павшого молодняку.

3.9.1. У загальну кількість кормоднів не враховуються кормодні поросят до відлучки та ягнят до відбивки від маток.

3.9.2. Дані рядка 34 повинні відповідати загальному числу кормоднів усіх груп молодняку худоби. При цьому дні постановки та зняття худоби з відгодівлі вважаються за один день. Показник визначається як сума кількості кормоднів худоби на відгодівлі та нагулі за кожний місяць за схемою: якщо протягом квітня на відгодівлі знаходилось 100 голів, то кількість кормоднів складе 3000 (100 x 30). Якщо протягом місяця із цієї кількості, наприклад, 50 голів було знято з відгодівлі 20 квітня, то кількість кормоднів визначається таким чином: $(50 \times 20) + (50 \times 30) = 2500$ кормоднів.

3.10. Падіж і загибель молодняку худоби, а також худоби на відгодівлі (нагулі) характеризують втрати і в рахунок продукції вирощування худоби та птиці (**рядок 38**) *не враховуються*. Проте у рядках 30 і 31 маса молодняку худоби і птиці на відгодівлі, що згодом пали та загинули, повинна бути врахована.

3.11. У **рядку 36** наводиться маса павшого молодняку народження поточного року і молодняку народження минулих років, а також маса павшої худоби і птиці (дорослих і молодняку), що знаходилась на відгодівлі та нагулі. У цей рядок у графі 4 враховується і маса півників, забитих у добовому віці. Дані про масу павшої худоби проставляються за останнім зважуванням до загибелі тварин.

3.12. У **рядку 38** проставляються дані про масу вирощеної худоби, розраховані як сума живої маси приплоду, приросту молодняку і приросту худоби на відгодівлі, а також приросту від вирощування худоби у населення за договорами, одержаними з початку року, після відрахування маси павшої худоби та птиці. У випадку, коли значення **рядка 38** за окремим видом худоби є *негативним*, показник *не заповнюється*.

IV. Порядок заповнення розділу 3 “Рух поголів'я худоби та птиці” форми № 24 (річна)

4.1. У цьому розділі відображається наявність і рух поголів'я худоби (за видами) та птиці. У рядках 42-73 показники наводяться за звітний рік (період), а у рядках 40, 75 і 76 – станом на зазначену дату.

4.2. У **рядку 40** проставляється загальна чисельність худоби і птиці станом на 1 січня (враховуючи поголів'я, яке знаходиться у населення за договорами). У поголів'я корів (графа 2) враховуються корови молочного та м'ясного напрямку основного стада, сухостійні та ялові, корови-годувальниці, але не враховуються корови, переведені на відгодівлю та нагул.

4.3. У **рядку 42** показуються лише ті матки, від яких одержана хоча б одна голова живого приплоду. У разі, якщо матка розплодилася два рази у звітному році, така матка враховується двічі, тобто у цей рядок ураховується число отелень, опоросів, окотів. На кожне отелення, опорос і окіт акти на оприбуткування приплоду повинні складатися протягом доби, в яку вони відбулися. Випадки абортів або мертвонародженого приплоду у цей рядок не враховуються.

4.4. У **рядку 43** у графі 1 наводиться кількість усіх осіменених телиць, що розтелилися, незалежно від того, переведені вони у корови чи ні; у графі 2 – кількість переведених у групу корів розтелених за рік осіменених телиць, ураховуючи телиць, які дали мертвонароджений приплід. У графі 3 показується кількість свиноматок, що опоросилися вперше.

4.5. У **рядку 44** у відповідних графах відображається загальна кількість телят, поросят, ягнят, козенят, лоша́т, курчат, каченят, гусят та індичат, що народилися живими, враховуючи приплід, який пізніше був проданий, забитий

або загинув навіть у день народження. У цю кількість не враховується мертвонароджений приплід.

4.6. У **рядку 45** із загальної кількості одержаного приплоду виділяються телята, одержані від корів, та поросята, одержані лише від основних свиноматок.

4.6.1. У кількість одержаного приплоду **не враховується** молодняк народження поточного року, придбаний на стороні.

4.7. У **рядках 48 і 49** наводиться кількість голів і жива маса худоби з різних джерел надходжень до підприємства у вигляді купівлі, обміну за іншу худобу, за корм, за інвентар, інші передання тощо. Тут ураховується і худоба, куплена через племінні об'єднання, худоба, прийнята від іншого підприємства при його реорганізації тощо. У цих же рядках показується молодняк худоби, одержаний для відгодівлі та дорощування з іншого підприємства.

4.8. У **рядках 50 і 51** записується кількість голів і жива маса худоби, що надійшла від населення у вигляді купівлі, обміну за іншу худобу, за корм, за інвентар тощо. Також у ці рядки ураховується худоба, яка надійшла в рахунок відшкодування за худобу, яка загинула або пропала з вини громадян.

4.9. У **рядках 56 і 57** відображається кількість голів і жива маса худоби та птиці, яка була реалізована на забій для виробництва м'яса.

4.9.1. У цих рядках **враховується**:

худоба та птиця, продана переробним підприємствам, а також безпосередньо організаціям споживчої кооперації, торгівлі тощо. Жива вага проданої худоби показується за мінусом 3% знижки на вміст кишково-шлункового тракту; за птицею 3% знижка враховується, якщо птицю, призначену для забою на м'ясо, перевозять на відстань понад 50 км;

худоба та птиця, забита у своєму підприємстві, незалежно від того, де був проведений забій (безпосередньо у підприємстві чи на бойні), і м'ясо якої використане (або продане) для харчових потреб. У цей показник ураховується і вимушено забита худоба, якщо м'ясо її було використане для продовольчих потреб. У разі, якщо від вимушено забитої худоби значна частина (більше 50% від туші) утилізована, така худоба у зазначеному показнику не обліковується, а включається у рядок 70;

увесь інший продаж худоби та птиці, враховуючи продаж на ринку, іншим організаціям, підприємствам, установам (як дорослих тварин, так і молодняку), що підлягають забою на м'ясо із числа непридатної для подальшого відтворення худоби (за винятком телят, ягнят та козенят до 6 місяців, поросят до 2 місяців та курчат), а також худоба, продана біофабрикам, робітникам інших підприємств і залученим особам, незважаючи на те, що цей процес проводився безпосередньо на підприємстві;

у графу 7 враховується також птиця, яка забита, але не реалізована у поточному році.

4.9.2. Молодняк худоби та птиці, проданий за зазначеними у підпункті 4.9.1 пункту 4.9 цього розділу напрямками, який підлягає подальшому вирощуванню, в обсяги реалізації на забій не враховується.

4.9.3. Худоба, продана підприємствам, які мають звіроферми, для годівлі звірів або використана з цією ж метою у своєму підприємстві, у загальній обсяг реалізації худоби на забій не враховується і відображається у **рядку 63**.

4.9.4. Телята, які забиті у віці до 14 діб, та худоба, яка продана для виготовлення м'ясо-кісткового борошна, враховуються у **рядку 70**.

4.10. У **рядку 62** у графі 4 проставляється кількість ягнят, забитих для одержання шкурок у підприємствах тих регіонів, де проводиться заготівля каракулю і смушки; у графі 7 – кількість півників, забитих у віці однієї доби.

4.11. У **рядках 63 і 64** показується весь продаж і передача худоби та птиці іншим підприємствам (включаючи відгодівельні), продаж племінному об'єднанню тощо. У цьому рядку відображається також вибуття тварин з причин, не вказаних в інших рядках, зокрема худоба, забита на годівлю звірів (але не худобі) та продана іншим підприємствам для цієї ж мети, викрадена або відсутня з інших причин (крім падежу та загибелі).

4.11.1. У цих рядках наводиться і кількість худоби, якої не вистачає на дату заповнення форми. Якщо худобу надалі буде знайдено і повернено, то при складанні форми на наступну звітну дату це необхідно відобразити у відповідних рядках.

4.12. У **рядках 65, 66 і 67** показують худобу та птицю, яка продана фізичним особам, видана у рахунок оплати праці, орендної плати за землю та майнових паїв (часток), допомоги окремим членам підприємства. У цих рядках записують продану на ринку худобу та птицю, придатну для подальшого вирощування (телят, ягнят і козенят до 6 місяців, поросят до 2 місяців, курчат тощо).

4.12.1. Маса худоби, проданої на ринку, проставляється за даними зважувань тварин. У ній також враховується худоба та птиця, яка передана на вирощування фізичним особам і не повернена підприємству, а залишена у домогосподарствах як оплата за вирощену худобу та птицю.

4.13. У **рядку 70** показуються усі тварини, які фактично пали та загинули з початку року. Падіж та загибель обліковують і в разі, коли павша або загинула з вини працівника тварина була ним відшкодована.

4.13.1. У цьому рядку наводиться загальна кількість павшої та загиблої худоби (від пожежі, стихійного лиха, розірвані дикими звірами тощо), незалежно від віку, враховуючи павший і загиблий молодняк народження поточного року, а також павша худоба із числа придбаної на стороні; вимушено забита худоба, м'ясо якої не було використане в їжу, а використане тільки на годівлю худобі, а не звірям; худоба, яка прийнята переробними підприємствами та організаціями спеціально для використання її як утиль, а також худоба, продана для виготовлення м'ясо-кісткового борошна.

4.14. У **рядку 73** проставляється кількість корів, вибракуваних за актами після припинення доїння та переведених із основного стада в інші групи (на відгодівлю, нагул).

4.15. У **рядках 75 і 76** у відповідних графах показується уся наявна на звітну дату худоба і птиця, з урахуванням тварин, які продані в кредит, але ще не зняті з балансу підприємства.

4.15.1. У наявне поголів'я не враховується худоба і птиця, викрадена або загинула, у тому числі з вини працівників, хоча б її вартість і підлягала відшкодуванню за рахунок винних осіб.

4.16. Після заповнення розділу 3 необхідно перевірити баланс худоби. Для цього необхідно до чисельності поголів'я тварин на початок звітного року (рядок 40) додати показники рядків 44, 48 і 50 (за коровами – замість рядка 44 показник рядка 43). Одержана сума повинна дорівнювати сумі показників рядків 56, 62, 63, 65, 70 і 75 (за коровами – ще і рядка 73).

V. Порядок заповнення розділу 4 “Чисельність худоби, птиці, кролів, бджіл” форми № 24 (річна)

5.1. У **рядку 77** обліковують телят до 1 року, які народилися від маток, що знаходяться у підприємстві.

5.2. У поголів'ї осіменених телиць ураховуються всі фактично спаровані та штучно осіменені телиці від 1 до 2 років (**рядок 80**) та від 2 років і старші (**рядок 81**), незалежно від того, встановлена їх тільність чи ні. Неосіменені телиці від 2 років і старші обліковуються у **рядку 82**.

5.3. У **рядку 83** показуються корови молочного стада, виділені для групового підсосного вирощування телят (при одночасному припиненні доїння). Якщо через нестачу молока або з інших причин вирощування телят цим методом припиняється і корови переводяться на ручне або механізоване доїння, такі корови повинні бути виключені з числа корів, виділених для підсосного вирощування телят, і переведені у групу за своєю придатністю.

5.4. У **рядку 84** записується чисельність бугаїв для відтворення стада.

5.5. У **рядку 85** слід указати дорослих робочих волів, уключаючи тварин, які тимчасово не використовуються на роботі через хворобу чи з інших причин. Волики, бички до 2 років у цей рядок не враховуються.

5.6. У **рядках 86 і 87** чисельність великої рогатої худоби м'ясного напрямку, і в тому числі корів, відображають підприємства, які мають спеціалізовані ферми і відділення для розведення великої рогатої худоби м'ясних порід. До спеціалізованих м'ясних ферм належать також ферми, в яких маточне поголів'я призначене для відтворення і вирощування телят підсосним методом до 8-місячного віку при повному припиненні доїння.

5.7. Для заповнення **рядка 88** дані розраховуються як співвідношення числа кормоднів корів молочного стада (за виключенням корів, виділених для підсосного вирощування телят) до кількості днів у звітному періоді. При

відсутності обліку кормоднів середнє поголів'я корів за рік (період) можна розрахувати за формулою середньої хронологічної моментного динамічного ряду

$$X_{\text{сер.}} = \frac{1/2x_1 + x_2 + x_3 + \dots + 1/2x_n}{n - 1}$$

де: $x_1, x_2, x_3 \dots x_n$ – чисельність поголів'я корів молочного напрямку на початок кожного місяця;
 n – кількість дат (місяців) у періоді.

5.8. У **рядку 89** показується наявність основних свиноматок, тобто свиноматок, що опоросилися один або декілька разів і переведені в основне стадо.

5.9. У **рядку 90** записується кількість спарованих і штучно осіменених свинок, виділених для одержання приплоду, а також підсосних маток, які вперше опоросилися, до відлучки від них поросят і переведення їх у основне стадо або на відгодівлю.

5.10. У **рядку 91** ураховуються ремонтні свинки до моменту їх парування або штучного осіменіння. Після спарування ремонтні свинки повинні бути виключені з даних рядка 91 і показані у рядку 90. Вибракувані свиноматки, поставлені на відгодівлю, у число основних і тих, що перевіряються, не враховуються.

5.11. У **рядку 92** обліковуються поросята зазначеного віку, які народилися від маток, що знаходяться у підприємстві.

5.12. У **рядку 93** відображають усе вівцепоголів'я (доросле і молодняк), що знаходиться у підприємстві на звітну дату.

5.13. У **рядку 94** із загальної чисельності проставляється маточне поголів'я: вівцематки і ярки, старші 1 року.

5.14. У **рядку 95** вказують поголів'я вівцематок каракульських порід.

5.15. У **рядку 96** записується чисельність овець романівської породи різного віку.

5.16. У **рядку 97** показуються кози і козли різного віку; у **рядку 98** – кози, старші 1 року.

5.17. У **рядку 100** вказують маточне стадо, куди входять племінні кобили, які використовуються на легких роботах, кобили табунного утримання та кобили робочі від трьох років і старші.

5.18. У **рядку 101** вказуються лошата зазначеного віку, які народилися від маток, що знаходяться у підприємстві.

5.19. У **рядку 102** із загального поголів'я коней виділяються усі мерини, кобили і жеребці від трьох років і старші, які беруть участь у сільськогосподарських роботах, будівництві, на лісозаготівлях, а також роз'їзні, верхові, в'ючні тощо. Робочі коні, які тимчасово непрацездатні через хворобу чи з інших причин, також ураховуються у цьому показнику.

5.20. У **рядку 103** проставляють середнє поголів'я курей-несучок, визначене як співвідношення кількості кормоднів курей-несучок до кількості днів у звітному періоді. Якщо протягом звітного періоду якийсь час птиця була відсутня (ліквідована тощо) і кормодні за цей період не було враховано, то при обчисленні середнього поголів'я курей-несучок ця кількість днів вираховується із загальної кількості календарних днів звітного періоду.

5.20.1. При відсутності обліку кормоднів середнє поголів'я курей-несучок за рік (період) можна розрахувати за формулою середньої хронологічної моментного динамічного ряду відповідно до пункту 5.7 цього розділу.

5.20.2. До курей-несучок належать всі дорослі кури, незалежно від того, одержують від них яйця в даний час чи ні, а до курей-несучок м'ясних порід (**рядок 104**) – усі дорослі кури-несучки м'ясних порід.

5.21. У **рядку 106** ураховуються кролі різного віку; в поголів'ї кролематок (**рядок 107**) – усі самки, що окропились, а також сукрільні самки, враховуючи сукрільних самок, від яких буде вперше одержаний окріл.

5.22. У **рядку 108** обліковується наявна у підприємстві кількість бджолосімей.

VI. Порядок заповнення розділу 5 “Чисельність птиці” форми № 24 (річна)

6.1. У **рядках 110-116** відображають загальну чисельність птиці за основними її видами: у **графі 1** – дорослу, у **графі 2** – молодняк. Тут ураховується птиця, як виведена у власних інкубаторах, так і придбана на стороні.

6.2. У **рядку 110** показують загальну кількість курей та півнів, з якої у **рядку 111** виділяють поголів'я дорослих курей, незалежно від того, чи одержують від них яйця в даний час, чи ні. Установлено такий вік переведення молодняку в доросле стадо:

- а) молодняк курей яйценесучих порід – у віці 150 днів;
- б) молодняк курей м'ясних і м'ясо-яєчних порід – у віці 180 днів;
- в) молодняк гусей – у віці 240 днів;
- г) молодняк качок – у віці 180 днів;
- ґ) молодняк індиків – у віці 240 днів.

6.3. У **рядку 112** наводять кількість поголів'я гусей: як самок даного виду, так і самців.

6.4. У **рядку 113** ураховуються качки будь-якої статі: качки (самки), качури (селезні самці), а також птиця виду індокачка.

6.5. У **рядку 114** записується інформація про кількість поголів'я індиків: як самок даного виду, так і самців.

6.6. У **рядку 115** проставляються дані про перепілок, цесарок, фазанів, страусів та іншої птиці.

VII. Порядок заповнення розділу 6 “Стан звірівництва” форми № 24 (річна)

7.1. У розділі обліковуються тварини тільки кліткового утримання. До інших видів хутрових звірів належать фредка, ондатра тощо.

7.2. У **рядку 130** відображається загальна кількість дорослих самців, самок і щенят, проданих іншим підприємствам для укомплектування стада.

7.3. У **рядку 131** зазначається вся кількість забитих за звітний рік звірів, ураховуючи вимушений забій як основного стада (самки і самці), так і молодняку поточного року народження, як власного, так і придбаного на стороні.

7.4. У **рядках 133 і 134** записується наявність на кінець звітного року окремо самців і самок, старших 8 місяців.

7.5. У **рядку 135** вказується наявність молодняку, як власного, так і купленого на стороні для укомплектування стада.

VIII. Порядок заповнення розділу 7 “Баланс кормів” форми № 24 (річна)

8.1. У розділі відображаються усі дії з кормами як власного виробництва, так і купованими (отриманими на стороні) з 1 січня до 31 грудня звітного року.

8.2. Розділ складається у вигляді балансу: наявність кормів на початок року (рядок 180) плюс усі статті надходжень (рядки 181 і 194) мінус усі витрати (рядок 185) повинні дорівнювати наявності кормів на кінець року (рядок 201).

8.3. Баланс кормів складається у кормових одиницях. Для перерахунку фізичної маси кормів у кормові одиниці слід користуватися даними лабораторних досліджень кормів і тільки при їх відсутності – за видами кормів (зелені корми, грубі, соковиті, концентровані корми та інші) згідно із середніми коефіцієнтами поживності кормів. При цьому кожний вид кормів або кожна кормова культура перераховуються у кормові одиниці окремо.

8.4. У **графі 1** указується загальна кількість кормів як сума їх основних видів, наведених у цьому розділі (показник графі 1 дорівнює сумі показників граф 2, 4, 5 і 6).

8.5. У **графі 2** наводяться дані про всі види концентрованих кормів: зернофураж (зерно злакових та бобових культур), висівки, комбікорми (суміш різних видів кормів, збагачена мінеральними речовинами, вітамінами, білково-вітамінними добавками), борошно, зернові та млинові відходи хлібопекарської, круп'яної, борошномельної промисловості, макуха і шрот, вітамінно-трав'яне борошно (трав'яне борошно штучного сушіння з трав на ранній стадії їх розвитку у вигляді борошна, гранул і брикетів). Інші штучно обезводнені зелені корми обліковуються у графі 4 як грубі корми.

8.6. У **графі 3** із загального обсягу концентрованих кормів виділяються комбікорми.

8.7. У *графі 4* показуються усі грубі корми: сіно, сінне борошно і сінна різка, сінаж, солома (у тому числі засилосована у чистому вигляді), стебла кукурудзи, зібрані у стадії повної стиглості, стебла багаторічних трав, зібраних на насіння, очерет та інші грубостеблі рослинні корми, а також штучно обезводнені зелені корми (крім вітамінно-трав'яного борошна, яке обліковується у графі 2), виготовлені на сушильних агрегатах з деревної зелені (враховуючи хвою), гички цукрового буряку та інших відходів рільництва у вигляді борошна, різки, гранул, брикетів.

8.8. У *графі 5* відображаються силос усіх видів, овочі, коренеплоди (враховуючи цукрові буряки на годівлю худоби) і баштанні культури, картопля, зелені корми (підкорм), жом, барда, м'язга, пивна дробина та інші відходи підприємств харчової промисловості.

8.9. У *графі 6* відображаються корми, що не ввійшли у графі 2-5, а саме: незбиране молоко (крім молока, що висмоктане телятами), пахта, збиране молоко (відвійки), сироватка, м'ясне та кісткове борошно, замітник натурального (незбираного) молока та інші корми тваринного походження, кормові суміші, харчові та інші відходи, а також пасовищні корми.

8.10. У *рядку 180* проставляється загальний обсяг кормів на початок звітного року, враховуючи страхові фонди кормів, незалежно від місця їх зберігання.

8.11. У *рядку 182* наводяться дані про корми, які заготовлені з власного врожаю звітного року, а також заготовлені своїми силами в іншому підприємстві, прийняті за актами незалежно від їх призначення.

8.11.1. У цьому ж рядку відображаються корми, що виділені з продовольчої продукції: зерно, зернові відходи – у графі 2; відходи рільництва (бадилля коренеплодів, овочів, кошики соняшника), відходи при переробці продукції рослинництва (виноградні вижимки тощо) – у графі 4; картопля, овочі та баштанні продовольчі – у графі 5; молоко, молочні відвійки, склотини тощо, інші відходи, інші корми – у графі 6.

8.12. У *рядку 183* відображаються корми, одержані у порядку обміну на зерно і технічні культури, а також одержані за договорами з населенням та іншими підприємствами.

8.13. У *рядку 184* враховуються усі куповані (придбані з інших джерел у порядку грошових розрахунків) корми.

8.14. У *рядках з 186 до 193* записуються дані про витрати кормів усіма видами худоби та птиці та у розрізі окремих її видів. У рядку 193 наводяться корми, що витрачені на корм звірям, кролям, рибі, шовкопряду, бджолам.

8.15. У *рядку 194* ураховуються корми на усіх видах пасовищ (вигонних і пасовищних угіддях, перелогах, стерні, лісах, чагарниках тощо), що з'їдаються тваринами без збирання, крім використаних худобою інших підприємств або худобою, що є в приватній власності населення. Витрати пасовищних кормів

визначаються розрахунково за зоотехнічними нормами витрат для кожного виду худоби.

8.16. У **рядку 195** відображається уся кількість кормів, що придбані на стороні у порядку грошових розрахунків і витрачені на годівлю худобі.

8.17. У **рядку 196** проставляється увесь продаж кормів іншим підприємствам, населенню, а також усі передачі кормів іншим підприємствам, населенню.

8.18. У **рядку 197** відображаються корми, видані населенню у рахунок оплати праці, земельних, майнових паїв (часток), продані та видані відповідно до укладених договорів та у порядку грошових розрахунків.

8.19. У **рядку 198** враховується солома та інші корми, що витрачені на підстилку худобі, укриття кагатів тощо.

8.20. У **рядку 199** відображаються втрати кормів у результаті їх переробки, порушення технології зберігання, стихійного лиха (враховуючи втрати у межах установлених норм природних втрат), списання яких з балансу оформлене в установленому порядку. У цьому рядку ж відображається зменшення ваги у результаті зниження поживної цінності кормів (втрата кормових одиниць).

8.21. У **рядку 200** із загальних втрат виділяються втрати у межах установлених норм природних втрат. Норми природних втрат можуть застосовуватися лише у разі виявлення фактичних нестач тільки після факту їх встановлення. При відсутності затверджених норм збиток розглядається як нестача понад норми і у рядку 200 не обліковується.

8.22. У **рядку 201** враховуються всі наявні на кінець звітнього року корми, враховуючи їх наявність у страхових фондах, незалежно від місць їх зберігання. Нестачі кормів, до одержання дозволу на їх списання, залишаються на балансі підприємства та ураховуються в наявності кормів.

8.23. У **рядку 204** виділяється загальна кількість сіна та сінажу, яка заготовлена за звітний рік; у **рядку 205** – кількість одержаного готового силосу.

ІХ. Порядок заповнення розділу 8 “Ресурси і використання шкіряної і шубно-хутряної сировини” форми № 24 (річна)

9.1. У **графі 1** ураховуються шкури, одержані від забою та падежу великої рогатої худоби та коней різного віку; у **графі 2** – шкури, одержані від забою та падежу телят та лошат віком до 1 року; у **графі 3** – шкури від забою та падежу овець та кіз різного віку, без врахування шкур, які одержані від спеціально забитих для одержання шкурок ягнят каракульських порід та від павших та мертвонароджених овець каракульських порід (така худоба відображається у рядках 62 і 70).

9.2. У **рядку 150** проставляються залишки шкур на початок звітнього року, одержані від забою та падежу худоби за попередній звітньому рік. Наявність шкур на початок звітнього року повинна відповідати залишку шкур на кінець попереднього року.

9.3. У **рядку 151** обліковується кількість шкур:

забитої на різні потреби худоби, враховуючи вимушений забій, незалежно від місця забою (безпосередньо у підприємстві, на забійних ділянках або скотозабійних пунктах) та на пряму використання м'яса (для харчових потреб, на корм звірям або худобі);

павшої худоби (за винятком павшої від інфекційних захворювань, шкури якої не підлягають подальшому використанню; випадків загибелі худоби від пожеж, стихійних лих тощо);

мертвонародженого приплоду.

9.4. У **рядках 152 і 153** дані заповнюються на підставі актів на оприбуткування шкур від забитої худоби, документів на фактичне надходження оприбуткованих шкур на склад, а також за іншими первинними обліковими документами щодо кількості павшої худоби, оприбуткованих від неї шкур та їх ваги.

9.5. У **рядку 154** проставляється кількість проданих, переданих (крім давальницьких засад) та використаних у підприємстві шкур з числа наявних.

9.6. У **рядку 157** відображаються втрати шкур, списання яких з балансу оформлене в установленому порядку. У разі відсутності дозволу на їх списання кількість цих шкур відображається у залишках шкур.

9.7. У **рядку 158** наводиться залишок шкур на кінець звітнього року. Показник рядка 158 дорівнює сумі показників рядків 150 і 152 за мінусом показників рядків 154 і 157.

Директор департаменту
статистики сільського господарства та
навколишнього середовища

О.М.Прокопенко

ДОДАТОК 34

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник Голови
Держстату України

Власенко Н.С.

«08» листопада 2013р.

РОЗ'ЯСНЕННЯ

**щодо окремих показників форм державних статистичних спостережень
№ 24 "Стан тваринництва за 20 _ рік" (річна) та
№ 24-сг "Стан тваринництва на « _ » _____ 20 _ року" (місячна)**

На підставі Методичних рекомендацій щодо проведення розрахунків витрат кормів сільськогосподарським тваринам у господарствах усіх категорій, затверджених наказом Державного комітету статистики України від 24.01.2008 № 18 (із змінами, затвердженими наказом Держстату України від 13.08.2013р. № 245), рекомендується середня поживність кормів у кормових одиницях (Додаток), яка може бути використана у розділах 7 форм державних статистичних спостережень № 24 "Стан тваринництва за 20 _ рік" (річна) та № 24-сг "Стан тваринництва на « _ » _____ 20 _ року" (місячна).

Директор департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища

О.М. Прокопенко

08.11.2013 №18.1-12/26

Середня поживність кормів (у кормових одиницях)

Види кормів	Вміст кормових одиниць в 1 кг кормів, кг
Рослини :	
бобово-різнотравно-злакова трава	0,24
злакового пасовища	0,26
злаково-різнотравного пасовища	0,27
злаково-різнотравного лука	0,24
штучного пасовища	0,20
пасовища конюшини	0,17
конюшино-тимофійчаного пасовища	0,24
лукового пасовища	0,24
м'ятликового пасовища	0,32
лісного пасовища	0,19
лукоstepового пасовища	0,26
осокового лука	0,20
зелена маса штучного пасовища	0,23
зелена маса злаково-різнотравного лука	0,29
зелена маса лукового пасовища	0,19
зелена маса осокової рослинності	0,19
зелена маса пирійного степу	0,30
зелена маса природного сінокошу	0,18
зелена маса суходільного лука	0,23
зелена маса заливного лука	0,25
пасовищна лугова у долинах рік	0,21
пасовищна з грястицею	0,21
заплавного лука	0,21
грястиця збірна	0,23
житняк	0,23
кострець безвісний	0,25
кукурудза: цвітіння	0,15
молочної стиглості	0,18
молочно-воскової стиглості	0,21
воскової стиглості	0,27
качани : молочної стиглості	0,23
молочно-воскової стиглості	0,36
воскової стиглості	0,58
овес	0,18
вівсяниця лучна	0,22

Види кормів	Вміст кормових одиниць в 1 кг кормів, кг
Рослини :	
зелена маса вівсяниці лучної	0,22
зелена маса суданки	0,20
просо кормове	0,23
пирій	0,26
пшениця озима	0,20
райграс	0,15
жито озиме	0,19
сорго	0,20
суданка	0,20
тимофіївка	0,25
ячмінь	0,18
вика	0,17
горох	0,17
конюшина	0,20
конюшина червона: бутонізація	0,18
цвітіння	0,15
зелена маса конюшини	0,19
люпин	0,19
люцерна	0,22
люцерна: бутонізація	0,18
цвітіння	0,21
зелена маса люцерни	0,20
лядвенець	0,26
соя	0,21
суріпиця	0,08
редька олійна	0,13
чина	0,21
сочевиця	0,20
гичка картоплі	0,12
топінамбур	0,20
ріпак	0,12
гичка капусти кормової	0,14
гичка моркви	0,17
листя капусти	0,13
гичка буряка кормового	0,10

Продовження додатка

<i>Види кормів</i>	<i>Вміст кормових одиниць в 1 кг кормів, кг</i>
гичка буряка напівцукрового	0,12
гичка буряка цукрового	0,16
сіно бобово-різнотравне	0,45
сіно злаково-різнотравне	0,46
сіно лука культурного	0,52
сіно лугове злакове	0,50
сіно житнє	0,50
сіно злакове	0,46
сіно кострицеве	0,47
сіно просяне	0,55
сіно пирію повзучого	0,50
сіно райграсу	0,47
сіно суданки	0,57
сіно тимофійчате	0,48
сіно викове	0,46
сіно горохове	0,49
сіно конюшини	0,52
сіно люцерни	0,44
сіно люцерни степової	0,46
сіно соєве	0,50
сіно еспарцетове	0,50
соломка бобова	0,20
соломка викова	0,22
соломка вико-вівсяна	0,28
соломка горохова	0,30
соломка горохово-вівсяна	0,30
соломка гречана	0,29
соломка конюшини	0,17
соломка вівса	0,31
соломка просяна	0,40
соломка пшениці ярої	0,22
соломка ячмінна	0,34
силос різнотравний	0,15
силос гороховий	0,23
силос конюшини	0,20
силос люцерни	0,19

<i>Види кормів</i>	<i>Вміст кормових одиниць в 1 кг кормів, кг</i>
сінаж люцерни	0,35
сінаж вико-вівсяний	0,32
сінаж різнотравний	0,29
сінаж горохово-вівсяний	0,46
коренеплоди картоплі	0,30
картопля варена	0,36
коренеплоди топінамбура	0,29
коренеплоди буряка кормового	0,12
коренеплоди буряка напівцукрового	0,17
коренеплоди буряка цукрового	0,24
коренеплоди моркви	0,14
зерно бобів кормових	1,10
зерно гороху	1,18
зерно сої	1,45
кукурудза біла	1,33
кукурудза жовта	1,33
кукурудза з качанами	1,11
кормові боби	1,29
гречка	1,89
гарбузи	0,10
кабачки	0,07
кавуни кормові	0,09
пшоно (корм для курчат)	1,19
овес	1,00
просо	0,98
пшениця тверда	1,27
пшениця м'яка	1,28
рис	1,33
сорго	1,19
ячмінь	1,15
Жмих: лляний	1,27
соняшника	1,08
ріпаку	1,17
сої	1,35
Висівки: пшеничні	0,75
житні	0,71

силос кукурудзи	0,20
силос соняшника	0,18
силос вико-вівсяний	0,23
силос горохово-виковий	0,21
силос із сирії картоплі	0,20
сінаж конюшини	0,34

рисові	0,68
Шрот: лляний	1,07
соняшниковий	1,03
ріпаковий	1,00
соєвий	1,21
кукурудзяний	1,17

Продовження додатка

Види кормів	Вміст кормових одиниць в 1 кг кормів, кг
Кормові відходи та продукти переробки сільськогосподарської сировини	
борошняний пил пшеничний	0,46
борошняний пил житній	0,68
зметки млинові	0,80
горохове борошно, кормове	1,16
борошно кормових бобів	1,10
кукурудзяне борошно, кормове	1,33
вівсяне борошно сіяне	1,17
пшеничне борошно, кормове	1,12
житнє борошно, кормове	1,17
рисове борошно, кормове	1,08
соєве борошно, кормове	1,36
дріжджі сушені	1,17
пивна дробина свіжа	0,23
пивна дробина сушена	0,80
дріжджі кормові	1,09
солодина (відходи дріжджового виробництва)	0,20
патока кормова (меяса)	0,77

Види кормів	Вміст кормових одиниць в 1 кг кормів, кг
патока крохмальна	1,00
маїсовий корм сухий (відходи бродильного виробництва)	1,26
залишки їдалень, кухонь (суміш)	0,27
виноградні вижимки	0,04
трав'яне борошно штучного сушіння із сіяних і природних трав	0,68
штучно збезводнені зелені корми з інших видів сировини	0,50-0,60
хвойне борошно	0,40
Корми тваринного походження	
молоко коров'яче цільне (3,7% жирн.)	0,35
молозиво	0,51
зняте молоко (обрат)	0,13
сироватка молочна свіжа	0,13
кров'яне борошно	1,06
м'ясокісткове борошно	0,89
м'ясне борошно	1,06
рибне борошно стандартне	0,83
мед	0,98

ДОДАТОК 35

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується
статтею 21 Закону України "Про державну статистику"

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186³ Кодексу України про адміністративні правопорушення

**ПІДСУМКИ ЗБОРУ ВРОЖАЮ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР, ПЛОДІВ, ЯГІД ТА ВИНОГРАДУ
на 1 грудня 20__ року**

Подають:	Термін подання
юридичні особи, їхні відокремлені підрозділи, які здійснюють сільськогосподарську діяльність – органу державної статистики за місцем здійснення діяльності	до 2 грудня

№ 29–сг
(річна)
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держстату України
14.06.2013 № 181

Респондент:

Найменування:

Місцезнаходження (юридична адреса):

(поштовий індекс, область /АР.Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,

№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса):

(поштовий індекс, область /АР.Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,

№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

1. СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ КУЛЬТУРИ

Назва сільськогосподарських культур	Код ФАХ-ФН	Уточнена посівна площа, га	Загальна площа збирання, га	Озеряже врожаю, ц		Крім того, повторні, міжрядні посіви площа збирання, га	Озеряже врожаю, ц	
				у початку во сіння	у кінці після доробки		у початку во сіння	у кінці після доробки
А	Б	1	2	3	4	5	6	7
Посіви озимих культур восени минулого року на зерно та зелений корм, включаючи ріпак, - усього (сума рядків 1102, 1103, 1224, 1606, 1615, 1616)	1101		x	x	x	x	x	x
з них повністю загинуло до зазначення сівби ярки культур	1102		x	x	x	x	x	x
1. Зернові та зернобобові культури								
Озимі зернові культури, що збереглися до зазначення сівби ярки - усього (сума рядків 1104, 1105, 1106)	1103							
Пшениця озима (вкл. тритикале озима)	1104							
Жито озиме	1105							
Ячмень озимий	1106							
Пшениця яра (вкл. тритикале яра)	1110							
Жито яра	1111							
Ячмень ярий	1112							
Овес	1113							
Суміш колосових	1115							
Кукурудза на зерно	1117							
Просо	1120							
Гречка	1121							
Рис	1122							
Горох	1123							
Квасоля	1124							
Сочевиця	1125							
Кормові боби на зерно	1126							
Вика і викові суміші (з перевагою вики на зерно)	1127							
Лупин на зерно кормовий (солодкий)	1128							
Лупин на зерно (гиркий)	1129							
Інші зернобобові культури (нут, чина, маш та ін.)	1133							
Сорго на зерно	1135							
Зернові та зернобобові культури - всього (сума рядків з 1104 до 1106, з 1110 до 1113, 1115, 1117, з 1120 до 1129, 1133, 1135)	1140							
2. Технічні культури								
Базилля	1201			x			x	
уті кнволокнистих група	1202			x			x	
Льон-догугунець - насіння	1203				x	x	x	x
Льон-догугунець - соломка	1204				x	x	x	x
Льон-догугунець - волокно	1205				x	x	x	x
Конопля - насіння	1206	x			x	x	x	x
Конопля - соломка	1207				x	x	x	x
Конопля - волокно	1208				x	x	x	x
Конопля пізнені - насіння	1209	x			x	x	x	x

Назва біологічного господарства культури	Код РДЗ- ФН	Уточнена площина посівки, га	Загальна площа збирання, га	Отримано врожаю, ц		Крім того, повторні, міжрядні посіви		
				у початку во свідоботу- вній мазі	у мазі після доброби	площа збирання, га	отримано врожаю, ц	у початку во свідоботу- вній мазі
А	Б	1	2	3	4	5	6	7
Конопля пшаденна – стебло	1210				x	x	x	x
Цукрові буряки (фабричні)	1213			x			x	
Цукрові буряки (маточні)	1214				x	x	x	x
Висадки-насадники цукрових буряків	1215				x	x	x	x
Тюлюн	1216			x			x	
Махорка	1217			x			x	
Соняшник на зерно	1218							
Льон – кіддан	1219				x	x	x	x
Рапана	1220				x	x	x	x
Соя	1221				x			x
Гречка	1222				x			x
Рижий	1223				x	x	x	x
Ріпак озимий	1224				x			x
Колза – ріпак ярий	1225				x			x
Арахіс	1228				x			x
Цикорій	1229			x		x	x	x
Лікарські рослини	1230		x		x	x	x	x
Мак олійний	1231				x	x	x	x
Ефірно-олійні культури посіву поточного року (включаючи посів з осені) – усього	1232		x	x		x	x	x
з них сорванці	1233			x		x	x	x
Ефірно-олійні культури посіву минулих років	1234		x	x		x	x	x
Інші технічні культури (перилка, канатник, латеманія, чуфа, люфа, чербак, фецеля та ін.)	1236		x	x		x	x	x
Технічні культури – всього (без рядів 1201,1203,1208,1210, з 1213 до 1225, з 1228 до 1232,1234, 1236)	1238		x	x	x	x	x	x
3. Картопля та овоче- баштанні культури								
Картопля	1301				x			x
Овочі відкритого ґрунту – всього (без насінників зворочних та однорічних культур) (сума рядів 1303, з 1305 до 1311, 1314)	1302				x			x
у тому числі								
залуста всяка	1303				x			x
з неї залуста цвітна	1304				x			x
огірки	1305				x			x
помідори	1306				x			x
буряки столові	1307				x			x
морква столова	1308				x			x
цибуля на ріпку	1309				x			x
часник	1310				x			x
зелений горошок	1311				x			x
інші овочі	1314				x			x
з них								
гарбузи столові	1313				x			x
кабачки	1315				x			x
баклажани	1326				x			x

¹ У залуженій мазі згідно з пунктами 1.3.1 і 1.6 Глави 2 Інструкції щодо заповнення форми.

² Вага очищеного насіння згідно з пунктом 1.8 Глави 2 Інструкції щодо заповнення форми.

Назва білкового/озеряєцьких культур	Код РДК №	Уточнена посіва площа, га	Загальна площа збирання, га	Одержано врожаю, ц		Крім того, повторні, збирані посіви площа збирання, га	Одержано врожаю, ц	
				у початку во середньої рози	у кінці після доброби		у початку во середньої рози	у кінці після доброби
А	Б	1	2	3	4	5	6	7
перець столовий і стручковий	1327				x			x
цибуля зелена	1328				x			x
Маточники дворічних овочевих культур	1316				x	x	x	x
Насінники однорічних овочевих культур – всього	1317				x	x	x	x
з них зеленого горошку	1312				x	x	x	x
Висадки-насінники дворічних овочевих культур	1318				x	x	x	x
Цибуля на сім'яку	1319				x			x
Продовольчі баштанні культури – всього (сума рядків 1330, 1331)	1320				x			x
у тому числі кавун	1330				x			x
диня	1331				x			x
Насінники продовольчих баштанних культур	1323				x	x	x	x
Картопля та овоче-баштанні культури – всього (сума рядків 1301, 1302, 1316, 1317, з 1318 до 1320, 1323, 1712)	1324		x	x	x	x	x	x
Овочі закритого ґрунту – всього	1712				x	x	x	x
Овочі відкритого та закритого дода. ґрунту – всього (сума рядків 1302, 1712; сума рядків з 1713 до 1715)	1325				x			x
у тому числі огірки	1713	x			x			x
помідори	1714	x			x			x
інші овочі	1715	x			x			x
4. Кормові культури								
Кормові коренеплоди	1401				x			x
Цярові буряки на кормову цукрову	1402				x			x
Маточники кормових коренеплодів	1403				x	x	x	x
Насінники кормових коренеплодів	1404				x	x	x	x
Кормові баштанні культури	1405				x			x
Насінники кормових баштанних культур	1432				x	x	x	x
Кукурудза на силос, зелений корм, сенаж (вага зеленої маси) – всього (сума рядків 1407, 1408)	1406				x			x
у тому числі на силос	1407	x			x			x
на зелений корм, сенаж	1408	x			x			x
Силосні культури (без кукурудзи)	1409				x			x
з них використано озимих на силос з площі, яка не засіяна прими культурами	1615		x	x	x	x	x	x
Однорічні трави – всього	1411		x	x	x	x	x	x
у тому числі на сіно	1412	x			x			x
на зелений корм, сенаж, трава'яне борошно та для одержання гранул і брикетів (вага зеленої маси)	1413	x			x			x
на вилас	1414	x			x	x	x	x
на насіння (крім вики)	1415	x			x	x	x	x
з нього насіння суданки	1416	x			x	x	x	x

Назва білкового/сповідарських культур	Код БДЗ- №	Уточнена посівна площа, га	Загальна площа збирання, га	Одержано врожаю, ц		Крім того, повторні, міжрядні посіви площа збирання, га	Одержано врожаю, ц	
				у початку во середньої місі	у кінці після доброби		у початку во середньої місі	у кінці після доброби
А	Б	1	2	3	4	5	6	7
Із однорічних трав (рядок 1411) використано озимих на зелений корм, сіно і вилас з площі, яка не засіяна жими культурами	1616		х	х	х	х	х	х
Багаторічні безпозирині трави посіви поточного року, включаючи посів з осені минулого року – всього	1417		х	х	х	х	х	х
у тому числі на сіно	1418	х			х			х
на зелений корм, сінаж, сілос, трав'яне борошно та для одержання гранул і брикетів (вага зеленої маси)	1419	х			х			х
на насіння	1420	х		х		х	х	х
Багаторічні трави посіви минулих років – всього	1421		х	х	х	х	х	х
у тому числі на сіно (зсіх укосів)	1422	х			х	х	х	х
на зелений корм, сінаж, сілос, трав'яне борошно та для одержання гранул і брикетів (вага зеленої маси)	1423	х			х	х	х	х
на вилас	1424	х		х	х	х	х	х
на насіння (зсіх укосів)	1425	х		х		х	х	х
Багаторічні трави на насіння – всього (сума рядків 1420, 1425)	1426	х		х		х	х	х
з них конюшина	1427	х		х		х	х	х
люцерна	1428	х		х		х	х	х
вспарцет	1429	х		х		х	х	х
люцеровищні трави	1430	х		х		х	х	х
у т.ч. злакові трави	1431	х		х		х	х	х
Кормові культури – всього (сума рядків з 1401 до 1406, 1409, 1411, 1417, 1421, 1432)	1434		х	х	х	х	х	х
Посівна площа – всього (сума рядків 1140, 1238, 1324, 1434)	1440		х	х	х	х	х	х
Із загальної посівної площі посіви позерідних культур на розораних луках і пасовищах в порядку їх корінного поліпшення	1441		х	х	х	х	х	х
у міжрядках сісів	1442		х	х	х	х	х	х
Крім того, підпозирині багаторічні трави (пісвів, включаючи пісвів з осені) – всього	1443		х	х	х	х	х	х
у тому числі на сіно	1444	х			х	х	х	х
на зелений корм, сінаж, сілос, трав'яне борошно та для одержання гранул і брикетів (вага зеленої маси)	1445	х			х	х	х	х
5. Сіножаті та культурні пасовища Сіножаті								
на сіно	1501	х			х			х
на зелений корм, сінаж, сілос, трав'яне борошно та для одержання гранул і брикетів (вага зеленої маси)	1502	х			х			х

Назва об'єкта господарської культури	Код разна №	Уточнена посівна площа, га	Загальна площа збирання, га	Одержано врожаю, ц		Крім того, повторні, міжрядні посіви площа збирання, га	Одержано врожаю, ц	
				у початку по садовитості, під час збирання	у кінці після доброби		у початку по садовитості, під час збирання	у кінці після доброби
A	B	1	2	3	4	5	6	7
Культурні пасовища на сіно	1505	x			x	x	x	x
на зелений корм, сінаж, силос, трав'яне борошно та для одержання гранул і брикетів (вага зеленої маси)	1506	x			x	x	x	x
6. Озими, після використання яких на зелений корм, силос або на випас були посіяні ярі культури (проміжні посіви)	1606		x	x	x	x	x	x
Довідково: Площа чистих парів з 20__р. (включаючи сіверальні та кулісні, а також чорні пари)	1614		x	x	x	x	x	x
Одержано стебел кукурудзи, зібрано в повній стиглості	1617	x	x		x	x		x
Площа повторних (після живих), міжрядних (щільних) посівів – усього	1625		x	x	x	x	x	x
з них кормові культури	1630		x	x	x	x	x	x
у т.ч. кукурудза на силос і зелений корм	1631		x	x	x	x	x	x
Із разки 1104 притікале озиме	1136							
Із разки 1110 притікале яре	1137							

ЗАКРИТИЙ ҐРУНТ

	Код разка	Теплиці		Парники	Утеплений ґрунт і посіви під плівкою
		зимові	весняні		
A	B	1	2	3	4
Загальна площа, яка використовується, кв.м	1701				
у т.ч. площа, яка використовувалась для вирощування овочів (крім розсади)	1710				
Зібрано овочів з усіх оборотів – ц	1702				

	Код разка	Площа, кв.м
A	B	1
Загальна фізична площа, яка використовувалась для вирощування овочів (сума граф з 1 до 4 рядка 1710)	1711	
Площа збирання: огірки	1704	
помідори	1706	
інші овочі	1708	

	Код разка	Одержано врожаю, ц
A	B	1
Зібрано овочів у всіх видах закритого ґрунту – усього (сума граф з 1 до 4 рядка 1702; сума рядків 1705, 1707, 1709)	1703	
у тому числі огірки	1705	
помідори	1707	
інші овочі	1709	
Вирощено грибів культурних – усього	1720	

2. САДИ, ЯГІДНИКИ, ВИНОГРАДНИКИ ТА ІНШІ БАГАТОРІЧНІ НАСАДЖЕННЯ

Назва насаджень	Код ФАУ: №	Посаджено нових садів, га	Площа насаджень - усього, га	У т.ч. площа насаджень у плодоносному віці, га	Одержано врожаю, ц	
					усього	у т.ч. з плодів насаджень у плодоносному віці
А	Б	1	2	3	4	5
1. Плодон						
а) зерняткові (яблуня, груша, айва та ін.)	2101					
з них яблуня	2105	х				
груша	2106	х				
айва	2115	х				
б) кісточкові (слива, вишня, черешня, абрикос, персик та ін.)	2102					
з них слива	2107	х				
вишня	2108	х				
черешня	2109	х				
абрикос	2110	х				
персик	2111	х				
в) горіхоплідні (волоський горіх, мигдаль, фундук, фісташка та ін.)	2103					
з них волоський горіх	2112	х				
фундук (лищина)	2113	х				
мигдаль	2114	х				
г) субтропічні (кажур, хурма, гранат, мушмула, фейхоа та ін.)	2104	х				
2. Ягідники (суніці, полуниці, малина, сморожина, арус, чорноплідна клубника брусника та ін.), включаючи ягідники у міжрядях плодових насаджень	2201					
з них суніці і полуниці	2204	х				
малина	2205	х				
сморожина	2206	х				
арус	2207	х				
2а. У т.ч. ягідники на відокремленій площі	2202	х			х	х
3. Цитрусові (лимон, апельсин, мандарин та ін.)	2203	х				
4. Виноградники	2301					
з них столові сорти	2302	х				
видавничі сорти	2303	х				
В рах. 2301 виноградники на шпалерах	2305	х			х	х
5. Хмільники	2306					

Лінія відсізу (відризу)

✕

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

ДОВІДКОВО: ПОСІВ ОЗИМИХ КУЛЬТУР НА ЗЕРНО ТА ЗЕЛЕНИЙ КОРМ ПІД УРОЖАЙ НАСТУПНОГО РОКУ СТАНОМ НА 1 ГРУДНЯ 20__ РОКУ

А	Код рахунку	Площа, га
А	Б	1
Збілева оранка ґрунту	3404	
Піднято чорних парів з осені під посів у наступному році	3406	
Посіяно озимих культур на зерно та зелений корм - усього	3410	
з них зернових культур на зерно (сума рядків з 3412 до 3415)	3411	
ріпаку на зерно	3416	
В загальній площі озимих зернових культур на зерно (рядок 3411) посіяно:		
пшениці (включаючи тритикале)	3412	
жита	3413	
ячменю	3414	
вико	3415	

3. ВИРОЩЕНО ПОСАДКОВОГО МАТЕРІАЛУ ТА КВІТКОВО-ДЕКОРАТИВНИХ КУЛЬТУР (придатних для подальшого використання, реалізації)

Найменування	Код ряду	Вихідом з площі, га	Отримано, тис. штук
A	B	1	2
Плодові саджанці	2309		
Ячні саджанці (без омиць)	2310		
Крім того, всі омиці	2311		
Саджанці винограду	2312		
Інший посадковий матеріал - жого (форма рядків з 2315 до 2320)	2314	x	
живці	2315	x	
щипли	2316	x	
омиці плодових культур в інших насаждениях	2319	x	
решта посадкового матеріалу	2320	x	
Квіткова рослинність	2321	x	
Інший посадковий квітковий матеріал (гібуліни, бульби тощо)	2322	x	
Саджанці квіткових насаждениях	2323	x	
Саджанці декоративних насаждениях	2324	x	
Рослини в горщиках, ящиках тощо	2325	x	
Кати троянди - жого	2326	x	
з них троянда	2327	x	
розетка	2328	x	
Насіння квітів, цимбурів	2329	x	

4. СТАН МЕЛІОРОВАНИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ

	Код ряду	Площа, га
A	B	1
Площа сільськогосподарських угідь:		
зрошуваних - усього	2451	
з них поливається	2452	
осушених - усього	2453	
В загальній площі меліорованих сільськогосподарських угідь площа, на якій:		
встановлено дренажну систему	2454	
проводилося зовнішнє регулювання водного режиму	2455	

Місце підпису керівника (власника) та/або особи,
відповідальної за достовірність наведеної інформації

(ПІБ)

(ПІБ)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

ДОДАТОК 36

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується
статтею 21 Закону України "Про державну статистику"Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою
відповідальність, яка встановлена статтею 186^б Кодексу України про адміністративні правопорушення

ЗБІР УРОЖАЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР

на 1 грудня 20__ року

з политих зрошуваних земель, з осушених земель (непотрібне закреслити)

Подають:	Термін подання
юридичні особи, їхні відокремлені підрозділи, які здійснюють сільськогосподарську діяльність на меліорованих землях – органу державної статистики за місцем здійснення діяльності	до 2 грудня

№ 29–сг (меліорація)
(річна)
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держстату України
14.06.2013 № 181Респондент:
Найменування:

Місцезнаходження (юридична адреса):

*(поштовий індекс, область /АР.Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,**№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)*

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса):

*(поштовий індекс, область /АР.Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,**№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)*

1. СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ КУЛЬТУРИ

Назва сільськогосподарських культур	Код рай- ону	Уточнена площа півня пшца, га	Загальна площа збирання, га	Осержано врожаєм, ц		Крім того, півторні, мідядні півни		
				улічального опибул- юваній вані	уван півни диробки	площа збирання, га	осержано врожаєм, ц	
							улічального опибул- юваній вані	уван півни диробки
А	Б	1	2	3	4	5	6	7
1. Зернові та зернобобові культури								
Озимі зернові культури, що збереглися до закінчення сікви дяк – усього (сума рядків 1104,1105,1106)	1103							
Пшениця озима (вкл трикіале озиме)	1104							
Жито озиме	1105							
Ячмінь озимий	1106							
Пшениця яра (вкл трикіале яре)	1110							
Жито яре	1111							
Ячмінь ярий	1112							
Овес	1113							
Суміш кияюсових	1115							
Кукурудза на зерно	1117							
Просо	1120							
Гречка	1121							
Рик	1122							
Горох	1123							
Квасоля	1124							
Сочевиця	1125							
Кормові боби на зерно	1126							
Вика і вижові суміші (з перевагою вики на зерно)	1127							
Люпин на зерно кормовий (оподкрий)	1128							
Люпин на зерно (їркий)	1129							
Інші зернобобові культури	1133							
Сого на зерно	1135							

Назва сільськогосподарських культур	Код рядка	Уточнена посівна площа, га	Загальна площа збирання, га	Отримано врожаю, ц		Крім того, повторні, мляві дії посви		
				у допоміжно-оприбуткованій вазі	у вазі після дробки	площа збирання, га	отримано врожаю, ц	
							у допоміжно-оприбуткованій вазі	у вазі після дробки
А	Б	1	2	3	4	5	6	7
Зернові та зернобобові культури – всього <i>(сума рядків з 1104 до 1106, з 1110 до 1113, 1115, 1117, з 1120 до 1129, 1133, 1135)</i>	1140							
2. Технічні культури								
Льон-довгунець – волокно	1205				x	x	x	x
Цукрові буряки (фабричні)	1213			x			x	
Соняшник на зерно	1218							
Соя	1221				x			x
Технічні культури – всього	1238		x	x	x	x	x	x
3. Картопля та овоче-баштанні культури								
Картопля	1301				x			x
Овочі відкритого ґрунту – всього (без включень двоцифрових та однокічних культур)	1302				x			x
з них пшідори	1306				x			x
Продовольчі баштанні культури – всього <i>(сума рядків 1330, 1331)</i>	1320				x			x
у т.ч. кавуни	1330				x			x
дні	1331				x			x
Картопля та овоче-баштанні культури – всього	1324		x	x	x	x	x	x
4. Кормові культури								
Кормові коренеплоди	1401				x			x
Цукрові буряки на годівлю худоби	1402				x			x
Кормові баштанні культури	1405				x			x
Кукурудза на силос, зелений корм сінаж (вага зеленої маси) – всього <i>(сума рядків 1407, 1408)</i>	1406				x			x
у т.ч. на силос	1407	x			x			x
на зелений корм сінаж	1408	x			x			x
Силосні культури (без кукурудзи)	1409				x			x
Кормові культури – всього	1434		x	x	x	x	x	x
Посівна площа – всього <i>(сума рядків 1140, 1238, 1324, 1434)</i>	1440		x	x	x	x	x	x

¹ У записковій вазі згідно з пунктом 1.3.1 Глави 2 Інструкції щодо заповнення форми.

2. САДИ, ЯГІДНИКИ І ВИНОГРАДНИКИ НА ПОЛИТИХ ЗРОШУВАНИХ ЗЕМЛЯХ

Назва насаджень	Код рядка	Посаджено нових садів, га	Площа насаджень - усього, га	Угч площа насаджень у плодоносному віці, га	Одержано врожаю, ц	
					усього	угч з площі насаджень у плодоносному віці
А	Б	1	2	3	4	5
1. Плодові						
а) зерняткові (яблуня, груша айва та ін)	2101	х				
б) кісточкові (слива, вишня, черешня, абрикос, персик та ін)	2102	х				
в) горіхоплідні (волоський горіх, мигдаль, фундук, фісташка та ін)	2103	х				
г) субтропічні (якир, хурма, гранат, фейхоа ін)	2104	х				
2. Ягідники, включаючи ягідники в міжряддях плодкових насаджень	2201	х				
2а Угч ягідники на відокремленій площі	2202	х			х	х
3. Виноградники	2301	х				

Місце підпису керівника (власника) та/або особи, відповідальної за достовірність наданої інформації

(ПІБ)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

(ПІБ)

ДОДАТОК 37**ЗАТВЕРДЖЕНО**Наказ Державного комітету
статистики України
27.08.2008 № 296Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України 22.09.2008
за № 883/15574**І Н С Т Р У К Ц І Я****щодо заповнення форм державних статистичних спостережень
№ 29-сг "Підсумки збору врожаю сільськогосподарських культур,
плодів, ягід та винограду на 1 грудня 200_року" (річна) та
№ 29-сг (меліорація) "Збір урожаю сільськогосподарських
культур на 1 грудня 200_року" (річна)***Зі змінами, затвердженими**наказом Державного комітету статистики України від 11.04.2011 № 87,
зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 29.04.2011 за № 536/19274***I. Загальні положення**

1.1. Форма державного статистичного спостереження № 29-сг "Підсумки збору врожаю сільськогосподарських культур, плодів, ягід та винограду на 1 грудня 200_року" (річна) (далі – форма № 29-сг) подається органу державної статистики за місцем здійснення діяльності (місцезнаходженням земельних ділянок) респондента, який здійснює сільськогосподарську діяльність незалежно від його підпорядкування та організаційно-правової форми господарювання та який мав у звітному році посіви сільськогосподарських культур, сіножаті, пасовища, багаторічні насадження та/або провів посів озимих культур восени звітного року під урожай наступного року.

1.1.1. Крім того, респонденти, які займалися у звітному році вирощуванням сільськогосподарських культур на поливах зрошуваних та/або осушених землях, разом з формою № 29-сг складають і форму державного статистичного спостереження № 29-сг (меліорація) "Збір урожаю сільськогосподарських культур на 1 грудня 200_року" (річна) (далі – форма № 29-сг (меліорація)).

1.1.2. У формі № 29-сг (меліорація) відображається площа та збір урожаю безпосередньо з поливах зрошуваних і осушених земель. У разі, коли сільськогосподарські культури вирощувалися як на поливах зрошуваних, так і на осушених землях, форма № 29-сг (меліорація) складається окремо за кожним видом меліорованих земель.

1.1.3. Збір урожаю на зрошенні у формі № 29-сг (меліорація) показується тільки з фактично поливах у звітному році площ, а не із загальної площі земель, які вважаються зрошуваними. Розділ 2 "Сади, ягідники і виноградники" у формі № 29-сг (меліорація) заповнюється лише у звіті з поливах зрошуваних земель.

1.1.4. По культурах, площі яких були повністю розміщені на поливах зрошуваних та/або на осушених землях, показники форми № 29-сг (меліорація) повинні відповідати показникам форми № 29-сг.

1.1.5. Усі показники форми № 29-сг обов'язково повинні бути логічно ув'язані з відповідною інформацією щодо збору врожаю, наданою органам державної статистики на останню звітну дату (у разі її подання).

1.1.6. Інструкцію складено відповідно до нумерації рядків форми № 29-сг. При заповненні відповідних рядків форми № 29-сг (меліорація) необхідно керуватися цією Інструкцією.

1.1.7. У рядках та графах форм № 29-сг і № 29-сг (меліорація), де показники відсутні, ставиться прочерк.

1.2. Якщо земельні ділянки, на яких проведено посіви, розміщені в різних адміністративно-територіальних одиницях, то форми № 29-сг і № 29-сг (меліорація) (далі – форми) подаються відповідним районним органам державної статистики за місцем здійснення діяльності (місцезнаходженням земельних ділянок).

1.3. У формах № 29-сг і № 29-сг (меліорація) ураховуються фактичні розміри сільськогосподарських угідь, посівів сільськогосподарських культур, площ сіножатей, пасовищ, багаторічних насаджень на землях, що перебувають у володінні та користуванні підприємства згідно з чинним законодавством. За площі сільськогосподарських угідь, посіви сільськогосподарських культур на землях, що передані в найм (оренду) іншим землекористувачам, форми складає орендар за умови, що передання земельних ділянок здійснене та оформлене договорами найму (оренди) згідно з чинним законодавством.

1.3.1. Якщо після 1 грудня звітного року збирання окремих сільськогосподарських культур буде продовжене, збір урожаю з незібраної площі також необхідно відобразити у формах, виходячи із середньої урожайності у поточному році та мети господарського використання продукції.

1.3.2. Якщо вирощений урожай знаходиться під арештом податкових органів чи інших виконавчих служб (за умови його часткового або повного збирання), показники форм складаються з проведенням відповідних розрахунків (за середніми показниками врожайності) по тій частині вирощеної продукції, що не була оприбуткована, та робиться на бланку форми № 29-сг відмітка щодо причин не оприбуткування. У випадках, коли до збирання вирощеного врожаю (його частини) залучаються інші суб'єкти господарювання, стосовно площ посівів (насаджень), які були зібрані іншими суб'єктами господарювання, на бланках форм повинна бути також зроблена відповідна примітка з поясненнями у довільній формі.

1.4. На бланках форм № 29-сг і № 29-сг (меліорація) зазначаються повне найменування і юридичне місцезнаходження респондента згідно з реєстраційними даними та місце здійснення його діяльності.

1.5. Заповнення форм № 29-сг і № 29-сг (меліорація) проводиться на підставі первинних облікових документів та реєстрів журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку.

1.6. Показники форм № 29-сг і № 29-сг (меліорація) заповнюються у відповідних одиницях виміру:

площа сільськогосподарських культур (уточнена посівна площа, загальна площа збирання) та багаторічних насаджень (посадка нових садів; загальна площа насаджень та, у тому числі, у плодоносному віці; площа, на якій вирощено саджанці), площа меліорованих сільськогосподарських угідь, площа посіву озимих культур – у гектарах (з двома знаками після коми);

одержаний урожай (валовий збір) – у центнерах (з двома знаками після коми).

1.7. Усі показники форм № 29-сг і № 29-сг (меліорація) повинні бути взаємоузгоджені, достовірні та обґрунтовані документами, які оформлені в установленому законодавством порядку.

1.8. Форми № 29-сг і № 29-сг (меліорація) підписуються керівництвом підприємства, яке несе відповідальність згідно з чинним законодавством.

II. Порядок заповнення розділу 1 "Сільськогосподарські культури" форми № 29-сг

2.1. У *графі 1* відображається уточнена після подання форми № 4-сг "Посівні площі сільськогосподарських культур під урожай 200_року" (річна) посівна площа з урахуванням посівів пізніх культур під урожай поточного року (літніх посадок картоплі тощо), а також фактичного господарського використання посівів (на зерно, сіно, зелений корм, випас) та їх загибелі.

2.1.1. Дані про розміри загиблих площ повинні бути підтверджені відповідними актами з підписами відповідальних осіб, що перевіряли та встановили факт загибелі, або висновками страховиків, якщо посіви були

застраховані. Загиблими вважаються посіви, які повністю загинули, незалежно від того, пересівались вони чи ні. Зріджені посіви загиблими не вважаються.

Зріджені озимі посіви, які були підсіяні ярими зерновими культурами, обліковуються у складі ярих культур у рядку 1115. Факт підсіву зріджених озимих посівів ярими культурами повинен бути підтверджений відповідними документами.

2.1.2. Не пересіяні площі загиблих весною озимих культур, на яких збереглися підсіяні багаторічні трави, у загальній посівній площі не враховуються, а обліковуються окремо у **рядку 1443** (графа 1).

2.1.3. Якщо на площі озимих культур, використаних на зелений корм або силос, у поточному році до закінчення весняної сівби були посіяні ярі культури, то їх посіви відображаються за відповідною ярою культурою як основні посіви і включаються у загальну посівну площу. Посіви озимих культур, які використані на зелений корм, силос або випас, вважаються проміжними посівами і у загальній посівній площі не обліковуються.

2.2. У **графі 2** відображається площа, з якої фактично зібрано врожай, включаючи ту площу, на якій буде зібрано й оприбутковано продукцію після 1 грудня звітного року, а також площа, яка була визнана як загибла, але на ній фактично було проведено збір урожаю.

2.2.1. Посіви, які згодовані худобі шляхом випасу, у площу збирання сільськогосподарських культур не враховуються.

2.3. У **графах 3 та 4** проставляється загальна кількість продукції (валовий збір), яка одержана із площі, наведеної у графі 2, включаючи дорахунки відповідно до підпункту 1.3.1 розділу I цієї Інструкції, а також валові збори сільськогосподарських культур, що були фактично зібрані та оприбутковані із площі, які були визнані як загиблі, але на них фактично було проведено збір урожаю. У залежності від культури фактичний збір урожаю обліковується у початково оприбуткованій вазі та/або у вазі після доробки.

2.4. Якщо загиблі у літній період культури були пересіяні іншими культурами, то у формах обліковуються посівні, зібрані площі та збір урожаю тих культур, якими був проведений пересів.

2.5. Площі збирання та валові збори з повторних (післяжнивних), проміжних, міжрядних (ущільнених) посівів обліковуються окремо від основних посівів та проставляються у **графах 5, 6 і 7** відповідно до обліку основних посівів.

У **графах 5–7** також ураховуються зібрані площі й урожай сільськогосподарських культур, який було одержано з площі самосіву (падалиця). Площами самосіву (падалиця) визнаються площі, на яких посів у поточному році не був здійснений, а наявність сходів зумовлена проростанням культур, які не були зібрані у попередніх роках.

2.6. У **рядках 1101 і 1102** (графа 1) відображається посів та загибель площ озимих на зерно та зелений корм, посіяних восени попереднього року.

2.6.1. У *рядку 1101* (графа 1) наводиться загальна площа озимих культур, що були посіяні восени попереднього року. Тут ураховуються всі посіви пшениці озимої (включаючи тритікале озиме), жита озимого, ячменю озимого, ріпаку озимого незалежно від мети господарського використання (на зерно чи на зелений корм). Площа озимих культур у рядку 1101 (графа 1) повинна дорівнювати сумі показників рядків 1102, 1103, 1224, 1606, 1615 і 1616 (графа 1).

2.6.2. У *рядку 1102* (графа 1) показується площа озимих, що повністю загинули в осінньо-зимовий період до закінчення сівби ярих. Порядок оформлення та обліку загиблих площ викладено у підпункті 2.1.1 пункту 2.1. розділу II цієї Інструкції.

Глава 1. Зернові та зернобобові культури

1.1. У *рядках 1103–1106* (графа 1) проставляються площі озимих зернових культур, що збереглися до кінця сівби ярих культур. Площа озимих зернових культур у рядку 1103 повинна дорівнювати сумі показників рядків 1104, 1105 і 1106. Посіяні з осені минулого року площі інших культур, крім перелічених, ураховуються у складі ярих посівів поточного року.

1.1.1. Не пересіяні площі зернових та зернобобових культур, які загинули у літній період (навіть при використанні їх на випас, сіно, зелений корм і силос), у групу кормових культур не переводяться, а обліковуються як зернові культури.

1.1.2. Якщо зернові та зернобобові культури, які були посіяні на кормові потреби (сіно, зелений корм, силос, сінаж), фактично були зібрані на зерно, то вони обліковуються у групі зернових культур (за відповідною культурою).

1.1.3. Якщо посіви кукурудзи, призначені для одержання зеленої маси, фактично були зібрані на зерно у повній стиглості, то вони обліковуються у групі зернових культур.

1.1.4. Посіви тритікале обліковуються разом з площею пшениці.

1.1.5. У разі пересіву загиблих посівів зернових та зернобобових культур іншою зерновою культурою та частковим відростанням попередньої культури облік урожаю проводиться за тією культурою, яка має перевагу. У випадках підсіву іншої культури по зріджених попередніх посівах та неможливості здійснення з об'єктивних причин окремого обліку такі посіви та відповідні їм валові збори відображаються у рядку 1115 як площі, зайняті сумішшю колосових (пшениця, жито, ячмінь, тритікале).

1.1.6. У *рядках 1123–1129* із складу зернобобових культур окремими показниками виділяються горох, квасоля, сочевиця, кормові боби, вика та викові суміші (з перевагою вики), люпин на зерно. Решта зернобобових культур, які не передбачені формою № 29-сг (середела, чина, маш тощо), показуються у *рядку 1133*.

1.1.7. Посіви сорго на зерно (*рядок 1135*), солома якого використовується на віники, включаються у групу зернових культур.

1.1.8. Посіви сорго на віники, збирання яких проводиться у стадії молочно-воскової стиглості, показуються у групі інших технічних культур (*рядок 1236*).

1.1.9. Фактично одержаний урожай зернових і зернобобових культур обліковується у початково оприбуткованій вазі (*графи 3 і 6*) та у вазі після доробки (*графи 4 і 7*). Показник валового збору зернових і зернобобових культур у вазі після доробки визначається шляхом відрахування від початково оприбуткованої ваги невикористаних відходів (втрат післязбиральної обробки: очистка від часток бур'янів та соломи, лушпайок та інших домішок) та втрат при сушінні (доведення зерна до базисних кондицій). Зерновідходи, які утворюються при обробці, сушінні та підготовці зерна до зберігання, враховуються у валовому зборі зерна в натуральному вираженні.

1.2. У *рядку 1117* відображається валовий збір кукурудзи у перерахунку на сухе зерно. Перерахунок кукурудзи молочно-воскової, воскової стиглості на сухе зерно не дозволяється.

1.2.1. Площа та збір цукрової кукурудзи (її качанів) у молочній, молочно-восковій стиглості для консервування або використання у свіжому вигляді на продовольчі потреби відображаються у складі інших овочевих культур (*рядок 1314*).

1.2.2. Посівна, зібрана площа та збір урожаю зернових та зернобобових культур у показниках *рядка 1140* повинні дорівнювати сумі показників рядків з 1104 до 1106, з 1110 до 1115, 1117, з 1120 до 1129, 1133 і 1135.

Глава 2. Технічні культури

1.1. Для бавовни (*рядок 1201*), у тому числі тонковолокнистих сортів (*рядок 1202*), проставляється посівна і зібрана площа (графи 1 і 2), а також одержана з цих площ чиста продукція (графи 4 і 7).

1.2. Для льону і конопель відображаються:

за льоном-довгунцем: збір насіння (*рядок 1203*), соломка (*рядок 1204*) і волокно (*рядок 1205*);

за південними коноплями – у регіонах, які мають дозвіл на їх вирощування: збір насіння (*рядок 1209*) та стебел (*рядок 1210*);

в усіх інших районах, що займаються вирощуванням коноплі, продукція проставляється за обома видами конопель (середньоросійською і південною) разом: насіння (*рядок 1206*), соломка (*рядок 1207*) і волокно (*рядок 1208*).

1.2.1. Для конопель, які зібрані на зеленець, зібрана площа і збір продукції наводиться тільки у рядках 1207 і 1208 (графи 1-3), а у регіонах, які мають дозвіл на їх вирощування, – у рядку 1210 (графи 1-3).

1.2.2. Для волокна льону-довгунцю і конопель зібраною площею (графа 2) вважається вибрана площа, незалежно від того, повністю проведена з цієї площі обробка соломки чи ні.

1.2.3. Для льону-довгунцю та середньоросійських конопель поряд із збором волокна проставляється також фактичний збір соломки з усієї площі.

1.2.4. Перерахунок продукції льону у волокно здійснюється відповідно до середнього виходу льону-волокна з соломки та/або з трести за показниками переробного підприємства, на яке була продана (здана) продукція.

1.2.5. Відповідно до зазначеної схеми провадиться і перерахунок продукції конопель у волокно. У вагу соломки і волокна середньоросійських конопель включаються відповідно плоскінь і матірка разом. У волокно льону і конопель включається довге волокно, куделя і клоччя.

1.2.6. Для насіння льону-довгунцю та конопель (рядки 1203, 1206 і 1209) у графі 2 проставляється площа, з якої фактично проведено обмолот; у графі 3 – вага намолоченого і очищеного насіння з цієї площі.

1.2.7. Уточнена посівна площа льону-довгунцю на насіння (рядок 1203), соломки (рядок 1204) і волокна (рядок 1205), а для конопель – соломки (рядок 1207) і волокна (рядок 1208) у графі 1 буде однаковою, проте зібрана площа (графа 2) може бути різною в залежності від її фактичного використання.

1.3. У **рядку 1213** відображається збір цукрових буряків з посівів, корені з яких викопані для продажу (здачі) на цукрові та інші заводи для промислової переробки. Тут також враховується збір продукції та відповідна цій частині урожаю площа посівів, призначених на годівлю худоби, але фактично проданих (зданих) на переробні підприємства.

1.3.1. Валовий збір цукрових буряків у графах 4 і 7 відображається у вазі, яка визначена як залікова у приймальних документах переробних підприємств.

1.4. У **рядку 1214** показуються маточні цукрові буряки: у графі 1 – площа, на якій весною було проведено посів цукрових буряків насінням для одержання у звітному році маточних коренів; у графі 2 – площа, на якій викопані корені маточних буряків; у графі 3 – вага викопаних коренів, закладених на зимове зберігання.

1.4.1. Корені маточних цукрових буряків, що надійшли на цукрові заводи як брак, у валовий збір цукрових буряків (фабричних) не включаються.

1.4.2. Якщо частина коренів маточних цукрових буряків залишається на полі під зиму на висадки-насінники, то їх валовий збір визначається розрахунково та відображається у формі № 29-сг. Навесні ця площа повинна бути показана у формі № 4-сг "Посівні площі сільськогосподарських культур під урожай 200_року" (річна) у рядку 218 як висаджена навесні.

1.5. У **рядку 1215** у графі 1 наводиться площа, на якій навесні були посаджені маточні корені для одержання у звітному році насіння цукрових буряків; у рядку 1215 у графі 2 – площа, з якої висадки цукрових буряків зрізані та обмолочені; у рядку 1215 у графі 3 – вага намолоченого і очищеного насіння.

1.6. Для тютюну (**рядок 1216**) і махорки (**рядок 1217**) у графах 4 і 7 одержана продукція обліковується у заліковій вазі: враховується вся оприбуткована продукція з урожаю звітного року незалежно від її використання (продаж переробним підприємствам, використано у підприємстві тощо).

1.6.1. Для тютюну враховуються всі ломки (як основні, так і додаткові).

1.7. Фактичний збір урожаю соняшнику на зерно (*рядок 1218*) відображається у початково оприбуткованій вазі (графи 3 і 6) та у вазі після доробки (за відрахуванням невикористаних відходів та усушки при доробці) – графи 4 і 7.

1.8. У рядках з *1219 до 1228, 1231* як одержана продукція (графа 3) показується вага намолоченого і очищеного насіння.

1.9. У *рядку 1229* (графи 1 і 2) показуються площі посіву та збирання цикорію; у графі 4 – вага накопаного та очищеного коріння.

1.10. У *рядку 1230* (графа 1) проставляються посівні площі культурних лікарських рослин, продукція від вирощування яких використовується для виготовлення лікарських препаратів. Тут ураховуються блекота, безсмертник, валеріана, мак (коробочки), м'ята, нагідки, обліпіха, собача кропива, ревінь, ромашка, череда, шипшина, насіння гарбузів тощо, у валовий збір яких (графа 3) включається вага цих рослин або їх окремих частин (листя, трава, насіння, квіти, плоди, стебла, коріння тощо) у сушеному вигляді. Дикорослі лікарські рослини у цьому рядку не обліковуються.

1.11. У *рядках 1232 і 1234* проставляються загалом уточнені посівні площі (графа 1) та зібраний з них урожай (графа 4) ефіроолійних культур окремо за роками посіву (поточного та минулих років). У складі ефіроолійних культур ураховують аніс, васильки, герань, коріандр, лаванду, м'яту, троянду, шавлію, фенхель, однорічні пагони лавра, розмарин, квіти, відходи тютюну тощо.

1.11.1. У *рядку 1233* (графи 1 і 4) із загального обсягу ефіроолійних культур виділяється коріандр, валовий збір якого наводиться у вазі намолоченого і очищеного насіння.

1.11.2. У *рядку 1236* відображаються посівні площі та валові збори перили, канатника, лялеманції, чуфи, люфи, черсаку, фацелії та інших технічних культур, не урахованих у рядках 1201 – 1234.

1.12. Посівна площа (графа 1) у *рядку 1238* повинна дорівнювати сумі показників рядків 1201, 1205, 1208, 1210, 1213-1232, 1234 і 1236 по цій графі.

Глава 3. Картопля та овоче-баштанні культури

1.1. У *рядку 1301* (графи 1–3, 5, 6) ураховується загальний збір картоплі: великої, дрібної, включаючи картоплю, яка видана у рахунок оплати праці за її збирання, а також картоплю, одержану при переорюванні та боронуванні картопляного поля після основного збирання врожаю.

1.2. У *рядку 1302* (графи 1–3, 5, 6) обліковується овочева продукція тільки з відкритого ґрунту, включаючи також продукцію часткового збору овочів до і після масового збирання. Поряд з продукцією основних овочевих культур – капусти всякої, огірків, помідорів, буряків столових, моркви столової, цибулі на ріпку, часнику, зеленого горошку (*рядки 1303-1311*) у показник включається також продукція всіх інших овочів (*рядок 1314*): гарбузів столових, кабачків, баклажанів, патисонів, перцю солодкого та гіркого, столових коренеплодів

(хрін, петрушка, селера, пастернак, ріпа, редька, редиска, топінамбур, батат, бруква тощо), зелених культур (цибуля зелена, цибуля-порей, салат, кріп, щавель, шпинат, ревінь, кінза тощо). У складі інших овочів ураховуються і посіви кукурудзи молочної і молочно-воскової стиглості, початки якої були використані для консервування або у свіжому вигляді для продовольчих потреб. Посіви зернобобових культур (гороху, квасолі, бобів), які використані для збирання стручків у зеленому вигляді, також ураховуються у цьому показнику.

1.2.1.Із рядка 1314 (графи 1-3, 5, 6) виділяються гарбузи столові (*рядок 1313*), кабачки (*рядок 1315*), баклажани (*рядок 1326*), перець солодкий і гіркий (*рядок 1327*), цибуля зелена (*рядок 1328*).

1.2.2.Рядок 1302 складає загальну кількість овочів відкритого ґрунту і дорівнює сумі показників рядків 1303, з 1305 до 1311 і 1314.

1.3.Окремо від овочів відкритого ґрунту у графах 1-3 і 5 обліковуються площі і валові збори маточників дворічних овочевих культур (*рядок 1316*), насінників однорічних овочевих культур – всього (*рядок 1317*) та з них зеленого горошку (*рядок 1312*), висадків-насінників дворічних овочевих культур (*рядок 1318*), а у графах 1-3, 5, 6 – цибулі на сіянку (*рядок 1319*). Насінники продовольчих баштанних культур у цих рядках не враховуються.

1.3.1.У *рядку 1316* показуються маточники дворічних овочевих культур: у графі 1 – площа, на якій весною було проведено посів овочів насінням для одержання у звітному році маточних коренів; у графі 2 – площа, на якій викопані маточні корені; у графі 3 – вага викопаних коренів, закладених на зимове зберігання.

1.3.2.У *рядках 1312, 1317 і 1318*: у графі 1 наводиться площа, на якій навесні були посаджені маточники овочевих культур для одержання у звітному році насіння; у графі 2 – площа, з якої висадки зрізані та обмолочені; у графі 3 – вага намолоченого і очищеного насіння однорічних і дворічних овочевих культур.

1.3.3.У *рядку 1317* у графах 1-3 відображається тільки та площа, урожай з якої повністю використано для одержання насіння овочів, зазначених у підпункті 1.2 глави 3 розділу II цієї Інструкції. При частковому використанні однорічних овочів на насіння їх площа і продукція повністю проставляється у складі відповідної овочевої культури.

1.3.4.При одночасному збиранні насіння та використанні гарбузів на годівлю худоби відповідні площі та валові збори обліковуються тільки у *рядку 1405* (графи 1-3, 5, 6).

1.3.5.Посіви овочевих сортів гороху (зеленого горошку), які зібрані на зерно, враховуються у групі зернових та зернобобових культур у *рядку 1123* (графи 1-7).

1.4. У **рядку 1320** (графи 1-3, 5, 6) відображаються продовольчі баштанні культури, у складі яких обліковують кавуни (**рядок 1330**) і дині (**рядок 1331**).

1.5. Площі та виробництво насінників продовольчих баштанних культур проставляються у **рядку 1323** (графи 1-3).

1.6. У **рядку 1712** наводяться овочі закритого ґрунту: у графі 1 – загальна фізична площа закритого ґрунту, яка використовувалася для вирощування овочів; у графі 2 – площа, з якої було зібрано урожай. Для заповнення цього рядка використовуються дані підрозділу "Закритий ґрунт" розділу I форми № 29-сг: для граfi 1 – рядок 1711; для граfi 2 – сума показників рядків 1704, 1706 і 1708; для граfi 3 – рядок 1703. Для визначення закритого ґрунту в гектарах розмір площі у квадратних метрах слід поділити на 10000.

1.7. У **рядку 1325** враховується сума овочів відкритого (рядок 1302) та закритого ґрунту (рядок 1712). Зібрана площа та збір урожаю у рядку 1325 повинні дорівнювати сумі показників рядків з 1713 до 1715.

1.8. Посівна площа **рядка 1324** (графа 1) повинна дорівнювати сумі показників рядків 1301, 1302, 1316-1320, 1323 і 1712 за цією графою.

Глава 4. Кормові культури

1.1. У **рядку 1401** (графи 1–3, 5, 6) показується виробництво кормових коренеплодів, до складу яких включаються кормові буряки, морква, капуста, бруква, турнепс тощо (крім цукрових буряків, що використані на годівлю худоби, які наводяться у рядку 1402).

1.2. У **рядках 1403 і 1404** показуються маточники та насінники кормових коренеплодів, за якими відповідно у графі 3 проставляється вага накопаних коренеплодів і вага очищеного насіння цих культур.

1.3. У **рядку 1405** враховується площа (графи 1, 2, 5) і валовий збір (графи 3 і 6) кормових баштанних культур, окремо від яких у **рядку 1432** наводиться виробництво насінників цих культур: у **графі 1** – площа, на якій навесні були посаджені кормові баштанні культури для одержання у звітному році насіння; у **графі 2** – площа, з якої зібрані культури на насіння; у **графі 3** – вага обмолоченого насіння.

1.4. У **рядку 1406** обліковуються разом качани і стебла кукурудзи молочно-воскової, воскової стиглості, використані на силос, зелений корм та сінаж. Фактичний збір зеленої маси, стебел і качанів кукурудзи (графи 2 і 3) визначається шляхом зважування цієї маси. Із загального обсягу виділяється продукція зеленої маси кукурудзи на силос (**рядок 1407**) та на зелений корм і сінаж (**рядок 1408**).

1.5. У **рядку 1409** проставляються площі (графи 1, 2 і 5) всіх культур (кормових бобів, люпину, соняшнику, сорго, гороху тощо, крім кукурудзи) на силос і збір урожаю зеленої маси (графи 3 і 6), яка одержана тільки з цих площ. Багаторічні трави, які використані на силос, у цей рядок не включаються.

1.5.1. Засилосована маса дикорослих рослин, листя капусти, гичка картоплі, кормових коренеплодів, цукрових буряків тощо, а також трав з природних сіножатей у цей показник не включається.

1.6. У *рядках 1411, 1417 і 1443* у графі 1 відображається посівна площа, яка призначена для використання на сіно, насіння, зелений корм та випас, включаючи для безпокровних багаторічних трав – посіви восени минулого року, для однорічних трав – посіви озимих, які використані на зелений корм і на яких після їх збирання не проводилися посіви ярих культур.

1.6.1. У *рядку 1616* у графі 1 із площі однорічних трав виділяється площа озимих культур, використаних на зелений корм, сіно і випас, на якій у звітному році не були посіяні ярі культури.

1.7. Посіви озимих, які були використані на зелений корм і силос, а потім на цій площі до закінчення весняної сівби були посіяні ярі культури, обліковуються окремо у графі 1 *рядка 1606* як проміжні посіви.

1.7.1. Дані *рядка 1606* у графі 1 повинні бути більшими або дорівнювати сумі показників рядків 1409 і 1413 (графа 5). Зібрана площа і валовий збір озимих, які були використані на зелений корм і силос, а потім на цій площі до закінчення весняної сівби були посіяні ярі культури, ураховуються у графах 5 і 6 як проміжні посіви та, у разі використання на зелений корм, проставляються у *рядку 1413*, на силос – у *рядку 1409*.

1.8. У *рядку 1421* наводиться уточнена посівна площа (графа 1) багаторічних трав посіву минулих років на сіно, насіння, випас та зелений корм, яка збереглася до закінчення сівби ярих культур. Площа збирання (графа 2) і валовий збір (графа 3) цих трав показуються за їх фактичним використанням (*рядки 1422-1425*).

1.8.1. Якщо відображені у формі № 4-сг "Посівні площі сільськогосподарських культур під урожай 200_року" (річна) посіви однорічних і багаторічних трав були фактично використані на годівлю худоби шляхом випасу, то у формі №29-сг проставляється тільки площа, яка використана на випас; при цьому урожай зеленої маси сіяних трав, використаний на годівлю худоби шляхом випасу, у формі №29-сг не враховується.

1.8.2. Якщо мали місце другі і треті укоси одного цільового призначення, то у графі 2 *рядків 1412–1416, 1418–1420, 1422–1425, 1444–1445* наводиться фізична площа збирання трав, тобто площа, на якій був проведений тільки перший укіс, а в обсяг одержаної продукції (графа 3) включається продукція з усіх укосів. Урожайність трав розраховується шляхом ділення збору врожаю, одержаного з усіх укосів, на фізичну площу збирання (площу, на якій було проведено тільки перший укіс).

1.8.3. Якщо один укіс трав був використаний на сіно, а другий – на зелений корм, фактична площа збирання у графі 2 проставляється два рази: один раз – як площа збирання на сіно; другий раз – як площа збирання на зелений корм.

1.8.4. Сума площ збирання однорічних і багаторічних трав може не збігатися з їх уточненою посівною площею, зазначеною у відповідних рядках, за рахунок загибелі посівів або повторного використання одних і тих самих площ.

1.8.5. Зелена маса однорічних і багаторічних трав, використана для виготовлення сінажу, вітамінно-трав'яного борошна, обліковується разом із зеленою масою, зібраною та використаною на годівлю худоби, за відповідними видами трав (однорічними або багаторічними).

1.8.6. У зв'язку з тим, що на сінаж використовується пров'ялена маса трав з вологістю 50-55%, при переводі її на свіжоскошену слід користуватися такими коефіцієнтами:

Якщо відсоток вологості пров'яленої трави, використаної на сінаж, становив	То кількість пров'яленої трави потрібно помножити на такий коефіцієнт при перерахунку на траву з вологістю:			
	67%	70%	75%	80%
50%	1,52	1,67	2,0	2,5
55%	1,36	1,5	1,8	2,25

Для контролю правильності та обґрунтування переводів необхідно обрахувати співвідношення середнього збору зеленої маси до урожайності сухого сіна як за минулі роки, так і за звітний рік. Якщо співвідношення у звітному році буде різко відрізнятися від співвідношення за минулі роки, слід ретельно перевірити правильність переводу пров'яленої трави на свіжоскошену. Трава, яка використана на силос або зелену підкормку худоби, проставляється у вазі свіжоскошеної трави.

1.9. У **рядках 1426-1431**: у графі 2 відображається площа збирання багаторічних трав на насіння; у графі 4 – загальний валовий збір насіння багаторічних трав, який наводиться у вазі очищеного насіння.

1.9.1. У **рядку 1430** виділяється площа (граф 2) та збір (граф 4) насіння лукопасовищних трав (конюшина біла і рожева, лядвенець рогатий, люцерна жовта, лисохвіст лучний, тонконіг лучний і болотний, костриця лучна і червона, райграс пасовищний і багатоукісний, мітлиця біла тощо), з яких у **рядку 1431** виділяються площа (граф 2) та збір (граф 4) насіння злакових лукопасовищних трав (тимофіївка лучна, костриця лучна, грястиця збірна, стоколос безостий, пирій сизий, лисохвіст лучний, тонконіг лучний і болотний, мітлиця біла, костриця лучна і червона, очеретянка звичайна тощо).

1.9.2. Площа і збір насіння конюшини білої і рожевої та люцерни жовтої у рядки 1427 і 1428 (графи 2 і 4) не включається, а враховується тільки у **рядку 1430** у цих же графах.

1.10. Показник посівної площі у рядку 1434 (граф 1) повинен дорівнювати сумі показників рядків 1401–1406, 1409, 1411, 1417 і 1421, 1432 за цією графою.

1.11. Показник посівної площі у рядку 1440 (граф 1) повинен дорівнювати сумі показників рядків 1140, 1238, 1324 і 1434 за цією графою.

1.12. У **рядку 1501** показується сіно як природних, так і поліпшених сіножатей; у **рядку 1505** – сіно культурних пасовищ. У цих рядках у графі 2 проставляється площа, з якої сіно оприбутковане, враховуючи сіно, яке використане на годівлю худоби, видане працівникам підприємства, реалізоване, використане для виготовлення сінного борошна тощо. У зібрану площу сіножатей (графі 2) включається також площа, з якої проводилося сінозбирання на землях державного земельного запасу та лісового фонду свого та інших районів, а також на землях інших підприємств, які відведені у тимчасове користування або взяті в найм (оренду).

1.13. Сіножаті (уключаючи поліпшені) на зелений корм, сінаж, силос, трав'яне борошно та для одержання гранул і брикетів (вага зеленої маси) відображаються у **рядку 1502** (графи 2, 3 і 5, 6).

1.13.1. Якщо з площ сіножатей були зібрані багаторічні трави на насіння, то їх зібрана площа і валовий збір обліковуються у багаторічних травах на насіння (**рядок 1426**, графи 2 і 4) з відповідним відображенням за видами у **рядках 1427–1431** (графи 2 і 4).

1.14. У **рядку 1506** показується площа (графі 2) культурних пасовищ, зібрана на зелений корм, сінаж, силос, трав'яне борошно, для одержання гранул і брикетів, а у графі 3 – продукція з цієї площі (вага зеленої маси).

1.15. **Площа чистих парів** відображається у **рядку 1614** (графі 1). У цей показник **включаються**:

чисті пари, виорані восени минулого року під посів озимих культур у поточному році;

кулісні чисті пари, на яких були посіяні високостеблові культури з метою затримання зимою снігу на ланах та боротьби з ерозією ґрунту;

сидеральні пари, на яких було посіяно люпин та інші бобові культури на зелене добриво;

ранні пари, тобто чисті пари, обробка яких почалася весною у рік парування.

1.15.1. У **площу чистих парів не включаються**:

зайняті пари (крім сидеральних);

переорювання парів;

чорні пари, підняті восени минулого року, але фактично використані під посів ярих культур у поточному році;

площі, вперше виорані у поточному році на цілинних та перелогових землях.

1.16. Сума площ повторних (післяжнивних), міжрядних (ущільнених) посівів (сума показників рядків 1625 і 1606) повинна дорівнювати сумі зібраних площ повторних, міжрядних посівів всіх культур, включаючи випас, у графі 5 рядків 1401, 1402, 1405, 1406, 1409, 1412, 1413, 1418 і 1419 або бути більшою на розмір площ посівів, що загинули.

Глава 5. Закритий ґрунт

1.1.У закритому ґрунті ураховуються площі опалювальних та неопалювальних стаціонарних теплиць, які накриті склом або плівкою, а також стаціонарних парників під склом або плівкою, утепленого ґрунту і посівів під плівкою.

1.1.1.Посіви овочів на тимчасово закритому ґрунті обліковуються у складі овочів відкритого ґрунту.

1.1.2.Площі закритого ґрунту наводяться у квадратних метрах (у цілих числах).

1.1.3.У *рядку 1701* (графи 1-4) проставляється загальна фізична площа теплиць, зазначених у підпункті 1.1 глави 5 розділу II цієї Інструкції, яка використана під перший оборот для вирощування овочів, розсади овочів, тютюну, махорки, ягід, крім квіткової розсади; у рядку 1710 – фізична площа закритого ґрунту, яка була використана тільки для вирощування овочів (крім розсади).

1.1.4.Загальна площа овочів закритого ґрунту, наведена у рядку 1711 (графа 1), повинна дорівнювати сумі показників граф 1, 2, 3 і 4 рядка 1710.

1.1.5.Площа споруд закритого ґрунту, яка використана під посів (посадку) для другого і наступних оборотів, у показник загальної фізичної площі не включається, а ураховується тільки при визначенні розміру площі збирання.

1.1.6.У *рядках 1704, 1706 і 1708* (графа 1) відображається площа збирання овочів, ураховуючи усі обороти, у розрізі зазначених культур. Якщо одна і та сама площа використовувалася два і більше разів для одержання урожаю однієї або різних культур, то така площа обліковується стільки разів, скільки разів на ній було зібрано урожай.

1.1.7.У *рядках 1705, 1707 і 1709* (графа 1) проставляється валовий збір овочів закритого ґрунту з усіх оборотів: у *рядку 1702* (графи з 1 до 4) – за видами закритого ґрунту; у *рядку 1703* (графа 1) – загальний валовий збір овочів (повинен дорівнювати сумі показників рядків 1705, 1707 і 1709).

1.2.У *рядку 1720* (графа 1) наводиться валовий збір культурних грибів усіх видів, вирощених на промисловій основі.

III. Порядок заповнення розділу 2 "Сади, ягідники, виноградники та інші багаторічні насадження" форми № 29-сг

3.1.У *графі 1* проставляється площа нових насаджень у звітному році; у *графі 2* – площа насаджень садів, ягідників, виноградників та інших багаторічних насаджень незалежно від віку, включаючи площу нових садів; у *графі 3* – площа насаджень у плодоносному віці, незалежно від того, чи був фактично одержаний з них урожай у звітному році чи ні.

3.1.1.У графах 2 і 3 відображається як загальна площа відокремлених садів і виноградників, так і площа, яку займають окремо стоячі дерева і кущі поза

садом або виноградником. Площа таких садів визначається шляхом переведу загального числа дерев на площу за середньою нормою посадки на один гектар.

3.1.2. У графі 2 і 3 ураховуються також списані (незалежно від часу списання), але не розкорчовані площі та фізичні площі зріджених (незалежно від ступеня зрідженості), відокремлених ділянок саду. У графі 3 обліковуються також площі насаджень, з яких у звітному році була одержана продукція, але на момент складання форми ці площі були розкорчовані.

3.1.3. При наявності на одній і тій самій відокремленій ділянці насаджень різних породних груп загальна площа насаджень розподіляється за породними групами шляхом перерахунку числа дерев кожної породи на прийнятну норму посадки коренів цієї породи на один гектар. Якщо сума розрахованих таким чином площ під окремими породними групами плодкових насаджень не дорівнює фактичній загальній площі відокремленої ділянки, різницю треба розподілити пропорційно обчисленим площам під насадженнями породних груп.

3.1.4. При наявності у садах між плодковими деревами (у міжряддях) посадок ягідних насаджень (полуниці, смородини, порічок, агрусу тощо) у **рядку 2201** у графах 2 і 3 відображається загальна площа ягідників (відокремлена плюс площа ягідних насаджень у міжряддях плодкових насаджень), у **рядку 2202** – у тому числі ягідників на відокремленій площі.

3.1.5. Площа під смородиною, порічками і агрусом у міжряддях плодкових насаджень визначається переводом числа кущів на площу за середньою нормою посадки на один гектар.

3.1.6. Розмір площі під суницями, полуницями і малиною у міжряддях садів визначається за фактично зайнятою площею цими культурами, яка встановлюється обміром.

3.2. У **графі 4** відображається загальний збір (з насаджень у плодоносному віці, з молодих насаджень і з розсадників, які не здані в експлуатацію); у **графі 5** – у тому числі з насаджень у плодоносному віці (уключаючи і збір продукції з окремо стоячих дерев). Для ягідників (рядок 2201 графі 4 і 5) проставляється загальний збір урожаю як з відокремленої площі ягідників, так і з міжрядних насаджень. У графах 4 і 5 враховується також очікуваний додатковий збір продукції, яка буде одержана після 1 грудня звітнього року.

3.2.1. У разі вирощування ягід у закритому ґрунті, їх площі та валові збори враховуються у загальному виробництві ягід. Облік площ та валових зборів ягід у закритому ґрунті здійснюється відповідно до порядку, викладеного у главі 5 розділу II цієї Інструкції.

3.3. У групі зерняткових насаджень виділяються яблуня, груша, айва; кісточкових – слива, вишня, черешня, абрикос, персик; горіхоплідних – волоський горіх, фундук (ліщина), мигдаль; ягідників – суниця, полуниця, малина, смородина, агрус.

3.3.1. Кизил ураховується у кісточкових плодкових насадженнях.

3.3.2. Площа і валовий збір чорноплідної горобини та обліпихи обліковуються в ягідниках.

3.3.3. У складі цитрусових обліковуються лимон, апельсин, мандарин тощо. Із загальних насаджень винограду виділяються площі та валовий збір виноградників столових (*рядок 2302*) і кишмишних (*рядок 2303*) сортів, а також виноградників на шпалерах (*рядок 2305*).

3.4. Площа під дикорослими плодовими деревами та одержана з них продукція у показники розділу не включаються.

3.5. При визначенні урожайності плодів, ягід і винограду загальний валовий збір (графа 4) слід поділити на площу насаджень у плодоносному віці (графа 3).

3.6. У *рядку 2306* у *графах 1 і 2* ураховується вся площа, зайнята хмелем, незалежно від строку його посадки (навесні чи восени), у *графі 3* – площа насаджень у плодоносному віці, тобто площа, яка введена в експлуатацію згідно з актом. Валовий збір шишок хмелю (*графи 4 і 5*) визначається з площ насаджень, показаних відповідно у графах 2 і 3, і наводиться у фізичній вазі після збирання шишок хмелю та висушування їх до вологості 9–12%. Урожайність хмелю визначається як співвідношення загального валового збору (графа 4) до площі насаджень у плодоносному віці (графа 3).

IV. Порядок заповнення розділу 3 “Вирощування посадкового матеріалу та квітково-декоративних культур” форми № 29-сг

4.1. У розділі відображаються власно висаджені, вирощені у поточному році живі рослини від дерев, кущів та чагарників (плодових, декоративних тощо), садивний квітковий матеріал (розсада, бульби, цибулини, насіння тощо), у тому числі рослини, що використовуються для медичних цілей, які постачаються з розсадників (включаючи садові, маточники тощо) або теплиць та знаходяться в стані, придатному для подальшого використання (садіння тощо) чи реалізації. У показниках розділу не враховуються ялинки (натуральні) новорічні та інша продукція лісорозсадників.

4.1.1. Інформація щодо саджанців плодових та ягідних насаджень, винограду, вусів суниці надається у тисячах штук з одним знаком після коми; площа, яка зайнята під ними, – у гектарах з двома знаками після коми. Кількість іншого посадкового матеріалу (ефіроолійних культур, хмелю тощо), квітково-декоративних культур, зрізаних квітів проставляється у тисячах штук з одним знаком після коми; насіння квітів показується у вазі одержаного у звітному році очищеного насіння.

4.2. У складі саджанців зерняткових насаджень ураховуються яблуна, груша, айва тощо; кісточкових – слива, вишня, черешня, абрикос, персик, кизил тощо; горіхоплідних – волоський горіх, фундук (ліщина), мигдаль тощо; цитрусових – лимон, апельсин, мандарин тощо; субтропічних насаджень – інжир, хурма, гранат, мушмула, фейхоа тощо.

4.3.У *рядку 2310* (графи 1 і 2) проставляються саджанці ягідних культур (малина, смородина, агрус, чорноплідна горобина, обліпіха тощо). Вуса суниці обліковуються окремо у *рядку 2311* (графи 1 і 2).

4.4.У *рядку 2312* (графи 1 і 2) показуються саджанці винограду всіх сортів.

4.5.У *рядку 2314* показуються за сумою живці, підщепи, сіянці плодкових культур та інших багаторічних насаджень, решта посадкового матеріалу (пагінці, паростки, батоги тощо) з відповідною розшифровкою у *рядках 2315–2320*.

4.6.У рядках з 2321 до 2329 відображається виробництво продукції квітництва як з відкритого, так і закритого ґрунту (без урахування ефіроолійних, лікарських рослин тощо).

4.6.1.У *рядку 2321* показуються рослини зелені або з квітками, призначені для пересадження та подальшого вирощування. У цьому показнику враховується вся квіткова розсада незалежно від мети господарського використання: для реалізації, використана у власному господарстві, як маточники для отримання насіння.

4.6.2.У *рядку 2322* проставляється кількість вирощених квіткових цибулин, бульб, корневих бульб, бульбоцибулин, іншого садивного матеріалу.

4.6.3.У *рядках 2323 і 2324* наводиться кількість саджанців багаторічних квіткових і декоративних насаджень (розетки коренів квіткових рослин, живі корені рослин тощо), придатних для садіння чи використання у декоративних цілях. Саджанці троянд, які будуть використані для одержання ефіроолійної сировини (пелюсток), у рядку 2323 не враховуються, а показуються у рядку 2314.

4.6.4.У *рядку 2325* показуються кімнатні декоративні рослини (зелені або з квітками).

4.6.5.У *рядках з 2326 до 2328* показуються зрізані квіти та бутони, придатні для складання букетів чи для декоративних цілей; зрізані гілки дерев, кущів та чагарників з квітами чи бутонами (магнолія, деякі види троянд). У цих рядках не ураховуються квіти та бутони тих видів рослин, які використовуються переважно в парфумерії, фармакології чи як інсектициди, фунгіциди.

4.6.6.У *рядку 2329* показується вага насіння однолітніх, дволітніх, багатолітніх трав'янистих рослин, які вирощують головним чином для одержання квітів (включаючи садові квіти). Тут не ураховуються насіння та плоди лікарських та ефіроолійних культур, кормових рослин, трав для газонів, а також насіння дерев, кущів та чагарників для лісонасаджень.

V. Порядок заповнення розділу 4 "Стан меліорованих сільськогосподарських угідь" форми № 29-сг

5.1. Розділ заповнюється при наявності зрошуваних та осушених земель. Загальні принципи обліку площ меліорованих сільськогосподарських угідь викладено у підпункті 1.3 розділу I цієї Інструкції.

5.1.1. До *зрошуваних земель* належать:

сільськогосподарські угіддя, на яких є зрошувальна сітка (канали, трубопроводи, лотки), з'єднана з джерелами зрошення, водні ресурси яких забезпечують полив цих земель, уключаючи землі, зрошувальна сітка на яких потребує ремонту або реконструкції;

осушені землі, якщо на них побудовано зрошувальну систему з фіксованим водозабором для регулярного зрошення.

5.1.2. Доти, доки зрошувані землі не переведено в богарні, вони обліковуються як зрошувані.

5.1.3. У складі *зрошуваних не обліковуються* землі:

якщо ділянки, що зрошувались за допомогою пересувного іригаційного обладнання, не постійні, а місця водозабору не обладнані і змінюються;

якщо пересувне іригаційне обладнання використовується для зрошення ділянок, де меліоративне будівництво здійснюється без проектів;

землі лиманного зрошення;

осушені землі, які мають подвійне регулювання водного режиму, на яких проводилось зволоження ґрунту за допомогою шлюзування, або зрошення сільськогосподарських угідь здійснювалось дощувальними машинами і установками з каналів осушувальної сітки.

5.1.4. До *осушених земель* належать землі, які мають осушувальну сітку, яка забезпечує нормальний повітряно-водний режим для вирощування на них сільськогосподарських культур та іншої рослинності, а також землі, які є осушуваними, але дренажна сітка на них потребує ремонту або реконструкції.

5.2. У *рядку 2451* проставляється загальна площа зрошуваних сільськогосподарських угідь; у *рядку 2452* – у тому числі фізична площа, на якій фактично проводився полив у звітному році; у *рядку 2453* – уся площа осушених сільськогосподарських угідь; у *рядку 2454* – площа зрошуваних та осушених угідь, де встановлена дренажна система; у *рядку 2455* – площа осушених угідь, де проводилося двобічне регулювання водного режиму, тобто площа, на якій у звітному році проводилося зволоження ґрунту за допомогою шлюзування чи поливу дощувальними машинами з каналів осушувальної сітки.

VI. Порядок заповнення розділу "Довідково: Посів озимих культур на зерно та зелений корм під урожай наступного року станом на 1 грудня 200_року" форми № 29-сг

6.1. Розділ заповнюється за підсумками сівби озимих культур під урожай наступного року станом на 1 грудня звітного року. У разі, якщо після звітного періоду комплекс зазначених робіт буде продовжуватися, це повинно знайти відображення у показниках форми №29-сг за експертною оцінкою (із наданням відповідних письмових пояснень у довільній формі на бланку).

6.2.У **рядку 3404** відображається площа, оброблена за різними технологіями основного обробітку ґрунту (оранка, дискування важкими дисковими боронами, безвідвальний і плоскорізний обробіток, фрезерування) восени після збору врожаю і призначена для посіву сільськогосподарських культур весною наступного року. Площа, виорана на зяб, на якій проведено у поточному році посів ярих культур під зиму, із загальної виораної на зяб площі не виключається. Також у цьому показнику враховується площа картопляного поля, переорана з метою підбирання бульб картоплі, що залишилися під час збирання врожаю.

6.2.1.У **виорану на зяб площу не включаються:**

площі, вперше виорані у поточному році на цілинних та перелогових землях;

пари, виорані весною і літом поточного року, але залишені під посів ярих культур у наступному році;

чорні пари, виорані восени під посів озимих культур у наступному році;

злуцена і продискована стерня, якщо на цій площі не проведено наступної основної обробки ґрунту;

площі посівів цукрових буряків (фабричних) після збирання бурякокомбайнами та бурякопідіймачами.

6.2.2.У разі зменшення площі зябу через використання під посів озимих культур або у разі переводу площ зябу у чорні пари необхідно надати письмові пояснення у довільній формі стосовно зменшення показника порівняно з оперативними даними, наданими органам державної статистики на останню звітну дату (у разі їх надання).

6.3.У **рядку 3406** проставляється площа чорних парів, виораних восени поточного року під посіви озимих культур у майбутньому році.

6.4.У **рядку 3410** відображається площа посіву озимих культур під урожай наступного року. В цей показник включаються посіви озимих зернових культур (пшениці (включаючи тритікале), жита, ячменю, вики) та ріпаку озимого незалежно від мети їх подальшого використання – на зерно чи на зелений корм. Посіяні з осені площі інших культур, крім перелічених, ураховуються при складанні форми державного статистичного спостереження № 4–сг "Посівні площі сільськогосподарських культур під урожай 20__року" (річна) у складі ярих посівів".

6.4.1.У **рядку 3411** із загальної площі озимини виділяється площа озимих зернових культур, які передбачається зібрати тільки на зерно; з неї у **рядках з 3412 до 3415** у розрізі культур проставляються відповідно площі посіву пшениці озимої (включаючи тритікале озиме), жита озимого, ячменю озимого та вики. Сума показників рядків з 3412 до 3415 повинна дорівнювати показнику рядка 3411.

6.4.2. У *рядку 3416* із загальної площі озимини показуються посіви ріпаку озимого на зерно. Посіви ріпаку, що призначені для використання на зелений корм, окремо не виділяються, а ураховуються у рядку 3410.

Директор департаменту статистики
сільського господарства та
навколишнього середовища

О.М.Прокопенко

ДОДАТОК 38**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Заступник Голови Державної
служби статистики України

_____ Н.С. Власенко

«31» травня 2013р.

Роз'яснення

щодо заповнення окремих показників форми державного статистичного спостереження № 29–сг «Підсумки збору врожаю сільськогосподарських культур, плодів, ягід та винограду на 1 грудня 20__року» (річна)

У доповнення до Інструкції щодо заповнення форм державних статистичних спостережень № 29-сг «Підсумки збору врожаю сільськогосподарських культур, плодів, ягід та винограду на 1 грудня 20_року» (річна) та № 29-сг (меліорація) «Збір урожаю сільськогосподарських культур на 1 грудня 20_року» (річна), затвердженої наказом Державного комітету статистики України від 27.08.2008 № 296 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 22.09.2008 за № 883/15574), зі змінами (наказ Держкомстату від 11.04.2011 № 87, zareєстрований у Міністерстві юстиції України 29.04.2011 за № 536/19274) Державна служба статистики України надає додаткові роз'яснення щодо заповнення окремих показників цієї форми.

1. Рядки 1104 і 1110 характеризують загальні площі та валовий збір пшениці озимої та ярої, включаючи посіви тритікале озимого та ярого. Інформацію щодо безпосереднього виробництва тритікале містять **рядки 1136 і 1137**.

2. **Рядок 3410** характеризує загальну площу, на якій були проведені роботи з посіву озимини під урожай наступного року, незалежно від стану збереження посівів та наявності актів на їх списання у разі встановлення загибелі.

Директор департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища

О.М. Прокопенко

ДОДАТОК 39

3. Проведення інших польових робіт

Код райо	А	Б	Площа, га
3402	Підготовлено ґрунту під посів озимих культур		1
3403	Восени поточного року – усього У т.ч. чисті пари, включаючи чорні, підняті восени минулого року		
3404	Забезпечено оранку ґрунту – усього		
3405	У т.ч. глибока оранка під цукрові буряки (фабричні) та інші культури		
3406	Піднято чорних парів восени під посів у наступному році		
3410	Посіино озимих культур на зерно та зеленій кормі – усього		
3411	з них зернових культур на зерно		
3416	рештаку на зерно		

Місце підпису керівника (власника) та або особи,
відповідальної за достовірність наданої інформації

(ПІБ)

телефон _____ факс: _____ електронна пошта: _____

(ПІБ)

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації за безпеку ст. 5
статтею 21 Закону України "Про державну статистику"

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних
спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186^а
Кодексу України про адміністративні правопорушення

**ЗВІТ ПРО СІВБУ ТА ЗБИРАННЯ ВРОЖАЮ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР,
ПРОВЕДЕННЯ ІНШИХ ПОЛЬОВИХ РОБІТ**

на " ____ " _____ 20__ року

Подають:	Термін подання
юрідичні особи, відокремлені підрозділи юрідичних осіб, які здійснюють сільськогосподарську діяльність, за наявності, виключення органом державної статистики – територіальному органу Держстату	до 2-го числа місяця, наступного після звітного періоду (у липні-листопаді)

№ 37-ст
(місячна)
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держстату
25.09.2015 № 219
(зі змінами)

Респондент:

Найменування: _____

Місцезнаходження (коригувана адреса): _____

(поштовий індекс, область /АР Криму, район, казенний пункт, сільрада /місьрада, вулиця /проектна, номер будинку /корпусу, № квартири /офісу)

№ будинку /корпусу, № квартири /офісу

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): _____

(поштовий індекс, область /АР Криму, район, казенний пункт, сільрада /місьрада, вулиця /проектна, номер будинку /корпусу, № квартири /офісу)

№ будинку /корпусу, № квартири /офісу

**1. Збирання врожаю
сільськогосподарських культур**

Код рядка	Б	Площа збирання, га	Зібрано врожаю, ц
1100	Зернові та зернобобові культури (без кукурудзи) – усього		
1101	з них пшениця озима		
1102	жито озиме		
1103	ячмінь озимий		
1104	пшениця яра		
1105	ячмінь ярий		
1106	овес		
1107	просо		
1108	гречка		
1109	рис		
1110	зернобобові культури		
1111	у т.ч. горох		
1112	кукурудза на зерно		
1221	цукрові буряки (фабричні)		
1222	соняшник на зерно		
1223	копальза – ріпак ярий		
1224	ріпак озимий		
1225	соя		
1300	картопля		
1410	Овочі відкритого ґрунту – усього (без насінників і маточників)	(0,0)	
1411	з них помідори		
1412	півуля на ріпку		
1413	капуста всяка		

Код рядка	Б	Площа збирання, га	Зібрано врожаю, ц
1420	Овочі закритого ґрунту – усього		
1421	з них помідори		
1422	огірки		
1510	кукурудза на силос, зелений корм та сінаж		
1520	кормові коренеплоди		

Код рядка	Б	Площа у плодоносіному віці, га	Зібрано врожаю із загальної площі наслідків, ц
1610	Плодовиті культури – усього		
1620	з них ягоди		
1630	Виноград		

**2. Трансформація півних площ
сільськогосподарських культур**

Код рядка	Б	Площа, га			загально, гектарів
		досягн. після складання звіту за ф. № 4-ст	із посівів, передбачених на кормові потреби, зібрано на зерно	зібрано на кормові потреби	
А	1	2	3	4	
2301	Ознімі та ярі зернові та зернобобові культури (без кукурудзи) – всього				
2302	кукурудза на зерно				
2303	кукурудза на силос, сінаж та зелений корм				
2304	цукрові буряки (фабричні)				
2305	соняшник на зерно				

ДОДАТОК 40

Наказ Державного комітету
статистики України
27.08.2008 № 296

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
22.09.2008 за № 884/15575

І Н С Т Р У К Ц І Я

**щодо заповнення форми державного статистичного спостереження
№ 37-сг "Сівба та збирання врожаю сільськогосподарських культур,
проведення інших польових робіт на " __ " _____ 200_ року" (місячна)**

*Зі змінами, затвердженими
наказом Державного комітету статистики України від 11.04.2011 № 87,
зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 29.04.2011 за № 537/19275*

I. Загальні положення

1.1. Форма державного статистичного спостереження № 37-сг "Сівба та збирання врожаю сільськогосподарських культур, проведення інших польових робіт на " __ " _____ 200_ року" (місячна) (далі – форма № 37-сг) подається органу державної статистики за місцем здійснення діяльності (місцезнаходженням земельних ділянок) респондента, який здійснює сільськогосподарську діяльність незалежно від його підпорядкування і організаційно-правової форми господарювання та який згідно з чинним законодавством не належить до малих підприємств (за винятком тих малих підприємств, які мають у своєму користуванні понад 100 га сільськогосподарських угідь) у період виконання робіт у терміни, зазначені на бланку.

1.2. Якщо земельні ділянки, на яких проведено посіви та здійснюються інші польові роботи, розміщені в різних адміністративно-територіальних одиницях, то форма № 37-сг подається відповідним районним органам державної статистики за місцем здійснення діяльності (місцезнаходженням земельних ділянок).

1.2.1. У формі № 37-сг відображаються площі сільськогосподарських культур на землях, що перебувають у володінні та користуванні підприємства згідно з чинним законодавством. За площі на землях, що передані в найм (оренду) іншим землекористувачам, форму № 37-сг подає орендар за умови, якщо передання земельних ділянок здійснене та оформлене згідно з чинним законодавством.

1.3. На бланку форми № 37-сг зазначаються повне найменування і юридичне місцезнаходження респондента згідно з реєстраційними даними та місце здійснення його діяльності.

1.4. Заповнення форми № 37-сг проводиться на підставі первинних облікових документів та реєстрів журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку.

1.5. Показники форми № 37-сг заповнюються зростаючим підсумком з початку проведення робіт у відповідних одиницях виміру:

площі сільськогосподарських культур (крім овочів), багаторічних насаджень – у гектарах (у цілих числах); площі овочів відкритого ґрунту – в гектарах з одним знаком після коми;

кількість одержаної продукції – в центнерах (у цілих числах);

обсяги внесення добрив (у цілих числах): органічних – у тоннах, мінеральних – у центнерах.

1.6. У рядках форми № 37-сг, де показники відсутні, ставиться прочерк.

1.7. Усі показники у формі № 37-сг повинні бути взаємоузгоджені, достовірні та обґрунтовані документами, які оформлені в установленому законодавством порядку.

1.8. Форма № 37-сг підписується керівництвом підприємства, яке несе відповідальність згідно з чинним законодавством.

II. Порядок заповнення розділу 1 "Сівба ярих та збирання врожаю сільськогосподарських культур" форми № 37-сг

2.1. Станом на 1 квітня, 1 травня, 1 червня поточного року у розділі 1 форми № 37-сг відображається посів ярих сільськогосподарських культур. При цьому у *графі 1 у рядках 1100, 1104-1223, 1225-1413, 1510 і 1520* проставляється площа, яка засіяна на звітну дату ярими культурами, без урахування площ пересіву загіблених озимих культур на зерно та зелений корм і багаторічних трав, але включаючи площі овочевих та інших культур, які були посіяні під зиму та збереглися (моркви, цибулі, часнику, вики, люпину, гороху, соняшнику та інших), за фактичним розміром їх площ.

2.1.1. У разі загибелі ярих культур та пересіві їх ярими культурами площа спочатку посіяної культури, що загинула, виключається з показників у розмірі пересіву. На звітну дату відображається площа посіву тих культур, якими пересіяно площі, що загинули. Не пересіяні площі загіблених ярих культур з показників не вилучаються.

2.1.2. У *площі посіву ярих культур не включаються:*

площі самосіву (падалиця);

проміжні, повторні та підпокровні посіви;

посіви у міжряддях просапних культур (крім посівів у міжряддях садів);

кулісні посіви на парах;
 посіви озимих культур на зерно та зелений корм;
 площі багаторічних трав та інших багаторічних культур посіву
 попередніх років;
 посіви люпину, середели та інших сидеральних культур на зелене
 добриво.

Площами самосіву (падалиця) визнаються площі, на яких посів у поточному році не був здійснений, а наявність сходів зумовлена проростанням культур, які не були зібрані у попередніх роках.

2.1.3. У **рядку 1100** відображається загальна площа ярих зернових та зернобобових культур (без кукурудзи), в якій, крім основних культур, зазначених у рядках 1104-1111, ураховуються також посіви інших ярих зернових культур, які передбачається зібрати на зерно, зокрема жита ярого, сорго, суміші колосових (у разі підсіву по зрідженних посівах тощо).

2.1.4. Посіви тритікале ярого обліковуються разом з посівами пшениці ярої у **рядку 1104**.

2.1.5. У **рядку 1110** наводяться посіви вики і викових сумішей, люпину, гороху, квасолі, сочевиці, чини, машу, нуту, пелюшки, кормових бобів, а також посіви овочевих сортів квасолі, гороху (зеленого горошку) на зерно. У **рядку 1111** з площ зернобобових культур виділяються посіви гороху на зерно.

Не включаються у посіви зернобобових культур на зерно площі зазначених культур, які будуть використані на кормові потреби (зелений корм, сіно, силос тощо) та випас, викові суміші на сіно, а також посіви гороху, квасолі і бобів для збирання стручків у зеленому вигляді та посіви овочевого гороху на насіння.

2.1.6. У **рядку 1112** проставляється тільки та площа кукурудзи, посіви якої передбачені для збирання на зерно. Посіви кукурудзи, які призначені для використання на кормові потреби (на силос, сінаж та зелений корм), відображаються у рядку 1510; посіви кукурудзи для консервування або використання її у свіжому вигляді на стадії молочної, молочно-воскової стиглості обліковуються у складі овочевих культур і показуються у рядку 1410.

2.1.7. У **рядку 1221** відображаються тільки ті посіви цукрових буряків, продукція з яких призначається для переробки на цукрових та інших заводах. Посіви цукрових буряків на годівлю худоби, а також посіви маточних цукрових буряків і висадків у цей рядок не включаються.

2.1.8. У **рядку 1222** показуються як площі посіву поточного року, так і площі соняшнику на зерно, які були посіяні у минулому році під зиму та збереглися. Посіви соняшнику на силос у цей показник не включаються.

2.1.9. У **рядку 1223** проставляється площа посіву ріпаку ярого (кользи), у **рядку 1225** – сої.

2.1.10. У **рядку 1300** наводиться загалом площа весняної і літньої посадки картоплі.

2.1.11. У **рядку 1410** відображається загальним підсумком посів усіх овочевих культур відкритого ґрунту незалежно від способу їх посадки (посіву), але без урахування посіву (посадки) овочів на насінневі потреби. Посіви овочів на тимчасово закритому ґрунті також обліковуються у цьому рядку.

У площі овочів відкритого ґрунту ураховуються посіви капусти всякої, огірків, помідорів, буряків столових, моркви столової, цибулі на ріпку, часнику, зеленого горошку та інших овочів. До складу інших овочів входять: гарбузи столові, кабачки, баклажани, патисони, перець солодкий (гіркий), столові коренеплоди (хрін, петрушка, селера, пастернак, ріпа, редька, редиска, бруква), зелені культури (цибуля зелена, цибуля – порей, салат, кріп, щавель, шпинат, ревінь, кінза тощо). У площу інших овочів включаються і посіви кукурудзи, початки якої в молочній, молочно-восковій стиглості призначаються для консервування або використовуються у свіжому вигляді на продовольчі потреби. Посіви зернобобових культур (гороху, квасолі, бобів), які призначені для збирання стручків у зеленому вигляді, також ураховуються у цьому рядку.

2.1.12. У **рядках 1411-1413** із загальної площі овочів відкритого ґрунту виділяються площі, зайняті помідорами, цибулею на ріпку та капустою всякою.

2.1.13. Площі під баштаними культурами (динями та кавунами) у посіви овочевих культур не включаються.

2.1.14. У **рядку 1510** наводиться площа посіву кукурудзи, яка призначена для використання на кормові потреби (на силос, сінаж та зелений корм).

2.1.15. У **рядку 1520** показуються загальним підсумком площі посіву кормових коренеплодів (кормових буряків, моркви, капусти, брукви, турнепсу та інших, крім цукрових буряків на годівлю худоби).

2.1.16. При заповненні розділу "Довідково" у **рядку 1710** відображається загальна площа озимих культур на зерно та зелений корм (пшениці, жита, ячменю, тритікале, вики, ріпаку), що загинули; у **рядку 1720** – площа загиблих озимих зернових на зерно (без ріпаку озимого на зерно); у **рядку 1730** – площа багаторічних трав, що загинули.

2.1.17. У **рядку 1740** проставляється площа посіву всіх ярих культур на звітну дату, включаючи площі посівів тих ярих культур, які не зазначені у розділі 1 форми № 37-сг.

2.1.18. У **рядку 1750** показується загальна площа посіву ярих культур на загиблих озимих на зерно та зелений корм і багаторічних травах, а у **рядку 1760** – пересів загиблих озимих культур та багаторічних трав тільки ярими зерновими та зернобобовими культурами (без кукурудзи). Дані рядків 1750

та 1760 заповнюються за фактичним розміром площі пересіву загиблих озимих на звітну дату.

2.1.19. Показник рядка 1750 не повинен перевищувати суму показників рядків 1710 і 1730; показник рядка 1760 не повинен перевищувати показник рядка 1750.

2.1.20. Дані про розміри загиблих площ озимих культур повинні бути підтверджені відповідними актами з підписами відповідальних осіб, що перевіряли і встановили факт загибелі, або висновками страховиків, якщо посіви були застраховані. Загиблими вважаються посіви, які повністю загинули, незалежно від того, пересівалися вони чи ні. Зріджені посіви загиблими не вважаються. Якщо зріджені озимі посіви були підсіяні ярими зерновими культурами, вони обліковуються у складі зернових та зернобобових культур (без кукурудзи) у рядку 1100. Факт підсіву зріджених озимих посівів ярими культурами повинен бути підтверджений відповідними документами.

2.2. Станом на 1 липня, 1 серпня, 1 вересня, 1 жовтня, 1 листопада поточного року у розділі 1 форми № 37-сг відображається хід збирання урожаю сільськогосподарських та плодоягідних культур, винограду. При цьому у *рядках 1100-1630* у *графі 1* показується площа, з якої зібрано врожай; у *графі 2* – кількість одержаної з цієї площі продукції (валовий збір сільськогосподарських та плодоягідних культур).

2.2.1. Показники щодо площ збирання врожаю та кількості одержаної з них продукції заповнюються з урахуванням трансформації посівних площ сільськогосподарських культур, а саме: досіву пізніх культур після складання державного статистичного спостереження за формою №4-сг “Посівні площі сільськогосподарських культур під урожай 200_ року” (річна), фактичних розмірів літньої загибелі, зміни господарського використання посівів (на зерно, на зелений корм) тощо.

2.2.2. Посіви, які згодні худобі шляхом випасу, у площах збирання сільськогосподарських культур не враховуються.

2.2.3. Якщо вирощений урожай знаходиться під арештом податкових органів чи інших виконавчих служб (за умови його часткового або повного збирання), показники форм складаються з проведенням відповідних розрахунків (за середніми показниками врожайності) за тією частиною вирощеної продукції, що не була оприбуткована, та робиться відмітка на бланку форми №37-сг щодо причин не оприбуткування. У випадках, коли до збирання вирощеного врожаю (його частини) залучаються інші суб'єкти господарювання, стосовно площ посівів (насаджень), які були зібрані іншими суб'єктами господарювання, на бланках форм повинна бути також зроблена відповідна примітка з письмовими поясненнями у довільній формі.

2.2.4. У *графі 1* у *рядках 1100-1111* показується площа, на якій проведено обмолот озимих та ярих зернових та зернобобових культур (без кукурудзи). У цих рядках відображаються також площі, посіви на яких

спочатку були призначені на зелений корм, сіно і силос, або площі, які було визнано як загиблі, але фактично вони були зібрані на зерно.

2.2.5. Не включаються у площі збирання зернових та зернобобових культур (без кукурудзи):

посіви, які використані на сіно, силос, зелений корм, сінаж, трав'яне борошно та для одержання гранул і брикетів;

повторні (післяжнивні) та міжрядні (ущільнені) посіви;

площі самосіву (падалиця);

посіви гороху, квасолі і бобів, які призначені для збирання стручків у зеленому вигляді, та посіви зеленого горошку;

посіви овочевих сортів гороху (зеленого горошку) на насіння;

посіви кукурудзи на зерно та зелений корм.

2.2.6. У графі 2 у рядках 1100-1111 відображається обсяг зернових та зернобобових культур (без кукурудзи) у початково оприбуткованій вазі, намолочений з площі, яка наведена у графі 1, включаючи валові збори культур, що були фактично зібрані та оприбутковані з площ, які були визнані як загиблі.

У випадках підсіву іншої культури по зріджених попередніх посівах та неможливості здійснення з об'єктивних причин окремого обліку, отримана продукція обліковується як суміш колосових і включається у рядок 1100 без розшифровки за культурами.

2.2.7. У рядку 1100 проставляється загальним підсумком обмолочена площа озимих та ярих зернових та зернобобових культур (без кукурудзи), які зібрані на зерно: пшениці озимої та ярої (включаючи тритікале), жита озимого та ярого, ячменю озимого та ярого, вівса, проса, рису, гречки, зернобобових культур (вика і викові суміші на зерно, горох, квасоля, сочевиця, люпин, нут, пелюшка, чина, маш, кормові боби, а також площі посіву овочевих сортів квасолі та бобів на насіння, гороху (зеленого горошку), які фактично були використані на зерно), сорго, суміші колосових тощо.

2.2.8. У разі пересіву загиблих посівів зернових та зернобобових культур іншою зерновою культурою та частковим відростанням попередньої культури облік урожаю проводиться за тією культурою, яка має перевагу.

2.2.9. У рядку 1112 у графі 1 наводиться площа, з якої зібрано кукурудзу у повній стиглості (окремо від стебел); у графі 2 – збір урожаю кукурудзи у перерахунку на сухе зерно. Якщо посіви кукурудзи, призначені для одержання зеленої маси, фактично були зібрані на зерно у повній стиглості, то вони також обліковуються у цьому рядку. Перерахунок кукурудзи молочно-воскової, воскової стиглості на сухе зерно не допускається.

Площа та збір цукрової кукурудзи (її качанів) у молочній, молочно-восковій стиглості для консервування або використання у свіжому вигляді на продовольчі потреби відображаються у складі овочевих культур (рядок 1410).

2.2.10. У **рядку 1221** у графі 1 показується площа, з якої цукрові буряки викопано для продажу (здачі) на цукрові та інші заводи для промислової переробки. У цей показник не включаються площі, на яких цукрові буряки тільки підкопані, але не вибрані, або вибрані, але не очищені; зібрані площі, продукція з яких призначена для годівлі худоби; зібрані площі маточних цукрових буряків і висадків-насінників.

У графі 2 відображається валовий збір цукрових буряків (фабричних), який проставляється у фізичній вазі після очищення коренів від землі, гички і домішок. У разі, якщо на заводи надходять цукрові буряки з посівів, які раніше призначалися для годівлі худоби, збір продукції та відповідну цій частині урожаю площу ураховують у цукрових буряках (фабричних).

2.2.11. У **рядку 1222** у графі 1 проставляється обмолочена площа посівів соняшнику на зерно; у графі 2 – кількість насіння соняшнику у початково оприбуткованій вазі, яка намолочена з площі, показаної у графі 1 цього рядка.

2.2.12. У **рядку 1223** у графі 1 ураховується обмолочена площа ріпаку ярого (кользи) на зерно, у **рядку 1224** – ріпаку озимого. У графі 2 за цими рядками наводиться кількість намолоченого та очищеного насіння ріпаку з площі, показаної у графі 1.

2.2.13. У **рядку 1225** проставляється площа збирання та урожай сої.

2.2.14. У **рядку 1300** відображається вся зібрана площа картоплі та її вага з площі, облікованої у графі 1. Тут ураховується увесь збір картоплі: великої, дрібної, уключаючи картоплю, яка видана у рахунок оплати праці за її збирання, а також картоплі, одержаної при переорюванні та боронуванні картопляного поля після основного збирання врожаю.

2.2.15. У **рядку 1410** у графі 1 наводиться загальна площа (відповідно до підпункту 2.1.11 пункту 2.1 цієї Інструкції) повністю зібраних овочевих культур відкритого ґрунту. Площі овочевих культур, на яких овочі збираються частково (огірки, помідори тощо), у показники включаються лише після того, як збирання продукції на них закінчено повністю. При частковому використанні овочевих культур на насіння їх площі ураховуються у відповідній овочевій культурі. У площу збирання овочів не включаються площі маточників і насінників овочевих культур, цибулі на сіянку. Овочі на тимчасово закритому ґрунті також обліковуються у складі овочів відкритого ґрунту.

У валовому зборі овочів відкритого ґрунту (графа 2) враховується продукція тільки з відкритого ґрунту (без насінників), уключаючи також продукцію часткового збору овочів до і після масового збирання.

2.2.16. У **рядку 1420** при визначенні обсягів одержаної із закритого ґрунту овочевої продукції (графа 2) враховується продукція з усіх оборотів.

2.2.17. У **рядку 1510** у графі 1 проставляється загальна площа, з якої кукурудза зібрана на силос, сінаж та зелений корм (у домолочно-восковій,

молочно-восковій та восковій стиглості); у графі 2 – валовий збір цієї кукурудзи.

2.2.18. У **рядку 1520** у графі 1 наводиться площа, з якої зібрано кормові коренеплоди (кормові буряки, капуста, морква, бруква, турнепс та інші, крім цукрових буряків на годівлю худоби); у графі 2 – кількість накопаних кормових коренеплодів із площі, облікованої у графі 1.

2.2.19. У **рядках 1610-1630** у **графі 1** відображається площа у плодоносному віці повністю зібраних плодоягідних культур та винограду. Площа культур, які збиралися частково, у показники включається лише після того, як збирання на ній закінчено повністю. У графі 2 відображається загальний валовий збір плодів, ягід та винограду: з насаджень у плодоносному віці, з молодих насаджень та з розсадників, які не здані в експлуатацію. У загальний збір урожаю ягід включається також збір продукції з міжрядних насаджень.

2.2.20. У площі плодоягідних культур (**рядок 1610**) ураховуються зерняткові насадження (яблуня, груша, айва тощо), кісточкові насадження (слива, вишня, черешня, абрикос, персик, кизил тощо), горіхоплідні насадження (волоський горіх, фундук (ліщина), мигдаль тощо), ягідники (суниця, полуниця, малина, смородина, агрус, чорноплідна горобина, обліпіха та інші), цитрусові (лимон, апельсин, мандарин тощо) та субтропічні (інжир, хурма, гранат, мушмула, фейхоа тощо) насадження. У площі збирання відображається як площа відокремлених садів і виноградників, так і площа, яку займають окремо стоячі дерева і кущі поза садом або виноградником. У такому разі площа садів визначається переводом числа дерев та кущів на площу за середньою нормою посадки на один гектар.

2.2.21. При наявності у садах між плодовими деревами (у міжряддях) посадок ягідників загальна площа останніх буде дорівнювати сумі відокремлених площ ягідних насаджень та площ ягідників у міжряддях плодкових насаджень. Площа під смородиною, порічками і агрусом у міжряддях плодкових насаджень визначається переводом числа кущів на площу за середньою нормою посадки на один гектар, а розмір площі під суницями, полуницями і малиною у міжряддях садів визначається за фактично зайнятою площею цими культурами, яка встановлюється обміром.

2.2.22. На останню звітну дату у **рядку 1610** показується вся площа плодоягідних насаджень у плодоносному віці, незалежно від того, чи був фактично одержаний з цих насаджень урожай у поточному році чи ні.

2.2.23. Площа під дикорослими плодовими деревами та одержана з неї продукція у рядках з 1610 до 1630 не обліковується.

2.2.24. Детально порядок визначення площ та валових зборів плодів, ягід та винограду викладено у розділі 2 "Сади, ягідники, виноградники та інші багаторічні насадження" Інструкції щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 29-сг «Підсумки збору врожаю

сілськогосподарських культур, плодів, ягід та винограду на 1 грудня 200__року» (річна), затвердженої цим наказом.

III. Порядок заповнення розділу 2 "Трансформація посівних площ сілськогосподарських культур" форми № 37-сг

3.1. Станом на 1 липня, 1 серпня, 1 вересня, 1 жовтня, 1 листопада поточного року у розділі 2 форми № 37-сг відображається трансформація посівних площ, зокрема посіви пізніх культур під урожай поточного року, проведені після подання державного статистичного спостереження за формою № 4-сг "Посівні площі сілськогосподарських культур під урожай 200_ року" (річна), зміна господарського використання посівів (на зерно, сіно, зелений корм), загибель посівних площ та їх використання на випас худоби.

3.2. Трансформація площ заповнюється за озимими та ярими зерновими та зернобобовими культурами (без кукурудзи), кукурудзою на зерно, кукурудзою на силос, сінаж та зелений корм, цукровими буряками (фабричними) та соняшником на зерно.

3.3. Облік загиблих площ здійснюється аналогічно порядку, викладеному у підпункті 2.1.20 пункту 2.1 цієї Інструкції.

IV. Порядок заповнення розділу 3 "Проведення інших польових робіт" форми № 37-сг

4.1. Показники розділу 3 форми № 37-сг заповнюються станом на 1 липня, 1 серпня, 1 вересня, 1 жовтня, 1 листопада поточного року.

4.2. У **рядку 3402** відображається площа, на якій проведено оранку під озимі або культивуація чи глибоке дискування незасмічених ланів після просапних культур для посіву озимини восени поточного року. У цей рядок також включаються чорні пари, підняті восени минулого року; ранні пари, підняті весною поточного року; площі, підготовлені під посів озимих культур влітку та восени поточного року після непарових попередників і зайнятих парів.

4.2.1. **Не включається у цей показник** площа, на якій проведена літня обробка ґрунтів під посів післяжнивних та післяукісних культур і яка використана під їх посів, та луцення стерні, після чого потрібна оранка під озимину.

4.2.2. Якщо площу, підготовлену під посіви озимини, залишено з будь-яких причин на зяб, вона виключається з рядка 3402 і враховується у **рядку 3404**. При використанні зябу під посів озимини також слід внести відповідні виправлення у показники: показати площі за їх фактичним призначенням.

4.3. У **рядку 3403** відображаються площі тільки чистих парів, передбачені під посів озимих культур восени поточного року, а також під посів ярих культур у наступному році.

4.3.1. У *цей показник включаються*:

чисті пари, виорані восени минулого року під посів озимих культур у поточному році;

кулісні чисті пари, на яких проведено посів високостеблових культур з метою затримання зимою снігу на полях та боротьби з ерозією ґрунту;

сидеральні пари, на яких проведено посів люпину та інших бобових культур на зелене добриво;

ранні пари, тобто чисті пари, обробка яких починається весною у рік парування.

4.3.2. У рядку 3403 *не враховуються* зайняті пари (крім сидеральних); переорювання парів; чорні пари, підняті восени минулого року, але фактично використані під посів ярих культур у поточному році; площі, вперше виорані у поточному році на цілинних та перелогових землях.

4.4. У *рядку 3404* відображається площа, оброблена за різними технологіями основного обробітку ґрунту (оранка, дискування важкими дисковими боронами, безвідвальний і плоскорізний обробіток, фрезерування) восени після збору врожаю і призначена для посіву сільськогосподарських культур весною наступного року. Площа, виорана на зяб, на якій проведено у поточному році посів ярих культур під зиму, із загальної виораної на зяб площі не виключається. Також у цьому показнику враховується площа картопляного поля, переорана з метою підбирання бульб картоплі, що залишилися під час збирання врожаю.

4.4.1. У *виорану на зяб площу не включаються*:

площі, вперше виорані у поточному році на цілинних та перелогових землях;

пари, виорані весною і літом поточного року, але залишені під посів ярих культур у наступному році;

чорні пари, виорані восени під посів озимих культур у наступному році; злущена і продискована стерня, якщо на цій площі не проведено наступної основної обробки ґрунту;

площі цукрових буряків (фабричних) після збирання бурякокомбайнами та бурякопідіймачами.

4.4.2. У разі, якщо площа зябу після того, як її відображено у рядку 3404, засіяна озимими культурами або переведена у чорні пари, на наступні звітні дати необхідно внести зміни у відповідні рядки та додати письмові пояснення у довільній формі стосовно причин зменшення площі зябу.

4.5. У *рядку 3405* наводиться площа глибокої оранки на зяб під посіви у наступному році цукрових буряків (фабричних), маточних цукрових буряків та висадків.

4.6. У *рядку 3406* наводиться площа парів, виораних восени поточного року під посіви озимих культур у майбутньому році.

4.7. У *рядках 3410-3416* відображається площа посіву озимих культур під урожай наступного року. В цей показник включаються всі посіви озимих

зернових культур (пшениці озимої (включаючи тритикале озиме), жита озимого, ячменю озимого та вики) та ріпаку озимого, незалежно від мети їх подальшого використання – на зерно чи на зелений корм.

Посіяні з осені площі інших культур, крім перелічених, ураховуються при складанні форми державного статистичного спостереження № 4-сг "Посівні площі сільськогосподарських культур під урожай 20__року" (річна) у складі ярих посівів.

4.7.1. У **рядку 3411** із загальної площі озимини виділяється площа озимих зернових культур, посіяних тільки на зерно.

4.7.2. У **рядку 3416** із загальної площі озимини показуються посіви ріпаку озимого на зерно. Посіви ріпаку, що призначені для використання на зелений корм, окремо не виділяються, а ураховуються у **рядку 3410**.

V. Порядок заповнення розділу 4 "Внесення добрив під посів сільськогосподарських культур" форми № 37-сг

5.1. У **рядках 4410 і 4420** відображається внесення органічних та мінеральних добрив:

станом на 1 квітня, 1 травня, 1 червня поточного року – під посіви ярих культур, урожай з яких буде отримано у поточному році (включаючи весняне підживлення озимих, що збереглися);

станом на 1 липня, 1 серпня, 1 вересня, 1 жовтня, 1 листопада поточного року – під посіви озимих культур під урожай майбутнього року, показаних у рядку 3410, незалежно від часу внесення добрив: під пари і зяб, а також перед сівбою та під час сівби.

5.2. У **рядку 4410** у **графі 1** проставляється фізична площа, яка удобрена органічними добривами, тобто площа, на якій фактично вносилися добрива під посіви сільськогосподарських культур; у **графі 2** – загальна кількість органічних добрив (гною, різних компостів, органо-мінеральних сумішей, пташиного посліду тощо) у фізичній вазі, внесених під посіви культур.

5.3. У **рядку 4420** у **графі 1** проставляється фізична площа, яка удобрена мінеральними добривами; у **графі 2** – кількість внесених добрив.

5.3.1. Мінеральні добрива наводяться у перерахунку на 100% поживних речовин. Вміст поживних речовин устанавлюється із рахунків платіжних вимог і сертифікатів на продукцію заводів-постачальників, відділків, баз, складів. Шляхом множення фізичної ваги добрив на відсоток вмісту поживних речовин і ділення на 100 обчислюється кількість добрив у поживних речовинах. Перерахунок складних добрив у поживні речовини здійснюється за вмістом кожного елемента живлення (азоту, фосфору, калію) окремо.

5.3.2. Детально порядок перерахунку добрив на 100% поживних речовин та проведення обліку удобрених площ викладено в Інструкції щодо заповнення державного статистичного спостереження за формою № 9-б-ст «Внесення мінеральних, органічних добрив, гіпсування та вапнування ґрунтів під урожай 200_ року» (річна).

Директор департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища

О.М.Прокопенко

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується
статтею 21 Закону України "Про державну статистику"Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою
відповідальність, яка встановлена статтею 186⁷ Кодексу України про адміністративні правопорушення

ЗВІТ ПРО ОСНОВНІ ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ РОБОТИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

за 20 __ рік

№ 50-ст

(річна)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Тержстатсу

27.11.2015 № 346

Подать:	Терміни подання
юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб, які здійснюють сільськогосподарську діяльність, за переліком, визначеним органом державної статистики – територіальному органу Тержстатсу	Не пізніше 28 лютого

Респондент:

Найменування:

Місцезнаходження (коринична адреса):

(поштовий індекс, область /АР Кривий річок, населений пункт, сільра /проездок, площа /моща, № будівлю /корпус, № квартири /офісу)

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса):

(поштовий індекс, область /АР Кривий річок, населений пункт, сільра /проездок, площа /моща, № будівлю /корпус, № квартири /офісу)

1. ВИРОБНИЦТВО І РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА І ПОСЛУГ

ПРОДУКЦІЯ РОСЛІННИЦТВА – усього (сума кодів 0020, 0040-0120)	Виробництво продукції				Реалізація продукції (робіт, послуг)			
	Код	зібрана площа / площа насаджень у плодоносному віці, га	вироблено продукції, т	виробнича собівартість, тис. грн	у фізичній масі, т	виробнича собівартість, тис. грн	повна собівартість, тис. грн	чистий дохід (виручка) від реалізації, тис. грн
А	Б	1	2	3	4	5	6	7
0010	×	×			×			
У тому числі								
зернові та зернобобові – усього (сума кодів 0021-0037)	0020							
з них	0025							
пшениця озима	0021							
пшениця яра								

А	Б	Виробництво продукції			Реалізація продукції (робіт, послуг)		
		Зібрана площа / площа насаджень у відповідності з відп. за	вироблено продукції, и	виробнича сабієвартість, тис. грн	у фізичній масі, и	виробнича сабієвартість, тис. грн	повна сабієвартість, тис. грн
жито	0026						
гречка	0027						
кукурудза на зерно	0030						
ячмінь озимий	0031						
ячмінь ярний	0023						
горох	0032						
овес	0033						
просо	0034						
сорго	0035						
рис	0037						
інші зернові та зернобобові	0036						
соняшник	0040						
соя	0041						
ріпак озимий	0042						
ріпак ярний	0043						
льон-довгунець – насіння	0044						
льон-довгунець – соломка	0045						
льон-довгунець – преста	0046	×					
цукрові буряки (фабричні)	0050						
картопля	0060						
овочі відкритого ґрунту	0070						
овочі закритого ґрунту, м²	0071						
баштанні продовольчі (кавун, диня)	0075						
плоди (зерняткові, кісточкові)	0080						
виноград	0090						
ягоди	0095						
хміль	0100						

Довідка 1. Структура виробничої собівартості за видами продукції сільського господарства

1. Продукція рослинництва

Код розлігу 1) (сума граф 2, 8, 9)	Виробнича собівартість усього, (гр. 3 розлігу 1) (сума граф 2, 7, 8)	У тому числі:												
		3 нпк							інші праці				3 нпк	
		прямі матеріальні витрати (сума граф 3-7)	насіння та посадковий матеріал	мінеральні добрива	пальне і мастильні матеріали	оплата послуг і робіт сторонніх організацій	оплата послуг і матеріальних витрат	решта витрат на оплату праці	інші праці	залишки та витрати – усього (сума граф 10-12)	амортизація необоротних активів	виправлення на соціальні заходи	решта ін. праці та залишки та витрати	
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Пшениця	0601													
Жито	0602													
Кukurudzа на зерно	0603													
Ячмінь	0604													
Овес	0605													
Соншник на зерно	0606													
Соя	0607													
Ріпак	0608													
Насіння льону-долунця	0609													
Цукрові буряки (фабричні)	0610													
Хміль	0611													

(млн. грн)

2. Продукція тваринництва

Код розлігу 1) (сума граф 2, 7, 8)	Виробнича собівартість усього, (гр. 3 розлігу 1) (сума граф 2, 7, 8)	У тому числі:												
		3 нпк							інші праці				3 нпк	
		прямі матеріальні витрати (сума граф 3-6)	корми	пальне і мастильні матеріали	оплата послуг і робіт сторонніх організацій	решта матеріальних витрат	прямі витрати на оплату праці	інші праці	залишки та витрати – усього (сума граф 9-11)	амортизація необоротних активів	виправлення на соціальні заходи	решта ін. праці та залишки та витрати		
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
Прирости живої ваги великої рогатої худоби	0612													
свиней	0613													
овечь	0614													
кіз	0615													

(млн. грн)

Код	Виробнича особистість	У тому числі																									
		прямі витрати			3 нкв			інші витрати																			
Код розливу 1) (сума граф 2, 7, 8)		Код витрати (сума граф 3-6)		Код корми		Код пального і мастильних матеріалів		Код оплата послуг і робіт сторонніх організацій		Код рента матеріальних витрат		Код витрати на оплату праці		Код інші витрати – усього (сума граф 9-11)		Код амортизація необоротних активів		Код 3 нкв		Код рента ін. пред-ств та зарплат-ності виробничих витрат							
А		Б		1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11			
типи	0616																										
Молоко	0617																										
Вовна	0618																										
Діяє курачі	0619																										

2. ВИТРАТИ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА І ПОСЛУГ

(тис. грн)

Елементи витрат	Код	Витрати на виробництво продукції і послуг		
		1	2	3
А	Б	1	2	3
Витрати на оплату праці	0280			
Відрахування на соціальні заходи	0285			
Матеріальні витрати – усього (сума кодів 0295, 0300, 0305-0335)	0290			
У тому числі				
насіння та посадковий матеріал	0295		×	
корми	0300	×		
з них покупні	0301	×		
інша продукція сільського господарства (гній, підстилка, яйця для інкубачії)	0305			
мінеральні добрива	0310		×	
паливо і мастильні матеріали	0315			
електроенергія	0320			

Елементи витрат	Код	Витрати на виробництво продукції і послуг		
		1	2	3
А	Б	1	2	3
паливо й енергія	0325			
запасні частини, ремонтні та будівельні матеріали для ремонту	0330			
оплата послуг і робіт, що виконані сторонніми організаціями, та інші матеріальні витрати	0335			
Амортизація	0340			
Інші операційні витрати	0345			
У тому числі оренда плата за земельні частки (паї)	0350		×	
майнові паї	0351			
Усього витрат (сума кодів 0280, 0285, 0290, 0340, 0345)	0355			

Довідка 2.

А. Середня кількість працівників

А		Код	Осіб
Середньооблікова кількість штатних та середня кількість позаштатних працівників, зайнятих у сільськогосподарському виробництві – усього (сума кодів 0410, 0411) у тому числі:		Б	1
у рослинництві		0410	
у тваринництві		0411	

Б. Землекористування протягом звітного року

А		Код	Усього	У т. ч. взято в оренду
Площа сільськогосподарських угідь – усього (без землі, що задана в оренду), га		Б	1	2
у тому числі рілля		0451		

3. КУПІВЛІ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ ВИРОБНИЧИХ ПОТРЕБ

А		Б		Вартість (без урахування доданків і ПДВ), грн	
А		Б		Вартість (без урахування доданків і ПДВ), грн	
Насіння, кг					
пшурові буряки	4010				
оліоричні овочеві	4020				
культури					
ліворічні овочеві	4030				
культури					
пшудля	4040				
балтійські культури	4050				
кормові буряки	4060				
квіти	4070				
Розсада, шт					
овочі	4080				
квіти	4090				
Саджанці (без виюграду, всієї суми), шт					
плодові	4100				
ягідні	4110				
квіткові	4120				
Комбікорми, т					
(сума 4130-4160 зр. 1 з коду 27 зр. 3 розділу 5)					
замішані комбікорми	4130				
комбікорми суміш для великої рогатої худоби	4140				
комбікормові суміші для свиней	4150				
комбікормові суміші для птиці	4160				
Сіно, т					
(зр. 1 з коду 23 зр. 3 розділу 5)	4170				
Силос, т					
(зр. 1 з коду 25 зр. 3 розділу 5)	4180				
Сінаж, т					
(зр. 1 з коду 26 зр. 3 розділу 5)	4190				
Нафтопродукти, т					
бензин	4200				
дизельне паливо	4210				
мазут паливний	4220				
оліїв, мастила, м	4230				
вугілля, м	4240				
Природний газ, тис. м ³	4250				
Добрива мінеральні, т азотні					
(об'ємне або більше суми кодів 4270-4340) з них	4260				
сульфат амонію	4270				
нитрат амонію	4280				
карбамід (сечовина)	4290				
аміачна селітра	4300				
рідкі амонійні добрива	4310				
аміачна вода	4320				
аміак синтетичний рідкий	4330				
карбамідно-аміачна суміш (КАС)	4340				
Фосфатні					
(об'ємне або більше суми 4360-4390) з них	4350				
суперфосфат грамульований з бором	4360				
суперфосфат простий пороловакний	4370				
суперфосфат подвійний гранульований	4380				
преципітат	4390				
Фосфоритне борошно					
4400					
Калієві					
(об'ємне або більше суми 4420-4470) з них	4410				
хлористий калій	4420				
сульфат калію	4430				
калієв природний	4440				
калієв сурчанокислий	4450				
сіль калієва	4460				
калієва гранульована	4470				
Комплексні					
(об'ємне або більше суми 4490-4550) з них	4480				
аміофос	4490				
Нітроаміофоска					
4500					
Нітрофос					
4510					
Туркоуміш					
4520					
Аміофосфат					
4530					
Кристали					
4540					
Азофоска					
4550					
Засоби захисту рослин					
Інсектициди,					
к2	4560				
л	4570				
Фунгіциди,					
к2	4580				
л	4590				
Гербіциди,					
к2	4600				
л	4610				
регулятори росту рослин,					
к2	4620				
л	4630				
інші пестициди,					
к2	4640				
л	4650				
Сільськогосподарська техніка (нова), шт					
(без урахування механіки, що знаходиться в оренді чл.госпозу)					
Трактори всіх видів					
(сума кодів 4670, 4700, 4730, 4760) з них з потужністю менше 40 кВт	4660				
4670					
Від 40 до 60 кВт					
4700					
Від 60 до 100 кВт					
4730					
понад 100 кВт					
4760					
Плуги					
4790					
Культиватори					
4800					
Борони					
4810					
Сівалки (без туркоуміш)					
4820					

А	Б	Обсяг куплених ресурсів	Вартість (без урахування донорів і ДЛВ), <i>ЄОК</i>
Розкльочітнючі і добрячі (вкл. сівалки мучкові) Машина і пристрої для поливу	4830 4840		
Водні насоси і насосні станції	4870		
Сінокосарки	4900		
Жатки валкові	4910		
Прес-паквальники, вклячаючі прес-либрани	4920		
Комбайни зернозбиральні	4930		
Комбайни кукурудзозбиральні	4960		
Комбайни кормозбиральні	4990		
Комбайни бурякозбиральні	5020		
Мототарки	5050		
Сортувальні і каті- рувальні машини і механізми	5060		
Машина для збирання овочів і баштанних куль тур	5070		
Машина для збирання плодів, ягід, винограду	5080		
Зерноочисні машини	5090		
Доліньні установки та апарати	5100		

А	Б	Обсяг куплених ресурсів	Вартість (без урахування донорів і ДЛВ), <i>ЄОК</i>
Однорядні-двохрядні- рядні мотокосачки	5130		
Молочні сепаратори	5140		
Інкубатори	5150		
Машина і механізми для приготування кормів	5160		
Роздавачі кормів для великої рогатої худоби	5190		
Роздавачі кормів для свиней	5200		
Транспортери для прибирання гною	5210		
Причепи та навілядки- унети сільськогосподарські (вкл. для важких автомобілів)	5220		
Автомобілі вантажні з дизельними та напівдизельними двигунами внутріш- нього згорання (сума кодів 5240, 5270, 5300), з яких вантажопідіймальною є 5 т і менше	5230 5240		
Виг 3 т до 20 т	5270		
понад 20 т	5300		
з поришневими двигу- нами внутрішнього згорання з іскровим запалюванням (сума кодів 5340, 5370)	5330		

А	Б	Обсяг куплених ресурсів	Вартість (без урахування донорів і ДЛВ), <i>ЄОК</i>
з них вантажопідіймальною є 5 т і менше	5340		
більше 5 т	5370		
Запчастини до сільськогосподарської техніки (нові), шматки	5400		
двигуни до тракторів	5410		
двигуни до комбайнів і самохідних машин	5420		
двигуни до вантаж- них автомобілів	5430		
шини для вантажних автомобілів	5440		
шини для сільсько- господарських машин і тракторів	5441	×	
Будівельні матеріали Лісо- та пилломатеріали	5442	×	
Роботи і послуги	5450		
Захист сільськогоспо- дарських культур тур, <i>дв</i>	5460		
Оранка, <i>дв</i>	5470		
Культивація, <i>дв</i>	5480		
Збір урожаю сільсько- господарських культур тур, <i>дв</i>	5490		
Внесення добрив, <i>дв</i>	5500		
Перевезення вантажів, <i>м.км</i>	5600	×	
Ремонт сільськогоспо- дарської техніки (вкл. вантажних автомобілів)	5700	×	
Зоотехнічне та ветеринарне надне обслуговування			

4. БАЛАНС ПРОДУКЦІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

А	Б	Називність на початок року	Надійшли			Витрати					Називність на кінець року (зр. 1 + зр. 2 - зр. 4)	
			усього	у т.ч. куплено та інші надходження	усього (сума зр. 5-10)	процано усього (експ. повернення позик)	на годівлю худоби та птиці	на насіння	передано в переробку	вирати при зберіганні		інші витрати
Зернові та зернобобові культури – усього (більше або дорівнює сумі кодів 02–06) у тому числі	01											
пшениця	02											
жито	03											
кукурудза на зерно	04											
ячмінь	05											
овес	06											
Льняні бурки (фабричні і на корм худоби)	07											
Соняшник	08											
Соя	09											
Рпак	10											
Картопля	11											
Овочі	12											
Балтани продовольчі культур	13											
Плоди ягід, включаючи шипшувові, субтропічні та горючоплідні	14											

(1)

Код	Називність на початок року	Надходження			Витрати						Називність на кінець року (зр. 1 + зр. 2 - зр. 4)	
		усього	у т.ч. куплено та інші надходження	усього (зр. 5-10)	продано усього (екз. повар-нальні повар-нальні)	на голілля худоби та птиці	на наслідки	передано в переробку	врати при зберігванні	інші витрати		
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Виноград												
Борошно, крупи та інші продукти переробки зерна	15											
Олія рослинна	16											
Молоко	17											
Молоко (фізична вага)	18											
Вовня всяка (фізична вага)	19											
Яйця всіх видів птиці, мис. мис.	20											
Мед, мз	21											
Кормові коренеплоди та кормові баштани	22											
Сіно всяке	23											
Солома озенна та ярд, пого-ва (без стебел кукурудзи)	24											
Силос	25											
Снеж	26											
Комбікорми	27											

Довідково.

Зрядка 01 (графа 8) – перероблено зерна на комбікорми, кормові суміші та гранули (28)

и

Місце підпису керівника (власника) та/або особи, відповідальної за достовірність наведеної інформації

(ПІБ)

(ПІБ)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

ДОДАТОК 42**ЗАТВЕРДЖЕНО**Наказ Державного комітету
статистики України
06.11.2007 № 403**ЗАРЕЄСТРОВАНО**в Міністерстві юстиції України
21.11.2007 № 1303/14570**ІНСТРУКЦІЯ**

щодо заповнення форми державного статистичного спостереження
№ 50-сг "Основні економічні показники роботи
сільськогосподарських підприємств"

Зі змінами, затвердженими
наказом Державного комітету статистики України 06.09.2010 №381,
zareєстрованим у Міністерстві юстиції України 21.09.2010 №839/18134

1. Загальні положення

1.1. Перелік респондентів, які звітують за формою державного статистичного спостереження № 50-сг "Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств" (далі – форма), визначається органами державної статистики згідно з чинним законодавством та чинною статистичною методологією.

1.2. *Форма подається органу державної статистики за місцезнаходженням, тобто за місцем державної реєстрації респондента.*

1.3. *В адресній частині бланка форми зазначаються:*

за реквізитом "Найменування" – повне найменування підприємства, яке звітує, згідно з реєстраційними даними;

за реквізитом "Місцезнаходження" – місцезнаходження підприємства за реєстраційними даними;

за реквізитом "Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається звіт" – повна поштова адреса місця здійснення виробничої діяльності підприємства. Якщо діяльність здійснюється підрозділами підприємства, які територіально розташовані за різними адресами, то зазначаються поштові адреси всіх його підрозділів.

1.4. *Форма заповнюється в цілому для підприємства, включаючи всі його відокремлені підрозділи (філії).*

1.5. Підприємства, які здійснюють сільськогосподарську діяльність спільно (на умовах кооперації), заповнюють форму у частині свого внеску у виробництво відповідно до укладених угод і витрат. Разом із формою подаються відповідні пояснення.

1.6. Заповнення форми здійснюється на підставі даних первинного та бухгалтерського обліку, документів з обліку земель.

1.7. Дані наводяться в одиницях виміру, зазначених у бланку форми: вартісні показники (витрати, доход, кошти з державної підтримки) – у тисячах гривень з одним знаком після коми; натуральні (площа, поголів'я, валові збори, обсяги продукції, чисельність працівників) – у відповідних одиницях, у цілих значеннях без коми.

У рядках і графах форми, для заповнення яких інформація відсутня, проставляється прочерк.

3. Заповнення бланка форми

3.1. Виробництво і реалізація сільськогосподарської продукції і послуг (розділ 1)

2.1.1. За кодами **0010–0120** указується інформація щодо виробництва і реалізації продукції рослинництва за видами, а також іншої продукції рослинництва (код 0120). За кодами 0020, 0040–0110 проставляються дані про продукцію харчового і технічного призначення (для подальшої її переробки, або прямого кінцевого споживання). До коду 0120 включають рослинницьку продукцію, не розшифровану в формі, – волокна конопель, лікарські рослини, сіно, солому, зелену масу, гриби, квіти усіх видів тощо, а також продукцію, призначену для відтворення рослин – насіння і посадковий матеріал усіх видів сільськогосподарських культур, уключаючи зерно на насіння. Сума відповідних даних за кодами 0020, 0040–0120 повинна дорівнювати даним за кодом 0010 "Продукція рослинництва – всього", сума даних за кодами 0025–0037 – даним за кодом 0020 "Зернові та зернобобові – усього".

За кодами **0130–0210** указується інформація щодо виробництва і реалізації продукції тваринництва (уключаючи дорощування купленого молодняку сільськогосподарських тварин) за видами, а також іншої продукції тваринництва. До іншої продукції тваринництва (код 0210) належить решта продукції тваринного походження, в тому числі продукція розведення інших тварин сільськогосподарського призначення, що не названі в формі, продукція розведення племінних сільськогосподарських тварин, молодняк сільськогосподарських тварин до моменту відлучення його від маток, добові півники, молоко, надоєне від корів м'ясного напрямку, продукція, призначена для відтворення сільськогосподарських тварин, у тому числі яйця на інкубацію, тощо. Дані про іншу продукцію бджільництва – віск, відводки бджіл, пилок, прополіс тощо – наводяться за кодом 0204. Сума відповідних даних за кодами 0140–0210 повинна дорівнювати даним за

кодом 0130 "Продукція тваринництва – всього".

За кодом 0212 проставляються дані про послуги сільськогосподарського характеру, **які були надані підприємством іншим суб'єктам господарювання**. До цих послуг належать послуги, віднесені до класу 01.4 за КВЕД, а саме:

а) у галузі рослинництва:

– передпосівна підготовка полів і насіння сільськогосподарських культур; посів і садіння сільськогосподарських культур; пересаджування рису, розсаджування буряку; обприскування сільськогосподарських культур, у тому числі з повітря; обрізання плодкових дерев та винограду;

– збирання урожаю та підготування продукції до первинної реалізації: очищення, різання, сортування, сушіння, дезінфекція, покриття воском, полірування, пакування, луцення, замочування, охолодження чи пакування навалом уключно з фасуванням у безкисневому середовищі; захист рослин від хвороб і шкідників; агрохімічне обслуговування;

– надання послуг сільськогосподарською технікою разом з обслуговувальним персоналом;

– насадження і облаштування, догляд і переоблаштування ландшафту;

б) у галузі тваринництва:

– утримання тварин та послуги з догляду за свійською худобою і птицею;

– послуги з обстеження стану стада, перегонки та випасу худоби, очищення та дезінфікування тваринницьких приміщень тощо;

– послуги зі стимулювання розведення худоби і птиці та зростання їхньої продуктивності; штучне запліднення тварин;

– стриження овець.

За кодом 0216 вказуються дані про загальні обсяги витрат на виробництво і реалізацію та чистий дохід (виручку) від реалізації продукції сільського господарства і послуг сільськогосподарського характеру за сумою даних кодів 0010, 0130 і 0212.

Крім того, **за кодом 0215** проставляються дані про продукцію рибництва (розведення, вирощування та вилов риби), отриману підприємством з власних або орендованих водних об'єктів (озер, ставків, водосховищ).

3.1.2. У графі 1 за кодами 0020–0105 (продукція рослинництва за видами) відображаються дані про зібрану площу сільськогосподарських культур на кінець звітнього року, з якої за даними бухгалтерського обліку оприбутковано валовий збір і обліковані витрати на виробництво.

До зібраної площі входить площа, з якої фактично зібрано врожай, включаючи повторні (післяжнивні), проміжні, міжрядні (ущільнені) посіви. Підприємства, які мають посіви на зрошуваних і осушених землях, показують зібрані площі та збір урожаю з цих площ: як з политих і осушених, так і з решти посівів.

Зібраною площею **насіння льону-довгунця** (код 0044) вважається

площа, з якої фактично проведено обмолот, **соломки льону-довгунця** (код 0045) і **трести льону-довгунця** (код 0046) – вибрана площа незалежно від того, повністю проведена обробка соломки і трести з цієї площі чи ні.

Для **овочів закритого ґрунту** (код 0071) показується площа, що була зайнята у звітному році овочевими культурами згідно з їхнім оборотом і з якої одержано врожай. Кількість оборотів розраховується відповідно до технологічних карт вирощування овочевих та інших сільськогосподарських культур. Дані наводяться в метрах квадратних.

3.1.3. У графі 1 за кодами 0140–0170, 0200 (продукція тваринництва за видами) проставляються дані щодо загальної кількості середньорічного поголів'я худоби в стійловий і пасовищний періоди та птиці, уключаючи середньорічне поголів'я худоби та птиці, що загинули.

Середньорічне поголів'я за видами худоби та птиці визначається шляхом ділення загальної кількості кормоднів відповідних видів тварин на 365. Кількість кормоднів за рік визначається шляхом додавання кількості кормоднів худоби та птиці за кожний місяць. У загальну кількість кормоднів уключаються і кормодні худоби та птиці, що загинули.

До середньорічного поголів'я за **кодами 0140–0170, 0200, 0201** уключаються тварини (**крім тварин, які розводяться з племінною метою**), від яких протягом звітного року було отримано приріст живої маси, уключаючи тварин, що були переведені до цієї групи з основного стада і поставлені на вирощування і відгодівлю, а саме:

- за **кодом 0140** – середньорічне поголів'я великої рогатої худоби, уключаючи вибракуваних корів молочного напрямку;

- за **кодом 0150** – середньорічне поголів'я свиней на відгодівлі без поросят до моменту відлучення їх від маток, уключаючи свиноматок на відгодівлі, що перевіряються на запліднення (з моменту їх переведення до цієї групи), а також середньорічне поголів'я поросят після відлучення їх від маток;

- за **кодом 0160** – середньорічне поголів'я овець усіх видів і напрямів, уключаючи молодняк, від яких отримано приріст живої ваги у звітному році. Ягнята, що не відбиті від маток, до загального поголів'я овець не включаються;

- за **кодом 0161** – середньорічне поголів'я кіз усіх видів і напрямів, уключаючи молодняк, від яких отримано приріст живої ваги у звітному році. Козенята, що не відбиті від маток, до загального поголів'я кіз не входять;

- за **кодом 0170** показують середньорічне поголів'я усіх видів птиці (дорослої та молодняку), уключаючи курей на відгодівлі;

- за **кодом 0200** – середньорічне поголів'я дорослих курей-несучок;

- за **кодом 0201** – кількість бджолосімей на початок року.

За **кодом 0180** проставляється чисельність поголів'я корів молочного напрямку на початок звітного року за мінусом поголів'я корів-годовниць, які виділені для підсосного вирощування телят і які повністю не дояються, а також корів, переведених на відгодівлю.

За **кодом 0215** наводиться площа водного дзеркала водойм, що використовувалися для рибництва.

3.1.4. До графі 2 "Вироблено продукції" заносяться дані про кількість сільськогосподарської продукції, отриманої підприємством у результаті його виробничої (сільськогосподарської) діяльності за звітний рік. До цієї графі **не включається продукція, куплена підприємством**, у тому числі від населення, для її подальшої реалізації (перепродажу).

За **кодами 0020, 0025–0040** у графі 2 відображають валовий збір зерна і насіння соняшнику у вазі після доробки (тобто не включаються відходи, що не використовуються, й усушка при доробці на підприємстві), уключаючи корисні зернові відходи в натурі, у перерахунку на повноцінне зерно.

За **кодом 0030** наводять збір урожаю кукурудзи на зерно в перерахунку на сухе зерно. Перерахунок проводиться за фактичним виходом зерна шляхом обмолоту середньодобових зразків або на підставі лабораторного аналізу. Базисна вологість зерна приймається при цьому в розмірі 14 відсотків.

За **кодом 0041** показують кількість намолоченого **очищеного** насіння сої, за **кодами 0042 і 0043** – кількість намолоченого **очищеного** насіння ріпаку.

Дані про виробництво **льону-довгунця** наводяться у фізичній вазі, а не в заліковій. За **кодом 0044** проставляється кількість намолоченого і очищеного насіння льону-довгунця. За **кодом 0045** показують вихід соломки врожаю звітного року. Доробку продукції виробництва минулого року показують за кодом 0120 "інша продукція рослинництва".

За **кодом 0050** показують збір цукрових буряків фабричних, тобто призначених для переробки на цукрових заводах, у фізичній вазі (без землі). Цукрові буряки, **використані на годівлю тварин**, у даний код **не включаються**, а показуються за кодом 0105.

За **кодом 0060** відображають кількість зібраної повноцінної картоплі у фізичній вазі (без землі).

За **кодом 0070** відображають збір усіх овочевих культур відкритого ґрунту: капуста всяка, огірки, помідори, цибуля, морква, буряки столові, зелений горошок, часник, інші овочеві культури (столові коренеплоди, горох і квасоля на лопатку, недозрілі боби тощо), а також початки цукрової кукурудзи молочної і молочно-воскової стиглості для консервування і використання у свіжому вигляді на харчування.

За **кодом 0071** відображають валовий збір овочів закритого ґрунту.

За **кодами 0080 і 0090** показують збір продукції з насаджень у плодоносному віці.

За **кодом 0095** показують загальний збір урожаю ягід як з відокремленої площі ягідників (суниця, полуниця, малина, смородина, агрус), так і збір з міжрядних насаджень. У валовий збір продукції ягідників урахується також валовий збір чорноплідної горобини та обліпихи.

За **кодом 0100** показується валовий збір хмелю з насаджень у

плодоносному віці.

За кодом **0105** показують збір буряків кормових, кормової брукви, моркви, турнепсу, цукрових буряків на годівлю худоби, кормових баштанних культур (кормові гарбузи, кавуни, кабачки).

За кодом **0107** показують кількість одержаного силосу всіх видів, визначену, виходячи з об'єму силосної споруди та ваги одного кубічного метра силосної маси.

За кодом **0110** показують кількість одержаного сінажу. На сінаж закладається маса вологістю до 55%.

За кодами **0140–0170** відображають **отриманий приріст живої маси худоби та птиці за звітний період**, уключаючи масу худоби та птиці, що загинули. До цих даних **не включаються** дані про зменшення живої маси тварин (відвіси), а також приплід сільськогосподарських тварин.

За кодом **0180** до валового надою молока включають молоко, одержане від корів основного молочного стада, що були на початок звітного року, так і корів, що надійшли до стада протягом року. Також включають молоко, отримане від корів, вибракуваних з основного стада і поставлених на відгодівлю, до моменту їх вибраковки. Не відображається за даним кодом молоко, надоєне від корів м'ясного напрямку – воно вважається побічною продукцією та відображається за кодом 0210 у частині витрат і доходів.

За кодом **0190** показують натуральну масу вовни, тобто її фізичну вагу після стрижки.

За кодом **0201** проставляють валовий вихід меду, уключаючи мед, який залишився у вуликах на наступний рік як зимовий кормовий запас для підгодівлі бджіл.

3.1.5. Заповнюючи графі 1 і 2, слід керуватися тим, що:

– усі дані про виробництво підприємством сільськогосподарської продукції повинні бути узгоджені з даними форм державних статистичних спостережень № 29-сг "Звіт про збір урожаю сільськогосподарських культур" і № 24 "Звіт про стан тваринництва";

– якщо проставляються дані в графі 1, то повинні бути дані й у графі 2, і навпаки – якщо записуються дані в графі 2, то повинні бути дані й у графі 1.

У випадку неможливості дотримання цих правил (уточнення, спільне сільськогосподарське виробництво, формування стада молочних корів протягом року) разом зі звітом підприємством подаються відповідні детальні пояснення.

3.1.6. У графі 3 наводяться дані про витрати підприємства, пов'язані безпосередньо з виробництвом сільськогосподарської продукції в обсягах, зазначених у графі 2 даної форми, тобто про виробничу собівартість виробленої в звітному році продукції, яка складається з прямих витрат на виробництво і загальновиробничих витрат, віднесених на відповідний вид рослинницької і тваринницької продукції.

До виробничої собівартості виробленої сільськогосподарської продукції **не включаються** витрати на посіви, які повністю або частково

загинули, витрати на утримання сільськогосподарських тварин, від яких не отримано тваринницької продукції.

До графі 3 не включаються також витрати на незавершене виробництво в рослинництві і тваринництві.

За кодом **0120** "інша продукція рослинництва" наводять витрати на виробництво продукції, не названої вище, зокрема волокон конопель, лікарських рослин, сіна, соломи, зеленої маси, грибів, квітів усіх видів тощо, а також продукції, призначеної для відтворення рослин, – насіння і посадкового матеріалу всіх видів сільськогосподарських культур, уключаючи зерно на насіння, а також витрати на доробку продукції виробництва минулого року тощо. При частковому використанні овочів на насіння їхня собівартість обліковується в складі собівартості овочів (коди 0070, 0071).

За кодами **0201 і 0204** показують витрати на бджільництво. Витрати бджільництва, віднесені на запилення культур і собівартість іншої продукції, яка не відображена за кодом 0201, показують за кодом 0204 "інша продукція бджільництва".

За кодом **0216** "Продукція сільського господарства і послуги – усього" відображається тільки сума витрат на виробництво продукції рослинництва (код 0010) і продукції тваринництва (код 0130), отриманої в звітному році.

3.1.7. У графах 4–7 відображається інформація щодо реалізації підприємством у звітному році всієї власно виробленої сільськогосподарської продукції (робіт, послуг) як юридичним особам усіх форм господарювання, уключаючи установи й організації, які перебувають на балансі підприємства, так і фізичним особам, уключаючи як реалізацію з місця виробництва продукції, так і через систему громадського харчування підприємства, через власні їдальні, буфети, лотки та магазини, фірмову торговельну мережу, на ринку, через біржі та аукціони, за договорами, бартерними угодами, а також за кордон. До цієї інформації включаються також дані про реалізацію продукції власникам земельних часток (паїв) і майнових паїв у рахунок оплати за оренду цих часток, паїв, оплату праці своїм і залученим працівникам інших суб'єктів господарювання, продаж продукції педагогічним працівникам і працівникам соціальної сфери, що проживають у сільській місцевості, реалізацію продукції в рахунок оплати послуг з переробки давальницької сировини тощо. Сільськогосподарська продукція, передана як матеріальна допомога, або благодійні внески, також уключається до обсягів реалізації.

У графах **5–7 за кодом 0212** відображаються дані про реалізацію послуг у сільському господарстві, які визначені абзацом третім підпункту 2.1.1 цієї Інструкції.

Не вважаються реалізацією й не відображаються у формі:

– операції з виділення члену сільськогосподарського підприємства майнового паю у вигляді худоби або її грошового еквівалента;

– передача сільськогосподарської продукції (цукрові буряки,

соняшник, зерно тощо) для переробки на давальницьких засадах;

– куплена підприємством сільськогосподарська продукція для її подальшої реалізації (перепродажу).

3.1.8. У графі 4 за відповідними кодами наводять дані про реалізацію продукції власного виробництва як звітного року, так і попередніх років, у фізичній масі (у натуральному виразі).

За кодами 0140–0170 показують реалізацію худоби та птиці на м'ясо. Реалізація племінних худоби та птиці, реалізація тварин іншим підприємствам і населенню для вирощування і відгодівлі показується в рядку "інша продукція тваринництва" (код 0210).

3.1.9. У графі 5 відображають **виробничу собівартість** продукції (робіт, послуг), яка була реалізована протягом звітного року. **Адміністративні витрати та витрати на збут у даній графі не відображаються.**

За кодами 0140–0170 відображають собівартість живої маси реалізованих худоби та птиці на підставі зробленого підприємством розрахунку фактичної собівартості одного центнера живої маси худоби (за її видами) і птиці (без урахування молодняка і племінних тварин).

Реалізований молодняк худоби і птиці та племінні тварини відносяться на собівартість реалізованої продукції тваринництва за їх фактичною виробничою собівартістю за кодом 0210.

3.1.10. У графі 6 відображають **повну собівартість** реалізованої продукції, виконаних робіт та наданих послуг, яка складається з виробничої собівартості, адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних та фінансових витрат, які цілком обґрунтовано можна віднести на виробництво і реалізацію власно виробленої сільськогосподарської продукції (робіт, послуг), продукції рибництва. Операційні і фінансові витрати, які можна віднести прямо на певний вид продукції, послуг (витрати на відсотки за кредити, відсотки та винагороди за фінансову оренду, витрати на збут тощо), включаються безпосередньо до його повної собівартості. Дані про витрати, які неможливо віднести на певну продукцію або послуги прямо, розподіляються за видами продукції і послугами пропорційно їхній виробничій собівартості (графа 5).

Не включаються до повної собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг):

- собівартість реалізованих виробничих запасів;
- понаднормативні витрати від знецінення запасів;
- втрати, пов'язані з крадіжками тощо;
- суми списаних сумнівних боргів;
- нараховані резерви сумнівних боргів;
- визнані економічні санкції;
- втрати від участі в капіталі.

Для формування повної собівартості за видами сільськогосподарської продукції, послуг у сільському господарстві, а також продукції рибництва, складається розрахунок повної собівартості реалізованої продукції (робіт,

послуг) за схемою таблиць, наведених у додатку 1.

3.1.11. Таблиці додатка 1 складаються в такому порядку:

а) таблиця 1 "Розподіл інших витрат для формування повної собівартості за видами реалізованої продукції (робіт, послуг)" призначена для визначення обсягу витрат звичайної діяльності підприємства, які справедливо співвідносяться з виробництвом і реалізацією сільськогосподарської продукції (робіт, послуг), продукції рибництва, але не включені до її виробничої собівартості, і які неможливо прямо віднести на певний вид продукції. Витрати, які можна віднести прямо на певний вид продукції або послуги, вносяться до графи 3 таблиці 2 додатка 1.

Витрати для формування повної собівартості (рядок 5) отримуються як сума даних за групами витрат (рядки 6–11), розподілених за видами діяльності, пропорційно співвідношенню між виробничою собівартістю реалізованої продукції і послуг сільського господарства, а також рибництва, і собівартістю реалізованої продукції (робіт, послуг) за мінусом нерозподілених постійних загальновиробничих витрат і наднормативних виробничих витрат (виробничою собівартістю) у цілому по підприємству.

б) у таблиці 2 "Визначення повної собівартості за видами реалізованої продукції (робіт, послуг)" здійснюється розподіл визначених у таблиці 1 сум витрат для формування повної собівартості за видами сільськогосподарської продукції і отримується загальна сума повної собівартості для кожного з них та для позиції "Продукція сільського господарства і послуги – усього" (код 0216), а також для позиції "Продукція рибництва" (код 0215).

Для цього з початку розраховується частка виробничої собівартості окремого виду продукції в загальній виробничій собівартості відповідно продукції рослинництва або продукції тваринництва (графа 2). Розрахунок частки для зернових і зернобобових культур (коди 0020–0037) робиться в два етапи:

– розраховується частка виробничої собівартості зернових і зернобобових (код 0020) у виробничій собівартості продукції рослинництва – усього (код 0010);

– розраховується частка виробничої собівартості кожного виду зернових і зернобобових у загальній позиції за кодом 0020.

Потім для кожного виду сільськогосподарської продукції розраховується сума витрат, які не можна було прямо віднести на певну продукцію (графа 4), як добуток від множення частки виробничої собівартості кожного виду продукції за графою 2 на загальну суму витрат для формування повної собівартості, визначену в таблиці 1. Для групи зернових і зернобобових культур з початку здійснюється розрахунок для загальної позиції (код 0020), а потім його результат розподіляється за видами культур.

При цьому сума даних за кодами 0021–0037 повинна дорівнювати даним за кодом 0020, сума даних за кодами 0020, 040–0120 – даним за кодом 0010, сума даних за кодами 0140–0210 – даним за кодом 0130. Якщо в результаті розрахунків через округлення чисел отримана різниця між

головною позицією і сумою позицій, що її складають, то вона відноситься відповідно на позиції "інші зернові та зернобобові", "інша продукція рослинництва", "інша продукція тваринництва".

Повна собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) (графа 5) визначається як сума даних про їхню виробничу собівартість (графа 1), інших витрат звичайної діяльності, що можна прямо віднести на конкретний вид продукції або послуги (графа 3), й інших витрат звичайної діяльності, що розподіляються за часткою (графа 4).

Підсумки проведеного розрахунку повної собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг) заносяться за відповідними позиціями до графи 6 форми.

3.1.12. У графі 7 "Чистий дохід (виручка) від реалізації" відображають нараховані суми за реалізацію продукції, робіт і послуг без ПДВ, акцизного збору, інших вирахувань, дотацій і доплат. У чистий дохід (виручку) від реалізації не включається продукція, яка направлена на переробку на власних переробних потужностях або передана іншим підприємствам на давальницьких засадах.

Реалізація продукції як власної промислової переробки, так і продукції, виробленої на давальницьких засадах, у формі не відображається.

За кодом 0120 підприємства показують реалізацію іншої продукції рослинництва, яка не зазначена вище: насіння і волокна конопель, лікарських рослин, насіння цукрових буряків і кормових коренеплодів, однорічних і багаторічних трав, овочевих і баштанних культур, посадкового матеріалу плодкових, ягідних культур і винограду, сіна, соломи, зеленої маси, силосу, сінажу, квітів усіх видів і квіткової розсади тощо.

За кодом 0210 відображають реалізацію іншої продукції тваринництва, яка не зазначена за кодами 0140–0204, а саме: племінних тварин, молодняку на дорощування, коней, добових півників, каракульських смушків, продукції звірівництва, гною, пташиного посліду, вовни-линьки, коконів та інше.

3.1.13. У разі придбання підприємством витрат на незавершене виробництво у формі за відповідним видом продукції відображаються обсяги виробництва (графи 1 і 2), виробнича собівартість (графа 3), уключаючи витрати на купівлю незавершеного виробництва та витрати на отримання продукції, обсяги, собівартість і чистий дохід (виручку) від її реалізації (графи 4–7).

3.1.14. У разі продажу підприємством у звітному році витрат на незавершене виробництво отриманий від цієї операції дохід відображається за кодом 0212 "Послуги в сільському господарстві".

3.1.15. У разі отримання підприємством попередньої оплати за врожай у формі (графа 7) за відповідними культурами відображаються лише суми, отримані як передоплата за врожай звітнього року. Суми попередньої оплати врожаю наступного року, отримані у звітному році, у формі за звітний рік не відображаються. У разі проведення подібних операцій разом із звітом підприємство подає відповідні пояснення.

3.2. Структура виробничої собівартості за видами сільськогосподарської продукції (довідка 1)

3.2.1. У довідці 1 надається розшифровка даних графі 3 "Виробнича собівартість" розділу 1 за основними видами та статтями витрат для визначених видів продукції рослинництва (пункт 1) і тваринництва (пункт 2). Вона заповнюється на підставі даних про фактичні витрати, що обліковуються підприємствами на дебеті рахунків 23, 91. При її складанні слід керуватися такими положеннями:

а) у графі "**прямі матеріальні витрати**" наводяться дані про вартість продуктів сільського господарства і промисловості, послуг сторонніх організацій, які використані підприємством безпосередньо на виробництво продукції. Дані графі 2 в пункті 1 "Продукція рослинництва" дорівнюють сумі граф 3–7, у пункті 2 "Продукція тваринництва" – сумі граф 3–6;

б) у графі "**насіння та посадковий матеріал**" показується вартість насіння та посадкового матеріалу власного виробництва і придбаного, що використані для посіву, посадки відповідних сільськогосподарських культур, крім молодих багаторічних насаджень. Витрати на підготовку насіння до посіву (протруювання, сортування тощо), завантаження та транспортування його до місця посіву до вартості насіння не включаються, а входять до витрат на виробництво певної сільськогосподарської культури (групи культур) за відповідними статтями витрат;

в) до графі "**мінеральні добрива**" заноситься вартість мінеральних добрив, фактично використаних у звітному році. Витрати на підготовку добрив, завантаження їх у транспортні засоби і розкидачі, вивезення в поле та внесення в ґрунт списуються на конкретну сільськогосподарську культуру (групу культур) за відповідними статтями витрат і в даній графі не відображаються. Вартість унесених власних і придбаних органічних добрив відображається в графі "решта матеріальних витрат";

г) у графі "**корми**" відображається вартість кормів власного виробництва та придбаних, витрати на їх внутрішньогосподарське переміщення з поля на постійне місце зберігання. До цієї графі входять також витрати на приготування кормів у кормоцехах і кормокухнях. Ці суми списуються безпосередньо на відповідні види і групи тварин прямо або розподіляються між ними пропорційно масі згодованих кормів. Частина витрат на утримання кормоцехів відноситься на вартість кормів, які передані на склад для зберігання. Витрати з транспортування кормів з місць постійного зберігання до кормоцехів (кормокухонь) або безпосередньо на ферму відносяться на відповідні статті витрат (пальне і мастильні матеріали, оплата праці тощо);

г) до графі "**нафтопродукти**" входить вартість пального, яке використане для виконання технологічних операцій, а також вартість мастил тощо;

д) у графі "**оплата послуг і робіт сторонніх організацій**" наводяться

дані про суми оплати за послуги стороннім організаціям з поточного ремонту сільськогосподарської техніки, автомобілів, унесення добрив, боротьби зі шкідниками рослин і хворобами тварин (уключаючи вартість використаних отрутохімікатів, біопрепаратів, медикаментів та інших засобів захисту), транспортування вантажів та ін. До графі 5 пункту 2 також уключають вартість хімікатів, які використані з ветеринарно-профілактичною метою (хлорного вапна, каустичної соди, гексахлорану, мідного та залізного купоросу тощо). За видами продукції витрати на оплату послуг і робіт сторонніх організацій розподіляються пропорційно обсягу виконаних робіт з виробництва певних видів продукції. Послуги внутрішньогосподарських підрозділів відображаються відповідно до виду продукції в графі "решта матеріальних витрат";

е) до графі **"решта матеріальних витрат"** заносяться дані про всі витрати, що не були розшифровані в попередніх графах, у тому числі вартість послуг внутрішньогосподарських допоміжних підрозділів, вартість пестицидів, засобів протруювання, гербіцидів, дефоліантів та інших хімічних і біологічних засобів, які використані для боротьби з бур'янами, шкідниками і хворобами сільськогосподарських рослин, вартість внесених власних і придбаних органічних добрив, а також вартість біопрепаратів і дезінфекційних засобів, які застосовуються в тваринництві. Витрати, пов'язані з обробіткою посівів сільськогосподарських культур (крім вартості використаних матеріалів), відносяться на відповідні культури (групи культур) за певними статтями витрат (пальне, оплата праці тощо);

є) у графі **"прямі витрати на оплату праці"** наводяться дані про основну і додаткову оплату праці працівників, службовців, керівників, безпосередньо зайнятих у технологічному процесі виробництва продукції рослинництва та продукції тваринництва;

ж) до графі **"інші прямі витрати та загальновиробничі витрати – усього"** входять амортизація необоротних активів, відрахування на соціальні заходи та решта інших прямих витрат і загальновиробничих витрат;

з) у графі **"амортизація необоротних активів"** наводяться суми нарахованої амортизації на всі види основних засобів виробничого призначення, інших необоротних матеріальних активів і нематеріальних активів, які використовувались у виробництві сільськогосподарської продукції;

и) у графі **"відрахування на соціальні заходи"** відображаються відрахування до Пенсійного фонду та фондів соціального страхування, відрахування на індивідуальне страхування та відрахування на інші соціальні заходи за встановленими законодавством нормами від загального розміру витрат на оплату праці персоналу підприємства, який задіяний у процесі виробництва певних видів продукції;

і) до графі **"решта інших прямих та загальновиробничих витрат"** входять інші прямі витрати на виробництво, які не відображені в попередніх двох графах, і, зокрема витрати, зазначені в підпункті 0 цієї Інструкції, **крім**

витрат на виробництво продукції, яке не дало результату (витрати на посіви, що повністю або частково загинули, тварин, що загинули, та ін.). До цієї графі **не входять** витрати, які належать до адміністративних витрат і витрат на збут;

і) у графі "**Виробнича собівартість – усього**" наводиться загальна сума витрат, відображених у пункті 1 у графах 2, 8 і 9, у пункті 2 у графах 2, 7 і 8. Сума даних графі 1 за видами продукції рослинництва (рядки 0601–0611) повинна бути меншою або дорівнювати даним про виробничу собівартість продукції рослинництва в розділі 1 за кодом 0010 у графі 3, сума даних графі 1 за видами продукції тваринництва (рядки 0612–0619) повинна бути меншою або дорівнювати даним про виробничу собівартість продукції тваринництва в розділі 1 за кодом 0130 у графі 3.

2.3. Витрати на основне виробництво (розділ 2)

2.3.1. У цьому розділі підприємства наводять дані про прямі витрати в галузі рослинництва і в галузі тваринництва **за календарний рік з 1 січня до 31 грудня звітного року**. Інформація подається у **групуванні за елементами витрат**, які пов'язані з виробництвом продукції, включаючи витрати на повністю загіблі посіви сільськогосподарських культур і на окремі види тварин, що не дали тваринницької продукції протягом року, які списані на збитки підприємства (надзвичайні витрати), а також зміни у витратах на незавершене виробництво.

2.3.2. За кодом 0280 "Витрати на оплату праці" відображають пряму основну та додаткову оплату праці всього персоналу основної діяльності підприємства, включаючи оплату праці найманих і залучених працівників, а також оплату праці працівників допоміжних виробництв та за надані послуги іншим суб'єктам господарювання. До цих витрат не включається оплата праці керівників і спеціалістів, які входять до адміністративно-управлінського персоналу, працівників житлово-комунального господарства і культурно-побутових закладів, закладів торгівлі і громадського харчування, дитячих установ і навчальних закладів, капітального будівництва та інших видів діяльності.

Для формування цього показника за галузями сільського господарства на підставі даних аналітичного обліку рахунку 23 "Виробництво" (відповідні субрахунки) складається таблиця "Розрахунок витрат на оплату праці за галузями сільського господарства" (**додаток 2**). Розподіл витрат на оплату праці за послуги, надані іншим суб'єктам господарювання, працівникам, які зайняті транспортними роботами, здійснюється пропорційно співвідношенню прямих витрат на оплату праці в рослинництві та тваринництві і загальних витрат на оплату праці в підприємстві без урахування витрат, які розподіляються. Сума прямих витрат на оплату праці в галузях сільського господарства і розподілених витрат (рядок 1 графі 3 і 4 таблиці) заносяться до рядка 0280 відповідно в графі 1 і 2.

2.3.3. За кодом 0285 "Відрахування на соціальні заходи"

сільськогосподарські підприємства відображають відрахування до Пенсійного фонду та фондів соціального страхування, відрахування на індивідуальне страхування персоналу підприємства та відрахування на інші соціальні заходи за встановленими законодавством нормами від загального розміру витрат на оплату праці.

2.3.4. За кодом 0290 "Матеріальні витрати, які увійшли до собівартості продукції" показують вартість продуктів сільського господарства і промисловості, послуг сторонніх організацій, які використані підприємством на виробництво продукції (робіт, послуг).

За кодами 0295 "насіння та посадковий матеріал", 0300 – "корми", 0301 – "з них покупні", 0305 – "інша продукція сільського господарства" (гній, підстилка, яйця для інкубації та інше) показують витрати продуктів сільського господарства незалежно від джерел їх надходження.

За кодом 0310 "мінеральні добрива" показують вартість мінеральних добрив, фактично використаних у звітному році. **Витрати на доставку мінеральних добрив у сільськогосподарське підприємство власним транспортом, підготовку для внесення в ґрунт, вивезення їх на поля та ін. до витрат за цим кодом не включаються.** Вони показуються за відповідними елементами витрат.

За кодом 0315 "нафтопродукти" наводять вартість пального і мастильних матеріалів, які використані на виробничі потреби, **без витрат на їх транспортування власним транспортом.**

За кодом 0320 "електроенергія" показують витрати на електроенергію як одержану від інших суб'єктів господарювання, так і вироблену на власних електростанціях, використану на виробничі потреби в рослинництві та тваринництві.

За кодом 0325 "паливо" відображають вартість палива, витраченого на виробничі потреби в оцінці за фактичною вартістю його придбання.

За кодом 0330 "запасні частини, ремонтні та будівельні матеріали для ремонту" відображають витрати запасних частин для тракторів, комбайнів, автомобілів, сільськогосподарських машин, машин і обладнання для тваринництва і кормовиробництва, меліоративних машин, вартість інструментів, кольорових і чорних металів, використаних на ремонт техніки й обладнання з виробничою метою, а також витрати на будівельні матеріали, які використані на ремонт виробничих об'єктів.

За кодом 0335 "оплата послуг і робіт, що виконані сторонніми організаціями, та інші матеріальні витрати" показують витрати на всі види промислових товарів, які використані на виробничі потреби і не відображені за кодами 0295–0330. За цим кодом показують також суми оплати за послуги стороннім організаціям з поточного ремонту сільськогосподарської техніки, автомобілів, унесенню добрив, боротьби зі шкідниками рослин і хворобами тварин (уключаючи вартість використаних отрутохімікатів, біопрепаратів, медикаментів та інших засобів захисту), транспортуванню вантажів. До цього коду також уключають вартість хімікатів, які використані з ветеринарно-

профілактичною метою (хлорного вапна, каустичної соди, гексахлорану, мідного та залізного купоросу тощо).

Витрати, які не можна прямо віднести на рослинництво або тваринництво, розподіляються між ними пропорційно обсягу виконаних робіт у тій чи іншій галузі сільськогосподарського виробництва.

2.3.5. За кодом 0340 "Амортизація основних засобів" показують суми нарахованої амортизації на всі види основних засобів виробничого призначення, інших необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів, які використовувались для потреб рослинництва і тваринництва.

2.3.6. За кодом 0345 "Інші витрати, уключаючи плату за оренду" відображають інші прямі витрати на виробництво, які не відображені за кодами 0290–0335. До них належать витрати на підготовку кадрів масових професій, витрати на службові відрядження, плата за оренду земельних і майнових паїв та витрати, пов'язані з підтриманням орендованих земельних та майнових паїв у належному технічному стані, зокрема витрати на проведення поточних і капітальних ремонтів, на посіви, що повністю або частково загинули, і на тварин, які загинули, а також **суми фіксованого сільськогосподарського податку**.

У даний код **не включаються** витрати, які належать до адміністративних витрат.

За кодами 0350 і 0351 показують суми нарахованої орендної плати за оренду земельних та майнових паїв.

2.4. Державна підтримка сільського господарства (розділ 3)

2.4.1. У розділі наводяться дані про отримані підприємством кошти на підтримку та розвиток сільськогосподарського виробництва за рахунок бюджетних дотацій і податку на додану вартість за всіма видами (напрямами) державної підтримки. До цих даних включаються суми, які фактично надійшли на рахунки підприємства протягом звітного року. Суми нарахованих, але не отриманих підприємством у звітному році коштів у формі не відображаються.

2.4.2. При заповненні цього розділу слід керуватися тим, що сума даних за кодами 0701, 0271, 0710, 0720 (графа 1) повинна дорівнювати даним за кодом 0700, сума даних за кодами 0702, 0704, 0706–0708 повинна дорівнювати даним за кодом 0701, сума даних за кодами 0272–0276 у графах 1 і 2 повинна дорівнювати відповідним даним коду 0271.

2.5. Середньооблікова чисельність працівників і землекористування протягом звітного року (довідка 2)

2.5.1. За кодом 0400 відображається загальна середньооблікова чисельність працівників, зайнятих у сільськогосподарському виробництві, призначена для обчислення продуктивності праці, за кодами 0410 і 0411 – середньооблікова чисельність працівників, зайнятих відповідно в рослинництві та тваринництві.

2.5.2. Середньооблікова чисельність працівників, зайнятих у сільськогосподарському виробництві – усього, у тому числі в рослинництві і тваринництві, є розрахунковим показником і складається з середньооблікової чисельності працівників, які безпосередньо були зайняті в сільськогосподарському виробництві, і чисельності працівників інших виробничих підрозділів підприємства, які були зайняті на сільськогосподарських роботах, забезпеченням і обслуговуванням сільськогосподарського виробництва, з урахуванням фактично відпрацьованого ними часу для потреб галузі.

Розрахунок виконується на підставі витрат робочого часу в людино-годинах. Схема розрахунку середньооблікової чисельності працівників, зайнятих у сільськогосподарському виробництві (додаток 3), подібна до схеми розрахунку витрат на оплату праці в рослинництві і тваринництві. Результат розрахунку (рядок 7) переноситься до відповідних клітинок довідки 2 форми, підпункт "А".

2.5.3. У підпункті "Б" довідки 2 "Землекористування протягом звітного року" дані заповнюються на основі державних актів на право власності на земельну ділянку та на право постійного користування земельною ділянкою, записів у земельно-кадастровій книзі, договорів оренди і даних державного обліку земель.

До складу земель уключаються землі, які були в користуванні підприємства протягом звітного року, з урахуванням тих, що взяті ним в оренду, але за мінусом земель, які здані ним в оренду іншим суб'єктам. За кодом 0450 показують загальну площу сільськогосподарських угідь підприємства, до яких належать рілля, перелоги, багаторічні насадження (сади, ягідники, виноградники та ін.), крім захисних, сінокоси, вигони і пасовища. За кодом 0451 із загальної площі сільськогосподарських угідь виділяється рілля.

2.6. Купівля матеріально-технічних ресурсів для виробничих потреб (розділ 4)

2.6.1. У розділі наводяться відомості про обсяги і вартість матеріально-технічних засобів і послуг, придбаних у звітному році підприємством для здійснення ним виробничих потреб у сільському господарстві. Ці відомості повинні відповідати даним про витрати на основне виробництво за відповідними статтями розділу 2.

2.6.2. Дані наводяться в цілих значеннях без коми, в одиницях виміру, передбачених бланком форми.

2.6.3. У кожній із наведених позицій дані проставляються одночасно в графах 1 і 2. Заповнення лише однієї графи розділу 4 не допускається.

2.6.4. Матеріально-технічні ресурси вважаються купленими, якщо вони фактично надійшли на підприємство, незалежно від умов їх оплати, включаючи товари та послуги, що придбані в кредит. Техніка, що надійшла на підприємство на умовах оренди чи лізингу, не вважається купленою і в

цьому розділі не відображається.

2.6.5. У графі 1 проставляється обсяг фактично куплених підприємством товарів і послуг, у натуральних одиницях, у графі 2 – їхня загальна вартість згідно з договором (іншими документами) незалежно від умов оплати з урахуванням вартості транспортних, посередницьких та інших послуг, пов'язаних із купівлею, без урахування дотацій (компенсацій) і податку на додану вартість.

2.6.6. Вартість продукції, купленої в кредит, відображає безпосередню вартість продукції без урахування відсотків за кредит.

2.6.7. За кодами 4200 та 4210 у графі 1 вказується кількість купленого бензину та дизельного палива в одиницях ваги. Якщо бензин, дизельне паливо купувалися в одиницях об'єму, то для їх переведення у вагу застосовуються такі коефіцієнти: для бензину – 0,74 кг/л; для дизельного палива (газойлів) – 0,85 кг/л.

2.6.8. До позицій з кодами 4260, 4350, 4410, 4480, окрім зазначених у звіті видів мінеральних добрив, включаються також інші види добрив. Враховуючи це, дані за цими кодами можуть бути більшими за суму вказаних у формі складових.

2.6.9. За кодами 4660–5370 показуються дані про **нову** сільськогосподарську техніку, обладнання, устаткування та вантажні автомобілі. У вільних рядках надається інформація про конкретні марки сільськогосподарської техніки, обладнання, устаткування та вантажних автомобілів із зазначенням їхніх кодів згідно з довідником, наведеним у додатку 4 до цієї Інструкції. Якщо у додатку 4 відсутня марка (вид) купленої господарством (включаючи імпорту) техніки, то дані щодо цієї марки вказуються під кодом "інші" для відповідної групи.

2.6.10. Дані за кодами 4660, 5230, 5330 повинні дорівнювати сумі відповідних складових, зазначених у формі. Проміжні підсумкові коди 4670, 4700, 4730, 4760, 5240, 5270, 5300, 5340, 5370 та коди 4840, 4930, 4960, 4990, 5020, 5100, 5160 повинні дорівнювати сумі своїх складових, зазначених у додатку 4.

2.6.11. За кодами 5450 та 5490 показуються дані щодо робіт і послуг із захисту сільськогосподарських культур і внесення добрив, які проведені сторонніми організаціями наземними засобами.

2.6.12. За кодом **5500** показуються дані щодо витрат з транспортування, включаючи всі витрати (крім урахованих у відпускній ціні постачальника) на перевезення залізничним, автомобільним та іншими видами транспорту, а також навантажувально-розвантажувальні роботи.

3. Прикінцеві положення

3.1. Заповнена форма перевіряється на арифметичні та логічні ув'язки, зазначені в бланку форми і в цій Інструкції. За наявності невідповідностей,

викликаних об'єктивними чинниками, підприємство разом із звітом подає відповідні пояснення щодо них.

3.2. На бланку форми обов'язково зазначаються прізвище, ім'я, по батькові виконавця, контактні номери телефону, факсу і адреса електронної пошти (за наявності).

3.3. Звіт підписує керівник підприємства, який несе відповідальність згідно з чинним законодавством.

Директор департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища

О.М.Прокопенко

Додаток 1
до підpunkту 2.4.4 Інструкції

**РОЗРАХУНОК ПОВНОЇ СОБІВАРТОСТІ
РЕАЛІЗОВАНОЇ ПРОДУКЦІЇ (РОБІТ, ПОСЛУГ)
за _____ рік**

Таблиця 1. Розподіл інших витрат для формування повної собівартості за видами реалізованої продукції (робіт, послуг)¹

(тис.грн.)

	Рядок	Усього по підприємству	У тому числі			
			рослинництво	тваринництво	послуги в сільському господарстві	рибництво
А	В	1	2	3	4	5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), ² у т.ч. нерозподілені загальновиробничі та наднормативні виробничі витрати	1	<i>ф.№ 2, ряд. 040</i>				
	2	<i>бухгалтерський облік, частина кредитового обороту за рахунком 91, яка після розподілу віднесена на дебет рахунку 79</i>				
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт,	3	<i>ряд.1, гр.1 – ряд.2,</i>	<i>ф. №50-сг, ряд.0010, гр.5</i>	<i>ф. №50-сг, ряд.0130,</i>	<i>ф. №50-сг, ряд.0212,</i>	<i>ф. №50-сг, ряд.0215,</i>

	Рядок	Усього по підприємству	У тому числі			
			рослинництво	тваринництво	послуги в сільському господарстві	рибництво
А	В	1	2	3	4	5
послуг) без нерозподілених постійних загальновиробничих та наднормативних виробничих витрат		<i>гр.1</i>		<i>гр.5</i>	<i>гр.5</i>	<i>гр.5</i>
Частка в собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	4	1	<i>ряд.3, гр.2/ ряд.3, гр.1</i>	<i>ряд.3, гр.3/ ряд.3, гр.1</i>	<i>ряд.3, гр.4/ ряд.3, гр.1</i>	<i>ряд.3, гр.5/ ряд.3, гр.1</i>
Витрати для формування повної собівартості – усього	5		<i>сума даних ряд.6–11</i>			
нерозподілені загальновиробничі та наднормативні виробничі витрати	6		<i>ряд.2, гр.1 × ряд.4, гр.2</i>	<i>ряд.2, гр.1 × ряд.4, гр.3</i>	<i>ряд.2, гр.1 × ряд.4, гр.4</i>	<i>ряд.2, гр.1 × ряд.4, гр.5</i>
адміністративні витрати ²	7	<i>ф.№ 2, ряд. 070</i>	<i>ряд.7, гр.1 × ряд.4, гр.2</i>	<i>ряд.7, гр.1 × ряд.4, гр.3</i>	<i>ряд.7, гр.1 × ряд.4, гр.4</i>	<i>ряд.7, гр.1 × ряд.4, гр.5</i>
витрати на збут ²	8	<i>ф.№ 2, ряд. 080</i>	<i>ряд.8, гр.1 × ряд.4, гр.2</i>	<i>ряд.8, гр.1 × ряд.4, гр.3</i>	<i>ряд.8, гр.1 × ряд.4, гр.4</i>	<i>ряд.8, гр.1 × ряд.4, гр.5</i>
витрати на відсотки та винагороди по фінансовій оренді (лізингу) ³	9	<i>бухгалтерський облік, рахунки 951, 952</i>	<i>ряд.9, гр.1 × ряд.4, гр.2</i>	<i>ряд.9, гр.1 × ряд.4, гр.3</i>	<i>ряд.9, гр.1 × ряд.4, гр.4</i>	<i>ряд.9, гр.1 × ряд.4, гр.5</i>
відсотки за користування кредитами виробничого призначення ³	10	<i>в кореспонденції з</i>	<i>ряд.10, гр.1 × ряд.4, гр.2</i>	<i>ряд.10, гр.1 × ряд.4, гр.3</i>	<i>ряд.10, гр.1 × ряд.4, гр.4</i>	<i>ряд.10, гр.1 × ряд.4, гр.5</i>
інші витрати, які можна справедливо співвіднести з виробництвом і реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг) ³	11	<i>кредитом рахунка 684 (аналітичні рахунки 6841, 6842)</i>	<i>ряд.11, гр.1 × ряд.4, гр.2</i>	<i>ряд.11, гр.1 × ряд.4, гр.3</i>	<i>ряд.11, гр.1 × ряд.4, гр.4</i>	<i>ряд.11, гр.1 × ряд.4, гр.5</i>

- ¹ У клітинках таблиці наведено посилання на джерело даних або алгоритм визначення показника.
- ² Із фінансового звіту підприємства (форма № 2) за звітний рік.
- ³ Крім тих, які можна прямо віднести на певний вид продукції.

Таблиця 2. Визначення повної собівартості за видами реалізованої продукції (робіт, послуг)¹

	Код	Виробнича собівартість, тис.грн. <i>ф.№50-сг, гр.5</i>	Частка у виробничій собівартості відповідно галузі за даними <i>гр.1</i>	Інші витрати, які включаються до повної собівартості, тис.грн.		Повна собівартість продукції (робіт, послуг), тис.грн. 5=1+3+4
				що можна прямо віднести на вид продукції	що розподіляються за часткою	
А	В	1	2	3	4	
Продукція рослинництва – усього (сума кодів 0020, 0040–0120), у тому числі зернові та зернобобові – усього з них пшениця озима пшениця яра жито гречка кукурудза на зерно ячмінь озимий ячмінь ярий горох овес	0010		1		<i>таб.1, ряд.5, гр.2</i>	
	0020		<i>ряд.0020/ ряд.0010</i>		<i>ряд.0010× ряд.0020, гр.2</i>	
	0025		<i>ряд.0025/ ряд.0020</i>		<i>ряд.0020× ряд.0025, гр.2</i>	
	0021		<i>ряд.0021/ ряд.0020</i>		<i>ряд.0020× ряд.0021, гр.2</i>	
	0026		<i>ряд.0026/ ряд.0020</i>		<i>ряд.0020× ряд.0026, гр.2</i>	
	0027		<i>ряд.0027/ ряд.0020</i>		<i>ряд.0020× ряд.0027, гр.2</i>	
	0030		<i>ряд.0030/ ряд.0020</i>		<i>ряд.0020× ряд.0030, гр.2</i>	
	0031		<i>ряд.0031/ ряд.0020</i>		<i>ряд.0020× ряд.0031, гр.2</i>	
	0023		<i>ряд.0023/ ряд.0020</i>		<i>ряд.0020× ряд.0023, гр.2</i>	
	0032		<i>ряд.0032/ ряд.0020</i>		<i>ряд.0020× ряд.0032, гр.2</i>	
	0033		<i>ряд.0033/ ряд.0020</i>		<i>ряд.0020× ряд.0033,</i>	

	Код	Виробнича собівартість, тис.грн. <i>ф.№50-сг, гр.5</i>	Частка у виробничій собівартості відповідної галузі за даними <i>гр.1</i>	Інші витрати, які включаються до повної собівартості, тис.грн.		Повна собівартість продукції (робіт, послуг), тис.грн. <i>5=1+3+4</i>
				що можна прямо віднести на вид продукції	що розподіляються за часткою	
A	B	1	2	3	4	5=1+3+4
					<i>гр.2</i>	
просо	0034		<i>ряд.0034/ ряд.0020</i>		<i>ряд.0020× ряд.0034, гр.2</i>	
сорго	0035		<i>ряд.0035/ ряд.0020</i>		<i>ряд.0020× ряд.0035, гр.2</i>	
рис	0037		<i>ряд.0037/ ряд.0020</i>		<i>ряд.0020× ряд.0037, гр.2</i>	
інші зернові та зернобобові	0036		<i>ряд.0036/ ряд.0020</i>		<i>ряд.0020× ряд.0036, гр.2</i>	
соняшник	0040		<i>ряд.0040/ ряд.0010</i>		<i>ряд.0010× ряд.0040, гр.2</i>	
соя	0041		<i>ряд.0041/ ряд.0010</i>		<i>ряд.0010× ряд.0041, гр.2</i>	
ріпак озимий	0042		<i>ряд.0042/ ряд.0010</i>		<i>ряд.0010× ряд.0042, гр.2</i>	
ріпак ярий	0043		<i>ряд.0043/ ряд.0010</i>		<i>ряд.0010× ряд.0043, гр.2</i>	
льон-довгунець – насіння	0044		<i>ряд.0044/ ряд.0010</i>		<i>ряд.0010× ряд.0044, гр.2</i>	
льон-довгунець – соломка	0045		<i>ряд.0045/ ряд.0010</i>		<i>ряд.0010× ряд.0045, гр.2</i>	
льон-довгунець – треста	0046		<i>ряд.0046/ ряд.0010</i>		<i>ряд.0010× ряд.0046, гр.2</i>	
цукрові буряки (фабричні)	0050		<i>ряд.0050/ ряд.0010</i>		<i>ряд.0010× ряд.0050, гр.2</i>	
картопля	0060		<i>ряд.0060/ ряд.0010</i>		<i>ряд.0010× ряд.0060, гр.2</i>	
овочі відкритого ґрунту	0070		<i>ряд.0070/ ряд.0010</i>		<i>ряд.0010×</i>	

	Код	Виробнича собівартість, тис.грн. <i>ф.№50-сг, гр.5</i>	Частка у виробничій собівартості відповідної галузі за даними <i>гр.1</i>	Інші витрати, які включаються до повної собівартості, тис.грн.		Повна собівартість продукції (робіт, послуг), тис.грн. $5=1+3+4$
				що можна прямо віднести на вид продукції	що розподіляються за часткою	
А	В	1	2	3	4	5=1+3+4
			<i>ряд.0010</i>		<i>ряд.0070, гр.2</i>	
овочі закритого ґрунту	<i>0071</i>		<i>ряд.0071/ ряд.0010</i>		<i>ряд.0010× ряд.0071, гр.2</i>	
баштанні продовольчі (кавуни, дині)	<i>0075</i>		<i>ряд.0075/ ряд.0010</i>		<i>ряд.0010× ряд.0075, гр.2</i>	
плоди (зерняткові, кісточкові)	<i>0080</i>		<i>ряд.0080/ ряд.0010</i>		<i>ряд.0010× ряд.0080, гр.2</i>	
виноград	<i>0090</i>		<i>ряд.0090/ ряд.0010</i>		<i>ряд.0010× ряд.0090, гр.2</i>	
ягоди	<i>0095</i>		<i>ряд.0095/ ряд.0010</i>		<i>ряд.0010× ряд.0095, гр.2</i>	
хміль	<i>0100</i>		<i>ряд.0100/ ряд.0010</i>		<i>ряд.0010× ряд.0100, гр.2</i>	
кормові коренеплоди і кормові баштанні	<i>0105</i>		<i>ряд.0105/ ряд.0010</i>		<i>ряд.0010× ряд.0105, гр.2</i>	
силос	<i>0107</i>		<i>ряд.0107/ ряд.0010</i>		<i>ряд.0010× ряд.0107, гр.2</i>	
сінаж	<i>0110</i>		<i>ряд.0110/ ряд.0010</i>		<i>ряд.0010× ряд.0110, гр.2</i>	
інша продукція рослинництва	<i>0120</i>		<i>ряд.0120/ ряд.0010</i>		<i>ряд.0010× ряд.0120, гр.2</i>	
Продукція тваринництва – усього (сума кодів 0140–0210), у тому числі вирощування (у живій масі)	<i>0130</i>		1		<i>таб.1, ряд.5, гр.3</i>	
великої рогатої худоби	<i>0140</i>		<i>ряд.0140/</i>		<i>ряд.0130×</i>	

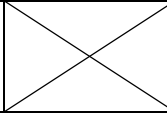
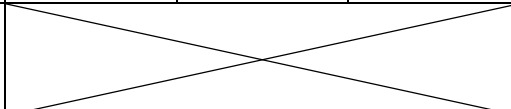
	Код	Виробнича собівартість, тис.грн. <i>ф.№50-сг, гр.5</i>	Частка у виробничій собівартості відповідної галузі за даними <i>гр.1</i>	Інші витрати, які включаються до повної собівартості, тис.грн.		Повна собівартість продукції (робіт, послуг), тис.грн. $5=1+3+4$
				що можна прямо віднести на вид продукції	що розподіляються за часткою	
А	В	1	2	3	4	5=1+3+4
			<i>ряд.0130</i>		<i>ряд.0140, гр.2</i>	
свиней	0150		<i>ряд.0150/ ряд.0130</i>		<i>ряд.0130× ряд.0150, гр.2</i>	
овець	0160		<i>ряд.0160/ ряд.0130</i>		<i>ряд.0130× ряд.0160, гр.2</i>	
кіз	0161		<i>ряд.0161/ ряд.0130</i>		<i>ряд.0130× ряд.0161, гр.2</i>	
птиці	0170		<i>ряд.0170/ ряд.0130</i>		<i>ряд.0130× ряд.0170, гр.2</i>	
молоко	0180		<i>ряд.0180/ ряд.0130</i>		<i>ряд.0130× ряд.0180, гр.2</i>	
вовна	0190		<i>ряд.0190/ ряд.0130</i>		<i>ряд.0130× ряд.0190, гр.2</i>	
яйця курячі (тис.штук)	0200		<i>ряд.0200/ ряд.0130</i>		<i>ряд.0130× ряд.0200, гр.2</i>	
мед, кг	0201		<i>ряд.0201/ ряд.0130</i>		<i>ряд.0130× ряд.0201, гр.2</i>	
інша продукція бджільництва	0204		<i>ряд.0204/ ряд.0130</i>		<i>ряд.0130× ряд.0204, гр.2</i>	
інша продукція тваринництва	0210		<i>ряд.0210/ ряд.0130</i>		<i>ряд.0130× ряд.0210, гр.2</i>	
Послуги в сільському господарстві	0212				<i>таб.1, ряд.5, гр.4</i>	
Продукція сільського господарства і послуги – усього (сума кодів 0010, 0130, 0212)	0216					
Продукція рибництва	0215				<i>таб.1,</i>	

	<i>Код</i>	Виробнича собівартість, тис.грн. <i>ф.№50-сг, гр.5</i>	Частка у виробничій собівартості відповідно ї галузі за даними <i>гр.1</i>	Інші витрати, які включаються до повної собівартості, тис.грн.		Повна собівартість продукції (робіт, послуг), тис.грн.
				що можна прямо віднести на вид продукції	що розподіляються за часткою	
<i>А</i>	<i>В</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5=1+3+4</i>
					<i>ряд.5, гр.5</i>	

¹ У клітинках таблиці наведено посилання на джерело даних або алгоритм визначення показника.

Додаток 2
до підпункту 2.3.2 Інструкції

**РОЗРАХУНОК ВИТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ
ЗА ГАЛУЗЯМИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА за _____ рік¹**

	Рядо к	Усього по підприємст ву	У т.ч. в сільському господарст ві	З нього	
				рослинниц тво	тваринниц тво
А	В	1	2=3+4	3	4
Витрати на оплату праці – усього, грн. з них основного персоналу витрати на оплату праці в складі загальновиробничих витрат за послуги з закладки і вирощування багаторічних насаджень за послуги, надані іншим суб'єктам господарювання працівників вантажного автотранспорту, працівників, зайнятих на транспортних роботах тракторів, поточному ремонті, роботах з живою тягловою силою та ін.	1	<i>бухгалтер ський облік, рахунок 23</i>	<i>ряд.7 + ряд.9</i>		
	2		<i>бухгалтерс ький облік, рахунок 23</i>	<i>бухгалтерс ький облік, рахунок 23</i>	<i>бухгалтерс ький облік, рахунок 23</i>
	3		<i>бухгалтерс ький облік, рахунок 23</i>	<i>бухгалтерс ький облік, рахунок 23</i>	<i>бухгалтерс ький облік, рахунок 23</i>
	4		<i>бухгалтерс ький облік, рахунок 23</i>	<i>бухгалтерс ький облік, рахунок 23</i>	
	5	<i>бухгалтерс ький облік, рахунок 23</i>			
	6	<i>бухгалтерс ький облік, рахунок 23</i>			
Прямі витрати на оплату праці, грн. <i>їхня частка у витратах на оплату праці без витрат, що розподіляються</i> Витрати на оплату праці, які розподіляються, грн. Витрати на оплату праці без витрат, які розподіляються, грн.	7		<i>ряд.2 + ряд.3 + ряд.4</i>		
	8		<i>ряд.7, гр.2 / ряд.10, гр.1</i>	<i>ряд.7, гр.3 / ряд.10, гр.1</i>	<i>ряд.7, гр.4/ ряд.10, гр.1</i>
	9	<i>ряд.5 + ряд.6</i>	<i>гр.1 × ряд.8, гр.2</i>	<i>гр.1 × ряд.8, гр.3</i>	<i>гр.1 × ряд.8, гр.4</i>
	10	<i>ряд.1– ряд.9</i>			

¹ У клітинках таблиці наведено посилання на джерело даних або алгоритм визначення показника.

**Приклад розрахунку витрат на оплату праці
за галузями сільського господарства¹**

А	Рядок	Усього по підприємству	У т.ч. в сільському господарстві	З нього	
				рослинництво	тваринництво
	В	1	2=3+4	3	4
Витрати на оплату праці – усього, грн.	1	11600	10875	5274	5601
з них					
основного персоналу	2		7400	3500	3900
витрати на оплату праці в складі загальновиробничих витрат	3		750	400	350
за послуги з закладки і вирощування багаторічних насаджень	4		100	100	
за послуги, надані іншим суб'єктам господарювання	5	300			
працівників вантажного автотранспорту, працівників, зайнятих на транспортних роботах тракторів, поточному ремонті, роботах з живою тяговою силою та ін.	6	2500			
Прямі витрати на оплату праці, грн.	7		8250	4000	4250
<i>їхня частка у витратах на оплату праці без витрат, що розподіляються</i>	8		0,9375	0,4545	0,4830
Витрати на оплату праці, які розподіляються, грн.	9	2800	2625	1273	1352
Витрати на оплату праці без витрат, які розподіляються, грн.	10	8800			

¹ Дані умовні.

Додаток 3
до підпункту 2.5.2 Інструкції

**РОЗРАХУНОК
СЕРЕДНЬООБЛІКОВОЇ ЧИСЕЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ, ЗАЙНЯТИХ У
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ВИРОБНИЦТВІ,
за _____ рік¹**

	Рядок	Усього по підприємству	У т.ч. в сільському господарстві	З нього	
				рослинництво	тваринництво
А	В	1	2=3+4	3	4
Середньооблікова чисельність працівників, зайнятих у всіх видах виробничої діяльності, осіб.	1	Облік кількісного складу працівників в	Облік кількісного складу працівників в	Облік кількісного складу працівників в	Облік кількісного складу працівників в
Затрати праці – усього, людино-годин	2	ряд.3 + ряд.4			
з них прямі затрати, включаючи затрати на закладку і вирощування багаторічних насаджень	3	Облік робочого часу	Облік робочого часу	Облік робочого часу	Облік робочого часу
непрямі затрати праці (на загальновиробничі потреби, які розподіляються за всіма видами виробничої діяльності ²)	4	Облік робочого часу	гр.1 × ряд.5, гр.2	X	
Частка в прямих затратах.	5		ряд.3, гр.2/ ряд.3, гр.1	ряд.3, гр.3/ ряд.3, гр.2	ряд.3, гр.4/ ряд.3, гр.2
Частка в затратах праці – усього.	6		ряд.2, гр.2/ ряд.2, гр.1	X	
Середньооблікова чисельність працівників, зайнятих у сільськогосподарському виробництві, осіб	7		[ряд.1, гр.2 + (ряд.1, гр.1 – ряд.1 гр.2) × ряд.6, гр.2]	гр.2 × ряд.5, гр.3	гр.2 × ряд.5, гр.4

¹ У клітинках таблиці наведено посилання на джерело даних або алгоритм визначення показника.

² Затрати праці з робіт вантажного автотранспорту, транспортних робіт тракторів, поточного ремонту, робіт з живою тягловою силою, з надання послуг іншим суб'єктам господарювання тощо.

Додаток 4
до підпункту 2.6.9 Інструкції

Довідник видів і марок сільськогосподарської техніки, обладнання, устаткування і вантажних автомобілів, які входять до розділу 4 форми № 50-сг

	Код
Трактори всіх видів	4660
із потужністю менше 40 кВт	4670
"Агромаш"	4671
"Беларус"	4672
"ХТЗ"	4673
"Foton"	4674
"Jinma"	4675
"Xingtai"	4676
інші	4690
із потужністю від 40 до 60 кВт	4700
"Агромаш"	4701
"Беларус"	4702
"ВТЗ"	4703
"Кий"	4704
"ЛТЗ"	4705
"МТЗ"	4706
"ХТЗ"	4707
"ЮМЗ"	4708
"Foton"	4709
інші	4720
із потужністю від 60 до 100 кВт	4730
"Агротрон"	4731
"Агрофарм"	4732
"Беларус"	4733
"Кий"	4734
"МТЗ"	4735
"ЮМЗ"	4736
"Carraro"	4737
"Case"	4738
"Claas"	4739
"Deutz-Fahr"	4740
"Fendt"	4741
"Foton"	4742
"Hurlimann"	4743
"John Deere"	4744
"Kubota"	4745
"Lamborghini"	4746
"Landini"	4747

	Код
"Lindner"	4748
"Massey Ferguson"	4749
"McCornick"	4750
"New Holland"	4751
"Pronar"	4752
"Same"	4753
"Steyr"	4754
"Ursus"	4755
"Valtra"	4756
"Zetor"	4757
нші	4759
із потужністю понад 100 кВт	4760
"Беларус"	4761
"Кий"	4762
"Коваль"	4763
"ЛТЗ"	4764
ТЯ-200 "Ярило"	4765
"ХТА"	4766
"ХТЗ"	4767
"Ag-Chem Terra-Gator"	4768
"Case"	4769
"Challenger"	4770
"Claas"	4771
"Deutz-Fahr"	4772
"Doppstadt Grizzly"	4773
"Fendt"	4774
"Holmer Terra"	4775
"JCB Fastrac"	4776
"John Deere"	4777
"Kirovets"	4778
"Lamborghini"	4779
"Landini"	4780
"Massey Ferguson"	4781
"McCornick"	4782
"Mercedes-Benz"	4783
"New Holland"	4784
"Same"	4785
"Valtra"	4786

	Код
"Versitayl"	4787
"Vredo"	4788
інші	4789
Машини та пристрої для поливу	4840
ДА "Роса"	4841
"ДДА-100 МА"	4842
ДМ "Волжанка"	4843
ДМ "Фрегат"	4844
Дошувач "Днепр"	4845
"Vertoud"	4846
"Еко"	4847
інші	4860
Комбайни зернозбиральні	4930
"Дніпро"	4931
"Дон"	4932
"Єнісей"	4933
"Колос"	4934
"Лан"	4935
"Ліда"	4936
"Нива"	4937
"Полісся"	4938
"Русь"	4939
"Славутич"	4940
"Case"	4941
"Claas"	4942
"CR", "CS", "CX"	4943
"Dominator"	4944
"Fendt"	4945
"John Deere"	4946
"L"	4947
"Lexion"	4948
"Massey Ferguson"	4949
"Samro"	4950
"TC"	4951
"TF"	4952
"Tusano"	4953
"TX"	4954
інші	4959
Комбайни кукурудзозбиральні	4960
"ККП"	4961
"КМД"	4962
"КМС"	4963
"КСКУ"	4964
"ПЗСК"	4965
"ППК"	4966
інші	4989
Комбайни кормозбиральні	4990
"Дон"	4991

	Код
"КЗК", "ККЗ"	4992
"КПФ", "КРП-Ф"	4993
"Полісся"	4994
"Big X"	4995
"Jaguar"	4996
"John Deere"	4997
"Mammut"	4998
"МВ"	4999
"SH"	5000
інші	5019
Комбайни бурякозбиральні	5020
"КБМ", "КС"	5021
"КСН"	5022
"КСП"	5023
"МКК"	5024
"РКМ"	5025
"KR"	5026
"Lectra"	5027
"M"	5028
"SF"	5029
"SR"	5030
"Turo-Tiger"	5031
"WIC"	5032
інші	5049
Доїльні установки та апарати	5100
"Карусель"	5101
"Паралель"	5102
"Тандем"	5103
"Ялинка"	5104
інші	5120
Машини і механізми для приготування кормів	5160
"БМКА"	5161
"Брацлав"	5162
"ЕКЗ"	5163
"ІК-Ф"	5164
ІСРК "Хозяїн"	5165
"КД"	5166
"МКУ"	5167
"ПЕС"	5168
"ПК"	5169
"УПК"	5170
"Faresin"	5171
"Samurai"	5172
"Siloking"	5173
"Sigma"	5174
"Inohet"	5175
інші	5189

	Код
Автомобілі вантажні з дизельними та <u>напівдизельними</u> двигунами внутрішнього згоряння з вантажопідйомністю 5 т і менше	5240
"ГАЗ"	5241
"ЗИЛ"	5242
"МАЗ"	5243
"Foton"	5244
"IVEKO"	5245
"RAF"	5246
інші	5260
Автомобілі вантажні з дизельними та <u>напівдизельними</u> двигунами внутрішнього згоряння з вантажопідйомністю від 5 т до 20 т	5270
"ЗИЛ"	5271
"КамАЗ"	5272
"МАЗ"	5273
"IVEKO"	5274
інші	5290

	Код
Автомобілі вантажні з дизельними та <u>напівдизельними</u> двигунами внутрішнього згоряння з вантажопідйомністю понад 20 т	5300
"IVEKO"	5301
інші	5309
Автомобілі вантажні з поршневими двигунами внутрішнього згоряння з іскровим запалюванням з вантажопідйомністю 5 т і менше	5340
"ГАЗ"	5341
"IVEKO"	5342
інші	5349
Автомобілі вантажні з поршневими двигунами внутрішнього згоряння з іскровим запалюванням з вантажопідйомністю більше 5 т	5370
"ЗИЛ"	5371
"IVEKO"	5372
інші	5379

**ДОДАТОК 43
РОЗ'ЯСНЕННЯ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник Голови
Держстату України

Н.С.Власенко

"30" листопада 2012 р.

**щодо заповнення окремих показників
форми державного статистичного спостереження № 50-сг
"Основні економічні показники роботи
сільськогосподарських підприємств"**

Поняття та визначення, викладені в роз'ясненнях, передбачені Інструкцією щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 50-сг "Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств", затвердженою наказом Державного комітету статистики України від 06.11.2007 № 403, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21.11.2007 № 1303/14570, зі змінами, затвердженими наказом Державного комітету статистики України 06.09.2010 № 381, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21.09.2010 № 839/18134. Ці роз'яснення містять інформацію щодо окремих показників та змісту форми № 50-сг.

1. **Код 0325 "паливо й енергія"** відображає фактичну вартість придбання палива й енергії всіх видів, які використані на технологічні та інші операційні цілі, в тому числі на вироблення з палива тепло- та електроенергії, що спожиті в операційній діяльності.

2. **Розділ 3 "Державна підтримка сільського господарства"** містить дані про отримані підприємством кошти на підтримку та розвиток сільськогосподарського виробництва за рахунок бюджетних дотацій і податку на додану вартість, уключаючи суми податку на додану вартість, які залишаються у розпорядженні підприємства згідно з чинним законодавством, за всіма видами (напрямами) державної підтримки.

3. Дані **розділу 4 "Купівля матеріально-технічних ресурсів для виробничих потреб"** графі 1 за кодами 4660-5370 і 5400-5440 містять інформацію про закупівлю лише нової сільськогосподарської техніки і запчастин до неї. З урахуванням цього показники закупівлі сільськогосподарської техніки не можуть бути більшими, ніж відповідні показники графі 3 форми № 10-мех "Наявність сільськогосподарської техніки в сільськогосподарських підприємствах", які відображають також техніку, що вже була в користуванні.

4. Основою для заповнення **розділу 5 "Баланс продукції сільського господарства"** є Інструкція щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 16-сг "Баланс сільськогосподарської продукції", затверджена наказом Державного комітету статистики України від 30.08.2004 № 497, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 13.09.2004 за № 1136/9735.

Зокрема, розділ 5 "Баланс продукції сільського господарства" містить показники, які відображають баланс продукції сільського господарства, а саме

інформацію про рух на підприємстві протягом звітного року продукції за наведеним переліком у центнерах, за винятком показників рядка 20 "Яйця всіх видів птиці" – у тисячах штук.

Графа 1 "Наявність на початок року" і графа 11 "Наявність на кінець року" містять інформацію про загальну кількість наявної у підприємстві продукції за видами на початок і кінець звітного року, незалежно від її призначення (на насіння, на годівлю худоби, на продаж тощо) та джерел надходження (виробництво, купівлі, одержання позик тощо).

Графа 2 "Надходження – всього" відображає загальну кількість продукції, що надійшла на баланс підприємства у звітному році, включаючи продукцію, що вироблена на засадах оренди, куплена та інші надходження.

Дані граfi 2 за мінусом граfi 3 за відповідними видами продукції ув'язані з даними граfi 2 розділу 1 цієї форми.

Рядки 01 – 06 і 08 містять інформацію про зернові та зернобобові культури – всього, за видами і соняшник у вазі після доробки, включаючи корисні відходи у фізичній масі (без перерахунку у повноцінне зерно).

Інформація за цією графою у рядках 18 – 21 відображає продукцію тваринництва, одержану підприємством протягом календарного року, тобто з 1 січня по 31 грудня.

Графа 3 "у т.ч. куплено та інші надходження" відображає продукцію, куплену та одержану за обмінними операціями (обмін за плату та без неї, включаючи бартер), інші надходження, включаючи насінневі та фуражні позики, а також продукцію, отриману підприємством як плата за переробку сировини, але не включаючи продукцію власного виробництва.

Графа 4 "Витрати – всього" відображає всі витрати продукції: продаж заготівельним організаціям, враховуючи реалізацію за прямими зв'язками, організаціям споживчої кооперації, здача в обмінні фонди, витрати на насіння, годівлю худоби, промислому переробку, повернення насінневих та фуражних позик, витрати на громадське харчування, інша реалізація, а також усі інші витрати за рік.

Графа 5 "продано всього (вкл. повернення позик)" відображає всю фактично реалізовану протягом звітного року продукцію у фізичній масі, яка включає продукцію, що реалізована:

- організаціям споживкооперації, переробним підприємствам;
- безпосередньо підприємствам торгівлі та громадського харчування всіх форм власності та господарювання, санаторіям, дитсадкам, школам, лікарням, будинкам відпочинку, закритим закладам (за прямими зв'язками);
- населенню через систему громадського харчування підприємства (в рахунок оплати праці своїм працівникам і працівникам, залученим зі сторони для збирання врожаю);
- для забезпечення працівників сільськогосподарських підприємств через власні їдальні, буфети, лотки та магазини, дошкільним та навчальним закладам, іншим установам і організаціям, які перебувають на балансі сільськогосподарського підприємства, педагогічним працівникам, що проживають у сільській місцевості;
- промисловим підприємствам і організаціям (для забезпечення їхніх працівників);
- населенню продукції рослинництва безпосередньо з ланів, а також порослят, телят, іншого молодняка;
- через фірмову торговельну мережу;

- на ринку;
- через біржі та аукціони;
- іншим сільськогосподарським підприємствам за договорами;
- комерційним структурам;
- за кордон;
- пайовикам у рахунок оплати за оренду земельних та майнових паїв. До цих обсягів не входить виділення члену сільськогосподарського кооперативу майнового паю натурою (худобою). Такі операції (за кредитом рахунку 67 "Розрахунки з учасниками") не є реалізацією;
- за бартерними угодами.

Графа 6 "на годівлю худоби та птиці" відображає продукцію, згодовану худоби та птиці.

Графа 7 "на насіння" включає витрати насіння сільськогосподарських культур, а також посадкової картоплі, які використані на посів та садіння.

Графа 8 "передано в переробку" відображає кількість продукції, що передана в переробку, включаючи продукцію, передану на давальницьких засадах (цукровий буряк, соняшник, овочі, плоди і т.ін.), за винятком обсягів продукції, одержаних після переробки.

Дані графи 8 по рядку 01 більші за суму показників графи 2 по рядку 16 та "Перероблено на комбікорми" (Довідково: рядок 28) за рахунок втрат при переробці зерна на борошно і крупи.

Графа 9 "втрати при зберіганні" містить інформацію про втрати продукції, включаючи втрати у межах установлених норм природних втрат, списання яких з балансу оформлено в установленому порядку, крім іншої нестачі зерна, комбікормів та ін., до одержання дозволу на їх списання, що відображено в балансі та відповідно в графі 11.

Графа 10 "інші витрати" включає витрати продукції на різні господарські потреби, які не показані у графах 5 – 9, зокрема: яйця, закладені на інкубацію; солома, використана на будівництво або підстилку; продукція, що передана сільськогосподарським підприємствам, організаціям і підприємствам інших галузей і закордонним фірмам; продукція, фактично видана (а не нарахована) працівникам у рахунок оплати праці за звітний і минулий роки, а також продукція, видана особам, залученим зі сторони на сільськогосподарські роботи; продукція, передана на благодійну діяльність тощо.

Рядок 01 містить інформацію про загальні обсяги надходження та використання зерна, включаючи кукурудзу та бобові на зерно і рис (крім сої).

Рядки 02–06 містять інформацію про обсяги надходження та використання основних видів зернових та зернобобових культур: пшениці, жита, кукурудзи, ячменю та вівса.

Рядок 07 містить інформацію про обсяги надходження та використання цукрових буряків (фабричних), які продані та передані на переробку, у тому числі на давальницьких засадах, а також цукрових буряків на годівлю тварин, крім продукції маточників цукрових буряків, яку включає **рядок 22**.

Рядок 08 містить інформацію про обсяги надходження та використання насіння соняшнику у вазі після доробки.

Рядок 09 містить інформацію про обсяги надходження та використання очищеного насіння сої, **а рядок 10** – очищеного насіння ріпаку.

Рядок 11 містить інформацію про весь валовий збір картоплі у фізичній масі, включаючи видану як натуроплата працівникам господарства та іншим особам за роботи з її збирання, а також зібрану в результаті оранки та боронування картопляного поля після основного збирання.

Рядок 12 містить інформацію про овочі відкритого і закритого ґрунту без урахування насінників і маточників овочевих культур, дані про які відображає **рядок 22**.

Рядки 12 – 15 містять інформацію відповідно про овочі відкритого і закритого ґрунту, баштанні продовольчі культури, плоди і ягоди, включаючи цитрусові, субтропічні та горіхоплідні, та виноград у свіжому, не переробленому вигляді.

Рядок 16 містить інформацію про продукти переробки зерна та відходи його переробки як вироблені підприємством, так і отримані зі сторони.

Рядок 17 містить інформацію про обсяги олії всіх видів (соняшникової, соєвої, кукурудзяної, рицинової та ін.), виготовленої підприємством та отриманої зі сторони.

Рядок 18 відображає кількість фактично одержаного підприємством та купленого молока всіх видів (коров'ячого, овечого, козячого та ін.), включаючи молоко, що пройшло пастеризацію та стерилізацію на підприємстві та закуплене у громадян за договорами, крім молока, що прийняте від працівників підприємства для реалізації за їх дорученням, та молока, що висмоктане телятами.

Рядок 19 містить інформацію про фізичну вагу вовни всякої - овечої, козячої тощо.

Рядок 20 містить інформацію про кількість яєць, одержаних підприємством від усіх видів птиці, включаючи молодняк; куплених і отриманих зі сторони (обмін, борг та ін); про втрату яєць (бій, псування та ін.), а також витрати на виведення молодняку птиці, у тисячах штук.

Рядок 23 у графі 2 відображає дані про загальні обсяги сіна як власне заготовленого підприємством, так і купленого, а також заготовленого працівниками для підприємства на землях держземфонду та держлісфонду.

Рядок 23 у графі 3 відображає дані про обсяги сіна, купленого підприємством.

Рядок 24 містить інформацію про надходження соломи і полови зернових та зернобобових культур (озимих та ярих) без стебел кукурудзи, незалежно від їхнього фактичного використання (на годівлю худоби, підстилку, інші потреби підприємства), крім соломи багаторічних трав, а також заготовлених дикоростучих рослин.

Рядок 27 містить інформацію про обсяги надходження та використання комбікормів, виготовлених підприємством і отриманих зі сторони.

Довідковий показник відображає інформацію про кількість зерна (з рядка 01, гр.8), переробленого на комбікорми, кормосуміші та гранули.

Директор департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища

О.М. Прокопенко

30.11.2012 №18/1-12/27

ДОДАТОК 44

Підприємство _____	Дата (рік, місяць, число) _____	КОДИ
Територія _____	за ЄДРПОУ _____	01
Організаційно-правова форма господарювання _____	за КОАТУУ _____	
Вид економічної діяльності _____	за КОПФГ _____	
Середня кількість працівників' _____	за КВЕД _____	
Адреса, телефон _____		

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
 Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку _____
 за міжнародними стандартами фінансової звітності _____

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
 на _____ 20__ р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010		
первісна вартість	1011		
знос	1012		
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
	1045		
Відстрочені податкові активи			
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		

Гроші та їх еквіваленти	1165		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300		
	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
Пасив			
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		
розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900		

Керівник

Головний бухгалтер

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство _____

(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ

01

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за _____ 20__ р.

Форма № 2 Код за ДКУД

1801003

I ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	()	()
Валовий: прибуток	2090		
збиток	2095	()	()
Інші операційні доходи	2120		
Адміністративні витрати	2130	()	()
Витрати на збут	2150	()	()
Інші операційні витрати	2180	()	()
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		
збиток	2195	()	()
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	()	()

Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270	()	()
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		
збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		
збиток	2355	()	()

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
До оцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
До оцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500		
Витрати на оплату праці	2505		
Відрахування на соціальні заходи	2510		
Амортизація	2515		
Інші операційні витрати	2520		
Разом	2550		

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник

Головний бухгалтер

ДОДАТОК 45

Додаток 1
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку
25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство _____	за ЄДРПОУ	01
Територія _____	за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання _____	за КОПФГ	
Вид економічної діяльності _____	за КВЕД	
Середня кількість працівників, осіб _____		
Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком		
Адреса, телефон _____		

1. Баланс Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

на _____ 20__ р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010		
первісна вартість	1011		
знос	1012	()	()
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100		
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вбуття	1200		
Баланс	1300		

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	()	()
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		
розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900		

2. Звіт про фінансові результати
за _____ 20__ р.

Форма № 2-м
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	()	()
Інші операційні витрати	2180	()	()
Інші витрати	2270	()	()
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	()	()
Фінансовий результат до оподаткування (2268 – 2285)	2290		
Податок на прибуток	2300	()	()
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350		

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

(підпис, прізвище)

(підпис, прізвище)

Навчальне видання

Котикова Олена Іванівна
Христенко Ольга Андріївна
Кравченко Анна Станіславівна
Коваленко Ганна Вячеславівна

Статистика

Навчальний посібник

Формат 60x90/16. Тираж 100 пр. Ум. друк. арк. 10.1

